Tallinna Linnavolikogu 13.06.2024 otsuse nr 95
"Tallinna linna 2023. aasta konsolideeritud
majandusaasta aruande kinnitamine"
Lisa

Tallinna linna 2023. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne

Nimetus	Tallinna linn
Aadress	Vabaduse väljak 7, 15199 Tallinn
Telefon	640 4141
Faks	640 4183
E-posti aadress	lvpost@tallinnlv.ee
Koduleheküljе aadress	www.tallinn.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2023
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2023
Audiitorühing	KPMG Baltics OÜ

Sisukord

1. Tegevusaruanne 5
1.1. Konsolideerimisgrupp ja linnaorganisatsioon 5
1.1.1. Konsolideerimisgrupp 5
1.1.2. Linnaorganisatsiooni juhtimine 7
1.1.3. Töötajaskond 8
1.2. Põhilised finantsnäitajad 13
1.3. Ülevaade majanduskeskkonnast 17
1.4. Riskide juhtimine 18
1.4.1. Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi korraldamisel 18
1.4.2. Finantsriskide juhtimine 19
1.5. Ülevaade Tallinna arengustrateegia „Tallinn 2035“ täitmisest 21
1.5.1. Arengustrateegia „Tallinn 2035“ strateegiliste sihtide elluviimine 26
Siht 1: Sõbralik linnaruum 26
Siht 2: Loov maailmalinn 26
Siht 3: Terve Tallinn liigub 27
Siht 4: Roheline pööre 27
Siht 5: Heatahtlik kogukond 28
Siht 6: Kodu, mis algab tänavast 28
1.5.2. „Tallinn 2035“ tegevusvaldkondade ülevaade 30
Tegevusvaldkond 1: Ettevõtluskeskkond 30
Tegevusvaldkond 2: Haridus ja noorsootöö 35
Tegevusvaldkond 3: Keskkonnahoid 41
Tegevusvaldkond 4: Korrakaitse 46
Tegevusvaldkond 5: Kultuur 49
Tegevusvaldkond 6: Liikuvus 54
Tegevusvaldkond 7: Linnamaastik 59
Tegevusvaldkond 8: Linnaplaneerimine 63
Tegevusvaldkond 9: Linnavara hoidmine ja arendamine 67
Tegevusvaldkond 10: Sotsiaalhoolekanne 71
Tegevusvaldkond 11: Sport ja liikumisharrastus 76
Tegevusvaldkond 12: Tehnovõrgud 79
Tegevusvaldkond 13: Tervis ja tervishoid 83
Tegevusvaldkond 14: Juhtimine ja tugiteenused 87
1.5.3. Ülevaade arengudokumendi „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“ elluviimisest 95
1.5.4. Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest 98
1.5.5. Ülevaade 2023.a algatatud ja ellu viidud välisrahastusega projektidest 144
1.6. Ülevaade linna tütarettevõtjate ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste tegevusest 154
1.7. Ülevaade linna olulise mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste tegevusest 166
2. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 167
2.1. Konsolideeritud bilanss 167

2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne 168
2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne (kaudsel meetodil) 169
2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne 170
2.5. Eelarve täitmise aruanne 171
2.6. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad 172
Lisa 1. Arvestuspõhimõtted 172
Lisa 2. Raha ja selle ekvivalendid 178
Lisa 3. Finantsinvesteeringud 179
Lisa 4. Maksu- ja trahvinõuded 180
Lisa 5. Muud nõuded ja ettemaksed 181
Lisa 6. Varud 183
Lisa 7. Osalused valitseva mõju all olevates üksustes 184
Lisa 8. Osalused sidusüksustes 186
Lisa 9. Kinnisvarainvesteeringud 187
Lisa 10. Materiaalne põhivara 188
Lisa 11. Immateriaalne põhivara 191
Lisa 12. Maksu- ja trahvikohustised ning saadud ettemaksed 191
Lisa 13. Muud kohustised ja saadud ettemaksed 192
Lisa 14. Eraldised 193
Lisa 15. Võlakohustised 194
Lisa 16. Maksutulud 198
Lisa 17. Müüdud tooted ja teenused 199
Lisa 18. Saadud ja antud toetused 200
Lisa 19. Muud tegevustulud 204
Lisa 20. Tööjõukulud 204
Lisa 21. Muud tegevuskulud 205
Lisa 22. Intressikulud ja muud finantskulud 206
Lisa 23. Bilansivälised kohustised 207
Lisa 24. Teenuste kontsessioonikokkulepped 208
Lisa 25. Tingimuslikud kohustised 210
Lisa 26. Tehingud seotud osapooltega 211
Lisa 27. Konsolideerimata finantsaruanded 212
Lisa 28. Selgitused eelarve täitmise aruande kohta 216
3. Allkirjad majandusaasta aruandele 220

Head tallinlased!

Tallinna 2023. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne võtab kokku, kuidas on linnaorganisatsioon toime tulnud möödunud aasta väljakutsetega. Juba kolmandat aastat järjest antakse ülevaade ka arengustrateegia „Tallinn 2035“ elluviimisest kõigis linna tegevusvaldkondades.

Käesoleva aruande kinnitamisega samal ajal alustab tööd linnavalitsuse uus koosseis, mis paneb mind linnapeana ka möödunud aasta aruannet sisse juhatades erakorralisse olukorda. Linna ülesanne on jätkata läänelikku väärtusruumi kuuluva rohelise maailmalinna loomist, kus meie plaanid ja teod on kantud vastutusest tuleviku ees ning kus iga inimene tunneb end koduselt ja väärtustatuna.

Jätkuvad kriisid ning majanduslik ebastabiilsus on linnaorganisatsiooni haldussuutlikkuse proovile pannud, seda juba mitmendat aastat järjest. Julgeolekuküsimuste, tarneraskuste ja hinnakallinemise raskemeelses suures pildis on linn kandnud väärikalt Euroopa rohelise pealinna tiitlit, panustanud linnakeskkonna jätkusuutlikku arengusse ning kasvanud teadlikumaks ja inimsõbralikumaks koos linnaelanikega. Lähitulevik toob ilmselt veelgi rohkem ootamatusi ja keerulisi aegu.

Sihi **„Sõbralik linnaruum“** poole liikumise raames valmis 2023. aastal Kalamajas tänav, mis Tallinnas esimest korda projekteeriti arhitektuurivõistluse tulemusel. Samuti aitasid sihi saavutamisele kaasa uudsed taktikalised ruumisekkumised linna eri paigus, samuti parkide ja rohealade arendamine.

„Loova maailmalinna“ sihi vaates jätkati Tallinnas ettevõtluse toetamist ning hea ettevõtluskuvandi ja -keskkonna loomist, samuti arendati linna turismisektori jätkusuutlikkust. Valmistuti eestikeelsele õppele üleminekuks ning kasvatati haridusjuhtide pädevust. Enam kui 120 000 osalejaga noorte laulu- ja tantsupidu peeti ühekorranõusid kasutamata – see saavutus on saanud ka rahvusvahelist tähelepanu.

Strateegilise sihi **„Terve Tallinn liigub“** vaates oli oluline liikuvuse valdkonna arengukava kinnitamine. Ööbussid said ühistranspordi liinivõrgu osaks, soetati uusi ühissõidukeid ning haridusasutustes laiendati jalgrataste parkimise võimalusi. Tehti ettevalmistusi 2025. aastaks, kui Tallinn kannab Euroopa spordipealinna tiitlit, toimus rahvusvahelisi spordisuurvõistlusi ja arendati ka linlaste sportimisvõimalusi.

Sihi **„Roheline pööre“** elluviimisega on kestlik eluviis jõudnud aina enam linnaelanike argipäeva. Oluline on teadvustada, et linna arengu negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks ja loodusväärtuste hoidmiseks tuleb pingutada ka pärast Euroopa rohelise pealinna aastat. Möödunud aastal jätkati elanike keskkonnateadlikkuse suurendamisega, viidi läbi elusloodu uuringuid ning jätkus kahe uue looduskaitseala moodustamine Tallinnas. Vähendati niitmist ja pestitsiidide kasutamist. Otsiti võimalusi energiatõhususe suurendamiseks ja taastuvate energiaallikate kasutamiseks.

Strateegilise sihi **„Heatahtlik kogukond“** elluviimisel on saanud järjest enam tähelepanu kriisivalmidus. Valmis linna riskianalüüs ning parendati evakuatsioonikohti, samuti kasvatati kriisideks valmisolekut näiteks korteriühistute toetamise ja linna asutuste vabatahtlikest kriisireservi moodustamisega. Jätkati nii sõjapõgenike kui ka teiste toimetulekuabi vajavate inimeste toetamist ning eelduste loomist uussisserändajate lõimumiseks.

Sihi **„Kodu, mis algab tänavast“** elluviimiseks jätkati korteriühistute võimestamist, LED-linnavalgustusele üleminekut ning maa-aluste tehnovõrkude arendamist. Samuti jätkus mänguväljakute ja pereparkide arendamine.

Uus linnavalitsus jätkab 2024. aastal Tallinna arengustrateegia elluviimist, keskendudes sellistele teemadele nagu eestikeelne haridus, linna keskkonnahoidlik areng, tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusvaldkonna teenuste lõimimine, ühistranspordi liinivõrgu, taristu ja veeremi uuendamine elanikkonnakaitse ning linna juhtimise efektiivsuse tõstmine ja killustatuse vähendamine.

Lisaks eeltoodule annab majandusaasta aruanne ülevaate ka linna finantsseisust, mis on jätkuvalt tugev. Piisav tegevustulem, kõrge likviidsus ja väike võlakoormus võimaldavad linnal ellu viia arengustrateegias toodud eesmärke ning toime tulla väliskeskkonnast tulenevate väljakutsetega.

Linna 2023. aastal mõjutanud väliskeskkonnast ning iga valdkonna kordaminekutest ja 2024. aasta plaanidest saate täpsemalt lugeda käesolevast aruandest.

Jevgeni Ossinovski

Tallinna linnapea

1. Tegevusaruanne

1.1. Konsolideerimisgrupp ja linnaorganisatsioon

1.1.1. Konsolideerimisgrupp

Majandusaasta aruanne sisaldab informatsiooni Tallinna linna 20 ametiasutuse ja nende 247 hallatava asutuse (edaspidi koos linn) ning linna valitseva mõju all oleva 8 äriühingu ja 10 sihtasutuse (edaspidi koos konsolideerimisgrupp) 2023. aasta majandustegevuse tulemuste kohta. Tabelis 1 on esitatud ülevaade linna konsolideerimisgruppi kuuluvatest üksustest.

Linna asutused

Tallinn kui kohalik omavalitsusüksus on avalik- õiguslik juriidiline isik, keda esindavad seaduste ja Tallinna põhimääruse alusel ning kehtestatud korras oma pädevuse piires linnavolikogu, linnavolikogu esimees, linnavalitsus ja linnapea või nende poolt volitatud esindajad. Tallinna linn oma 267 asutusega on Eesti suurim omavalitsusüksus.

Tallinna kui omavalitsusüksuse ülesandeks on juhul, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita, korraldada sotsiaalabi ja -teenuste osutamist, eakate hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustuse ja kanalisatsiooni tagamist, heakorda, ruumilist planeerimist, jäätmehooldust, linnasisest ühistransporti ning teede ehitamist ja korrashoidu. Samuti korraldab linn temale kuuluvate koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist. Lisaks täidetakse muid linnale seadustega pandud ülesandeid ja lahendatakse kõiki neid kohaliku elu küsimusi, mis ei ole seadusega antud kellegi teise pädevusse.

Tulenevalt linna osutatavate avalike teenuste laiast valikust töötavad linnasüsteemis eri ametialade esindajad: lasteaia- ja kooliõpetajad, meditsiini-, sotsiaal-, kultuuri- ja sporditöötajad, heakorraspetsialistid jpt. Linna asutuste töötajate keskmine arv on esitatud tabelis 1 ja aruande punktis 1.1.3 „Töötajaskond“.

Ülevaade linna tegevusest 2023. aastal on toodud tegevusaruande punktis 1.5 „Ülevaade Tallinna arengustrateegia „Tallinn 2035“ täitmisest“.

Linna valitseva mõju all olevad üksused

Linna valitseva või olulise mõju all olevate juriidiliste isikute 2023. aasta tegevustest, majandustulemustest ja seatud eesmärkidest saab ülevaate tegevusaruande punktis 1.6 „Ülevaade linna tütarettevõtjate ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste tegevusest“. Konsolideerimisgrupi üksuste keskmine töötajate arv on esitatud tabelis 1 ja aruande punktis 1.1.3 „Töötajaskond“.

Tabel 1. Linna konsolideerimisgrupp ja linna olulise mõju all olevad üksused ning täistööajale taandatud töötajate keskmine arv aastal 2023

Ametiasutused ja hallatavad (asutusi kokku 267)	**Töötajate keskmine arv**
Tallinna Linnavolikogu Kantselei	30
Tallinna Linnakantselei*	93
Tallinna Linnaarhiiv	22
Tallinna Strateegiakeskus**	358
Tallinna turud	9
Tallinna Jäätmekeskus	29
Tallinna Haridusamet	62
Koolid (58)	4 622
Lasteaiad (125)	4 070
Huvikoolid (13)	496
Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet	90
Kadrioru Park	137
Tallinna Botaanikaaed	51
Tallinna Loomaaed	207
Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet	19
Teatri- ja kontserdiasutused (2)	149
Raamatukogu, muuseumid (2)	217
Tallinna Rahvaülikool	13
Kultuurikeskused (2)	37
Spordiasutused (7)	213
Tallinna Linnavaraamet	109
Tallinna Perekonnaseisuamet	26
Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet	76
Tallinna Kiirabi	394
Sotsiaalhoolekande asutused (8)	784
Tallinna Linnaplaneerimise Amet	105
Tallinna Transpordiamet	51
Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet	168
Linnaosavalitsused (8) ***	422
Saunad (2)	14
Sotsiaalhoolekande asutused (8)	281
Vaba aja ja kultuurikeskused (12)	150
Kokku:	**13 504**

Linna valitseva mõju all olevad üksused (asutusi kokku 18)	**Töötajate keskmine arv**
Aktsiaselts Tallinna Linnatransport	2 029
Aktsiaselts Tallinna Soojus (valitseva mõju kadumine 15.08.2023)	3
Aktsiaselts Tallinna Linnahall (kustutatud 26.06.2023)	4
Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla	2 197
Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla	1 749
Aktsiaselts Tallinna Arendused	6
Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	104
Osaühing Tallinna Perearstikeskus	38
Sihtasutus Tallinna Lastehaigla	652
Sihtasutus Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus	8
Sihtasutus Tallinna Hambakliinik	160
Sihtasutus Tallinna Lauluväljak	12
Sihtasutus Õpilasmalev	19
Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutus (kustutatud 01.11.2023)	1
Sihtasutus Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid	12
Sihtasutus Tallinna Kultuurikatel	10
Sihtasutus Tallinna Vene Lütseum	0
Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus	12
Kokku:	**7 016**
Oluline mõju	
AKTSIASELTS TALLINNA VESI	
Nõmme Erahariduse Sihtasutus	
AS Utilitas Tallinna Soojus	

* Sh kaks valdkondlikku teenistust: linna sisekontrolöri teenistus (13) ja linna õigusteenistus (20). Sulgudes märgitud töötajate arv on esitatud seisuga 31.12.2023.

** Sh kuus valdkondlikku teenistust: linna digiteenistus (50), linna ettevõtlusteenistus (56), linna finantsteenistus (107), linna kommunikatsiooniteenistus (60), linna personaliteenistus (40) ja linna strateegilise planeerimise teenistus (45). Sulgudes märgitud töötajate arvud on esitatud seisuga 31.12.2023.

*** Sh kaheksa linnaosavalitsust: Haabersti Linnaosa Valitsus (38), Tallinna Kesklinna Valitsus (66), Kristiine Linnaosa Valitsus (44), Lasnamäe Linnaosa Valitsus (88), Mustamäe Linnaosa Valitsus (50), Nõmme Linnaosa Valitsus (46), Pirita Linnaosa Valitsus (23) ja Põhja-Tallinna Valitsus (67). Sulgudes märgitud töötajate arvud on täistööajale taandatud töötajate keskmised arvud 2023. aastal.

1.1.2. Linnaorganisatsiooni juhtimine

Tallinna linna juhtorganid on linnavolikogu ja linnavalitsus. Linnavolikogu valivad linna hääleõiguslikud elanikud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel neljaks aastaks. Linnavolikogu 10. koosseis kinnitati 11. novembril 2021. Seisuga 31.12.2023 on linnavolikogu koosseisus 79 liiget (sh volikogu esimees ning aseesimees) ja seitse fraktsiooni: Eesti 200 fraktsioon, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon, Fraktsioonivaba fraktsioon, Isamaa fraktsioon, Keskerakonna fraktsioon, Reformierakonna fraktsioon ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon.

Linnavolikogu töötab täiskogu istungitena, samuti komisjonide ja fraktsioonide kaudu. Linnavolikogu koosseisu kuulub 10 komisjoni: haridus- ja kultuurikomisjon, innovatsioonikomisjon, keskkonna- ja kliimakomisjon, korra- ja tarbijakaitsekomisjon, linnamajanduskomisjon, linnavarakomisjon, rahanduskomisjon, revisjonikomisjon, sotsiaal- ja tervishoiukomisjon ning õiguskomisjon. Linnavolikogu asjaajamist korraldab Tallinna Linnavolikogu Kantselei. Linnavolikogu valib ka linnapea.

Tallinna linna tegevjuhtkonnaks on linnavalitsus, sh linnapea ja 7 abilinnapead. Linnavalitsus juhib linna ametiasutuste (v.a. linnavolikogu kantselei) ja nende hallatavate asutuste tegevust, osaleb linnavolikogu poolt kehtestatud korras aktsionärina, osanikuna, asutajana ja liikmena eraõiguslikes juriidilistes isikutes. Linnapea juhib ja korraldab linnavalitsuse tööd ja linnavalitsuse istungite ettevalmistamist ning esitab linnavolikogule kinnitamiseks ka linnavalitsuse liikmete arvu ja linnavalitsuse struktuuri. Iga linnavalitsuse liige juhib temale määratud linnaelu valdkondi. Linnavalitsuse istungid toimuvad üldjuhul kord nädalas.

Seisuga 31. detsember 2023 on Tallinna linnal 20 ametiasutust ja 247 hallatavat asutust. Linna juhtimisstruktuurist annab ülevaate alljärgnev tabel 2.

Tabel 2. Tallinna linna juhtimisstruktuur seisuga 31.12.2023

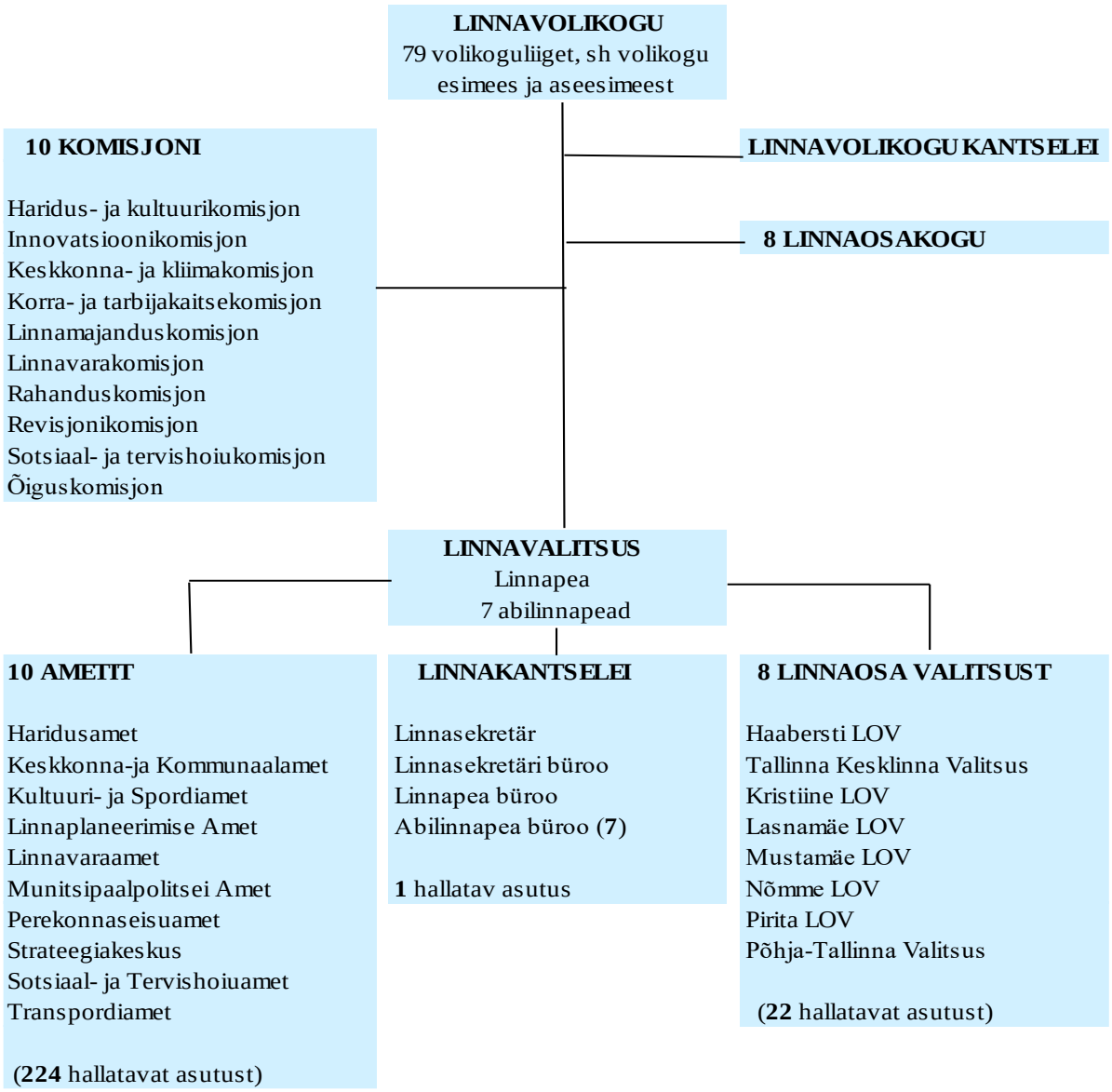

1.1.3. Töötajaskond

Üldised andmed

Linna konsolideerimisgrupis (s.o linna 267 asutuses ning 8 äriühingus ja 10 sihtasutuses) töötas 2023. aastal üle 20,5 tuhande töötaja. Ülevaate töötajate arvust ning töötasudest aastatel 2022 ja 2023 saab allolevast tabelist 3. Töötajate (sh ametnike) töötasu hulka kuuluvad kõik töö tegemise eest makstavad tasud, puhkusetasud, tööandja makstav haigushüvitis, toetused ja töösuhte lõppemisel ettenähtud hüvitised. Eraldi on esitatud muude isikute (valimiskomisjoni liikmed, endised linnapead) ja võlaõiguslike lepingute (käsundus- ja töövõtulepingud) alusel makstud tasud. Avaliku teenistuse seaduse kohaselt käsitletakse ametnikena vaid avalikku võimu teostavaid isikuid ning teisi ametiasutuse töötajaid käsitletakse töölepingute alusel töötajatena. 2023. aastal oli ametnike keskmine arv 758, mis moodustas linna asutuste keskmisest töötajate üldarvust 5,6%.

Töötajate (sh ametnike) keskmise arvu ja töötasu arvutamisse ei ole kaasatud muude isikute ja võlaõiguslike lepinguliste töötajate arvu ega nende tasusid. Keskmise töötasu arvutamisel on välja jäetud töötajatele makstud seaduslikud hüvitised (haigushüvitis, töösuhte lõppemisel ettenähtud hüvitised jms). Tabelites 4 ja 5 esitatud tasud on arvestatud sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmakseta.

Tabel 3. Töötajate keskmine arv ja arvestatud töötasu tuhandetes eurodes

	Linna asutused		Linna valitseva mõju all olevad üksused		Grupp kokku	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Töötasud aastas kokku (tuhandetes eurodes)	**324 066**	**265 239**	**195 684**	**167 486**	**519 750**	**432 725**
sh töötajate (k.a ametnike) töötasu	315 755	258 032	193 512	165 528	**509 267**	**423 560**
ajutiste võlaõiguslike lepingute tasu	7 889	7 159	2 171	1 958	**10 060**	**9 117**
muude isikute töötasud	422	48	1	0	**423**	**48**
Töötasud keskmise töötasu arvutamiseks (tuhandetes eurodes)	**312 609**	**254 789**	**191 574**	**163 264**	**504 183**	**418 053**
Ametipalk/põhipalk ja kokkulepitud tasu	297 532	242 215	185 264	157 558	**482 796**	**399 773**
Boonused	15 077	12 574	6 310	5 706	**21 387**	**18 280**
Töötajate (k.a ametnike) keskmine arv taandatuna täistööajale	**13 504**	**13 229**	**7 016**	**6 926**	**20 520**	**20 155**
Töötajate (k.a ametnike) keskmine töötasu	**1 929**	**1 605**	**2 275**	**1 964**	**2 048**	**1 728**

Tabelis 4 on esitatud andmed tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele aastatel 2022 ja 2023 arvestatud tasude kohta. Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmed on volikogu ja linnavalitsuse liikmed, linna asutuste juhid, äriühingute ja sihtasutuste juhatuste ning nõukogude liikmed.

Tabel 4. Tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete arv ja arvestatud tasud

		2023	**2022**
Arvestatud tasud kokku (tuhandetes eurodes)		**15 406**	**13 689**
sh	volikogu liikmed (79 liiget)	756	713
	linnavalitsuse liikmed (8 liiget)	703	615
	asutuste juhid (267 asutuse juhid)	11 430	9 890
	nõukogu ja juhatuse liikmed (18) üksuse juhtkonna liikmed)	2 517	2 471

Linna asutused tööandjana

2023. aastal oli linna asutuste töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale 13 504, mis on 275 inimest enam kui eelneval aastal (vt tabel 5). Tööjõu kasvu peamiseks põhjuseks olid linnaorganisatsiooni struktuurimuudatused ja uute funktsioonide lisandumine.

Märgatavad muutused töötajate keskmises arvus toimusid haridusasutustes: Tallinna 58 koolis suurenes töötajaskond 71 inimese võrra, sealhulgas uue Hiiu kooli 17 töötajat. Õpetajate keskmine arv suurenes 10 töötaja võrra ka Tallinna Lilleküla Gümnaasiumis seoses Räägu õppehoone tegevuse laienemisega Ukraina sõjapõgenikest laste õpetamisel. Lisaks võis täheldada mitmetes koolides keskmise töötajate arvu kasvu 1 kuni 2 töötaja võrra.

Tallinna linna 125 lasteaias on täistööajale taandatud keskmise töötajate arv suurenenud 54 töötaja võrra. Suuremad töötajate arvu muudatused on toimunud seoses täiendavate rühmade avamisega renoveeritud lasteaedades, sh Merivälja Lasteaias, Lasteaias Kelluke, Tallinna Asunduse Lasteaias, Tallinna Rõõmupesa Lasteaias, Tallinna Vindi Lasteaias ja Lasteaias Maasikas.

Oluline töötajate keskmise arvu kasv toimus ka sotsiaalhoolekande valdkonnas. 2023. aasta alguses avas Iru Hooldekodu uue õendusabi korpuse ning teenuse osutamiseks loodi uusi täiendavaid töökohti. Täistööajale taandatud keskmine töötajate arv suurenes seeläbi 43 töötaja võrra. Lisaks avas Tallinna Sotsiaaltöökeskus uue üksuse Suur-Sõjamäel (päevakeskus ja öömaja), millega seoses kasvas töötajate keskmine arv 10 töötaja võrra.

Märgatav keskmise töötajate arvu tõus toimus ka Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametis – võrreldes eelneva aastaga oli kasv 22 töötajat. Ametile on viimastel aastatel lisandunud täiendavaid funktsioone: eestkoste teostamine, uussisserändajate toetamine, üldhooldusteenuse rahastamismudeliga seonduv, lähisuhtevägivalla ennetus, pagulasabi jne. Seejuures lisandus ametile täiendavaid funktsioone ka 2023. aasta juulist seoses jõustunud hooldusreformiga. Lisandunud funktsioonide täitmiseks moodustati Sotsiaal- ja Tervishoiuameti sotsiaalteenuste- ja toetuste osakonda 20 sotsiaaltöö valdkonna spetsialisti töökohta (kaks eakate tiimi peaspetsialisti ja 18 hindajat), lisaks loodi õiguse- ja hankesektorisse juristi töökoht. Uussisserändajate kohanemise toetamise osakonna töö paremaks korraldamiseks moodustati 1,5 administraatori töökohta ja eestkoste sektorisse kaks eestkoste spetsialisti töökohta seoses eestkostetavate arvu olulise kasvuga.

Tallinna Kiirabil õnnestus aruandeaastal täita oma vabad töökohad ning täistööajale taandatud keskmine töötajate arv suurenes aruandeaastal 12 töötaja võrra.

Eraldi vajab märkimist keskmise töötajate arvu suurenemine 14 töötaja võrra asutuses Kadrioru Park. Kalmistute osakonna koosseis kasvas seoses matuseteenuste osutamisega, mis on aidanud tõsta teenuse kvaliteeti ning muutusi on toimunud ka üld- ja haldusosakonna koosseisus.

Täistööajale taandatud keskmine töötajate arv suurenes 14 töötaja võrra ka Tallinna Strateegiakeskuses, seda eeskätt keskselt osutatavate tugiteenuste mahu kasvust tingituna. Digiteenistuse IT-tugiteenuste osakonda lisandus kaks IT-tehniku kohta seoses IT-teenuse pakkumisega haridusasutusele ning andmekaitsebüroo koosseisu loodi täiendav andmekaitsekonsultandi koht linna asutustele andmekaitse teenuse tagamiseks. Infosüsteemide arendamise osakonna tulevikulinna büroosse loodi üks masinõppelahenduste projektijuhi töökoht, mille abil tagatakse juhtimistoe andmeanalüüsi korraldus läbi uute mudelarvutuste loomise ning geoinfosüsteemide osakonda lisandus kaks töökohta Tallinna 3Dmudeli (digitaalse kaksiku) arendamiseks. Keskmine töötajate arv kasvas vähesel määral ka linna personaliteenistuses ja linna finantsteenistuses - suurenes tugiteenuste saajate arv nii personalipartnerluse kui ka riigihangete valdkonnas. Lisaks kaasati aruandeaastal Euroopa Liidu poolt rahastatavate välisprojektide töösse tähtajaliste lepingutega mitmeid koosseisuväliseid projektitöötajaid.

Tabel 5. Teenistujate arvuline dünaamika aastatel 2020-2023 (taandatud täistööajale)

Asutuse liik	Täistööajale taandatud keskmine teenistujate arv				Muutus		
	2020	2021	2022	2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Ametiasutused ja linnaosa valitsused	1 471	1 462	1 548	1 609	-0,6%	5,9%	3,9%
Haridusameti hallatavad asutused	8 915	9 033	9 078	9 188	1,3%	0,5%	1,2%
Ametisautuste ja linnaosa valitstsuste hallatavad asutused	2 555	2 617	2 603	2 707	2,4%	-0,5%	4,0%
Kokku	12 941	13 112	13 229	13 504	1,3%	0,9%	2,1%

Linna töötajatest 68% töötab haridusvaldkonnas (õpetajad, logopeedid, eripedagoogid jne), spordi-, noorsootöö- ja vaba aja ning kultuurivaldkonnas 8% ning tervishoiu- ja sotsiaalse kaitse ja tervise valdkonnas 12% (vt joonis 1). Muude tegevusalade töötajate osakaal on palju väiksem. Andmete käsitlus valdkonniti tugineb avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendiga kinnitatud tegevusalade loetelul.

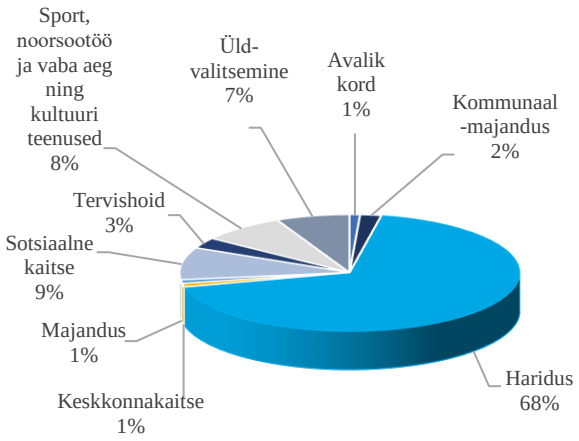

Joonis 1. Linna töötajate struktuur 2023. aastal tegevusalade kaupa

2023. aastal oli linna töötajate keskmine brutotöötasu kuus 1 929 eurot (2022: 1 605 eurot), kasv eelmise aastaga võrreldes oli seega 20,2%. 2022. aastal oli keskmise brutotöötasu kasv vastavalt 9,9% (vt joonis 2).

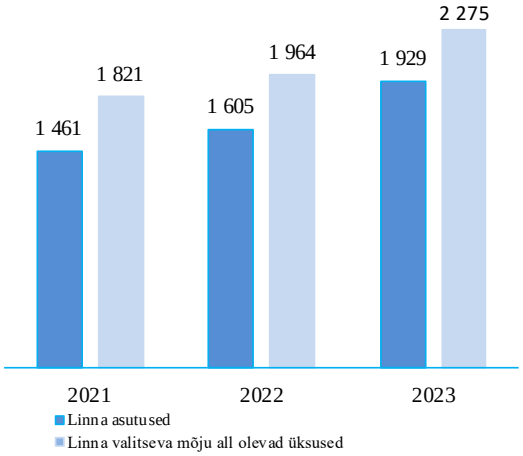

Joonis 2. Linna asutuste ja linna valitseva mõju all olevate üksuste töötajate keskmine brutotöötasu ühes kuus aastatel 2021-2023 eurodes

Fakte linna asutuste teenistujate kohta

Alljärgnev joonis 3 iseloomustab linna teenistujate vanuselist ja soolist koosseisu ning annab informatsiooni hariduse ja teenistusstaazi kohta.

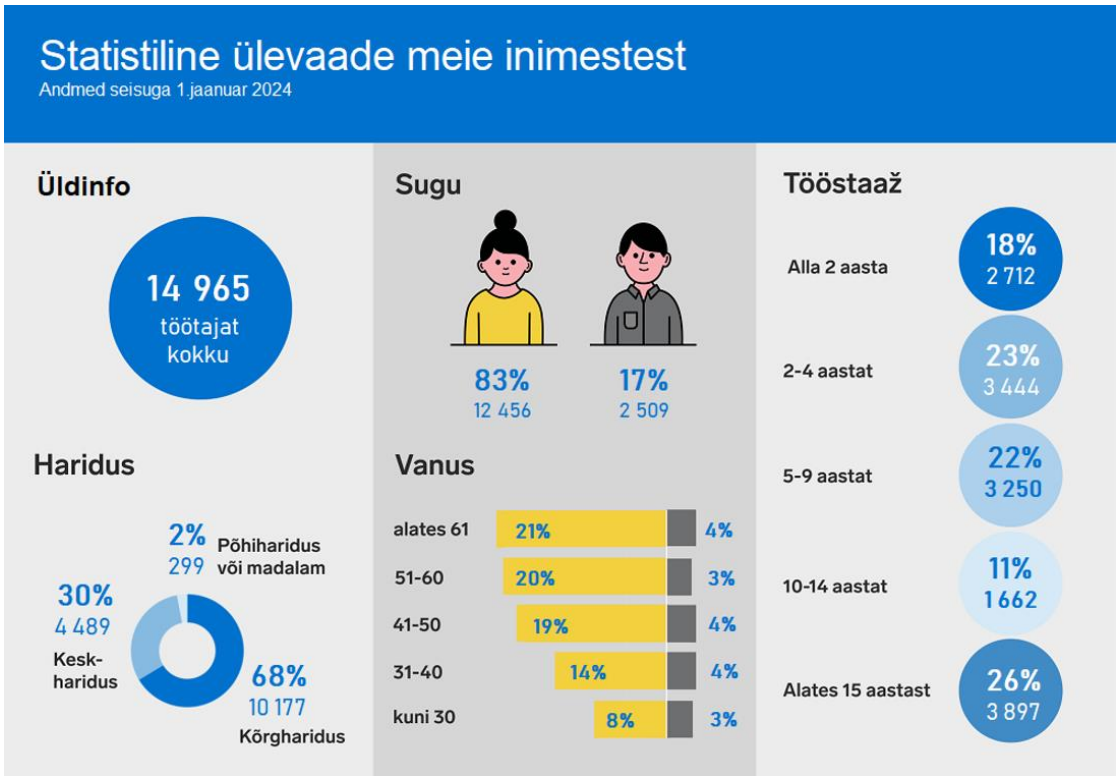

Joonis 3. Ülevaade linna teenistujatest

- Linna asutuste teenistujatest enamik (83%) on naised. Osakaalu mõjutavad suuresti Tallinna Haridusameti hallatavad asutused (koolid, lasteaiad), kus naisi on 89% teenistujatest. Enamik (40%) naisi on üle 50-aastased. Meeste osakaal linnaorganisatsioonis on 17%. Kõige rohkem töötab mehi linna hallatavates asutustes (osakaal 30%). Noori mehi töötab linna asutustes vähem kui vanemaid, enamik mehi on vanuserühmas 60-aastased ja vanemad.

- Linna asutuste kõikide teenistujate võrdluses on linna teenistujatest 48% vanemad kui 51 aastat. Aastal 2022 oli see näitaja 49%. Selle vanuserühma teenistujate osakaal on suurim linna hallatavates asutustes (50%) ja väikseim linna ametiasutustes (39%). 41% linna kõikidest teenistujatest on vanuserühmas 31–50 aastat. Vaid 11% linna teenistujatest on alla 31-aastased.

- Linna teenistujatest enamikul on kõrgharidus – kõrgharidusega teenistujate osakaal on 68%. Keskharidusega teenistujaid on 30%. Põhiharidusega või sellest madalama haridustasemega teenistujate osakaal on 2%.
  Asutuste omavahelisest võrdlusest nähtub, et ametiasutustes ja Tallinna Haridusameti hallatavates asutustes on ülekaalus kõrgharidusega teenistujad (vastavalt 77% ja 72%). Teistes linna hallatavates asutustes on kõrgharidus pooltel teenistujatest.

- Linna asutuste teenistujatest ca neljandikul (26%) on teenistusstaaži üle 15 aasta. Umbes viiendik (18%) töötajatest on linnasüsteemis töötanud alla 2 aasta. Üle 15-aastase staažiga teenistujaid on enim Tallinna Haridusameti hallatavates asutustes ehk koolides ja lasteaedades (28%).

Linna äriühingud ja sihtasutused tööandjana

2023. aastal töötas linna äriühingutes ja linna valitseva mõju all olevates sihtasutustes kokku keskmiselt 7 016 töötajat (2022: 6 926 töötajat).

Linna äriühingute ja valitseva mõju all olevate sihtasutuste töötajate osatähtsus valdkonniti on eelneva aruandeperioodiga sama - tervishoiu valdkonnas 69%, transpordi valdkonnas 29%, muude tegevusalade (nt ettevõtlus, keskkonnakaitse, kommunaalmajandus, sotsiaalne kaitse) valdkonnas kokku 2%. Töötajate struktuurist tegevusvaldkonniti annab ülevaate alljärgnev joonis 4.

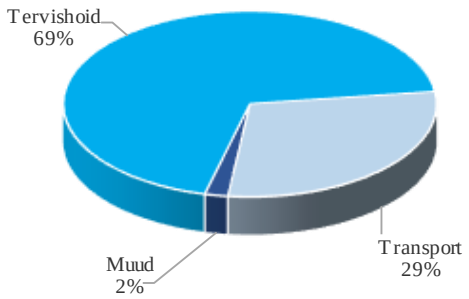

Joonis 4. Linna äriühingute ja sihtasutuste töötajate struktuur 2023. aastal tegevusalade kaupa

Linna valitseva mõju all olevate üksuste täistööajale taandatud töötajate töötasu kulu oli 2023. aastal kokku üle 191 miljoni euro (2022: üle 163 miljoni euro), kasv seega 17,3% (2022: 7,9%). Ühe töötaja keskmine töötasu kuus oli aruandeaastal 2 275 eurot (2022: 1 964 eurot). Võrreldes 2022. aastaga on keskmine töötasu kasvanud 15,8% (2022: 7,9%). Töötajate keskmisest töötasust transpordi ja tervishoiu valdkonnas annab ülevaate alljärgnev joonis 5. Kuna muude tegevusalade töötajate osakaal kogu töötajate arvus on väike, ei ole nende keskmist töötasu joonisel esitatud.

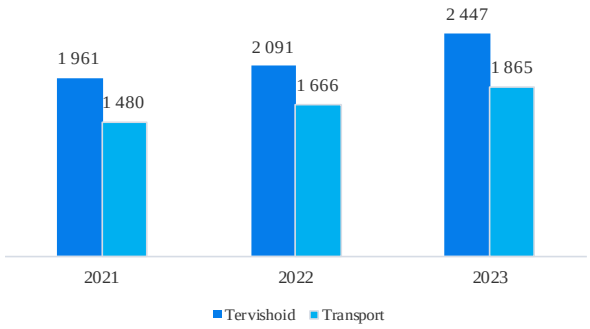

Joonis 5. Transpordi ja tervishoiu valdkonnas tegutsevate äriühingute ja sihtasutuste töötajate keskmine töötasu ühes kuus 2021–2023 eurodes

1.2. Põhilised finantsnäitajad

Alljärgnevas tabelis 6 on esitatud aastate 2019–2023 olulisemad finantsnäitajad nii linna kui ka konsolideerimisgrupi kohta.

Tabel 6. Tallinna linna ja konsolideerimisgrupi põhilised finantsnäitajad tuhandetes eurodes

Linn

	2023	2022	2021	2020	2019
Tegevustulud	1 063 195	945 975	842 087	774 244	761 684
Tegevuskulud	-1 016 464	-918 961	-755 806	-682 513	-661 764
Tulem enne amortisatsiooni	181 095	88 830	138 419	144 012	149 361
Põhivara amortisatsioon	-57 212	-52 017	-45 381	-43 683	-39 917
Aruandeaasta tulem	123 883	36 813	93 038	100 329	109 444
Põhivarainvesteeringute maht	145 293	99 712	126 731	78 666	95 158
Varad aasta lõpus	1 912 758	1 736 129	1 657 965	1 582 151	1 418 779
Kohustised aasta lõpus, sh:	434 613	383 490	347 193	366 251	304 228
laenukohustised	293 841	260 771	240 021	260 435	210 544
Netovara aasta lõpus	1 478 145	1 352 639	1 310 772	1 215 900	1 114 551
Likviidsuskordaja[1]	1,12	1,17	1,19	1,93	1,30
Lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja[2]	1,27	1,25	1,23	1,96	1,32
Põhitegevuse tulem[3]	85 783	114 978	113 819	129 902	127 386
Netovõlakoormus[4]	236 177	195 321	189 411	113 621	123 599
Netovõlakoormus (%)	23,1%	21,2%	23,7%	15,0%	16,9%

Konsolideerimisgrupp

	2023	2022	2021	2020	2019
Tegevustulud	1 433 463	1 261 489	1 142 056	1 042 133	1 022 263
Tegevuskulud	-1 342 834	-1 171 555	-1 040 393	-938 862	-912 193
Tulem enne amortisatsiooni	250 261	176 208	178 978	172 938	179 627
Põhivara amortisatsioon	-96 553	-87 074	-76 856	-70 538	-65 936
Aruandeaasta tulem	153 708	89 134	102 122	102 400	113 691
Põhivarainvesteeringute maht	183 265	165 807	205 231	122 849	110 991
Varad aasta lõpus	2 337 304	2 134 838	2 011 520	1 912 933	1 749 417
Kohustised aasta lõpus, sh:	520 313	473 178	444 065	449 434	389 338
laenukohustised	309 394	281 335	257 106	284 004	242 623
Netovara aasta lõpus	1 816 991	1 661 660	1 567 455	1 463 499	1 360 079
Likviidsuskordaja[1]	1,42	1,40	1,20	1,85	1,39
Lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja[2]	1,53	1,48	1,28	1,92	1,45
Põhitegevuse tulem[3]	149 330	169 276	160 398	168 626	164 579
Netovõlakoormus[4]	178 169	135 891	154 686	80 461	113 428
Netovõlakoormus (%)	12,9%	11,0%	14,1%	7,9%	11,4%

[1] käibevarad–varud–ettemaksed / lühiajalised kohustised
[2] käibevara / lühiajalised kohustised
[3] põhitegevuse tulude ja kulude vahe (täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud rahandusministri määrusega, vastavalt KOFS § 32 lõikele 4)
[4] KOFS § 34 alusel arvestatud kohustiste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe (täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud rahandusministri määrusega, vastavalt KOFS § 32 lõikele 4)

2023. aastal oli nii linnal kui ka grupil hea likviidsus, mis kajastub likviidsuskordaja ja lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja vastavates näitajates. Linna lühiajaliste võlgnevuste kattekordaja, mis iseloomustab linna võimet täita järgmise 12 kuu jooksul oma kreeditoride ees võetud lühiajalisi kohustisi, oli 2023. aasta lõpuks 1,27 (2022: 1,25). Linna likviidsuskordaja oli 2023. aasta lõpuks 1,12 (2022: 1,17), andes kinnitust, et linn on võimeline tasuma tähtajaks ka oma kiireloomulisi makseid (tarnijate arved, lühiajalised laenud, töötasud jms).

Nii linna kui ka grupi netovõlakoormused (vt tabel 7 vastavaid näitajaid) on mõõdukad. Linna netovõlakoormus küll kasvas, kuid püsis suhtarvult endiselt madalal tasemel. Samas tuleb silmas pidada, et arvutused on tehtud vastavalt rahandusministri 16. mai 2011 määrusega nr 29 kehtestatud metoodikale, mille kohaselt ei kuulu mh netovõlakoormusesse lisas 25 avalikustatud tingimuslikud kohustused ega ka enne 2012. aastat sõlmitud rendilepingutest tulenevad mittekatkestatavad

rendimaksed (grupil 31.12.2023: 111 846 tuhat eurot), millega tuleb pikaajaliste finantsplaanide ja uute investeerimisotsuste kavandamisel igal juhul arvestada.

2023. aasta septembrikuus kinnitas rahvusvaheline reitinguagentuur Fitch Ratings linna krediidireitingu tasemel A+ stabiilse väljavaatega. Krediidireitingu tase alanes ühe astme võrra tulenevalt Eesti riigi reitingu alandamisest. Agentuuri hinnangul jääb linna finantspositsioon piisavalt tugevaks ka muutunud majanduskeskkonnas, linna võlakoormus küll kasvab, kuid jääb endiselt mõõdukaks. Samuti näeb agentuur paindlikkust nii tegevuskulude kui investeeringute osas, mida linn on võimeline vajadusel korrigeerima. Arvestades vähest võimet mõjutada oma tulubaasi, näeb reitinguagentuur väljakutsena piisava tegevustulemi hoidmist, et katta osaliselt nii investeeringuid kui võlakohustiste teenindamisega seotud kulusid.

Linna tegevustulud ja -kulud

2023. aastal olid linna tegevustulud kokku 1 063 miljonit eurot (2022: 946 miljonit eurot), millest maksutulud moodustasid 66,5% (2022: 68,1%), saadud toetused 23,7% (2022: 21,3%), tulu kaupade ja teenuste müügist ning muud tulud (sh põhivara müük) kokku 9,8% (2022:10,6%). Tegevustulud kasvasid võrreldes eelneva aastaga 12,4% (s.o 117,1 miljoni euro võrra). Aruandeaastal kasvas linna tulu füüsilise isiku tulumaksu laekumisest 10,4% (2023: 665,6 miljonit eurot ja 2022: 602,6 miljonit eurot) ning saadud toetustest 24,5% (2023: 251,9 miljonit eurot ja 2022: 202,3 miljonit eurot). Linna tegevustulude ja -kulude struktuurist 2023. aastal annavad ülevaate joonised 6 ja 7.

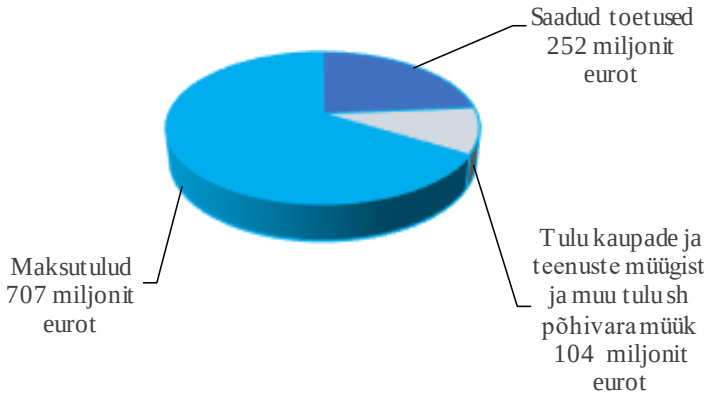

Joonis 6. Linna tegevustulud 2023. aastal miljonites eurodes

Linna tegevuskulud olid 2023. aastal kokku 1016 miljonit eurot (2022: 919 miljonit eurot), sh tööjõukulud 42,8% (2022: 38,7%), antud toetused 21,1% (2022: 25,8%), põhivara amortisatsioon 5,6% (2022: 5,7%) ning muud tegevuskulud (sh kinnistute, hoonete, ruumide ja rajatiste majandamiskulud, maksu-, lõivu- ja trahvikulud) 30,5% (2022: 29,8%).

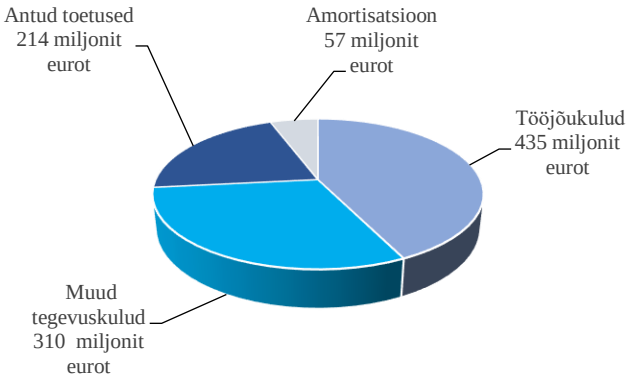

Joonis 7. Linna tegevuskulud 2023. aastal miljonites eurodes

Linna materiaalne põhivara, amortisatsioonikulu ja aruandeaasta tulem

Seisuga 31.12.2023 oli Tallinna linnal materiaalset põhivara kokku summas 1 414,5 miljonit eurot, mis moodustab bilansi üldmahust 76,9%. Materiaalsetest põhivaradest 63,9% on hooned ja rajatised (sh teed, tänavad, pargid, haljasalad), 25,5% maa, 7,4% lõpetamata tööd ning 3,2% muu materiaalne põhivara (sh masinad ja seadmed). Linnal on väga erineva kasutusotstarbega hooneid: kooli- ja lasteaiahooned, spordirajatised ning kultuuri- ja sotsiaalhoolekande asutuste hooned, administratiivhooned jms. Põhivaradega kaasneb iga-aastane amortisatsioonikulu, millel on omakorda suur mõju aruandeperioodi tulemile.

Linna 2023. aasta amortisatsioonikulu oli 57,2 miljonit eurot (2022: 52 miljonit eurot) ning tulem amortisatsiooni kuludeta 181,1 miljonit eurot (2022: 88,8 miljonit eurot). Aruandeaasta tulem, võttes arvesse ka amortisatsioonikulu, oli 123,9 miljonit eurot (2022: 36,8 miljonit eurot).

2023. aastal investeeris linn põhivaradesse 145,3 miljonit eurot (2022: 99,7 miljonit eurot). Linna aruandeaasta suurematest investeeringutest saab ülevaate aruande lisadest 10 ja punktist 1.5.

Linna konsolideerimisgrupi tegevustulud ja -kulud, aruandeaasta tulem

Linna konsolideerimisgrupi tegevustulud suurenesid eelmise aastaga võrreldes 13,6%, s.o 172 miljonit eurot (tegevustulud 2023: 1 433,5 miljonit eurot ja 2022: 1 261,5 miljonit eurot), samal ajal suurenesid tegevuskulud aastaga 14,6%, s.o 171,2 miljonit eurot (1 171,6 miljonilt eurolt 1 342,8 miljonile eurole).

Tegevuskulude kasv oli mõjutatud eelkõige tööjõu- ja majandamiskuludest. Võrreldes eelneva aastaga suurenesid tööjõukulud 116,8 miljonit eurot ehk 20,1% ja majandamiskulud 28,7 miljonit eurot ehk 7,8%.

Tööjõukulud

Tööjõukulude suurenemist aruandeaastal mõjutas nii palkade kui ka töötajate keskmise arvu kasv.

2023. aastal kasvas riiklik töötasu alammäär 654 eurolt 725 eurole (10,9%). Tulenevalt majanduse ja tööturu olukorrast suurenes aruandeaastal ka kõigi linna asutuste töötasufond vähemalt 10%.

2023. aasta algusest tõsteti haridusasutuste õpetajate ja tugispetsialistide töötasu alammäära 23,9% võrra 1 412 eurolt 1 749 eurole ning alates veebruarist tagati õpetaja abidele töötasu vähemalt 60% õpetaja töötasu alammäärast ehk õpetajate abide palga alammäär tõusis 23,5% võrra 850 eurolt 1 050 eurole. Lisaks nähti ette linna eelarvest palka saavatele haridusasutuste tugispetsialistidele 17% diferentseerimisfond erinevateks lisatasudeks või kõrgema kuupalga maksmiseks. Linna kõrgharidusega kultuuritöötajate töötasu alammäär tõusis 14,3% võrra, s.o 1 400 eurolt 1 600 eurole ning Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti patrulli- ja valveosakonna inspektorite põhipalgad tõusid 15%. Selleks, et vähendada linnaorganistasioonis eelnevate aastate palkade mahajäämust, korrigeeriti asutuse põhitegevusega seotud töötajate töötasusid ka Tallinna Loomaaias (keskmiselt 26%), Tallinna Botaanikaaias (keskmiselt 15%) ja Kadrioru Pargis (keskmiselt 13%). Lisaks tugevdati linna noorsootöötajate palgapositsiooni, tõstes nende töötasu 20%, seejuures tõusis noorsootööalase kõrghariduse või noorsootöötaja kutsega töötaja töötasu alammäär 1 100 eurolt 1 320 eurole ning noortekeskuse ja noorsootööasutuse juhataja töötasu alammäär 1 270 eurolt 1 524 eurole. Leevendamaks värbamisraskusi tõsteti Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti haldusala psühholoogide töötasu 22%, s.o 1 800 eurolt 2 200 eurole. Samadel põhjustel korrigeeriti ka Põhja-Tallinna Valitsuse haldusalas Paljassaare Sotsiaalmaja valvur-ööhooldajate töötasu 18% ehk 714 eurolt 845 eurole. Lisaks ühtlustati põhipalkasid spetsialistidel, kellel on sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele. 2023. aastal kujunes neil palga uueks sihttasemeks 2 090 eurot. Samuti kujunes palkade korrastamise tulemusena sotsiaaltoetuste spetsialistide põhipalga uueks sihttasemeks 1 870 eurot.

2023. aastal oli linna töötajate keskmine arv 275 inimese võrra suurem kui sellele eelneval aastal. Töötajate keskmise arvu muutuse täpsemad selgitused leiab aruande punktist 1.1.3 Töötajaskond (Linna asutused tööandjana).

Grupi teistest üksustes võiks töötajate keskmise arvu kasvuga seoses eraldi ära märkida Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla, kus töötajate keskmine arv suurenes aruandeaastal 33 töötaja võrra ja Aktsiaseltsi Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus, kus töötajate keskmine arv kasvas 19 töötaja võrra. Aktsiaseltsis Ida-Tallinna Keskhaiglas oli suurenemine tingitud peamiselt vabade ametikohtade täitmisest, kuid loodi ka täiendavaid ametikohti erinevatesse struktuurüksustesse. Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuses lisandus 2023. aasta aprillikuust Mustamäe veopiirkond ning juunikuust alates biojäätmete vedu, mistõttu võeti juurde autojuhte ja laadijaid, samuti palgati abitööjõudu klienditeenindusele ja logistikale.

Alates 1. aprillist 2023. aastal korrigeeriti tervishoiutöötajate kollektiivlepingust tulenevalt arstide, õendus- ja hooldustöötajate ning teiste meditsiinitöötajate tunnitasusid, mis kasvasid keskmiselt 20% võrra. Seeläbi suurenesid meditsiinitöötajate tööjõukulud nii linna asutustes Tallinna Kiirabi ja Iru Hooldekodu kui ka teistes grupi tervishoiuasutustes: Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla, Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla, Sihtasutus Tallinna Hambakliinik, Sihtasutus Tallinna Lastehaigla ning Osaühing Tallinna Perearstikeskus.

Grupi suurimas, enam kui 2 tuhande töötajaga transpordiettevõttes Aktsisaselts Tallinna Linnatransport tõusis märgatavalt ühistranspordi sõidukijuhtide keskmine töötasu. Kui 2022. aastal oli sõidukijuhtide kesmine töötasu 1616 eurot, siis 2023. aastal oli see 1815 eurot (kasv 12,3%). Ettevõttes lepiti kokku uued aasta tunnitasumäärad bussi-, trolli- ja trammijuhtidele ning erivedude osakonna sõidukijuhtidele vastavalt kollektiivlepingule. Lisaks palgatõusule mõjutas ettevõtte tööjõukulusid ka suurenenud töömahud.

Muud tegevuskulud

Muud tegevuskulud koosnevad majandustegevuse kuludest ja muudest kuludest (vt aastaaruande lisa 21).

Olulisim kulude suurenemine toimus 2023. aastal rajatiste majandamiskuludes summas 17,2 miljonit eurot (kasv 33,4%) ja meditsiinikuludes 8,1 miljonit eurot (kasv 11,9%). Rajatiste majandamiskulude kasv andis kogu tegevuskulude tõusust 10%. Samuti kasvasid märgatavalt toiduainete ja toitlustusteenuste kulud ning kulud kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vabaaja sisustamise valdkonnas. Positiivsena saab ära märkida sõidukite majandamiskulude vähenemise summas 13,5 miljonit eurot (36,4%).

Muud kulud võrreldes eelmise aastaga on suhteliselt stabiilsed, kasv 2,2 miljonit eurot ehk 1,3% kogu tegevuskulude kasvust.

Antud toetused

2023. aastal oli antud toetuste kulu 82,3 miljonit eurot (2022: 68,3 miljonit eurot), kasv 14 miljonit eurot, mis andis 8,2% kogu tegevuskulude kasvust. Toetuste kulu kasvust moodustasid enamuse sotsiaalabitoetused eakatele. Toetused eakatele suurenesid oluliselt alates 1.07.2023, hooldusreformi läbiviimise järel, kui kohalikele omavalitsustele lisandus kohustus tasuda osa üldhooldekodu hooldusteenuse maksumusest – kulude kasv oli 7,7 miljonit eurot. Lisaks suurenesid kulud seoses järgmiste toetuste määrade tõstmisega: pensionilisa (määra tõsteti 150 eurolt 175 eurole) ja õppeaasta alguse toetus (määra tõsteti 50 eurolt 75 eurole), aastane kulude kasv oli vastavalt 1,9 miljonit eurot ja 1,3 miljonit eurot. Samuti suurenesid 2023. aastal elukalliduse tõusust tulenevalt toimetulekutoetuse väljamaksed 2,9 miljoni euro võrra.

Põhivarade amortisatsioon

2023. aastal oli põhivarade amortisatsioonikulu 96,6 miljonit eurot (2022: 87,1 miljonit eurot) kasv 9,5 miljonit eurot, mis oli 5,5% kogu tegevuskulude kasvust.

Linna konsolideerimisgrupp lõpetas aruandeaasta 153,7 miljoni euro (2022: 89,1 miljoni euro) suuruse kasumiga. Ülevaate linna valitseva mõju all olevate tütarettevõtjate ja sihtasutuste tegevustest ning nende olulisematest finantsnäitajatest saab aruande punkti 1.6 tabelist 7.

1.3. Ülevaade majanduskeskkonnast

2023. aasta kujunes Eesti majandusele keeruliseks. Eesti majandus langes 2023. aastal eelneva aastaga võrreldes 3,5%.

Eesti Panga hinnangul osutus 2023. aasta Eesti majanduse jaoks arvatust raskemaks ning majanduslangus kestab varem oodatust kauem. Ettevõtete müügivõimalusi koduturul on piiranud inimeste ebakindlus tuleviku suhtes ja sellest põhjustatud kokkuhoid ning säästmise suurenemine. Müüki välisturgudele on aga takistanud meie peamiste eksporditurgude viletsam käekäik võrreldes Euroopa majandusega tervikuna ning vahetuskursi kallinemine Põhjamaadega. Olulist rolli on mänginud ka tootmiskulude tõus ning sõjast tulenevalt mitmete seniste tarneahelate katkemine ja ärimudelite hääbumine. Ebakindlad olud ja kõrgemad intressimäärad pole soosinud ka uute investeeringute lisandumist.

Eesti Panga nägemuse kohaselt jõuab majanduslanguse mõju järjest tugevamalt tööturule. Seni on ettevõtted püüdnud vältida töökohtade vähendamist, mistõttu koguhõive on peaaegu kaks aastat väldanud majanduslangusest hoolimata püsinud läbi aegade kõrgeimal tasemel. Töötajate hoidmine on saanud võimalikuks tänu majanduse peatse elavnemise ootusele ning reaalpalga alanemisele, mis on muutnud tööjõu tööandjate jaoks odavamaks. Suur tootlikkuse langus annab aga märku töötajate alarakendatusest ning pessimistlikumaks muutunud lähiettevaade toob kaasa tööpuuduse suurenemise, mis tipneb 2024. aastal 9% juures.

Eesti Panga hinnangul kahandab 2023. aastal alguse saanud tööturu jahenemine palgakasvu. Vähenenud tööjõu nõudlus ning hinnakasvu aeglustumine avalduvad ka palgakasvu raugemises. 2024. aastal takistavad palkade täielikku kohanemist kasinamate majandusoludega juba sõlmitud kollektiivsed palgakokkulepped avalikus sektoris ja üleriigilise töötasu alammäära tõus 820 euroni. Keskmine palk suureneb Eesti Panga prognoosi kohaselt 2024. aastal 6,6% ja taandub sellele järgnevatel aastatel 5% lähedusse.

Eesti Panga hinnangul jätkub 2023. aasta teises pooles alguse saanud hinnakasvu aeglustumine ka 2024. aastal. Tarbija ostukorvikorvi maksumus püsis 2023. aasta teises pooles muutuseta ja oluline osa 2023. aasta 9 protsendilisest inflatsioonist tekitas 2022. aasta madalam võrdlusbaas.

Tallinna linna eelarve ja maksutulude laekumise seisukohast on kriitilise tähtsusega tulumaksu laekumine, mis on otseselt seotud tööjõuturul toimuvate protsessidega. Statistikaameti andmetel kasvas Eesti keskmine brutokuupalk 2023. aastal 11,1% 1 827 euroni. See mõjutas positiivselt Tallinna linna tulumaksu laekumist. Töötuse määr püsis 2023. aastal 6,8% tasemel kasvades 2022. aastaga võrreldes 1,2 protsendipunkti.

Tallinn Eesti majandusruumis

Tallinn on Eesti teenindus-, kaubandus- ja finantskeskus, kus paikneb enamiku üleriigiliste ettevõtete juhtimine. Tallinn on oluline Eesti arengu mootor, mille edukusest sõltub suurel määral ka Eesti muude piirkondade areng. Tallinn koos teiste Harjumaa kohaliku omavalitsuse üksustega moodustab Eesti tugevaima majanduspiirkonna, mis on märkimisväärsel kohal kogu Läänemere majandusruumis ning on olnud väliskapitali jaoks Eestis peamine tõmbekeskus. Kuigi elaniku kohta on Tallinna sisemajanduse kogutoodang Eesti ja teiste Balti riikide pealinnadega võrreldes suurem, jääb see veel tugevalt alla Põhjamaade pealinnaregioonide taseme.

Seisuga 1. jaanuar 2024 oli Eestis rahvastikuregistri andmetel 1 366 491 elanikku, sh Tallinnas 461 371. Tallinna elanike osatähtsus Eesti elanike arvust oli 33,8%. Enamik Tallinna elama asunud inimestest on tööealised. Tallinna elanikkond kasvab paljuski tänu sellele, et linn on suutnud tagada heal tasemel avalikud teenused, linn soodustab ja toetab uute töökohtade loomist ja elamuehitust. Paranenud elukeskkond ja heal tasemel linna teenused suurendavad Tallinna linna atraktiivsust eeskätt nende kohalike omavalitsuste elanike hulgas, kus on märkimisväärselt halvenenud avalike teenuste kättesaadavus, suletakse koole ja kaovad töökohad ning kus ühistranspordi kasutamise võimalused on ebapiisavad. Selle mõjul on linna elanikkond kasvanud eelkõige tööeas (vanuses 20–63 aastat) elanike arvelt, mis on olnud aluseks ka linna maksumaksjate arvu kasvule. Eeldatavalt kasvab Tallinna rahvaarv järgnevatel aastatel mõõdukas tempos, u 1 tuhande elaniku võrra aastas.

Kõige enam on viimastel aastatel Tallinna elama asunud inimesi Tartust, Narvast, Pärnust, Kohtla Järvelt, Sillamäelt ja Rakverest. Samuti saabus 2023. aastal Tallinnasse elama arvestatav hulk Ukraina sõjapagulasi. Negatiivne elanike rändesaldo on Tallinnal lähivaldadega, eelkõige Rae, Viimsi, Harku, Saue ja Kiili vallaga.

Maksu- ja Tolliameti andmetel oli Tallinnas 2023. aastal keskmiselt 253 tuhat tulu saanud (tulu deklareerinud) isikut kuus (2022: 243 tuhat tulu saanud (tulu deklareerinud) isikut kuus).

Rahvastikuprognoosi kohaselt väheneb pikaajaliselt Eesti tööealine elanikkond. Seega väheneb ka nende inimeste arv, kes Eesti-sisese töörände teel asuvad elama pealinnaregiooni, sh Tallinna. Samas süveneb trend, et varasematel aastatel Eestist välismaale lahkunutest naasevad paljud just Tallinna ja Harjumaale. Ka enamik välismaalt Eestisse tööle ja elama asunud inimestest on elukohaks valinud Tallinna või lähipiirkonna. Negatiivset mõju Tallinna elanike arvule avaldab aga elanike, eeskätt noorte väljaränne välismaale.

Ettevõtluse arendamiseks on Tallinna linn andnud panuse, luues tööstusparke ja ettevõtlusinkubaatoreid ning toetades ettevõtlust muude täiendavate meetmetega. Tallinna linnas paiknevad ettevõtted on olulised tööandjad pealinnaga piirnevate valdade ja üha enam paljude teiste Eesti omavalitsuste elanikele. Kümned tuhanded linna ja lähivaldade elanikud siirduvad iga päev tööle naabervalda või linna. Pendelrände maht on aasta-aastalt kasvanud. Selle tulemusena on Tallinn üha enam põimunud lähivaldadega ning majandustegevuse ja tööhõive mõttes kasutatakse terminit *pealinnaregioon*. See eeldab jätkuvat tihedat koostööd lähivaldadega eeskätt teede ja tehnovõrkude rajamisel ning hariduse ja ühistranspordi korraldamisel.

Arvestades, et Tallinn koos Harjumaaga on Eesti majandusmootor, võib kokkuvõtvalt öelda, et Tallinna linna olukorda mõjutasid 2023. aastal samad makromajanduslikud tegurid, mis avaldasid mõju riigile tervikuna. Ukraina ja Venemaa sõja

kaudsete mõjudega tuli Tallinna linn 2023. aastal suhteliselt hästi toime. Kuna pole teada sõja kestus, on käesoleva majandususaasta aruande koostamise ajal keeruline täpsemalt hinnata selle mõju Tallinna tulubaasile järgnevatel aastatel. Arvestades aga linna kõrget likviidsust, võimalikke kokkuhoiumeetmeid ja täiendava laenu võtmise võimekust, on linna finantspositsioon majanduslangusega toimetulekuks hea.

1.4. Riskide juhtimine

1.4.1. Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi korraldamisel

Grupi teenistuslikku järelevalvet toimetab ja siseauditialast tegevust koordineerib linna sisekontrolöri teenistus, kes juhindub oma tegevuses riigi ja linna õigusaktidest, teenistuse põhimäärusest ja linna sisekontrolöri kinnitatud juhendmaterjalidest. Auditite läbiviimisel juhindutakse lisaks rahvusvahelistest Siseaudiitorite Instituudi (IIA) standardites esitatud põhimõtetest.

Sisekontrolöri teenistuse ülesanne on anda hinnang linna asutuste ning linna valitseva mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste sisekontrolli tõhususele, aruandluse usaldusväärsusele ja tegevuse tulemuslikkusele selleks, et linnavalitsusel oleks piisav kindlustunne, et linna vahendeid kasutatakse seaduslikult ja tulemuslikult. Samuti koordineerida siseauditi eest vastutavate isikute tegevust ja koolitust ning ametiasutuste riskide hindamist. Linna sisekontrolöri teenistus on koostanud exceli töövahendi riskide hindamise läbiviimise hõlbustamiseks.

Linna sisekontrolöri teenistus teostas aruandeaastal ka teenistusliku järelevalve juurdlusi linna ametiasutuste ja nende ametiisikute ning ametiasutuste hallatavate asutuste ja nende juhtide tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle. Samuti kontrolliti linna ametiisikute tegevuse õiguspärasust läbi vaidemenetluste ja kohtuvälise menetleja tegevuse peale esitatud kaebuste menetlemise ning isikutelt laekunud märgukirjadest lähtuvalt.

2023. aasta tööplaan kinnitati 08.02.2023 Tallinna linnavalitsuse istungi päevakorrapunktiga number T-4-4/23/2.

Linna sisekontrolöri teenistus teostab ka ennetavat järelevalvet. Aruandeaastal anti sõltumatuid hinnanguid linnavalitsuse istungitele esitatud eelnõude kohta, koostati hulgaliselt muid arvamusi, analüüse ja hinnanguid. Lisaks teostati süsteemset järelevalvet planeerimismenetluste üle. Vaidemenetluste teemal teostati valdkonna õigusaktide analüüse ning vajadusel tehti ettepanek linna regulatsioonide korrigeerimiseks.

2023. aastal läbi viidud plaaniliste tööde tulemusena tehti hulgaliselt ettepanekuid sisekontrollisüsteemi tõhusamaks toimimiseks. Oluline osa plaanilistes töödes on tehtud ettepanekute täitmise hindamine (monitooring). 2023. aasta II poolaastast võeti fookusesse kliendirahulolu plaaniliste tööde teenusega; läbiviidud küsitluse tulemusena oli rahulolu linna sisekontrolöri teenistuse teenustega üsna kõrge, kuid tegevusi kliendirahulolu edasiseks tõstmiseks on kavas jätkata ka 2024. aastal.

Korruptsioonivastase tegevusena korraldati korruptsiooni ennetamise koolitusi ja nõustati ametiisikuid korruptsiooni ennetamise meetmete rakendamisel. Alustati korruptsiooni ennetamise meetmete rakendamise tsentraalset koordineerimist linna sisekontrolöri teenistuse poolt. Viidi läbi plaaniline töö ametiasutuste hallatavate asutuste korruptsiooni ennetamise meetmete rakendamise teemal.

Korruptsioonivastase seaduse rakendamisega seonduva olulise teabe kättesaadavuse parandamiseks loodi kõigi ametiasutuste ja hallatavate asutuste siseveebi korruptsiooni ennetamise alast teavet käsitlev jaotis.

Õigusaktid ja muud õiguslik regulatsioon

Tehingute tegemine

Linnas tehakse tehinguid seadustes ja linna õigusaktides sätestatud korra ja tingimuste kohaselt. Tallinna Linnavolikogu on kehtestanud protseduurireegleid eri liiki tehingute tegemiseks. Näiteks on kehtestatud linnavara kasutusse andmist (sh hoonestusõiguse seadmine, eluruumide kasutusseandmine) reguleerivad korrad, eri valdkondades toetuste andmise reeglid jpm. Menetlusreeglite kehtestamise peamine eesmärk on tagada avalike teenuste osutamine kõigile ühtsetel selgelt määratletud alustel.

Hangete korraldamine

Linnaorganisatsiooni eesmärk on hankida võimalikult suures ulatuses keskselt selliseid asju ja teenuseid, mis on üldiselt kasutatavad ning mida vajavad paljud linna asutused. Keskse hankimise kaudu soovib linn saavutada asjade ja teenuste parema kvaliteedi ja majandusliku kokkuhoiu. Viimane hõlmab nii riigihangete korraldamisega seotud kulude kokkuhoidu kui ka kesksete hangete tulemusel saadud linnale soodsamaid lepingutingimusi, mis hõlmavad muu hulgas teenuste ja kaupade madalamaid hindu. 2023. aastal sõlmiti kesksete riigihangete tulemusena raamlepingud postiteenuse, tõlketeenuse ja reisibürooteenuste tellimiseks ning kütuse, majapidamispaberi, koristusvahendite- ja tarvikute, meenete ning elektrienergia ostmiseks. Maagaasi ostmiseks korraldati raamlepingu alusel kaks minikonkurssi eesmärgiga sõlmida hankeleping.

Tallinna Strateegiakeskuse finantsteenistuse ostu- ja hankekeskus (edaspidi hankekeskus) osutab riigihangete korraldamise teenust Kultuuri- ja Spordiametile ja ameti hallatavatele asutustele, Linnakantseleile ja Linnaarhiivile ning Strateegiakeskuses digiteenistusele, personaliteenistusele, strateegilise planeerimise teenistusele, kommunikatsiooniteenistusele ja finantsteenistusele. Teenuse osutamise raames viidi eelmisel aastal läbi 76 riigihanke menetlust. Riigihangete korraldamise teenuse osutamise kaudu on eesmärgiks tõsta nii riigihangete läbiviimise kvaliteeti, kui ka võimaldada linna teenistujatel, kelle igapäevaseks tööks ei ole riigihangete korraldamine, keskenduda oma põhitööle.

Hankekeskuse ülesandeks on muu hulgas nõustada linna asutusi riigihangetega seotud küsimustes, korraldada linna teenistujatele riigihangete koolitusi ja kooskõlastada Tallinna hankekorra kohaselt linna asutuste riigihanke alusdokumente. 2023. aastal korraldas hankekeskus linna asutustele 9 riigihangete koolitust ja 3 keskkonnahoidlikke hanketingimusi puudutavat koolitust. Hankekeskusele edastati kooskõlastamiseks üle 80 riigihanke alusdokumendi ja saadeti üle 370 nõustamispäringu, millele lisandus veel hulk telefoni- ja e-kirja teel esitatud lihtsamaid päringuid, mille kohta eraldi arvestust ei peetud.

Linna finantshaldus

Finantsarvestuse korraldus

Tallinna linna asutuste raamatupidamisarvestus on alates 2016. aastast tsentraliseeritud linna finantsteenistuse juures tegutsevasse linna raamatupidamiskeskusesse. 2023. aastal peeti linna raamatupidamiskeskuses 20 linna ametiasutuse ja nende 247 hallatava asutuse raamatupidamisarvestust, samuti osutati teenust kuuele linna valitseva mõju all olevale sihtasutusele ja kolmele linna äriühingule.

Linna asutuste raamatupidamisarvestuse koondamine raamatupidamiskeskusesse on arendanud linna finantsarvestuse ja -aruandluse kvaliteeti ja loonud head võimalused kogu arvestusprotsessi operatiivseks arenguks muutuste juurutamisel. Raamatupidamisarvestuse tsentraliseerimine on taganud linnale kui valitseva mõju teostajale senisest operatiivsema ülevaate ka tema valitseva mõju all olevate üksuste finantsseisundist ning loonud aluse grupi finantsjuhtimise põhimõtete ühtlustamiseks.

Linna finantsarvestuses on nüüdseks juba enam kui 15 aastat kasutusel ühtne Tallinna linna finantsinfosüsteem. Infosüsteemi arendamine on pidev protsess. Arendusvajadused tulenevad nii õigusaktide muudatustest kui ka eesmärgist vähendada käsitsitööd, andmete topeltsisestusi ja sellega kaasnevaid võimalikke vigu. Linna finantsinfosüsteemiga on liidestatud ka teised linna infosüsteemid (nt väärteoasjade register, linna kinnisvara infosüsteem, kassasüsteem ja linna töötaja portaal), millest andmed liiguvad finantsinfosüsteemi automaatselt. Aruandeaastal jätkati mitmesuguste eelnevatel aastatel alustatud arendustööde ja juurutustegevustega (sh linna töötaja portaal, tööajaarvestuse keskkond).

Linna kuludokumentide elektroonseks menetlemiseks ja säilitamiseks kasutatakse operaatorfirma Finbite OÜ Arvekeskust. Seda menetluskeskkonda kasutavad nii kõik linna asutused kui ka linna raamatupidamiskeskuses teenindatavad linna sihtasutused ja äriühingud. Arvekeskuses menetletakse ja säilitatakse nii ostuarveid kui ka muid kuludokumente (nt kuluõiendid). 2023. aastal oli tarnijate esitatud arvetest ligi 100% e-arved. E arved on tunduvalt kiirendanud dokumentide jõudmist tarnijalt linna asutusteni. Lisaks on vähenenud andmete käsitsi sisestusest tekkida võivate vigade risk ja on suurenenud menetlusprotsessi operatiivsus.

Eelarve jm juhtimisinstrumendid

Linna üks tähtsamaid juhtimisinstrumente on linna eelarve. Tallinna Linnavolikogu kehtestab eelarvega linna ametiasutustele ja nende hallatavatele asutustele kohustuse koguda tulusid, annab volituse võtta kohustisi ja teha kulutusi. Linna eelarve koostatakse ja võetakse vastu, seda täidetakse ja vajadusel muudetakse seaduses ning linna õigusaktides kehtestatud reeglite kohaselt.

Konsolideerimisgruppi kuuluvatele tütar- ja sidusettevõtjatele ning sihtasutustele seab majandusaasta eesmärgid vastava ettevõtte nõukogu. Lisaks on linna äriühingutel ja sihtasutustel kohustus taotleda linnalt oluliste tehingute tegemiseks nõusolek. Sellised tehingud on näiteks kinnisasja võõrandamine, hoonestusõiguse seadmine, kinnisasja kasutusse andmine pikemaks perioodiks kui viieks aastaks, võlakohustiste võtmine jmt.

1.4.2. Finantsriskide juhtimine

Likviidsusrisk

Linna likviidsusriski juhtimise vahendina kasutatakse rahavoogude planeerimist. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks moodustavad Tallinna linn ja linnalt raamatupidamisteenust saavate tütarettevõtete pangakontod ühtse kontsernikonto, mis võimaldab linnal kasutada kontserni rahalisi vahendeid. Rahavooge prognoositakse nii aasta, kuude kui ka nädalate kaupa.

Likviidsusriski maandamiseks on linna vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada vaid kõrge likviidsusega ja madala riskiga finantsinstrumentidesse, nagu lühiajalistesse deposiitidesse, lühiajalistesse võlakirjadesse ja kommertspaberitesse ning rahaturufondidesse.

Intressirisk

Üheks intressiriski maandamise võimaluseks on fikseeritud intressiga laen. Linna laenuportfellis on üks fikseeritud intressimääraga võlakiri (vt lisa 15).

Valuutarisk

Valuutariski maandamiseks tohib linn õigusaktide kohaselt teha vastaspoolega tehinguid ainult eurodes. 2023. aastal ei toimunud grupil tehingud, millega oleks kaasnenud oluline valuutarisk.

Tehingupartnerid ja krediidirisk

Investeerimisportfelli krediidiriski juhtimiseks ja maandamiseks on linnas seatud piirangud nii finantsinstrumentidele, mida võib finantsinvesteeringute tegemisel kasutada, kui ka nende osakaalule kogu portfellis. Linna finantseerimistehingute vastaspoole finantsseisundi hindamiseks kasutatakse rahvusvahelise reitinguagentuuri Moody's krediidireitinguid või reitinguagentuuride Standard&Poor's või Fitch IBCA krediidireitingute vastavaid ekvivalente, millest lähtudes on kehtestatud ka investeerimispiirangud. Linna rahalisi vahendeid võib paigutada deposiitidena Eesti Panga tegevuslitsentsiga krediidiasutustesse, millel on vähemalt Baa2 (Moody's) reiting, ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) liikmesriikide krediidiasutustesse, millel on vähemalt A2 (Moody's) reiting. Rahalisi vahendeid võib investeerida Eestis registreeritud emitentide kommertspaberitesse ja võlakirjadesse, millel on vähemalt Baa2 (Moody's) reiting, ning Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni liikmesriikides registreeritud emitentide kommertspaberitesse ja võlakirjadesse, millel on vähemalt A2 (Moody's) reiting. Ühte rahaturu- või intressifondi võib paigutada rahalisi vahendeid kuni 15% fondi puhasväärtusest. Ühe emitendiga seotud investeeringuid ei või olla enam kui 12 miljonit eurot ega rohkem kui 40% investeerimisportfelli mahust. Linna suuremate tehingupartnerite krediidiriski maandamiseks seab linn riigihangete korraldamisel oma tingimused pakkujate finantsnäitajatele, mis on hankele kvalifitseerumise eelduseks. Väiksemate tehingupartnerite tausta kontrollitakse enne tehingute tegemist Krediidiinfost ja teistest sarnastest infoallikatest. Lisameetmena on linnas ettemaksete tegemine lubatud vaid erandjuhtudel. See minimeerib riski, et linnale jäävad tasutud kaubad tarnimata või teenused osutamata.

Klientide ja müügiarvetega seotud riskid

Klientide maksekäitumisega seotud oluliste riskide maandamiseks on linna finantsinfosüsteemis tagatud võimalus väljastada kõiki müügiarveid elektroonselt. See on tuntavalt vähendanud riski, et arve saadakse kätte alles pärast maksetähtaja saabumist.

Arvete eest maksmise korrektsust ja tähtaegsust mõjutavad märgatavalt kliendile võimaldatavad maksemeetodid. Linna klientidel on võimalik kasutada linna asutustelt saadud arvete tasumiseks kõikides Eesti suuremates pankades e-arve püsimakse teenust või tasuda arveid Tallinna veebilehe iseteeninduskeskkonnas. Suuremat tähelepanu on edaspidi kavas pöörata linna ühtse krediidihalduse edasisele arendamisele ja võlanõuete süstemaatilisele sissenõudmisele.

Krediidihalduse paranemisele aitab kaasa võimalus soovitud teenuse tellimisel selle eest kohe tasuda. Selline lahendus on loodud koolitustele ja kursustele registreerimise süsteemis Komake. Lisaks on linn oma asutustes juurutanud kassasüsteemi CompuCash, mis võimaldab teenuse eest tasuda kiiresti ja mugavalt kas sularahas või pangakaardiga.

1.5. Ülevaade Tallinna arengustrateegia „Tallinn 2035“ täitmisest

Sissejuhatus

Aruanne käsitleb Tallinna arengustrateegias „Tallinn 2035“ seatud eesmärkide saavutamist peamiste strateegiliste sihtide ja tegevusvaldkondade kaupa. Lisaks nimetatakse aruandes 2024. aastaks kavandatud olulisemad tegevused ja investeeringud.

Kuna 2023. ja 2024. aasta linnaeelarve ei ole koostatud „Tallinn 2035“ struktuurist lähtudes, siis ei ole käesoleval aastal veel võimalik anda ülevaadet kogu eelarve täitmisest strateegias toodud tegevusvaldkondade põhjal. Valdkondade investeeringute eelarve täitmise kohta on esitatud sisulised selgitused, mis aitavad eelarve täitmist järgnevatel aastatel paremini planeerida.

Aruandes on esitatud ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ rakenduskavaga kinnitatud mõõdikute edenemisest. Strateegiliste sihtide ja tegevusvaldkondade peatükke soovitame lugeda käsikäes mõõdikute 2023. aasta sihttasemeid ja mõõdetud tasemeid kajastava tabeliga peatükis 1.5.4.. Kuna seiresüsteemi arendatakse, siis pole kõikide mõõdikute kohta võimalik seekordses aruandes hinnangut anda. Lisaks ei tehtud 2023. aasta kohta tallinlaste rahuloluküsitlust ning osa näitajaid, mis põhinevad riiklikel andmestikel, avalikustatakse iga aasta viiteajaga, mis ulatub poolest kuni pooleteise aastani. Seetõttu analüüsitakse nende näitajate puhul kohati tagasiulatuvalt ka 2022. ja 2021. aasta tulemusi.

Strateegiliste sihtide ja eesmärkide saavutamine on võimalik vaid linna tegevusvaldkondade tihedas koostöös. Aruandes tuuakse ka esile, millised on tegevusvaldkondade omavahelised seosed. Arengustrateegia „Tallinn 2035“ raames viiakse Tallinna visioon ellu kuue strateegilise sihi kaudu, mille saavutamise nimel töötab kogu linnaorganisatsioon, kaasates linlasi, kogukondi, ettevõtjaid, linnaregiooni omavalitsusi, riigiasutusi ja rahvusvahelisi partnereid. Linna tegevused kajastuvad linna tegevusvaldkondade ülevaadete all. Lisaks arengustrateegiale „Tallinn 2035“ lähtutakse tegevusvaldkondade elluviimisel ka muudest asjakohastest riiklikest ja linna arengudokumentidest. Tallinn hindab oma poliitika mõjusust strateegiliste sihtide saavutamise järgi.

Tallinna strateegilised sihid

1. Sõbralik linnaruum
2. Loov maailmalinn
3. Terve Tallinn liigub
4. Roheline pööre
5. Heatahtlik kogukond
6. Kodu, mis algab tänavast

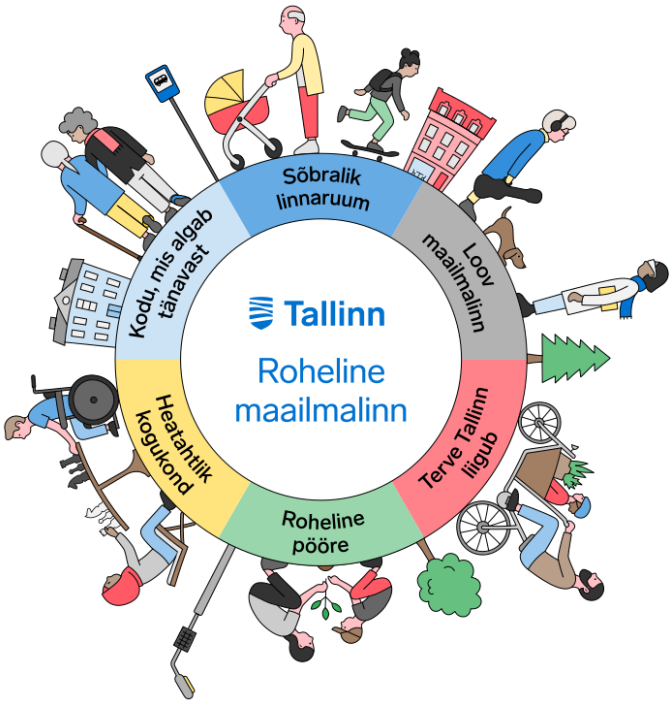

Arengustrateegiat „Tallinn 2035“ täpsustavad linnavolikogu poolt kinnitatud arengudokumendid

Praegu kehtib kaks Tallinna linnavolikogu kinnitatud arengudokumenti, mis täpsustavad arengustrateegiat „Tallinn 2035“: „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“, mis on Tallinna arengudokumentide korra liigituse põhjal valdkondadeülene muu arengudokument ja mille elluviimisest on antud valdkondlike peatükkide põhjal koostatud ülevaade eraldi peatükis 1.5.3., ning „Tallinna jätkusuutliku linnaliikuvuse kava 2035“, mis on valdkondlik arengukava ning mille elluviimisest ja seiremõõdikutest on antud ülevaade liikuvuse valdkonna peatükis.

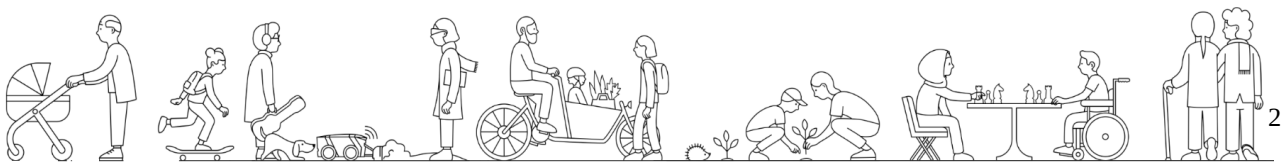

Väliskeskkonnast tulenevad väljakutsed

2023. aasta osutus Eesti majandusele arvatust raskemaks ning majanduslangus on kestnud oodatust kauem. Inimeste ebakindlus tuleviku suhtes ja säästule orienteeritus aeglustab siseturgu. Müüki välisturgudele on takistanud peamiste ekspordiriikide majanduse viletsam käekäik võrreldes Euroopaga tervikuna ning vahetuskursi kallinemine Põhjamaadega. Töötasu Eestis keskmiselt küll kasvas, kuid ostujõud kahanes ja kulutused kasvasid palgakasvust kiiremini.

Kestev Ukraina sõda avaldab suurt mõju ühiskonnale laiemalt ja seeläbi ka peaaegu kõikidele linnaelu valdkondadele. Majanduslikus vaates on sõda tinginud tootmiskulude suurenemise, paljude seniste tarneahelate katkemise, ärimudelite hääbumise ning ebakindlad olud ja kõrgemad intressimäärad investeeringute tegemisel. Kokkuvõttes kahanes Eesti majandus teist aastat järjest ning oodatav langus ulatus 3,5%-ni. Väikeses, 0,4% suuruses languses on Eesti majandus eeldatavasti ka 2024. aastal, sest nõudlus kaupade ja teenuste järele hakkab kodu- ja välisturul aegamisi kosuma. Võimalusi kiiremaks, 3% lähedaseks majanduskasvuks on oodata 2025. ja 2026. aastal.

Sõjaga kaasneb julgeolekurisk ning vajadus toetada Ukraina demokraatlikku arengut ja ülesehitustöid. Sõjakolde läheduse ning riigi julgeolekuteemade päevakajalisuse tõttu on linnas kriisivalmiduse eest vastutaval **korrakaitse valdkonnal** tugevam tähelepanu. 2023. aastal võis täheldada nii põgenike Eesti-sisest liikumist kui ka Ukrainasse tagasi minekut (sageli ajutiselt). Alates 2022. aastast Eestisse saabunud sõjapõgenikega seoses on linnaorganisatsiooni halduskoormus jätkuvalt varasemast suurem.

Ettevõtluskeskkonna valdkonnas tuleb arvestada, et majanduslanguse mõju jõuab 2024. aastal järjest tugevamalt tööturule. Seni on ettevõtted püüdnud vältida töökohtade arvu vähendamist, mistõttu koguhõive on peaaegu kaks aastat väldanud majanduslangusest hoolimata püsinud läbi aegade kõrgeimal tasemel. Töötajate hoidmine on saanud võimalikuks tänu majanduse peatse elavnemise ootusele ning reaalpalga alanemisele, mis on muutnud tööjõu tööandjatele odavamaks. Suur tootlikkuse langus annab aga märku töötajate alarakendatusest ning pessimistlikumaks muutunud lähiettevaade toob kaasa tööpuuduse suurenemise, mis tipneb 2024. aastal 9% juures.

Vähenenud tööjõunõudlus ning hinnakasvu aeglustumine avalduvad ka senise palgakasvu raugemises. Juba sõlmitud kollektiivsed palgakokkulepped avalikus sektoris ja üleriigilise töötasu alammäära tõus 820 euroni 2024. aastal takistavad palkade täielikku kohanemist kasinamate majandusoludega, keskmine palk suureneb 2024. aastal 6,6% ja kasv taandub sellele järgnevatel aastatel 5% lähedusse. Järgmisel aastal jõustuv enam kui 13% suurune alampalga tõus käib ilmselt paljudele madalama tootlikkuse ja väiksema palgatasemega ettevõtetele üle jõu ja annab hoogu oodatavale töötuse kasvule.

Ukraina sõda ja majandusolukord mõjutavad ka **Tallinna turismi**. Seda peegeldavad välisturismi COVID-19 pandeemia järgse taastumise tempo ja inimeste reisiotsused. Lähiturgude kiiremat taastumist näitab muu hulgas see, et soomlaste ja lätlaste ööbimiste arv ületas pandeemiaeelse taseme. Aeglasema taastumisega on suurtest lähiturgudest olnud Saksamaa. Kaugturgudest taastus kiiremini USA, mida eeldatavalt mõjutas euro suhtes tugevnenud dollar. Aasia riikide puhul oli kasvutrend aasta jooksul küll kiire, aga külastajate absoluutarvud veel väikesed. Seda võisid mõjutada ebastabiilsus Jaapanis, kauem kehtinud liikumispiirangud Hiinas ning sõja tõttu pikenenud ja kallinenud lennureisid Euroopasse. Eesti hinnataseme tõus vähendab ka Tallinna konkurentsivõimet rahvusvahelises turismis, kuid seda tasakaalustab Tallinna positiivne maine reisisihtkohana, mis suurendab huvi siia reisida.

Turismisektori vaade 2024. aastale on pigem positiivne. Paranenud on nii laeva- ja lennuühenduste kui ka saadaolevate piletite arv. Andmed etteostetud lennupiletite kohta näitavad märkimisväärset kasvutrendi alates 2024. aasta teisest kvartalist. Rahvusvaheline ÜRO riikide turismiorganisatsioon UNWTO (United Nations World Tourism Organization) prognoosib sektori kiiret kasvu ning Aasia turgude jätkuvat kiiret taastumist. Seejuures on turismiteenuse osutajate olukord siiski keeruline nii sisendhindade ja palgasurve kasvu kui ka madala kasumimarginaali tõttu. Hoolimata sellest, et majutatute arv ei erine suuresti 2019. aasta tasemest, ja majutusasutuse müügist saadav tulu on nominaalselt sarnasel tasemel 2019. aastaga, on see tarbijahinnaindeksiga korrigeerituna aga märkimisväärselt madalam. Sarnaselt on majutuse ja toitlustuse puhul hinnamuutusega korrigeeritult turismiteenuste eksport riiklikul tasemel märkimisväärselt alla 2019. aasta taseme. Kokkuvõttes saab öelda, et kuigi väljavaade on pigem positiivne, võib majanduslik olukord ja laiem geopoliitiline seis mõjutada sektori käekäiku negatiivselt.

Aastat **hariduse ja noorsootöö valdkonnas** iseloomustas eelkõige eestikeelsele õppele üleminekuks valmistumine. 2022. a lõpus vastu võetud seadusemuudatuste järgi toimub alates 1. septembrist 2024 õppetöö lasteaedades ning 1. ja 4. klassides täielikult eesti keeles. Üleminek puudutab olulist osa Tallinna haridusvõrgustikust: Tallinna 58 munitsipaalüldhariduskoolist on 2023. aasta lõpu seisuga venekeelseid 20 ning 125 lasteaiast 28 vene ja 19 eesti-vene õppekeelega. Muudatus süvendab senist õpetajate ja tugipersonali puudust veelgi, mistõttu on nii riiklikud kui ka linna tasandi meetmed ülemineku ettevalmistamisel eelkõige olnud suunatud olemasolevate töötajate eesti keele taseme tõstmisele.

Arvestuslikult oli 2023. aastal Tallinna koolides jätkuvalt ligi 3000 Ukrainast tulnud õppurit. Sõjapõgenikele hariduse korraldamine on tinginud lisaressursside (õppekohad ja -vahendid, õpetajad ja tugispetsialistid) vajaduse ning toonud teatud piirkondades ja vanuseastmetes kaasa ka koolikohtade nappuse. Õpetajate ülekoormus ja töötasuga seotud probleemid viisid aasta lõpus haridustöötajate hoiatusstreigini (laiem streik järgnes 2024. a jaanuaris). Õpetajate töötasu alammäärad tõusid tuntavalt 2023. aasta alguses. Lisaks tõstis linn munitsipaallasteaedade ja -huvikoolide õpetajate, tugispetsialistide ja juhtide töötasude alammäära, ent seda ei ole peetud piisavaks. 2024. a jätkuvad riiklikul tasandil läbirääkimised õpetaja palga- ja karjäärimudeli üle. Mitme teguri koosmõju seadis suure koormuse ka noorsootöötajatele. Kvalifitseeritud töötajate puudust võimendas asjaolu, et lisaks kohalikele noortele vajavad märkamist, tuge ja noorteinfot Ukrainast saabunud noored ja lapsevanemad.

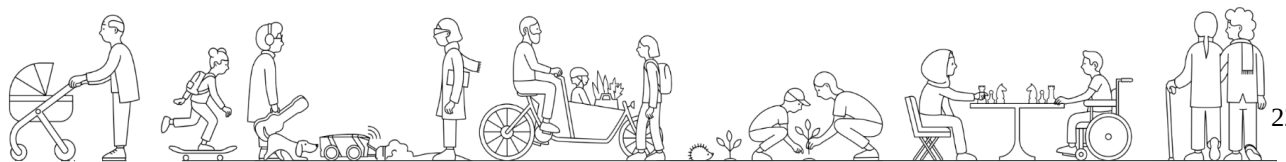

Viimaste aastate kriisid on mõjutanud nii haridustöötajate kui ka laste ja noorte vaimset tervist. Noorte vajadus tugiteenuste, näiteks nõustamise ja psühholoogilise abi järele on suurenenud. Sageli puuduvad jätkusuutlikud koostöömudelid, et noorele operatiivselt tugiteenuseid pakkuda. Positiivse mõjuna võib esile tuua, et noored on asunud aktiivsemalt otsima vaba aja sisustamise võimalusi ja haaravad pakutavast kiirelt kinni. Samuti toovad uuringud esile, et noorsootöö on oluline valdkond, mis aitab noortel kriisidega paremini toime tulla[1, 2]. Õnneks töötab riik noortegarantii tugevdamiseks aastateks 2024–2027 välja toetussüsteemi, mis loob võimalused teha ennetustööd süsteemsemalt ning toetada mittetöötavaid ja -õppivaid noori. Muutunud julgeolekuolukorda arvestades on oluline pöörata tähelepanu noorte oskusele kriisiolukorras tegutseda. Lisaks on vaja esiplaanile seada noorte vaimne tervis ning arendada vajalikke oskusi, sealhulgas eneseregulatsiooni- ja digioskusi. Noorte poliitikast võõrandumise kontekstis on iseäranis oluline noorte sisuline kaasamine poliitikakujundamisse ning nende teavitamine eri võimalustest.

Keskkonnahoiu ja **linnamaastiku valdkonda** mõjutas möödunud aastal Euroopa rohelise pealinna tiitli kandmine ja sellega seotud kõrgendatud ootused ja tähelepanu nende valdkondade (teataval määral ka liikuvuse valdkonna) arendamisel. Arusaam elurikkuse olulisusest ja selle vähenemisest on üha enam jõudnud linnaelanikeni ning tiitliaasta on sellele hoogu andnud.

Järjest enam tuleb võtta arvesse kliimasoojenemise mõjusid: üleujutused, sagenenud valingvihmad, taimekahjurite ja haiguste levik ning elurikkuse kadu. Euroopa Komisjon töötas välja Euroopa looduse taastamise määruse, mis seab lähitulevikus kohustusi ka linnalistele aladele. Linnahaljastuse jätkusuutlikkuse tagamiseks on projekteerimisel vaja senisest põhjalikumalt pöörata tähelepanu sademevee kasutamise lahendustele ja imbala suurusele ning suurendada vett läbilaskvate katendite kasutust. Samuti on vaja parandada haljastuse mitmekesisust, liigirikkust ja vastupidavust põudadele ning parendada hoolduse kvaliteeti ja suurendada selles vallas teadlikkust. Mitme teema puhul (sh maastikuarhitektuuris) on investeeringute ja muude valikute tegemisel hakatud rakendama CO_2-jalajälje arvutamise nõuet ja on tekkinud ootused ka teiste keskkonnamõjude hindamiseks. See tõstab teadlikkust materjalide valiku tagajärgedest ning suunab valima üha enam looduslikke ning suuremal määral ümbertöödeldud ja/või ümbertöödeldavaid materjale, ent valikutes tuleb leida mõistlik tasakaal materjalide keskkonnajalajälje, pikaealisuse ja hooldusvajaduse vahel, arvestades mitmel pool linnaruumis ka suure kasutuskoormusega.

Avalike mängu- ja pereväljakute rajamisel Tallinnas tuleks üha enam pöörata tähelepanu aastaajalisusele, et võimaldada tegevusi väliruumis ka pimedal ja sajusel hooajal. Vaba aja veetmise kohtade kavandamisel on oluline jälgida ka rahvastiku muutusi, et (mängu)väljakud ja pargid pakuksid tegevust igas vanuses inimestele, mitte ainult väikelastele ja noortele.

Kuna üha suureneb huvi soojuspuuraukude rajamise vastu, kasvab põhjaveekihtide reostuse oht Tallinna piirkonnas. Autoliikluse vähendamine ja kiiruspiirangud parandasid keskkonnamüra olukorda ja välisõhu seisundit eelkõige kesklinnas.

Liikuvuse valdkonnas laiemalt mõjutas linna 2023. aasta investeeringuid ehitus- ja remonttööde maksumuse jätkuv kallinemine. Säästva mitmeliigilise linnalise liikumiskeskkonna edendamisel tuli kliimaneutraalsele majandusele ülemineku osana senisest enam arvestada keskkonnaalaste õigusaktidega, millega tagatakse taristu kliimakindlus ning see, et investeeringutega ei kahjustata oluliselt keskonnaeesmärkide saavutamist[3]. Uue trendina tuleb tagada, et objektid on kooskõlas kvaliteetse ruumi ja Uue Euroopa Bauhausi põhimõtetega.

COVID-19 kriisi järelmõjud annavad siiani **kultuuri valdkonnas** tunda, kuigi kultuuris osalemise näitajad, mis sattusid piirangute tõttu tugevasse langustrendi, jätkasid 2023. aastal taastumist. Leibkondade majanduslik kindlustunne mõjutab nii kultuuri kättesaadavust kui ka kultuurielus osalemist. Riigi ja kohalike omavalitsuste eelarvete koostamine on muutunud keerulisemaks ja see mõjutab omakorda valdkonda tehtavaid investeeringuid, töötasusid, toetusi ja arendustegevusi, mida organisatsioonid kulude kasvu perioodil vajavad.

Inflatsioon, julgeolekukriis ja energiahindade tõus on mõjutanud ka **linnaplaneerimise valdkonda**. Muu hulgas on kahanenud nii erainvestorite kui ka arendajate huvi Tallinna investeerida, seda näitab ka ehitusloataotluste arvu (ehk olemasoleva ehitusõiguse realiseerimise soovi) vähenemine. Väga tõenäoliselt sõltub järgnevatel aastatel pealinna areng ja arendusaktiivsus endiselt väga suurel määral väliskeskkonnast. Kui arendussurve väheneb, avaneb võimalus keskenduda linna pikaajalise arengupotentsiaali kaardistamisele ja arengueesmärkide täpsustamisele, muu hulgas on linnaplaneerimise valdkonnal jätkuvalt kandev roll Euroopa Liidu roheleppe eesmärkide elluviimisel ruumilise planeerimise protsesside kaudu – üldplaneeringutest detailplaneeringute ja ehitusprojektideni.

Endiselt mõjutab ehitusmaterjalide ja toodete tarneaegu ja hindu tugevalt Ukraina sõda. 2023. aasta alguses ehitusmaterjalide ja -tööde hinnad tõusid. Materjalide hinnad hakkasid aasta teises pooles langema, kuid ehitustööde oodatud hinnalangust ei saabunud. Nii oli **linnavara hoidmise ja arendamise valdkonnas** suureks väljakutseks arendusobjektide eelarvete koostamine. Suured energiakulud, kõrge inflatsioon, Euribori tõus ning kinnisvaraturu madalseis vähendavad linna konkurentsivõimet selles valdkonnas.

Munitsipaal- ja sotsiaalhoonete üürnike seas vähenes pikaajaliste võlglaste arv, kuid võlasumma suurenes ligikaudu 12 000 euro ehk enam kui 15% võrra. Samas on vähenenud eluruumi taotlejate arv.

Kinnisvara korrashoiu teenuse osutamist on mõjutanud nii näiteks materjalidele, puhastusvahenditele ja mööblile esitatavad varasemast rangemad keskkonnanõuded kui ka üleüldine teenuste kallinemine. Kasvanud on tööjõukulu ja seoses sellega

[1] Haugas, S., Kendrali, E. (2022). Noortevaldkonna tulevikustsenaariumid.

[2] RAY COR uurimisprojekti küsitlus „Research project on the impact of the corona pandemic on youth work in Europe“ („Koroonakriisi mõju noortevaldkonnale ja noorsootööle Euroopas“).

[3] Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“. Täpsemalt Riigi Tugiteenuste Keskuse veebilehel.

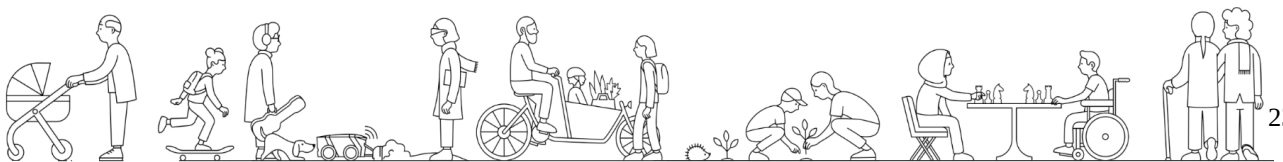

on kallinenud ka korrashoiuteenuse (nt remonttööd, mehitatud valve, heakorrateenused, avariiväljakutsed) lepingute maksumus. Samuti on kallinenud tellitavate kinnisvara eksperdihinnangute ja maamõõdutööde maksumused.
2024. aastal on oodata hindade ja seeläbi kogu ehitussektori stabiliseerumist, mis muudab ka arendusprojektide hinna paremini prognoositavaks.
Nii **sotsiaalhoolekande** kui ka **tervise ja tervishoiu valdkonda** on mõjutanud uute kriiside lisandumine. 2023. aastal kestis veel COVID-19 pandeemia järelmõju, millest sai alguse vaimse tervise probleemide, pingete ja ärevuse suurenemine kõigis vanusegruppides, kõige enam just noortel. Eesti 2023. a inimarengu aruande „Vaimne tervis ja heaolu“ kohaselt on vaimse tervise probleemid ka täiskasvanute hulgas laialt levinud. Igal neljandal täiskasvanul on depressioonirisk ja igal viiendal ärevushäire risk. Kriiside mõju lastele väljendub peamiselt vaimse tervise ja distantsõppega seotud probleemides.
Täiskasvanute vaimse tervise probleeme on süvendanud 2023. aastast taas suurenema hakanud töötuse määr, Ukraina sõja jätkumine, toidukaupade hinnatõus, samuti märgatavalt kasvanud kodulaenuintressid, alkoholi liigtarvitamine ja sellega kaasnevad kahjud. Vaimse tervise probleemide süvenemine jätkub uuringute näitel ka järgnevatel aastatel, mistõttu on probleemide lahendamiseks vaja rakendada lisameetmeid[4]. Alkohol on nii Tallinnas kui ka Eestis tervikuna kergesti kättesaadav ning Tallinnas registreeritud alkoholi müügikohtade arv on kasvutrendis. Tallinna kainestusmaja klientide arv on samuti aastate jooksul suurenenud, sh on hakanud kasvama naissoost klientide arv. Lisaks on reoveeuuringutest selgunud järjest suurenev narkootikumide tarvitamise trend, eriti Tallinnas ja Tartus[5]. Eelnev on mõjutanud sotsiaaltoetuste ja -teenuste nõudlust ja õigeaegset tagamist.
Heaolu ja ühiskonna sidususe tagamiseks on oluline, et igaüks osaleks kogukonna- ja ühiskonnaelus. Ka kliimamuutused mõjutavad üha enam vaimset heaolu. Hästi planeeritud linnaruum ja looduslähedus toetavad vaimset tervist ja heaolu ning vähendavad stressi, suurendavad sotsiaalset kaasatust ja kogukonnatunnet, seega tuleb linnal pöörata tervikliku elukeskkonna loomisele suurt tähelepanu.
Ambulatoorsete ja statsionaarsete raviasutuste süvenev tööjõupuudus (hoolimata viimasest, 2023.–2024. aasta tervishoiutöötajate kollektiivleppest, mille alusel tõsteti tervishoiutöötajate miinimumtöötasu varasematest aegadest kõige enam, nt õdedel ja hooldajatel 2023. aastast 20% ja alates 2024. aastast 10%) on toonud arstide-õdede kasvava töökoormuse ja sellest tingitud läbipõlemisohu. Seda võimendab teistest teguritest tingitud töökoormuse kasv. Rahvastiku vananemise ja järjest süvenevate krooniliste haiguste tõttu sagenevad tervisekaebused üleüldiselt. Terviseteenuste kättesaadavuse tagamise on keerukamaks muutnud ka uussisserändajate arvukus. Raskusi on olnud näiteks põgenikele perearstide leidmisega, kuna juba varem oli Tallinna keskmises perearstinimistus normist rohkem patsiente.
Spordi- ja liikumisharrastuse valdkonnas saab esile tuua, et majanduslike mõjude märke oli tunda ka spordiklubide hakkamasaamises ning eri tasemega spordi- ja liikumisürituste korraldamises: kulud kasvasid, tulud jäid aga pigem samale tasemele. Kehalise liikumise võimaluste kättesaadavus tervist toetava linna liikumistaristu ja sporditaristu abil on eelkirjeldatud trende arvestades määrava tähtsusega.
Tehnovõrkude valdkonna arengut ja poliitikat mõjutab järgmiste kümnendite jooksul enim Euroopa roheline kokkulepe, mis lähtub põhimõttest, et üleminek kliimaneutraalsele ning kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele ja ressursitõhusamale vee- ja energiamajandusele on pikaajalise konkurentsivõime tagamisel keskne vajadus. 2023. aastal käivitusid uue Euroopa Liidu rahastusperioodi (2021–2027) meetmed. Selle perioodi veemajanduskavade eesmärk on pinna- ja põhjavee vähemalt hea seisundi saavutamine, vee säästev kasutamine ja kvaliteetse joogivee tagamine. Üleujutusega seotud riskide maandamise kavade eesmärk on vähendada üleujutuste esinemise tõenäosust ja nende mõju inimese tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele. Riiklikus vaates hakkab valdkonda mõjutama ka koostamisel olev kliimaseadus ning energiamajanduse arengukava aastani 2035.
Juhtimise ja tugiteenuste valdkonnas suurendas kiire intressimäärade kasv oluliselt linna võlakohustustega seotud kulusid, avaldades seeläbi negatiivset mõju linna investeerimisvõimele. Jätkuv hinnasurve on ka 2023. aastal muutnud linna hangitavad teenused ja kaubad kallimaks ning samal ajal suurendanud kulutusi üksikisiku majandusliku toimetulekuga seotud toetustele. Seoses majanduslangusega on kasvanud võlad linnale ja seega vajadus neid järjest tõhusamalt sisse nõuda. Linna võimet tulevikus investeerida ja oma kohustusi täita mõjutavad lisaks riigi arengusuunad. Näiteks kaalutakse jätkamist kohalike omavalitsuste tulubaasi muudatustega, mis ei ole Tallinna-suurusele omavalitsusele soodsad, ent aitavad väiksemaid omavalitsusi. Lisaks eeltoodule mõjutab linna tulubaasi ka majanduslanguse mõju jõudmine tööturule.
Eespool, keskkonnahoiu, linnamaastiku ja liikuvuse valdkonna juures märgitud Euroopa direktiivid viitavad sellele, kui jõuliselt on tähelepanu keskmesse tõstetud riikide ja linnade panus kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse. Lisaks ilmestab seda Euroopa Komisjoni poolt välja töötatud ambitsioonikas liikmesriikideülene kliimaneutraalsuse eesmärki taotlev eelnõude pakett „Fit for 55“. See pakett, mis sunnib Eesti majandust ulatuslikult ümber struktureerima ja tarbimisharjumusi pöördeliselt muutma, vajab ühiskonna kõrgendatud tähelepanu. Muutmisel on energiakasutusega seonduvad direktiivid ja vastu on võetud Euroopa kliimaseadus. Tallinna kliimakavas seatud 2030. aasta eesmärk vähendada kasvuhoonegaase 40% võib jääda Eesti tulevase kliimaseaduse valguses väheambitsioonikaks ja linn peab lähiaastatel tegema rohkem investeeringuid rohepöördesse.
Seoses Ukraina sõjaga on infoturberisk jätkuvalt väga kõrge – Eesti on kümne rünnatuima riigi hulgas maailmas.

[4] Vaimse tervise valdkondlikud raamdokumendid ja uuringud Sotsiaalministeeriumi veebilehel
[5] Tallinna ja Tartu reovee 2023. aasta uuring uimastite jääkide suhtes, Tervise Arengu Instituut

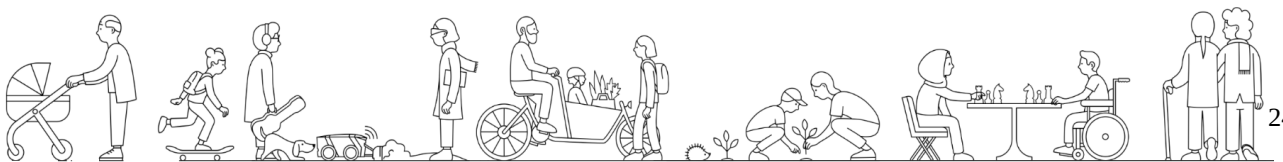

Tehisintellekti kiire areng pakub küll tööprotsesside hõlbustamise võimalust, kuid toob kaasa ka suurema infoturberiski, mistõttu on kindlasti tarvilik töötajate täiendav nõustamine ja koolitamine selles valdkonnas.

Kõikide valdkondlike väliskeskkonna muutuste ja tegurite vaates tuleb edasiste otsuste puhul silmas pidada laiemat konteksti. Maailma majandusfoorumi 2024. aasta üleilmsete riskide raporti kohaselt on lähima paari aasta kõige suuremad riskid inflatsiooni jätkumine, tööjõupuudus ja majanduslangus – need tooksid linna eelkirjeldatud tegevusvaldkondades kaasa seniste probleemide süvenemise. Laiemalt ja pikaajalises vaates kuuluvad riskide hulka muude seas valeinformatsioon, ühiskondlik polariseerumine ja mitmesuguste oluliste süsteemide toimimise ulatuslikud häired, aga ka tehisintellektil põhineva tehnoloogia arengu soovimatud tagajärjed (sh valeinformatsiooni kiire levik) ning küberturvalisuse taseme langus. Riske on aga teisigi – nende hulgas on nii kliimamuutustest sõltumatud kui ka neist tulenevad looduskatastroofid – ning nende avaldumise tõenäosus on sageli teadmata. Riskide maandamise peamise meetmena soovitab raport luua kohalikke sekkumisi ja kriisideks valmisoleku kasvatamise strateegiaid, et taristu ja süsteemide vastupanuvõime oleks ootamatuste ilmnemisel võimalikult hea.

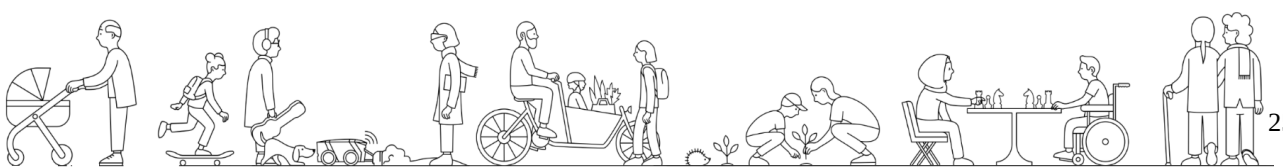

1.5.1. Arengustrateegia „Tallinn 2035“ strateegiliste sihtide elluviimine

Siht 1: Sõbralik linnaruum

Sõbralik linnaruum tähendab **ruumiliselt sidusat linnaregiooni** ja **kutsuvat linnasüdant**. See tähendab paljukeskuselist linna, kus **igapäevategevused ja -teenused on 15 minuti jalgsikäigu kaugusel**, ja **kõigi ühiseid tänavaid**, mis ei ole üksnes liikumisteed, vaid ka meeldivad ja mitmekülgseid võimalusi pakkuvad keskkonnad. **Kõikjal** on kättesaadav **roheline linnaruum** ja rohelised teekonnad ning Tallinn on **merele avatud linn.**

Sihi poole liikumist hinnatakse kolme mõõdiku kaudu. Roheliste (puuvõra katvusega) teekondade mõõdiku metoodika on praegu veel väljatöötamisel, oma linnaosa elukeskkonnaga väga rahul olevate elanike osakaalu eelmisel aastal ei mõõdetud. Keskuste mõjualas elavate elanike osakaal on säilinud sarnasel tasemel (71%).
Sihti „Sõbralik linnaruum“ panustasid eelkõige järgmised valdkonnad: „Liikuvus“, „Linnaplaneerimine“, „Linnavara“ ja „Linnamaastik“. Kõikide sihtide saavutamisele aitab kaasa valdkond „Juhtimine ja tugiteenused“.

Liikuvuse valdkonnas kinnitati valdkonna arengukava (liikuvuskava), alustati parkimisnormatiivi uuendamisega ning jätkati üheksa tänavatüübi juhendmaterjali väljatöötamist. Asumisisestel tänavatel vähendati piirkiirust: aasta lõpu seisuga oli 70%-l Tallinna linna asumisisestel tänavatel kehtestatud piirkiirus 30 km/h või õueala liikluskord (20 km/h). Jätkati Ülemiste terminali ja Vanasadama vahelise trammitee ehitamist, valmis rekonstrueeritud Vana-Kalamaja tänav ning korrastati kvartalisiseseid teid. Liikuvuse valdkond panustab sihti ka aktiivsete liikumisviiside edendamisega, mida käsitleb sihi „Terve Tallinn liigub“ ülevaade. **Tehnovõrkude valdkonnas** jätkati programmiga „Turvaline ülekäigurada“.
Linnaplaneerimise valdkonnas jätkati Kesklinna üldplaneeringu eskiisi koostamisega ning Põhja-Tallinna üldplaneeringu ettevalmistustega vastuvõtmiseks. Koostati ja avalikustati Tallinna mereäärse kesklinna visioon. Algatati taktikalise urbanismi projekt „Rohejälg“, mille elluviimist toetab mitu tegevusvaldkonda (sh linnamaastik). Võeti vastu mitu olulist detailplaneeringut, mille menetlus on kestnud üle 15 aasta.
Linnavara valdkonnas toetavad sihti planeerimis- ja maakorraldustoimingud ning linna kinnisvara jätkusuutlik majandamine. Selleks jätkati linna haridusasutuste hoonete halduse kokkutoomist linnavaraametisse. Kinnitati linnavara valdkonna arengukava lähteülesanne. Linnavara valdkond panustab ka teistesse valdkondadesse, korraldades hoonestu rajamise investeeringuid.
Linnamaastiku valdkonnas tehti investeeringuid parkide ja rohealade ning mänguväljakute arendamiseks, samuti soetati tänavainventari ja linnamööblit. Projekti „Rohejälg“ raames kutsuti ellu ligi 70 taktikalist ruumisekkumist. Istutati üle tuhande uue puu ning rajati muud haljastust, sh lilleniite. Koostati avalikele aladele sobivate puu-, põõsa- ja püsikuliikide nimekirjad.

Siht 2: Loov maailmalinn

Sihi „Loov maailmalinn“ saavutamiseks peab Tallinna linnaregioonist saama **targa majanduse süda**. Tallinn peab olema **avatud õppimise ruum**, **teaduse, innovatsiooni ja katsetuste** ning **loovate inimeste ja sündmuste linn**. Kõige uuega koos tuleb väärtustada ka vana, seepärast on oluline **hästi hoitud ehitus- ja kultuuripärand.**

Sihi „Loov maailmalinn“ elluviimist hinnatakse viie näitaja abil, millest sel aastal saab hinnangud anda kolmele. Elukestvas õppes osalejate osakaal on tõusnud üle pandeemiaeelse taseme, mis osalt võib tuleneda kontaktõppevormide, sh täiskasvanute õppeprogrammide ja kursuste taastumisest. Tööviljakus lisandväärtuse alusel on võrreldes baastasemega aasta-aastalt kasvanud – kolme aasta võrdluses enam kui 13 000 eurot hõivatu kohta. Tööjõus osalemise määr on võrreldes eelmise aastaga püsinud sarnasel tasemel. Pikaajalise töötuse määra on korrigeeritud 2022. aasta osas (eelmisel aastal samal ajal näitas Statistikaameti andmebaas tasemeks 1,5%) ning see on jäänud 2023. aastal samaks.
Sihti „Loov maailmalinn“ panustasid eelkõige järgmised valdkonnad: „Ettevõtluskeskkond“, „Haridus ja noorsootöö“, „Kultuur“ ja „Linnaplaneerimine“.

Ettevõtluskeskkonna valdkonnas suurendati ettevõtlushuvi ja teadlikkust, pakkudes nõustamisteenust ettevõtetele enam kui tuhandel korral, koostöös Tehnopoliga jätkati Tallinna innovatsioonifondist targa linna lahenduste katseprojektide toetamist, viidi läbi ettevõtluskonverentse (innovatsioonifoorum MELT ja 20. korda toimunud Tallinna ettevõtluspäev) ja tunnustati tublimaid ettevõtteid ja teadustöid ülikoolides. Tegeleti Tallinna kui rahvusvahelise ettevõtluskeskkonna kuvandi tugevdamisega läbi Euroopa rohelise pealinna programmi sündmuste ja teiste rahvusvaheliste konverentside Tallinnas ja ka välismaal. Jagati toetusi enam kui 100 ettevõttele. Kestlike turismisihtkohtade programmi indeks Tallinna kohta paranes taas kord ka sel aastal – suure panuse sellesse andsid kohalikud turismiteenuse osutajad.
Hariduse ja noorsootöö valdkonnas tehti ettevalmistusi valdkonna arengukava koostamiseks ning viidi läbi tegevusi eestikeelsele õppele üleminekuks vene ja eesti-vene õppekeelega haridusasutustes. Käivitati Tallinna koolijuhtide järelkasvuprogramm, toetati seniste ja uute haridusjuhtide ja õpetajate arengut ning panustati lapsevanemate toetamisse eri programmide kaudu. Korraldati haridusfestival IduEdu, kus oli umbes 500 osalejat. Laiendati liikumisvõimalusi koolides ja lasteaedades, jätkati tõenduspõhise kiusamisennetusega. Projekteeriti ja viidi läbi mitme haridusasutuse juurdeehitus- ja

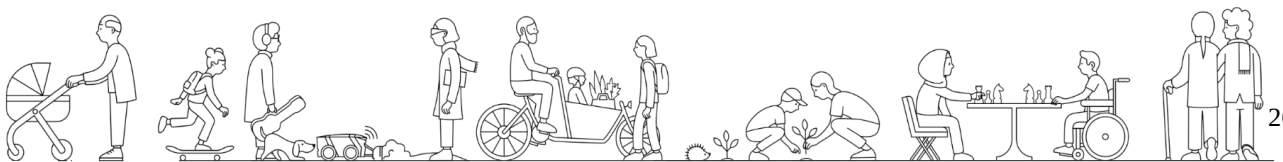

renoveerimistöid, valmis viis lasteaeda ning ehitustöödega alustati veel neljas lasteaias. Valmis Tallinna noortekeskuse teenuse mudel. Korraldati Tallinna Linnavolikogu juures tegutseva linna noortevolikogu uue koosseisu valimised.
Kultuuri valdkonnas viidi ellu Tallinna kui UNESCO muusikalinna tegevusi, korraldati ja toetati kultuurisündmusi, toimus ka XIII noorte laulu- ja tantsupidu. Viidi läbi kultuurivaldkonna asutuste ligipääsetavuse auditid, mis võetakse aluseks ligipääsetavuse parandamisel.
Jätkati Tallinna Linnateatri, Tallinna Loomaaia, Tallinna Botaanikaaia ja muude kultuurivaldkonna asutuste arendamist, sealhulgas auditeeriti ja parandati asutuste ligipääsetavust.
Linnaplaneerimise valdkonnas anti restaureerimistoetusi ja tunnustati parimaid renoveerimistöid. Jätkati Skoone bastioni ja selle ümbruse korrastamist ning restaureeriti mitu linnamüüri lõiku.

Siht 3: Terve Tallinn liigub

Siht „Terve Tallinn liigub“ tähendab korraga nii **tervislikke eluviise** ja linlaste head tervist kui ka **uuel tasemel liikuvusteenust** ja **igaühele ligipääsetavat linna**. **Elu värskes õhus** eeldab, et Tallinna linnaruum soosib aktiivseid liikumisviise. Liikuvat eluviisi toetab ka puhas, müra- ja saastevaba linnakeskkond.

Õiges suunas liikumist hinnatakse nelja mõõdiku abil, nendest kahe metoodika on alles väljatöötamisel ning kahe kohta ei ole andmed aruande koostamise ajaks laekunud. Nende kohta antakse ülevaade järgmises majandusaasta aruandes.
Sihti „Terve Tallinn liigub“ panustasid eelkõige järgmised valdkonnad: „Tervis ja tervishoid“, „Sport ja liikumisharrastus“, „Liikuvus“ ja „Linnaplaneerimine“.

Tervise ja tervishoiu valdkonnas jätkati Tallinna tervise- ja heaoluprofiili koostamist. Jätkati laste ja noorukite ning perede psühholoogilist nõustamist ning nõustati lapsi ja vanemaid ülekaalulisuse ning riskikäitumisega seoses (sh toimus Islandi uimastiennetusmudeli tutvustamine). Tallinna Perearstikeskus jätkas perearstiteenuse osutamist ja laiendamist. Alustati toimetulekuraskustes eakate toetamist hambaravi kättesaadavuse parandamiseks. Jätkati statsionaarse ja ambulatoorse eriarstiabi osutamist ning raviteenuste arendamist Tallinna haiglates. Jätkati tervise edendamist haridusasutustes ja töökohtades.
Spordi ja liikumisharrastuse valdkonnas viidi lõpule Tallinna kergejõustikuhalli tervikrenoveerimine. Valmistati ette Tallinna aastat Euroopa spordipealinnana 2025, sealhulgas linnaosadesse spordirajatiste rajamist. Rahaliselt toetati nii spordiorganisatsioonide tegevust kui ka Tallinnas toimuvaid rahvusvahelisi suurvõistlusi, näiteks toimusid Tallinnas Euroopa meistrivõistlused triatlonis „Ironman 70.3 Tallinn“, FISi murdmaasuusatamise maailmakarikaetapp ja *discgolf*'i Euroopa meistrivõistlused. Liikumisharrastuse ja tervislike eluviiside edendamiseks parandati linlaste teadlikkust liikumisvõimalustest kampaaniate ja sündmuste kaudu ning avati linlastele suveks suur hulk koolistaadione.
Liikuvuse valdkonnas toetab ühistransport aktiivsete liikumisviiside suurendamist. 2023. aastal lisati eduka katseprojekti tulemusel ühistranspordivõrku ööbussid. Viidi läbi 15 elektribussi hange ja telliti 23 uut trammi. Rajati ja rekonstrueeriti 3,9 km jalg- ja jalgrattateid. Koostati rattaparkimiskohtade rajamise juhend korteriühistutele ning paljudele haridusasutustele ehitati rattamajad (kokku peaaegu 1000 rattakohta). Liikuvuse valdkond panustab sellesse sihti ka linnaruumi kvaliteedi parendamise kaudu, mida käsitleb sihi „Sõbralik linnaruum“ ülevaade.
Linnaplaneerimise valdkonnas parendati linna hoonete, avaliku ruumi ja rajatiste ligipääsetavust ning nõustati ligipääsetavuse kavandamist suurematel sotsiaalobjektidel.

Siht 4: Roheline pööre

Kestlikkus ja rohepööre ei puuduta ainult Tallinna looduskeskkonda, vaid on kogu ühiskonna ja majanduselu keskne põhimõte. Tallinnast peab saama **kliimaneutraalne linn** ja **soodus pinnas roheuuendusteks**. **Elurikas ja õitsev linnaloodus** toetab keskkonnaalaseid ja linnaruumilisi eesmärke. Tallinn on üle läinud **ringmajandusele**, suurem osa olmejäätmetest võetakse taaskasutusse.

Õiges suunas liikumist hinnatakse kolme mõõdiku abil. Üks olulisemaid mõõdikuid, mida rohelise pöörde sihi elluviimisel jälgitakse, on CO_2 heitkoguse muutus. Uus kasvuhoonegaaside heitkoguse inventuur tehakse 2024. aastal 2021. aasta kohta, 2023. aastal plaanitud inventuuri hankimine nurjus. Loodusliku maakatte osakaal Tallinna pindalast on võrreldes 2020. aasta baastasemega aeglases langustrendis, seda tulenevalt eelkõige kehtivate planeeringute elluviimisest. Olmejäätmete ringlussevõtu osakaalu saab seirata ligikaudu aastase viitega. See on püsinud 2021.–2022. aasta vaates sarnasel tasemel. 2023. aastaks on aga oodata suuremat biojäätmete liigiti kogumise määra, mis võib hoogu anda ka olmejäätmete ringlussevõtu suurendamisele.
Sihti „Roheline pööre“ panustasid eelkõige järgmised valdkonnad: „Keskkonnahoid“, „Linnaplaneerimine“, „Linnavara“ ja „Linnamaastik“.

Keskkonnahoiu valdkonnas jätkati pestitsiidide kasutamise vähendamist. Jätkati elusloodusе uuringuid ning kahe uue kohaliku omavalitsuse tasandi kaitseala moodustamist. Kaardistati illegaalsed reovee sissevoolude asukohad linna sademeveekanalisatsiooni valgalades.

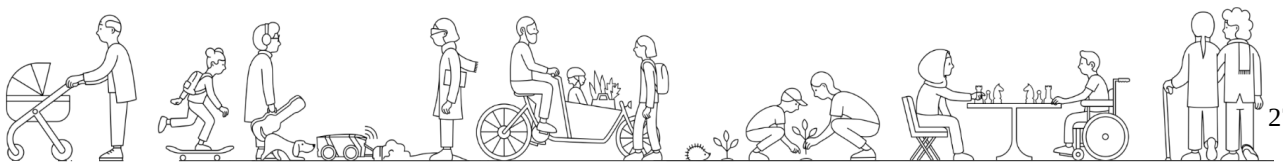

Võeti vastu uus Tallinna jäätmehoolduseeskiri. Alustati ringmajanduse valdkonna arengukava koostamise ettevalmistustega ning jätkati Tallinna esimeste ringmajanduskeskuste arendamist.
Jätkati elanike keskkonnateadlikkuse suurendamist, millele andis omakorda lisahoogu Euroopa rohelise pealinna programm: näiteks elurikkuse talgud ja loodusharidusretked. Toetati kogukonna- ja õppeaedade rajamist ja arendamist.
Linnaplaneerimise valdkonnas algatati Euroopa rohelise pealinna raames taktikalise urbanismi (ruumisekkumiste) projekt „Rohejälg", mis jätkub ka peale tiitliaastat.
Linnavara valdkonnas kehtestati valdkonna arengukava lähteülesanne linnavolikogus ning tehti ettevalmistusi arengukava koostamiseks. Korteriühistutele anti toetusi hoovide haljastamiseks, energiatõhususe suurendamiseks ning rattamajade rajamiseks ja suurendati ühistute teadlikkust rohepöördega seonduvatel teemadel. Linna hoonetele paigaldati päikeseelektrijaamu, seda jätkatakse ka käesoleval aastal.
Linnamaastiku valdkonnas oli suur rõhk Euroopa rohelise pealinna aasta tegevustel. Vähendati niitmist haljastu elurikkuse ja kliimakindluse suurendamiseks (näiteks vastupanuvõime põudadele, sademevee immutamise võime). Töötati välja linnametsade kontseptsioon ning vähendati pestitsiidide kasutamist.
Rohelise pöörde sihi elluviimisesse panustavad ka sihiga „Sõbralik linnaruum" seonduvad valdkonna tegevused, samuti enamik kliimakava meetmeid, millest on kokkuvõte loodud ülevaate viimases peatükis.

Siht 5: Heatahtlik kogukond

Heatahtliku kogukonna moodustavad **tugev turvatunne** ja **põimitud ühiskond**. Tallinlased on hoolivad ja sõbralikud ning neid iseloomustab **iseseisev hakkamasaamine.** Tallinna **kodanikuühiskond on tugev, julge** ja sidus.

Heatahtliku kogukonna sihi mõõdikute kohta pole sel korral võimalik hinnangut anda.
Sihti „Heatahtlik kogukond" panustasid eelkõige valdkonnad „Linnaplaneerimine", „Korrakaitse", „Sotsiaalhoolekanne" ja „Kultuur".

Euroopa rohelise pealinna raames katsetati linnaelanike laiemaks kaasamiseks esimest korda rahvakogu formaati, sel korral käsitleti rahvakogus linna rohevõrgustiku ja haljastuse planeerimist.
Linnaplaneerimise valdkonnas avati kaasamiskeskus Avalinn, mis pakub linnaelanikele senisest enam võimalusi linna arengus kaasa rääkida.
Korrakaitse valdkonnas tagati Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti kohalolek sündmustel, tegeleti ennetustöö ja järelevalvega. Tagati suhtlus ja teabele reageerimine abitelefoni 14 410 ja meiliaadressi korrapidaja@tallinnlv.ee kaudu ning jätkus tugipunktide töö kõigis linnaosades ja korrakaitseüksuste ööpäevaringne tegevus. Valmis Tallinna linna riskianalüüs. Viidi lõpuni evakuatsioonikohtade kaardistamine ning parendati viie suurema evakuatsioonikoha toimepidevust, uuendati kriisijuhtimise süsteemi ja osaleti olulistel kriisiõppustel (sh CREVEX 2023). Tallinn liitus kohalike omavalitsuste turvalisuse arenguprogrammiga ning linna asutustes töötavatest vabatahtlikest alustati kriisireservi moodustamist. Koostati ülevaade peamistest kohtadest, kus kõnni- ja rattateedel ebaseaduslikult peatutakse ja pargitakse, tõhustati munitsipaalpolitsei ameti rattapatrulle ning tegeleti põhjalikumalt linnas öörahu rikkumise küsimustega.
Sotsiaalhoolekande valdkonnas jätkati eri sihtrühmadele tugiteenuste osutamist (sh nõustamine) ja toetuste andmist. Loodi kogukondliku ennetus- ja peretöökeskuse Perepesa kontseptsioon, mille alusel avatakse 2024. aastal kesklinna serval esimene Tallinna Perepesa.
Üks oluline teema oli Ukraina sõjapõgenike toetamine, sh riide-, toidu- ja muu abi andmine. Lisaks korraldati energia- ja toimetulekukriisist tuleneva riikliku energiatoetuse ja lisandunud toimetulekutoetuste jagamist. Jätkati sotsiaaltransporditeenuse arendamisega. Jõustus riiklik üldhooldusreform, mille tulemusel kasvas üldhooldusteenusel olevate inimeste arv umbkaudu neli korda ja kaasati lisatööjõudu. Sotsiaalvalveteenust muudeti kättesaadavamaks ja lihtsamaks ning muudeti ka sissetulekust sõltuva toetuse menetlemist, et tagada kõigi linnaosade elanike võrdne kohtlemine.
Kultuuri valdkonnas osutatakse tegevusprogrammi „Kultuuriliselt lõimunud Tallinn" kaudu tugiteenuseid uussisserändajatele ning arendatakse lõimimisvõimaluste pakkumist linnas. Tallinna rändekeskuses jätkati sisserände temaatika ja integratsiooni tugimeetmete (sh Ukraina sõjapõgenike vastuvõttu ja kohanemist toetavad meetmed) arendamist ja väljatöötamist. Keeleõpet ja kultuurilist kohanemist toetati ka Tallinna Keskraamatukogu sündmuste ja õppeprogrammide kaudu. Seonduvalt nõustati uussisserändajaid Rahvusvahelise maja kaudu ka ettevõtluse teemadel (**ettevõtluskeskkonna valdkond**).

Siht 6: Kodu, mis algab tänavast

Tänav ei ole transpordikoridor, tänavatel nähtuv ja toimuv tagab omanäolised ja **mitmeotstarbelised elamupiirkonnad** linnas. Linna tegumoe moodustavad **erinäolised asumid ja hoovid**, millega linlastel on tugev side. Elamufondis on kõigile olemas **vajadustele vastavad kodud**, mis on **energiatõhusad ja mugavad.**

Sihi „Kodu, mis algab tänavast" mõõdikute kohta pole sel korral võimalik hinnangut anda. Lisaks linna hoonete energiatõhususe parandamisele pingutatakse aga energiasäästu nimel ka tänavavalgustuse, kaugkütte ja kaugjahutuse arendamise alal. Näiteks hüppeline LED-valgustite osakaalu kasv pea pooleni kogu linnavalgustusest on toonud viimase kolme aastaga kaasa valgustite keskmise energiakulu 20% vähenemise. Kuna potentsiaal on veel ligikaudu 40%

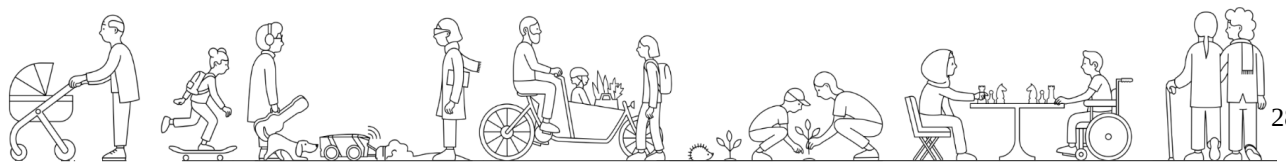

linnavalgustust LED-tehnoloogiale üle viia ja alustada lisaks ka valgustipõhise juhtimisega, on ainuüksi linnavalgustuses võimalik saavutada märkimisväärne energiasääst.
Sihti „Kodu, mis algab tänavast“ panustasid eelkõige järgmised valdkonnad: „Linnaplaneerimine“, „Linnavara“, „Korrakaitse“, „Linnamaastik“ ja „Tehnovõrgud“.

Linnaplaneerimise valdkonnas koostati tegevuskava, et muuta ehitus- ja kasutuslubadega seotud teenused kasutajasõbralikumaks.
Linnavara valdkonnas suurendati korteriühistute võimet koordineerida oma ühistulist tegevust ning jagati toetusi 9 toetusmeetme kaudu, sh õuealade ja fassaadide korrastamiseks ja tuleohutuse taseme tõstmiseks. Valmis Tammsaare tee 135 munitsipaalelamu ehitusprojekt ning alustati Vasara tn 9 ja Alasi tn 1 sotsiaalmajade projekteerimisega. Üürile anti üle 300 eluruumi, pikendati üle 2000 eluruumi üürilepingu.
Korrakaitse valdkonnas tegeleti korteriühistute kriisivalmisoleku parendamisega, näiteks toetati kriisiplaanide koostamist ja peeti hoovikohtumisi ühistute juhtide ja elanikega.
Linnamaastiku valdkonnas jätkati mänguväljakute rekonstrueerimise ja parendamisega, pereparkidesse ehitati uusi koerteväljakuid ning toimus rahvusvaheline loomakaitse konverents.
Tehnovõrkude valdkonnas jätkati ühisveevärgi ja -kanalisatsioonitaristu arendamist ning ühisvoolsete kanalisatsioonisüsteemide lahkvoolseks viimist, samuti kaugkütte- ja kaugjahutustorustike rekonstrueerimist ja ehitamist. Jätkati LED-valgustitele üleminekut ning käivitati linnavalgustuse valgustipõhise juhtimissüsteemi katseprojekt.

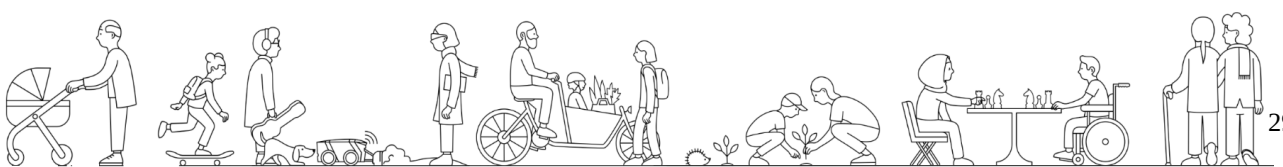

1.5.2. „Tallinn 2035“ tegevusvaldkondade ülevaade

Tegevusvaldkond 1: Ettevõtluskeskkond

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Strateegiakeskus

Eesmärk 1. Tallinna elanikud on ettevõtlikud, hästi tasustatud ning siinsed ettevõtted on ambitsioonikad
Eesmärk 2. Tallinna ettevõtted on koostöös konkurentsivõimelised globaalsetes väärtusahelates
Eesmärk 3. Tallinn on ka rahvusvaheliselt tuntud innovaatilise keskkonnana
Eesmärk 4. Tallinn on rahvusvaheliselt tuntud ja hinnatud külastuskoht aasta ringi

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Valdkonnas ei ole eraldi arengudokumente. Töös juhindutakse riiklikest raamdokumentidest „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ ning „Turismistrateegia 2022–2025“.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Loov maailmalinn“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Heatahtlik kogukond“, „Roheline pööre“ ja „Sõbralik linnaruum“ saavutamisse.
Ettevõtluskeskkonna valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Kultuur“, „Sport ja liikumisharrastus“, „Liikuvus“, „Linnaplaneerimine“ ning „Keskkonnahoid“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[6], tegevuste ja investeeringute põhjal

Valdkonna eesmärkide 1 ja 2 edenemine kulges planeeritust tagasihoidlikumalt: keskmine brutopalk Tallinnas kasvas juba III kvartali seisuga üle prognoositud taseme, ent ettevõtlusaktiivsus ja eksporditegevuse aktiivsus oli majanduslanguse mõjutegurite ja peamiste eksporditurgude nõrkuse tõttu pärsitud. Üldine julgeolekuolukord ja sellest tulenev ebakindlus tegi küll investoreid ja ettevõtteid senisest kaalutlevamaks, ent välisinvesteeringuid ning rahvusvahelise haardega ettevõtete tulekut Eesti turule see päris ei heidutanud.
Eesmärgi 3 elluviimise hindamiseks seiratavates edetabelites oli siiski kergeid langustrende konkurentsipositsioonides märgata, mis teisalt näitab ka teiste riikide ja regioonide püüdlusi konkurentsivõime tagamiseks. Idufirmade töötajate arv Tallinnas ja kogu Harjumaal kasvas jätkuvalt hoolimata majanduslangusest ning üldisest koondamislainest sektoris. Pigem võib toimuvat vaadata kui tehnoloogiasektori kohandumisaastat, mil pöörati suuremat tähelepanu äritegevuse efektiivsusele. Idufirmad, kes ei olnud suutnud jõuda kasumini või vähemalt tõendini terendavast kasumist, on olnud raskustes raha kaasamisega, kuna investorid on muutunud börsi- ja pangakrahhide tõttu ettevaatlikumaks ning ootavad ettevõtetelt kasumit ja kasvu. Endiselt võib eeldada, et kriiside aeg loob soodsa pinnase innovatsiooniks ja iduettevõtluse kiireks arenguks, kuna tekkinud probleemidele leitakse ja pakutakse lahendusi.
Eesmärgi 4 elluviimise kohta saab öelda, et aastal 2023 liikus Tallinna välisturism taastumise suunas ja väliskülastajate uuringu põhjal hindasid Tallinna külastajad rahulolu Tallinnaga kõrgelt (8,9 palli 10st).

Tegevusprogramm 1. Ettevõtlik elustiil, kasvuambitsiooniga ettevõtjad, tipptasemel teadmised ja oskused
Kliendirahulolu teenustega soovitusindeksina pole õnnestunud kõikide teenuste puhul ühtselt rakendada, mistõttu arengustrateegia rakenduskavas aastateks 2024–2027 on sellest mõõdikust loobutud.
Eesti majandus on olnud languses aastast 2022 ja selle mõjud avaldusid enim just 2023. aastal. Just makromajanduslikud näitajad ja prognoosid pärsivad enim elanike entusiasmi ettevõtlusega alustamise suhtes ning sunnivad otsima toetuse saamise võimalusi. Kui majandus aeglustub, ollakse äririskide võtmisel ettevaatlikumad. Ebakindlus tööturul on aga suunanud paljusid linlasi endale töökohta looma. Seetõttu oli 2023. aastal märgatav huvi nõustamisteenuste, sh rahastamisvõimaluste leidmise vastu. Kuigi toetuspäringute arv on olnud palju suurem, jõuti ettevõtlustoetuse taotluse esitamiseni 172 korral, neist 117 taotlust said rahastustingimuste põhjal positiivse otsuse. Koolitusturul on kasvanud lühikese kestusega, sh tasuta veebiseminaride pakkumine, mis mõjutab konkurentsi osalejate leidmisel nii tasuta kui tasulistele koolitustele.
Tegevusprogrammiga seotud tegevuste tulemused paranesid aasta jooksul.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Nõustamisteenuseid osutati võrreldes eelnenud aastaga kasvavas mahus. Ettevõtlusküsimustega pöördujaid nõustati ligi 1200 korral, seda nii ettevõtlusega alustamise, toetus- ja arenguvõimaluste kui ka tööõiguse vallas. Neist enam kui 200 korral toimus nõustamine Rahvusvahelises majas, kus partnerorganisatsioonid osutavad teenuseid uussisserändajatele. Lisaks äriplaani koostamisega seotud üldistele küsimustele koostati põhjalikumaid ja pikemat

[6] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

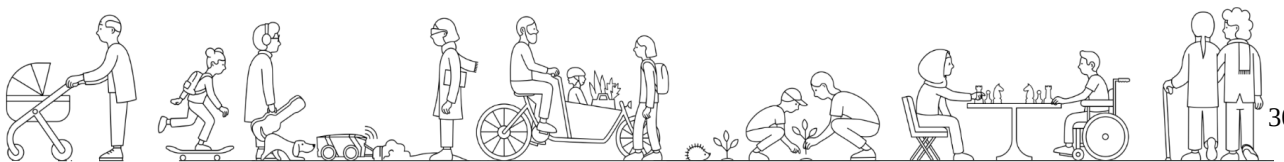

nõustamist hõlmavaid hinnanguid enam kui 50 äriplaanile. See võimaldas uutel ettevõtetel analüüsida oma äriideed ning kandideerida ettevõtlusega alustamise toetusele. Ligi 80 nõustamisklienti jõudsid aasta sees ka ettevõtte registreerimiseni.

- Ettevõtluskeskus menetles aasta jooksul 172 ettevõtlustoetuse taotlust, millest 2/3 sai rahastuse. Neljast ettevõtjatele mõeldud toetusmeetmest olid aktuaalseimad ettevõttes praktikantide juhendamiseks ja digilahenduste rakendamiseks antavad toetused. Taas toimus nii kohalikke kui ka rahvusvahelisi messe, mis võimaldas pakkuda müügi edendamise toetusi uutele turgudele sisenemiseks. Tuginedes klientide tagasisidele, tehti väiksemaid muudatusi kõigi toetusmeetmete tingimustes, et teha toetuse taotlemine lihtsamaks ja sihipärasemaks.
- Ettevõtlusteadlikkuse ja ettevõtete konkurentsivõime edendamiseks korraldati seitse täispikka koolituspäeva juhtimise, klienditeeninduse, turunduse ja digiteerimise teemadel. Koostöös Tallinna Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli, Tartu Ülikooli ja Eesti Kunstiakadeemiaga viidi läbi 23 ettevõtlusakadeemia seminari kokku 1050 osalejale.
- Jätkati iga-aastaste ettevõtluskonverentside korraldamist: innovatsiooni edendamisele suunatud MELT innovatsioonifoorumist võttis osa ligi 300 külastajat ning tulevikuoskustest inspireeritud Tallinna ettevõtluspäevast, mis toimus juba 20. korda, võttis osa enam kui 1800 ettevõtlushuvilist.
- Linna ettevõtlusteenistus toetas 17 mittetulunduslikku ettevõtlusprojekti, mille tegevusega suurendatakse ettevõtete konkurentsivõimet ja ettevõtlusaktiivsust, arendatakse ettevõtete koostööd haridus- ja teadusasutustega ning suurendatakse Tallinna rahvusvahelist tuntust. Lisaks anti hoogu ka NATO DIANA kaitseinnovatsioonikiirendi käivitamisele Tehnopoli ärilinnakus.
- Linna ettevõtlusteenistus panustas ettevõtluskonkursside (Ajujaht, STARTERtallinn, ESA BIC) kaudu rahaliselt üheksa uue ärimudeli käivitamisse.

Tegevusprogramm 2. Rahvusvahelistumisele avatud keskkond ning koostöö valdkonna huvigruppide vahel

Tegevusprogrammi elluviimist kajastavates edetabelites püsis Tallinn ootuspäraselt iduettevõtluse tõmbekeskuste kasvukeskkondade seas. Nii ka edetabelis Expat City Ranking, mis kajastab elukeskkonna kvaliteeti uussisserändajate vaatevinklist: seda aitas säilitada vähene bürokraatia, e-teenuste senisest parem kättesaadavus ning senisest kõrgem hinnang innovaatilisele ärikultuurile, äritegevuse lihtsusele, kaugtöö võimalustele ja paindlikkusele. Kuna tegevusprogrammi kaks esimest mõõdikut on kajastatud eesmärgi tasandil, ei dubleerita neid edaspidises seires tegevusprogrammi juures.

Eesti ekspordi nõrkus on olnud majanduslanguse üks selge põhjus. Paljuski on seda mõjutanud olukord meie peamistel sihtturgudel. Kuigi teenuste eksport on varasemaga võrreldes pigem kasvanud tänu IT ja tehnoloogiasektorile, siis vähenenud nõudlus kaupade tootmise järele on hoidnud väliskaubanduse taastumiskõvera madalal. See väljendus 2023. aastal asjaolus, et vähenes Tallinna ettevõtete ekspordi osakaal nende müügitulus, ning oli seotud välisturgude äralangemise või konservatiivse suhtumisega uutele turgudele sisenemisse. Nii oli oluline ekspordilangus märgatav ka Tehnopoli teaduspargi klientidest ettevõtete puhul, hoolimata aktiivsest tegutsemisest välisturgude suunal.

Tallinna rahvusvahelist kuvandit aitas 2023. aastal parandada Euroopa rohelise pealinna tiitel, mis tõi linna uusi rahvusvahelisi sündmusi ning võimendas juba olemasolevaid. Lisaks käivitas linn 2023. aastal konverentsitoetuse meetme, mis on suurendanud Tallinna tuntust rahvusvaheliste konverentside toimumise sihtkohana ning on kasvatanud Tallinnas ööbivate, välisriikidest pärit konverentsituristide arvu.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati ettevõtlusalaste nõustamisteenuste osutamist. Rahvusvahelise maja nõustamistes ning värbamis- ja kohanemisprogrammides osalejate arv näitas eelneva aastaga võrreldes kasvutrendi. Ettevõtlusalaste nõustamiste arv kasvas 200 kliendini, programmis „Move my talent“ huvitus ettevõtluspädevusest 60 välismaalast.
- Tallinna kui innovaatilise ettevõtluskeskkonna rahvusvahelist kuvandit õnnestus parendada Euroopa roheliseks pealinnaks olemise, rohetehnoloogiate nädala Nexpo, Tallinnovationi fondi ja Test in Tallinn programmi kaudu. Nende abil tutvustati pealinna ettevõtlust ning uuendusmeelseid ettevõtjaid nii Dubais toimunud ÜRO kliimamuutuste konverentsil COP28, Stuttgartis toimunud Urban Future Forumil, Smart City Expol Barcelonas, rahvusvahelisel kinnisvarainvesteeringute messil MIPIM, Lissabonis toimunud ITS Euroopa kongressil, kohalikul idufirmade festivalil Latitude59 ning Euroopa rohelise pealinna aastat lõpetaval Tallinna rohetehnoloogiate nädalal Nexpo.
- Rahvusvahelises plaanis mängis olulist rolli ka NATO DIANA kiirendiprogrammi toomine Eestisse teaduspargi Tehnopol eestvedamisel. Programmi kandideeris rekordiliselt 1300 rahvusvahelist meeskonda, kellest 44 alustavad 2024. aastal oma teekonda Eesti innovatsioonikiirendis.
- Tallinna loomeinkubaatori peamised rahvusvahelised tegevused olid seotud välisprojektidega. Partneritega Soomest, Rootsist ja Lätist käivitati projekt BALTIC2HAND, mille eesmärk on ringmajanduse edendamine tekstiili taaskasutuse toetamise ja tekstiilijäätmete vähendamise kaudu. Sügisel alustati koos 11 partneriga projekti CiD Innovation Alliance, mille eesmärk on arendada innovatsiooni teadus- ja koolitustegevuses urbanismi, arhitektuuri ning toote- ja teenusedisaini alal. Samuti algas novembris projekt Creative Circular Cities, kus kohalikud omavalitsused, ettevõtlust toetavad organisatsioonid ja valitsusvälised organisatsioonid tutvustavad kuues demolinnas, kuidas kultuuri- ja loomesektorid ning kultuuri- ja loometööstused võivad võimendada ringmajandavate ettevõtete kasvu ning edendada ringset tarbimist. Muu hulgas avati Berliinis Euroopa esimene loomeettevõtteid ja nende tooteid tutvustav foto- ja videonäitus „Kummardus“.

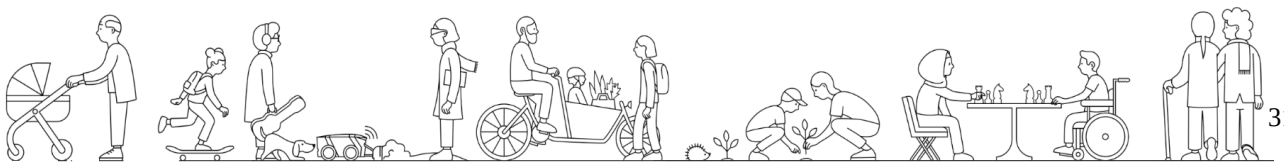

- Aktiivne rahvusvahelise suunaga tegevus toimus ka loomeinkubaatoris ja Tehnopoli ärilinnakus. Teaduspargi Tehnopol tiimi toel jõudis turule 22 uut toodet või teenust ning 14 ettevõttel aidati siseneda uutele välisturgudele (peamised olid Soome, Rootsi, Saksamaa, Ühendkuningriigi, Leedu, Poola ja Araabia Ühendemiraatide turg). Käivitati uute sihtturgude leidmisele keskendunud projekte. Fookusesse seati Brasiilia, USA, Kanada ja Usbekistani turg, aga ka lähemate naabrite Soome ja Rootsi turg.

Tegevusprogramm 3. Targa linna programm
Innovatsioonihangete arvu mõõdiku metoodikat muudeti lähtuvalt riigihangete registri kavandatavast arendusest 2024. aastal, mille tulemusel on hankijal võimalik märkida innovaatiliste aspektide kasutamine. See võimaldab linnal koguda innovatsiooni hankimise kohta kvaliteetseid seireandmeid.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Koostöös Tehnopoliga jätkati Tallinna innovatsioonifondi targa linna lahenduste katseprojektidega, mille raames said neli Tallinna ettevõtet koos rahalise tootearendustoetusega võimaluse linnakeskkonnas oma uuenduslikku toodet või teenust testida.
- Euroopa rohelise pealinna aastal võttis Tallinn suurema ambitsiooni kujundada pealinnast atraktiivne tegevuskeskkond, kus testida (rohe)tehnoloogiaid, et aidata nii kodumaistel kui ka välisettevõtetel jõuda oma toodete ja teenustega globaalselt teistesse linnakeskkondadesse. Aasta algul käivitati lisaks Tallinna ettevõtetele suunatud innovatsioonifondile ka linnapiiriülene, sh rahvusvaheline programm Test in Tallinn. Aasta jooksul laekus programmi 37 taotlust, neist 18 Eesti ettevõtetelt ja ülejäänud 11 välisriigist, nende seas Argentiinast, Ühendkuningriigist, Lõuna-Koreast, Soomest ja Hollandist. Kuigi keskenduti linnalisele liikuvusele, taastuvenergiale ja energiasäästule, oli programm avatud ka teistele testprojektidele, näiteks uudsetele materjalidele või haridustehnoloogiatele. 37 taotlusest võeti 21 projekti linnakeskkonnas katsetamisele.
- Osaleti mitmes suures valdkonnaüleses innovatsiooniprojektis: Green Twins (rohelised kaksiklinnad), DigiAudit, TREASoURcE, PRECINCT, Läänemere Vesinikuorg, mobiilsusteenus (MaaS) jt (täpsem info välisprojektide kohta valdkonnas 14: „juhtimine ja tugiteenused“ ning teistes valdkondlikes peatükkides).

Tegevusprogramm 4. Atraktiivne füüsiline keskkond ettevõtluse arenguks
Tegevusprogrammi mõõdikud määratakse rakenduskavade uuendamise käigus.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Jätkus loome- ja ringmajanduskeskuse rajamine (Poldri tn 3). SA Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid rajatavas loome- ja ringmajanduskeskuses pakutakse inkubatsiooniteenuseid alustavatele ja kasvuettevõtjatele, aidatakse areneda loomevaldkonnas juba tegutsevatel ettevõtjatel ning nõustatakse soovijaid ringmajanduse valdkonnas. 2023. aasta kevadel valmis hoone tööprojekt, millele väljastati mais 2023 ehitusluba. Suvel väljakuulutatud ehitushange tulemust ei andnud, kuid kordushankega leiti ehitaja 2024. aasta algul.
- OÜ-l Tehnopol 3 KV valmis 2023. aasta alguses Tehnopoli ärilinnakus uus ärihoone (Mäealuse tn 2/4), millega lisandus linnakusse 12 000 m^2 kaasaegset ja kvaliteetset büroopinda. Uude majja koondusid nii Tehnopoli meeskond ise, Startup Inkubaator kui ka aasta lõpus avatud NATO DIANA innovatsioonikiirendi.
- 2023. aastal alustati linnahalli ala ümbermõtestamist (vt Tallinna mereäärse kesklinna visiooni kohta ka tegevusvaldkond 8: „linnaplaneerimine“).
- Tallinna Turud keskendus 2023. aastal munitsipaalturgude (Nõmme turg, Mustamäe turg, Kalaturg) ning Viru tänaval paikneva lilleturu kaubandustegevuse korraldamisele ja arendamisele. Nõmme turul alustati uute, külastajatele mugavamate müügilettide ehitamist. Turu külastajate seas tehti kliendiuuring, et leida uusi võimalusi Nõmme turu kui brändi tugevdamiseks ning sidumiseks kogukonnaga ja kauplejate vajadustega. Koostati arendusplaan järgmiseks 1,5 aastaks ja korraldati kauplejate müügistandardite koolitus.
  S*eni kajastusid Tallinna Turud linna eelarves linnamajanduse valdkonna all, edaspidi kajastatakse seda ettevõtluskeskkonna valdkonnas.*

Tegevusprogramm 5. Turismisihtkoha tuntus ja tasakaalustatud turismiarendus
Tegevusprogrammi mõõdikute puhul on tulemus üldjoontes hea.
Tallinna majutusettevõtetes ööbis 1,29 miljonit välisturisti, mis on 15% rohkem kui 2022. aastal, kuid 22% vähem kui 2019. aastal. Välisturistide ööbimiste arv kasvas kiiremini kui välisturistide arv ja ületas soovitud sihttaseme. See tähendab, et välisturistide ööbimise kestus on pikenenud ka võrdluses COVID-19-eelse 2019. aastaga. Kõige suurem oli Tallinna külastajate seas soomlaste (44%), lätlaste (7%) ja sakslaste osakaal (5%). Ööbimiste osakaal madalhooajal ehk oktoobrist märtsini jäi veidi alla soovitud sihttaseme (44%). Tallinn saavutas maailma kestlike turismisihtkohtade programmi (Global Destination Sustainability Index) kõigi kategooriate keskmiseks tulemuseks 2023. aastal 63,8 punkti 100st. Sellega on Tallinn ees nii Põhja-Ameerika kui ka Ida- ja Lääne-Euroopa linnade keskmisest. Kõigist Ida-Euroopa linnadest on Tallinn esimene, kuid Skandinaavia linnadega samale tasemele jõudmiseks tuleb veel pingutada.

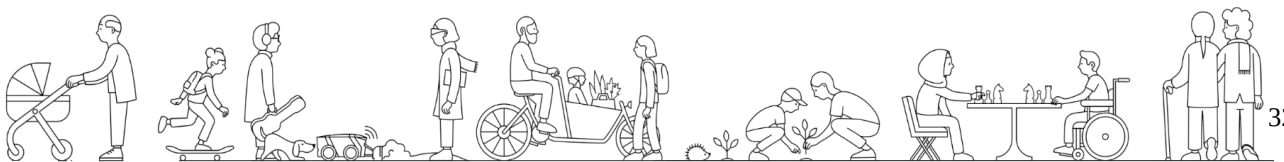

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Visit Tallinna sotsiaalmeediakanalites tehtud postitusi ja reklaame vaadati kokku ligi 69 miljonil korral, mida on võrreldes 2022. aastaga ligi 20 miljonit rohkem. 2023. aasta märkimist väärt tegu oli südasuvises kuumuses postitatud jõuluturu klipp, mis levis ülikiiresti ja kogus üle 8 miljoni vaatamise.
- Linna turismiosakond võõrustas 150 ajakirjanikku ja mõjutajat 18 riigist, kellele tutvustati Tallinna kui turismisihtkohta, Tallinna väisanud 930 rahvusvahelisele reisi- ja konverentsikorraldajale tutvustati Tallinna puhketurismi ja konverentsiturismi võimalusi.
- Tallinna kui reisisihti tutvustati kontaktüritustel, millest peaaegu pooltel oli eesmärk suurendada Tallinnas rahvusvaheliste konverentside arvu.
- Rahvusvahelise konverentsiturismi aktiveerimiseks käivitus 2023. aastal rahvusvahelise konverentsi toetamise meede, mille raames sai Tallinna linna toetuse 28 rahvusvahelist konverentsi, kus kokku osales 7000 välisdelegaati.
- Turismiinfokeskus vanalinnas oli avatud 362 päeva aastas, lisaks vastasid infospetsialistid 2440 päringule e-kirja, veebivestluse või telefoni teel. Keskus oli 102 500 külastaja seas väärtustatud: teenust hinnati 4,7 palliga 5st.
- Muuseumide ja vaatamisväärsuste külastust suurendati Tallinn Cardi abil. Aastas müüdi 17 000 piletit, millega külastati muuseume ja vaatamisväärsusi ligi 97 000 korral. Pandeemiaeelset taset pole veel saavutatud, aga müük on aastases võrdluses kasvanud kiiremini kui toote peamise sihtrühma ehk välisturistide arv. Oktoobris valmis Tallinn Cardi ingliskeelne mobiilirakendus, mida kultuurihuviline linnakülastaja saab kasutada ka ilma Tallinn Cardi ostmata.
- Koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega korraldati rahvusvahelisi sihtkohti ühendava organisatsiooni Green Destinations konverents, kus osales 290 delegaati 43 riigist, välisosalejaid oli 78%. Üritus oli korraldatud kliimaneutraalselt: Taani ettevõte Klimatscore ja Jolos koostasid GD 2023 jätkusuutlikkuse raporti, mille alusel võimalikust 10 punktist (ehk täielikult kliimaneutraalselt korraldatud sündmus) jäi puudu vaid 0,5 punkti.
- Koostöös Eesti Hotellide ja Restoranide Liiduga kutsuti kohalikke restoranipidajaid inspireerima Taani akadeemia MAD, kes on spetsialiseerunud restoranide ja majutussektori jätkusuutliku toitlustamise põhimõtete tutvustamisele ja koolitamisele. Kahel inspiratsioonipäeval oli kokku 141 osalejat. Seminari tagasisides leiti, et sündmused olid väga vajalikud ja kasulikud ning panid osalejaid mõtlema ja tegutsema. Lisaks toimus koostöös sihtasutusega Maheklubi ökomärgiste ja mahetoidu propageerimise seminar, milles osales 19 toitlustusettevõtet. Ökomärgisega restorane on Tallinnas praegu vaid üks: Karjase Sai. Koolitusel oli rõhk ka koostööl mahepõllumajandustootjatega. Kevadel ja sügisel peetud Tallinna restoranide nädalal pakkusid rohelisemaid valikuid 24 restorani.
- Tallinn jätkas kolmandat aastat maailma kestlike turismisihtkohtade programmis (Global Destination Sustainability Index). See koondab teedrajavaid linnu, mis teadvustavad, et on oluline arendada turismisihtkohti kestlikult. Alates programmiga liitumisest 2021. aastal on Tallinn järjekindlalt oma tulemust parandanud. Suure panuse 2023. aasta arenguhüppesse andsid kohalikud turismiteenuse osutajad, kes said rahvusvaheliselt tunnustatud keskkonnamärgise (valdavalt Green Key, aga ka Travelife vm), ja linna turismiosakond oma tööga, mis parandas teenuseosutajate teadlikkust keskkonnahoidlikest valikutest. Rahvusvaheline keskkonnamärgis oli aasta lõpuks 40-l Tallinna ettevõttel ja asutusel.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Valdkonna investeeringute eelarve hõlmas Tallinna Turgude arendamist ning täitmine toimus plaanipäraselt.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Ettevõtlik elustiil, kasvuambitsiooniga ettevõtjad, tipptasemel teadmised ja oskused

- Pakutakse nõustamisteenuseid ettevõtlusega alustada soovijaile ja tegutsevatele ettevõtetele (sh ettevõtlusvormi valik, ettevõtte asutamine, erinõuded ja load, rahastamisvõimalused, äriplaani koostamine ja analüüs jne).
- Korraldatakse koolitusi ning ülikoolidega koostöös ettevõtlusakadeemia seminare ettevõtjate pädevuse suurendamiseks ning teadusasutustega tehtava koostöö tõhustamiseks.
- Korraldatakse ettevõtlusalaseid suursündmusi (MELT innovatsioonifoorum, Tallinna ettevõtluspäev, Tallinna ettevõtlusauhinnad), et suurendada ühiskonna ettevõtlusteadlikkust ja innovatsioonivõimet, innustada ettevõtlusega alustama ja inspireerida ettevõtjaid.
- Rahaliste meetmetega toetatakse ettevõtete ärivõimekuse kasvu kohalikul turul tegutsemiseks ja välisturgudele sisenemisel, digilahenduste rakendamisel, suurema lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamisel ning kutseasutuste ja kõrgkoolidega tehtava koostöö edendamisel.
- Toetatakse uute ärimudelite teket ja rakendamist.

Tegevusprogramm 2. Rahvusvahelistumisele avatud keskkond ning koostöö valdkonna huvigruppide vahel

- Välisspetsialistidele ja uussisserändajatele antakse ettevõtlusnõu Rahvusvahelise maja värbamis- ja kohanemisprogrammi raames.
- Toetatakse rahvusvahelisi ärisuunitlusega sündmusi ja konverentse, mis suurendavad Tallinna kui innovatiivse ettevõtlus- ja investeerimiskeskkonna tuntust.

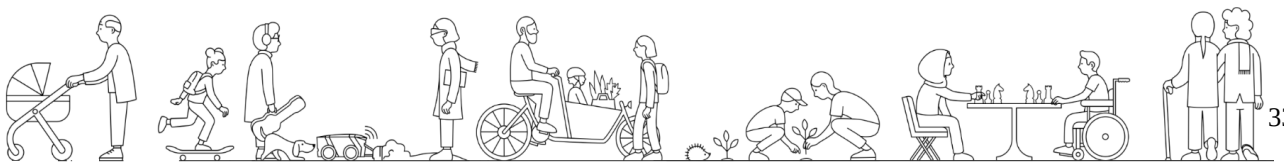

- Linnaga seotud ettevõtlusinkubaatorites (loomeinkubaator, Startup Inkubaator) osutatakse rahvusvahelise fookusega inkubatsiooni- ja äriarendusteenuseid.
- Ettevõtteid toetatakse välisturgudele sisenemisel ja eksporditegevuste käivitamisel.

Tegevusprogramm 3. Targa linna programm
- Toetatakse ettevõtetele mõeldud innovatsioonifondi rakendamise kaudu uuenduslike ja väikese ökoloogilise jalajäljega tehnoloogiate arendamist ja kasutuselevõttu.
- Suurendatakse kohaliku omavalitsuse rolli innovatsiooni tellija ja edendajana innovatiivsete riigihangete, avalike teenuste disaini, demoprojektide (Innosprint) jmt kaudu.
- Jätkatakse targa linna arendusprojektide elluviimisega.

Tegevusprogramm 4. Atraktiivne füüsiline keskkond ettevõtluse arenguks
- Käivitub Sihtasutuse Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid tarbeks rekonstrueeritava Poldri tn 3 hoone ehitus.
- Taristu ja tugiteenustega (vajadusel) aidatakse kaasa ettevõtluseks vajaliku nüüdisaegse kasvukeskkonna loomisele (filmilinnak, linnahall jt), et toetada ettevõtete teket ja arengut, soodustada koostöövõrgustike teket ning kasvatada ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet.
- Viiakse lõpuni Nõmme turu välilettide uuendamine.

Tegevusprogramm 5. Turismisihtkoha tuntus ja tasakaalustatud turismiarendus
- Tallinna kui rahvusvahelise reisisihtkoha tuntuse kasvatamiseks viiakse läbi turundustegevusi, kus põhifookus on digitaalne andmepõhine turunduskommunikatsioon, konverentsisihtkoha aktiivne turunduskommunikatsioon otsekontaktidega ja veebilehe visittallinn.ee kasutusmugavuse parandamine.
- Jätkub meeldiva külastuselamuse soodustamine Tallinn Cardi müügi ja Tallinn Cardi mobiilirakenduse tuntuse kasvatamise, turismiinfoteenuste osutamise ning teenuseosutajate teadlikkuse suurendamisega ringmajandusest, kestlike ürituste korraldamisest, ligipääsetavusest, digiteemadest ning rahvusvahelise märgise Green Destinations Award taotlemisel.
- Turismi arengu kavandamiseks ja toetamiseks luuakse eeldused andmeanalüütika ja teenusedisaini protsessi kaudu ning aktiivse infovahetusega turismi erialaliitude, turismiettevõtjate ja riigi turismipoliitika kujundajatega.

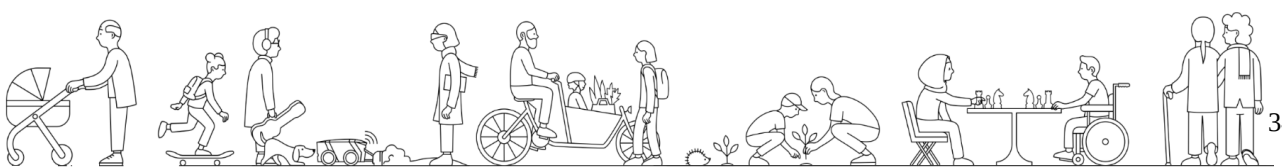

Tegevusvaldkond 2: Haridus ja noorsootöö

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Haridusamet

Eesmärk 1. Iga õppija arendab endas välja parima

Eesmärk 2. Õppijatel on innustav ja toetav õpikeskkond

Eesmärk 3. Noored osalevad aktiivselt ühiskonnaelus

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Riiklik haridusvaldkonna arengukava 2021–2035, riiklik noortevaldkonna arengukava 2021–2035, riiklik haridus- ja noorteprogramm 2023–2026 ning riiklik eesti keele arengukava 2021–2035.

Tallinna hariduse ja noorsootöö valdkonna arengukava koostamisega alustatakse 2024. aastal.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Loov maailmalinn" ning suurel määral strateegiliste sihtide „Sõbralik linnaruum", „Roheline pööre" ja „Heatahtlik kogukond" saavutamisse.

Hariduse ja noorsootöö valdkonna eesmärkide saavutamist toetavad eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Ettevõtluskeskkond", „Keskkonnahoid", „Kultuur", „Liikuvus", „Linnaplaneerimine", „Linnavara hoidmine ja arendamine", „Sotsiaalhoolekanne", „Sport ja liikumisharrastus" ning „Tervis ja tervishoid".

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[7], tegevuste ja investeeringute põhjal

Valdkonnale „Haridus ja noorsootöö" oli seni püstitatud kolm eesmärki.
Esimest eesmärki „Iga õppija arendab endas välja parima" hinnati mõõdikuga „Kooliga rahulolu" Haridus- ja Noorteameti (HARNO) rahuloluküsitluste alusel. Nii 4. kui ka 8. klasside õpilaste rahulolu kooliga oli samal tasemel, ent mõnevõrra langes gümnasistide (11. klass) seas (3,4-lt 3,2-le kuue palli skaalal). Kuna tegu on ainult konkreetse aasta erinevusega, siis trendi välja tuua ei saa. 11. klasside puhul võis hinnangut mõjutada riigigümnaasiumite avamisega seotud info. Uuringut noorsootöös osalevate noorte rahulolust noorsootööga läbi ei viidud, mistõttu puudub ajakohane info seda kajastava mõõdiku kohta. Edasises seires võetakse selle mõõdiku baastasemeks 2021. aasta tase (82%).
Eesmärgi „Õppijatel on innustav ja toetav õpikeskkond" mõõdikuks on samuti HARNO rahuloluküsitlustest tulenev näitaja „Õppijate rahulolu õpikeskkonnaga". Tase ei ole paraku eelmiste aastatega võrreldav, kuna varem toodi esile kõigi vastanud õpilaste koondnäit, alates 2023. a-st aga 4., 8. ja 11. klasside kohta eraldi. Hinnanguliselt on rahulolu tervikuna siiski pisut vähenenud. Selle üheks põhjuseks võib pidada uussisserändajatega seotult keerukamat, mitmekultuurilist klassiruumi.
Kolmanda eesmärgi „Noored osalevad aktiivselt ühiskonnaelus" elluviimise kohta saab hinnangu anda kohaliku omavalitsuse volikogu valimise aastatel. Mõõdikuga seoses saab esile tuua, et linnavolikogu juures tegutsev Tallinna linna noortevolikogu annab noortele poliitikas ja otsuste tegemises osalemiseks paremad võimalused.
Arengustrateegia rakenduskavaga aastateks 2024–2027 on valdkonnale lisandunud uus eesmärk, „Eestikeelsele haridusele üleminek". Seda hinnatakse edaspidi eestikeelsele õppele üle läinud Tallinna vene õppekeelega klasside osakaalu kaudu.
Mitme tegevusprogrammi mõõdikute kohta jääb käesolevas aruandes paraku hinnang andmata, kuivõrd paljude mõõdikute baas- ja sihttasemed määratakse hariduse ja noorsootöö valdkonna arengukava koostamisel. Samuti ei korraldatud 2023. aastal õpetajate ja lapsevanemate seas riiklikku üldhariduskoolide rahuloluküsitlust (seda tehakse 2024. aastal), mille andmetel põhineb mitu mõõdikut. Osa mõõdikute puhul pole aruande koostamise hetkel statistikaameti andmeid Tallinna kohta veel avaldatud.

Tegevusprogramm 1. Tipptasemel juhtimine

Juhtide praktikaprogrammis osalejate arv vastas planeeritule (5 haridusjuhti). Haridusasutuste koostööprojektide juures otsustati sihttase seada ning alustada seiret vaid rahvusvaheliste koostööprojektide arvu üle: 2023. aastal oli neid 110 ehk 31 projekti rohkem kui eelneval aastal.
PISA testi andmed eluga rahul olevate Tallinna õppijate osakaalu kohta polnud eraldi kättesaadavad. Kuna kogu Eesti näitaja kajastamine ei annaks juhtimisotsusteks piisavalt informatsiooni, on sellest mõõdikust loobutud. Edaspidi seiratakse poiste ja tüdrukute eluga rahulolu Tervise Arengu Instituudi läbiviidava Eesti kooliõpilaste tervisekäitumise uuringu abil: 2022. aastal hindas 89,70% poistest ning 76,20% tüdrukutest eluga rahulolu kuue või enama palliga kümne palli skaalal, seejuures oli tüdrukute rahulolu 2018. aastaga võrreldes märgatavalt vähenenud. Lapsevanema ja õpetaja rahulolu üldhariduskooli mainega 2023. a ei mõõdetud, järgmine küsitlus toimub 2024. a.

[7] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035" mõõdikute sihttasemete saavutamisest".

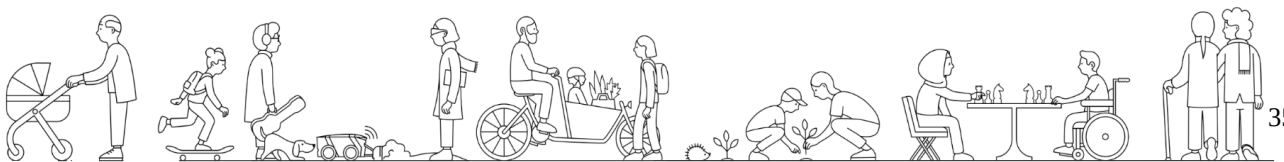

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- 2023. aastal alustati hariduse ja noorsootöö valdkonna arengukava lähteülesande koostamisega ning kaardistati huvirühmadega valdkonna vajadusi, millest arengukava väljatöötamisel lähtuda. Arengukava on kavas kinnitada 2025. aastal. Haridusasutuste juhtimis- ja arendustegevuse kvaliteedi parendamiseks koostati haridusasutuste arengukavade koostamise juhendmaterjal. Koostöös haridusasutuste juhtide ühendustega parendati juhtide tulemushindamise protsessi.
- Haridusasutuste osalemine rahvusvahelistes projektides kujunes planeeritust edukamaks. Heade kogemuste jagamine haridusasutuste nõupidamistel on andnud üha rohkematele asutustele julguse võtta osa rahvusvahelistest koostööprojektidest, mis aitavad parendada asutuste tööd ja metoodikaid. Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga 2024. aastal olid paljud projektid suunatud mitmekultuurilise õpikeskkonna parendamisele.
- Et toetada haridusasutuste tipptasemel juhtimist, arendati juhtimismeeskondi projektide ja ürituste kaudu. Jätkusid süsteemsed seminarid ja nõupidamised, sh eestikeelele õppele ülemineku ettevalmistamiseks.
- 2023. aastal käivitati Tallinna koolijuhtide järelkasvuprogramm eesmärgiga leida õpetajate, õppejuhtide ja teiste haridustöötajate seast potentsiaalseid tulevasi koolijuhte ning tagada seeläbi (Tallinna) koolidirektorite järelkasv. 10 kuud kestvas programmis osaleb 12 haridustöötajat.
- Jätkus haridusjuhtide praktikaprogramm, kus viis koolijuhti suundusid praktikale tunnustatud juhtimiskultuuriga ettevõtetesse. Kümne nädala jooksul õpiti praktikaasutuste juhtimiskogemusest, et edaspidi rakendada saadud teadmisi oma asutustes.
- 2023. aastal alustas taas haridusjuhtide mentorprogramm. 1–1,5-aastase programmi eesmärk on toetada uute haridusjuhtide (nii lasteaia- kui ka koolijuhid) sisseelamist Tallinna haridussüsteemi ning kohanemist juhi rolliga. Programmi olid kaasatud ka uute juhtide (13) mentorid ja kuraatorid.

Tegevusprogramm 2. Pädev ja pühendunud õpetaja

Määrati mõõdiku „Esmakordselt õpetajana alustanute osakaal, kes on pärast ametisse astumist õpetajana töötanud viiel järjestikusel aastal“ algtasemed 2023. aasta Eesti hariduse infosüsteemi (EHIS) andmete põhjal: 4% õpetajaid üldhariduses ja 5% alushariduses. 2023. a oli noore õpetaja sisseelamisprogrammis osalejaid 20 ning mõõdiku edasiseks sihttasemeks on määratud 40 osalejat igal aastal. Mõõdikut „Õpetaja enesetõhusus“ 2023. a ei hinnatud. Järgmine riiklik üldhariduskoolide rahuloluküsitlus toimub 2024. a ning mõõdikus kajastatakse edaspidi üldhariduse ja alushariduse õpetajaid eraldi.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Tallinna Haridusamet uuendas haridustöötajate töökuulutuste portaali ning finantseeris asutuste töökuulutuste avaldamist portaalis CV Keskus.
- Keelekursustel võimaldati osaleda kõikidel soovi avaldanud õpetajatel. 2023. aastal korraldati Tallinna haridustöötajate eesti keele oskuse taseme tõstmise ning tasemeeksamiks valmistumise kursusi: A2-tasemel osales 2 õppurit, B1-tasemel 28 õppurit, B2-tasemel 149 õppurit ning C1-tasemel 122 õppurit.
- Koostöös Tartu Ülikooli ja Tallinna Õpetajate Majaga töötati välja ja korraldati alustava õpetaja sisseelamisprogramm, kus osales 14 noort õpetajat. Sisseelamisprogrammi eesmärk on toetada alustava õpetaja sisseelamist õpetajaametisse, väärtustada õpetajaametit ja tugevdada õpetajate järelkasvu Tallinnas.
- Muutuvat õpikäsitust toetati eelkõige Tallinna Õpetajate Maja korraldatud koolituste, sh aineühenduste ürituste kaudu.
- Haridustehnoloogide koostöövõrgustiku ja täienduskoolituste laiendamise nimel tutvustati OneNote'i klassimärkmikku ja eCheironit, toimus videomontaaži lühikoolitus (Adobe Premiere), Shape Roboticsi Fable'i robotite töötuba, Eesti EdTechi teenuste kasutamise uuringu tutvustus, „Haridustehnoloogia X kommunikatsioon“ (haridustehnoloogide kogukond, kus jagatakse näpunäiteid ja juhiseid, kuidas haridustehnoloogiliste vahenditega kommunikatsiooni korraldada).
- Linna haridusasutusi toetati eestikeelsele õppele üleminekul ning rahalisi lisavahendeid suunati õpetajate keeleõppesse ja eesti keele õpet toetavatesse tegevustesse nii üldhariduskoolides kui ka alus- ja huvihariduses. Nii lasteaedades kui ka üldhariduskoolides alustati õpetajate keelerände projektiga, et aidata kaasa õpetajate keelekvalifikatsiooni tõstmisele. Koostöös Eesti idufirma ja keeleõppeplatvormiga Lingvist said õpetajad võimaluse keeleäpi kaudu keeleoskust täiendada.

Tegevusprogramm 3. Hariduslike erivajadustega õpilaste areng

Linna vahendite toel tõusis hariduslike erivajadustega laste (HEV) koordinaatoritega üldhariduskoolide osakaal 100%ni (2022. aastal 53%). 2024. aastast seiratakse ka HEV-koordinaatoritega lasteaedade osakaalu. Teiste mõõdikute kohta 2023. aasta andmed puuduvad. Edaspidi on otsustatud seirata koolides ja lasteaedades eraldi ka õpetajate rahulolu HEV-õpilaste õpetamise võimalustega ning lisaks üldkeskhariduse katkestajate osakaalule lisatakse mõõdikuna põhikooli katkestajate osakaal.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Koostöös Tallinna Ülikooli, Tartu Ülikooli ja Kaasava Hariduse Keskusega tehti kuus teemakohast suurt koolitust, mille eesmärk oli suurendada haridusasutuste suutlikkust HEV-valdkonnas. Neil osales kokku 150 õpetajat üle Tallinna.
- Tugispetsialistidele tagati palga diferentseerimise fond.

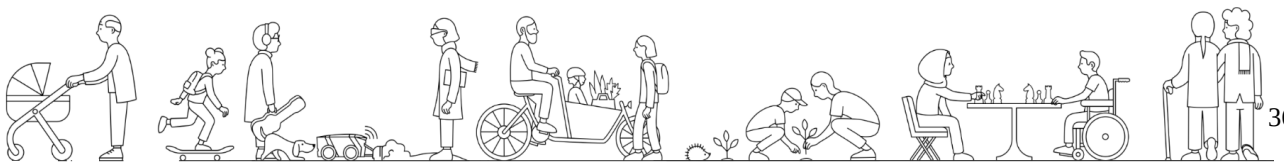

- Andekaid õppijaid toetati õpilasvõistluste (olümpiaadid, õpilaskonkursid, ülelinnalised spordivõistlused, Tallinna päeva etteütlus), ürituste (konkurss „Tallinna talent“, lasteaedade laulu- ja tantsupidu) ja tunnustusprogrammide kaudu (tänuüritus Tallinna parimatele õppuritele, muusikutele, etlejatele, näitlejatele, sportlastele ja olümpiaadide parimatele õpilastele).
- Varajase märkamise ja sekkumise mudeli rakendamine haridusasutuses jõudis 2023. aastal faasi, kus iga asutus sai eesmärgiks mudelit oma asutuse vajaduste järgi kohandada ja kasutusele võtta. Mudeli tõhusust saab hinnata lähiaastatel.

Tegevusprogramm 4. Inspireeriv ja uuenduslik õppimine
Õpilaste rahulolu liikumisvõimalustega koolis seiratakse 2023. aastast alates koondindeksi asemel kolmes vanuserühmas (4., 8. ja 11. klass). Näitaja tõusis igas vanuserühmas vähesel määral (0,1–0,3 palli) kuue palli skaalal. Võrgustikuga „Liikuma kutsuv kool“ liitus 2023. aastal 12 uut asutust (sh kümme Tallinna munitsipaalkooli) ning keskkonnamärgise „Roheline lipp“ saanud haridusasutuste osakaal tõusis 15%. Õppeaedadega haridusasutuste osakaalu mõõdikut otsustati edaspidi kajastada keskkonnahoiu valdkonnas, tegevusprogrammis „Keskkonnateadlikud linlased“, mille raames seiratakse linnaaiandust iseloomustavaid näitajaid. Rohelise lipuga haridusasutuste osakaal tõusis 2022. aasta võrdluses tuntavalt, kuid on oluline märkida, et haridusasutusele antakse roheline lipp kaheks aastaks, mistõttu võib mõõdiku tase juhuste kokkulangemisel (uued ja korduvad haridusasutused lipu esimesel ja teisel aastal) toimuda suuremaid kõikumisi.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Innovatsioonikeskuste #EduInnoLab võrgustiku arendamisel arvati kõikide asutuste külastuste ja vajaduste uurimise alusel võrgustiku 12 labori hulgast välja kaks laborit. Laborid toimivad, kuid neil puudub väljaspoolt võrgustikku edasiarenduseks vajalik rahastus. 2023. a lõpus said neli asutust rahastust, et EduInnoLabe edasi arendada.
- Toimus umbes 500 osalejaga haridusfestival IduEdu, mille esimese päeva ettekanded ja töötoad olid pühendatud tervise ja heaolu teemadele, teisel päeval haridusuuendusele ja -tehnoloogiale.
- Mitu Ettevõtliku Kooli võrgustikuga liitunud Tallinna õppeasutust läbisid esimest korda hindamisprotsessi, mille käigus asutus seiras koos välise hindamiskomisjoniga terviklikult oma arendus- ja õppeprotsesse. Ettevõtliku Kooli kvaliteedimärgisega tunnustatakse laste ettevõtlikkusega seotud pädevuste toetamist ning kooli ja kogukonna toimivat koostööd. Ehte Humanitaargümnaasium saavutas Ettevõtliku Kooli hõbetaseme, baastaseme saavutasid Tallinna Lasteaed Vikerkaar, Tallinna Lasteaed Päästusilm ja Kalamaja Põhikool.
- Lisaks Liikuma Kutsuva Kooli võrgustiku koolidele laiendati liikumisvõimalusi ka teiste üldhariduskoolide ja lasteaedade õuealadel, samuti laiendati jalgrataste parkimise võimalusi (vt ka tegevusvaldkond 6: „liikuvus“).
- Osaletakse partnerina rahvusvahelises välisprojektis G-STEAM, mis edendab (MATIKut) matemaatika, teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja kunstide ühendamist Tallinna koolides.
- Juhtpartnerina viiakse ellu rahvusvahelist välisprojekti „Make peace visible“, milles osaleb rohkem kui 300 Tallinna, Helsingi ja Riia noort. Projektis kasutatakse 2022. aastal ellu viidud haridusuuendusliku programmi Gutsy Go meetodeid. Projektis osalemine pakub noorte tavapärasesse õppetöösse vaheldust, arendab nende probleemilahendusoskusi, õpetab neid üksteist mõistma ja aitab avastada iseennast. Projekti raames valmib Tallinnas 10 ning projektis kokku 30 lühidokumentaalfilmi. Programm panustab ka tegevusprogrammi 7 „Tänapäevane ja arendav noorsootöö“.

Tegevusprogramm 5. Individuaalne õpitee
Alusharidust puudutavatest mõõdikutest on samale tasemele jäänud alushariduses osalemise määr kolmeaastaste kuni koolieelsete laste puhul tervikuna ning tõusnud on alushariduses osalemise määr aasta enne kooliminekut. Mõlema mõõdiku taset on suure tõenäosusega mõjutanud perekondlikud, sh Ukraina sõjapõgenikest lapsevanemate otsused, mis sõltuvad töövõimalustest. Mõõdiku „Tasuta erinevate huviringide keskmine arv haridusasutuses“ kirjeldus on arengustrateegia rakenduskavas eksitav (lasteaedasid see ei kajastanud) ning see korrigeeritakse järgmise rakenduskavaga.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Jätkus individuaalse õpitee kujundamisega seotud tegevus, sh individuaalse õpitee raames elukestva õppega seotud teenuste disain koostöös Tallinna Strateegiakeskusega ning I kooliastme personaliseeritud õppe toetamise juhendi väljatöötamine.
- Toetati formaal- ja mitteformaalõppe lõimimisega seotud huviringe ja kogupäevakooli projekte, samuti jätkati muuseumiprojekti ning keskkonnahariduslike õppeprogrammide toetamist.
- Tallinna Haridusamet jätkas lapsevanemate toetamist, korraldades koostöös Tervise Arengu Instituudi ja lasteaedadega vanemlusprogrammis „Imelised aastad“ kaheksa tõenduspõhist koolitusgruppi (sh kaks venekeelset koolitusgruppi Ukraina vanematele). Neljakuulise vanemlusprogrammi eesmärk oli parendada vanemlikke oskusi ning vanema ja lapse suhet, arendada laste enesekontrolli ja sotsiaalseid oskusi ning vähendada või ennetada laste käitumisprobleeme.
- Tallinna Haridusamet algatas koostöös Clanbeati ja Peaasi.ee meeskonnaga kooliperede vaimse tervise toetamise katseprojekti, milles osales 13 kooli. Projekt on mõeldud 5.–9. ja 10.–12. klasside õpilastele ning koolitöötajatele ning annab võimaluse koolipere heaolu seirata ja tagasisidestada.
- Jätkati kiusamise tõenduspõhise ennetustööga:

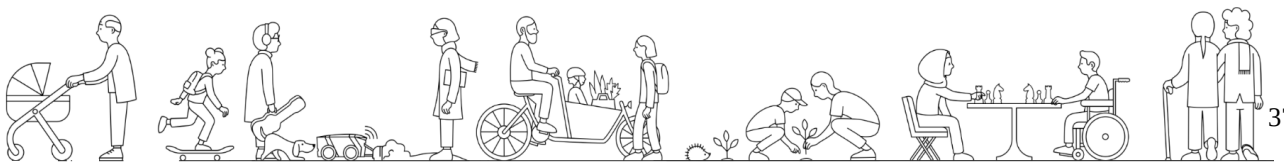

- neli kooli liitusid KiVa programmiga,
- neli kooli alustasid Vaikuseminutite programmi „Heaolu loov kool“ rakendamist,
- VEPA (VEel PArem) käitumisoskuste mängu metoodika kasutamisega alustasid 32 klassiõpetajat kümnes koolis,
- TORE tugiõpilaste ring (6.–9. klass) laienes kahte kooli,
- Sihtasutus Kiusamisvaba Kool sai toetust koolituste ja kogemusseminaride läbiviimiseks 24-s KiVa koolis.

- Eesti keeles õppimise võimaluste arendamiseks sõlmiti lepingud keeleõppemängu ALPA Kids ja õppematerjalide keskkonna Opiq kasutamiseks.
- Jätkati uussisserändajatele, eelkõige Ukraina sõjapõgenikele, mõeldud tegevusi. Arvestuslikult oli 2023. aastal Tallinna koolides jätkuvalt ligi 3000 Ukrainast tulnud õppurit, kellele tagati õppimisvõimalus nii Tallinna Lilleküla Gümnaasiumi Räägu õppehoones kui ka teistes Tallinna üldhariduskoolides. Lasteaedades käis 901 Ukraina last. 2023. aastal lõppes Ukraina lastele mõeldud kohanemisprogramm, mille käigus tehti koostööd üldharidus-, kutse- ja huvikoolidega.
- Alustati välisprojektiga, mis on suunatud Ukraina sõjapõgenikest õpilastele, et toetada ja tagada võrdseid võimalusi kutseõpingute jätkamisel. Noortele, kelle kutseõpingud katkesid Ukraina sõja tõttu, pakutakse kohalike õpilastega võrdset võimalust omandada Eestis kvaliteetne kutseharidus. Sõjapõgenikele tagatakse mitmekesised õppimisvõimalused ja vajalikud tugiteenused Tallinna Kopli Ametikoolis.

Tegevusprogramm 6. Tasakaalus ja mitmekesine haridusvõrk

Mõõdikud, mille kohta andmeid koguti (kiire internetiga, staadioni ja võimlaga ning mahetoitu pakkuvate haridusasutuste osakaal), näitavad, et trend on olnud kahe viimase aasta jooksul positiivne. Seejuures on kiire internet jätkuvalt olemas kõigis Tallinna haridusasutustes. Mahetoitu pakkuvate koolide osakaal on väga väike, ent see kasvab seoses hanketingimuste uuendamisega: kõigis koolides soovitakse aastal 2028 pakkuda vähemalt 20% ulatuses mahetoitu.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Projekteerimistöid tehti Jakob Westholmi Gümnaasiumi juurdeehitise, Tallinna Reaalkooli juurdeehitise, Hiiu Kooli vana hoone renoveerimise ja juurdeehitise ning Tallinna Heleni kooli renoveerimiseks.
- Jätkusid Tallinna Kunstikooli renoveerimistööd.
- Jätkati haridusasutuste kütte- ja ventilatsioonisüsteemide parendamist.
- Tallinna Nõmme Gümnaasiumi põhikooliosa baasil loodi eraldi põhikoolina Hiiu Kool, mis alustas septembris tööd asenduspindadel, aadressil Vabaduse pst 130a.
- 2023. aastal valmisid Tallinna Rõõmupesa Lasteaed, Tallinna Vindi Lasteaed, Merivälja Lasteaed, Lasteaed Kelluke ja Tallinna Asunduse Lasteaed. Ehitustöödega alustati Maasika Lasteaias, Tallinna Magdaleena Lasteaias, Tallinna Männiku Lasteaias ja Tallinna Lasteaias Männimudila. Alustati Tallinna Lasteaed Kikas, Lasteaed Päikene ja Loitsu Lasteaed projekteerimist.
- Valmis Mustamäe Huvikooli uus hoone. Alustati Tallinna Huvikeskuse „Kullo“ uue hoone projekteerimist. Uus hoone kavandatakse arhitektuurikonkursi võidutöö alusel ning hõlmab ka piirkondlikku noorte- ja kultuurikeskust.
- Välisprojekti SchoolFood4Change käigus jätkati uuendusliku kogu kooli toidukultuuri lähenemisviisi väljatöötamist ja rakendamist. See tähendab, et koolitoitu ei peeta ainult toiduteenuseks, vaid seda käsitletakse terviklikult (integreeritakse kooli õppekavasse jne). Keskmes on koolitoidu jätkusuutlik ja tervislik hankimine.

Tegevusprogramm 7. Tänapäevane ja arendav noorsootöö

Tegevusprogrammi mõõdikutest saab sel korral hinnangu anda kahele. Noorte omaalgatusprojektide arv (67) noortekeskustes oli mõnevõrra väiksem sihttasemest (75). Seda mõjutavad eelkõige noorte vanus ja teadlikkus sellistest projektidest ning noortekeskuste erinevad võimalused. Mitteõppivate või -töötavate (NEET) noorte staatusest väljumise programmi jõudis 2023. aastal 531 noort, kellest 240 ehk 45% on asunud tööle või läinud tagasi kooli. Programmis osalemise edukus sõltub olulisel määral noorest ja tema eesmärkidest ning motivatsioonist. Sihttase (60%) jäi küll saavutamata, kuid näitaja oli oluliselt parem kui aasta varem. Seda selgitab nende aastate erinev fookus: kui 2022. aastal pöörati tähelepanu võimalikult paljude NEET-noortega kontakti loomisele, siis 2023. aastal keskenduti programmiga juba liitunud noortele. Samuti oli teenuse maht võrreldes eelmise aastaga väiksem, kuna programmi rahastus lõppes ja tuli ette valmistada uut rahastustaotlust.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Koguti ja levitati noorteinfot ning arendati edasi noorteinfo teenust. Tehti mobiilset noorsootööd, mille eesmärk oli noori märgata, luua nendega kontakt ning seeläbi suunata neid harivate ja arendavate vaba aja tegevuste juurde. Koondati ja levitati Tallinna noortele, lastevanematele ja koostööpartneritele mõeldud infot vaba aja veetmise võimaluste kohta.
- NEET-noortele mõeldud programmile „Hoog sisse“ taotleti ja saadi rahastus Euroopa Sotsiaalfondist aastateks 2024–2026 ning jätkati teenuse arendamist ja rakendamist.
- Koosloome tulemusena valmis Tallinna noortekeskuse teenuse mudel, mis toob esile noortekeskuse teenuse osutamise olulised komponendid.

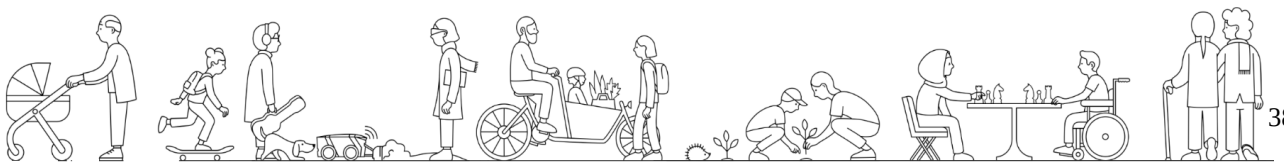

- Noorte enesearengu toetamiseks ja vaba aja sisustamiseks korraldati koostöös noortekeskustega suvefestivale, üritusi ja koolivaheajaprogramme ning toetati noorsootööga tegelevaid organisatsioone (projektid, laagrid, erahuvikoolid, noorteühingud).
- Avati Tallinna teine legaalne grafitisein (Paljassaare tn 2) ning korraldati noortele grafitikunsti teemalisi tegevusi ja programme.
- Linnaelanikele ja noortele avati suveperioodiks 19 koolistaadionit (vt ka tegevusvaldkond 11: „Sport ja liikumisharrastus“).
- Linna parimate noorsootöö tegijate ja noorte tunnustamiseks korraldati konkurss „Suured teod“.
- Korraldati Tallinna Linnavolikogu juures tegutseva linna noortevolikogu uue koosseisu valimised.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Üldjuhul täideti investeeringuid plaanipäraselt (vt tegevusprogrammi 6 „Tasakaalus ja mitmekesine haridusvõrk“ olulisemad tegevused ja investeeringud).
Valdkonna suurimad investeeringud olid kavandatud koolieelsetes lasteasutustes. Mitme objekti puhul nihkus tööde algus planeeritust hilisemaks kordushanke tõttu, kuna hange ületas eeldatavat maksumust. Kuivõrd tegu oli rahvusvaheliste hangetega, lükkus kordushanke korral ehituse algus edasi vähemalt 120 päeva. Kordushange korraldati Männiku ja Kristiine lasteaia puhul, viimane 2023. aastal ehituslepingusse ei jõudnud. Lasteaia Maasikas valmimine lükkus 2024. aastasse kinnistul avastatud ulatusliku reostuse tõttu, mille likvideerimine tingis ehitustööde seiskamise. Plaanitult ei kulgenud ka Jakob Westholmi Gümnaasiumi juurdeehitise projekt: see seiskus detailplaneeringu menetluse viibimise tõttu ja projekti 2023. aasta lõppu planeeritud valmimine nihkus 2024. aasta lõppu.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Tipptasemel juhtimine

- Kinnitatakse hariduse ja noorsootöö valdkonna arengukava lähteülesanne ning alustatakse arengukava koostamist. Keskendutakse tööversiooni koostamisele ja avalikustamisele, et koguda tagasisidet.
- Jätkub juhtimismeeskondade arendamise projektide ja sündmuste läbiviimine. Eestikeelsele õppele ülemineku toetamiseks tehtava koostöö võimestamiseks suurendatakse haridusameti toetust Tallinna Koolijuhtide Ühendusele ja Tallinna Alushariduse Juhtide Ühendusele.
- Jätkub juhtide personaalse arengu toetamine ning alustavate juhtide mentorprogrammi rakendamine.
- Et laiendada uute juhtimismudelite kasutamist, on kavandatud liita mitu lasteaeda nende suuruse, nõudluse jm tegurite tõttu.

Tegevusprogramm 2. Pädev ja pühendunud õpetaja

- Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga asuvad haridusametisse tööle värbamisspetsialistid. Jätkub koostöö CV Keskusega. Toetatakse õpetaja abide ja assistentide ametikohtade loomist.
- Strateegia eesmärkidest lähtuvalt korraldatakse haridusasutustele keskseid koolitusi (sh eesti keel), muu hulgas Tallinna Õpetajate Maja koolitustellimuse kaudu.
- Tallinna Õpetajate Maja juurde luuakse metoodikakeskus (MEKK), mille eesmärk on toetada õpetajaid ja haridusasutusi eestikeelsele õppele üleminekul, olla keskuseks, kuhu koondub teave, kus korraldatakse koolitusi ja nõustatakse õpetajaid.
- Jätkub noore õpetaja sisseelamisprogrammi rakendamine.
- Klassijuhataja ameti väärtustamiseks tõstetakse klassijuhataja ülesannete täitmise tasu 200 euroni.
- Jätkub haridustehnoloogide koostöövõrgustiku ja täienduskoolituste laiendamine.
- Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga jätkub õpirännete korraldamine haridustöötajatele.

Tegevusprogramm 3. Hariduslike erivajadustega õpilaste areng

- Parandatakse haridusasutuste hoonete ligipääsetavust kaasava hariduse meetme kaudu.
- Tugispetsialistide värbamiseks pakutakse keskset tuge ja tagatakse palga diferentseerimise fond.

Tegevusprogramm 4. Inspireeriv ja uuenduslik õppimine

- Jätkub innovatsioonikeskuste võrgustiku (#EduInnoLab) arendamine ja kogemuste vahetamine.
- Viiakse läbi IduEdu moodsa õppimise festival.
- Jätkub välisprojekt G-STEAM, mille käigus arendatakse Tallinna MATIK-võrgustikku.
- Jätkatakse reaalainete kompetentsikeskuse väljatöötamist.

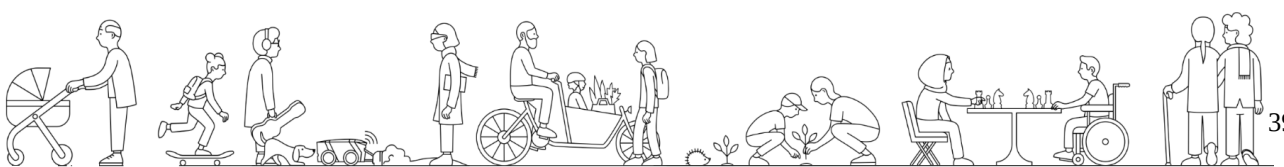

Tegevusprogramm 5. Individuaalne õpitee

- Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga alustavad 2024. a sügisel kõigi Tallinna munitsipaalkoolide 1. ja 4. klasside õpilased õppetööd eesti keeles, samuti muutub õpe eestikeelseks munitsipaallasteaedades.[8]
- Jätkub individuaalse õpitee mudeli disainimine ja rakendamine, sh eestikeelsele õppele ülemineku toetamiseks ning formaal- ja mitteformaalõppe lõimimiseks.
- Lasteaedade tervisedenduse tõhusamaks eestvedamiseks lisandub koostöös Tervisekassa ja Tervise Arengu Instituudiga Tallinna Haridusametisse täiendav tervisedenduse spetsialisti ametikoht.

Tegevusprogramm 6. Tasakaalus ja mitmekesine haridusvõrk

- Projekteerimistöid tehakse jätkuvalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi ning Tallinna Reaalkooli juurdeehitiste rajamiseks ning Tallinna Heleni kooli renoveerimiseks.
- Lõpeb Tallinna Kunstikooli hoone täielik renoveerimine, alustatakse Tallinna Reaalkooli juurdeehitustöödega. 2024. aastal alustatakse Tallinna Huvikeskuse „Kullo“ hoone renoveerimisega ning Hiiu Kooli hoone renoveerimise ja juurdeehitise ehitamisega. Viiakse lõpule Jakob Westholmi Gümnaasiumi juurdeehitise projekteerimine ja Tallinna Heleni Kooli renoveerimise projekteerimine.
- Alustatakse uue põhikooli (Karjamaa tn 18) ehitustöödega: 2025. aasta sügisel on kavas avada nelja paralleelklassiga põhikool.
- Viiakse läbi Tallinna Nõmme Põhikooli rekonstrueerimise ja Kalamaja Põhikooli juurdeehitise arhitektuurikonkurss.
- Valmivad Lasteaed Maasikas, Tallinna Magdaleena Lasteaed, Tallinna Männiku Lasteaed ja Tallinna Männimudila Lasteaed.
- Kuna eestikeelsele õppele ülemineku tõttu on õpilaste arvus piirkondlikke muutusi, paigaldatakse koolide juurde moodulhooneid.

Tegevusprogramm 7. Tänapäevane ja arendav noorsootöö

- Jätkub noorteinfo kogumine ja levitamine ning noorteinfoteenuse edasiarendamine, sh mobiilse noorsootöö ja programmi „Hoog sisse“ (NEET) arendamine ja rakendamine.
- Viiakse läbi noortekeskuse teenuse mudelist tulenevaid tegevusi ning noorsootöötajatele kehtestatakse haridus- või kutsetasemest sõltuvad palgamäärad.
- Jätkub noorsootööga tegelevate organisatsioonide toetamine (projektid, laagrid, noorteühingud).
- Korraldatakse tegevusi ja programme noorte enesearengu ja omaalgatuste toetamiseks.
- Jätkub turvalisuse arenguprogrammis osalemine ja seeläbi võrgustikutöö arendamine (vt ka tegevusvaldkond 14: „Juhtimine ja tugiteenused“)
- Noorsootöötajate arendamiseks ja nende pädevuse parandamiseks korraldatakse koolitusi ja seminare.
- Viiakse läbi Tallinna noorsootöö kvaliteedihindamine.

[8] Lähtuvalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning teiste seaduste muutmise seadusest toimub eestikeelsele õppele üleminek järk-järgult haridustasemeti.

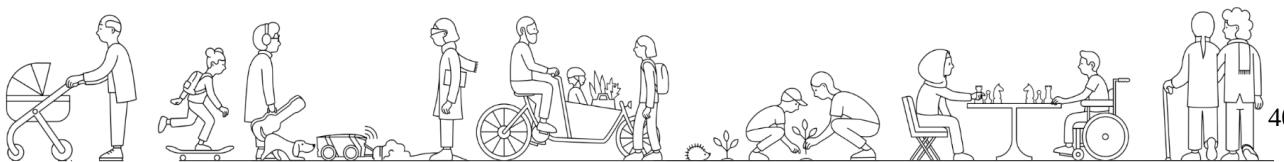

Tegevusvaldkond 3: Keskkonnahoid

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Eesmärk 1. Tallinnas on mitmekesine loodus ja tervislik linnakeskkond

Eesmärk 2. Jäätmehooldus on säästev

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

„Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“, Tallinna keskkonnastrateegia aastani 2030, Tallinna välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava aastateks 2019–2023, Tallinna jäätmekava 2022–2026, Tallinna sademevee strateegia aastani 2030 ning riiklik dokument „Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030“.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Roheline pööre“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Sõbralik linnaruum“, „Kodu, mis algab tänavast“, „Terve Tallinn liigub“ ja „Loov maailmalinn“ saavutamisse.

Keskkonnahoiu valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Ettevõtluskeskkond“, „Haridus ja noorsootöö“, „Kultuur“, „Liikuvus“, „Linnamaastik“, „Linnaplaneerimine“, „Linnavara hoidmine ja arendamine“ ning „Tehnovõrgud“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[9], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 elluviimist hinnatakse tegevusprogrammide 1–4 ja 6 mõõdikute tasemete alusel, mistõttu annab eesmärgi saavutamisest põhjaliku ülevaate aruande järgmine peatükk, mis avab mõõdikutega edenemist tegevusprogrammide kaupa. Kokkuvõtlikult saab eesmärgi 1 täitmise kohta öelda, et Euroopa rohelise pealinna tiitli aasta andis tugeva tõuke eesmärgi täitmise suunas. Näiteks kogukonna-, ühis- ja õppeaedadega seotud mõõdikud on jätkuvalt tõusuteel – tallinlased on rajatud linnaaiad soojalt vastu võtnud.
Eesmärgi 2 saavutamist hinnatakse tegevusprogrammi 5 mõõdikute põhjal.

Tegevusprogramm 1. Mitmekesine ja elurikas linnaloodus

Tegevusprogrammi 1 elluviimist saab sel korral hinnata ühe mõõdiku alusel, mis seirab riikliku ja kohaliku kaitse all olevate alade pindala. Kuigi prognoositi kasvu, jäi pindala samaks, kuna kahe kohaliku kaitseala moodustamisega (Astangu-Mäeküla kaitseala ja Kakumäe metsa kaitseala) ei jõutud 2023. aastal lõpule. Tegevusprogrammi edenemist ehk linnalooduse elurikkuse seisu hinnatakse ka indikaatorliikide seisundi seiramisega. Seire toimub ajavahemikul 2022–2035 kahel aastal: 2027 ja 2035. Tegevusprogrammi kolmas mõõdik on väljatöötamisel.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati elusloodusе uuringutega. Selgitati välja riikliku kaitse all olevate puude, rändrahnude ja kivide seisund, inventeeriti Pirita jõeoru maastikukaitseala tolmeldajaid, haudelinde ja metsade alustaimestikku. Kaardistati sammalde ja samblike elupaiku Maarjamäe paekalda, Mustjõe lammimetsa ja Astangu piirkonnas ning määratleti uusi vääriselupaiku linnale kuuluvates metsades.
- Välisprojekti „CoastNetLife – rannikuelupaikade taastamine“ raames taastatakse Paljassaare hoiuala ja Aegna saare maastikukaitseala väärtuslikke niidukooslusi, viiendat aastat hooldasid Paljassaare hoiuala rannaniite ligikaudu 40 šoti mägiveist. Aegna loodusmaja jaoks valmis pool-looduslike koosluste teemaline õppeprogramm.
- Jätkati kaitstavate alade kaitsekorraldustöödega. Paljassaare hoiualal ja Pääsküla raba kaitsealal viidi läbi kümme loodustalgut, mille käigus taastati sookooslusi ja niidualasid ning tõrjuti invasiivseid võõrtaimeliike verevat lemm-maltsa ja kurdlehist kibuvitsa.
- Jätkus kahe uue kohaliku omavalitsuse tasandi kaitseala (Kakumäe metsa kaitseala ja Astangu-Mäeküla kaitseala) moodustamise menetlus. Valmis ekspertiis Merimetsa kaitseala laiendamise põhjendatuse kohta.
- Jätkati võõrliikide sosnovski karuputke ja vereva lemm-maltsa tõrjet vastavalt väljakaevamise ja kitkumise teel.

Tegevusprogramm 2. Puhas vesi

Supluskohtade veekvaliteet oli ootuspärane. Programmi teiste mõõdikute kohta pole paraku aruande koostamise ajal puuduvate andmete tõttu võimalik hinnangut anda.

[9] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

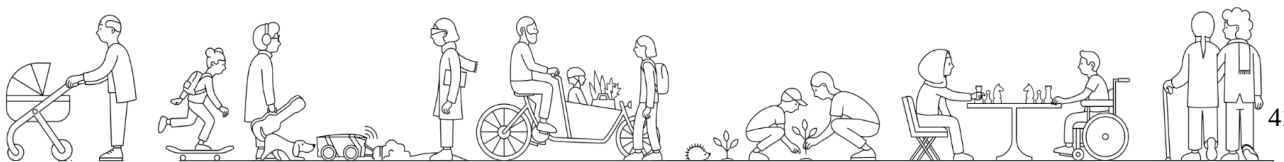

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati Tallinna linna sademevee kvaliteedi seiret. Pikarealises (20 a) seires jätkati sademevee kvaliteedi muutumiste määramist ja valupunktide kindlakstegemist.
- Osaleti Kliimaministeeriumi juhitud töögrupis, mille eesmärk oli Harku järve seisundi parandamine. Esitati meetmekava LIFE'i projekti rahastuse saamiseks, kuid taotlust ei rahuldatud ning 2024. a esitatakse uus taotlus.
- Selgitati välja illegaalseid reovee sissevoolude asukohti linna suurimates sademeveekanalisatsiooni valgalades. Viidi läbi Lasnamäe kollektori valgala esialgne uuring.
- Veekaitse valdkonnas jätkati Harku järve ja selle valgala veekvaliteedi seiret, mida tehakse 1990. aastate keskpaigast alates. Valmisid Kopli lahe hoovuste ja ökoloogia uuringud seoses Seewaldi kollektori lahkvoolseks muutmisega ja sademevee väljalasu asukohtade variantide kaalumisega.

Tegevusprogramm 3. Puhas õhk

Peenosakeste (PM_{10}) piirväärtuse ületamisi oli 2023. aastal varasemast vähem (6), eriti peenete osakeste ($PM_{2,5}$) piirväärtust ei ületatud. Osooni (O_3) ületamisi registreeriti kahel korral. Õhukvaliteedi näitajate kõikumist eri aastatel võib siiski pidada ootuspäraseks. Tallinna iseloomustab õhusaaste kiire hajumine, kuid õhukvaliteedi näitajad on tugevalt seotud parasjagu esinevate ilmastikuoludega (nt inversioon). Kui ilmastikuolud lukustavad õhusaaste maapinnalähedasesse kihti, siis on piirväärtuste ületamine näiteks aastavahetusel, ahjuküttе- ja lõkkeperioodil kerge tulema. Seetõttu tulenesid negatiivsed välisõhu näitajad osaliselt ilmselt ka ebasoodsatest ilmastikuoludest päevadel, kui ahjuküttest, mootorsõidukitest ja lõketest tingitud heide oli suurem.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

Tegevusprogrammis otseseid arendustegevusi ei toimunud, kuid jätkati välisõhus levivate saasteainete seiret. Tegevusprogrammi viivad eelkõige ellu liikuvuse valdkond (transpordiheitmete vähendamise ning tänavate puhastamine kaudu), tehnovõrkude valdkond (kaugkütte laiendamise kaudu) ja linnaplaneerimise valdkond (detailplaneeringutele keskkonnatingimuste seadmine radooniohuga arvestades).

Tegevusprogramm 4. Vähem müra

Mürast mõjutatud elanike arvu mõõtmiseks on Euroopa Keskkonnaagentuur välja töötanud uue metoodika. Kuna uus ja vana metoodika on üksteisest liiga erinevad, tuleb neile mõõdikutele seada uued baas- ja sihttasemed. Mürakaarti uuendatakse 2027. aastal.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati Tallinna välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava aastateks 2024–2029 koostamist.

Tegevusprogramm 5. Jäätmehooldus

Tegevusprogrammi elluviimine edenes prognoositust paremini. Riigi kõige värskema jäätmearuande järgi tekkis 2022. aastal elaniku kohta 449 kg olmejäätmeid. Prognoositud kasvu asemel on see näitaja hoopis baastaseme võrdluses vähenenud. 2021. aasta andmeid on korrigeeritud, kuna selgus, et teatud jäätmeliikide kogused on riigi jäätmearuandluses dubleeritud). Vähenemise peamiseks põhjuseks saab pidada majanduslangust, mis on otseses seoses tarbimisega ja seeläbi jäätmetekkega. Olmejäätmete ringlussevõtt on püsinud viimastel aastatel stabiilselt 50% ümbruses (vt ka peatükki „arengustrateegia „Tallinn 2035" strateegiliste sihtide elluviimine: „Siht 4. Roheline pööre").

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Märtsis võttis linnavolikogu vastu uue Tallinna jäätmehooldusеeskirja. Alustati ringmajanduse valdkonna loomise ja valdkonna arengukava koostamise ettevalmistustega.
- Alustati suletud Pääsküla prügila biogaasi kogumissüsteemi ning niisutus- ja nõrgveesüsteemi rekonstrueerimisega, biofiltrite rajamine jätkub ka 2024. aastal.
- OECD projekti „Ringsed linnad ja regioonid" tulemusel valmis juunis raport „Ringmajandus Tallinnas", mida tutvustati avalikkusele 6. juunil Tallinnas toimunud rahvusvahelisel konverentsil.
- Jätkati korraldatud jäätmeveo rakendamisega kõigis jäätmeveopiirkondades. Jõustusid uued jäätmeveolepingud Mustamäe, Kristiine, Haabersti ja Pirita linnaosas.
- Alustati Lilleküla ringmajanduskeskuse (Mustjõe tn 40) ehitustöödega ning jätkati Lasnamäe ja Haabersti ringmajanduskeskuste rajamise ettevalmistustega (eskiiside koostamine, projekteerimine, maa taotlemine munitsipaalomandisse).
- Alustati Paljassaare jäätmejaama juurde puiduparandustöökoja loomise ettevalmistustega. Pääsküla jäätmejaama juurde rajati üldparandustöökoda.
- Avati õmblusparandustöökoda MTÜ Uuskasutuskeskus Sõpruse pst 255 poe juures, mille kasutamine on prooviperioodil, kuni 30. aprillini 2024 elanikele tasuta tänu SA Keskkonnainvesteeringute Keskus vahendatud Euroopa Liidu rahastusele.

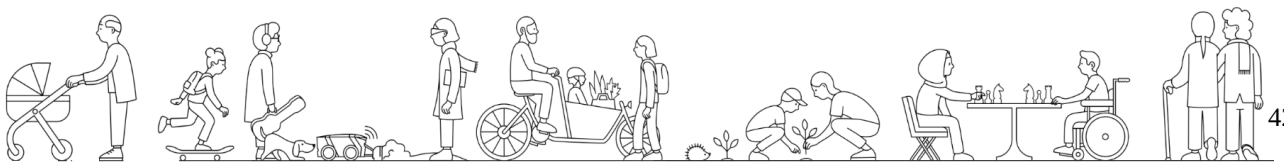

- Aasta jooksul jagati elanikele 80- ja 140-liitriseid biojäätmete kogumismahuteid (kokku u 5000 mahutit). Viidi läbi kompostimiskoolitus neile, kes said 2022. aasta sügisel endale linnalt soodustingimustel kiirkompostrid. Detsembri lõpu seisuga koguti biojäätmeid Tallinnas u 90% kinnistutel.
- Jätkati teavitus- ja keskkonnakampaaniaid, sh jätkus keskkonnaharidusprogramm „Jäätmetekke vältimine ja vähendamine, kordus- ja taaskasutamine ning jäätmete liigiti kogumise harjumuse kujundamine“ lasteaedadele ja koolidele. Liigiti kogumise edendamiseks Tallinna lasteaedades hangiti ja paigaldati 180 jäätmete liigiti kogumise kastide komplekti.

Tegevusprogramm 6. Keskkonnateadlikud linlased

Tegevusprogrammi täitmine edenes prognoositust tunduvalt paremini ning häid tulemusi on saavutatud kogukonna-, ühis- ja õppeaedade suunal. Linlaste teadlikkus linnaaiandusest ja huvi selle vastu kasvab. Seda näitab nii uute linnaaedade kui ka õppeaedade teke ning seal tegutsevate inimeste arvu kasv. Võrreldes 2022. aastaga lisandus kolm kogukonna- või ühisaeda ja 20 õppeaiaga linnaasutust. Hea tulemus on saavutatud tänu linna järjepidevale teavitustegevusele ja linnaaianduse rahalisele ja teadmispõhisele toetamisele. Uute linnaaedade rajamist ja olemasolevate arendamist toetatakse taotlusvoorude, õppeprogrammide ja nõustamistegevuse korralduse kaudu. Rohelise pealinna aastal uuriti tallinlaste rahuloluküsitluse kaudu esimest korda kogukonnaaedade kohta. Saadi väga positiivseid tulemusi: 63% vastajatest on kogukonnaaedadest kuulnud, 76% peab Tallinna linnaosade kogukonnaaedu vajalikeks ning 25% väljendas huvi nende tegevuses osalemise vastu.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Ajakohastati Tallinna keskkonnaveebi linnaaianduse portaal.
- Viidi läbi rohealade küsitlus, milles uuriti ligi 4900 inimeselt Kesklinna linnaosa rohealade kasutamise ja nende hoolduse (niitmise) kohta.
- Tallinna Haridusamet viis läbi loodus- ja keskkonnahoiu teema-aasta.
- Euroopa rohelise pealinna aastal toimusid elurikkuse talgud kooliõpilastele (nahkhiirte varjekastide ehitamine) ja teistele huvilistele: Pääsküla raba sookoosluste taastamine, kurdlehise kibuvitsa ja vereva lemm-maltsa kitkumine, niitude taastamine Paljassaarel ja Pääsküla raba kaitsealal. Samuti toimusid loodushariduslikud retked niidutaimede, lindude, orhideede, nahkhiirte ja tolmeldajate tutvustamiseks üle linna.
- Toetati Rohelise Kooli programmi tegevuste läbiviimist Tallinna haridusasutustes. SA Tartu Keskkonnahariduse Keskuse koordineeritavas Rohelise Kooli programmis toetas Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet 86 Tallinna haridusasutuse osalemist kogusummas 4300 eurot.
- Mai keskpaigast sügiseni kestva hooaja jooksul korraldati Tallinna lasteaedadele ja üldhariduskoolidele loodus- ja keskkonnahariduslikke õppekavakohaseid Aegna loodusmaja programme. 2023. aasta hooaja jooksul külastas loodusmaja kokku 1430 inimest. Kokku hüvitati 2023. aastal Aegna veetranspordi kulu 556 lapsele.
- Välisprojekti „Kliimamuutuste leevendamise ja mõjuga kohanemise tegevused“ toetusel alustati Pelgu ühisaia projekteerimise ja ehitamisega Putukaväila Põhja-Tallinna ruumilõigul. Pelgu kogukonnaaia arendusena rajatakse Tallinna esimene ühisaed, kus kaasaegse kujundusega aiamaal on loodud linnaelanikele veelgi paremad võimalused toitu kasvatada, vaba aega veeta, kogukonnasündmusi ja õuesõppetunde korraldada. Koostöös Kopli Ametikooliga toimus linnaaianduse huvilistele õppeprogramm „Roheaiandus linnaaedades“ ning septembris korraldati kogukonnaaedade eestvedajate võrgustikule õppereis Oslo linnaaedadesse.
- Jätkati keskkonnavaldkonna mittetulundustegevuse toetusega, mille eesmärk on Tallinna elanike eri vanuse- ja huvirühmade keskkonnateadlikkuse kestev kasv ja keskkonda säästev eluviis, mitteformaalset haridust toetavate keskkonnavaldkonna tegevuste areng ning linnaelanike koostöö ja ühistegevus keskkonnahoiu eesmärgil. 2023. aastal toetati 13 taotlust kogusummas peaaegu 60 000 eurot. Enim toetust anti projektidele „Dance – zumba tantsutrennid ja koristused Tallinna parkides“, „Loodus- ja keskkonnahariduslike õppesõitude korraldamine Tallinna koolide õpilastele ja puuetega lastele“, „Kogukondlikud keskkonnateadlikud töötoad“ ja „Aiandusteraapia programm Tallinna kogukonnaaedades“.
- Jätkati linnaaianduse taotlusvoorudega, mille kaudu toetati 24 kogukonnaaia, 6 eraharidusasutuse ja 81 linnaasutuse linnaaia rajamist ja arendamist.
- Läänemere päeva puhul korraldati augustis populaarteaduslik seminar, mida said kõik huvilised nii otseülekande vahendusel jälgida kui ka järelvaadata. Seminaril osales 81 inimest. Lisaks toimus septembris Lennusadama välialal Läänemere perepäev, mis oli osa kampaaniast „Save our sea“ Euroopa rohelise pealinna programmis. Sündmusel olid lisaks Tallinna linnale esindatud Soome keskkonnainstituut, Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut, Eesti Loodusmuuseum, Eesti Meremuuseum, Eesti ja Soome Rotary klubid, Soome suursaatkond, Helsingi regiooni keskkonnateenuste amet ja Keskkonnaamet. Kõigil soovijatel oli võimalik külastada Soome uurimislaeva Aranda (päeva jooksul kasutas seda võimalust 684 inimest).
- Keskkonnaharidusse panustasid oma tegevusega ka Tallinna Botaanikaaed ja Tallinna Loomaaed (vt ka tegevusvaldkond 5: „kultuur“).

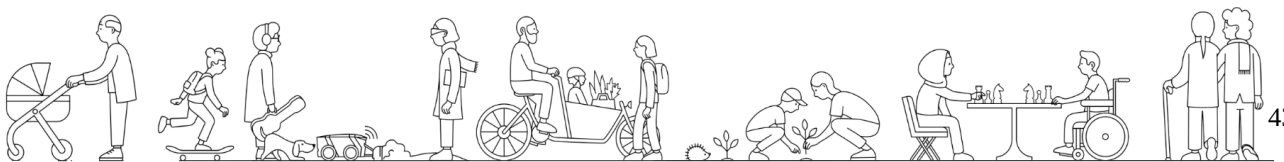

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Välisprojekti „CoastNet LIFE – rannikuelupaikade taastamine“ oluline investeering jäi suures osas täitmata, kuna projekti raames sõlmitud Paljassaare poolsaare linnuvaatlustorni projekteerimise ja ehituse leping lõpetati poolte kokkuleppel enne ehitustöödega alustamist. Ehitusloa taotlust ei rahuldatud, kuna tegu ei oleks looduskaitse alal lubatud tegevuse ehk rekonstrueerimisega, sest vana linnuvaatlustorn lammutataks täielikult ja rajataks uus torn.
Uute ringmajanduskeskuste rajamine on viibinud, kuna Lilleküla ringmajanduskeskuse (Mustjõe tn 40) ehituse algus lükkus edasi ehitusloa menetluse tõttu ja Paljassaare jäätmejaama (Paljassaare põik 5) puiduparandustöökoja rekonstrueerimiseks ei õnnestunud saada ehitusluba.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Mitmekesine ja elurikas linnaloodus

- Jätkub väärtuslike koosluste taastamine ja hooldamine.
- Jätkatakse kohalike kaitsealade kaitsekorralduskavade uuendamise ja kehtestamisega. Jätkatakse Tallinna keskkonnahoiu arengukava 2023–2035 väljatöötamisega.
- Jätkatakse elustiku-uuringuid (haudelinnud, taimekooslused) ning võõrliikide (sosnovski karuputk, verev lemm-malts) tõrjet.
- Välisprojekti „CoastNetLife – rannikuelupaikade taastamine“ paljud tegevused toimuvad Paljassaare poolsaarel. Nende käigus taastatakse Paljassaare hoiuala maastikukaitseala väärtuslikud kooslused, mis aitavad tagada hulga linnu- ja taimeliikide püsimajäämise Tallinnas. Lisaks koosluste taastamisele keskendub projekt teavitustööle. Kuna projekti raames ei õnnestunud uut linnuvaatlustorni kahjuks ehitada, paigaldatakse linnuvaatlusteleskoop olemasolevasse nn valgesse torni või puidust torni, mis soodustab linnuvaatlusi. 2023. aastal korraldatud linnuvaatlusretkede populaarsuse põhjal saab kinnitada, et huvi linnuvaatluste vastu on suur. 2024. aastal korraldatakse Paljassaare poolsaarel kaks linnuvaatlusretke: kevadel ja sügisel.
- Täiustatakse Tähetorni tänaval konnadele loodud taristut, lisades juurde piirdeid, mis suunavad väikeloomad tunneliteni ja takistavad nende teele sattumist.

Tegevusprogramm 2. Puhas vesi

- Jätkatakse sademevee kvaliteedi ja Harku järve valgala pinnavee seiret.
- Lisaks sademevee ja Harku järve valgala seirele alustatakse linna suuremate allikate veekvaliteedi seiret.
- Töötatakse välja linna territooriumil soojuspuuraukude rajamist reguleeriv määrus.
- Harku järve veekvaliteedi parandamise meetmekava esitatakse uuesti, et saada riigi juhitud projekti raames rahastust LIFE’i programmist.
- Jätkatakse Seewaldi valgala sademeveekollektori keskkonnamõjude hindamist ning Tallinna sademeveesüsteemist rannikumerre suubuva vee reostusallikate tuvastamist.

Tegevusprogramm 3. Puhas õhk

- Jätkatakse välisõhus levivate saasteainete seiret.

Tegevusprogramm 4. Vähem müra

- Jätkatakse Tallinna välisõhus leviva keskkonnamüra vähendamise tegevuskava aastateks 2024–2029 koostamist.

Tegevusprogramm 5. Jäätmehooldus

- Algab ringmajanduse arengukava koostamine 8.02.2024 linnavolikogu poolt vastu võetud lähteülesande alusel.
- Jätkatakse korraldatud jäätmevedu kõigis jäätmeveopiirkondades. Valmistatakse ette ja viiakse läbi jäätmete käitlemise ja veo hanked vanalinna ning Kesklinna, Põhja-Tallinna, Lasnamäe ja Nõmme piirkonnas.
- Avatakse Lilleküla ringmajanduskeskus, alustatakse Punase tänava ringmajanduskeskuse ehitusega ja projekteeritakse Haabersti ringmajanduskeskust.
- Jätkatakse teavitus- ja keskkonnakampaaniaid, sh jätkub keskkonnaharidusprogramm „Jäätmetekke vältimine ja vähendamine, kordus- ja taaskasutamine ning jäätmete liigiti kogumise harjumuse kujundamine“ (ehk Prügihunt) lasteaedadele ja koolidele. Linnaasutustele jätkatakse jäätmete liigiti kogumist võimaldavate kogumiskastide jagamist.
- Viiakse läbi jäätmete liigiti kogumise alane koolitusprogramm korteriühistutele.
- Jätkatakse Mustamäe tee 20 pinnase saneerimist Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel.
- Jätkatakse Pääsküla prügila biogaasi kogumissüsteemi rekonstrueerimist ja suletud prügila järelhooldust.

Tegevusprogramm 6. Keskkonnateadlikud linlased

- Toetusvoorude korraldamise ja järjepideva nõustamistegevuse kaudu arendatakse kogukonna- ja õppeaedade võrgustikku. Endiselt on eesmärk soodustada uute linnaaedade rajamist, kuid sellest suurema prioriteediga on tagada toimivate linnaaedade jätkusuutlik tegutsemine.
- Koostöös Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametiga, Põhja-Tallinna Valitsuse ja MTÜga Pelguaed alustab 2024. aastal tegutsemist Tallinna esimene ühisaed (Pelgu ühisaed), mille suurus on ligikaudu 3000 ruutmeetrit. Ühisaias

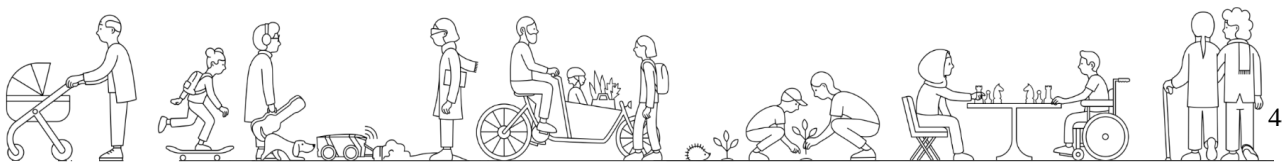

on võimalik kasvatada palju rohkem toitu kui tavapärases kogukonnaaias, kus aiakastide suurus on umbes üks ruutmeeter.

- Teadlikkust suurendava tegevusega panustavad keskkonnaharidusse ka Tallinna Loomaaed ja Tallinna Botaanikaaed.

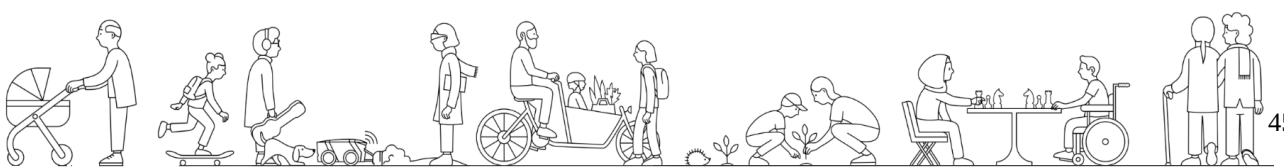

Tegevusvaldkond 4: Korrakaitse

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet

Eesmärk 1. Tallinn on turvaline

Eesmärk 2. Linnaruum on puhas

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Riiklik siseturvalisuse arengukava 2020–2030.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Heatahtlik kogukond“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Loov maailmalinn“, „Kodu, mis algab tänavast“ ja „Roheline pööre“ saavutamisse.

Korrakaitse valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Haridus ja noorsootöö“, „Kultuur“, „Liikuvus“, „Linnamaastik“, „Sotsiaalhoolekanne“ ning „Tervis ja tervishoid“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[10], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 mõõdikuna vaadeldav menetletud süütegude arv kasvas (2021. aastal 31 860, 2022. aastal 36 453 ning 2023. aastal 40 678 süütegu), kuigi eesmärgiks oli seatud seda vähendada. Registreeritud süütegude arvu on tuntavalt suurendanud uute IT-lahenduste rakendamine ja väljakutsete arvu kasv (eelkõige parkimisrikkumised). Seetõttu tuleb mõõdiku varem seatud sihttasemed lähtuvalt viimaste aastate statistikast ja trendidest järgmise arengustrateegia rakenduskava koostamisel üle vaadata ning vajadusel kohandada. Eesmärgi 2 elluviimist ei ole sel korral võimalik mõõdikute alusel hinnata.

Tegevusprogramm 1. Kohalolek

Tegevusprogrammi 1 elluviimist ei ole samuti sel korral võimalik mõõdikute põhjal hinnata.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Munitsipaalpolitsei patrullid olid kohal enamikul linnaosade üritustel, et jälgida nii parkimis- ja heakorranõuetest kui ka avaliku korra nõuetest kinnipidamist. Avalikel sündmustel teavitati, nõustati ja koolitati linnaelanikke. Menetluse ja piirkonnatöö osakonna ametnikud esinesid sageli meedias päevakajaliste teemadega. Enim kajastati heakorra, lemmikloomade ja romusõidukitega seonduvat.
- Tagati munitsipaalpolitsei korrakaitseüksuste tegevus, sh jälgisid patrullid kruiisilaevade saabudes olukorda sadama piirkonnas ja sealsetes kitsaskohtades (et nt ristmikke kinni ei sõidetaks) ning suvehooajal parkimist loomaaia ümbruses. Muudes kohtades reageeriti vajaduse korral (munitsipaalpolitsei ametile edastatud soovide või abipalvete alusel) või suuremate üritustega seoses.
- Kõikides linnaosades tagati linnaosavalitsuste haldushoonetes asuvate munitsipaalpolitsei ameti tugipunktide töö. Juhtimiskeskus tagas munitsipaalpolitsei kättesaadavuse (nt ööpäevaringse abitelefoni ja e-posti aadressi kaudu). Pileti- ja parkimismenetlejad lahendasid 6752 kirjalikku kaebust seoses trahvidega, telefoni teel teenindati 61 310 kõnet.

Tegevusprogramm 2. Ennetustöö

Tegevusprogrammi 2 mõõdikuid täpsustati arengustrateegia rakenduskava 2024–2027 koostamisel. Uue mõõdikuna seiratakse linna kriisideks valmisoleku teenustaset skaalal 1–9 (minuomavalitsus.ee andmetel). Valmisoleku baastase oli 2020. aastal 8 ning 2022. aastal saavutati tase 9. Aruande koostamise ajaks ei ole 2023. aasta andmed laekunud. Kõrget taset selgitab see, et nii linnaorganisatsiooni kui ka elanikkonna kriisivalmiduse parendamine on olnud viimastel aastatel korrakaitse valdkonna tähelepanu keskmes ja sellele pühendutakse ka 2024. aastal. Arengustrateegia rakenduskavaga 2024–2027 täpsustati ka mõõdiku metoodikat, millega seiratakse linnaruumis olevate romusõidukite arvu. Võrreldes 2022. aastaga on linnaruumist eemaldatud romusõidukite arv küll vähenenud (2022. aastal 556 ja 2023. aastal 415), kuid mitte prognoositud mahus. Süstemaatiline romusõidukite arvu vähendamine on toonud oodatud tulemuse, sest romusõidukid ei hakka enam linnapildis silma ja leiud jäävad harvemaks. Jälgimise all olevate kolemajade arv jäi 2022. aastaga samale tasemele, kuigi prognoositi vähenemist. Kolemajade vähenemist ei saa korrakaitseüksus iseseisvalt lahendada, pigem oleneb see objekti omaniku tahtest.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Valmis Tallinna linna riskianalüüs.
- 28.-29. septembril toimus CREVEX23 kriisiõppus, mille eesmärk oli harjutada üleriigilise hädaolukorra lahendamist ja kontrollida sellekohast võimet, sh kriisikommunikatsiooni ja asutuste toimepidevust. Tallinna osaõppusel osales

[10] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

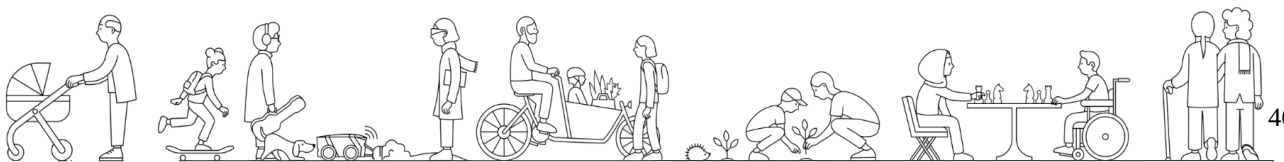

kokku u 300 inimest. Kaasatud olid partnerid eri asutustest, sh Iru Hooldekodust, Tallinna Linnatranspordi ASist ja Astangu Kutserehabilitatsioonikeskusest. Lisaks osalesid õppustel vaatlejad Helsingi linna kriisireguleerimise osakonnast.

- Põhiõppuse CREVEX23 alusel toimus oktoobris Tallinna kriisikomisjonile ja kriisireguleerimise meeskonnale Tallinna kriisistaabis ka osaõppus TalEvak23, mis keskendus linna asutuste toimimisele hädaolukorras. Kokku osales staabiõppusel 65 inimest. Õppuse õnnestumiseks uuendati Tallinna kriisijuhtimise süsteemi ning koostati täiendavaid evakuatsioonidokumente.
- Vaadati üle kõik seni kaardistatud evakuatsioonikohad ning uuendati kontaktandmeid. 2023. aasta alguses oli Päästeamet kinnitanud evakuatsioonikohti 7256 inimesele, s.o 1,6% Tallinna elanikkonnast. 2023. aasta jooksul kaardistati evakuatsioonikohti veel 23 390 inimesele. Sellega täideti eesmärk tagada 2023. aasta lõpuks evakuatsioonikohad 5%-le Tallinna elanikest. Loetelu sisaldab linnale kuuluvaid spordihooneid, huvikeskusi ja koole, kuhu inimesed kriisiolukorras paigutada. Eraldi on olemas võimalus majutada inimesed majutusasutustesse.
- Viie suurema evakuatsioonikoha toimepidevuse tagamiseks ja elektrivarustuse parandamiseks kriiside ajal hangiti võimestatud mobiilsed generaatorid. Samuti on nendes evakuatsioonikohtades tagatud alternatiivse vee ja kütte lisamise võimalus. Loodud on 2500 inimesele mõeldud kriisivaru, sh magamisvahendid (voodid, padjad, tekid) ja toidupakid.
- Alustati kerksuskeskustele statsionaarsete generaatorite projekteerimisega.
- Liituti Siseministeeriumi poolt korraldatava KOVide turvalisuse arenguprogrammiga (vt ka tegevusvaldkond 14: „juhtimine ja tugiteenused“). Programmi ühe tulemusena valmib linna tegevusvaldkondade ülene ühtne turvalisuse tegevuskava (sh ennetustegevused).
- Korteriühistutele koostati kriisiplaani näidis. Lisaks on veebilehel www.tallinn.ee/kriisiennetus.ee üleval abistav küsimustik, mis aitab ühistul oma kriisiplaani koostada. Kootöös Kristiine Linnaosa Valitsusega viidi läbi kaheksa hoovikohtumist korteriühistute juhtide ja elanikega, et parendada linnaosa korteriühistute kriisideks valmisolekut.
- Linna haridusasutustes ja noortekeskustes toimus 48 koolituspäeva, mis keskendusid haridustöötajate kriisideks valmisolekule ning noorte kui üksikisikute valmisolekule kriisideks ja iseseisvale seitsmepäevasele valmisolekule.
- Koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga viidi ellu kampaania „Lukusta või kaota“ sotsiaalmeedias, ajakirjanduses, televisioonis ja raadios. Samuti tehti ennetustööd linnaosades, avalikel üritustel ja jalgrattapoodides. Linna veebilehele koostati eraldi alamleht „Linnaratas“.
- Toimus üks korraline kriisikomisjoni koosolek, kus käsitleti elektrikatkestuste mõju elutähtsatele teenustele, generaatorite hankimist kerksuskeskuste töö tagamiseks ning linna kriisi- ja kütusevaru moodustamist. Samuti käsitleti koostöös Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuuri, Päästeameti Põhja päästekeskuse ja Kaitseliidu Tallinna malevaga vabatahtlike kaasamise süsteemi loomist. Regulaarselt toimusid Tallinna kriisikomisjoni kriisireguleerimise meeskonna koosolekud.
- Detsembris alustati kampaaniat, et moodustada Tallinna linna asutustes töötavatest vabatahtlikest kriisireserv. Kriisireservi eesmärk on pakkuda vajadusel munitsipaalpolitseile tuge ja tagada kohaliku omavalitsuse teenuste toimepidevus, kui linnas peaks tekkima kriisiolukord.
- 2023. aastal viidi linnast ära 415 n-ö uinuvat ja romusõidukit, utiliseerimiseks anti 39 sõidukit. Tugipunktid kogusid regulaarselt andmeid kolemajade kohta, mille põhjal kontrolliti objekte pisteliselt. Muu hulgas jälgitakse omaniku kohustust tagada, et ligipääs kolemajadele oleks kõrvalistele isikutele suletud.
- Rannavalveteenust osutati viies Tallinna üldkasutatavas rannas: Pirita, Pelgurand/Stroomi, Harku, Kakumäe ja Pikakari. Uppunuid 2023. aastal ei olnud. Esmaabi osutati 137 korral ning uppumisohust päästeti kolm inimest. Randades lahendati 3099 avaliku korra rikkumist.
- Kultuuri- ja spordiameti korraldatava noorteprogrammi „Tasuta suvetreeningud“ raames tehti treeningpaikades liiklusohutuse, heakorra ja keskkonna turvalisuse teemal teavitustööd 15 korral (vt ka tegevusvaldkond 11: „sport ja liikumisharrastus“).

Tegevusprogramm 3. Järelevalve

Tegevusprogrammi 3 edenemist hinnatakse süütegude arvu alusel eri tegevussuundades. Süütegude arv ühistranspordis oli nii 2021. aasta koroonapandeemia ajaga kui ka sellele eelnenud aastatega võrreldes suurem, kuid võrreldav 2022. aastaga. Süütegude arvu kasvu võib selgitada sellega, et kontrollitavate arv on suurenenud ja ühistransporti kasutatakse rohkem. Samuti suurenes avaliku korra rikkumiste arv prognoositust enam, kuna suurema hulga juhtumite korral jõuti trahviotsuseni. Selline kõikumine trahvitud juhtumite puhul on pigem ootuspärane, sest 2023. aastal pöörati suuremat tähelepanu avaliku korra rikkumistele, eelkõige n-ö pargipingil alkoholi tarbijatele. Jäätmeseaduse rikkumisi tuvastati kavandatust vähem ning see oli sarnane 2022. a rikkumiste arvuga. See tähendab, et avalikku prügistamist on juba kolmel järjestikusel aastal fikseeritud baastaseme aastaga võrreldes vähem, mis võib olla seotud inimeste teadlikkuse kasvuga. Kui see trend jätkub ka 2024. aastal, on asjakohane mõõdiku sihttase ambitsioonikamaks seada.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Parkimisrikkumistele reageeriti nii patrullitöö käigus kui ka väljakutsete ja korraliste tööülesannete alusel. Parkimisrikkumistega seoses suurenes nii kõnede ja pöördumiste kui ka hoiatustrahvide ja üldmenetluste arv.

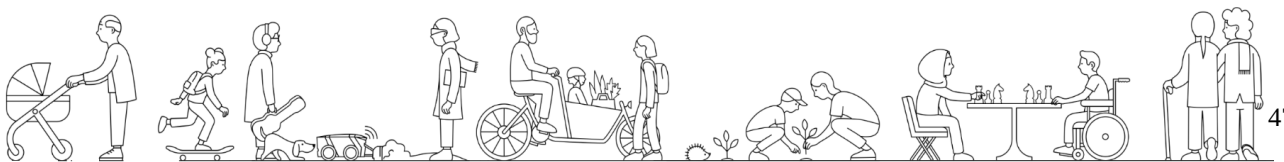

Parkimismenetlejad määrasid 33 847 parkimistrahvi ja lahendasid 6752 kirjalikku, trahvidega seotud kaebust. Vastati 61 310 telefonipöördumisele.

- Munitsipaalpolitsei amet koolitas rattapatrulli tarbeks välja kümmekond ametnikku, kelle ülesanne on toetada kõnni- ja rattateedel liiklemise järelevalvet ja avaliku korra tagamist.
- 2023. aasta alguses koostasid munitsipaalpolitsei ameti välijuhid ülevaate peamistest kõnni- ja rattateedel ebaseadusliku peatumise ja parkimise kohtadest. Eelkõige vaadeldi kesk- ja südalinna piirkonda. Ülevaate alusel koostati tööplaan ebaseadusliku parkimise probleemi lahendamiseks neis kohtades. Alustati taristu ümberkujundamist, kasutades linnamööblit ja teepiirdeid, et takistada kõnni- ja rattateele sõitmist. Seda tegevust jätkatakse 2024. aastal. Probleemkohtades asus senisest tõhusamat järelevalvet tegema rattapatrull.
- Jätkus munitsipaalpolitsei ameti järjepidev töö avalikus kohas häiriva müraga seotud väljakutsetele reageerimisega. Väljakutsete ja teavituste saabumisel rakendab amet õigusaktides (korrakaitseseadus, alkoholiseadus) ettenähtud meetmeid, milleks on peamiselt selgitustöö, suulised korraldused, teavitused ja väärteomenetlus. 2023. aastal alustati 28 väärteomenetlust korrakaitseseaduse § 56[11] rikkumise tunnustel.
- Toimusid ööelu ja avaliku korra rikkumiste töörühma kohtumised. Kaardistati öörahu rikkumise seisukohalt peamised probleemsed kohad ja rikkumiste põhjused; koostati munitsipaalpolitsei ameti patrullidele juhend, kuidas avalikust kohast tulevatele öörahu rikkumistele reageerida, saadeti 11 meelelahutusasutusele (kelle võimalike rikkumiste kohta oli 2022. aastal infot tulnud) kirjalikud teavitused ja paluti neil arvestada ümberkaudsete elanikega, koostati vanalinna seltsile juhend, kuidas käituda öörahu rikkumisest teavitamisel ja milleks valmis olla väärteomenetluse korral (nt patrulli võimalik vajadus pääseda teavitaja eluruumidesse, et müra lindistada).
- Jätkati väärteoregistri arendamist (sh tehti liidestus avalike kogunemiste infosüsteemiga (AKIS) ja täiendati romusõidukite moodulit).
- Tehti ettepanekud liiklusseaduse, ühistranspordiseaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmiseks ning munitsipaalpolitsei ameti pädevuse täiendamiseks, et ametil oleks võimalik teha tõhusamat järelevalvet liikluse, heakorra ja lemmikloomadega seotud nõuete täitmise üle.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Soetati mobiilsed generaatorid. Rohkem investeeringuid polnud valdkonda kavandatud.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Kohalolek

- Tagatakse munitsipaalpolitsei korrakaitseüksuste tegevus, sh kohaolek linnaosade avalikel sündmustel ning peamistes turismihooaja sihtkohtades (sadamad, vanalinna piirkond).
- Senisega sarnases mahus jätkatakse kõikide linnaosavalitsuste haldushoonetes munitsipaalpolitsei tugipunktide tööd ning tagatakse juhtimiskeskuse kättesaadavus mitme kanali kaudu.
- Jätkatakse kultuuri- ja spordiameti korraldatava noorteprogrammi „Tasuta suvetreeningud“ raames treeningpaikades liiklusohutuse, heakorra ja keskkonna turvalisuse teemal teavitustöö tegemist.

Tegevusprogramm 2. Ennetustöö

- Panustatakse kriisideks valmisoleku suurendamisse. Selleks analüüsitakse CREVEX 2023 hindamisraporti tulemusena linna kriisivalmiduse ja kriisijuhtimise struktuuri ning ülesandeid ning tehakse analüüsi põhjal parandusi.
- Kerksuskeskustele paigaldatakse statsionaarsed generaatorid.
- Viiakse ellu turvalisuse arenguprogrammi tegevusi. Arenguprogrammi juhtrühma rolli kannab Tallinna Linnavalitsuse turvalisusvaldkonna komisjon (varasem süüteoennetuse komisjon).
- Linna toel ja vabatahtlike kaasabil käivitatakse Kopli vabatahtliku päästekomando töö, et saavutada päästesündmustele reageerimise võimekus.
- Munitsipaalpolitsei ameti ja linnaosavalitsuste koostöös jätkatakse kohtumisi korteriühistute juhtide ning elanikega, et parandada linnaosa korteriühistute kriisideks valmisolekut.
- Korraldatakse kriisikomisjoni ja kriisireguleerimismeeskonna tööd.
- Jätkatakse rannavalveteenuse osutamist viies Tallinna üldkasutatavas rannas: Pirita, Pelgurand/Stroomi, Harku, Kakumäe ja Pikakari.

Tegevusprogramm 3. Järelevalve

- Parkimisrikkumiste tuvastamiseks tõhustatakse parkimiskontrolli linnatänavatel, sh on järelevalve fookus suunatud kergliiklusteedel ja kõnniteedel parkijatele. Jätkatakse rattapatrulliga.
- Võetakse eesmärgiks töötada välja ja rakendada täiendavaid meetmeid koerte ja kasside pidamise eeskirja rikkumiste vähendamiseks (sh koerte põhjustatud kahjud ja õnnetused).
- Jätkatakse suurendatud tähelepanu pööramist avaliku korra rikkumistele öörahu ajal, sh tõhustatakse järelevalvet olemasolevate meetmete raames.

[11] Korrakaitseseaduse § 56 „Ülemäärase müra ja valgusefektide tekitamise ning saastamise keeld“

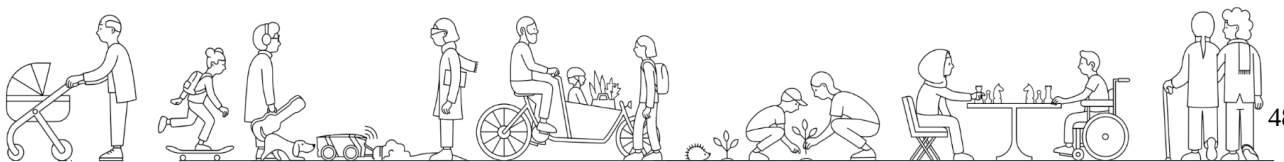

Tegevusvaldkond 5: Kultuur

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet

Eesmärk 1. Kõik tallinlased saavad oma loovust arendada

Eesmärk 2. Tallinna kultuurisündmused ja vaba aja veetmise võimalused on atraktiivsed ja kättesaadavad linlastele ja külalistele

Eesmärk 3. Linnaruum on linlaste teine elutuba

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Tallinna Loomaaia arengukava 2020–2038, Tallinna Botaanikaaia arengukava 2019–2030, riiklik arengudokument „Kultuuri arengukava 2021–2030“. Mitmes valdkonna hallatavas asutuses (nt Tallinna Keskraamatukogu, Tallinna Linnamuuseum, Tallinna Filharmoonia) on käsil või algatamisel arengukava koostamine.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Loov maailmalinn“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Heatahtlik kogukond“ ja „Sõbralik linnaruum“ saavutamisse.

Kultuurivaldkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Ettevõtluskeskkond“, „Haridus ja noorsootöö“, „Korrakaitse“, „Liikuvus“, „Linnamaastik“, „Linnaplaneerimine“ ning „Linnavara hoidmine ja arendamine“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[12], tegevuste ja investeeringute põhjal

2023. aasta seireandmete põhjal on eesmärgi 1 edenemises näha mõningast paranemist, kuid ka jätkuvaid väljakutseid. 2023. a lõpus oli Tallinnas kunsti, meelelahutuse ja vaba aja sektoris hõivatud inimeste arv 6900. See näitab küll kasvu võrreldes 2022. aastaga (6500), kuid on endiselt väiksem 2020. aasta baastasemest (9000 inimest) ning jääb veel kaugele 2035. aasta sihttasemest (9500 inimest). Tõenäoliselt avaldab sektoris hõivatuse tasemele jätkuvat mõju möödunud COVID-19 periood. 2023. aastaks seatud sihttase oli 9050, kuid siin tuleb võtta arvesse, et selle määramisel ei osatud veel arvestada koroonapandeemia mõjuga. Neile mõjudele vaatamata oli linna kultuurielu 2023. aastal mitmekesine ning sisaldas eri kultuurivaldkondades nii traditsioonilisi kui ka uuenduslikke algatusi.
Eesmärkide 2 ja 3 elluviimist ei ole sel korral võimalik mõõdikute põhjal hinnata.

Tegevusprogramm 1. Rikkalik ja kättesaadav kultuurikalender

Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata. Statistikaameti poolt 2023. aastal läbi viidud kultuuris osalemise uuringu tulemused avaldatakse 2024. aasta juunis, mistõttu saab neid tulemusi kajastada järgmises seirearuandes.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati populaarsete muuseumipühapäevadega, mis tõid aasta jooksul Tallinna Linnamuuseumi filiaalidesse ja Tallinna Kirjanduskeskuse muuseumidesse kokku 32 000 külastajat. Samuti jätkati noortele mõeldud kultuuriürituste, nt koolikontsertide ja laste jazz'i-festivali korraldamist.
- Viidi ellu UNESCO muusikalinna tegevuskava.
  - Võeti kasutusele muusikalinna noortepilet, mis on mõeldud Tallinnas õppivatele noortele vanuses 16–26 a. Pilet võimaldab noortel külastada eri žanrite muusikaüritusi soodsamalt ja selle üks eesmärke on tekitada noortel kultuuritarbimisharjumus.
  - Music Estonia koostas Tallinna muusikapoliitika analüüsi I osa. Selle ettepanekutele tuginedes on töösse võetud mitu algatust, nt parandati muusikalinna projekti juhtimist (eraldi projektijuht), toetatakse muusikaorganisatsioonide kontaktreise ning kaardistatakse kontserdipaigad ja stuudiod.
  - Loodi linnaruumi audiogiidi „Muusikarajad“ sisu.
- Korraldati Birgitta festival (osales 3215 inimest) ja Tallinna merepäevad (osales hinnanguliselt 200 000 inimest).
- Tehti ettevalmistusi rahvusvahelise purjeregati The Tall Ships Races Tallinn 2024 korraldamiseks.
- Korraldati festival „Valgus kõnnib“, mille teema oli „Pimeduse värvid“. 2023. aastal toimus valgusfestival lisaks Kadrioru pargile ka vanalinnas ja Tondiraba pargis. Valgusfestivalil osales ligi 60 000 külastajat.
- Toetati era-algatuslike tipptasemel kultuurisündmuste elluviimist (sh Pimedate Ööde filmifestival, Tallinn Music Week, Jazzkaar, HeadRead).

[12] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

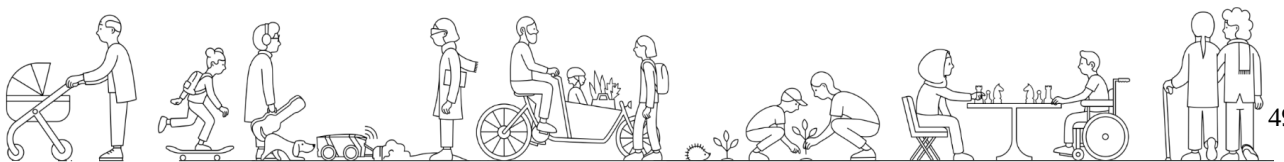

- Tallinna Politseiorkester pakkus kuulajatele muusikalisi elamusi 63 korral, koostades uusi kontserdikavasid koostöös Eesti tuntud artistidega. Politseiorkester salvestas ning andis välja CD koos solist Kalle Sepaga ning korraldas ise ka neli kontserti.
- Investeeriti linna kultuuriasutuste heakorda (nt uuendati Vene Kultuurikeskuse lavatehnikat, soetati saali kardinad, paigaldati uus lavalaudis jne). Samuti jätkusid Tallinna Filharmoonia (sh Mustpeade maja), Tallinna Linnamuuseumi ja Tallinna Kirjanduskeskuse iga-aastased investeeringud.
- Jätkati Tallinna Linnateatri hoonekompleksi ehitamist vanalinna 9. kvartalis.
- Alustati Mustpeade maja puuetega inimeste vajadustele vastavaks kohandamise projekti koostamist.

Tegevusprogramm 2. Ligipääsetav mälu ja elukestev õpe
Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata. Mitu tegevusprogrammi mõõdikut töötatakse välja hariduse ja noorsootöö valdkonna arengukava koostamise käigus.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Jätkati kultuurivaldkonna hallatavate asutuste arengukavade koostamisega. Töös oli Tallinna Linnamuuseumi arengukava koostamine, mis kinnitatakse aastal 2024. Tallinna Keskraamatukogu arengukava koostamise tegevusena viidi ellu disainiprogramm.
- Kultuurivaldkonna hallatavate asutuste 2023. aasta sündmuste kavad lähtusid paljuski Euroopa rohelise pealinna temaatikast. Nende sündmuste hulka kuulusid Tallinna Rahvaülikooli keskkonnahoiule suunatud töötoad ja loengud, Tallinna Linnamuuseumi filiaalide sündmused, roheteemade aruteluringid ja töötoad keskraamatukogu haruraamatukogudes. Fotomuuseumis oli 2023. aasta loodusfoto teema-aasta ning kolme loodusteemalist näitust saatis ka publikuprogramm töötubade ja loengutega. Lastemuuseumis Miiamilla toimusid muuseumitunnid jäätmete sorteerimisest, aiandusest, publikuprogramm „Rohelised reeded“ peredele jpm.
- Kultuurivaldkonna asutuste kättesaadavuse ja ligipääsetavuse suurendamiseks tehti Tallinna Keskraamatukogu haruraamatukogude ligipääsetavuse auditid. Nende ja 2022. aastal antud Tallinna Linnamuuseumi filiaalide auditite soovituste põhjal planeeriti 2024. aastasse parendustööd.
- Koostati Tallinna Linnamuuseumi avahoidla kontseptsioon ja tegevuskava aastani 2029.
- Linnamuuseumi lastemuuseum Miiamilla sai uue ekspositsiooni (ametlik avamine jaanuaris 2024) ning valmis Kiek in de Köki kindlustustemuuseumi ekspositsioonilahendus.
- Tallinna Kirjanduskeskusele soetati Mati Undi muuseumi ruumid.
- Algatati ideekonkurss Ullo Toomi mälestuse jäädvustamiseks linnaruumis.
- Tallinna Linnamuuseumi külastas 2023. aasta jooksul 173 212 inimest, mis oli 24 204 külastaja võrra vähem kui 2022. aastal (koroonaeelsel ajal oli keskmine külastajate arv aastas 230 000). Külastatavuse vähenemise üks põhjus oli Miiamilla muuseumi renoveerimine, mille tõttu oli muuseum kogu 2023. aasta suletud. Samuti vähendas külastajate arvu eelbroneerimissüsteemile üleminek muuseumipühapäevadel.
- Tallinna Keskraamatukogus jätkati teenuste kvaliteeti toetava RFID-põhise iseteeninduse terviklahenduse juurutamist. Selle raames paigaldatakse kõikidesse raamatukogu teenindusüksustesse iseteenindusautomaadid ja targad tagastusriiulid ning kaheksa raamatukogu juurde välitingimustes paiknevad laenutuskapid. Viidi läbi tänapäevase raamatukogubussi soetamise hange.
- Tallinna Keskraamatukogu külastas aasta jooksul 73 437 lugejat. Laenutusi koju tehti 1 666 838 ja füüsilisi külastusi oli 918 015. Individuaal- ja rühmakoolitustel osalejaid oli 46 441. Täiendati ka Tallinna Keskraamatukogu raamatukogufondi: 2023. aastal soetati 42 609 teavikut, sh 40 119 eksemplari raamatuid. E-teavikute kogusse osteti juurde 3165 e-raamatute ja e-audioraamatute litsentsi, lisaks sai lugeda 5318 nimetust võõrkeelseid e-ajakirju ning raamatukogus kohapeal eestikeelset digimeediat.
- Tallinna Kirjanduskeskuse muuseumidel oli 2023. aastal kokku 13 500 külastust.
- Tallinna Loomaaia külastajate arv oli 2023. aastal 361 873, s.o 11 541 külastajat rohkem kui 2022. aastal. Sellega on jõutud pandeemiaeelse taseme lähedale (2019. a 372 041). Traditsiooniliste üritustena korraldati lastekaitsepäev, loodushariduse päev loomaaia sünnipäeval, jääkarupäev jm. Lastekaitsepäeval ja loomaaia sünnipäeval toimunud üritustest sai osa 12 464 külastajat, sealhulgas 8884 last. Traditsioonilistel hilisõhtustel ekskursioonidel ja talvistel retkedel õhtuhämaruses osales 1735 inimest. Madalhooajal jätkas loomaaed 2022. aasta sügisel alguse saanud laste laupäevadega, millest sai osa 5945 last, neist 2030 koolieelikut. Keskkonnahariduskeskuse ruume ja piknikuplatse kasutasid era-, avaliku ja kolmanda sektori kliendid oma ürituste, konverentside ja koolituste pidamiseks 111 korral ning nendel osales 4745 inimest, lisaks võtsid külastajad osa 47 ekskursioonist ja teemaprogrammist.
- 20. mail 2023 avati Tallinna Loomaaias külastajatele Kagu-Aasia troopilise vihmametsa ekspositsioonihoone „Pilvemets“, mis rajati Euroopa Liidu struktuurifondide toel. Jätkati uudse ekspositsiooniala „Tiigriorg“ ehitamist. Remonditi ka ninasarvikute siseekspositsiooni põrandad ja alpinaariumi personali olmeruumid ning valmis uus laohoone. Läbi viidi uue söödaköögi projekteerimise riigihange.
- Tallinna Botaanikaaia külastajate arv oli 2023. aastal 79 510, mis oli 1,26% enam kui eelneval aastal. Kuna 2022. aastal uue tegevusena algatatud töötoad osutusid külastajate hulgas populaarseteks, siis jätkati nendega ka 2023. aastal, mil korraldati eri vanuse- ja huvirühmadele 57 töötuba 29 teemal. Kokku korraldas Tallinna Botaanikaaed loodus- ja keskkonnaharidustöö valdkonnas 87 loodusharidust andvat näitust, teemapäeva, töötuba, teemaekskursiooni jm üritust

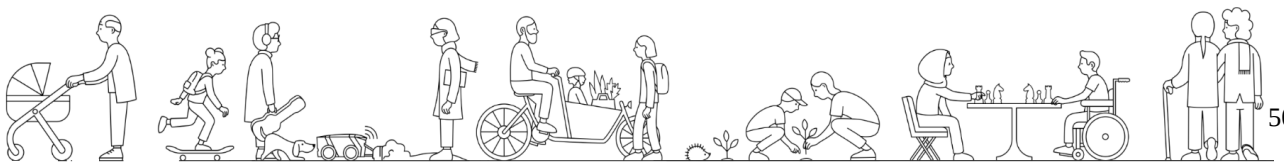

(2020. aastal 29, 2021. aastal 61, 2022. aastal 71). Õpilastele korraldati 82 õppepäeva. Olulisim avalikkusele mõeldud ettevõtmine oli 2023. aastal Euroopa rohelise pealinna eriprogrammi koostamine, planeerimine ja läbiviimine, sh valmis installatsioon „Jäämere purjed palmimaja taevas“, mille koostamisel osales 12 kunstnikku eri riikidest ja erialadelt. 10. juunil toimus looduskaitsemess, kus said kokku loodushoidu propageerivad ja panustavad organisatsioonid üle Eesti.
- Botaanikaaias valmis Index Plantarumi (elustaimede kollektsioonide nimekiri) uuendamise I etapp kaardirakendusena, mis on leitav botaanikaaia veebilehel.
- Olulisemate botaanikaaia investeeringutena rekonstrueeriti rosaarium ja lõpetati vetesüsteemi rekonstrueerimise viimane etapp. Samuti soetati uude majandushoonesse teadusvaldkonna inventari ja sisustust ning alustati botaanikaaia haldushoone ja talveaia rekonstrueerimisega külastuskeskuseks (ehitustööd lõpevad 2024. aasta algul).

Tegevusprogramm 3. Mitmekülgsed võimalused kultuuritegevuseks
Tegevusprogrammi täitmist ei saa sel korral mõõdikute põhjal hinnata, kuna Statistikaameti poolt 2023. aastal läbi viidud kultuuris osalemise uuringu tulemused avaldatakse 2024. aasta juunis. Seetõttu saab 2023. aasta kultuuriharrastajate osakaalu elanike hulgas kajastada ja analüüsida järgmises seirearuandes.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Linnaosades asuvate kultuurikeskuste korraldatud sündmused pakkusid mitmekülgseid huvi- ja harrastustegevuse võimalusi.
- Jätkates 2022. aastal alustatud traditsiooni, korraldati Mustpeade majas tänusündmus peaaegu 250-le kultuuriasutuste juures regulaarselt tegutsevale vabatahtlikule.

Tegevusprogramm 4. Laulu- ja tantsupidude linn
2023. aastal toimus XIII noorte laulu- ja tantsupidu „Püha on maa“. Peoks valmistus 401 Tallinna kollektiivi, peole pääses neist 366.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Laulu- ja tantsupeoprotsessis osalevatele kollektiividele eraldati 65 885 eurot tegevustoetust. Toetust said 128 kollektiivi 47 organisatsioonist.

Tegevusprogramm 5. Kultuuriliselt lõimunud Tallinn
Tegevusprogrammi ei ole sel korral võimalik mõõdikute põhjal hinnata, kuna nende väljatöötamine jätkub 2024. aastal. Uussisserände teema kajastus arengustrateegia rakenduskavas 2023–2026 lisaks kultuurivaldkonnale ka juhtimise ja tugiteenuste valdkonna tegevusprogrammi 7 all. Arengustrateegia rakenduskavaga 2024–2027 liigutati kõik uussisserändajate kohanemist toetavad teenused ja tegevused kultuurivaldkonna alla, mistõttu kajastame neid ka käesolevas aruandes tervikliku loetavuse huvides siin.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Tallinna rändekeskuses jätkati sisserände temaatika ja integratsiooni tugimeetmete, sh Ukraina sõjapõgenike vastuvõttu ning nende kohanemist toetavate meetmete arendamist ja väljatöötamist. Eesmärkide elluviimiseks kasutati ka välisrahastust näiteks projektides „Rahvusvahelise kaitse saajate kohanemise toetamine Tallinna linnas“, „Kohalike omavalitsuste toetamine lõimumise, sealhulgas kohanemise teenuste pakkumisel“ ja „Rahvusvahelise kaitse saajatele tugiisikuteenuse tagamine Tallinnas“. 2023. aasta jooksul käis Tallinna rändekeskuses nõustamisel ja abi saamas 7135 inimest.
- Tallinna Keskraamatukogus jätkati keeleõpet ja kultuurilist kohanemist toetavate teenuste arendamist. Erineva kultuuritausta ja emakeelega uussisserändajatele ja vähelõimunud püsielanikele toimusid raamatukogude eesti keele kohvikud, kus suvel pakuti 5–12-aastastele ukraina, inglise või vene emakeelega lastele tasuta keeleõppekohtumisi. Korraldati kirjandusüritusi, perepäevi ning Tallinna kirjandus- ja kultuurilugu tutvustavaid ringkäike. Samuti kaasati uussisserändajaid raamatukogus vabatahtlikena. Töötati välja lõimitud aine- ja keeleõppe metoodikal põhinevad raamatukogutunnid, et toetada õpetajaid eestikeelsele õppele üleminekul.
- Toetati septembris toimunud rahvuskultuuride päeva korraldamist. Nädala jooksul oli huvilistel võimalik tutvuda Tallinnas elavate rahvaste kultuuri ja traditsioonidega.
- Jätkati vähemusrahvuste kultuuriseltside tegevuse toetamist. Toetust sai MTÜ Rahvusvaheline Rahvuskultuuride Ühenduste Liit Lüüra.

Tegevusprogramm 6. Kodanikuühendused lisavad naabruskondadele värvi
Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Koostati ülevaade Tallinna asumiseltside olukorrast ja probleemidest ning sellest, millist toetust ja koostööd nad linnalt ootavad.

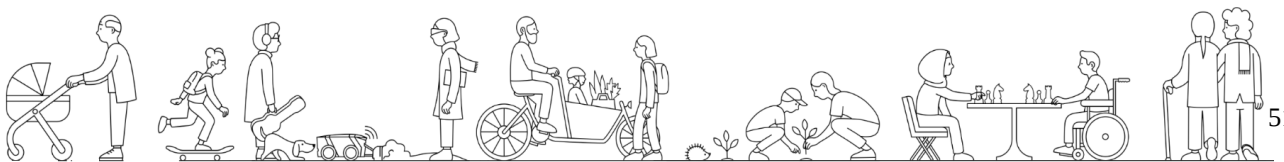

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Kultuurivaldkonna 2023. aasta investeeringute täitmine ei kulgenud ootuspäraselt. Maarjamäe memoriaali projekteerimine lõpetati seoses vajadusega hinnata reformimata riigimaal asuva objekti seisukorda. Tegemata jäid Mahatma Gandhi, Georg Otsa, Sergei Dovlatovi ja Ullo Toomi mälestusmärgi rajamiseks vajalikud investeeringud. Kuivõrd Tallinna Botaanikaaia haldushoone ja talveaia rekonstrueerimisel ilmnes lisatööde vajadus, pikendati töövõtulepingut kahe kuu võrra ja ehitustööde valmimine lükkus 2024. aastasse. Dominiiklaste kloostrikompleksi Püha Katariina kiriku katuse renoveerimise projekti valmimine viibis, sest oli vaja teha lisaekspertiise. Tallinna Filharmoonial ei õnnestunud 2023. aastal hankida kammerorkestrile sobivaid pille. Veebruaris 2023 soetati Hollandist viiul, 2024. aastal on kavas hankida järgmised pillid. Raamatukogubussi soetamiseks vajalik leping sõlmiti alles detsembris 2023, lepingu täitmise tähtaeg november 2024. Tallinna Linnateatri hoonete valmimine lükkus 2024. aastasse ja investeeringuteks mõeldud summad kantakse edasi. Hoonete valmimisele järgneb nende sisustamine ja eritehnika paigaldamine. Uuenenud teatrihoone on kavas publikule avada 2025. aastal.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Rikkalik ja kättesaadav kultuurikalender

- Jätkatakse Tallinna Linnateatri hoonekompleksi ehitamist.
- Korraldatakse rahvusvaheline purjeregatt The Tall Ships Races Tallinn 2024. See on maailma suurim, pika traditsiooniga purjeõppelaevade regatt, mis toob 11.–14. juulini 2024 Tallinna kolme sadamasse (Lennusadam, Noblessneri sadam ja Vanasadam) üle 60 suure purjelaeva. Purjelaevadel on kuni 3000 purjeõppurit 30–40 riigist. Regati üks eesmärk on pakkuda noortele võimalust panna ennast merel proovile.
- Jätkatakse UNESCO muusikalinna tegevuskava elluviimist. Eri projektidega toetatakse rahvusvahelist koostööd ja muusikatööstuse professionaliseerumist ning suurendatakse kultuuriürituste kättesaadavust. Jätkatakse muusikapoliitika analüüsiga ning noortele suunatud programmidega (noortepilet, koolikontserdid, konkursid, noortele mõeldud festivalid). Algab Tallinna muusikasündmuste kalendri loomise projekt, sh luuakse Tallinna elavate kontserdipaikade interaktiivne kaart.
- Korraldatakse kultuurisündmusi (sh merepäevad, Birgitta festival, „Valgus kõnnib“) ning toetatakse era-algatuslikke kultuurisündmusi.
- Tallinna Politseiorkester annab 2024. aastal kontserte lisaks Tallinnale ka Lõuna-Eestis, Tartu tiitliaasta „Euroopa kultuuripealinn 2024“ raames. Samuti salvestatakse materjali ansambliga Metsatöll.
- Investeeritakse linna kultuuriasutuste heakorda ja arendamisse.

Tegevusprogramm 2. Ligipääsetav mälu ja elukestev õpe

- Kinnitatakse Tallinna Linnamuuseumi arengukava ning jätkatakse Tallinna Keskraamatukogu arengukava ning Tallinna Filharmoonia arengukava koostamisega, mis on plaanis kinnitada samuti 2024. aastal
- Tallinna Linnamuuseumi investeeringuna viiakse ellu Kiek in de Köki uus ekspositsioonilahendus.
- Viiakse läbi Tallinna kunstikogu audit.
- Tallinna Kirjanduskeskuse investeeringuna valmib Mati Undi muuseumi püsiekspositsioon. Ettevalmistusi tehakse Tammsaare muuseumi renoveerimiseks.
- Jätkatakse ettevalmistustöid Ullo Toomi pärandile pühendatud mälestusmärgi rajamiseks.
- 2022. ja 2023. aastal valminud auditite soovituste põhjal parandatakse kultuuriasutuste ligipääsetavust.
- Tallinna Keskraamatukogus jätkatakse teenuste kvaliteeti toetava RFID-põhise iseteeninduse terviklahenduse juurutamist.
- Jätkatakse Tallinna Loomaaia loodusharidusega seotud sündmuste korraldamist.
- Tallinna Loomaaia olulisemad investeeringud:
  - viiakse lõpule uue ekspositsiooniala „Tiigriorg“ rajamine;
  - jätkatakse söödaköögi rajamist;
  - jätkatakse vihmametsahoone kliima parandamiseks optimaalse lahenduse otsimist;
  - jätkatakse troopikamaja kommunikatsioonide renoveerimist.
- Jätkatakse Tallinna Botaanikaaia keskkonnaharidusega seotud sündmuste läbiviimist.
- Botaanikaaias jätkatakse Index Plantarumi uuendamist (elustaimede kollektsioonide nimekiri) ning selle ühildamist digitaalse üld- ja kujundusplaaniga.
- Tallinna Botaanikaaia olulisemad investeeringud:
  - jätkatakse haldushoone korrastamist ja selle 1. korruse talveaia kohandamist (sh sisustamine ja inventari soetamine) külastuskeskuseks, mis avatakse 2024. aastal;
  - rajatakse uus külaliste parkla;
  - tegeletakse botaanikaaia teedevõrgu projekteerimise ja rekonstrueerimisega;
  - rajatakse uue paljundusala tehnotaristu.

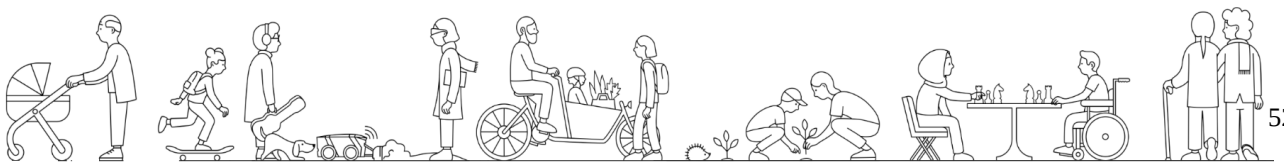

Tegevusprogramm 3. Mitmekülgsed võimalused kultuuritegevuseks

- Käivitatakse kultuurikeskuste juhtide ümarlaua töö.
- Linnaosades asuvad kultuurikeskused jätkavad sündmuste korraldamist, et pakkuda üle linna mitmekülgseid huvi- ja harrastustegevuse võimalusi.

Tegevusprogramm 4. Laulu- ja tantsupidude linn

- Jätkatakse laulu- ja tantsupeoprotsessis osalevate Tallinna kollektiivide toetamist.

Tegevusprogramm 5. Kultuuriliselt lõimunud Tallinn

- Jätkatakse vähemusrahvuste kultuuriseltside tegevuse ning rahvuskultuuride päeva korraldamise toetamist.
- Tallinna rändekeskus jätkab teenuste osutamist (sh nõustamist) nii erineva Eestis viibimise alusega uussisserändajatele kui ka linnaelanikele, koostööpartneritele ja teistele sihtrühmadele.
- Tallinna linna asutuste ja aktiivsete vabaühenduste ning riigiasutuste regionaalsete üksustega, kes puutuvad oma töös kokku uussisserändajatega, luuakse koostöövõrgustik. Selle eesmärk on luua ühtne ja inimkeskne süsteem ning välja selgitada ja lahendada uussisserändega seotud kitsaskohti. Samuti luuakse Tallinnas tegutsevaid rahvusühendusi kaasav ja ühendav koostöövõrgustik, et selgitada välja rändetaustast tulenevad kogemused, vajadused ja väljakutsed.
- Arendatakse Tallinna linna asutuste ja organisatsioonide ühtne infojagamiskeskkond, mis võimaldab sihtrühma Tallinna kultuurisündmustest, olulistest uudistest ning nii kogukonnas kui ka ühiskonnas arutlusel olevatest teemadest paremini teavitada.
- Osaletakse Euroopa-üleste integratsioonivõrgustike töös.

Tegevusprogramm 6. Kodanikuühendused lisavad naabruskondadele värvi

- Jätkatakse kultuurialase mittetulundustegevuse toetamist Tallinnas.

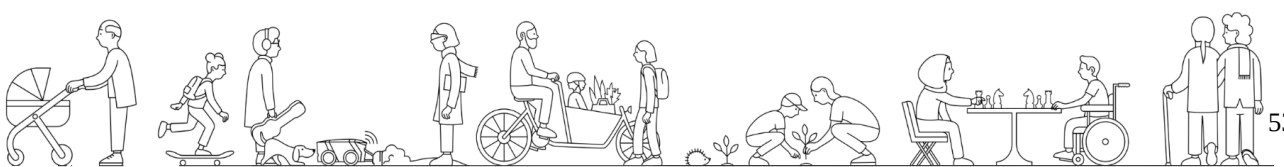

Tegevusvaldkond 6: Liikuvus

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Transpordiamet

Eesmärk 1. Tallinna regiooni liikumisviiside jaotus on tasakaalus

Eesmärk 2. Tallinna regiooni liikuvustaristu on ligipääsetav ja sihtkohad kõigile liikumisviisidele hästi ühendatud

Eesmärk 3. Tallinna regiooni liikuvus on ohutu

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

„Tallinna jätkusuutliku linnaliikuvuse kava 2035“, Tallinna rattastrateegia 2018–2027, linnaosade üldplaneeringud ja teemaplaneeringud, riiklik transpordi ja liikuvuse arengukava 2023–2035, „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“.

2023. aastal kinnitas linnavolikogu ülalmainitud liikuvuse valdkonna arengukava, mis hõlmab muu hulgas tänavaruumi, ühistranspordisüsteemi, liiklusjuhtimise ja parkimispoliitika ajakohastamist.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegiliste sihtide „Terve Tallinn liigub“ ja „Sõbralik linnaruum“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Kodu, mis algab tänavast“, „Roheline pööre“ ja „Loov maailmalinn“ saavutamisse.

Liikuvuse valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Ettevõtluskeskkond“, „Haridus ja noorsootöö“, „Keskkonnahoid“, „Korrakaitse“, „Linnamaastik“, „Linnaplaneerimine“, „Linnavara hoidmine ja arendamine“, „Sport ja liikumisharrastus“ ning „Tehnovõrgud“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[13], tegevuste ja investeeringute põhjal

Esimese kahe eesmärgi, nagu ka mitmete tegevusprogrammi tasandi mõõdikute puhul saab anda hinnanguid vaid osale. Nende elanike osakaal, kellele on ühissõidukipeatus mugavas kauguses, ei ole eelneva aasta kokkuvõttes kuigivõrd kasvanud ega vähenenud. Mõõdukat kasvu on oodata liinivõrgu muudatuste järel lähiaastail, kuid seda mõõdikut mõjutab tugevalt ka elanike paiknemine ja linnas uute arendusalade valmimine, mille tulemusel asub olemasoleva ühistransporditaristu ligidusse elama rohkem inimesi. Uutes arendusalades on ühissõidukipeatused elukohtadest kaugemal kui seniste elamualade puhul, kuid järjepidevalt on loodud uusi peatusi, et parandada ühistranspordi kättesaadavust.

Tegevusprogramm 1. Terviklik ja ohutu tänavaruum

Jalakäijate, jalgratturite ja kergliikurijuhtide osalusel toimunud liiklusõnnetuste arv on aastaga veidi kasvanud.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati Ülemiste terminali ja Vanasadama vahelise trammitee ehitamist. Tööd on kavas lõpetada 2024. a lõpuks.
- Alustati Tondi eritasandilise ristmiku ehitust ja Kotka tänava (lõigus Tondi tänav – Tikutaja tänav) rekonstrueerimist.
- Euroopa Regionaalarengu Fondi toel valmis rekonstrueeritav 1,1 km pikkune Vana-Kalamaja tänav, mis on esimene arhitektuurivõistluse tulemusel projekteeritud tänav Tallinnas. Riigieelarvelise eraldise kaasfinantseerimisel rekonstrueeriti 780 m pikkune Jõe ja Pronksi tänav. Transiitteede toetuse ja hasartmängumaksu toetuse kaasfinantseerimisel valmis 2023. aasta algul 1,4 km pikkune 2 + 2 sõidurajaga Rannamõisa tee II etapp lõigus Lõuka tänav – Tiskre oja sild.
- Jätkati kvartalisiseste teede ja kõnniteede taastusremonti. Taastusremonti tehti Haabersti linnaosas Järveotsa ja Õismäe teel; Kristiine linnaosas Lilleküla asumis; Lasnamäe linnaosas Katleri parklas, Liikuri, Paekaare, Vikerlase, Ümera ja Vilisuu tänaval, Moskva puiesteel ja Smuuli teel; Mustamäe linnaosas Akadeemia, Ehitajate ja Mustamäe teel, Kuklase tänaval ja Sõpruse puiesteel, Pirita linnaosas Mähe tänava – Kaasiku tee – Merivälja tee ristmikul; Lodjapuu, Lõhmuse, Vilu, Kuusiku, Mugula, Jaanilille, Veeriku ja Helmiku teel ning Masti, Toominga ja Purje tänaval ning Põhja-Tallinnas Pelgulinna, Pelguranna ja Karjamaa asumis. Mustamäel taastati teerajatisi ka Tallinna Rõõmupesa lasteaia ja lasteaia Sinilind territooriumil.
- Rekonstrueeriti Kanali tee sild ja valmis Klindipargi Paevälja jalakäijate sild.
- Ekspertide töötoas kaardistati Liivalaia tänava avalikud ruumid, et tänava projekteerimise töömaa projekteerimistingimustes asjakohaselt piiritleda.
- Üheksa tänavatüübi juhendi väljatöötamiseks koostati tänavaruumi teemasid käsitlev olemasoleva olukorra analüüs, milles võeti arvesse ka liikuvuskava avalikustamiselt laekunud sisendit. Moodustati ametitevaheline töörühm, kelle ülesanne on töötada süsteemselt läbi olukorra analüüsi ja igapäevatöö käigus selgunud probleemistik.

[13] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

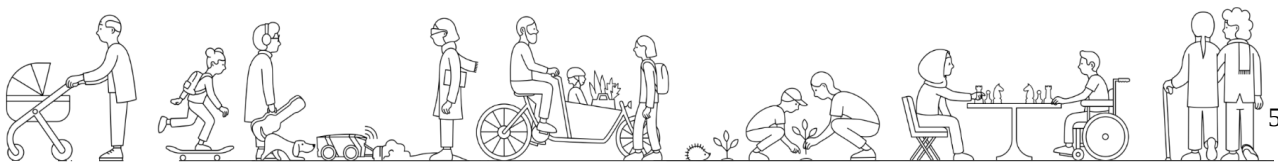

- Töötati välja kooliümbruste parendamise kava „Turvaline koolitee“ ning korraldati katseprojekt Tallinna Mustamäe Gümnaasiumis.
- 2023. aasta teerajatiste korrashoiu eelarve eesmärk oli tagada 316 010 m^2 teerajatiste remontimine, kuid vähenenud eelarve ja hinnakasvu olukorras õnnestus remontida 283 604 m^2 teerajatisi. Nõuetekohaselt puhastati kalendriaasta keskmisena 100% ulatuses teerajatisi. Turvalisuse tagamiseks hooldati käigutunneleid ja tänavavalgustust, kusjuures nõuetekohaste valgustite osakaal ületas eelarve eesmärgi 5% võrra, kuna Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti hooldatavasse tänavavalgustusvõrku lisandus nõuetekohaseid valgusteid (vt tänavavalgustuse kohta ka tegevusvaldkond 12 „Tehnovõrgud“).
- 2023. a alandati suurimat lubatud sõidukiirust 65 tänaval. Aasta lõpu seisuga oli 70%-l Tallinna linna asumisisestel tänavatel kehtestatud piirkiirus 30 km/h või õueala liikluskord (20 km/h).

Tegevusprogramm 2. Kiire ja mugav ühistransport

Vastavalt tallinlaste rahuloluküsitlusele teemal „Liikuvus ja elukeskkond“ on Tallinna ühistranspordi seisukorraga rahul 88% vastanutest, sealjuures on väga rahul 31%. Talvel kasutab tööpäeval tööle, kooli või muude peamisse sihtkohta liikumisel peamise liikumisviisina ühistransporti 42% ja autot 39% tallinlastest. Kevadel, suvel või sügisel kasutab suurim osa elanikest võrdselt kas ühistransporti (37%) või autot (36%).

Ühistranspordi ühenduskiirus on varasemate aastatega samas suurusjärgus. Üks seda mõjutavatest teguritest on puudulik liiklusjärelevalve ühissõidukiradade kasutamise üle, mistõttu autoliiklus võib kohati takistada ühistranspordi sujuvat liikumist ühissõidukiradadel. Lisaks mõjutab ühistranspordi ühenduskiirust pidev liiklemisruumi ümberjagamine, piirkiiruse muutmine ja ülekäiguradade lisandumine.

Kui aastatel 2017–2019 oli Tallinna ühistranspordis aasta kohta sõite keskmiselt 142 miljonit, siis koroonapandeemia ajal vähenes see arv kiiresti: 2020. aastal 91 miljonit, 2021. aastal 76 miljonit ja 2022. aastal 96,3 miljonit. Mullu toimus järsk tõus (133 miljonit sõitu), kuid koroonaeelsele tasemele veel ei jõutud. Metoodika muutus 2023. aasta alguses lisandunud loendusandurite tõttu ning seetõttu ei ole uued andmed varasematega täpselt võrreldavad. Ühissõidukiradade kogupikkus ei ole baasaastaga võrreldes suurenenud. 2024. aastal avatakse uus Vanasadama trammiliin, mille tulemusena muutub ka ühissõidukiradade pikkus lisanduvate trammiteede pikkuse võrra.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Alates 1. augustist 2023 muutusid Tallinnas mitme bussiliini number ja liikumistee – ümberkorraldused puudutasid bussiliine nr 8, 17, 17A, 35, 42, 43, 48, 67 ja 68. Mitme ühistranspordiliini sõidugraafikut tihendati ja muudeti teenindusperioodi. Pronksi tänava rekonstrueerimisega lisandusid Paberi ja Raua bussipeatused ja Rahvakooli rekonstrueerimisega Puhkekodu tee peatus.
- Viidi läbi Vabaduse väljaku kergliiklustunneli remonttööd.
- Ühistranspordi liinivõrgu teenindustaseme normide väljatöötamise kohta koostati hange aasta IV kvartalis, töö jätkub 2024. aastal. Edukalt viidi läbi ka riigihange „Piletimüügi- ja infosüsteemide haldus, hooldus ja arendus“, mille tulemusel sõlmiti kümneks aastaks teenuse osutamise hankeleping.
- Kõiki ühistranspordiliike (sh rong) kaasava ühtse piletisüsteemi kehtestamiseks alustati arutelusid Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega.
- 2023. aastal esitati Kliimaministeeriumile taotlus Lilleküla mitmeliigilise ühistranspordisõlmjaama väljaarendamisega alustamiseks.
- Liiklusruumi ümberjagamisest tulenevalt korrigeeriti pidevalt ühistranspordi ühendusaegu.
- Kliimaministeeriumile esitati Liivalaia (Tartu maantee ja Pärnu maantee vaheline lõik) ja Pelguranna trammitee projektide taotlused, et saada toetust säästva liikuvuse meetmest.
- JCDecaux’ga sõlmiti 21 aastaks leping, mille raames paigaldatakse ühissõidukipeatustesse 1200 uut ootekoda (600 Tallinna disainiga ja 600 teenuseosutaja disainiga), 121 reklaamvitriini ja 34 ühekohalist täisautomaatset isepuhastuvat avalikku välitualetti, mis on kohandatud liikumispuudega inimestele. Leping hõlmab nii pakkuja paigaldatavate kui ka linnale kuuluvate ootekodade hooldust. Elektrooniliste reaalaja infotabloode paigaldamiseks telliti ühissõidukipeatustesse elektrivarustuse rajamise projekteerimistööd.
- AS Tallinna Linnatransport viis läbi 15 elektribussi ja laadimistaristu soetamise hanke, mille raames on tulevikus võimalus soetada lisaks veel 15 elektribussi. Elektribussid jõuavad liinile 2024. aastal. Telliti ka 23 uut trammi (PESA Twist), millest esimesed jõuavad liinile 2024. aastal.
- Maist septembrini katsetati ööbusse, et analüüsida regulaarse öise ühistransporditeenuse vajadust. Eduka katseprojekti tulemusena on ööbussid saanud osaks ühistranspordi liinivõrgust. Alguses teenindasid bussid Mustamäe, Väike-Õismäe, Pelguranna ja Lasnamäe piirkonda ning alates 2024. aastast sõidavad ööbussid ka Viimsi keskuse ja Vana-Pääsküla suunas.

Tegevusprogramm 3. Mugav rattaliiklus

Peamiselt tänu kesklinna lisandunud eraldatud rattateedele ja rekonstrueeritud ühissõidukipeatustele paranes rattateede võrgustiku seotus ühiskondlike hoonetega oluliselt. Jalgrattateede põhivõrgu ja tervisevõrgu väljaehitamise mõjul küll kasvas väljaehitatud kilomeetrite mõõdik, kuid 2035. aastaks seatud sihttaset silmas pidades ei saa valmisehitatud rattateede

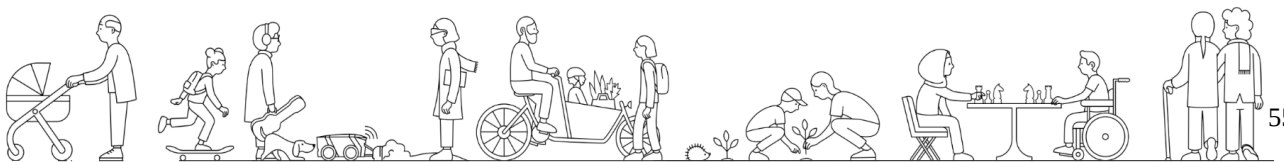

pikkust pidada piisavaks. Tagasihoidlik kasv on ootuspärane ka 2024. aastal, kuna investeeringute põhirõhk on mitmel raudteealusel tunnelil, mille maksumus on suur, kuid mille rajamisel kilomeetrite arv oluliselt ei kasva.
Jalgrataste parkimise olukord paranes haridusasutuste juures. Sellele mõõdikule on seatud arengustrateegia rakenduskavaga aastateks 2024–2027 ka sihttasemed, mille põhjal saavutati 2023. aastal juba 2024. aasta sihttase. Aastaks 2035 seatud sihttase, mille kohaselt kõigis haridusasutustes peaks olema vähemalt üks rattaparkimiskoht kolme lasteaialapse või õpilase kohta, võib vajada ülevaatamist, kuna mitmete koolide ja lasteaedade hoovides on see juba ruuminappuse tõttu suureks väljakutseks.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Rattastrateegia elluviimise investeeringute raames rajati või rekonstrueeriti 3,9 km jalg- ja jalgrattateid. „Lasnamäe rattatee ühendus kesklinnaga“ projektis valmis rattatee II etapp lõigus J. Smuuli tee – Valge tänav. Vana-Kalamaja tänava valmimine tõi rattateede võrku 1,1 km jagu lisa. Lisaks valmisid jalgrattateed Jõe ja Pronksi tänaval.
- Tallinna Ülikooli ja Tõnismäe peatuse ning Vabaduse väljaku äärse bussipeatuse rekonstrueerimisel parendati ratturite ühissõidukipeatusest ohutult möödumise võimalusi.
- Alustati Paldiski maantee viadukti raudteealuste käigu- ja rattatunnelite projekteerimist. Paldiski maantee raudteeviadukti kõrvale käigu- ja rattatunneli projekteerimise ja rajamise hankeleping sõlmiti juunis ja selle täitmise tähtaeg on 2025. aasta märtsis. Endla tänava tunneli rajamiseks, kasutades perioodi 2021–2027 säästva mitmeliigilise linna liikuvuskeskkonna edendamise meedet, esitati 2023. aasta lõpus Kliimaministeeriumile projekti „Lilleküla mitmeliigiline ühistranspordisõlm“ investeeringute kirjeldus.
- Tehti ettevalmistusi uute rattateede projekteerimiseks ja ajutiste rattateede laiendamiseks.
- Rattamajad ehitati 15 kooli, sh Lasnamäe Muusikakooli ja Tondiraba Huvikooli juurde. Sellega loodi koolidesse 300 rattakohta. Lasteaedade juurde ehitati 34 rattamaja ja loodi juurde 680 rattakohta.
- Töötati välja rattaparkimiskohtade rajamise juhend korteriühistutele, mille eesmärk on anda ülevaade rattaparkimiskohtade loomise võimalustest ja linna rattamajatoetuse kasutamisest.
- Selleks, et arendada rattateede aastaringset läbitavust, jäeti Toompuiesteele 2023/2024. aasta talveks alles jalgrattarada sõiduteest eraldavad piirdepostid ning katsetati talihooldust.

Tegevusprogramm 4. Uued tehnoloogiad ja teenused
Mõõdikute põhjal pole võimalik hinnangut anda.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Töötati välja elektriautode laadimise taristu rajamise suunised (kontseptsioon).
- Välisprojekti CitySCAPE raames uuriti ja testiti linnade mitmeliigilise transpordi küberturvalisust. Projekti käigus testiti kahe linna – Tallinna ja Itaalia linna Genoa – näitel, missuguseid rünnakuid on transpordisüsteemid võimelised taluma. Auditeerimise käigus toodi välja ka taristu kitsaskohad. Projekti käigus töötati välja modulaarne tarkvara-tööriistakomplekt, mida testiti koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga.
- Välisprojekti „MAAS Tallinn – „Targa linna tippkeskus“ infovahetuse platvorm ühis- ja nõudepõhise transpordisüsteemi haldamiseks“ raames testiti jalgrattureid eelistavat liiklusskeemi, valmis MaaSi X-tee lahenduse täiendus ning Tallinna Sadama A-terminali ja Kultuurikatla vahel sõitis isejuhtiv buss.

Tegevusprogramm 5. Regionaalne ja rahvusvaheline liikuvus
„Pargi ja reisi“ teenusega rahul olevate inimeste osakaalu Tallinna regioonis ei ole uuritud. 2024. aasta liikuvuse valdkonna rakenduskavas asendatakse inimeste rahulolu kajastav mõõdik „Pargi ja reisi“ parklate täituvust kajastava mõõdikuga ning lisaks hakatakse regulaarselt uurima rahulolu teenusega.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Rahvusvaheliste ühenduste arendamisel tehakse ettevalmistusi Rail Balticu tunnelite ehituseks.

Tegevusprogramm 6. Linnakeskkonda sobiv parkimine
Parkimiskohtade arvu kajastavat uuringut korratakse 2025. aastal, mistõttu ei saa selle mõõdiku kohta varasematel aastatel hinnangut anda.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Alustati parkimisnormatiivi uuendamisega.
- Rajati 11 parkimiskohta lühiajaliseks parkimiseks ja peatumiseks.

Tegevusprogramm 7. Liikluse juhtimine ja planeerimine
Autoga tehtavate lühisõitude osakaal kõigist sõitudest ning sõiduautode summaarne läbisõit Tallinnas on võrreldes eelmise aastaga jäänud samale tasemele. Seda tõenäoliselt seetõttu, et taustatingimused (käitumine, maakasutus) ei ole muutunud. Arengustrateegia rakenduskavaga aastateks 2024–2027 seatud sihttaseme järgi peab lühisõitude osakaal vähenema.

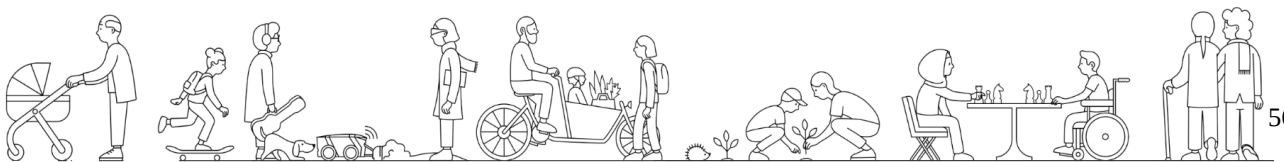

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Tallinna liiklusmudelit kasutati ristmike ja teelõikude läbilaskvuse (liiklusvoogude jagunemise) määramiseks. Mudeli alusel tehti otsuseid projektlahenduste kavandamiseks ning fooride töö reguleerimiseks.
- Liikluse dünaamiliseks ja adaptiivseks juhtimiseks sõltuvalt liiklus- ja ilmastikuoludest paigaldati Järvevana teele 38 muutuva teabega märki.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Liikuvuse valdkonna investeeringute täitmine ei kulgenud ootuspäraselt.
Tarnete ajagraafiku järgi lükkus esimeste trammide saabumine 2024. aastasse. 2023. aastal viidi läbi hange hooldustrammi ostuks, kuid hanke pakkumused ületasid eeldatavat maksumust tuntavalt, uus hange viiakse läbi 2024. aastal. 2023. aastal alustati mahukate töödega 2024. aastal saabuvate elektribusside tarbeks, sh Paldiski mnt 221 estakaadi lammutamise ja platsi ettevalmistustöödega ning Kadaka tee 62a trafoalajaamas nr 1 seadmete vahetusega. Sõlmitud lepingutega hangitud tööde valmimise tähtaeg on 2024. aasta.
Märkide ja elektroonsete liikluskorraldusvahendite ostu ja paigalduse leping lõppes kevadel. Hankemenetluse tõttu polnud võimalik soovitud koguses liikluskorraldusvahendeid paigaldada ning eelarve täitmine jäi planeeritust väiksemaks.
2023. aastal valmisid Lasnamäe rattatee II etapi ehitustööd (Tondiraba ja Kadrioru vahelisel lõigul). Teostamata jäid rattatee III etapi ehitustööd lõigus Valge tänav – Kadrioru park. Ehitushange on kavandatud läbi viia 2024. aasta II kvartalis. Elanike ja mitme asutuse vastuseisu tõttu peatati Peterburi tee rekonstrueerimisprojekti koostamine, mille kohta algatati uus projekteerimistingimuste avalik menetlus. Rajamata jäi ka Tulika tänav koos rattateedega, kuna projekteerimistingimused aegusid, alustatud on uut menetlust.
Kavandatud mahus jäi teostamata Liivalaia tänava rekonstrueerimine seoses projekteerimistingimuste menetluse viibimisega. E. Bornhöhe tee rekonstrueerimine on viibinud, sest ehitusloa saamiseks on vaja teha lisauuringuid. Algatamata jäi Lehe tänava rekonstrueerimine. Koostamata jäi Kadaka tee, Üliõpilaste tee, Paneeli ja Sõstramäe tänava, Raekoja platsi ja Voorimehe tänava rekonstrueerimise projekt, samuti jäid arhitektuurivõistluse tulemuste ootel kasutamata Koidu tänava investeeringuvahendid.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Terviklik ja ohutu tänavaruum

- Valmib Vanasadama ja Rail Balticu Ülemiste reisiterminali ühendav trammiliin.
- Valmib rekonstrueeritud L. Koidula tänav lõigus J. Poska tänav – L. Koidula tn 34a, Varraku tänav lõigus Laagna tee – Punane tänav ning Metsavahi tänav. Rajatakse Sompa tee sõidutee, Tondi tänava raudteeülesõit, Paldiski maantee jalakäijate tunnel.
- Alustatakse Peterburi tee (I etapp), Lastekodu ja Masina tänava, Mustjõe tänava (lõigus Veskimetsa tänav – Värvi tänav) ja Värvi tänava, Ehte juurdepääsu, Endla tunneli ja Kadaka puiestee viadukti rekonstrueerimist. Projekteeritakse ja alustatakse ka Mustamäe II mikrorajooni kvartalisiseste teede rekonstrueerimist.
- 30 isetekkelise raja asemele projekteeritakse ja ehitakse kõnniteed.
- Taotletakse projekteerimistingimused Petrooleumi, Tulika, Liivalaia, Kerese, Kraavi ja Pihlaka tänavale, et alustada nende projekteerimisega.
- Jätkub üheksa tänavatüübi juhendi üksikasjalikum väljatöötamine ja ülelinnalise teede, tänavate ja kohtade visioonikaardi ajakohastamine.
- Peatänava rajamise ettevalmistusteks analüüsitakse ühistranspordiga seonduvaid muudatusi.
- Jätkatakse programmi „Turvaline koolitee“ elluviimist. Alustuseks osaleb selles 16 kooli kõigist linnaosadest. Tehakse ettevalmistusi ja valitakse järgmistel aastatel programmis osalevad koolid.
- Liiklusturvalisuse parendamiseks vähendatakse piirkiirust kvartalisisestel teedel, linnakeskustes ja teistes suurema kohaväärtusega tänavalõikudel ning rajatakse 40 künnist.

Tegevusprogramm 2. Kiire ja mugav ühistransport

- Aruandeaastal alustatud nõudluspõhise liinivõrgu arendamine jätkub ka 2024. aastal.
- Koostöös lepingupartneriga töötatakse välja uued ühistranspordi liinivõrgu teenindustaseme normid ja täiendatakse liinivõrgu planeerimise põhimõtteid, mis valmivad 2024. aasta II kvartali jooksul.
- Elroni ja Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega peetakse arutelusid ühtse piletisüsteemi kehtestamiseks.
- Ümberistumisvõimaluste parandamiseks minnakse edasi Kristiine mitmeliigilise ühistranspordisõlmjaama planeerimisega, samuti koostatakse „Pargi ja reisi“ parklate arenguplaan.
- Ühistranspordi ühendusaegade vähendamiseks töötatakse välja ühistranspordiradade põhimõtted ja arenguplaan.
- Ühistransporditaristu arendamiseks jätkub Vanasadama trammitee ehitus ning Liivalaia ja Pelguranna trammiteede planeerimine. Aasta lõpuks paigaldatakse 312 uut ootekoda ja reaalajainfotabloosid peatustesse, kus on olemas püsiv elektriühendus.
- Liinile saabub 15 uut elektribussi ja esimesed PESA trammid.
- Võetakse hinnapakkumised akutrollide hankimiseks ning planeeritakse edasisi tegevusi seoses trolliveeremi uuendamisega.

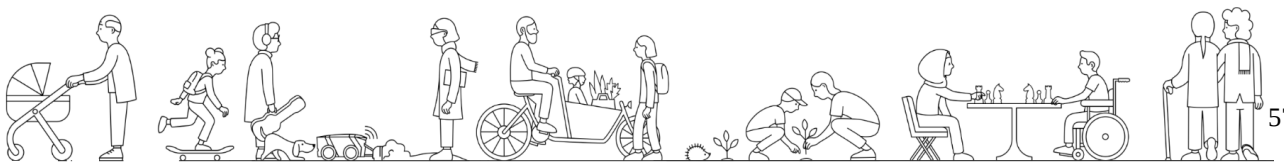

Tegevusprogramm 3. Mugav rattaliiklus

- Rattastrateegia elluviimise investeeringud (sh Lasnamäe rattatee ühendus kesklinnaga, Vabaduse väljakut ja Toompuiesteed ühendav rattatee; Tehnika tänava rattatee ühendus Telliskivi loomelinnakuga; Põhja-Tallinna ja linnakeskuse vaheline jalg- ja rattatee ühendus (Putukaväil); Rahumäe tee rattatee; raudteealused käigutunnelid (Endla tänav, Paldiski maantee, Pääsküla raudteejaam); Lastekodu tänava rekonstrueerimine lõigul Liivalaia – Masina; Tehnika tänava rattatee; ristmike, ühissõidukipeatuste ja kooliteekondade rattasõbralikumaks muutmine.
- Alustatakse Paldiski maantee raudteeviadukti kõrvale käigu- ja rattatunneli rajamist.
- Jalgrattateede põhivõrgu ehitamiseks ja jalgrataste parkimise võimaluste parandamiseks tehakse ettevalmistusi, et viia perioodi 2021–2027 säästva mitmeliigilise linnalise liikumiskeskkonna edendamise meetmest ellu järgmised projektid: Tehnika tänava rattatee; Tartu maantee rattatee ühendus lõigus Ülemiste raudteeviadukt – Vilmsi tänav; Pärnu maantee rattatee lõigus Vabaduse väljak – viadukt; Narva mnt rattatee lõigus Pronksi tänav – Russalka ristmik; Liivalaia tänav ja Suur-Ameerika tänava rattatee.
- III kvartalis alustatakse kooliteekondade rattateede ohtlike kohtade kaardistamise ja objektipõhise parandamisega.
- Jätkatakse ratturite ühissõidukipeatusest ohutult möödumise võimaluste parendamisega (Mere puiestee, Vabaduse väljak).
- Selleks, et arendada rattateede aastaringset läbitavust, on plaanis Toompuiestee jalgrattarada eraldavad tähispostid alles jätta ning talihooldust selles lõigus jätkata. 2023. aasta kogemust arvestades on sobiva tehnika puhul eraldatud rattarada võimalik sahaga hooldada juhul, kui rattaraja laius on vähemalt 2,1 m ja on loodud eeldused lume väljaveoks öisel ajal.

Tegevusprogramm 4. Uued tehnoloogiad ja teenused

- 2024. aasta III kvartalis viiakse läbi esimene kontsessioonihange elektriautode laadijate paigaldamiseks ja käitamiseks.
- Vaadatakse üle turismibussidele mõeldud peatumiskohtade liikluskorraldus.
- Välisprojekti SPINE raames toetatakse kastirataste renditeenuse osutamist koostöös City Bike OÜ-ga ning viiakse läbi hanked ühistranspordi, kergliiklusvahendite ning lühirendiautode infot koondavate infoekraanide disainimiseks ja paigaldamiseks. Balti jaama ning „Pargi ja reisi“ parklatesse paigaldatavad infoekraanid parandavad ümberistumiste ja eri transpordiviiside kombineerimise võimalusi.
- Välisprojekti PAVE-SCAN raames alustatakse teepinna ebatasasuste hindamist ja liiklusmärkide kaardistamist kaameratehnoloogia abiga. Selle tulemusel luuakse keskne andmebaas linna digikaksikus ning avaandmetena kuvamiseks. Kaardiandmed annavad võimaluse jälgida teekatendi seisukorra muutusi ja näiteks korraldada operatiivseid teeremonte. Samuti tekib ülevaade liiklusmärkidest ja nende asukohtadest, mille põhjal nii linn kui ka linna lepingupartnerid saavad liiklusmärke hallata ja seirata ning optimeerida liikluskorraldusvahendite hulka linnas.

Tegevusprogramm 5. Regionaalne ja rahvusvaheline liikuvus

- Jätkub pealinna regiooni ühtse liinivõrgu arendamine koostöös Harjumaa omavalitsustega, sh kiirete otseliinide loomiseks suuremate asulate ja keskuste ning Tallinna linnaosade vahele.
- Jätkatakse arutelusid ministeeriumite ja Põhja Ühistranspordikeskusega regiooniülesele ühtsele piletisüsteemile üleminekuks.

Tegevusprogramm 6. Linnakeskkonda sobiv parkimine

- Jätkatakse liikuvuskavas kirjeldatud parkimispoliitika alustel uue parkimisnormatiivi koostamist. Uus parkimisnormatiiv on kavas aasta jooksul ka vastu võtta.
- Jätkatakse lühiajaliste parkimiskohtade loomist posti- ja kullerteenuse ning autode lühirendi- ja taksoteenuse osutamiseks.

Tegevusprogramm 7. Liikluse juhtimine ja planeerimine

- Uuendatakse 30 foorikontrollerit, sh vahetatakse ühistranspordi prioriteedisüsteemi kasutuselevõtuks välja vähemalt 10 foorikontrollerit ja ehitatakse ümber sidesüsteem.
- Alustatakse Tallinna liikluskorralduse otsustusprotsesside põhimõtete väljatöötamisega, sh vastutusalade määramisega, et muuta planeeringute ja projekteerimistingimuste menetlemine, sh liikluskorralduslahenduste kavandamine efektiivsemaks.
- Jätkatakse Tallinna liiklusmudeli ajakohasena hoidmist ning liikluslahenduste (sh ajutise liikluskorralduse) kavandamiseks stsenaariumite koostamist.

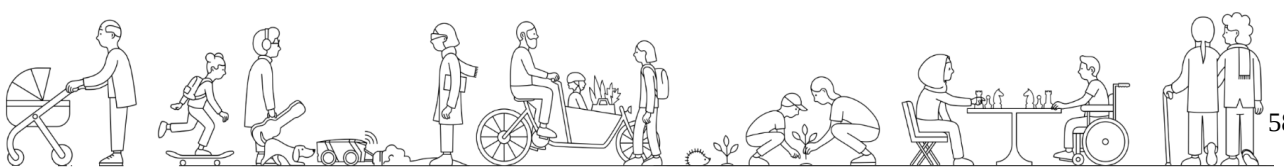

Tegevusvaldkond 7: Linnamaastik

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Eesmärk 1. Linnaruum on puhas, roheline ja atraktiivne

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

„Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“, Tallinna haljastu tegevuskava 2013–2025, Kadrioru pargi arengusuunad aastatel 2017–2027 ning riiklik „Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030“. Algatamisel on uue haljastu tegevuskava koostamine.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegiliste sihtide „Sõbralik linnaruum“, „Kodu, mis algab tänavast“ ja „Roheline pööre“ ning suurel määral strateegilise sihi „Terve Tallinn liigub“ saavutamisse.

Linnamaastiku valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Keskkonnahoid“, „Korrakaitse“, „Liikuvus“, „Linnavara hoidmine ja arendamine“, „Linnaplaneerimine“ ning „Tehnovõrgud“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[14], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 elluviimist ei ole sel korral võimalik olemasolevate mõõdikute alusel hinnata. Eesmärgi mõõdiku sihttasemed, millega hinnatakse avalike haljasalade kättesaadavust, on täpsustamisel. Võrreldes 2022. aastaga on avalike haljasalade kättesaadavus jäänud enam-vähem samaks. Vähesel määral on vähenenud nende elanike osakaal, kes elavad kuni 300 m kaugusel avalikest haljasaladest, mis on suuremad kui 0,5 hektarit. Seda võib selgitada asjaoluga, et Tallinna elanike arvu kasvades on inimesi lisandunud piirkondadesse, kus rohealade kättesaadavus on halvem.

Tegevusprogramm 1. Haljastu nutikas eluring

Tegevusprogrammi täitmine kulges olemasoleva mõõdiku põhjal plaanipäraselt ja osakaal linnale kuuluvast nõuetekohaselt hooldatud haljastust kasvas, saavutades tasemeks 58%. Viimastel aastatel on põhjalikult uuendatud mitmeid parke üle linna ja üha rohkem tallinlasi on jõudnud nendega tutvumas käia. Seoses põuaperioodiga vähendati juuni lõpus oluliselt linnale kuuluvate haljasalade niitmise intensiivsust. Selle tulemusena õitsesid magistraalteede haljasaladel niidutaimed. Niitmist jätkati augusti lõpus, pärast põuda.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- 2023. aastal oli valdkonnas kõige suurem rõhk Euroopa rohelise pealinna aasta tegevustel.
- Viidi ellu projekt „Rohejälg“, et kiirete sekkumistega parendada linna rohealade ja tiheda kasutusega linnaruumi kvaliteeti ning toetada linnasiseste rohevõrgustike kujunemist. Projekti raames kutsuti Tallinna linnaosades ellu ligi 70 taktikalist ruumisekkumist ehk linnaruumi kiire parendamise tegevust. Suurematest objektidest valmisid Jõesuu park Piritale, Raekoja platsi suvepark ning linnahalli ja Vanasadama vaheline rannapromenaad.
- Investeeriti parkidesse ja rohealadesse, sh valmis Juudi kalmistupark (Magasini tn 27), uuendati Kadrioru pargiteid, valmisid Putukaväila ja Järveotsa promenaadi projektid ning Klindipargi Paevälja sild. Algas Kadrioru Pargi uue majandushoone (L. Koidula tn 34a) ehitamine.
- Linnaruumi istutati uusi puid ja põõsarühmi ning rajati niidualasid. Kokku istutati 1104 puud, sh 304 varjupuud (neist 150 istutati koos laulu- ja tantsupeol osalenud noortega), 18 puud istutati ümber ja 328 puud lisandus teede rekonstrueerimise käigus. Rajati 14 lilleniitu (kokku 3,5 ha). Kolmel suuremal ristmikul asendati 2390 m^2 asfalti haljastusega: istutati 8 puud, 3930 põõsast ja 6202 püsilille.
- Keskkonna- ja kommunaalamet koordineeris haljastuse hooldust, sh korraldas asutus Kadrioru Park Kadrioru, Tammsaare ja Tondiraba pargi, Reidi tee, Kalamaja kalmistupargi ja Harju tänava haljasala ning Vabaduse väljaku 12 haljastuskonteineri hooldust. Samuti korraldas Kadrioru Park Tallinna linna omandis oleva 48 purskkaevu aastaringset hooldust, Tallinna lennujaama lillekonteinerite hooldust, teemaal kasvavate põõsarühmade (40 152 m^2) ja 1753 üksikpuu hooldust.
- Töötati välja linnametsade kontseptsioon. Põhjalikumalt käsitletakse metsi ja nende arengut 2024. aastal koostatavas haljastu tegevuskavas.
- Tallinna Botaanikaaial valmis Tallinnale haljastuslikult väärtuslike, vastupidavate liikide ja sortide nimekiri.
- Haljastuse hooldamise lepingutes vaadati üle niitmise intensiivsus ning alustati läbirääkimistega vajalike muudatuste üle.

[14] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

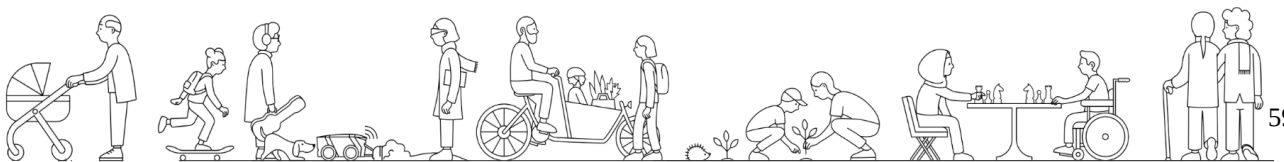

- Avaliku haljastuse kvaliteetsemaks muutmiseks koostati avalikule alale sobivate puu-, põõsa- ja püsikuliikide nimekirjad ning valmistati ette linnavalitsuse määrust, mis käsitleb avalikule alale haljastuse rajamist.
- Pestitsiidide kasutamise vähendamiseks rakendati integreeritud taimekaitse põhimõtteid. Põhjalikumalt käsitletakse seda teemat keskkonnahoiu arengukavas, mis on koostamisel ja valmib 2025. aastal.
- Jätkati Tallinna linna hooldus-, heakorra- ja haljastustööde infosüsteemi (HHHIS) arendamist. Selle eesmärk on lihtsustada andmete ristkasutust, muuta igapäevatöö efektiivsemaks ning kaasata linnaelanikke paremini linnaruumi probleemidega tegelemisse.
- Arendati raielubade andmebaasi, uuendatud versioon on kavas avalikustada 2024. a.
- Inglise keeles anti välja raamat „Tallinna pargid ja haljasalad“.

Tegevusprogramm 2. Kalmistud ja matuseteenused
Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed ning mõõdikute metoodika ja baastasemed vajavad jätkuvalt täpsustamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Investeeriti linna kalmistutesse, sh Liiva kalmistu piirdeaia rajamisse ja Rahumäe kalmistu piirdeaia rekonstrueerimisse. Restaureeriti Metsakalmistu kabeli vitraažaken ja välisuks ning paigaldati kellatorni elektrooniline kell.
- Tagati matuseteenus (2023. aastal korraldati 4150 matust) ja väikeloomade krematooriumi teenus ning seitsme kalmistu aastaringne korrashoid.
- Alustati kõigi Tallinna linna omandis olevate kalmistute pumplate, vee- ja elektritrasside ning kastmisveevõtukohtade projekteerimist.
- Valmis Rahumäe kalmistu uue teenindushoone projekt.

Tegevusprogramm 3. Laste mängukohad
Tegevusprogrammi täitmine kulges olemasoleva mõõdiku põhjal plaanipäraselt ja kõigi Tallinna avalike mänguväljakute puhul oli tagatud nõuetekohane hooldus. Mänguväljakute seadmete ja rajatiste hooldamist jätkati kõigis linnaosades 2022. aastal mängu- ja treeningväljakute hoolduseks loodud dünaamilise hankesüsteemi alusel. Kokku on linnaosade ja Kadrioru Pargi hooldada 350 mänguväljakut.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Keskenduti olemasolevate mänguväljakute rekonstrueerimisele. Tähtsamatest objektidest rekonstrueeriti Räägu pargi mänguväljak: paigaldati uued mängu- ja treeningelemendid, korrastati juurdepääsuteed ja rajati nõuetele vastav valgustus. Ümera tn 21a/b kinnistule ehitati uus perepark: korrastati kogu pargiala, rajati uus teedevõrgustik (sh rattatee), mängu- ja treeningalad. Põhja-Tallinna rajati kaks mänguväljakut. Uuele Angerja mänguväljakule rajati eraldi mängualad mudilastele ja kooliealistele lastele. Mänguväljakule paigaldati malelauad, lauatenniselaud, pinke ja rattaparkla. Kogu mänguväljak koos juurdepääsuteega on valgustatud. Karjamaa pargis laiendati mänguväljaku senist ala ning vanad mänguelemendid asendati uutega, sh rajati terviklik puhkeala koos terrassi ja istumisalaga ning ehitati muumistiilis mängumaja. Mänguväljaku alal uuendati kõnniteed ja lisati valgustus. Valmisid Tornide väljaku peremänguväljaku ja Õismäe tee 22a mänguväljaku rekonstrueerimise projekt.
- Valmistati ette mänguväljakute rajamise ja rekonstrueerimise programmi koostamist, millega jätkatakse 2024. aastal.

Tegevusprogramm 4. Loomakaitse
Sarnaselt 2022. aastaga andis ka eelmisel aastal prognoositust paremaid tulemusi loomade varjupaigast koju aitamine: kodutee leidis üle 95% loomadest (2020. aastal 60%, 2022. aastal 89%). Tänu lemmikloomade kiibistamisele ja registreerimisele – viimasel paaril aastal on registreeritud lemmikloomade arv Tallinnas oluliselt suurenenud – on ka aina rohkem kasse võimalik koju tagasi aidata, mis vähendab tuntavalt varjupaiga koormust ja nii loomade kui ka omanike stressi.

Hulkuvaid loomi on linnapildis näha vähem ning paranenud on inimeste arusaam eetilisest loomapidamisest. Üha enam osatakse märgata loomade väärkohtlemist, sh loomade illegaalset paljundamist. Tähelepanu tuleb pöörata hammustusjuhtumite vältimisele.

Hinnangut ei ole võimalik sel korral anda linlaste rahulolu puudutavate mõõdikute edenemisele, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed. 2024. aastal on plaanis teha põhjalikum uuring.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Ümera tn 21a/b kinnistule ehitati uude pereparki 2 koerteväljakut.
- Toompargi koerte jalutusväljaku rekonstrueerimiseks koostati põhiprojekt.
- Hoiti töös lemmikloomaregistrit. Tallinna loomade varjupaika jõudis 687 lemmiklooma. Tänu kiibistamisele ja registreerimisele on omanikuni tagasi jõudnud 248 looma. Varjupaiga abil on uue kodu leidnud 409 lemmiklooma.

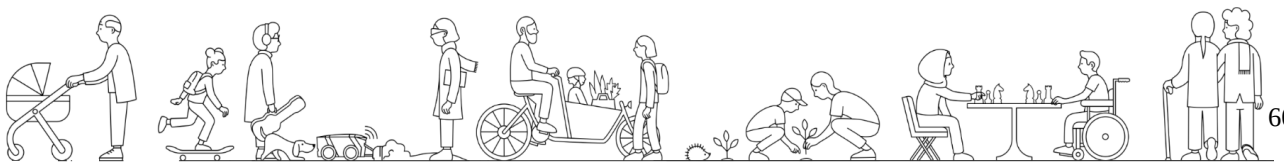

- Neljandat korda toimus keskkonna- ja kommunaalameti ning Eesti Loomakaitse Seltsi (ELS) korraldatud rahvusvaheline loomakaitse konverents, millest võttis osa üle 120 inimese nii Eestist, Soomest, Ukrainast, Suurbritanniast kui ka USAst.

Tegevusprogramm 5. Heakord
Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Viidi lõpule Kakumäe ranna-ala ja rannahoonete mahuline visioon sisendina Kakumäe ranna-ala detailplaneeringule (vt ka valdkond 8 „Linnaplaneerimine“).
- Koostati ajutise Stroomi rannahoone eeleskiis ning taotleti projekteerimistingimused.
- Koostati Harku järve rannaala korrastamise projekt.
- Valmis Kakumäe ranna välikäimla, sh vajalike kommunikatsioonide projekt. Ehitusega alustamine on kavandatud aastasse 2024.
- Soetati linnamööblit ja tänavainventari (prügikastid, pingid jm).

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta
Linnamaastiku valdkonna eelarve täitmisel ei kulgenud investeeringute tegemine plaanipäraselt. Suurematest investeeringuobjektidest on viibinud Kadrioru Pargi uue majandushoone (L. Koidula tn 34a) ehitamine seoses ettenägematute töödega ning sisustus- ja tehnikahangete nurjumisega pakkujate puudumise tõttu. Putukaväila ehitamiseks 2023. aastal läbi viidud hange nurjus, uus hange on menetluses. Mängu-, spordi- ja koerteväljakutega seotud investeeringutest on suurima mahuga Õismäe tee 22a peremänguväljaku rekonstrueerimine, mille projekteerimislepingu täitmine on viibinud töövõtjast tingitud põhjustel.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024
Tegevusprogramm 1. Haljastu nutikas eluring
- Investeeritakse parkidesse ja rohealadesse (sh Putukaväila I etapi ehitus, Poolamäe-Tiigiveski pargiansambli rekonstrueerimine, Ukraina väljaku rajamine Lembitu parki (arhitektuurikonkursi korraldamine), Klindipargi I etapi projekteerimine, Löwenruh’ pargi rekonstrueerimine, Pelguranna roheala rajamine, Kass Augusti promenaadi ehitus, Kakumäe-Tabasalu laudtee ehituse ettevalmistused, Kadrioru Pargi uue majandushoone (L. Koidula tn 34a) ehitus).
- Välisrahastuse toel on kavas alustada ettevalmistusega järgmiste objektide elluviimiseks toetusskeemist „Suuremate linnapiirkondade arendamine“:
    - Putukaväila Merimetsa ruumilõigu rajamine;
    - Vormsi haljasala;
    - Klindipargi Suhkrumäe ja Kese ruumilõigu rajamine.
- Euroopa rohelise pealinna projekti „Rohejälg“ järjena jätkatakse linnaruumiliste sekkumiste elluviimist, sh rajatakse asumikeskused Nõmmele ja Lasnamäele, ajutine trassipark Liivalaia tänava äärde ning taaselustatakse Raekoja platsi suvepark.
- Jätkatakse Tallinna linna hooldus-, heakorra- ja haljastustööde infosüsteemi (HHHIS) arendamist.
- Alustatakse uue haljastu tegevuskava koostamist (olemasolev kehtib aastani 2025).
- Otsitakse lahendusi haljastuslikult väärtuslike taimede emaistanduse rajamiseks, et säilitada nende genofond.
- Täiendatakse linna avaliku ala hooldamise nõudeid.
- Kinnitatakse linnavalitsuse määrus, mis käsitleb avalikule alale haljastuse rajamist, et muuta haljastus kvaliteetsemaks. Määrusest lähtuvalt täiendatakse ka avalikuks kasutamiseks mõeldud elurikka haljastuse veebikataloogi.

Tegevusprogramm 2. Kalmistud ja matuseteenused
- Algab Rahumäe kalmistu teenindushoone ehitamine.
- Investeeritakse linna kalmistute heakorda, sh Liiva ja Pärnamäe kalmistute tehnovõrkude ehitusse ning Liiva kalmistu automaatväravate projekteerimisse ja ehitusse.
- Jätkatakse kalmistuteenuste osutamist, võimaldades korraldada 4800 matust, ning väikeloomade krematooriumi teenuste osutamist. Samuti tagatakse kalmistute aastaringne korrashoid.

Tegevusprogramm 3. Laste mängukohad
- Investeeritakse mänguväljakutesse ja treeningelementidesse (sh Õismäe tee 22a mänguväljaku ehitus, Vana-Kalamaja tn 15 mänguväljaku rekonstrueerimine, Tornide väljaku mänguväljaku rekonstrueerimine, Lükati tee mänguväljaku rekonstrueerimine, Jugapuu mänguväljaku rekonstrueerimine ja muude mänguväljakute rekonstrueerimisprojektide ettevalmistused kõigis linnaosavalitsustes).
- Jätkatakse mänguväljakute rajamise ja rekonstrueerimise programmi koostamisega.

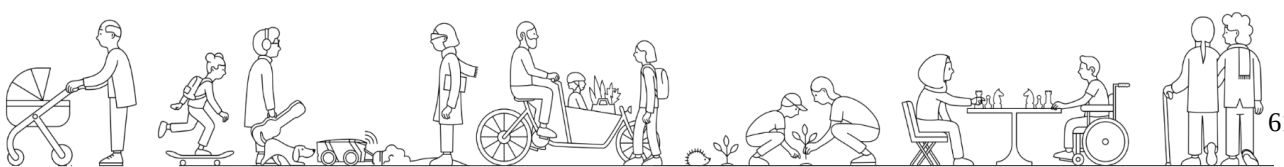

Tegevusprogramm 4. Loomakaitse

- Tallinna loomade varjupaika projekteeritakse ja ehitatakse kassimaja. Kuna Euroopa Komisjon on võtnud ette loomapidamistingimuste parandamise muu hulgas varjupaikades, on kassimaja ehitamine oluline nii loomade endi kui ka peatselt jõustuvate nõuete seisukohast.
- Rajatakse Toompargi, Tondimõisa pargi, Järveotsa tee 40 ja Kadrioru pargi koerteväljakud.
- Jätkatakse varjupaigateenuse osutamist ja hoitakse töös lemmikloomaregistrit.
- Septembris 2024 korraldatakse viies rahvusvaheline loomade heaolu konverents.
- Üldhariduskoolide algklassidele ja lasteaedadele tutvustatakse loomakaitset.

Tegevusprogramm 5. Heakord

- Viiakse läbi Stroomi ajutise rannahoone ehitus- ja projekteerimishange.
- Valmib Järveotsa promenaadi, turu ja näituste ala.
- Vanalinna, Kesklinna ja Kalamaja piirkonnas katsetatakse Tallinna uut viidasüsteemi.
- Alustatakse Õismäele avaliku uisuväljaku rajamise ettevalmistustöid.
- Korraldatakse Vabaduse väljakule paigaldatava uue liigutatava linnamööbli ideekonkurss, et leida järgmisteks aastateks uus lahendus.
- Jätkatakse linnamööbli soetamist ja paigaldamist.

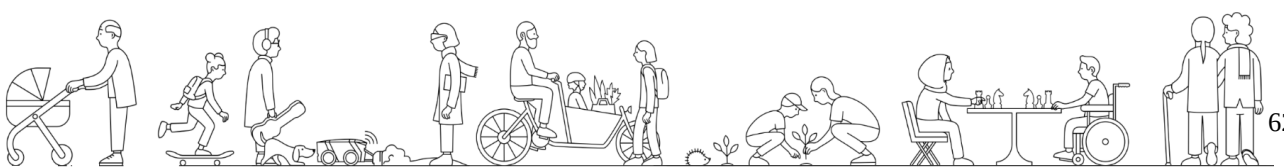

Tegevusvaldkond 8: Linnaplaneerimine

Valdkonna põhivastutajad: Tallinna Linnaplaneerimise Amet ja Tallinna Strateegiakeskus

Eesmärk 1. Selleks et viia ellu sõbraliku linnaruumi strateegilist sihti ja valdkonna visiooni, on Tallinnal ühtne ja järjepidev raamistik linna ruumilise arengu suunamiseks ning teadmistepõhiseks ja valdkondadeüleseks planeerimiseks. Lähtutakse nüüdisaegsetest linnaplaneerimise põhimõtetest ja uurimismeetoditest, milles on olulisel kohal innovaatilisus ja välisriikide kogemus. Kasutatakse tänapäevaseid digivahendeid. Planeerimistegevus on läbipaistev, sellesse kaasatakse avalikkus ja kõik huvigrupid. Tagatud on linnaruumi kohta tehtud otsuste järjepidevus – milles on kokku lepitud, see viiakse ellu.

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Tallinna üldplaneering, linnaosade üldplaneeringud, teemaplaneeringud, Tallinna rattastrateegia 2018–2027, riiklik „Ehituse pikk vaade 2035“, riiklik „Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035“, „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegiliste sihtide „Sõbralik linnaruum“ ja „Kodu, mis algab tänavast“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Roheline pööre“, „Terve Tallinn liigub“, „Heatahtlik kogukond“ ja „Loov maailmalinn“ saavutamisse.

Linnaplaneerimise valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Keskkonnahoid“, „Liikuvus“, „Linnamaastik“, „Linnavara“, „Haridus ja noorsootöö“ ning „Tehnovõrgud“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[15], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata.

Tegevusprogrammide 1, 2 ja 6 mõõdikute tasemed määratakse 2024. aastal arengustrateegia rakenduskava koostamise käigus. Sel korral nimetatakse vaid olulisemad tegevused ja investeeringud.

Tegevusprogramm 1. Arengustsenaariumid, planeerimise põhimõtted ja juhised

Tegevusprogrammi ellu viimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna mõõdiku metoodika vajab jätkuvalt täpsustamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati vanalinna arengukava koostamisega: 2023. aasta fookuses olid arutelud linna ametiasutuste ja üksuste vahel. Varasemast teravamalt ilmnes majade pragunemise ja vajumise probleemistik. See vajas eraldi käsitlust, et leida pikaajalisi lahendusi ja neid arengukavas kirjeldada. Tähelepanu pöörati arengukava sidususele vanalinna uuendatud kaitsekorra ning teiste hiljuti kinnitatud või paralleelselt väljatöötatavate arengudokumentidega.
- Sisustati Kaarli puiesteel asuv linna kaasamiskeskus Avalinn. Võõrustati välisdelegatsioone ja viidi läbi rahvusvahelised töötoad Saksamaa üliõpilastega. Aasta lõpus toimus esimene näitus koostöös planeerijate ühinguga.

Tegevusprogramm 2. Üld- ja teemaplaneeringud ning linnaruumilise arengu ettepanekud

Tegevusprogrammi ellu viimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Keskenduti linna üldplaneeringutele: jätkati Kesklinna üldplaneeringu eskiislahenduse koostamisega, tehti Tallinna kesklinna ettevõtluskeskkonna uuring, alustati Tallinna kesklinna liikuvusuuringu koostamisega ning Põhja-Tallinna üldplaneeringu ettevalmistamisega menetluseks ja vastuvõtmiseks.
- Koostati ja avalikustati Tallinna mereäärse kesklinna visioon, mis on linnahalli ja Vanasadama piirkonna arenduse alus nii lähiaja detailplaneeringute menetluse vajaduse vaates kui ka linna pikaaegse arenduse suunamiseks. Ümbritseva mereala uue visiooniga soovib linn avada diskussiooni piirkonna tuleviku osas. Alale planeeritakse avalikke hooneid, kaubandus- ja teeninduspindu, büroopindu ja hotelle. Kontseptsioon hõlmab endas kas Linnahalli täielikku rekonstrueerimist või uue hoone ehitamist. Koostati Valukoja piirkonna ruumiline visioon, mis on Ülemiste piirkonna ruumilise arenduse aluseks, alustati Kristiine multimodaalse sõlmjaama ja keskuseala visiooni koostamist ning moodustati sellekohane töögrupp, alustati Tervise tänava piirkonna linnaruumilise visiooni koostamist.
- Visiooniloomes võeti tähelepanu alla kolme strateegiliselt olulise linnaruumipiirkonna terviklik arendamine: merevärav (linnahalli–sadama piirkond), õhu- ja raudteevärav (lennujaama–Ülemiste piirkond) ning kesklinna regionaalne värav (Kristiine keskuseala).

[15] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

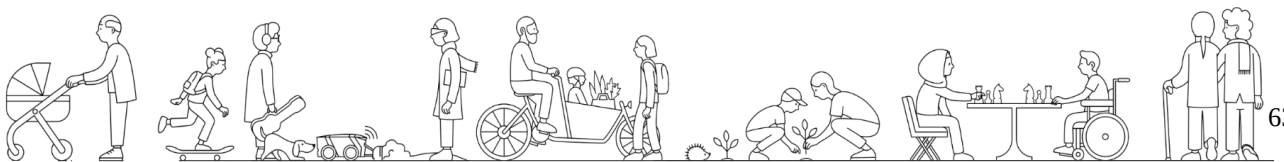

- Optimeeriti arhitektuurivõistluste arvu lähtuvalt vajadusest siduda need senisest selgemini investeeringutega ja tegevuste prioriteetsuse järjekorraga, 2023. aastal kuulutati välja Koidu tänava arhitektuurivõistlus, et saada Uue Maailma asumi peatänavale uus ruumilahendus.
- Euroopa rohelise pealinna programmi raames algatati taktikalise urbanismi (taktikaliste ruumisekkumiste) projekt „Rohejälg“, et kiirendada ruumimuudatuste elluviimist avalikus ruumis. „Rohejälje“ esimesel aastal loodi ja viidi ellu Raekoja suvepargi, linnahalli ja Vanasadama vahelise ala ajutise rannapromenaadi ja Jõesuu tn 5 rannapargi kontseptsioon. Programm jätkub ka pärast rohelise pealinna aastat.
- Avalikustati Tallinna linnaruumikunsti kaardirakendus, mille eesmärk on suurendada inimeste teadlikkust Tallinna avalikus ruumis paiknevatest kunstiteostest.

Tegevusprogramm 3. Detailplaneeringud
Detailplaneeringu menetluse kestuse mõõdiku täitmist mõjutas lõppenud aastal kolme enam kui 15 aastat ootel olnud detailplaneeringu kehtestamine, mis pikendasid keskmist menetlusaega: kehtestati Ahtri tn 3 detailplaneering, mis oli ootel olnud arendaja huvi puudumise tõttu, Rävala puiestee ärihoone planeering, mis oli seisnud kohtuvaidluste taga, ja Järvetipu arenduse planeering, mis oli ootel olnud omanikuvahetuse tõttu. Ülejäänud kümne kehtestatud detailplaneeringu keskmine menetlusaeg algatamisest kehtestamiseni oli 2401 päeva, mis on 379 päeva lühem kui aasta varem.
Tegevusprogrammi mõõdik „Linlaste osakaal, kes on pigem või väga rahul oma linnaosa ruumilise arenguga“ dubleeris varem valdkonna eesmärgi samasisulist mõõdikut, edaspidi loobutakse selle kajastamisest tegevusprogrammi all.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Uue Tallinna planeeringute registri arenduseks telliti detailanalüüs, mis valmis 2023. aasta lõpuks. Registri arendamine on planeeritud 2024. aastasse.
- Algatati mitmeid muudatusi eesmärgiga muuta detailplaneeringute menetlus kiiremaks, läbipaistvamaks ja koostöö osaliste vahel sujuvamaks: muudeti detailplaneeringu algatamise protsessi ja korrastati linnaplaneerimise ameti asutuse struktuuri.
- Liiguti jõudsalt edasi linna algatatud (näiteks Pikaliiva tn 69) ja teiste olulise mõjuga suuremahuliste (näiteks Tallinna Sadama piirkonna) detailplaneeringutega.
- Jätkati hankelepingute alusel Pikaliiva tn 69 kinnistu ja selle lähiala ning Pae tn 1 kinnistu ja lähiala detailplaneeringute koostamist.

Tegevusprogramm 4. Ehitustegevus
Tegevusprogrammi mõõdikud näitavad suuri edusamme: ehitus- ja kasutuslubade ning ehitus- ja kasutusteatiste keskmine menetlustähtaeg on viimase kolme aasta jooksul lühenenud umbes poole võrra ja seejuures kõigi nelja mõõdiku puhul üsnagi võrdsel määral. Edaspidi ei seirata lisaks keskmisele menetlustähtajale menetluste mediaanaega.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Aasta jooksul kaardistati detailselt ehitus- ja kasutusloaga seotud teenused ning loa taotlejate vajadustest lähtudes koostati kasutuslubade taotlemise, menetlemise ja väljastamise protsessi parandamise tegevuskava.
- 2023. aasta lõpuks valmis ehitusjärelevalve läbiviimist toetava menetluskeskkonna infotehnoloogilise lahenduse analüüs.
- Linnaplaneerimise amet toetas Kliimaministeeriumi eestvedamisel valmiva BIMi[16]-põhise loamenetluse arendusi riiklikus ehitisregistris testimisega. Kuna ministeeriumi tellitud arendused viibisid, ei jõutud aasta lõpuks loamenetluse funktsiooni kasutusele võtta, kuid see on plaanis 2024. aasta I kvartalis.

Tegevusprogramm 5. Geomaatika
Tegevusprogrammi elluviimisel oli tulemus plaanipärane kahe mõõdiku puhul, millele eelmisel aastal määrati sihttase. Aadressiandmete nõuetele mittevastavaid aadresse seirati 2023. aasta lõpuni. Aadressiandmete nõuetele vastavuse kontrollimine oli riiklik ülesanne, millest tulenevad aadresside korrigeerimise tööd viis linn lõpule 2022. aasta detsembris, edaspidi seda ülesannet ei täideta ning mõõdik jäetakse seirest välja. Nõuetekohaste ja tähtaja jooksul tehtud maakorraldustoimingute mõõdiku arvutusmetoodikat tuleb aga 2024. aastal täiendada, et uue maatoimingute infosüsteemi kaudu oleks võimalik teha statistiliste näitajate kogumiseks vajalikke päringuid.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Maatoimingute infosüsteem võeti täies ulatuses kasutusse.
- Viidi läbi geodeetilise võrgu haldamiseks ja tööde korraldamiseks vajalikud hanked.
- Tehti InSARi[17] analüüs, millega hinnati satelliidilt maapinna kõrgusmuutuste mõju geodeetilise võrgu märkidele.

[16] BIM, ingl *building information model* – ehitise infomudel.
[17] Interferomeetriline tehisavaradar, vt täpsemalt Vikipeediast.

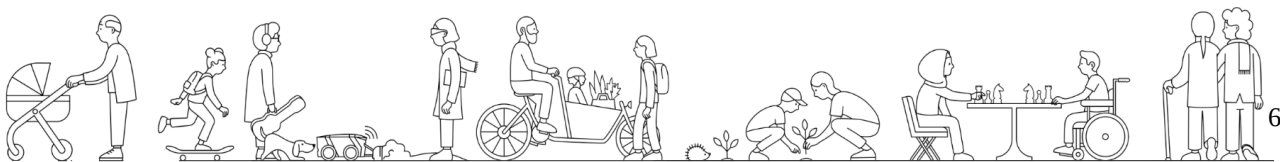

Tegevusprogramm 6. Muinsuskaitse
Tegevusprogrammi ellu viimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed ning mõõdikute metoodika ja baastasemed vajavad jätkuvalt täpsustamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Muinsuskaitseamet ja Tallinna linn sõlmisid halduslepingu, millega anti linnale üle riigi ülesannete täitmine muinsuskaitseseaduse rakendamisel Tallinna linna haldusterritooriumil.
- Muudeti linnaplaneerimise ameti muinsuskaitse osakonna struktuuri: loodi inseneripädevusega restaureerimise peaspetsialisti ametikoht, et parandada tööülesannete jaotust ning nõustamis- ja otsustuskvaliteeti.
- Mälestiste, vanalinna muinsuskaitsealal ja miljööväärtuslikel hoonestusaladel asuvate ehitiste ning väärtuslike üksikobjektide säilimise tagamiseks anti enam kui 330 000 euro ulatuses restaureerimistoetusi. Kirikurenessansi programmi raames anti kogudustele toetust muinsuskaitse all olevate kirikute restaureerimiseks ja nende kultuuriväärtuste konserveerimiseks ning finantseeriti kirikute ja nende kultuuriväärtuste tutvustamist laiemale huviliste ringile kokku enam kui miljoni euro ulatuses.
- Tunnustati 2022. aastal valminud parimaid renoveerimistöid.
- Jätkati Skoone bastioni ja selle ümbruse korrastamist, restaureeriti bastioni müür Rannavärava-poolsel küljel.
- Valmis dominiiklaste Püha Katariina kloostrikiriku katuse põhiprojekt, mis oli aasta lõpus läbi viidud ehitushanke aluseks.
- Restaureeriti linnamüüri Köismäe torni ja Plate torni vahelisel lõigul (tööd jätkuvad 2024. a) ning nn Margareeta müür. Valmis Patkuli trepi restaureerimise projekt ja viidi läbi hange tööde tegemiseks 2024. a esimeses pooles. Valmis Pilstickeri trepi ja sellega piirneva müüri restaureerimise tegevuskava.
- Jätkati Pirita kloostri varemete konserveerimist, korrastati põrandad.
- Tähistati mälestisi ja lisati infotahvleid nende tutvustamiseks.

Tegevusprogramm 7. Ligipääsetavuse poliitika ja järelevalve
Ligipääsetavuse infosüsteemis (LIPS) saavutati sihiks seatud kaardistatud objektide arv. Arengustrateegia rakenduskavaga 2024–2027 korrigeeriti 2023. aastaks seatud sihttase varasemast ambitsioonikamaks.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Aasta jooksul vaadati läbi 553 ehitus- ja kasutusluba (sh 217 kasutusluba vaadati läbi objektidel). Sealjuures nõustati ligipääsetavuse kavandamist suurematel sotsiaalobjektidel: Tallinna Haigla eelprojekteerimisel, lastehaigla laienduse ehitusloa ning Põhja-Eesti Regionaalhaigla onkoloogiaosakonna laienduse osalise kasutusloa menetlemisel.
- Ligipääsetavuse infosüsteem (LIPS) viidi vastavusse digiligipääsetavuse nõuetega, objekti info vaatesse lisati Google Mapsis teekonna loomise funktsioon. Ühissõidukipeatused kaardistati osaliselt, masskaardistus toimub 2024. aastal.
- Toimusid invakomisjoni korralised kohtumised puudega inimestega.
- Ligipääsetavuse fondi vahendeid kasutati ligipääsetavuse parandamiseks kaldteede, invakappide, invatõstukite jms inventari ning rajatiste abil Tallinna Perekonnaseisuameti Õnnepalee, Iru hooldekodu, Kesklinna ja Nõmme linnaosavalitsuste administratiivhoonete juures, samuti Vabaduse pargis (paigaldati ratastoolikiik). Fondi toel täiendati ka Pikakari ning Pirita invarandu.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta
Linnaplaneerimise valdkonna eelarve täitmist mõjutavad eelkõige muinsuskaitsealased investeeringud. Suures osas vastasid tegevused planeeritule, vähesed investeeringud jäid tegemata või lükkusid uude aastasse. Oleviste kiriku tööde maksumus kujunes planeeritust soodsamaks. Muinsuskaitse valdkonna toetustest jäi osa realiseerimata toetuse saajate loobumise tõttu.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024
Tegevusprogramm 1. Arengustsenaariumid, planeerimise põhimõtted ja juhised
- Viiakse lõpule ja kinnitatakse vanalinna arengukava aastani 2035.
- Jätkatakse uute kaasamispraktikate kasutuselevõttu kaasamiskeskuses Avalinn, hõlmates tegevusse linna ameteid ja teisi asutusi. Eraldi tähelepanu pööratakse elanikkonna suuremale kaasatusele ja dialoogile linna arengu ja detailplaneeringute valdkonnas. Otsitakse võimalusi laiendada Avalinna tegevust ka inimeste kodulähedastes asukohtades.

Tegevusprogramm 2. Üld- ja teemaplaneeringud ning linnaruumilise arengu ettepanekud
- Jätkatakse Kesklinna üldplaneeringu koostamisega ning Põhja-Tallinna üldplaneeringu kehtestamisega.
- Linnaruumiliste visioonide koostamisel on esiplaanil Kristiine keskuseala ja multimodaalne transpordisõlm.

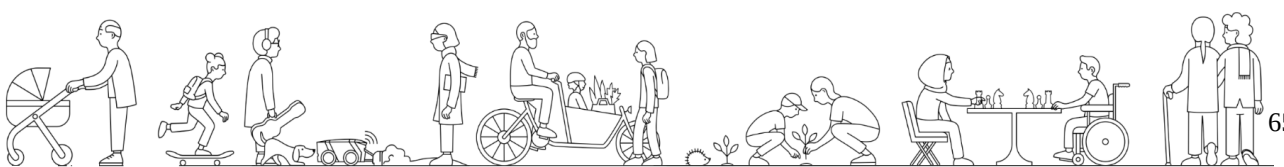

Tegevusprogramm 3. Detailplaneeringud

- Detailplaneeringute menetlemise teenuse parandamiseks ja menetlusaja lühendamiseks arendatakse planeeringute registri tarkvara (liidestamine, automatiseerimine, uute riiklike nõuetega vastavusse viimine, andmevahetus jne).
- Jätkatakse detailiplaneeringute teenuse disainiga, sh kaardistatakse teenus ja viiakse ellu pilootprojektid teenuse arendamiseks.
- Linnamudelit (3D-mudel) rakendatakse detailplaneeringute protsessis, et tekiks võimalus näidata kavandatud hooneid laiemalt olemasolevas linnaruumis ja seeläbi teha muudatused linnaruumis arusaadavamaks kõigile osalistele.
- Linna detailplaneeringud (nt Pikaliiva tn 69) ja olulise mõjuga suuremahulised detailplaneeringud (nt Tallinna Sadama detailplaneeringud) kehtestatakse tähtaja jooksul ja kooskõlas linnaruumi arengusuundadega. Pirita linnaosas koostatakse Lepiku tn 18 lasteaia detailplaneering linnaplaneerimise ameti pilootprojektina ning Lasnamäe linnaosas jätkatakse Pae tn 1 spordikeskuse detailplaneeringu koostamist.

Tegevusprogramm 4. Ehitustegevus

- Jätkatakse ehitus- ja kasutuslubade teenuste arendamist, sh protsessi muutmist kasutajate vajadustest lähtuvalt ning infovahetust Kliimaministeeriumiga riikliku ehitisregistri arendusvajaduste teemal.
- Arendatakse välja ja võetakse kasutusele ehitusjärelevalvet toetava menetluskeskkonna infotehnoloogiline lahendus.
- Käivitatakse regulaarne klientidelt tagasiside kogumine, et saada teavet ehitus- ja kasutusõiguse taotluse teenuse paremaks juhtimiseks ning tagasisidet tehtud muudatuste kohta.
- Võetakse kasutusele BIMi-põhine ehitusloa menetlus.

Tegevusprogramm 5. Geomaatika

- Arendatakse kasutusse võetud maatoimingute infosüsteemi MaTIS ning geomõõdistuse infosüsteemi GeoVeeb.
- GeoVeebis tutvustatakse InSARi (satelliidilt kõrgusmuutuste tuvastamine) analüüsi tulemusi ning tehakse avalikkusele kättesaadavaks aastatest 1950–1990 pärit geodeetilised plaanid, mille linnaplaneerimise amet on georefereerinud ja digiteerinud.
- Jätkub geodeetilise võrgu haldamine ja tööde korraldamine.

Tegevusprogramm 6. Muinsuskaitse

- Mälestiste ning vanalinna muinsuskaitsealal ja miljööväärtuslikel hoonestusaladel asuvate ehitiste ning väärtuslike üksikobjektide säilimise tagamiseks antakse restaureerimistoetusi. Kirikurenessansi programmi raames toetatakse kaitsealuste sakraalehitiste ja neis paikneva kunstivara restaureerimist.
- Käivitatakse kliendirahuloluküsitlused toetuste taotlemise teenuse kohta.
- Muinsuskaitsealaseid investeeringuid tehakse Toompea tugimüüri (sh Patkuli trepi), linnamüüri jt ajalooliste linnakindlustuste korrastamiseks, sh jätkuvad Skoone bastioni suuremahuline restaureerimine, Tallinna dominiiklaste Püha Katariina kloostri kiriku katuse ehitamine ning Pirita kloostri varemete konserveerimine.
- Tunnustatakse parimaid renoveerimisobjekte ja teostajaid.
- Teavitustegevusega (infotunnid ja trükised) suurendatakse linnaelanike muinsuskaitsealast teadlikkust ning jätkub kõigi linna arheoloogiamälestiste jt kultuuriväärtuslike objektide tähistamine ja infotahvlite paigaldamine.

Tegevusprogramm 7. Ligipääsetavuse poliitika ja järelevalve

- Alustatakse ligipääsetavuse arengusuundade ajakohastamisega uue arengudokumendi, juhendmaterjali või õigusaktina või muus asjakohases vormis.
- Ligipääsetavuse fondi abil jätkatakse linna avalike hoonete ligipääsetavuse parandamist.
- Laiendatakse ligipääsetavuse infosüsteemi (LIPS) kasutamist koostöös teiste omavalitsustega.

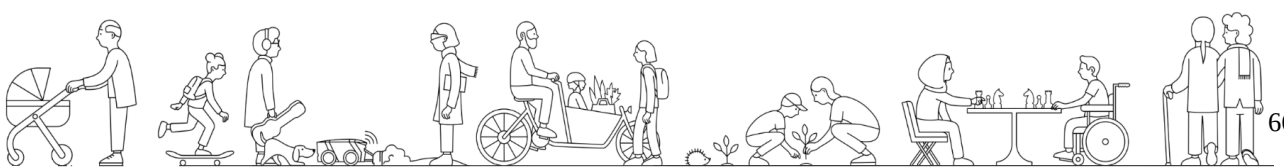

Tegevusvaldkond 9: Linnavara hoidmine ja arendamine

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Linnavaraamet

Eesmärk 1. Linnavara on parimas võimalikus kasutuses ja tagatud on optimaalne kinnisvaramaht teenuste osutamiseks

Eesmärk 2. Linnavara on majandatud jätkusuutlikult

Eesmärk 3. Linnal on vajadustele vastav eluasemefond nii abivajajatele kui ka linna strateegiliste sihtide saavutamiseks

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

„Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“, Tallinna teine elamuehitusprogramm (kinnitatud 2008), linnaosade üldplaneeringud, teemaplaneeringud, ühiselamutüüpi hoonete rekonstrueerimise programm (kinnitatud 2010), Tallinna jätkusuutliku linnaliikuvuse kava 2035, Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2012–2027 ning riiklikud dokumendid „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“ ja „Ehituse pikk vaade 2035“. Koostamisel on linnavara valdkonna arengukava.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Linnavara valdkond panustab väga suurel määral strateegiliste sihtide „Terve Tallinn liigub“, „Sõbralik linnaruum“, „Kodu, mis algab tänavast“ ja „Roheline pööre“ ning suurel määral strateegilise sihi „Heatahtlik kogukond“ saavutamisse.

Linnavara hoidmise ja arendamise valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Haridus ja noorsootöö“, „Liikuvus“, „Linnamaastik“, „Linnaplaneerimine“, „Sotsiaalhoolekanne“, „Tehnovõrgud“, „Ettevõtluskeskkond“, „Keskkonnahoid“, „Kultuur“, „Sport ja liikumisharrastus“, „Tervis ja tervishoid“, „Korrakaitse“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[18], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 saavutamine kulges planeeritust paremini ehk kasutuna seisvat vara võeti kasutusse, lammutati või võõrandati prognoositust rohkem. Teine eesmärgi mõõdik töötatakse välja valdkondliku arengukava koostamise käigus 2024. aastal.
Eesmärgi 2 saavutamine läks planeeritust paremini: nelja asemel sõlmiti 11 vara valitseja ja hoone kasutaja vahelist teenustaseme kokkulepet. Arengustrateegia rakenduskavaga 2024–2027 korrigeeriti ka selle mõõdiku sihttasemeid.
Eesmärgi 3 täitmist saab hinnata arengustrateegia rakenduskavas 2024–2027 väljatöötatud mõõdiku alusel, milleks on „Eluruumi üürilepingute arvu suhe linnalt eluruumi vajajate arvu“. Uue metoodika järgi oli sihttase 75%, mis ka saavutati.

Tegevusprogramm 1. Otstarbekalt kasutatud linnamaa

Tegevusprogrammi elluviimine kulges olemasoleva mõõdiku põhjal plaanipäraselt ja väärindamata, hoonestamata kinnisvara ei võõrandatud. Linn eelistab jätkuvalt maa müümisele selle väärindamist ja ka müümise korral eelistatakse, et maa oleks enne väärindatud.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Tallinna Linnavolikogu kinnitas linnavara valdkonna arengukava lähteülesande. Asuti arengukava koostamist ette valmistama: töötati välja selle esialgne struktuur, koostamise ajakava ja metoodika ning valmistati ette hankedokumendid arengukava koostamist toetava konsultanditeenuse sisseostmiseks. Arengukava valmimine on kavandatud aastasse 2025.

Tegevusprogramm 2. Heaperemehelikult majandatud ja keskkonnasäästlik kinnisvarakeskkond

Tegevusprogrammi täitmine ei edenenud plaanipäraselt ning varem kavandanud mahus ei õnnestunud A-energiaklassi kuuluvaid munitsipaalhooneid rajada. Kuue A-energiaklassi hoone asemel valmis neli. 2022. aastaga sarnaselt oli peamine mõjur heitlik majanduskeskkond. Sel põhjusel otsustati arengustrateegia rakenduskavaga aastateks 2024–2027 korrigeerida mõõdiku sihtasemeid.

Linna asutused tarbisid 2023. aastal peaaegu 100% taastuvelektrit. Jaanuaris ja veebruaris osteti sotsiaalmajadele universaalteenust (põlevkivist toodetud elekter), kuid selle osakaal on kogu linna mahust ühes kuus alla 1% ning kogu 2023. a peale veel väiksem. Alates 2023. aasta märtsist ostab linn ainult taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit, samuti on kogu 2024. aastaks sõlmitud hankeleping rohelise elektri ostmiseks.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Tallinna Linnavalitsusele esitati linna hoonete haldamise konsolideerimise tegevus- ja ajakava, kes leidis, et äri- ja eluruumide halduse konsolideerimine vajab täiendavat analüüsi. Konsolideeriti 10 lasteaia ja 2 huvikooli haldus.

[18] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

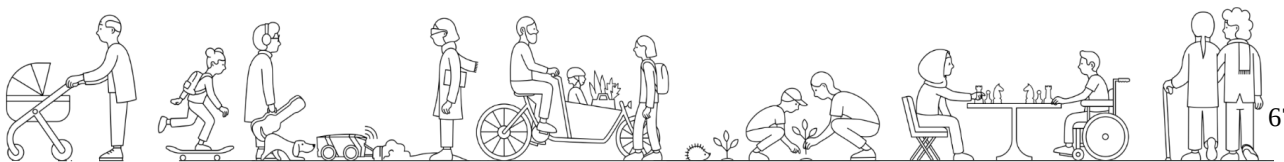

- 2022. aasta energiakriisist ajendatuna valmisid linnaasutuste 2022. aasta IV kvartali energiasäästu küsitluse tulemuste ja tarbimisandmete analüüs ning 2023. aasta I kvartali tarbimisandmete analüüs. Analüüs näitas, et 2022. aasta IV ja 2023. aasta I kvartalis säästeti kokku üle 8,7 miljoni kWh energiat, võrreldes samade perioodidega eelmistel aastatel. Nii elektri-, gaasi- kui ka soojusenergia tarbimiselt säästeti ligikaudu 1,3 miljonit eurot. Energiasäást saavutati tänu 2022. aastal rakendatud meetmetele, sh tänu tehnosüsteemide ümberseadistamisele ja töötajate teadlikkuse parandamisele, mis aitas muuta nende harjumusi. Kuna andmete kättesaamine viibis, ei olnud võimalik analüüsida 2023. aasta II ja III kvartali tarbimisandmeid.
- Tallinna kinnisvararegistris korrastati 20 hoone andmed. Lisaks toimus nii regulaarne kui ka ühekordne andmete kontroll ja korrigeerimine, sh telliti registri arendusi, millega parandati nii kinnisvaraobjektide kui ka nendega seotud dokumentide andmekvaliteeti ja kättesaadavust.
- Energiasäästu eesmärgil paigaldati linna hoonetele 15 päikeseelektrijaama ning sõlmiti lepingud veel 15 päikeseelektrijaama rajamiseks.
- Alustati Energia tn 13 moodulrenoveerimise katseprojekti ettevalmistamisega (projekteerimine), ehitustööd on planeeritud aastatesse 2024–2025. Renoveerimisel on kavas kasutada tehases toodetud seinamooduleid – tulevikus võib see tehnoloogia muuta kortermajade rekonstrueerimise senisest lihtsamaks, tõhusamaks ja soodsamaks. Sh pakub katseprojekt lahenduse, kuidas varem juba soojustatud fassaadi hoone järgmisel rekonstrueerimisel muuta ja lahendada ning seeläbi parendada hoone energiatõhusust ja viia sisekliima tänapäevaste normidega vastavusse.
- Linnavaraameti ja linna teiste ametiasutuste koostöös valmis kuus teistesse tegevusvaldkondadesse kuuluvat hoonet (Käo Tugikeskuse juurdeehitus, Tallinna kergejõustikuhall, Mustamäe Huvikool ning Tallinna Vindi, Asunduse ja Rõõmupesa lasteaed), alustati seitsme hoone ehitamist ja viieteistkümne objekti ehitusprojekti koostamist.
- Remonti tehti 13 haldushoones. Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti tööruumideks remonditi Endla tn 8 ruume, Vabaduse väljak 7 hoonel korrastati fassaad ja remonditi tööruume, remonditi Vabaduse väljak 10 hoone rõdud, korrastati hoovipoolne fassaad ja vahetati välja liftid, remonttöid tehti ka volikogu ja linnarhiivi hoonetes.
- Kontrolliti hoonestatud ja hoonestamata kinnistuid, 99-le hoonestamata objektile ja 105-le hoonestatud kinnistule on regulaarselt tellitud heakorrateenuseid (niitmine, prügi kokku korjamine, lehtede riisumine jne). Rohepöörde elluviimiseks ja põua tõttu vähendati niitmise sagedust.

Tegevusprogramm 3. Abivajajatele ja linnale olulistele töötajatele on tagatud elamispinnad
Tegevusprogrammi täitmine kulges olemasoleva mõõdiku põhjal plaanipäraselt, linnale vajalikele töötajatele tagatud eluruumide arv vastas sihttasemele 305.

Mõõdiku „Sotsiaaleluruumide keskmine ooteaeg“ väljatöötamine sõltub eluruumide kasutusse andmise korra määruse jõustumisest, sellega kaasnevate õigusaktide vastuvõtmisest ning eluaseme kontseptsiooni elluviimisest.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Valmis Tammsaare tee 135 munitsipaalelamu ehitusprojekt ning alustati Vasara tn 9 ja Alasi tn 1 sotsiaalmajade projekteerimisega.
- Üürile anti 303 eluruumi, pikendati 2262 eluruumi üürilepingut ja muudeti või lõpetati 395 üürilepingut.

Tegevusprogramm 4. Hästi toimiv koostöö erasektoriga kinnisvara korrashoidmisel ja arendamisel (koostöös ettevõtluskeskkonna valdkonnaga)
Tegevusprogrammi täitmine edenes kavakohaselt. Töötati välja uus mõõdik „Osakaal hoonestusõigustest, milles vähemalt 50% kasutusotstarbest on kaetud linnale olulise avaliku teenusega“ ning mille sihttase 100% saavutati. Linnamaad ei koormatud uute hoonestusõiguse seadmise lepingutega.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Tulenevalt uutest maa maksustamishindadest arvutati ümber hoonestusõiguste aastatasud ning töötati välja meetmed, millega leevendada aastatasude tõusuga hoonestajatele kaasnevaid finantskohustusi.
- Sõlmiti 31 lepingut linnale asjaõiguste omandamiseks ja 165 lepingut linna maa servituudiga koormamiseks.

Tegevusprogramm 5. Korteriomanike ja -ühistute nõustamine, sh vaidluste ja koostööprobleemide lahendamine ning toetusmeetmete rakendamine
Mõõdikute seire põhjal edenes oodatust paremini korteriühistutele toetuste maksmine. Sellegipoolest on vähenenud rahulolu korteriühistute teabekeskuse nõustamisteenusega ja kasvanud nõuetele mittevastavate taotluste osakaal. Kokku esitati 567 taotlust, millest 64 lükati tagasi. Nõustamisteenusega rahulolu vähenemise võis põhjustada korteriühistute jaoks raske olukord majanduses ja selle tõttu üles kerkinud keerulised juriidilised küsimused, millele pole võimalik alati ühest vastust anda. Taotlused lükati tagasi peamiselt seetõttu, et need olid esitatud topelt või ei vastanud määruste tingimustele või taotleja loobus toetuse taotlemisest. Vaja on pöörata suuremat tähelepanu toetusmeetmete taotlemise tutvustamisele ja teavitustööle.

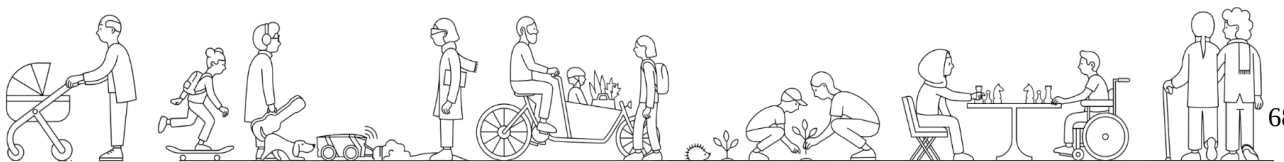

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Korteriühistute 9 toetusmeetme piires maksti toetust 503 taotlejale summas 1,4 miljonit eurot. Enim maksti toetusi korteriühistute hoovide haljastuseks, tuleohutuse tagamiseks ja rattamajade ehituseks.
- Korteriühistute teavitamiseks ja motiveerimiseks korraldati 6 üritust, neist 3 veebiseminari (tuleohutus, rattamajad ja õigusnõustamine), 1 loeng/seminar (korterite ümberehitused), 1 tunnustusvastuvõtt ja elamumajanduse konverents. Regulaarset teavitustööd tehti peamiselt uudiskirjade ja sotsiaalmeedia vahendusel. Koostati ja avaldati artikleid nii linna lehtedes kui ka erialaväljaandes „Elamu ja korteriühistu".

Tegevusprogramm 6. Maatoimingud

Tegevusprogrammi täitmine kulges olemasolevate mõõdikute põhjal plaanipäraselt.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Eelarves oli planeeritud maamaksu tulu 25 400 000 eurot, eelarve täideti summas 25 704 792 eurot ehk 101,2%.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Linnavara valdkonna investeeringute eelarve täitmine ei kulgenud plaanipäraselt: tehti 77% kavandatud investeeringutest. Energia tn 13 hoone moodulrenoveerimise projekteerimise algus viibis, kuna vajalike uuringute tegemine võttis oodatust kauem aega. Projekteerimisleping on sõlmitud, kuid väljamakseid 2023. aastal selle alusel ei tehtud. Tammsaare tee 135 munitsipaalelamu ehitusprojekt valmis 2023. a, ehitustöödega alustatakse käesoleval aastal. Remonttöödeks ja päikesepaneelide paigaldamiseks ettenähtud vahendite kasutamiseks on sõlmitud lepingud, osa töödest valmib 2024. aastal. Uuendati linna hoonete elektri- ja küttesüsteeme, tööd sujusid plaanipäraselt. Tähtaegselt lõpetati Õismäe tee 105a hoone elektritööd, kuid automaatse tulekustutussüsteemi väljaehitamine lükkus seoses hoone mõõdistustööde teostamise vajadusega 2024. aastasse. Elamuid korrastati nii väiksemas kui ka suuremas mahus, näiteks uuendati Akadeemia tee 34 tehnosüsteemid, vahetati Ankru tn 1 hoone katus ja tehti muid remonttöid ning vahetati Karjamaa tn 9 katus.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Otstarbekalt kasutatud linnamaa

- Koostatakse linnavara valdkonna arengukava tööversioon ning esitatakse linnavalitsusele heakskiitmiseks, et dokument tagasiside kogumiseks avalikustada.

Tegevusprogramm 2. Heaperemehelikult majandatud ja keskkonnasäästlik kinnisvarakeskkond

- Linna hoonete haldamise konsolideerimisel Tallinna Linnavaraametisse keskendutakse uutele valminud hoonetele.
- Paigaldatakse 15 päikeseelektrijaama ja algab Tondiraba jäähalli päikeseelektrijaama projekteerimine.
- Valmib moodulrenoveerimise katseprojekti (Energia tn 13) ehitusprojekt ning kuulutatakse välja ehitushange.
- Plaani järgi valmib 11 kasutusloaga hoonet, millest kuuel on A-energiaklass.
- Jätkatakse linnale kuuluvate hoonete elektri- ja küttesüsteemide uuendamist ning energiatõhususe parendamist ning hoonete ühendamist kaugküttevõrguga.
- Andmete saamisel viiakse lõpule analüüs linna hoonete energiatarbimise kohta 2023. aasta II–IV kvartalis ning jätkatakse 2024. aasta andmete (I–III kvartal) analüüsiga. Analüüsid ja nende aluseks olevad tarbimisandmed toetavad investeerimisotsuste tegemist (nt päikesepaneelide paigaldamisel, kaugküttele üleminekul). Samuti võimaldavad analüüsid jälgida, kas tehtud investeeringud annavad ka soovitud rahalise säästu.
- Jätkatakse linna administratiivhoonete hädavajalike remonttöödega.
- Vajadust mööda jätkatakse detailplaneeringute ja ehitusprojektide raames linnale asjaõiguste omandamist ning maa maksustamishindade muutmisest tulenevalt hoonestusõiguste lepingute muutmist.

Tegevusprogramm 3. Abivajajatele ja linnale olulistele töötajatele on tagatud elamispinnad

- Algab Tammsaare tee 135 munitsipaalelamu ehitamine ning valmivad Vasara tn 9 ja Alasi tn 1 elamute ehitusprojektid.
- Jätkatakse eluruumide üürile andmise ja olemasolevate üürilepingute pikendamisega. 2024. a jõustub uus Tallinna eluruumide kasutusse andmise korra määrus, millega muutuvad olulisel määral pakutavad teenused ja tegevused. Uue korra kohaselt saab sotsiaaleluruume kasutusse ainult linna sotsiaalteenusena. Linnaosavalitsuste sotsiaalhoolekande osakonnad hakkavad hindama terviklikult kõigi varasema määruse alusel arvele võetud sotsiaaleluruumi taotlejate abivajadust. Uutele taotlejatele antakse eluruume kasutusse ainult uue määruse alusel. Munitsipaaleluruumide osas toimuvad määrusest tulenevad muudatused alates 2025. aastast.

Tegevusprogramm 4. Hästi toimiv koostöö erasektoriga kinnisvara korrashoidmisel ja arendamisel (koostöös ettevõtluskeskkonna valdkonnaga)

- Jätkatakse vajaduspõhiselt hoonestusõiguse seadmisega.
- Jätkatakse linnale asjaõiguste omandamisega seotud eelnõude koostamist ja menetlemist.

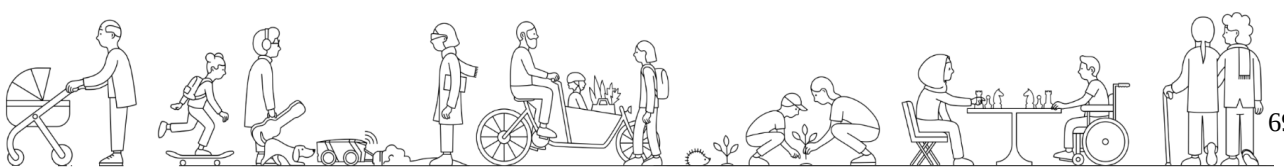

Tegevusprogramm 5. Korteriomanike ja -ühistute nõustamine, sh vaidluste ja koostööprobleemide lahendamine ning toetusmeetmete rakendamine

- Jätkatakse korteriühistute toetamist, et muuta elukeskkond turvalisemaks, kvaliteetsemaks ja keskkonnasäästlikumaks. 2024. aastal on prioriteet muuta korteriühistutele toetuste andmise korda, sh vaadatakse üle toetuste koosseis ja taotlemisprotsess.
- Jätkatakse regulaarset teavitustööd, et suurendada korteriomanike ja -ühistute teadlikkust (sh olulisematest seadusemuudatustest). Selleks korraldatakse seminare ja praktilisi õppepäevi, sh keskendutakse rohepöörde, tuleohutuse ja turvalisuse teemadele.
- Tööd alustab korteriühistute lepituskomisjon. See on linnast sõltumatu kohtuväline organ, kelle tööd hakkab korraldama Tallinna Linnavaraamet. Komisjoni eesmärk on lahendada korteriomandi ja korteriühistuga seotud vaidlusi lepitusmenetluse reeglite kohaselt.

Tegevusprogramm 6. Maatoimingud

- Peetakse arvestust maksustatava ja maksuvaba maa üle maaregistris ning esitatakse alusandmed Maksu- ja Tolliametile. Maamaksu tuluks prognoositakse 25 100 000 eurot, mis on võrreldes 2023. aasta prognoosiga 300 000 eurot väiksem tulenevalt 1. jaanuaril 2024 jõustunud maa maksustamishindade ja maamaksuseaduse muudatustest.

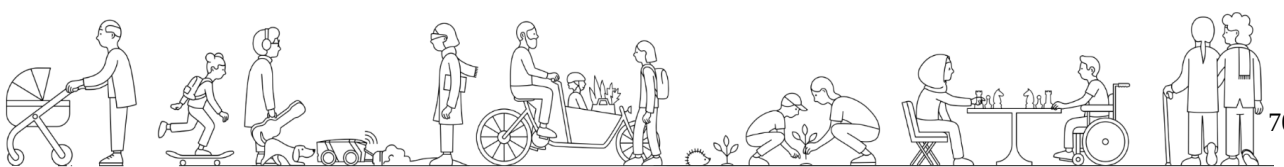

Tegevusvaldkond 10: Sotsiaalhoolekanne

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Eesmärk 1. Iseseisev ja toetatud toimetulek

Eesmärk 2. Turvalised peresuhted ja toetatud lapsepõlv

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Riiklik heaolu arengukava 2023–2030, seenioride eluasemeprogramm Tallinnas aastateks 2018–2023, hallatavate asutuste arengukavad (Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse arengukava 2022–2025, Tallinna Tugikeskuse Juks arengukava 2023–2025, Käo Tugikeskuse arengukava 2023–2026).

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Heatahtlik kogukond" ning suurel määral strateegiliste sihtide „Sõbralik linnaruum", „Kodu, mis algab tänavast" ja „Terve Tallinn liigub" saavutamisse.

Sotsiaalhoolekande valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Haridus ja noorsootöö", „Liikuvus", „Linnaplaneerimine", „Linnavara hoidmine ja arendamine" ning „Tervis ja tervishoid".

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[19], tegevuste ja investeeringute põhjal

Sotsiaalvaldkonna eesmärgid on iseseisev ja toetatud toimetulek ning turvalised peresuhted ja toetatud lapsepõlv. Nende täitmise edenemisele 2023. aastal saab anda hinnangu eeskätt tegevusprogrammide tulemuste põhjal, sest eesmärkide mõõdikute baastase pole veel välja selgitatud ja sihttase määratud.

Tegevusprogramm 1. Laste heaolu

Tegevusprogrammi elluviimine kulges plaanipäraselt. Vanemaharidust saanud perede osakaal abi vajavate lastega perede hulgas kasvas: 2023. aastal oli see 6,3% võrreldes 5,7%-ga 2022. aastal. Pakutav vanemahariduse maht pole siiski piisav. Seepärast on vaja leida võimalus suurendada vanemate tugigruppide arvu ning võimaldada eri sihtrühmadele uusi vajaduspõhiseid vanemakoolitusi. Mõõdiku „Turvakodus enam kui kolm kuud viibivate laste osakaal kõigist turvakodus viibivatest lastest" baastase oli 2021. aastal 17, kuid 2023. aastal oli see 14,6, mis näitab tuntavat paranemist. Tegevusprogrammi elluviimisel oli möödunud aastal üks keerulisemaid ülesandeid kriisis laste ja noorte, sh nende perede toetamine, sest laste ja noorte vaimset tervist mõjutas suurel määral nii COVID-19 järelmõju kui ka kestev Ukraina sõda.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati vanemlust toetavate tugiteenuste edasiarendamisega: loodi uusi, eri lastevanematele mõeldud tugirühmi (nt teismeliste vanemad, erivajadusega laste vanemad ja väikelaste vanemad). Kokku koolitati vanemlusprogrammi põhikoolituse (Preschool Basic) raames 147 lapsevanemat ja jätkukoolituse (Advanced) raames 56 lapsevanemat.
- 2023. aastal alustati Tallinna Perekeskuses kogukondliku ennetus- ja peretöökeskuse Perepesa kontseptsiooni arendamist. Eesmärk on suurendada kuni 7-aastaste laste ja nende vanemate toetamiseks mõeldud ennetavate teenuste kättesaadavust. Valmistuti Tallinna esimese Perepesa (Asula tn 11) avamiseks 2024. aastal.
- Lastele ja lastega vanematele turvakoduteenuse osutamisel olulisi muudatusi ei toimunud. 2023. aastal jätkus väikelaste turvakodu täituvuse jälgimine eesmärgiga, et ükski väikelaps ei viibiks turvakodus üle 3 kuu. Teenuse kontseptsiooni loomiseks tutvuti 2023. aastal välisriikide praktikaga, sh külastati sarnast teenust osutavat asutust Soomes.
- Tallinna Lastekodu osales 2023. aastal Sotsiaalkindlustusameti läbi viidud hankes kriisi- ja erihooldusperede leidmiseks ning edaspidi koordineerib ja toetab ka Tallinna Lastekodu kriisi- ja erihooldusperesid.
- Jätkati puudega laste ja täpsustamata erivajadusega laste tugiteenuste, sh tugiisikuteenuse ja lapsehoiuteenuse edasiarendamist: suurendati vajaduspõhise tugiisikuteenuse kättesaadavust suure abivajadusega lastele ja tõhustati tugiisikute värbamise protsessi, võttes kasutusele veebiplatvormid. Laiendati raske ja sügava puudega laste hoiukoduteenuse kasutamise võimalusi, näiteks teenuse kättesaadavus on nüüd lisaks Lasnamäe linnaosale tagatud ka Mustamäe ja Nõmme linnaosas. Laiendatud on lapsehoiuteenuse kättesaadavust kõikidele puudega ja vajadusel ka täpsustamata erivajadusega lastele.
- Jätkati 12–25-aastastele ärevuse, depressiooni, ennast vigastava käitumisega ja kriisi sattunud noortele ja nende peredele teenuste osutamist noorte arenguprogrammi kaudu. Kokku osales 2023. aastal programmis 288 noort prognoositud 200 noore asemel.
- Alustati Tallinna Laste Turvakeskuse uue hoone (Rivi tn 3) projekteerimist.

[19] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035" mõõdikute sihttasemete saavutamisest".

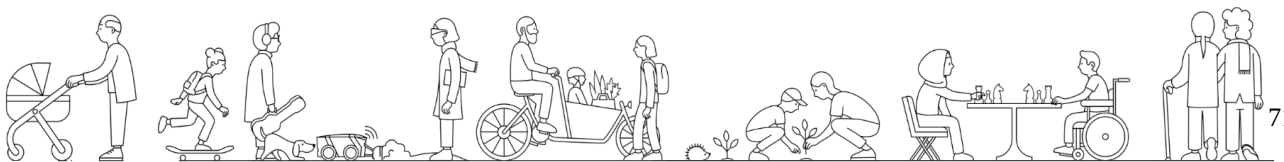

- Lõpetati Käo Tugikeskuse lastekeskuse hoone (Käo tn 53) laiendamine: ehitati juurde saal, kus toimuvad lastekeskuse üritused ja muud vaba aja tegevused.
- Projekteeriti Tallinna Lastekodu miljööteraapiakodu (Helmiku tee 69): valmis eskiisprojekt, et alustada ehitust sügisel 2024. Miljööterapeutiline asenduskodu toetab laste arengut ja toimetulekut nende eelnevate traumadega ning pakub toetavat alternatiivi, et lapsed ei peaks minema kinnisesse lasteasutusse või saaksid tuge igapäevaeluga kohanemisel kinnisest lasteasutusest lahkumisel.
- Toimus ka Tallinna Lastekodu uue peremaja (Künnapuu tn 116) projekteerimine, et alustada ehitust sügisel 2024. Peremajade järele on suur vajadus, sest Tallinna Lastekodul on pidevad probleemid ruumipuudusega ja lapsed ei saa piisavalt kiiresti vajalikule teenusele. Uued majad on projekteeritud selliselt, et kui lastekodu ruume enam ei vajata, saab seal osutada muid sotsiaalteenuseid (hoiukodu, eakate kodu, turvakodu jne).
- 2023. aastal alustati Tallinna Perekeskuse hoone (Asula tn 11) ümberprojekteerimist, et ehitada välja pööningukorrus ja parandada hoone üldseisukorda.

Tegevusprogramm 2. Puuetega inimeste hoolekanne

Mõõdik „Kodus iseseisvat toimetulekut toetavaid teenuseid saanute osakaal puuetega täisealiste koguarvust Tallinnas“ on kasvanud oodatust kiiremini (2023. a 26,6%, baastase 2020. a 21%). Kodus iseseisvat toimetulekut toetavate teenuste tagamine on oluline, kuna need sotsiaalteenused on vähem kulukad kui näiteks ööpäevaringne üldhooldusteenus ja ööpäevaringne erihoolekandeteenus. Hinnatud abivajadusega erivajadusega inimeste arv aina kasvab ja see suurendab ka mitme teenuse (näiteks tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse ja sotsiaaltransporditeenuse) mahtu ja eelarvevajadust. Seega on toetavate teenuste olemasolu ja tagamine oluline, et täita tegevusprogrammi eesmärki toetada puuetega inimeste iseseisvat toimetulekut.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Valmis sotsiaaltransporditeenuse analüüs, mille eesmärk oli muuta selgemaks teenuse korraldamisega seotud vastutuse jaotus asutuste vahel, lihtsustada teenuse korraldust osalistele ning optimeerida teenuse kasutamise ja korraldamisega seotud ressursse. Analüüsist nähtus teenuse korraldamise muutmise vajadus, millega arvestatakse tulevases sotsiaaltransporditeenuse arenduses ja korralduses.
- Eri toetusastmega teenuseid osutati puuetega inimeste töö- ja rakenduskeskustes ning Tallinna linna hallatavates asutustes (Tallinna Vaimse Tervise Keskus, Käo Tugikeskus, Tallinna Tugikeskus Juks), kus pakutakse puuetega inimestele eneseteostusvõimalust tegevuste kaudu ja toetatakse nii nende ühiskonnaelus osalemist.
- Iseseisvat toimetulekut toetati ka eluruumide puuetega inimeste vajadustele vastavaks kohandamise meetmega, kuhu oli kaasatud välisrahastus (projekt „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“) ja mille raames aastatel 2018–2023 kohandati kokku 280 puuetega inimeste kodu.
- Jätkati elukeskkonna puuetega inimestele ligipääsetavuse parendamist. Näiteks viidi ligipääsetavuse infosüsteem (LIPS) vastavusse digiligipääsetavuse nõuetega ja parandati linnale kuuluvate objektide ligipääsetavust (vt täpsemalt valdkond 8: „Linnaplaneerimine“).
- 2023. aasta lõpus allkirjastati projekteerimisleping Käo tugikeskuse Pae keskusele (Võidujooksu tn 18) uue hoone ehitamiseks (vana lammutatakse ja ehitatakse uus).
- Jätkusid ettevalmistused Tallinna Tugikeskuse Juks hoone (Kadaka tee 153) vana korpuse remondiks ja uue korpuse ehituseks. Visioonikavandi projekteerimiseks korraldati hange.
- Tallinna Vaimse Tervise Keskuse hoone (Mai tn 23) 2023. aastaks planeeritud renoveerimine viibis, kuna projekteerija tegi põhiprojekti parandusi, mille tähtaeg jäi 2023. aasta lõppu.

Tegevusprogramm 3. Toimetulekuraskustes inimeste hoolekanne ja hoolekanne kriisisituatsioonides

Resotsialiseeritute kumulatiivne osakaal resotsialiseerimisteenuse saajatest on kasvanud kavandatust enam: 2023. aastaks prognoositud 14% asemel 17,9%-ni. Resotsialiseerimisteenuselt iseseisvasse ellu suundunud inimeste osakaalu suurendas Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse töö teenuse saajate individuaalsel toetamisel, üürimisnõustamise ja -toetamise teenus, mis on abiks iseseisvama toimetuleku saavutanud inimestele vabaturult eluruumi leidmisel (sh ühekordsete kulude tasumisel, nagu maakleritasu, tagatisraha ja üüri ettemaks), ja sotsiaaleluruumi kasutusse andmise võimaldamine. Märkimisväärselt on tõusnud nende ühiselamus resotsialiseerimisteenust saanute arv, kes on olnud valmis teenuselt edasi liikuma: kui 2021. aastal oli neid 14 ja 2022. aastal 9, siis 2023. aastal juba 18. Seda trendi on otseselt mõjutanud üürituru stabiliseerumine, mis on võimaldanud leida linna toel jõukohase eluruumi vabaturult.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Toimetulekuraskustes inimeste suuremat iseseisvust toetavate teenuste arendamiseks alustati toimetulekunõustamise teenuse väljatöötamist. Uue teenuse eesmärk on toetada tavapärase tugiisikuteenuse kõrval laiemat sihtrühma (lisaks puuetega inimestele toimetulekuraskustes inimesed). Valmistati ette katseprojekt nimetatud teenuse testimiseks enne uue teenuse rakendamist.
- Alates 2023. aasta algusest osutatakse koduta inimestele öömajateenust ja päevakeskuse teenust ühildatult Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse uues üksuses (Suur-Sõjamäe tn 6a). Teenused on selliselt abivajajaile mugavamini kättesaadavad ja nende kasutatavus on kasvanud. Näiteks kui 2022. aastal oli päevakeskuses külastuskordi kokku 404 (päevas

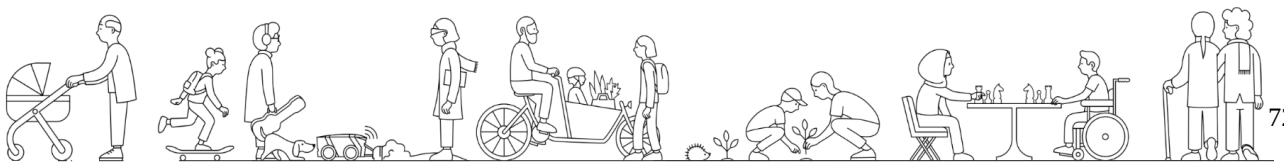

keskmiselt 1–2 teenuse kasutajat), siis 2023. aastal oli külastuskordade arv 14 235 (päevas keskmiselt 39 teenuse kasutajat). Tänu päevakeskuse pikenenud lahtiolekuaegadele (avatud iga päev vahemikus 9–19) on koduta inimestele tagatud turvaline koht, kus olla. Lisaks on päevakeskuses võimalik välja selgitada teenuse kasutajate abivajadus, et saata nad resotsialiseerimisteenusele.

- 2023. aastal töötati välja Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse teenuste kasutajate kriitilisemaid vajadusi aluseks võttes nn resotsialiseeriva järelevalveteenuse kontseptsioon. Teenus on mõeldud pikaajalistele kodututele, kellel on sageli vaimse tervise häired ja sõltuvusprobleemid, kelle puhul resotsialiseerimisteenus (ega erihoolekandeteenus) tulemusi ei anna ja kelle pikaajaline varjupaigateenusel (sh öömajas) viibimine ei ole põhjendatud. Teenuse raames võimaldatakse sihtrühma kuuluvatele inimestele majutuskoht koos toetava personaliga, kes tagab nende turvalisuse ja pakub vajaduspõhist abi minimaalsel igapäevaeluga toimetulekul.
- Uue sotsiaalmajutusüksuse (Punane tn 48b) ehituseks saadi 2023. aastal ehitusluba ning valmistati ette ehitushange.

Tegevusprogramm 4. Eakate hoolekanne

Üle 65-aastaste üldhooldusteenusele jõudnud eakate keskmine vanus kasvas 2023. aastal 82. eluaastani ehk saavutati 2035. aasta sihiks seatud eesmärk. Hilisemas eas üldhooldusteenusele jõudmise taga on eelkõige asjaolu, et eakatele osutatav kodune tugi on paranenud nii tänu lähedastele kui ka muude teenuste ja toetuste kaasabil. Näiteks suurenes mäluhäiretega inimeste päevahoiukohtade arv linna hoolekandesüsteemis (Iru Hooldekodus on tagatud 10 päevahoiuteenuse kohta, lisaks on tagatud omastehooldaja asendamise teenus, sotsiaalvalveteenus (varasem häirenuputeenus), koduteenus ja e-Selverist tellitud kaupade kojuvedu koduteenuse kasutajale.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- 2023. aasta juulis jõustus üldhooldusreform, mille raames hinnati ligi 2700 inimese abivajadust. Kui enne hooldusreformi sai Tallinna linna rahastusel üldhooldusteenust 552 inimest kuus, siis pärast reformi on teenusel olnud keskmiselt 2250 inimest kuus.
- Tulenevalt läbiviidud hankest muudeti sotsiaalvalveteenuse korraldust, mis muutis teenuse kättesaadavamaks ja lihtsamaks. Varasema häirenupu asemel paigutati teenuse saaja eluruumi seadmed, mis tuvastavad ootamatult tekkinud ohuolukorra (sh kukkumise, siseruumi lõksu jäämise) ja kutsuvad abi olukorras, kus inimene pole suuteline seda ise tegema. Uued seadmed koguvad andmeid inimese elukeskkonnast, tuvastades ebatavalise liikumise, temperatuuri (kütmata või ülekuumenenud eluruumid) ja õhuniiskuse ning inimene ei pea ise hätta sattumisest teada andma. Süsteem võimaldab ka lähedastel ja kontaktisikutel tutvuda tarkvara edastatud andmetega, saamaks kinnitust, et lähedasega on kõik korras.
- Sotsiaalkaitseministri määrusega nr 40 kehtestati koduteenusele uued nõuded, mis rakenduvad 1. jaanuaril 2025. Sellest tulenevalt alustati ülelinnalise, keskselt juhitava koduteenuse osutamise analüüsi ja mudeli loomist koostöös teenusedisaineritega ning kaardistati koduteenusega seotud probleemid ja kitsaskohad. Koduteenuse mudeli loomine on planeeritud 2024. aastasse.
- Lasnamäe Sotsiaalkeskuse uue hoone (Killustiku tn 16) valmimine oli planeeritud 2023. aastasse, kuid ehitustööd lõpetatakse augustis 2024. Lasnamäe Sotsiaalkeskuses hakatakse osutama eakate iseseisvat toimetulekut soodustavaid teenuseid võimalikult kodu lähedal.

Tegevusprogramm 5. Sotsiaaltoetused

Mõõdikute taset arvestades saab tegevusprogrammi edenemist pidada vaid osaliselt plaanipäraseks. Ilmajäetuse määr 2023. aastal on 2022. aasta võrdluses küll langenud 7,1%-lt 6,3%-ni ehk 0,8%. See tähendab, et mõnevõrra vähenes nende inimeste osakaal, kes ei saa lubada endale ja oma perele vähemalt viit materiaalset ja sotsiaalset komponenti 13-st, millest ilmajäetuse määr koosneb[20]. Samal ajal vähenes ka toimetulekutoetust ja sissetulekust sõltuvat toetust saanud perede arv. Kui 2022. aastal vajas toimetulekutoetust 10 971 peret, siis 2023. aastal oli abi vajavaid peresid 6820. Ennekõike on toimetulekutoetuse saajate arv vähenenud nende ajutise kaitse saanud Ukraina sõjapõgenike võrra, kes on leidnud töö ega vaja enam toimetulekuks seda toetust. Samas on toimetulekutoetust saavate perede arv jätkuvalt palju suurem kui 2021. aastal, mil toetust saanud peresid oli 2323.

Sissetulekust sõltuvat toetust sai 2022. aastal 6053 peret ja 2023. aastal 4830 peret. See muudatus on ennekõike seotud toetuse arvestamise uute aluste rakendamisega Tallinnas alates 2023. aasta aprillist, mil toetuse andmisel asuti senisest täpsemalt lähtuma selle saaja vajadustest. Kui võrrelda 2022. ja 2023. aastal vajaduspõhisteks toetusteks makstud summasid, suurenesid toimetulekutoetuse väljamaksed peaaegu 3 miljoni euro võrra. See tähendab, et inimesed vajasid rahalisi toetusi pere kohta palju suuremas ulatuses ja sageli ka pikema aja jooksul – see on seotud elukalliduse märkimisväärse tõusuga. Kõikidest Tallinna linna õigusaktide alusel makstavatest toetustest moodustas sissetulekust sõltuva toetuse osakaal 4,5% varasema 6,1% asemel (tegevusprogrammi mõõdik). Vajaduspõhise toetuse osakaal Tallinna linna sotsiaalhoolekandes on makstavate universaaltoetustega võrreldes jätkuvalt tagasihoidlik. Sissetulekust sõltuva toetuse osakaal vähenes osalt seetõttu, et kasvas mitme universaaltoetuse määr, kuid sissetulekust sõltuvate toetuste piirmäärad jäid samaks.

[20] https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-12/pt143%20Materiaalse_ilmajaetuse_uus_maaratlus.pdf

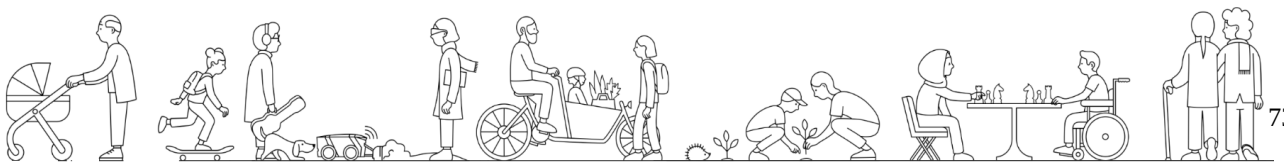

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati ilmajäetuses perede toetamist sissetulekust sõltuva toetusega. Et toetust paremini, vajaduspõhiselt sihitada ja inimesi võrdselt kohelda, rakendati uusi sissetulekust sõltuva toetuse arvestamise aluseid.
- 2023. aasta aprillist alates menetletakse sissetulekust sõltuvat toetust Tallinnas kindlale arvutusloogikale tuginedes universaaltoetuste andmekogu (UNTO) menetluskeskkonnas. See tagab taotluste kiire ja mugava menetluse taotluse vastuvõtmisest haldusotsuse väljastamiseni (vähendab halduskoormust). Ühtlasi tagas see kõigi linnaosade elanike võrdse kohtlemise toetuse saamisel.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Sotsiaalvaldkonna investeeringutest täideti veidi alla 50% aastaks kavandatud mahust. Selle peamine põhjus oli mitme hanke vaidlustamine. Lasnamäe Sotsiaalkeskuse (Killustiku tn 16) ehitusleping lõpetati ehitaja pankroti tõttu. Hoonele tehti audit, mille tulemusel korraldati ehitaja leidmiseks uus hange. Valmis Punane tn 48b sotsiaalmajutusüksuse projekt, kuid hoone ehitamiseni 2023. aastal ei jõutud. Ehitushange küll avaldati augustis 2023, kuid see vaidlustati riigihangete vaidlustuskomisjonis. 2023. aastal valmis Käo Tugikeskuse juurdeehitis (Käo tn 53). Alustati Tallinna Lastekodule uue peremaja ja miljööteraapiakodu projekteerimist ning laste turvakeskusele uue maja projekteerimist.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Laste heaolu

- Luuakse vanema ja lapse turvakodu uus kontseptsioon, koostatakse eelarve ja selgitatakse välja investeeringuvajadus.
- Tallinna laste eriravijuhtude kompenseerimiseks tehakse koostööd Sihtasutusega Eesti Lastefond.
- Kesklinna piirkonnas (Asula tn 11) käivitatakse kogukondlik ennetus- ja peretöökeskus Perepesa. Valmistatakse ette järgmise Perepesa avamine Haabersti linnaosas.
- Jätkatakse ja ühtlustatakse vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ rakendamist, koordineeritakse teavitustööd, et programm oleks regulaarselt kättesaadav lapsevanematele kõikjal üle Tallinna ning lapsevanemad oleksid motiveeritud oma vanemlikke oskusi arendama.
- Lapse heaolu spetsialistid ja Tallinna Lastekodu jätkavad asendushooldusel olevate laste olukorra järjepidevat hindamist, et lapsed ei jääks teenusele paigale, vaid liiguksid perre.
- Lapse tugiisiku teenusele haridusasutuses leitakse võimalikud alternatiivid, keskendudes lastele, kes ei vaja kõrvalabi püsivalt, vaid ainult aeg-ajalt ning kellele võivad sobida tegevused ja toimingud väikeses turvalises kollektiivis sotsiaaltöötaja või tegevusjuhendaja toetusel. Sel moel on võimalik vähendada tugiisikuteenuse ootejärjekorda.
- Arendatakse tegevustubasid ja päevakeskusi intellektipuudega noortele, sh noortele, kes ei osale õppetegevuses.
- Arendatakse tegevustubasid, et toetada erivajadusega (normintellektiga) laste sotsialiseerimist ja ennetada tõrjutust. Pärast õppetegevust pakutakse eakohast arengut toetavat vaba aja tegevust.
- Alustatakse Tallinna Laste Turvakeskuse hoone (Rivi tn 3) ehitust, ehitusleping planeeritakse sõlmida 2024. aasta lõpus.
- Alustatakse Tallinna Lastekodu miljööteraapiakodu (Helmiku tee 69) ja uue peremaja (Künnapuu tn 116) ehitust.
- Alustatakse Tallinna Perekeskuse hoone (Asula tn 11) pööningukorruse väljaehitamist ja hoone üldseisukorra parandamist.

Tegevusprogramm 2. Puuetega inimeste hoolekanne

- Tagatakse sotsiaaltransporditeenus kõikidele teenust vajavatele inimestele neile vajalikus mahus. Selleks viiakse läbi teenuse hange ja jätkatakse koostööd ASiga Tallinna Linnatransport.
- Kuna toetavate erihoolekandeteenuste korraldus liigub riigi vastutusalast kohaliku omavalitsuse omasse, mõeldakse läbi nende teenuste osutamise korralduslik pool, sõlmitakse teenuseosutajatega kokkulepped ja kujundatakse hinnakiri.
- Jätkatakse eluruumi kohandamise süsteemi arendamist (toimetulekunõustamine ja -õpe), et tagada erivajadusega inimeste toimetulek koduses keskkonnas.
- Isikliku abistaja teenus ja tugiisikuteenused vaadatakse üle, arvestades planeeritavaid riiklikult toetavate erihoolekandeteenuste ja kohaliku omavalitsuse teenuste muudatusi.
- Jätkatakse Tallinna Tugikeskuse Juks vana korpuse (Kadaka tee 153) remonti ja uue korpuse ehitust ettevalmistavaid projekteerimistöid.
- Valmib Käo Tugikeskuse Pae keskuse (Võidujooksu tn 18) uue hoone projekt.

Tegevusprogramm 3. Toimetulekuraskustes inimeste hoolekanne ja hoolekanne kriisisituatsioonides

- Koduta inimestele, kelle resotsialiseerimine on vähetõenäoline, arendatakse lisaks olemasolevatele teenustele (vajadustele vastav ja eesmärgipärane öömaja- ja päevakeskuseteenus, jätkuteenus vältimatu abi järgsele öömajateenusele, järelevalveteenus) välja täiendavad teenused, näiteks viiakse läbi toimetulekunõustamise teenuse katseprojekt ja korraldatakse toimetulekuõpet. Asutakse ellu viima resotsialiseeriva järelevalveteenuse kontseptsiooni.
- Eluruumi tagamise teenus rakendatakse täies mahus uutel alustel. Selleks hinnatakse uuesti eluruumi kasutajate abivajadust.
- Uue sotsiaalmajutusüksuse (Punane tn 48b) ehituseks sõlmitakse ehitusleping ja alustatakse ehitust.

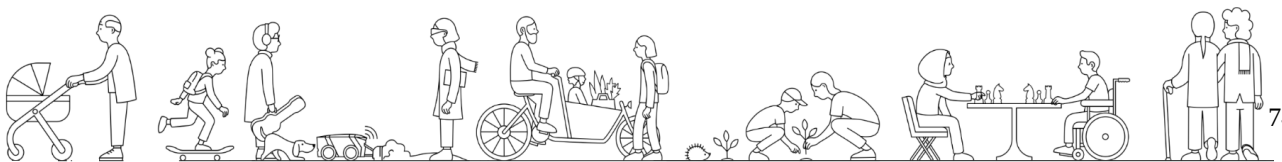

Tegevusprogramm 4. Eakate hoolekanne

- Pärast riigi üldhooldusteenuse reformi jõustumist jätkatakse Iru Hooldekodu pakutava hooldusteenuse ja tugiteenuste kohandamist riigi uutele teenusenõuetele ja inimeste abivajadusele vastavaks. Turuanalüüsi põhjal ajakohastatakse üldhooldusteenuse eest kohaliku omavalitsuse poolt kaetavate hoolduskulude piirmäära. Täiendatakse arvestusmetoodikat ja eelarvesse planeerimise aluseid.
- Valmib kliendi vajadustest lähtuv ja riigi uutele teenusenõuetele vastav koduteenuse mudel.
- Võimestatakse Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti keskse sotsiaalhoolekandelise abi hindamise tugimeeskonda, et toetada linnaosade sotsiaaltöötajaid koolituste, juhendmaterjalide ning keerukate ja komplekssete kliendijuhtumite hindamise ja juhtumikorralduse toega.
- Vaadatakse üle hooldajatoetuse põhimõtted ja selle maksmise korraldus tulenevalt hooldatava reaalsest hooldusvajadusest ja toimingutest, mida hooldaja peab hoolduse käigus tegema.
- Jätkatakse mäluhäiretega inimestele mõeldud kvaliteetsete päevahoiuteenuste kättesaadavuse suurendamist. See hõlmab teenuste arendamist Tallinna eri piirkondades, teenuste paindlikkuse suurendamist individuaalsetest vajadustest lähtudes ning hooldatavate mitmekesiste huvide ja eelistuste arvestamist.
- Lõpetatakse Lasnamäe Sotsiaalkeskuse uue hoone (Killustiku tn 16) ehitustööd.

Tegevusprogramm 5. Sotsiaaltoetused

- Jätkatakse sissetulekust sõltuva toetuse maksmist ilmajäetuses peredele.

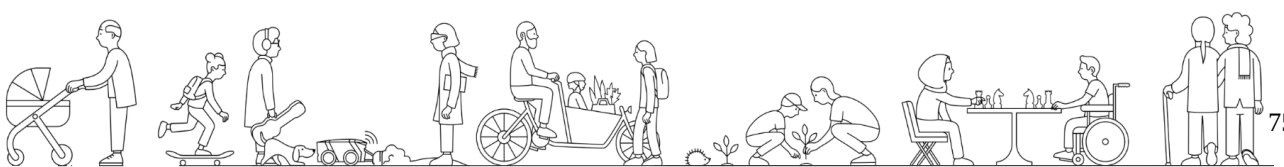

Tegevusvaldkond 11: Sport ja liikumisharrastus

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet

Eesmärk 1. Liikumisharrastus on iga linlase elu loomulik osa

Eesmärk 2. Spordis silmapaistev ja edukas

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Riiklik arengudokument „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“.

Tallinna spordivaldkonnas ei ole peetud vajalikuks eraldi arengudokumente koostada, kuivõrd valdkond on riiklikult hästi koordineeritud ja selge struktuuriga. Lisaks lähtutakse valdkonnasisesest kokkuleppest järgida ausa spordi põhimõtteid ja spordialade regulatsioone.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Terve Tallinn liigub“ ning suurel määral strateegiliste sihtide „Heatahtlik kogukond“ ja „Loov maailmalinn“ saavutamisse.

Spordi ja liikumisharrastuse valdkonna eesmärke aitavad saavutada eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Haridus ja noorsootöö“, „Liikuvus“, „Linnaplaneerimine“, „Linnavara hoidmine ja arendamine“ ning „Tervis ja tervishoid“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[21], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 täitmist ei saa sel korral veel mõõdikute alusel hinnata, kuivõrd mõlema eesmärgi mõõdiku metoodikat täpsustati arengustrateegia rakenduskava 2024–2027 koostamisel.

Tervisespordiga tegelemist seirati kuni 2023. aastani Eesti Olümpiakomitee andmete alusel. Selle asemel otsustati edaspidi kasutada tasuta kättesaadavaid Tervise Arengu Instituudi tervisekäitumise uuringu andmeid. Sellest lähtuvalt täpsustati ka mõõdiku metoodikat ning kohandati mõõdiku baastaset ja sihttasemeid. Uus mõõdik on „Tervisespordiga regulaarselt tegelevate elanike osakaal (16–64-aastased, vähemalt kaks korda nädalas)“. 2020. aasta Tallinna näitaja oli 48,5%, 2022. aastal 50,2%. Järgmine uuring käsitleb 2024. aastat, mistõttu saab pikemat trendi analüüsida nende andmete laekumisel.

Eesmärgi 1 seiramiseks võeti kasutusele ka mõõdik „Kehaliselt aktiivsete laste osakaal (11-, 13- ja 15-aastased, liiguvad vähemalt viis päeva nädalas)“. 2017/2018. õa oli Tallinna näitaja 44% ja 2021/2022. õa 42%. Uuringut tehakse iga nelja aasta tagant, järgmine kord 2025/2026. õa, mistõttu saab pikemat trendi analüüsida nende andmete laekumisel.

Eesmärgi 2 elluviimine edenes hästi, võttes arvesse, et rahvusvaheliste tiitlivõistluste individuaalarvestuses võidetud medalite arv oli 2022. aasta arvust küll väiksem (116 medalit), kuid ületas siiski prognoosi. 2023. aasta eesmärk oli vähemalt 90 medalit, võideti 100. Osaliselt võivad asjaolu, et viimastel aastatel on tallinlaste võidetud medalite arv suurenenud, toetada kaks tegurit: hõredam konkurents – Venemaa ja Valgevene sportlased ei osale tiitlivõistlustel – ja spordi(valdkonna) areng, mis on toonud kaasa uute alade tekkimise ning kasvatanud seeläbi ka väljaantavate medalikomplektide arvu. Eesmärgi teisest mõõdikust otsustati arengustrateegia rakenduskavaga 2024–2027 loobuda.

Tegevusprogramm 1. Ülelinnaline spordi- ja liikumispaikade võrk

Tegevusprogrammi 1 elluviimine ei edenenud plaanipäraselt: linna hallatavate spordiklubide üksikkülastuste ja klubide broneeringute arv oli võrreldes eelmiste aastatega jätkuvas languses. Põhjustena võib nimetada elukalliduse kasvu tõttu vähenenud ostujõudu ja seda, et linna üks enim kasutatavaid spordikeskusi, Tallinna kergejõustikuhall, oli 2023. aastal renoveerimise tõttu suletud. Tegevusprogrammi teise mõõdiku edenemisele ei ole võimalik sel korral hinnangut anda.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Viidi lõpule Tallinna kergejõustikuhalli tervikrenoveerimine.
- Töös olid Kadrioru staadioni renoveerimise ja juurdeehitise projekteerimine ning Sõle spordikeskuse juurdeehitise projekteerimine.
- Valmis Sõle spordikeskuse minijalgpalliväljak.
- Korraldati ideekonkurss Rannamõisa tee 1 ala tulevase kasutusotstarbe leidmiseks.
- Panustati linna terviseradade hooldusse, laiendamisse ja hooldusremonti.
- Valmistati ette linnaosadesse spordirajatiste rajamist eesmärgiga avada need 2025. aastal, kui Tallinn on Euroopa spordipealinn.

Tegevusprogramm 2. Organiseeritud sporditegevus

Tegevusprogrammi 2 elluviimine edenes hästi: sarnaselt eelmiste aastatega jätkus organiseeritud sporditegevuses osalevate 5–19-aastaste noorte osakaalu kasv. Noorte kasvavat sportimisharrastust on toetanud linna rajatud uued sportimisvõimalused ja kasvanud treeningrühmade arv. Mõnevõrra on vähenenud kvalifitseeritud treenerite arv: 2022.

[21] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

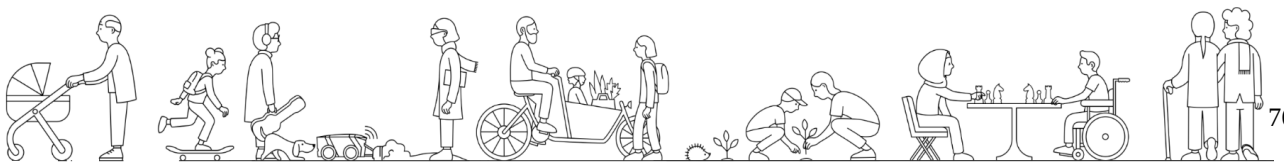

aastal oli kvalifitseeritud treenereid 1526 ja 2023. aastal 1493, kuid seda võib pidada pigem tavapäraseks kõikumiseks, mis ei avalda valdkonnale olulist mõju.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati spordiorganisatsioonide toetamist, et võimaldada organiseeritud sporditegevust. Sporditegevuse toetust anti 162 spordiklubile, kes kaasasid sporditegevusse 22 449 harrastajat ning 543 kvalifitseeritud treenerit. Toetati 24 kvaliteedikriteeriumidele vastanud spordiklubi, kus treenib 9444 harrastajat.

Tegevusprogramm 3. Mainekas spordisündmuste võõrustaja

Tegevusprogrammi 3 elluviimist hinnatakse, seirates Tallinnas toimuvate rahvusvaheliste tiitli- ja karikavõistluste arvu muutumist. Sihttase saavutati, võistlusi korraldati enam kui 2022. aastal (2022. aastal 22 ja 2023. aastal 26 võistlust). Samuti hinnatakse tegevusprogrammi edenemist programmis „Tallinn liigub" osalejate ja etappide arvu alusel: eelmisel aastal toimus 272 etappi, millest võttis osa 82 641 inimest (võrdluseks: 2021. aastal toimus 220 etappi 58 104 osalejaga ning 2022. aastal 235 etappi 70 437 osalejaga). Eelnevast nähtub, et etappide ja osalejate arv on koroonapandeemia järel taastumas ning etappide puhul on pandeemiaeelne tase juba saavutatud (2019. aastal toimus 269 etappi kokku 86 400 osalejaga). Tuginedes sündmuste korraldajate tagasisidele, prognoositakse 2024. aastal ja edaspidi nii etappide kui ka osalejate arvu kasvu.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Toetusi eraldati 114 Tallinnas toimunud rahvusvahelise spordiprojekti ja suursündmuse korraldamiseks. Näiteks toimusid Tallinnas Euroopa meistrivõistlused triatlonis „Ironman 70.3 Tallinn", FISi murdmaasuusatamise maailmakarikaetapp, CEV Euroopa meistrivõistluste naiste finaalturniir võrkpallis, discgolf'i Euroopa meistrivõistlused, 2024. aasta Pariisi olümpiamängude korvpalli eelkvalifikatsiooniturniir, Tallinna Maraton jpm.
- Viidi ellu terviseliikumisprogrammi „Tallinn liigub" sündmused.

Tegevusprogramm 4. Teadlikkuse parandamine

Tegevusprogrammi edenemisele ei ole sel korral võimalik mõõdikute alusel hinnangut anda. 2022. aasta Tallinlaste rahuloluküsitluse tulemustest ilmnes linlaste vähenenud teadlikkus sportimisvõimaluste olemasolust (2021. aastal 68% ning 2022. aastal 61%). Hinnangu, kas see on jätkuv trend või oli tegu ühekordse uurimismetoodika ebatäpsusest või millestki muust tingitud anomaaliaga, saab anda pärast järgmise rahuloluküsitluse tulemuste laekumist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati projekti „Sport kooli" elluviimist, milles osales 2023. aastal 23 Tallinna kooli. Projekti tegevustena korraldasid 28 spordiklubi treenerid noortele täiendavaid liikumistunde ja tutvustasid õppeaasta vältel spordialasid. Selle tulemusena suureneb tõenäosus, et spordiringi või trenni minev noor teeb endale sobiva valiku ning spordist ja liikumisest kujuneb talle elukestev harjumus. Kokku osales 2023. aastal projektis u 1000 esimese klassi õpilast.
- Liikumisharrastuse ja tervislike eluviiside edendamiseks avati linlastele suveks 19 koolistaadionit (vt ka ptk 2 „Haridus ja noorsootöö").
- „Liikumisaasta 2023" raames toimus ülelinnalisi teavituskampaaniaid ja sündmusi. Koostöös Tartu linnaga korraldati Tondiraba jäähallis suurejooneline korvpallisündmus „Tallinna ja Tartu legendide lahing".
- Viidi läbi kaasavaid kampaaniaid: südamekuu tähistamine, suvetreeningud ja spordihommik.
- Valmistati ette Tallinna aastat Euroopa spordipealinnana 2025.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Spordi ja liikumisharrastuse valdkonna investeeringute eelarve täitmine kulges üldjoontes plaanipäraselt. Suurematest investeeringutest valmis Tallinna kergejõustikuhall, kus on märkimisväärselt paranenud nii treenimise kui ka võistluste korraldamise tingimused mitmel spordialal. Töös oli Kadrioru staadioni valgusmastide vahetus. Väiksemaid tõrkeid investeeringute tegemisel siiski oli. Näiteks tekkis Nõmme suusasilla renoveerimisel tagasilöök seoses keskkonnaküsimuste ja -vaidlustega, Sõle juurdeehitise projekteerimise hanke algatamine seisis pikalt detailplaneeringu muutmise taga. Ilmarise tänava ekstreemspordiväljaku rajamine lükkus 2024. aastasse seoses täiendava projekteerimisevajaduse tõttu (vaja on ka valgusprojekti). Kristiine spordimaja soojustamise ja fassaaditööde projekteerimine lõpeb 2024. aasta I pooles, misjärel algab ehitus.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Ülelinnaline spordi- ja liikumispaikade võrk

- Viiakse ellu Kadrioru staadioni kompleksi renoveerimise ja juurdeehituse I etapp (valmib 2026. aastal).
- Jätkatakse Sõle spordikeskuse juurdeehitise projekteerimist.
- Alustatakse Punane tn 69 jalgpallihalli projekteerimist.
- Valmib Kadrioru staadioni uus valgustuslahendus.
- Valmistatakse ette linnaosadesse spordirajatiste rajamist (projekteerimised ja hangete läbiviimised) selle puhul, et Tallinn on Euroopa spordipealinn 2025.

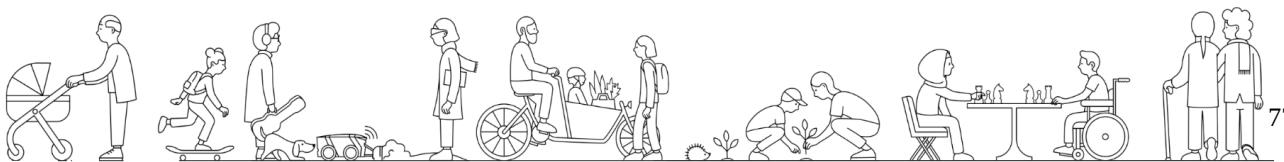

- Kaardistatakse linna olemasolev jalgpallitaristu ja töötatakse välja arendusplaan.
- Panustatakse linna terviseradade hooldusse, laiendamisse ja hooldusremonti.
- Lõpeb Kristiine spordimaja fassaadi ja soojustuse projekteerimine ning algab ehitus.

Tegevusprogramm 2. Organiseeritud sporditegevus
- Jätkatakse spordiorganisatsioonide toetamist, et võimaldada organiseeritud sporditegevust.

Tegevusprogramm 3. Mainekas spordisündmuste võõrustaja
- Jätkatakse toetuste eraldamist Tallinnas toimuvate regionaalsete ja rahvusvaheliste spordivõistluste korraldamiseks. Suuremad rahvusvahelised spordisündmused on 2024. aastal Tallinnas näiteks „Ironman 70.3 Tallinn“, Euroopa meistrivõistlused triatlonis, U21 vanuseklassi judo Euroopa meistrivõistlused, veemoto GT-30 ja OSY-400 paadiklassi maailmameistrivõistlused ja F-125 paadiklassi Euroopa meistrivõistlused. Samuti Euroopa DiscGolfi Festival, taliujumise maailmameistrivõistlused, FIBA EuroBasket 2025 valikmängud korvpallis, CEV Euroopa meistrivõistluste 2026 valikmängud võrkpallis, käsipalli Euroopa ja maailmameistrivõistluste valikmängud, UEFA rahvuste liiga kodumängud naistele ja meestele jalgpallis, U18 vanuseklassi IIHFi maailmameistrivõistluste I divisjoni B-grupi turniir jäähokis ja Tallinna Maraton.
- Jätkatakse terviseliikumisprogrammi „Tallinn liigub“ elluviimist.

Tegevusprogramm 4. Teadlikkuse parandamine
- Valmistutakse Tallinna aastaks Euroopa spordipealinnana 2025.
- Jätkatakse projekti „Sport kooli“ elluviimist.
- Jätkatakse kaasavate kampaaniate läbiviimist (nt spordihommik, spordinädal, suvetreeningud).
- Kavandatakse kampaania „Spordipühapäev“ korraldamist, kus kord kuus oleks teatud Tallinna spordibaasides külastajatele teatud ajal tasuta sissepääs.

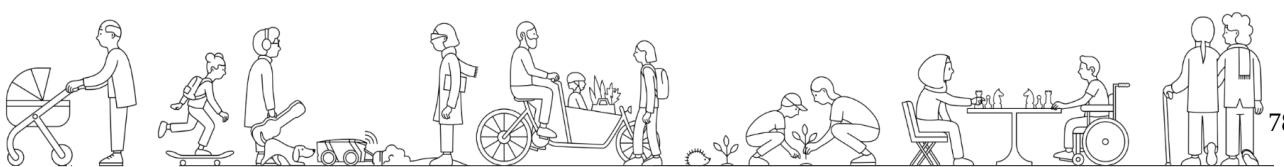

Tegevusvaldkond 12: Tehnovõrgud

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Eesmärk 1. Tehnovõrgud on tänapäevased, kvaliteetsed ja hooldatud

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

„Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“, Tallinna sademevee strateegia aastani 2030, Merirahu kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava 2017–2027, Kadrioru kaugkütte võrgupiirkonna soojusmajanduse arengukava 2017–2027, Tallinna linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023–2034, mis kehtestati 2023. aastal ja on jagatud kolmeks: lähiaastate kava (2023–2025), pikaajaline kava (2026–2034) ja kavaväline aeg (pärast 2034. aastat).

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegiliste sihtide „Kodu, mis algab tänavast“ ja suurel määral strateegiliste sihtide „Sõbralik linnaruum“, „Terve Tallinn liigub“, „Roheline pööre“ ja „Loov maailmalinn“ saavutamisse.
Tehnovõrkude valdkonna eesmärkide saavutamist toetavad eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Keskkonnahoid“, „Liikuvus“, „Linnamaastik“, „Linnaplaneerimine“ ning „Linnavara hoidmine ja arendamine“.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[22], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 elluviimist hinnatakse tegevusprogrammide 1–5 mõõdikutega edenemise alusel, mistõttu annab eesmärgi saavutamisest põhjalikuma ülevaate aruande järgnev osa. Kokkuvõtlikult saab öelda, et eesmärgi 1 elluviimine kulges enamjaolt plaanipäraselt ja mitme mõõdiku vaates ka üle ootuste positiivselt.

Tegevusprogramm 1. Veevarustus

Veekatkestuste keskmine pikkus on viimastel aastatel õnnestunud hoida sarnasel tasemel ning 2023. aastal jäi see juba alla kolme tunni. Eeldatavasti ei õnnestu seda järgnevatel aastatel kuigivõrd lühendada, kuna optimaalne tase on saavutatud. Oluline on saavutatud teenustaset edaspidi hoida.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Vee-ettevõtetega koostöös leiti sobiv lekkeindeksi arvutamise metoodika, milleks osutus rahvusvahelise veeassotsiatsiooni (International Water Association) soovituslik metoodika.
- Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) finantsmehhanismi 2014–2021 välisprojekti „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine“ raames rajati 15 avalikku joogiveekraani Kesklinna, Mustamäe, Haabersti, Lasnamäe, Põhja-Tallinna ja Nõmme linnaossa.
- XIII noorte laulu- ja tantsupeoga seoses paigaldati lauluväljakule ja Kalevi staadionile joogiveekraanid.
- Rekonstrueeriti ja ehitati ühisveevärgi torustikke Taara, Kruusa, Rebase, Naaritsa ja Neeme tänaval. Ühisveevärgi torustike ehitusse ja rekonstrueerimisse panustas investeeringutega ka AS Tallinna Vesi.

Tegevusprogramm 2. Reoveesüsteemid

Loodusesse juhitud heitvee osakaal vastas taas peaaegu sajaprotsendiliselt keskkonnanõuetele. Bioloogilise puhastuse võimsust ületavate löökkoormuste tõttu juhiti süvamerelaskme kaudu merre u 880 000 m^3 tugevalt lahjendatud, mehaanilise puhastuse läbinud reovett. Erakordsete ilmastikutingimuste (pikaajaline valingvihm, kiire lume sulamine) korral kasutati avariilaskmeid ja suurte kahjude vältimiseks juhiti keskkonda u 215 000 m^3 reovett, mida oli lahjendatud sademeveega (vähemalt 1 : 4).

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati kanalisatsiooni ümberehitamist, sh lõpetati koos ühisveevärgi rekonstrueerimise töödega Taara–Kruusa tänava ühiskanalisatsiooni torustike ümberehitamine, ehitati Neeme tänava ühiskanalisatsiooni torustik ja ehitati ümber Rebase–Naaritsa tänava piirkonna ühiskanalisatsiooni torustik. AS Tallinna Vesi ehitas ja rekonstrueeris ühiskanalisatsiooni torusid mitmes linnaosas.
- Ühisvoolsete kanalisatsioonisüsteemide lahkvoolseks viimiseks:
    - projekteeriti ASi Tallinna Vesi tellimusel lahkvoolne kanalisatsioonisüsteem Lastekodu ja Liivalaia (Pronksi–Lastekodu tänava lõik) tänaval ja F. R. Kreutzwaldi tänava mitmes lõigus,
    - rekonstrueeris AS Tallinna Vesi A. Reinvaldi, J. Pärna ja A. Weizenbergi ning Magasini tänava ühiskanalisatsiooni lahkvoolseks,
    - ehitati Vana-Kalamaja tänava kanalisatsioon tänava rekonstrueerimise käigus lahkvoolseks,

[22] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

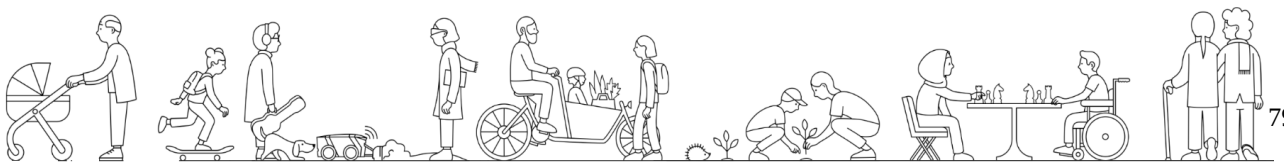

- koostati Maakri ja Sibulaküla asumi lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni skeem-uuring,
- alustati Põhja-Tallinna ühisvoolse kanalisatsiooni lahkvoolseks viimise skeem-uuringu koostamist.

- Võimalikke tegevusi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni laiendamiseks analüüsiti ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostamisel, kavandati vajalikud investeeringud ja esitati kavas kaardimaterjalina. Alade piirid vaadatakse üle iga nelja aasta järel.

Tegevusprogramm 3. Sademeveekanalisatsioon

Tegevusprogrammi elluviimisel oli olulisi edusamme investeeringute tegemisel. Rakendus ASiga Tallinna Vesi sõlmitud haldusleping, millega sademeveerajatiste arendamise ja haldamise kohustus lasub vee-ettevõttel, investeeringute katteks eraldatakse vahendid ühiselt linna eelarvest ja vee-ettevõtete liitumistasudest. Nõuetele vastavate sademeveeproovide osakaal jäi oodatust väiksemaks. Selle üldised põhjused on suur kõvapindade (parklad, tootmisterritooriumid jne) osakaal linnas, üldine heakord linnas (õlilekked, prügi sattumine sademevette) ja ka naastrehvide kasutusest tekkiv teekatendi kulumine ja saasteainete sattumine sademevette. Probleemiks on ka illegaalsed reovee sissevoolud sademeveekanalisatsiooni. Sademevee puhtuse parandamise eelduseks on süsteemne tegelemine kõigi eelnevate probleemidega ning settetiikide, -basseinide ja täiendavate puhastussüsteemide rajamine järgmistel aastatel, et vähendada suurimat probleemi – heljumit.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Valmis Jõe–Pronksi–Raua–Gonsiori–Kivisilla tänava sademeveekollektor.
- Valmis Maakri piirkonna sademeveekanalisatsiooni süsteemi I etapp (Kivisilla tänav – Raua tänav ja Tartu maantee lõigus Kivisilla tänav – Tornimäe tänav).
- Osalemine INTERREGi Kesk-Läänemere programmi välisprojektis LIFE UrbanStorm jõudis lõpule. Selle raames koostati ka Trummi piirkonna looduspõhiste sademeveelahenduste põhiprojekt ning riikliku toetusskeemi „Suuremate linnapiirkondade arendamine“ innovatiivsete digi- ja rohelahenduste meetmest taotleti 2023. aastal rahastus lahenduste väljaehitamiseks.
- INTERREG LIFE'i strateegiliste integreeritud projektide programmi aastateks 2021–2027 esitati rahastamistaotlused looduslähedaste lahenduste elluviimiseks kliimamuutustega kohanemise meetmest.
- Alustati INTERREGi Kesk-Läänemere piirkonna programmi 2021–2027 raames välisprojektiga „Mitmemõõtmeline sademeveepuhastus linnapiirkondades puhtama Läänemere nimel“ (MUSTBE). Projekti katsealal tehti Tondimõisa ja Parditiigi parkide topo-geodeetilised uuringud.

Tegevusprogramm 4. Energiasüsteemid

Tegevusprogrammi 4 elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna mõõdikud töötatakse välja valdkondlike rakenduskavade koostamise käigus.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- AS Utilitas Tallinna Soojus rekonstrueeris ja ehitas kaugküttetorustikke ning ehitas kaugjahutustorustikke.

Tegevusprogramm 5. Tänavavalgustus

Tänu jätkuvale LED-valgustitele üleminekule ning ajutiste säästumeetmete rakendamisele vähenes märgatavalt linna üldine elektrikulu valgusti kohta. 2023. aasta lõpuks on linnavalgustitest 20% öisel hämardamise režiimil. LED-valgustite osakaalu kasv jäi prognoositust väiksemaks, sest lepingu täitmine nihkus osaliselt 2024. aastasse. Valgustuse juhtimissüsteemi katseprojekt on praegu jälgimisel, juhtimissüsteemi rakendamise eeldatav aeg on 2025. aasta teises pooles.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Ehitati ja projekteeriti tänavavalgustust (sh alustati 15 lasteaia õueala valgustuse rekonstrueerimist). Energiasäästu eesmärgil jätkati LED-valgustite paigaldamist (sh tänavatele, parkidesse). 2023. aastal paigaldati naatriumvalgustite asemele 1500 LED-valgustit ja alustati 8000 LED-valgusti paigalduse projekteerimist.
- Käivitati linnavalgustuse valgustipõhise juhtimissüsteemi katseprojekt, mida jälgitakse kuni 2024. aasta kevadeni seitsmel tänavalõigul (157 valgustit).
- Telliti uuring „Tallinna valgustuskeskkonna (valgusreostuse ja räiguse) hindamine ja analüüs“ ning korraldati valgusreostust käsitlev rahvusvaheline seminar, kus osales peaaegu 100 valgustusvaldkonna spetsialisti ja linnade esindajat nii Eestist kui ka LUCI organisatsiooni võrgustikust üle maailma.
- Alustati tänavavalgustusregistri ja andmete haldamissüsteemi loomist tänavavalgustuse kavandamiseks ja hoolduseks. Kaardistati olemasolev olukord ja soovitav olukord tulevikus ja alustati andmebaasi sidumist linnas juba kasutusel oleva hooldus-, heakorra- ja haljastustööde infosüsteemiga (HHHIS).
- Viidi läbi talvevalgustuse rendi- ja paigaldushanked. Kokku oli linnas üle 300 talvevalgustuslahenduse ja ligi 5000 valgusdekoratsiooni.
- Hooldati tänavavalgustust, et vältida valgustite rikkeid. Rikketa valgustite osakaal on jätkuvalt püsinud suur, st rikketa ja töötavaid valgusteid on 99% koguarvust.

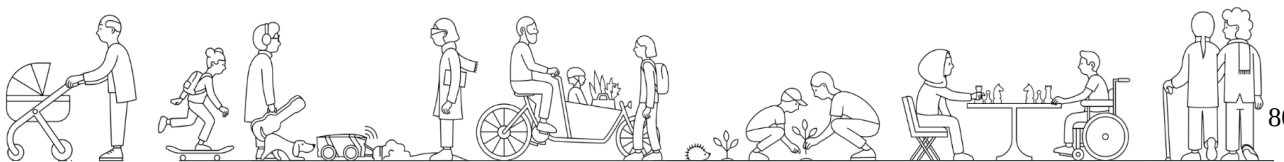

- Liiklemise turvalisuse suurendamiseks jätkati programmiga „Turvaline ülekäigurada“, mille raames valgustati ülekäigurajad Lasnamäel Laagna teel, Mustakivi teel, J. Smuuli teel ja Suur-Sõjamäe tänaval.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Tehnovõrkude valdkonna investeeringud, millest suure osa moodustasid tänavavalgustuse ehitamine ja renoveerimine, said täidetud osaliselt.
2023. aastal projekteeriti LED-välisvalgustus 14 lasteaiale, ehitushanked jäid projektide tähtaegade ületamise tõttu osaliselt 2023. aasta detsembrisse ja osaliselt 2024. aasta algusesse. Raekoja fassaadivalgustuse ehitushanke ebaõnnestumise tõttu ei sõlmitud 2023. aastal hankelepingut. Uus hange viiakse läbi 2024. aasta I kvartalis. Botaanikaaia teede valgustamise projekteerimine lõpetati, ent ehitushange viibis tulenevalt soovist ühildada käiguteede laiendamine ja ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrkude ehitus valgustuse ehitamisega. Ehitushange viiakse läbi 2024. aasta alguses.
Rajamata jäid Trummi piirkonna looduslähedased sademeveelahendused.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Veevarustus

- Kaasava eelarve projektina paigaldatakse Mustamäe linnaossa avalikud joogiveekraanid.
- Rekonstrueeritakse Pärnade ja Tammede puiestee ühisveevärgitorustik.
- Rahvusvahelise veeassotsiatsiooni (IWA) soovitusliku metoodika põhjal arvutatakse esimesel poolaastal esimest korda lekkeindeks 2023. aasta kohta.
- Alustatakse joogivee kättesaadavuse tagamise analüüsiga (täiendus) koostöös vee-ettevõtete ja Terviseametiga. Riskihindamine viiakse läbi enam kui 70 põhjaveehaarde valgalal üle linna. Analüüs valmib 2025. aasta lõpuks ning seda uuendatakse iga kuue aasta järel.
- AS Tallinna Vesi investeerib joogiveetöötlusse 5,4 miljonit eurot, joogiveevõrkudesse 17,6 miljonit eurot.

Tegevusprogramm 2. Reoveesüsteemid

- Lisaks Pärnade ja Tammede puiestee objektidele (vt TP1) rekonstrueeritakse Liivalaia ja Lastekodu tänava ühiskanalisatsiooni torustik ning projekteeritakse Oru tänava ühisveevärgi torustik ja Tulika, Ristiku ja Härjapea tänava ühiskanalisatsioon.
- Täpsustatakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga kaetavate alade ning reoveekogumisala ulatust ja piire.
- AS Tallinna Vesi investeerib reoveepuhastusse 13,6 miljonit eurot, reoveekanalisatsiooni torustikesse 17,4 miljonit eurot.

Tegevusprogramm 3. Sademeveekanalisatsioon

- Looduslähedased sademeveelahendused rajatakse aastatel 2024–2026 Trummi piirkonda ning projekteeritakse ja ehitatakse Tondimõisa ja Parditiigi parki, samuti projekteeritakse 2024. aastal Vuti tänavale.
- Petrooleumi tänava lahkvoolse sademeveesüsteemi rajamiseks esitatakse taotlus kombineeritud sademeveesüsteemide, sh lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamise meetmest ning tellitakse ehitusprojekt.
- 2024.–2026. aasta projekteerimis- ja ehitusperioodil:
    - rajatakse sademeveekanalisatsiooni kollektorid Petrooleumi tänavale ja Putukaväila alla (Kolde ja Paavli tänava vahelisel alal), rekonstrueeritakse Merimetsa kollektor,
    - projekteeritakse ja ehitatakse Kerese–Kraavi tänava sademeveekanalisatsioon ja puhasti,
    - projekteeritakse lahkvoolne sademeveekanalisatsioon Rohelisele aasale, Maakri, Kuke, Kaluri, Süsta, Purde ja Hiie tänavale ning Hiie põiku.
- AS Tallinna Vesi investeerib sademeveekanalisatsiooni torustikesse 10,5 miljonit eurot.

Tegevusprogramm 4. Energiasüsteemid

- Koostatakse lähteülesanne kaugküttepiirkondade ja kaugjahutusvõrkude arendamise analüüsi hankimiseks.
- AS Utilitas Tallinn rekonstrueerib kaugküttetorustikke, ühendab väikeseid võrgupiirkondi põhivõrguga ning ehitab kaugjahutustorustikke.

Tegevusprogramm 5. Tänavavalgustus

- Alustatakse linnavalgustuse arengudokumendi ja projekteerimisjuhendi koostamisega.
- Ehitatakse ja renoveeritakse tänavavalgustust, sh 15 lasteaia territooriumil ja parkides, ning ehitatakse välisvalgustust mänguväljakutele. Energiasäästu eesmärgil jätkatakse LED-valgustite paigaldamist (sh tänavatele, parkidesse ja lasteaedade õuealadele). Eeldatavalt paigaldatakse u 8000 valgustit.
- Jätkub linnavalgustuse valgustipõhise juhtimissüsteemi hanke ettevalmistus. Lisaks katseprojekti jälgimisele seitsmel tänavalõigul katsetatakse kokku seitsme eri tootja valgustipõhist juhtimissüsteemi. Analüüsi tulemusena koostatakse linnavalgustuse juhtimissüsteemi hanke lähteülesanne. Juhtimissüsteemi paigaldamisel viiakse paralleelselt kogu linnavalgustus üle püsivoolule.

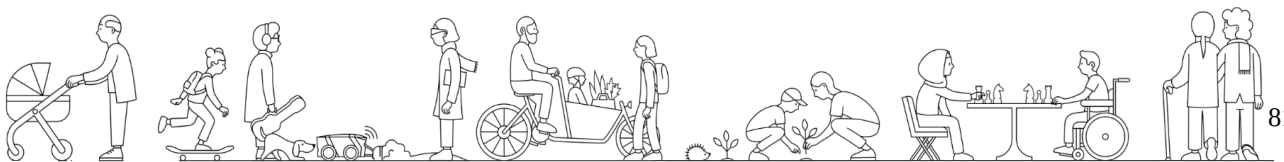

- Analüüsitakse valgusreostuse küsitluse tulemusi ning töötatakse välja valgusreostuse vähendamise põhimõtted, sh hämardamise tsoonid ja väärtused alade kaupa.
- Valmib tänavavalgustusregistri ja andmete haldamise süsteem tänavavalgustuse kavandamiseks ja hooldamiseks.
- Luuakse talvevalgustuse kontseptsioon ja viiakse läbi raamhange talvevalgustuse hankimiseks 2024.–2026. aastal.
- Paljasõhuliine asendatakse kaabelliinidega Nõmmel, Pirital ja Kristiines, kus õhuliinidest tulenevalt on esinenud enim rikkeid ja koormuse kasvu.
- Hooldatakse tänavavalgustust, et hoida rikketa valgustite osakaal vähemalt 99% juures.
- Liiklemise turvalisuse suurendamiseks jätkatakse programmiga „Turvaline ülekäigurada“.

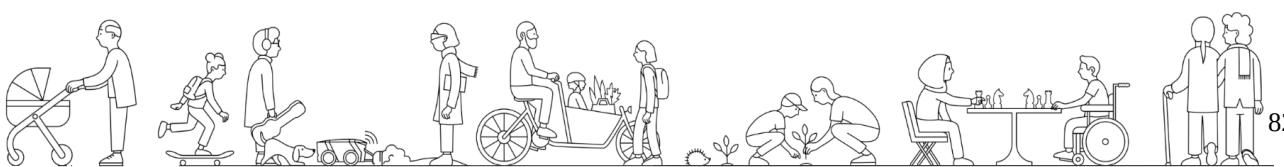

Tegevusvaldkond 13: Tervis ja tervishoid

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Eesmärk 1. Linnaelanike kehaline aktiivsus on suurenenud, toitumine on muutunud tasakaalustatumaks ja riskikäitumine vähenenud

Eesmärk 2. Kõigile tallinlastele on tagatud esmatasandi arstiabi ja vajaduse korral eriarstiabi

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Tallinna terviseprofiil (2016), riiklik rahvastiku tervise arengukava 2020–2030.
Väljatöötamisel on Tallinna uus tervise- ja heaoluprofiil.

Valdkonna panus strateegilistesse sihtidesse ja eesmärke toetavad valdkonnad

Valdkond panustab väga suurel määral strateegilise sihi „Terve Tallinn liigub" ning suurel määral strateegiliste sihtide „Loov maailmalinn" ja „Heatahtlik kogukond" saavutamisse.

Tervise ja tervishoiu valdkonna eesmärkide saavutamist toetavad eelkõige järgmised linna tegevusvaldkonnad: „Haridus ja noorsootöö", „Keskkonnahoid", „Liikuvus", „Linnamaastik", „Linnaplaneerimine", „Sotsiaalhoolekanne" ning „Sport ja liikumisharrastus". Tervisevaldkonna eesmärkide saavutamisel on väga oluline riigi, kolmanda sektori ja erasektori koostöö.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[23], tegevuste ja investeeringute põhjal

Eesmärgi 1 saavutamine ei edenenud plaanipäraselt. Elanike tervisenäitajad (väga hea või hea tervise juures olevate 16 a või vanemate elanike osakaal) on aastatel 2020 (66,1%) kuni 2022 (62,0%) halvenenud, jäädes 2023. aastal püsima 62,1% juurde. Vahepealne langus oli tingitud COVID-19 epideemia aegsest suurest haigestumusest ja suremusest ning elanikkonna kõigi vanuserühmade vaimse tervise probleemide lisandumisest (mh majandusliku surutise ja Ukraina sõja tõttu). Oodatav eluiga sünnihetkel (avalikustatakse pooleteiseaastase viitega) lühenes samadel põhjustel: meeste oodatav eluiga sünnihetkel oli 74,24 a (2021. aastal 74,62) ja naistel 82,54 a (2021. aastal 82,55).
Eesmärgi 2 mõõdiku tasemele tervishoiuteenuste kättesaadavuse kohta ei anta hinnangut, kuna selle metoodikat on kavas muuta. Edaspidi lähtutakse hinnangu andmisel Tervisekassa uuringust „Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile"[24]. Selle uuringu tulemuste alusel hindas arstiabi kättesaadavust 2023. aastal heaks 54% ja halvaks 44% küsitletud tallinlastest, mis on sarnasel tasemel kogu Eesti tulemusega. Tervishoiuteenuste kättesaadavust mõjutasid tervishoiuteenustele saamise pikad järjekorrad, samuti jätkuv sõjapõgenike saabumine ja tervishoiuasutuste süvenev tööjõupuudus.

Tegevusprogramm 1. Laste ja noorte tervise ning turvalise arengu tagamine

Tegevusprogrammi elluviimine näitas kättesaadavate andmete põhjal osaliselt paranemise märke. Kui aastatel 2020–2022 kahanes SA Tallinna Koolitervishoid andmetel plaanilise tervisekontrolli läbinud õpilaste osakaal kontrolli suunatutest märkimisväärselt võrreldes COVID-19-eelse ajaga, siis 2023. aasta tervisekontrolli läbinute 96% osakaal ületas ka pandeemiaeelse taseme. Ülekaalulisuse ja rasvumise näitajad on aga aastate jooksul suurenenud, see on probleemiks kogu riigis. Tervise Arengu Instituudi viimase COSI uuringu[25] järgi 2021/2022. õppeaasta kohta on 1. klassi rasvunud ja ülekaaluliste laste osakaal Tallinnas 24,7%. Võrreldes 3 aastat varem tehtud uuringuga on see osakaal tõusnud 1,8 protsendipunkti. Seda võib seletada asjaoluga, et laste liikumisharrastus on vähenenud, eriti COVID-19 pandeemia ajal, kui halvenesid ka toitumisharjumused. Lisaks mõjutas laste tervisekäitumist vaimse tervise probleemide süvenemine.
Ülejäänud mõõdikute metoodika on väljatöötamisel ja nende põhjal hinnangut seega anda ei saa.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Jätkati laste vaimse tervise abimeetmetega. Tööl on kolm SA Tallinna Koolitervishoid vaimse tervise õde, kelle ülesanne on anda nõu ja abi õpilastele ning olla vaimse tasakaalu tugi ka kooliõdedele.
- Jätkati ülekaaluliste laste nõustamise ja rehabilitatsiooni teenuste arendamisega (grupitreeningud lastele ja vanematele, suvelaagrid rehabilitatsioonirühmadele).
- Välisprojekti „Alaealiste erikohtlemise süsteemi loomine" raames jätkus Tallinna koolides Islandi uimastiennetusmudeli tutvustamine, mille eesmärk on kujundada kooliõpilaste ja vanemate koostöös laste tervisekäitumist ning arendada sotsiaalseid oskusi. 2023. aastal keskendusid tegevused projektiga liitunud koolide ja kogukonnapõhistele tegevustele, kuid loodi ja arendati ka linnaosade meeskondi.

[23] Kogu valdkonna mõõdikute info on täpsemalt toodud tabelis „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035" mõõdikute sihttasemete saavutamisest".
[24] https://www.tervisekassa.ee/uuringud-ja-analuusid
[25] COSI02: 1., 4. ja 7. klassi laste kehamassiindeksi kategooriad erinevate meetodite, soo ja maakonna järgi. PxWeb (tai.ee)

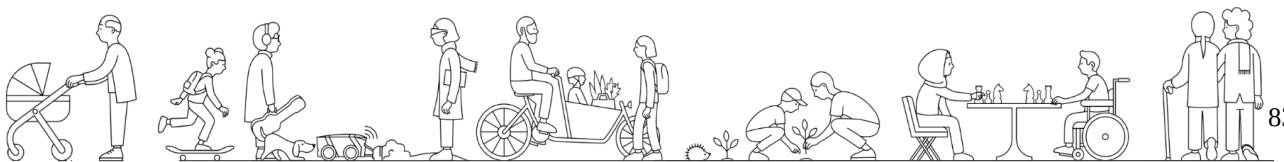

- Jätkati rahvusvahelise ennetusprogrammi Planet Youth tegevuskava elluviimisega. Programmi eesmärk on ennetada laste ja noorte riskikäitumist kogukonna kaasamise teel ning tõenduspõhiste ennetustegevuste arendamise ja tõhustamise kaudu. (Vaata täpsemalt tegevusprogrammi 3 juurest.)
- Gümnasistid said õppeaasta jooksul läbida neljatunnise õppemooduli traumade ennetamisest ja esmaabivõtetest. Lasnamäe ja Haabersti linnaosas jätkati lasteaedade ohutusteabepäevade „Mina oskan seda" korraldamist.
- Koostöös Tallinna Lastehaigla ja Tallinna Kiirabiga jätkati kuni 12-aastastele lastele lastearsti koduvisiitide tegemist nädalavahetustel (nn koduarsti projekt) ja riigipühade ajal. Koduarsti projekti raames vähenes keskmine visiitide arv kuus 72ni (2022. aastal 120). Perearstide hinnangul tulenes see asjaolust, et inimeste immuunsüsteem oli pärast koroonast tingitud isolatsiooniperioodi kohanenud tavapäraste viirusnakkustega. Lastearsti visiiti vajanud lapse keskmine vanus oli 3,5 aastat.

Tegevusprogramm 2. Kõigile abivajajatele kättesaadavad parimal nüüdisaegsel tasemel tervishoiuteenused
Tegevusprogrammi mõõdiku metoodika on ülevaatamisel ja selle põhjal hinnangut anda seega ei saa.
Tegevusprogrammi täitmist mõjutasid jätkuvalt sõjapõgenike saabumine ja tööjõupuudus tervishoiuasutustes (vt eesmärk 2) ja COVID-19 pandeemia järelmõjude vähenemine.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Tervishoiuteenuste tagamiseks jätkati perearstiteenuse osutamist ja laiendamist OÜs Tallinna Perearstikeskus (2023. aastal alustati 8 nimistuga ja oktoobris liitus uus nimistu, sh arendati koostööd Iru Hooldekodu, Nõmme Sotsiaalmaja ja Tallinna Lastekoduga ning tagati esmatasandi arstiabi uussisserändajatele). Jätkati statsionaarse ja ambulatoorse eriarstiabi osutamist ning raviteenuste arendamist Ida-Tallinna Keskhaiglas (2023. aasta lõpus 516 voodikohta, sellest 120 õendusravikohta, ja lisaks 58 päevaravi kohta), Lääne-Tallinna Keskhaiglas (2023. aasta lõpus 404 voodikohta, sellest 181 õendusravikohta, ja lisaks 55 päevaravi kohta) ja Tallinna Lastehaiglas (139 voodikohta). 2023. aastal alustati toimetulekuraskustes eakate toetamist hambaravi kättesaadavuse parendamiseks Tallinna Hambakliinikus, kus ühe eaka kohta oli ette nähtud kuni 500 eurot hambaraviteenuse kulude katmiseks. 2023. aasta kevadel avati Tallinna Hambakliiniku Lasnamäe filiaal. Vt täpsemalt aruande ptk 1.6 „Ülevaade linna tütarettevõtete ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste tegevusest".
- Jätkati kiirabiteenuse osutamist Tallinna Kiirabis, kus 8 tugikeskuses töötas 23 kiirabibrigaadi ööpäevase valvega, ja alustati Lasnamäe tugijaama rajamise ettevalmistusi 2024. aastaks (plaanitud valmimise aeg 2025. aasta). 2023. aasta sügiseks valmis Tallinna Kiirabi autohalli juurdeehitis ja remonditi olemasoleva autohalli põrand. Tallinna Kiirabile soetati neli nüüdisaegset kiirabiautot koos meditsiinivarustusega, koolituskeskusele kaks simulatsioonimannekeeni ning kaks portatiivset elektrigeneraatorit koos vajalike lisatarvikutega.
- Jätkusid 2021. aastal alanud Tallinna Haigla projekteerimistööd eelprojekti koostamise etapis.
- Jätkati eakate koduõendusteenuse osutamist ja ööapteegi kättesaadavuse tagamist.

Tegevusprogramm 3. Tervist toetav elu-, töö- ja õpikeskkond
Tegevusprogramm edenes plaanipäraselt. Eri organisatsioonid ja ühingud viisid tervisenõukogule esitatud taotluste alusel ellu 21 tervisedendusprojekti (8 projekti enam kui 2022. aastal). Näiteks toetati laste ja noorte tervisespordi- ja eneseabiüritusi, täiskasvanutele mõeldud tervisevaldkonna konverentside ja Tallinna lastevanematele seksuaalkasvatust käsitlevate koolituste korraldamist .

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Jätkati tervist edendavate töökohtade võrgustike tegevuse toetamist ja võimestamist infopäevade ja koolituste kaudu.
- Jätkati tervise edendamist koolides ja lasteaedades, toetades nende terviseprojekte.
- Koolides jätkati koostöös õpilaste ja vanematega Islandi uimastiennetusmudeli rakendamist, lähtudes Planet Youthi lepingus kokku lepitud tegevuskavast ning tehes linnaosavalitsuste tervisedendajate eestvedamisel koostööd piirkonna noortekeskuste ja noorsootöötajate, lastekaitse, politsei ja teiste koostööpartneritega. 15–16-aastastele õpilastele korraldati tervisekäitumisküsitlus, mille tulemuste põhjal kavandati sekkumismeetmed, pakkudes teadmisi ja tuge ning kaasates lastevanemaid. Jätkati teiste riikide paremate kogemuste omandamist rahvusvahelises Planet Youthi koostöövõrgustikus.

Tegevusprogramm 4. Tervislikum eluviis, tervislikud valikud
Tegevusprogrammi elluviimine on olnud osaliselt plaanipärane. Rinnavähi, emakakaelavähi ja jämesoolevähi sõeluuringutega hõlmatus on võrreldes eelnevate aastatega hakanud kasvama. Oluliselt on vähenenud HIVi esmahaigestumiste arv (2023. a 104 haigestumist, 2022. a 159), mis on osaliselt seostatav uussisserändajate arvu märgatava kasvuga 2022.aastal. Tuleb arvestada, et statistika kajastab esmashaigestunutena ka nakatunuid, kellel oli HIV diagnoositud juba enne Eestisse saabumist ja keda tavapäraselt esmahaigestumiste hulka ei loetaks. Ülekaaluliste elanike osakaal on võrreldes 2020. aastaga küll pisut vähenenud, kuid seda rasvunute arvelt, keda on võrreldes 2020. aastaga enam.
Ülejäänud kahe, inimeste riskikäitumist iseloomustava mõõdiku põhjal hinnangut anda ei saa, sest nende metoodika on alles väljatöötamisel. Riskikäitumist näitab muu hulgas narkootikumide tarbimine, sh üledooside arv. 2023. aastal kasvas üledooside tõttu kiireloomulist abi vajanud uimastitarbijate osakaal, ulatudes 1065ni (2022. aastal 701). 267 abivajajat

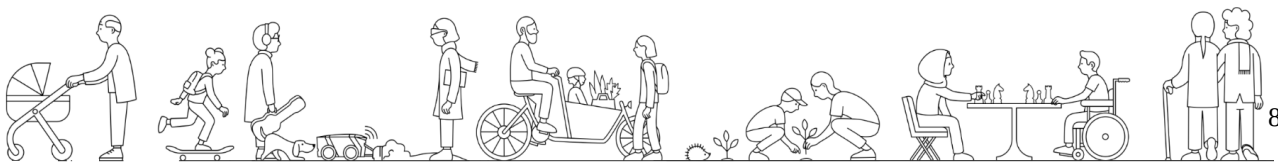

suunati haiglaravile. Üledooside arvu kasvu seostatakse uute kangete sünteetiliste opioidide laienenud levikuga Eestis[26]. Endiselt on terav probleem e-sigareti kasutamine (nn veipimine) juba alates algkoolist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- 2023. aastal jätkati uue Tallinna tervise- ja heaoluprofiili[27] koostamist.
- Koostöös mittetulundusühingutest lepingupartneritega jätkati narkomaania ja AIDSi ennetamise teenuste osutamist. Näiteks individuaalset nõustamist pakuti ligikaudu 65 narkosõltlasele ja 15 lähedasele (kaassõltlasele) kalendrikuus. Lisaks pakuti kalendrikuus ligikaudu 20 inimesele alkoholi- ja uimastisõltuvusest vabanemiseks pikaajalist rehabilitatsiooni (9 kuud) elukeskkonna, sotsiaalse ümbruskonna ja eluviisi muutmise abil.
- Jätkati seksuaalse riskikäitumise loengute ja grupitöödega, et ennetada HIVsse/AIDSi ning teistesse sugulisel teel levivatesse haigustesse haigestumist. Loengutes ja grupitöödes käsitleti seksuaaltervise teemasid, anti teadmisi sõltuvushäiretest, sõltuvusest tervenemisest ja ravivõimalustest. Selliseid koolitusi ja grupitöid tehti 44 korral ning kokku osales 400 klienti.
- Vigastuste ennetamist toetati analüüsi, teavituse, koolituste ja praktiliste õppustega.
- Koostöös Tervisekassaga töötati välja kommunikatsiooniplaan, millest lähtuda sõeluuringutes osalemise vajalikkuse selgitamisel.

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Tallinna Haigla projekteerimistööde maht jäi planeeritust oluliselt väiksemaks seoses projekteerijapoolse viivitusega. Valmis tööprojekt.
Tallinna Kiirabi planeeritud investeeringud tehti osaliselt: soetati küll neli kiirabiautot koos varustusega ning muud inventari kuid kasutamata jäid eriotstarbelise kiirabiauto soetamiseks planeeritud rahalised vahendid, kuna sobiva pakkuja leidmine viibis. Kiirabiauto plaanitakse soetada 2024. aastal.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Laste ja noorte tervise ning turvalise arengu tagamine

- Laiendatakse laste vaimse tervise abimeetmeid (lisaks vaimse tervise õe teenuste osutamisele koolides hakatakse seda teenust osutama ka Laste Turvakeskuses).
- Jätkatakse ülekaaluliste laste nõustamise ja rehabilitatsiooni teenuste arendamist (grupitreeningud lastele ja vanematele, suvelaagrid rehabilitatsioonirühmadele).
- Koolides jätkatakse koostöös õpilaste ja vanematega Islandi uimastiennetusmudeli rakendamist, lähtudes Planet Youthi lepingus kokku lepitud tegevuskavast ning tehes linnaosavalitsuste tervisedendajate eestvedamisel koostööd piirkonna noortekeskuste ja noorsootöötajate, lastekaitse, politsei ja teiste koostööpartneritega. Rahvusvahelises Planet Youthi koostöövõrgustikus jätkatakse teiste riikide parimate kogemuste omandamist.
- 15–20-aastaste noorte uimastiennetuse projekti „Building Networks Promoting Health – Developing Substance Use Prevention Awareness Models in the Baltic Cities“ (ECAD) raames korraldatakse ennetuspäev Tallinna noortele ja linna spetsialistid osalevad samasisulistel seminaridel.

Tegevusprogramm 2. Kõigile abivajajatele kättesaadavad parimal nüüdisaegsel tasemel tervishoiuteenused

- Jätkub Tallinna haigla projekteerimine.
- Koduõendusteenuse edasiarendamiseks analüüsitakse 2024. aastal teenuse sisu, vajadusel viiakse muudatused ellu alates 2025. aastast.
- SA Tallinna Lastehaigla ja Tallinna Kiirabi jätkavad laste koduvisiitide teenuse osutamist, analüüsitakse teenuse kasutamist ja sisu ning sellest lähtuvalt tehakse vajadusel teenuse muudatusi alates 2025. aastast.

Tegevusprogramm 3. Tervist toetav elu-, töö- ja õpikeskkond

- Jätkatakse tervist edendavate töökohtade võrgustike tegevuse toetamist ja võimestamist, pakkudes neile tervisedendusteavet (üritused, infomaterjalide edastamine jne).
- Koolides ja lasteaedades jätkatakse tervise edendamise toetamist eri projektitoetuste abil.
- Algab tervisevõrgustiku töö arendamine koostöös linnaosavalitsustega – tervisenõukogu töö sisu vaadatakse üle, et muuta Tallinna tervisenõukogu ülelinnaliseks tervisevõrgustikuks. Lisaks panustatakse eesmärki luua iga linnaosavalitsuse juurde tervisemeeskonnad.

Tegevusprogramm 4. Tervislikum eluviis, tervislikud valikud

- Jätkatakse narkomaania ja AIDSi ennetustegevusega 2023. aastaga samas mahus.
- Jätkatakse vigastuste ennetamise alast tegevust (teavitus, koolitused ja praktilised õppused).

[26] Tallinna ja Tartu reovee 2023. aasta uuring uimastite jääkide suhtes | Tervise Arengu Instituut (tai.ee)
[27] Rahvatervise seaduse kohaselt kirjeldab ja analüüsib tervise- ja heaoluprofiil kui strateegilise planeerimise alusdokument kindla territooriumi elanike tervise ja heaolu seisundit ning neid mõjutavaid tegureid. Seda uuendatakse iga nelja aasta järel.

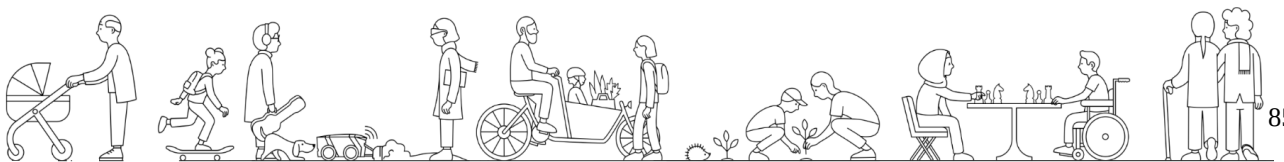

- Jätkatakse inimeste teavitamist sõeluuringutes osalemise vajalikkusest, viies ellu 2023. aastal loodud kommunikatsiooniplaanile vastavaid tegevusi (teavituskampaaniad, üritused, artiklid jne).

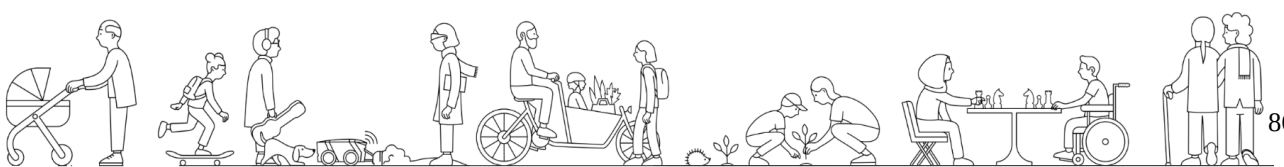

Tegevusvaldkond 14: Juhtimine ja tugiteenused

Valdkonna põhivastutaja: Tallinna Linnakantselei ja Tallinna Strateegiakeskus

Valdkonna eesmärkide elluviimisel aluseks olevad arengudokumendid

Riiklikud arengudokumendid „Digiühiskonna arengukava 2030“ ja „Eesti välispoliitika arengukava 2030“.
Koostamisel on „Tallinn 2035“ täpsustavad arengudokumendid „Digitaalne Tallinn“ ja „Linna personali arengusuunad“.

Valdkonna panus ja toetavad valdkonnad

Valdkond panustab kõikide strateegiliste sihtide elluviimisesse. Valdkonna tegevusprogramme aitab ellu viia kogu linnaorganisatsioon.

1. Hinnang eesmärkide saavutamisele ja tegevusprogrammide elluviimisele 2023. aastal mõõdikute[28], tegevuste ja investeeringute põhjal

Tegevusprogramm 1. Inimesekeskne teenuste disain

Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed. Siiski näitab Tallinna e-teenuste kõrget taset see, et 19 303 inimese tagasiside linna 30 otsesele e-teenusele[29] vahetult pärast teenuste kasutamist oli aastal 2023 viie palli süsteemis 4,79.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Viidi lõpule linna ametite teenuste kaardistamine ja alustati teenuspõhise juhtimise kontseptsiooni elluviimist, sh teenusejuhtide kokkuleppimist ja teenuste seiramise mõõdikute väljatöötamist. Jätkati linnatöötajate koolitamist ja nõustamist teenuste juhtimise ja teenusedisaini vallas.
- Olulisematest teenusedisaini projektidest viidi lõpule noortekeskuste teenusmudeli projekt, mida Haridus- ja Teadusministeerium tunnustas noortevaldkonna tunnustuskonkursil „Noorte heaks tänu“ aasta noortesõbraliku või nutika teo tiitliga. Jätkati detailplaneeringute ning ehitus- ja kasutuslubade teenuste disainimist. Koostöös lepingupartneriga alustati keskraamatukogu arengut toetava teenuste kontseptsiooni loomist, hõlmates analüüsiga eri sihtrühmasid, nende vajadusi ning haruraamatukogude paiknemist ja teenuseid. Lihtsustati lapsehoiuteenuse hüvitise taotlemist: vanem ei pea ise hüvitist taotlema, vaid tänu infotehnoloogilisele lahendusele vähendatakse vanemale esitatavat arvet hüvitise summa võrra.
- Jätkati keskselt linna asutuste arvutitöökoha, digitaalse platvormi, infosüsteemide arendamise, geoinfosüsteemide, andmeanalüüsi ning infoturbe ja andmekaitse teenuste osutamist ligi 260-le linna asutusele. Seejuures uuendati ametiasutustes telefonisidet ja arvutiparki ning viidi ellu suuremahulised IT-seadmete ja pilvehalduse kasutuselevõtu projektid koolides (kokku 9000 töökohta). Tehti ettevalmistused keskraamatukogu IT-teenuse tsentraliseerimiseks. Osutati linnapoolset IT-tuge Riigikogu valimistel.
- Oluliste IT-arendustena loodi Tallinn Cardi mobiilirakendus ja müügilubade infosüsteem. Jätkati ruumiandmete ajakohasena hoidmist ning kaardirakenduste kui töövahendite loomist linna ametiasutustele. Näiteks loodi Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametile planeeritavate objektide kaardirakendus ja Tallinna Linnaplaneerimise Ametile rohealade kaardirakendus, hangiti linna kaartidele ühtsed sümbolmudelid ja ajakohastati Põhja-Tallinna trükikaart. Algas Tallinna planeeringute registri tarkvaraanalüüs, mille eesmärk on tuntavalt lühendada planeerimisprotsessi kestust. Arenduse lõpufaasi jõudis linna kinnisvara haldamise süsteem ja üüriarvestuse haldamise süsteem.

Tegevusprogramm 2. Andmepõhine juhtimine

Tegevusprogrammi edenemist saab praegu hinnata ühe näitaja põhjal, mis püsib planeeritud tasemel: tehniliste süsteemide nõrkustest, tarkvara kvaliteedist või tehniliste töötajate vigadest põhjustatud digitaalsete teenuste summaarne katkestuste aeg 0,4% tööajast jäi alla sihttaseme (0,5% tööajast). Ühtki kriitilist IT-süsteemi seisakut või turbeintsidenti ei toimunud.

Hinnangut ei ole võimalik sel korral anda linlaste rahulolu puudutavate mõõdikute edenemisele, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed. Mitme mõõdiku metoodika ja baastasemed vajavad veel kokkuleppimist.

[28] Vaata kogu valdkonna mõõdikute infot täpsemalt tabelist „Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest“.

[29] Taotlemise protsessi kohta küsitakse hinnangut viie palli süsteemis ja lisada saab ka kommentaari. Tagasisidet küsitakse linna e-teeninduse kaudu taotletavate teenuste, samuti operatiivinfo ning teehoiu- ja kaevetöödega seotud lubade infosüsteemi, avalike kogunemiste infosüsteemi ning tegevus- ja projektitoetuste infosüsteemi kaudu taotletavate teenuste kohta. Teavet kõigi Tallinna linna avalike teenuste kohta leiab linna veebilehelt, kus on kirjeldatud ka teenustele ligipääsu kanalid.

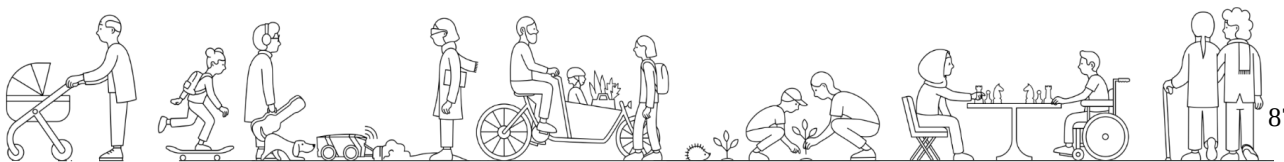

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Tartu Ülikool koostas linna tellimusel Tallinna ja selle linnaosade rände analüüsi ja prognoosi aastateks 2023–2050, mis on edaspidi aluseks linna strateegilisel ja ruumilisel planeerimisel (sh arengudokumentide ja planeeringute koostamisel).
- Viidi läbi 5 temaatilist rahuloluküsitlust, mis andsid mh sisendi 2022. aasta tegevuste hindamiseks ja teenuste arendamiseks. Valmistati ette metoodilised muudatused andmekogumise kvaliteedi parendamiseks.
- Varem iga aasta ilmunud statistikaraamatu „Tallinn arvudes" asemele loodi veebiväljaanne „Tallinn arvudes", millega tehakse aktuaalsed andmed kõikidele osalistele mugavamalt kättesaadavaks. Edasise arenduse tarvis töötati koos lepingupartneriga välja linnaorganisatsioonile ja avalikkusele mõeldud linna mõõdikute ja statistika juhtimislaua veebikeskkonna prototüüp, et toetada mõõdikute ja muude näitajate mugavama kättesaadavuse ja visualiseerimisega andmepõhist otsustamist ning anda kõigile huvilistele parem ülevaade linna eesmärkide täitmisest. Jätkati töö planeerimist ja seiret võimaldava juhtimise infosüsteemi PlanPro juurutamist strateegiakeskuses ja linnakantseleis ning alustati selle juurutamisega linna ametites.
- Andmekaitsebüroo nõustamiste hulk oli märkimisväärne: linnaorganisatsiooni siseselt pöörduti büroo poole 792 korral, vastati 44 kodaniku pöördumisele. Tehti üle 20 koolituse, koostati juhendmaterjale, ühena esimestest Eesti avaliku sektori organisatsioonidest viidi lõpule isikuandmete töötlemise registri esmane täitmine, menetleti 226 rikkumist.
- Toetamaks linnaplaneerimise, liikuvuse, tehnovõrkude, kinnisvarahalduse ja rohepöördega seotud tegevusi, arendati edasi andmeanalüüsi lahendusi ja linna digitaalset 3D-mudelit (nn digikaksik). See annab linnakeskkonnast ja selle võimalikest muudatustest ruumilise tunnetuse nii linnaplaneerijaile kui ka avalikkusele. Katsetati digikaksiku tehnilist platvormi ning alustati ulatuslike andmehõivetöödega (detailsed hoonete mudelid, tänavate mobiilne kaardistus). Loodi detailplaneeringute mudelmenetluse kontseptsioon, et tulevikus oleks võimalik detailplaneeringuid ja ehituslubasid menetleda 3D-mudeleid kasutades.
- Lõppesid välisprojekti Green Twins tegevused, mille eesmärk oli arendada Tallinna ja Helsingi digikaksikute roheelemente. Selle käigus kaardistati testalade puud, põõsad ja rohttaimed. Lisaks loodi planeerimise hõlbustamiseks taimede ja kasvukohatüüpide veebirakendus ning puude kasvu mudel.
- Lõppes ka välisprojekt Precinct, mille eesmärk oli luua virtuaalne keskkond või kriisiolukorra stsenaarium koos teoreetiliste lahendustega. Peamine hinnatav objekt oli kriitilise tähtsusega taristu. Tallinna arendustiim valis puhta joogivee andmestiku ning lõi selle põhjal Mustamäele torustiku 3D-mudeli ja simulatsiooni, et hinnata, millised hooned jäävad veevarustuseta, kui mõni toru peaks lõpetama toimimise.
- Jätkati tööd selle nimel, et luua linnale kuuluvate hoonete energiatarbe jälgimiseks ühtne, targa linna põhimõttel süsteem.
- Alustati valdkonnaülese arengudokumendi „Digitaalne Tallinn" koostamisega.

Tegevusprogramm 3. Strateegiline ja finantsplaneerimine

Tegevusprogrammi edenemist saab sel korral hinnata kolme näitaja põhjal, mis on hoolimata majanduskeskkonna halvenemisest pigem positiivsed. Krediidireitingu tase (Fitch Ratingsi skaala AAA−D) alanes ühe astme võrra tulenevalt Eesti riigi reitingu alandamisest. Linna netovõlakoormus küll absoluutsummas kasvas, kuid püsis suhtarvult endiselt madalal, jäädes alla prognoositud taseme. Kaasava eelarve maht säilitati planeeritud tasemel. Tallinna linna peamistest finantssuhtarvudest ja rahvusvahelise reitinguagentuuri Fitch Ratings poolt linnale antud krediidireitingust saab lähema ülevaate punktist 1.2 „Põhilised finantsnäitajad".

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Arengustrateegia elluviimiseks kinnitati teist korda koos eelarvestrateegiaga arengustrateegia „Tallinn 2035" rakenduskava. Jätkati valdkondlike rakenduskavade juurutamist ja seiremõõdikute väljatöötamist, et linnaorganisatsiooni tegevus panustaks süsteemselt arengustrateegias „Tallinn 2035" kindlaks määratud strateegiliste eesmärkide elluviimisse. 2022. a majandusaasta tegevusaruande põhjal valmis esimest korda laiale huviliste ringile mõeldud „Tallinn 2035" aastaväljaanne. Lisaks jätkati tööd mitme arengudokumendi lähteülesande koostamise ja dokumentide väljatöötamisega. Selle kohta leiab täpsemat infot valdkondade ülevaadetest, näiteks koostati liikuvuskava, Tallinna Keskraamatukogu arengukava ja Tallinna Linnamuuseumi arengukava ning näiteks ringmajanduse, hariduse ja noorsootöö valdkonna ning arengudokumendi „Digitaalne Tallinn" lähteülesanne.
- Liituti Siseministeeriumi korraldatava kohalike omavalitsuste turvalisuse arenguprogrammiga, kus keskendutakse järgmise kahe aasta jooksul linnaorganisatsiooni ja elanike kriisivalmiduse suurendamisele, alkoholi liigtarvitamise ja uimastitarbimise ennetusele ning noorte riskikäitumise ennetusele (vt ka tegevusvaldkond 4: „korrakaitse").
- Rohepöörde valdkonnas keskenduti Euroopa rohelise pealinna rolli täitmisele (vt täpsemalt tegevusprogrammi 6).
- Esimest korda esitati Euroopa Komisjoni rohelise linna kokkuleppe (ingl *Green City Accord*) aruanne, millega on määratud kohustuslikud seiremõõdikud, nende baas- ja sihttasemed aastaks 2030 viies keskkonnavaldkonnas (õhk, vesi, müra, loodus ja elurikkus, jäätmed ja ringmajandus).
- Katsetati 2022. aastal välja töötatud planeeringu rohefaktori[30] metoodikat ning arendati seda tööriista edasi.
- Alustati ettevalmistusi naabruskonnapõhise tervikrenoveerimise projekti SOFTacademy elluviimiseks. Projekti eesmärk on testida mitme kortermaja koos renoveerimise tõhusust tehases toodetud elemente kasutades, soodustada energiasäästu ja energiaühistute loomist ning luua majadevahelisele alale kvaliteetne linnaruum.

[30] Vt säästva arengu sõnaseletustest

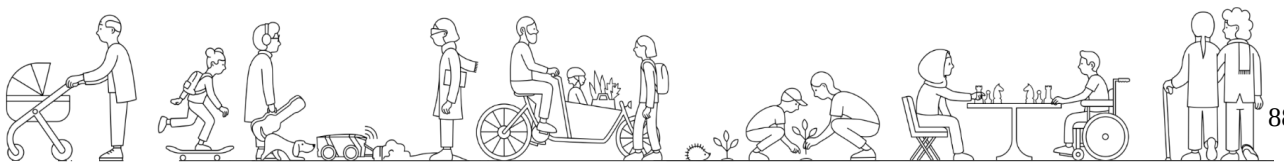

- Koostati Tallinna elektriautode avaliku laadimistaristu loomise kontseptsioon.
- Katsetati uusi elanike kaasamise formaate: statistilise juhuvalimi põhjal kutsuti kokku rohelise pealinna rahvakogu. Kutse saadeti 30 000 inimesele, neist registreerus 850 ja kindlate kriteeriumide põhjal valiti nende hulgast välja 47 inimest. Osalejailt saadi 39 ettepanekut linna rohevõrgustiku ja haljastuse planeerimise kohta.
- 49 keskkonnaprojektile jagati toetust „Loome koos“ summas 1,2 miljonit eurot, et linnaelanikud, ettevõtted ja mittetulundusühingud saaksid rohelise pealinna aastal oma keskkonnaalaseid ideid ellu viia.
- Kinnitati Tallinna keskkonnahoidlike ürituste juhend, millest lähtudes korraldati mitu suurt üritust, nagu merepäevad, Brigitta festival, Tallinna Maraton ja lauluväljaku suurkontserdid. Suurim keskkonnahoidlikult korraldatud üritus oli laulupidu, kus korduskasutatavate nõudega toitlustati enam kui 150 000 inimest.
- Käivitati linna keskkonnajuhtimissüsteem ja taotleti rohelise kontori sertifikaadid linna asutustele ja hallatavatele asutustele. Rohelise kontori sertifikaadi olemasolu on alates 2023. aastast linna asutustele kohustuslik.
- Koostati keskkonnahoidlikele riigihangetele ülemineku tegevuskava projekt, mille eesmärk on välja töötada kindlates valdkondades keskkonnahoidlikud tingimused ja anda linna asutustele suunised keskkonnahoidlike riigihangete osakaalu suurendamiseks Tallinna linna riigihangetes. Töötati välja ja kehtestati linna uus hankekord.
- Kliimakava ja rohepöörde programmi eesmärkide saavutamise seireks telliti 2021. aasta kasvuhoonegaaside heite inventuur (valmib 2024), mis on osa Euroopa linnapeade paktiga[31] liitumisel võetud kohustustest.
- Jätkati linna majandus- ja personaliarvestuse ning finantsaruandluse kureerimist ja korraldamist ning raamatupidamisteenuste osutamist linna asutustele ja linna osalusega eraõiguslikele juriidilistele isikutele. 2023. aasta lõpu seisuga osutasid linna finantsteenistus ja linna personaliteenistus keskset raamatupidamis- ja personaliarvestuse teenust 20 ametiasutusele, 247-le linna hallatatavale asutusele, viiele linna valitseva mõju all olevale sihtasutusele ja kahele linna äriühingule.
- Ajakohastati linna nõuete halduse protsessi, sealhulgas viivisarvete väljastamist ja maksegraafikute sõlmimise reegleid.
- Linna kulude vähendamiseks saavutati uus, linnale senisest palju soodsama hinnaga kokkulepe viit koolimaja haldava eraettevõttega.
- Keskkonnahoidliku soojusmajanduse arendamiseks lõid Tallinna linn ja OÜ Utilitas ühisettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus. Tallinna linn tegi uude ühingusse mitterahalise sissemakse Tallinna Soojuse aktsiatega ning Utilitas omalt poolt Utilitas Tallinna aktsiatega.
- Tallinna 2023. aasta kaasav eelarve mahus 1 miljon eurot oli keskkonnakaitse- ja rohepöördeteemaline. Summa jagunes kaheksa linnaosa vahel. Hääletajate arv 2022. aasta lõpus toimunud 2023. aasta kaasava eelarve hääletusel oli 15 693 (2022. aasta kaasava eelarve puhul 11 140).

Tegevusprogramm 4. Selge kommunikatsioon

Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik sel korral mõõdikute alusel hinnata, kuna 2023. aasta kohta puuduvad andmed ning ühe mõõdiku metoodika vajab jätkuvalt täpsustamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Kommunikatsioonivaldkonna töö oli intensiivne: saadeti välja üle 800 pressiteate (lisaks tõlked) ja korraldati 86 pressikonverentsi. Linnameedia toodetud telesaated (sh u 3000 videouudist eesti ja vene keeles) jõudsid 2023. aastal ligikaudu 756 000 vaatajani, sotsiaalmeediapostituste levik ületas 9,5 miljonit ning YouTube'is vaadati linnameedia videoid üle 2,2 miljoni korra. Portaalid Pealinn.ee ja Stolitsa.ee jõudsid aasta jooksul 919 000 kasutajani. Linnameedia osales aasta jooksul 70 eriprojekti jäädvustamises, tehes otseülekandeid linna sündmustest, salvestades koolitusi jms.
- Kogu aasta vältel oli esiplaanil Euroopa rohelise pealinna aasta kajastamine. Rohepöördealase teadlikkuse suurendamiseks teavitati ja koolitati Euroopa rohelise pealinna programmi raames aktiivselt nii linnaorganisatsiooni (nt rohekontor, uute materjalide ja tehnoloogiate kasutamine, taastuvenergia kasutamine, energia salvestamine, vertikaal- ja katusehaljastus) kui ka linlasi. Mitmekesise, mahuka ja rahvusvahelise ulatusega kommunikatsiooni korraldamiseks oli loodud eraldi tiim. Rohepöördealast teadlikkust toetasid ka iga-aastased ülelinnalised sündmused (sh 10.–18. juunini toimunud linnaruumifestival „Tulevik on täna/v“, 16.–22. septembrini toimunud Euroopa Liidu liikuvusnädal ja autovaba päev ning Tallinna päev).
- Tähtis kommunikatsiooniprojekt oli Vanasadama trammiliini ehitusele eelnev teavitustöö eesti, inglise ja vene keeles. Ehitusega seotud info avaldati linna veebilehe alamlehel tallinn.ee/vanasadamatramm ja lähtuvalt sihtrühmadest ka teistes kommunikatsioonikanalites, näiteks sotsiaalmeedias, korteriühistute listides, hoonete ustel ja tänavastendidel, ühissõidukiekraanidel ja QR-koodiga kleepsudel. Välja saadeti arvukalt pressiteateid, vastati linnaelanike ja meedia päringutele.
- Jätkati kriisikommunikatsiooniõppusi linnaorganisatsioonis ja osaleti üleriigilisel hädaolukorra lahendamise ja toimepidevuse harjutamise suurõppusel Crevex 2023. Tegeleti linlaste valmisoleku toetamisega kriisiolukordadeks. Vt ka tegevusvaldkond 4: „korrakaitse“.

[31] Paktiga liitunud kohalikud omavalitsused võtavad vabatahtlikult kohustuse täita Euroopa Liidu kliima- ja energiaeesmärke, vaata täpsemalt: https://eu-mayors.ec.europa.eu/et/about

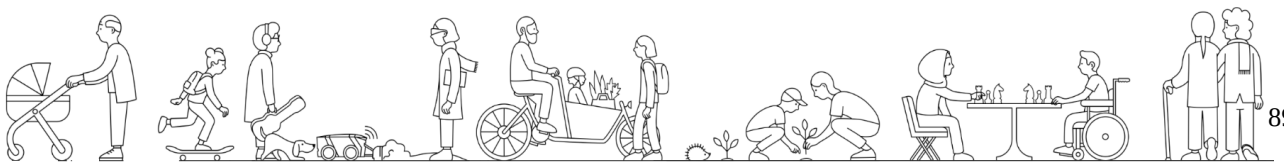

- Linnajuhtimise ja toimiva sisekommunikatsiooni toetamiseks laiendati 2022. aasta lõpus valminud linnaorganisatsiooni uue siseveebi juurdepääsu 2023. aastal kõigile hallatavatele asutustele. Sellega kasvas siseveebi kasutajate arv võrreldes 2022. aastaga kümnekordseks – 15 000 töötajani.

Tegevusprogramm 5. Kvaliteetne juhtimine ja kompetentsed töötajad

Tegevusprogrammi elluviimist ei saa sel korral mõõdikute põhjal hinnata, sest osa näitajaid plaaniliselt 2023. aastal ei mõõdetud, ühe mõõdiku metoodika muutus ja ühe mõõdiku metoodika vajab jätkuvalt täpsustamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Juhtide toetamiseks koostati teist korda mahukas, uuendatud teemaderingiga linna töötajatega seotud andmete statistiline analüüs. Juhtimiskvaliteedi parendamiseks viisid linna ametiasutused ellu 2022. aasta rahulolu ja pühendumuse uuringust lähtuvaid tegevusi. Sõnastati väärtuspõhise juhtimise põhimõtted ja korraldati väärtuste kandja konkurss. Eri tasandi juhtide toetamiseks katsetati strateegiakeskuses töötajatega seotud andmete e-töölauda. Jätkati linna ametiasutuste uusi töötajaid juhendavate mentorite väljaõpet, juhtide iga-aastase arenguprogrammi „Juhtide kool“ korraldamist ja koostööd linnaosavalitsustega juhtimisstruktuuri ühtsustamiseks.
- Protsesside digiteerimiseks pidasid linna ametiasutused esimest korda arenguvestlusi juhtimise infosüsteemis PlanPro. Viidi läbi e-töökeskkonna ja e-õpikeskkonna tarkvara hanked.
- Tööandja maine kujundamise ehk brändingu raames elavdati portaali ja sotsiaalmeediakanalit „Karjäär linnas“, kus muu hulgas tutvustavad oma tööd linnaorganisatsiooni töötajad, tutvustatakse linna väärtuspakkumist tööandjana ja linna ametiasutusi ning avaldatakse töökuulutusi. Töötati välja uued praktikapõhimõtted ja õpetati välja 30 praktikajuhendajat.
- Panustati hea töötajakogemuse edendamisse, et parendada linna kui tööandja mainet ja töötajate motivatsiooni olla linna kui tööandja aktiivsed saadikud. Näiteks korraldati märtsis ja novembris taas tervisekuu. Hooliva sisseelamise kõrval soovitakse muuta ka organisatsioonist lahkumine töötajale heaks kogemuseks. Töötajate arendamisel suurendati sisekoolituste ja sisekoolitajate osakaalu ning vähendati sellega koolituskulusid.
- Strateegiakeskus jätkas personaliteenuste osutamist linna asutustele ja linna osalusega eraõiguslikele juriidilistele isikutele. Personalipartnerluse teenust osutati strateegiakeskuse ja linnakantselei kõrval kultuuri- ja spordiameti, sotsiaal- ja tervishoiuameti ning keskkonna- ja kommunaalameti haldusaladele. 2023. aastal lisandusid teenuse saajate hulka linnavaraamet, linnaplaneerimise amet ja transpordiamet. Võeti kasutusele uus, töövääruspunktidel põhinev palgasüsteem, mis muudab põhipalga kujunemise läbipaistvamaks ja võimaldab linna palgapositsioone võrrelda palgaturuga.

Tegevusprogramm 6. Regionaalne ja rahvusvaheline koostöö

Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik mõõdikute alusel hinnata, kuna need vajavad veel väljatöötamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud

- Regionaalses ja rahvusvahelises koostöös seati esiplaanile Euroopa rohelise pealinna rolli täitmine, mis tõi Tallinna üle 200 rahvusvahelise ja kohaliku tähtsusega ürituse. 2023. aastal võõrustas Tallinn koostöös rahvusvaheliste partneritega 32 kõrgetasemelist konverentsi. Partnerid olid näiteks Euroopa Komisjon, OECD, Euroopa Regioonide Komitee, jätkusuutlike kohalike omavalitsuste organisatsioon ICLEI ja Eurocitiese koostöövõrgustik. Samuti külastas Tallinna ligi 100 välisdelegatsiooni. 2023. aasta novembris toimus rohetehnoloogia nädal Greentech Week, mis tõi Eestisse rahvusvahelised investorid, innovaatorid ning Euroopa ja Aasia linnade esindajad. Nädala jooksul toimus rahvusvaheline rohetehnoloogianäitus Nexpo Tallinn, kus juhtivad rohetehnoloogiaettevõtted tutvustasid oma tooteid ja teenuseid ning mida külastas üle 4000 osaleja 64 riigist. Projekti „Rohejälg“ raames kutsuti linnaruumi kvaliteedi parandamiseks Tallinna linnaosades ellu ligi 70 ruumisekkumist (vt täpsemalt tegevusvaldkond 7: „linnamaastik“). Koostöös Teeme Ära Sihtasutuse ning Helsingi linnaga korraldati rahvusvaheline Läänemere puhastuskampaania, kuhu kaasati 9 Läänemere-äärse riigi 45 omavalitsust ja millest sai osa 156 000 inimest.
- Käivitati rahvusvaheline kestlikkuse juhtimise kompetentsikeskus, mille tegevuste hulka kuulub kestlikkuse juhtimise mudeli väljatöötamine, partnerlinnade nõustamine ning rahvusvahelise linnade ja ekspertide koostöövõrgustiku juhtimine. Peeti läbirääkimisi võimalike partnerlinnadega (eelkõige Ida-Euroopa, sh idapartnerluse linnad).
- Alustati Euroopa Liidu piirkondliku koostöö programmi URBACT projektiga „Linnad kestliku valitsemise heaks – Cities for Sustainability Governance“. Programmis töötatakse koos 9 partnerlinnaga välja kohalikesse oludesse sobivad juhtimisprotsessid ja tööriistad, arvestades ÜRO kestliku arengu eesmärke.
- Algatati Eesti kohalike omavalitsuste rohepöördekogemuste vahetamise ja ühisprojektide võrgustik (nn R-klubi).
- Uusi vastastikuse mõistmise memorandumeid või koostöölepinguid 2023. aastal ei sõlmitud, sest koostööd eelistatakse teha võrgustike ja projektide kaudu. Tihe infovahetus ja konsultatsioonid eri koostöövaldkondades toimusid Riia ja Vilniusega. Ajaloolistest partnerlinnadest oli tihedam koostöö Helsinki, Odessa ja Kieliga.

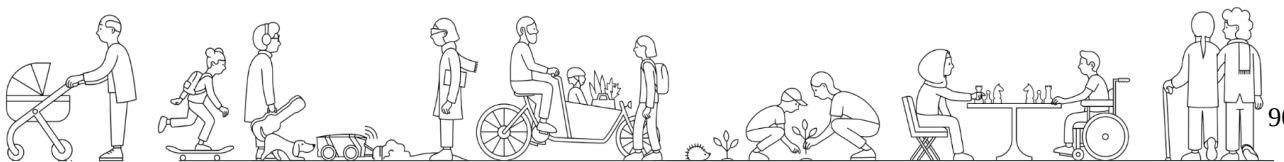

- Valmistati ette ja allkirjastati Tallinna ja Helsinki sadama ja linna ning laevafirmade vaheline rohekoridori loomise memorandum. Selle põhieesmärk on kiirendada Tallinna ja Helsingi ning Muuga ja Vuosaari vahelisel mereteel nii reisijate- kui ka kaubaveo jätkuvat üleminekut kliimaneutraalsetele ja säästvatele liikumisviisidele.
- Seoses Ukraina sõjaga jätkas Tallinn sealsete partnerlinnade ja teiste omavalitsusüksuste (sh Kiiev, Lviv, Odessa ja Žõtomõri oblast) toetamist. Näiteks saadeti Ukrainasse kaks kiirabiautot koos varustusega ja meditsiintarvikuid. Koostöös MTÜga Noortekeskus Vihasoo korraldati Eestis kolm puhkelaagrit Žõtomõri oblasti ja Odessa linna lastele. Euroopa suurlinnu ühendava organisatsiooni Eurocities juhatuse liikmena osaleti Ukraina linnade kestliku ülesehitamise nõustamisel.
- Algatati ja jätkati arvukalt välisrahastusega innovaatilisi projekte, sh nii võrgustiku- ja koostööprojekte kui ka katse- ja demoprojekte investeeringute ja teenuste ettevalmistamiseks. Vaata täpsemalt tabelist „Ülevaade 2023. aastal algatatud ja elluviidud välisrahastusega projektidest“ ning käesoleva ülevaate valdkondade peatükkidest.
- Valmis Tallinna linna välisprojektide tulemuslikkuse analüüs, milles käsitleti 2014.–2020. aastal linnas ellu viidud, välisrahastusega arendusprojektide protsessi, tulemust ja mõju.
- Viidi lõpuni koostöövõimaluste ja vastastikuste huvide kaardistus ja uuendati lepinguid Eesti ülikoolidega. Valmis teadus- ja arenduskoostöö kontseptsioon, mis hõlmab uuringuid, praktikat ja koolitust. Täpsem ülevaade linna koostööst ülikoolide ja kõrgkoolidega 2023. aastal on leitav Tallinna veebilehelt.
- Jätkati stipendiumide väljaandmist. Aasta lõpus koondati Anton Uessoni stipendium ja infotehnoloogiastipendium Raestipendiumi alla.

Tegevusprogramm 7. Perekonnaseisu- ja rahvastikuteenused, sh uussisserändajate kohanemist toetavad teenused
Prognoositust palju kiiremini kasvas Tallinna Perekonnaseisuameti e-teenusena osutatavate toimingute osakaal kõigist toimingutest (nii perekonnaseisu- kui ka rahvastikuteenuste seas), saavutades 2023. aastal 47% taseme (44% 2022. aastal, sihttase 2035. aastaks on 50%). E-teenuste osakaalu kiire suurenemine tuleneb nii linna ja riigi teavitustööst, info heast kättesaadavusest, uute e-teenuste lisandumisest ja nende kliendikesksest arendamisest kui ka inimeste kasvanud ootusest teha võimalikult palju toiminguid e-kanaleid kasutades. Kogu Eestis sündinud lastest oli tallinlasena sündinud laste osakaal 33,7%, mis püsib prognoositud tasemel. Näitaja tase on mõjutatud lisaks demograafilisele olukorrale ka linna teenuste kättesaadavusest võrreldes teiste omavalitsustega.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Korraldati Euroopa perekonnaseisuametnike kongress, kus osales 131 delegaati 15 välisriigist. Kongressil tutvustati Eesti digitaalseid lahendusi, vahetati kogemusi, et muuta valdkondlike teenuste kasutamine inimestele võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Tõhustati riikidevahelist koostööd, et muuta e-riigi teenused paremini kättesaadavaks ja kasutajakesksemaks ning nende osutamine ühtsemaks, et tagada perekonnaseisudokumentide kiirem Euroopa-sisene liikumine.
- 2023. aastal tehti 37 171 perekonnaseisu- ja rahvastikutoimingut nii eesti, vene kui ka inglise keeles, kusjuures toimingud välisriigi kodanikega olid kasvutrendis, moodustades ligi 40% toimingutest. Ukraina sõjapõgenike siinviibimisega kaasnes vajadus teha suuremas mahus eriliigilisi toiminguid (seoses sellega kasvas perekonnaseisu- ja rahvastikutoimingute arv võrreldes 2022. aastaga 5000 võrra). Välisspetsialistidele jätkati rahvastikutoimingute tegemist ja Tallinna teenuste tutvustamist Rahvusvahelises majas. Uussisserändajatele teenuste osutamise kohta vaata lisaks ptk 5 „Kultuur“.
- Jätkati laste sündi ja perekondade loomist toetavat tegevust: viidi läbi 1713 abielu pidulikku kombetalitust, 4987 korral maksti Tallinna sünnitoetust ning Tallinna raekojas peeti 8 pidulikku nimetunnistuse kätteandmise üritust.
- Jätkati lähteülesande koostamist rahvastikutoimingute terviklikumaks organiseerimiseks Tallinnas.

Tegevusprogramm 8. Tallinna ajaloo arhiveerimine, uurimine ja tutvustamine
Tegevusprogrammi elluviimist ei ole võimalik mõõdikute alusel hinnata, kuna need vajavad veel väljatöötamist.

Tegevusprogrammi olulisemad tegevused ja investeeringud
- Moodustati kaks uut fondi – Pirita linnaosa valitsuse ja Vene Kultuurikeskuse arhiiv. Asutustest võeti vastu 5515 uut säilikut.
- Töös linna asutustega võeti kasutusele Rahvusarhiivis väljatöötatud ja linna eripära arvestav digitaalne töökeskkond ASTRA, mille eesmärk on koondada asutuse arhiivihalduse protsessid.
- Linnaarhiivi 140. sünnipäeva tähistamise raames toimus seminar „Seisustest Tallinnas 13.–19. sajandil“ ning avati rändnäitus „Conrad Dellingshuseni (1527–1603) joonistatud maailm“. Ilmus aastaraamat „Vana Tallinn“ nr 32 (36).
- UNESCO kandis linnaarhiivis säilitatava kaupmees Hildebrand Veckinchuseni 15. sajandist pärineva arhiivi maailma mälu registrisse (see on Balti keti järel teine Eestiga seotud kirje selles UNESCO registris).

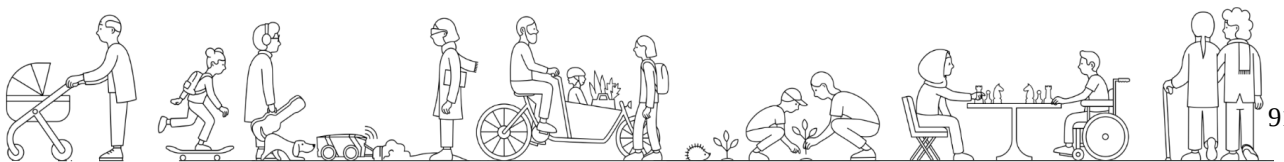

2. Selgitus 2023. a eelarves ette nähtud investeeringute tegemise kohta

Linna tugiteenuste valdkonna investeeringute eelarve oli 2 250 322 eurot, millest täideti 80%. Tallinna Linnaarhiivi sademeveekaevu rekonstrueerimine lükkus tehnilistel põhjusel 2024. aastasse. Vabaduse väljak 7 hoone fassaaditööde ja Vabaduse väljak 10 hoone kontoriruumide remonttööde lepingud sõlmiti 2023. aastal, kuid tööd lõpetatakse 2024. aastal.

3. Olulisemad tegevused ja investeeringud aastal 2024

Tegevusprogramm 1. Inimesekeskne teenuste disain

- Jätkatakse linna teenusejuhtide toetamist teenuste juhtimiseks vajalike metoodiliste materjalide ja pädevuse arendamisel. Olulisemad teenusedisaini projektid on keskraamatukogu teenuste disainimise jätk, Tallinna Reaalkooli loodus- ja täppisteaduste kompetentsikeskuse teenuste disain, lapse tugiisiku teenuse disain, õigusloomeprotsessi disain ja geoinfoportaali arenduse ettevalmistus. Samuti viiakse esimest korda läbi linna disainisprint.
- Jätkatakse linna asutuste arvutitöökoha, digitaalse platvormi, infosüsteemide arendamise, geoinfosüsteemide ning infoturbe ja andmekaitse teenuste osutamist linna asutustele. Arendatakse andmete serveris ja pilves hoidmist. Jätkatakse uue Eesti infoturbestandardi juurutamise koordineerimist linna asutustes. Koolidele tagatakse tehnikapark 2025. aasta e-eksamite läbiviimiseks. Viiakse lõpule Tallinna Keskraamatukogu IT tsentraliseerimine. Tagatakse linna IT-tugi Euroopa Parlamendi valimistele.

Tegevusprogramm 2. Andmepõhine juhtimine

- Selgitatakse välja linna tulevased andmevajadused.
- Jätkatakse juhtimise infosüsteemi PlanPro juurutamist lisaks linna ametitele võimalusel ka linnaosavalitsustes ja suuremates hallatavates asutustes. Lähtuvalt prototüübist jätkatakse linnaorganisatsioonile ja avalikkusele mõeldud linna mõõdikute ja statistika juhtimislaua veebikeskkonna arendamist. Arenduspartneri leidmiseks viiakse läbi riigihange.
- Arendatakse kodulähedaste põhiteenuste (kool, ühistransport, toidupood, apteek, park jms) olemasolu kajastavat kaardirakendust, mis võetakse kasutusse linnaplaneerimisel ja liiklemise korraldamisel.
- Jätkatakse linna 3D-mudeli (digikaksiku) arendamisega – luuakse digikaksiku tehniline platvorm, viiakse ellu puude kaardistamise katseprojekt, luuakse kogu linna katvad hoonete 3D-mudelid ning andmestik teede seisundi mobiilse seire kasutuselevõtuks. Lisaks luuakse Tallinna hoonete BIM-mudelid (detailsed 3D-mudelid), arendatakse detailplaneeringute menetlemist hoonete BIM-mudelite põhjal ning analüüsitakse linna digikaksikuga seonduvalt tehnovõrkude andmestikke, kasutajaid ja töövoogu jne.
- Linnale kuuluvate hoonete energiatarbe analüüsi toetamiseks jätkatakse linna hoonete tehnosüsteemide sensorite ja mõõtjate andmete koondamist kaugedastuse teel ühte andmeanalüüsi platvormi.

Tegevusprogramm 3. Strateegiline ja finantsplaneerimine

- Arengustrateegia „Tallinn 2035“ elluviimise toetamiseks töötatakse välja arengudokumentide koostamise ja seire juhend linnaorganisatsioonile ning organisatsiooniülene strateegilise ja finantsplaneerimise aastaring, et korrastada kogu planeerimistsükkel ja selle jooksul menetletavad dokumendid. Jätkatakse valdkondlike arengudokumentide koostamist (nt haridus ja noorsootöö, linna kinnisvara hoidmine ja arendamine, keskkonnahoid, ringmajandus, müra vähendamise tegevuskava, „Digitaalne Tallinn“, linna personali arengusuunad, Tallinna Keskraamatukogu arengukava, Tallinna Filharmoonia arengukava, Tallinna vanalinna arengukava). Koos linna eelarvestrateegiaga uuendatakse arengustrateegia rakenduskava. Linna arengustrateegia elluviimiseks jätkatakse valdkondlike rakenduskavade väljatöötamist ning linna arengustrateegia ja eelarve ühildamist.
- Andmepõhise juhtimise toetamiseks jätkatakse linnaelanike rahuloluküsitlustega ning viiakse läbi muid küsitlusi ja analüüse, näiteks uussisserändajate teenustega rahulolu analüüs.
- Töötatakse välja metoodika kestliku arengu eesmärkide edenemise aruande koostamiseks ÜRO-le (Voluntary Local Report).
- Jätkatakse kohalike omavalitsuste turvalisuse arenguprogrammi elluviimisega.
- Kava „Kliimaneutraalne Tallinn“ rakendamiseks valmib kasvuhoonegaaside inventuuri aruanne 2021. aasta heite kohta (s.t kliimakava baasaasta kohta). Kliimakava täiendamiseks plaanitakse tellida kaks analüüsi: kliimamuutustest mõjutatud haavatavate rühmade ja nende kaitsmiseks vajalike meetmete analüüs ning Tallinna kasvuhoonegaaside vähendamise ambitsiooni suurendamise võimaluste analüüs.
- 2023. aastal välja töötatud elektriautode avalike laadimiskohtade rajamise kontseptsiooni alusel viiakse läbi esimene kontsessioonihange avalike laadimiskohtade rajamiseks.
- Jätkatakse naabruskonnapõhise tervikrenoveerimise katseprojekti SOFTacademy elluviimist. Olulisemad verstapostid on renoveeritavate hoonete elanikega koostöös renoveerimisprojekti lähteülesande koostamine, linna asutustega linna maa kasutamise põhimõtete läbirääkimine ning Tallinna Tehnikaülikoolis asuva kaasamiskeskuse valmimine.
- Jätkatakse planeeringu rohefaktori tööriista edasiarendamist, sh kasutajaliidese loomist. Töötatakse välja tänavaruumi rohefaktori metoodika.
- Algatatakse linna rohevõrgustiku teemaplaneeringu koostamine.

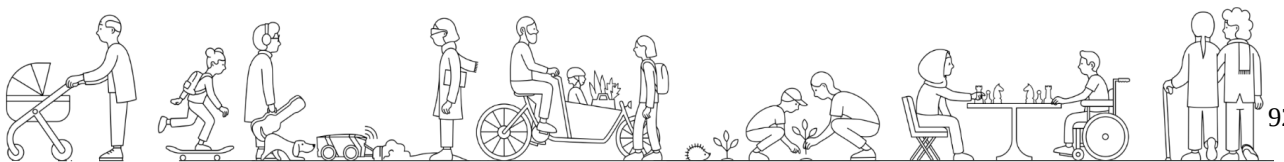

- Viiakse ellu 2023. aastal toimunud haljasalade sidususe teemalise rahvakogu ettepanekuid. Selleks kutsutakse kokku juhtrühm, töötatakse ettepanekud läbi ja lepitakse kokku edasine plaan.
- R(ohe)-klubi raames jätkatakse rohepöördealast koostööd teiste Eesti kohalike omavalitsustega.
- Jätkatakse linna majandus- ja personaliarvestuse ning finantsaruandluse kureerimist ja korraldamist ning raamatupidamisteenuste osutamist linna asutustele ja linna osalusega eraõiguslikele juriidilistele isikutele.
- Jätkatakse uue alushariduse kulumudeli väljatöötamist.
- Töötatakse välja uue sõitjateveolepingu finantsalused.
- Seoses majanduslangusega on jätkuvalt fookuses linnale saamata jäänud tulu vähendamine ja võlgade sissenõudmise protsessi ajakohastamine (viivised, maksegraafikud).
- Läbirääkimistel riigiga keskendutakse vajadusele säilitada linna võime täita oma kohustusi ka pärast planeeritavaid kohalike omavalitsuste tulubaasi muudatusi.
- Jätkatakse strateegiakeskusele, linnakantseleile, linnaarhiivile, kultuuri- ja spordiametile ning ameti hallatavatele asutustele riigihangete korraldamise teenuse osutamist. Lisaks tehakse ettevalmistusi selleks, et laiendada riigihangete korraldamise teenuse saajate ringi.
- Jätkatakse keskkonnahoidlike hanketingimuste väljatöötamist, nende rakendamiseks vajalike koolituste tegemist linna asutustele, juhendmaterjalide koostamist ja heade kogemuste ja tavade kogumist ja jagamist, samuti töötatakse välja nende korraldamisega seotud mõõdikud.
- Nende kesksete riigihangete ja ühishangete puhul, kus võimalik ja otstarbekas, plaanitakse kasutusele võtta riigihangete elektrooniline kataloog, mis lihtsustab linnaorganisatsioonis raamlepingute alusel tellimuste tegemist ja annab parema ülevaate raamlepingu täitmisest.
- Jätkatakse kaasava eelarve rakendamist.

Tegevusprogramm 4. Selge kommunikatsioon

- Jätkatakse kommunikatsiooniteenuse osutamist, sealhulgas meediasuhete juhtimist, pressiteadete koostamist ja pressikonverentside korraldamist. Jätkatakse telesaadete „Tallinna uudised“ ja „Minu Tallinn“, ajalehtede Pealinn ja Stolitsa väljaandmist ning veebiportaalide Pealinn.ee ja Stolitsa.ee arendamist ning eriprojektide läbiviimist. Põhirõhk on portaalide tehnilisel arendamisel ning ristmeedia arendamisel toimetuste koostöös.
- Kommunikatsioonis on esiplaanil eestikeelsele õppele ülemineku teema (sh õpetajate värbamise kampaania, koolidesse määramine ning õpetajate ja lapsevanemate problemaatika). Seoses Vanasadama trammiliini rajamisega jätkatakse linnaelanike teavitamist (ühissõiduki)liikluse ümberkorraldustest. Suurt tähelepanu pööratakse ka eelarve kommunikatsioonile, teadlikkuse parendamisele sotsiaaltoetuste ja rohepöörde teemal ning Tallinna kui UNESCO muusikalinna ja Euroopa spordipealinnaga seotud üritustest ja projektidest.
- Lähtuvalt Omniva uuest hinnamudelist töötatakse välja ajalehtede uus levikontseptsioon.
- Jätkatakse kriisikommunikatsiooniõppusi linnaorganisatsioonis, nt osaletakse rahvastikuregistri katkestuse õppusel BREX24. Tegeletakse linlaste kriisiolukordadeks valmisoleku suurendamisega.
- Viiakse läbi hulgaliselt ülelinnalisi sündmusi, nt linnaruumifestival „Tulevik on täna/v“, Tallinna päev ja autovaba päev.

Tegevusprogramm 5. Kvaliteetne juhtimine ja kompetentsed töötajad

- Jätkatakse töösuhete halduse keskse teenuse osutamist linna asutustele ja osaliselt ka linna osalusega eraõiguslikele juriidilistele isikutele.
- Töötajakogemuse väärtustamiseks tehakse teist korda rahulolu ja pühendumuse uuring, toetatakse selle tulemusel kokkulepitud parendusplaani elluviimist ning täiustatakse töötaja sisseelamise protsessi.
- Juhtide süsteemseks toetamiseks lähtutakse 2023. aastal kokkulepitud juhtimispõhimõtetest, selgitatakse välja peamised juhtide arenguvajadused ja korraldatakse eri viisil arendustegevusi (koolitused, juhtide suhtlusvõrgustikud, kogemuste vahetamine jne). Juhtide eestvedamisel pööratakse tähelepanu väärtuspõhise ja kaasava organisatsioonikultuuri arendamisele.
- Töötajatele paindlike ja tänapäevaste arenguvõimaluste pakkumiseks avatakse e-õppekeskkond TEA (Tallinna e-akadeemia), mis võimaldab kursusi läbida töötajatele sobival ajal ja viisil.
- Alustatakse linna personalijuhtimise arengusuundade koostamist.

Tegevusprogramm 6. Regionaalne ja rahvusvaheline koostöö

- Jätkatakse rahvusvahelise kestlikkuse juhtimise kompetentsikeskuse edasiarendamist ja kestlikkuse juhtimise mudeli väljatöötamist. Mudelit katsetatakse Tallinna ringmajanduse arengukava väljatöötamisel ning mestimisprojektide raames Eesti, Ukraina ja Gruusia linnades.
- Jätkatakse 2023. aasta Euroopa rohelise pealinna tulemuste ja jätkutegevuste (rahvusvahelist) kommunikatsiooni ja tutvustamist. Ühtlasi juhib Tallinn 2024. aastal Euroopa roheliste pealinnade võrgustikku.
- Euroopa URBACTi programmi võrgustiku Cities for Sustainability Governance (linnad kestliku valitsemise eest) raames töötatakse välja kestliku Tallinna kommunikatsiooniplaan.
- Tallinn jätkab tööd Eurocitiese juhatuses.

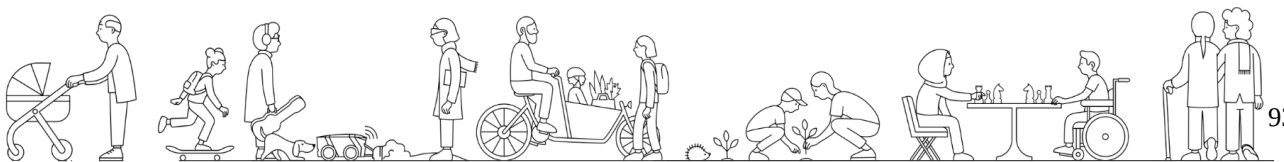

- Jätkatakse koostöö arendamist Helsingi ja teiste Läänemere regiooni linnadega, Euroopa Liidu pealinnade ja metropolidega ning teiste partnerlinnadega, sh Ukraina linnadega.
- Tallinna rahvusvahelises koostöös osalemise võime suurendamiseks analüüsitakse rahvusvahelistes organisatsioonides ja võrgustikes ning linnadevahelises koostöös osalemise vajadust ja võimet, koostatakse Tallinna rahvusvahelise koostöö põhimõtted, käivitatakse rahvusvaheliste suhete koordinatsioonivõrgustik ja koostatakse Tallinna põhiseisukohad Euroopa Liidu linnapoliitika kohta.
- Jätkatakse linnale oluliste valdkonnaüleste ja teadmusmahukate uute projektide ettevalmistamist ja koordineerimist, sh rahastuse leidmine, taotluste koostamine ja projekti konsortsiumite loomine ning selleks ülikoolidega teadmussiirdealase koostöö tegemist (sh Raestipendiumi väljaandmine ja targa linna põhimõtete arendamine).
- Jätkatakse valdkonnaüleste väliskoostööprojektide juhtimist, sh targa linna projektid, katse- ja demoprojektid, investeeringute ja tegevuste ettevalmistamiseks.

Tegevusprogramm 7. Perekonnaseisu- ja rahvastikuteenused

- Jätkatakse perekonnaseisu- ja rahvastikuteenuste tööprotsesside efektiivsemaks muutmise ja tööpõhimõtete ühtlustamisega (sh linnaosavalitsuste rahvastikutoimingute tsentraliseerimine Tallinna Perekonnaseisuametisse).
- Jätkatakse laste sündi ja perekondade loomist väärtustavate tegevuste elluviimist (pidulik nimetunnistuste kätteandmine, sünnitoetuste maksmine).
- Luuakse esialgne visioon perekonna- ja rahvastikutoimingute haridusprogrammi koostamiseks.

Tegevusprogramm 8. Tallinna ajaloo arhiveerimine, uurimine ja tutvustamine

- Jätkatakse pildifailide digiteerimist (55 000–60 000 pildifaili) ja konserveerimistöid seoses digiteerimisega peamiselt Tallinna Ülikooli koostööprojekti „Digitaalne Liivimaa“ raames.
- Jätkatakse linna asutustes säilitamist vajavate dokumentide kogumist ja säilitamist, sh arhiveeritakse omandireformi dokumentatsioon. Töötatakse välja õigusaktide infosüsteemi Teele arhiveerimise töövoog.
- Linna ajaloo teaduslikuks uurimiseks ja linna ajaloo tutvustamiseks korraldatakse rändnäitus „Conrad Dellingshuseni (1527–1603) joonistatud maailm“ ning koostöös Tallinna Ülikooliga antakse välja album „Conrad Dellingshuseni joonistatud maailm“. Koostöös Eesti Arhitektuurimuuseumiga valmib Karin Hallas-Murula monograafia „Habermann ja Juhanson. Eesti 20. sajandi arhitektuuri suurkujud“. Antakse välja aastaraamat „Vana Tallinn“ 33 (37).

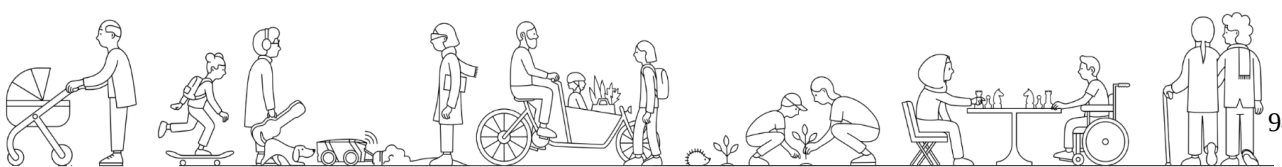

1.5.3. Ülevaade arengudokumendi „Kliimaneutraalne Tallinn. Tallinna säästva energiamajanduse ja kliimamuutustega kohanemise kava aastani 2030“ elluviimisest

Tallinna Linnavolikogu kinnitas kliimakava 3. juuni 2021 määrusega nr 14. Energiamajanduses, transpordis ja hoonestuses tehtavate muudatustega on kavas vähendada aastaks 2030 süsinikuheidet 40% võrreldes 2007. aastaga ning aastaks 2050 on kavas saavutada kliimaneutraalsus. Arengudokument seab linna tegevusvaldkondadele täpsustavad suunised, arvestades eelkõige arengustrateegia „Tallinn 2035“ rohelise pöörde sihti. Tulevikku vaatava kliimakava eesmärk on vähendada linnaelu ja majanduse mõju kliimale ja elurikkusele, tehes seda majandust ja linnakeskkonda rikastaval viisil. Kliimakava seab eesmärgi edendada säästvat liikuvust ning toetada korterelamute tervikrekonstrueerimist, arvestades energiatõhususe nõudeid. Koostöös erasektoriga on kavas laiendada kaugküttevõrku, arendada kaugjahutusvõrku ja rakendada energia tootmisel ringmajanduse põhimõtteid. Kliimakindlas linnas toetatakse elurikkust ja kasutatakse looduslikke ressursse ringselt, võimalikult väheste kadudega.
Kasvuhoonegaaside vähendamisel on kõige suurem väljakutse seotud transpordiheitmete ohjeldamisega. Liikuvuse valdkonnas on mitu mõõdikut veel väljatöötamisel, olulise sammuna võeti 2023. aastal vastu liikuvuskava. Süsinikuheite kohta annab 2021. aasta seisuga infot 2024. aasta sügiseks valmiv kasvuhoonegaaside inventuuri aruanne. Kuna transpordis on vajadus eelistada üha enam süsinikuvabasid kütuseid, siis hakatakse 2024. aastal ellu viima Tallinna avaliku elektriautode laadimise taristu kontseptsiooni, mis valmis 2023. aastal. Teine suurem heiteallikas on hoonetele kuluv energia, mistõttu tuleb hoonete energiakasutust vähendada. Kortermajade energiatõhususe edendamiseks avaneb 2024. aastal riiklik toetusmeede. Renoveerimisele hoo andmiseks on linn alustanud nelja korterelamu naabruskonnapõhise tervikrenoveerimise katseprojektiga. Projekti raames testitakse läbi võimalused, kuidas linn saab kaasa aidata, et renoveeritaks senisest rohkem maju.
Oluline roll on kliimamuutustega kohanemisel. Kuumuse ja liigvee vastu tuleb linnaplaneerimises kasutada looduspõhiseid lahendusi, parandada ilmastikuoludest tingitud riskidele reageerimise võimet ning suurendada linlaste teadlikkust mitmekülgse teavituse teel. Nii luuakse soodne pinnas, et vältimatute kliimamuutustega linnakeskkonnas edukalt toime tulla.

Kasvuhoonegaaside heite vähendamise tegevused

Kliimakava eesmärkide elluviimiseks tegeleti hoonete tervikliku renoveerimisega. Uuendati linna hoonete elektri- ja küttesüsteeme. Alustati Energia tn 13 moodulrenoveerimise katseprojekti ettevalmistamisega (projekteerimine), ehitustööd on planeeritud aastatesse 2024–2025. Renoveerimisel on kavas kasutada tehases toodetud fassaadimooduleid – tulevikus võib see tehnoloogia muuta kortermajade rekonstrueerimise senisest lihtsamaks, tõhusamaks ja soodsamaks.
Et soodustada korteriühistutele antavate toetuste abil uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu ja rohepööret toetavaid tegevusi, täiendati toetusmeetmete „Fassaadid korda“, „Hoovid korda“ ja „Roheline õu“ andmise kordasid. Rohepöörde toetuse abil soodustatakse päikesepaneelide ja soojuspumpade paigaldamist, hoonete tehaselist rekonstrueerimist, elektriautode laadimise võimaluste loomist, sademevee kogumist ja äravoolu rajamist ning senise tänava- või hoovivalgustuse asendamist LED-valgustusega. Korteriühistutele korraldati uudsete tehnoloogiate ja materjalide kasutamise teemal mitu teabepäeva. Korteriühistute teavitamiseks ja motiveerimiseks korraldati üritusi ning regulaarset teavitustööd tehti peamiselt uudiskirjade ja sotsiaalmeedia vahendusel. Koostati ja avaldati artikleid nii linna lehtedes kui ka erialaväljaandes „Elamu ja korteriühistu“. Korteriühistute üheksa toetusmeetme piires maksti toetust 503 taotlejale summas 1,4 miljonit eurot. Enim maksti toetusi korteriühistute hoovide haljastuseks, tuleohutuse tagamiseks ja rattamajade ehituseks.
Liikuvuse valdkonnas alandati 2023. a suurimat lubatud sõidukiirust 65 tänaval. Aasta lõpu seisuga oli 70%-l Tallinna linna asumisisestest tänavatest kehtestatud piirkiirus 30 km/h või õueala liikluskord (20 km/h). Väiksem piirkiirus suurendab turvalisust ja vähendab müra linnakeskkonnas.
Transpordiamet kavandas liikuvusmudeli alusel liinivõrgu uuendamist, muudeti mitme liini liikumisteed. AS Tallinna Linnatransport viis läbi 15 elektribussi ja laadimistaristu soetamise hanke, mille raames on tulevikus võimalus soetada veel lisaks 15 elektribussi. Elektribussid jõuavad liinile 2024. aastal. Telliti ka 23 uut trammi (PESA Twist), millest esimesed jõuavad liinile 2024. aastal. Parandati ühistranspordi ligipääsetavust, lähtudes universaalsest disainist, ja suurendati selle kasutusmugavust (sh kujundati peatusi ilmastikukindlaks ning peatustesse paigaldati reaalaja infotabloosid).
Kliimakava eesmärke aitab ellu viia ka jalgrattateede projekteerimine ja rajamine. Rattastrateegia alusel tehti seda põhivõrgu ulatuses. Peamiselt tänu kesklinna lisandunud eraldatud rattateedele ja rekonstrueeritud ühissõidukipeatustele paranes rattateede võrgustiku seotus ühiskondlike hoonetega oluliselt. Rattastrateegia elluviimise investeeringute raames rajati või rekonstrueeriti 3,9 km jalg- ja jalgrattateid. Projekti „Lasnamäe rattatee ühendus kesklinnaga“ tulemusena valmis rattatee II etapp lõigus J. Smuuli tee – Valge tänav. Vana-Kalamaja tänava valmimine tõi rattateede võrku 1,1 km jagu lisa. Tallinna Ülikooli, Tõnismäe ja Vabaduse väljaku peatuse rekonstrueerimisega parendati ratturite ühissõidukipeatusest ohutult möödumise võimalusi. Tehti ettevalmistusi uute rattateede projekteerimiseks ja ajutiste rattateede laiendamiseks. Alustati Paldiski maantee viadukti raudteealuste käigu- ja rattatunnelite projekteerimist. Endla tänava tunneli rajamiseks esitati 2023. aasta lõpus Kliimaministeeriumile projekti „Lilleküla mitmeliigiline ühistranspordisõlm“ investeeringute kirjeldus. Rattateede läbitavuse aastaringseks arendamiseks jäeti Toompuiesteele 2023/2024. a talveks alles jalgrattarada eraldavad piirdepostid ning katsetati talihooldust.

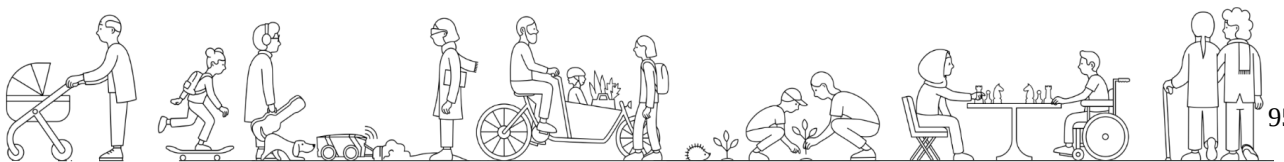

Ehitati välja rattamajad 15 koolis, sh Lasnamäe Muusikakoolis ja Tondiraba Huvikoolis, luues koolidesse 300 rattakohta. Lasteaedades ehitati välja 34 rattamaja ehk loodi juurde 680 rattakohta. Töötati välja korteriühistutele mõeldud rattaparkimiskohtade rajamise juhend, mille eesmärk on anda ülevaade rattaparkimiskohtade loomise võimalustest ja linna rattamajade toetuse kasutamisest. Toetati liikumisaktiivsuse projekte (sh liikuma kutsuvate koolide võrgustikku kuuluvaid koole), et suurendada laste liikumisaktiivsust – tehti koolitusi ja alates augustist 2022 sai koolilastele jalgrataste ostmiseks taotleda toetust meetmest „Rattaga kooli".
Kliimakava eesmärke aitab täita taastuvenergia kasutuse suurendamine. Linna asutused tarbisid 2023. aastal peaaegu 100% taastuvelektrit, samuti on kogu 2024. aastaks sõlmitud hankeleping rohelise elektri ostmiseks. Linna trammid ja trollid sõidavad taastuvelektriga. Et suurendada linna tarbitava ja toodetava taastuvenergia osakaalu, on kavas paigaldada munitsipaalhoonetele päikesepaneele. Energiasäästu eesmärgil paigaldati linna hoonetele 15 päikeseelektrijaama ning sõlmiti lepingud veel 15 päikeseelektrijaama rajamiseks.
Nüüdisaegne kaugküte on linnades kõige turvalisem ja keskkonnasäästlikum kütteviis. Tallinn arendab kaugküttevõrku, et ühendada sellega ka piirkonnad, mis pole veel kaugküttevõrgus. AS Utilitas Tallinn rekonstrueeris ja ehitas kaugküttetorustikke ning ehitas kaugjahutustorustikke. Samuti arendab linn büroohoonete kaugjahutust, et asendada sellega konditsioneerid, mis tarbivad palju energiat. Kaugjahutussüsteemid on juba kasutuses Ülemistel ja Pronksi tänaval, edaspidi ka Liivalaia ja Lastekodu tänaval. Tulevikus plaanitakse kasutada nii kütmiseks kui jahutamiseks ka merevett.
Energiat aitab säästa vanal tehnoloogial põhinevate välisvalgustite asendamine LED-valgustitega ja välisvalgustuses sensorsüsteemi kasutamine, samuti energiasäästumeetmete rakendamine (nt põlemisaja lühendamine). Tänu jätkuvale LED-valgustitele üleminekule ning ajutiste säästumeetmete rakendamisele vähenes märgatavalt linna üldine elektrikulu valgusti kohta. 2023. aasta lõpuks oli linnavalgustitest 20% öisel hämardamisrežiimil. Energiasäästu eesmärgil jätkati LED-valgustite paigaldamist (sh tänavatele, parkidesse ja lasteaedade õuealadele). 2023. aastal paigaldati 1500 LED-valgustit naatriumvalgustite asemele ja alustati 8000 LED-valgusti paigalduse projekteerimist. Käivitati linnavalgustuse valgustipõhise juhtimissüsteemi katseprojekt, mida jälgitakse kuni 2024. aasta kevadeni seitsmel tänavalõigul (157 valgustit). Telliti uuring „Tallinna valgustuskeskkonna (valgusreostuse ja räiguse) hindamine ja analüüs" ning korraldati valgusreostust käsitlev rahvusvaheline seminar, kus osales peaaegu 100 valgustusvaldkonna spetsialisti ja linnade esindajat nii Eestist kui ka mujalt maailmast, sealhulgas rahvusvahelisest linnavalgustuse organisatsioonist (LUCI).
Alustati tänavavalgustusregistri ja andmete haldamise süsteemi loomist tänavavalgustuse kavandamiseks ja hoolduseks. Kaardistati olemasolev olukord ja alustati andmebaasi sidumist linnas juba kasutusel oleva hooldus-, haljastus- ja heakorra infosüsteemiga (HHHIS). Viidi läbi talvevalgustuse rendi- ja paigaldushanked. Kokku oli linnas üle 300 talvevalgustuslahenduse ja ligi 5000 valguspunkti. Hooldati tänavavalgustust, et vältida valgustite rikkeid. Rikketa valgustite osakaal on jätkuvalt püsinud suur, s.t rikketa ja töötavaid valgusteid on 99% koguarvust.
Euroopa rohelise pealinna aastal võttis Tallinn suurema ambitsiooni kujundada pealinnast ligitõmbav tegevuskeskkond, kus testida (rohe)tehnoloogiaid, et aidata nii kodumaistel kui ka välisettevõtetel jõuda oma toodete ja teenustega teistesse linnakeskkondadesse üle maailma. Kui siiani said Tallinna ettevõtted innovatsiooniprojekte testida innovatsioonifondi toel, siis aasta algul käivitati rahvusvaheline programm Test in Tallinn.
Aasta jooksul laekus programmi 37 taotlust, neist 18 Eesti ettevõtetelt ja ülejäänud 11 välisriigist, nende seas Argentiinast, Ühendkuningriigist, Lõuna-Koreast, Soomest ja Hollandist. Kuigi fookuses oli linnaline liikuvus, taastuvenergia ja energiasääst, oli programm avatud ka teistele testprojektidele, näiteks uudsetele materjalidele või haridustehnoloogiatele. 37 taotlusest võeti 21 projekti linnakeskkonnas katsetamisele.

Kliimamuutustega kohanemise tegevused

Euroopa rohelise pealinna programmi raames algatati 2023. aastal taktikaliste ruumisekkumiste projekt „Rohejälg", et kiirendada ruumimuudatuste elluviimist avalikus ruumis. „Rohejälje" esimesel aastal loodi ja viidi ellu ligi 70 taktikalist ruumisekkumist, sealhulgas raekoja suvepargi, linnahalli ja Vanasadama vahelise ala ajutise rannapromenaadi ja Jõesuu tn 5 rannapargi kontseptsioon. Programm jätkub ka pärast rohelise pealinna aastat.
Paljassaare hoiualal ja Pääsküla raba kaitsealal viidi läbi 10 loodustalgut sookoosluste ja niidualade taastamiseks. Jätkus kahe uue kaitseala (Kakumäe metsa kaitseala ja Astangu-Mäeküla kaitseala) moodustamise menetlus. Valmis ekspertiis Merimetsa kaitseala laiendamise põhjendatuse kohta.
Kõik ruumiotsused on ka kliimaotsused. 2024. a asutakse ette valmistama ülelinnalise rohe- ja sinivõrgustiku teemaplaneeringu koostamist. Putukaväila lineaarpargi objektid rajatakse välisrahastuse toel lähiaastatel. 2023. a katsetatud planeeringu rohefaktori tööriist on kasutusel prooviversioonina. 2024. a tööplaanis on eraldi planeeringu rohefaktori tööriista tellimine tänavaruumi jaoks.
Kuude linnaossa paigaldati 15 avalikku joogiveekraani. Koostati Trummi piirkonna looduspõhiste sademeveelahenduste põhiprojekt, mis viiakse ellu aastatel 2024–2026. Projekteeriti lahkvoolne kanalisatsioonisüsteem mitmel tänavalõigul (Lastekodu, Liivalaia, F. R. Kreutzwaldi). Lahkvoolseks rekonstrueeriti A. Reinvaldi, J. Pärna ja A. Weizenbergi ning Magasini tänava ja Vana-Kalamaja tänava kanalisatsioon. Koostati Maakri ja Sibulaküla asumi lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni skeem-uuring. Valmis Jõe-Pronksi-Raua-Gonsiori-Kivisilla tänava sademeveekollektor, Maakri piirkonna sademeveekanalisatsiooni süsteemi I etapp. Alustati Põhja-Tallinna ühisvoolse kanalisatsiooni lahkvoolseks viimise skeem-uuringu koostamist ning tehti nii Tondimõisa kui ka Parditiigi pargi topo-geodeetilised uuringud.
Linna soojussaarte mõju leevendamiseks vähendati juuni lõpus linnale kuuluvate haljasalade niitmise sagedust, alustati läbirääkimisi vajalike muudatuste tegemiseks lepingutes. Linnaruumi istutati 1104 puud, sh 304 varjupuud; 18 puud istutati

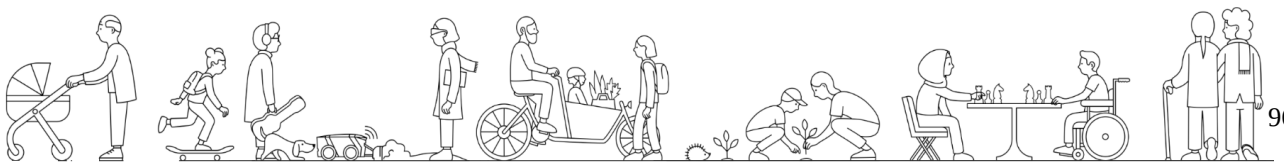

ümber ja 328 puud lisandus teede rekonstrueerimise käigus. Rajati 14 lilleniitu, kokku 3,5 ha pindalaga. Kolmel suuremal ristmikul asendati 2390 m^2 asfalti haljastusega, sh istutati 8 puud ja 3930 põõsast. Koostati avalikule alale sobivate puu-, põõsa- ja püsikuliikide nimekirjad ning ettevalmistamisel on avalikule alale haljastuse rajamise juhend (linnavalitsuse määrusena).
Uue kaasamisformaadina katsetati edukalt rohelise pealinna rahvakogu, demograafiline läbilõige tallinlastest (n-ö mini-Tallinn) esitas kliimamuutuste kontekstis linnaroheluse teemadel 39 ettepanekut.

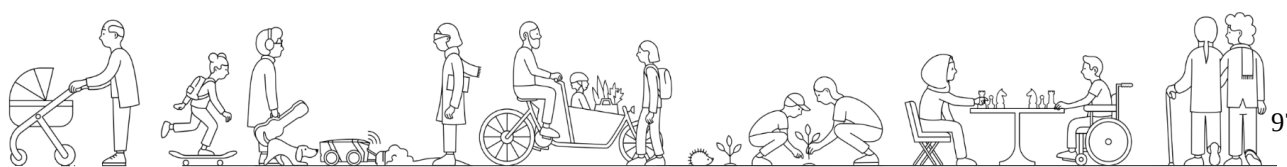

1.5.4. Ülevaade arengustrateegia „Tallinn 2035“ mõõdikute sihttasemete saavutamisest

LEGEND	
	Ülevaates seiratakse ja antakse hinnang 2023. aasta täitmise kohta, välja arvatud mõõdikud, mille seire toimub üle mitme aasta, aga mitte 2023. aastal.* Lisatud on ka varasemate aastate (nt 2022) andmeid, mis ei olnud kättesaadavad 2022. aasta aruande koostamise ajal.
	Mõõdik, mis on kinnitatud "Tallinn 2035" arengustrateegia rakenduskavaga aastateks 2023-2026 kuid ei seirata puuduolevate baas- ja/või 2035. aasta sihttasemete tõttu või kuna mõõdiku metoodika vajab täpsustamist.

* 2023. aasta kohta tallinlaste rahuloluküsitlusi läbi ei viidud, mistõttu ei saanud valdkondade eesmärkide täitmist ülevaates nende põhjal hinnata. Järgmises, 2024. aasta ülevaates kirjeldatakse pikemat trendi baastaseme ja kolme seireaasta (2022-2024) põhjal.

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Siht 1 - SÕBRALIK LINNARUUM	Elanike osakaal, kellele enamik teekondi liikudes on rohelised; Ühik: (%)	62% (2020)	70	N/A	N/A	kasvab	N/A	Tallinna Strateegiakeskus
	Oma linnaosa elukeskkonnaga väga rahul olevate elanike osakaal; Ühik: (%)	38% (2019)	50	40	43	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Keskuste mõjualas elavate elanike osakaal; Ühik: (%)	72% (2020)	75	71	71	sarnasel tasemel	71	Tallinna Strateegiakeskus, Digiteenistus
Siht 2 - LOOV MAAILMALINN 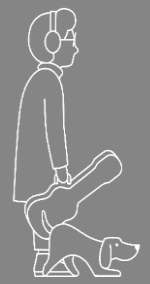	Elukestvas õppes osalejate osakaal 25-64 aastaste hulgas; Ühik: (%)	24,5% (2018); 24,5% (2019)	üle 30%	20,6	22,4	kasvab	25,6	Statistikaamet
	Tööviljakus hõivatu kohta (lisandväärtuse alusel); Ühik: (tuh eur)	32,5 (2017); 36,9 (2020)	kasvab	45,5	50,4	51,1	N/A	Statistikaamet
	Sissetulekukvintiilide suhtekordaja; Ühik: (x)	5,1 (2018)	väheneb	5,8	5,7	väheneb	N/A	Statistikaamet
	Tööjõus osalemise määr; Ühik: (%)	75,5 (2021)	sarnasel tasemel	75,5	78,5	sarnasel tasemel	78,2	Statistikaamet
	Pikaajalise töötuse (12 kuud või rohkem) määr (15-74-aastased); Ühik: (%)	0,4 (2020)	sarnasel tasemel	1,5	1,3	väheneb	1,3	Statistikaamet

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Siht 3 - TERVE TALLINN LIIGUB	Tervena elatud aastad (Harjumaal); Ühik: (a)	naised 58,88; mehed 57,16 (2018);	naised 63; mehed 62	naised 60,89 mehed 57,88	naised 61,83 mehed 59,21	kasvab	N/A	Statistikaamet
	Elanike osakaal, kes on haiguste tõttu töölt või koolist eemale jäänud 15 päeva või rohkem; Ühik: (%)							
	Transpordikulude osakaal leibkonna kogukulutustest; Ühik: (%)							
	Ligipääsetavuse tase minuomavalitsus.fin.ee andmetel; Ühik: (väärtus skaalal 1-9)	2/9 (2021)	9	2/9	3		N/A	
Siht 4 - ROHELINE PÖÖRE	Kasvuhoonegaaside heitkogus / heitkoguse muutus võrreldes 2007 aastaga; Ühik: (Kt CO_2 ekv / % muutus)	4 285 (2007) 2 888 / -33 (2019)	2 571 / -40 (2030) kliimaneutraalne (2050)	N/A	N/A	N/A	N/A	Järgmised KHG inventuurid teostatakse 2024. aastal 2021. aasta kohta ning 2027. aastal 2025. aasta kohta.
	Loodusliku maakatte osakaal Tallinna pindalast; Ühik: (%)	67 (2020)	vähemalt 65	64,9	64,6	sarnasel tasemel	64,3	Tallinna Strateegiakeskus, Digiteenistus
	Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist; Ühik: (%)	47 (2019)	60 (2030); 65 (2035)	49,6	49,2	kasvab	N/A	Keskkonnaagentuur, Tallinna Strateegiakeskus

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Siht 5 - HEATAHTLIK KOGUKOND	Püsivas suhtelises vaesuses olevate inimeste osakaal Tallinnas; Ühik: (%)	12 (2018)	ei suurene	N/A	N/A	ei suurene	N/A	Statistikaamet
	Oma linnaosa avalikes kohtades ennast täiesti turvaliselt tundvate elanike osakaal; Ühik: (%)	43 (2018)	vähemalt 75	kasvab	47	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on nõus väitega, et tallinlased on üksteise suhtes hoolivad; Ühik: (%)	69 (2020)	90	67	69	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on nõus väitega, et tallinlased naeratavad tihti; Ühik: (%)	29 (2020)	50	30	30	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on nõus väitega, et Tallinnas suhtutakse teistsugustesse inimestesse üldiselt hästi; Ühik: (%)	80 (2020)	90	82	83	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
Siht 6 - KODU, MIS ALGAB TÄNAVAST	Oma eluasemega väga rahul olevate inimeste osakaal: eluruumi suurus; eluruumi seisukord; eluruumi mugavused; eluruumi asukoht; eluruumi sisekliima; Ühik: (%)	suurus: 48 (2019) seisukord: 53 (2019) mugavused: 58 (2019) asukoht: 68 (2019) sisekliima: N/A	kasvab kõigis aspektides	suurus: 43 seisukord: 41 mugavused: 50 asukoht: 66 sisekliima: 41	suurus: 47 seisukord: 46 mugavused: 55 asukoht: 68 sisekliima: 42	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Eluasemekulude osakaal leibkonna kogukulutustest; Ühik: (%)	15 (eesti leibkonna andmed, 2019)	sarnasel tasemel	N/A	N/A	sarnasel tasemel	N/A	Statistikaamet
	Energiatõhusate (A ja B) hoonete osakaal linnas; Ühik: (%)				N/A			
	Elanike osakaal, kes on täiesti nõus väitega, et Tallinn on peresõbralik linn; Ühik: (%)	40 (2020)	50	37	41	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

VALDKOND I: ETTEVÕTLUSKESKKOND								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1 . Tallinna elanikud on ettevõtlikud, hästi tasustatud ning siinsed ettevõtted on ambitsioonikad.	Ettevõtlusaktiivsus ehk ettevõtteid 1000 elaniku kohta Ühik: tk	136 (2020)	+2 keskmine aastane kasvumäär	147	139	142	142	Statistikaamet
	Keskmine brutopalk Tallinnas Ühik: eur	1637 eurot (2020)	+3 keskmine aastane kasvumäär	1723	1935	1850	2152	Statistikaamet
Eesmärk 2. Tallinna ettevõtted on koostöös konkurentsivõimelised globaalsetes väärtusahelates.	Ettevõtete ekspordi osakaal käibes Ühik: %	3,4 (2019)	+3 keskmine aastane kasvumäär	3,36	3,7	3,56	3,14	Maksu- ja tolliamet
	Globaalse haardega ettevõtted, kelle peakontor või arenduskeskus on Tallinnas ja kelle tööjõukulu on 5 mln eurot aastas Ühik: tk	40 ettevõtet (2019)	keskmiselt +1 ettevõtet aastas	35	38	37	45	Maksu- ja tolliamet
Eesmärk 3. Tallinn on ka rahvusvaheliselt tuntud innovaatilise keskkonnana.	Idufirmades töötajate arv Tallinnas ja Harjumaal Ühik: in	5200 (2019)	+5 keskmine aastane kasvumäär	7312	9052 (sh Tallinn 8652)	9085	10 796 (sh Tallinn 10 331)	Startup Estonia, Maksu- ja tolliamet
	Konkurentsipositsioon ja edukus rahvusvahelistel konkurssidel: Ühik: positsioon edetabelis							
	Euroopa tulevikulinnade ja -regioonide edetabelis keskmise suurusega linnade seas	TOP 7 fDi European Cities and Regions of the Future (2019)	TOP 10	TOP 8	TOP 7	TOP 7	TOP 10	https://www.fdiintelligence.com/content/rankings-and-awards/european-cities-and-regions-of-the-future-2024-the-winners-83483
	Euroopa iduettevõtluse kasvukeskkondade edetabelis (Startup Heatmap Europe)	TOP 9 Startup Heatmap Europe (2019)	TOP 10	TOP 9	TOP 6	TOP 6	TOP 8	https://pub.marq.com/SHM_2023/#PhR7F54pvS.1
	ülemaailmses välismaal elamise ja töötamise uuringus (Expat City Ranking)	TOP 24 Expat City Ranking (2019)	TOP 20	TOP 22	TOP 11	TOP 20	TOP 23	https://www.internations.org/expat-insider/2023/best-cities-for-expats-40421
	globaalses targa linna edetabelis (IMD Smart City Index)	TOP 56 IMD Smart City Index (2021)	TOP 30	TOP 56	N/A	TOP 45	TOP 32	https://imd.cld.bz/IMD-Smart-City-Index-Report-20231/10/

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Eesmärk 4. Tallinn on rahvusvaheliselt tuntud ja hinnatud külastuskoht aasta ringi.	Väliskülastajate rahulolu Ühik: väärtus skaalal 1-10	8,8 (2019)	9	N/A	N/A	8,8	8,9	Tallinna väliskülastajate uuring
	Reisiteenuste eksport Ühik: mln/eur	1 mld (2019)	2 mld	300	800	900	900	Hinnanguline suurus Eesti Panga andmetel Eestis tehtud väliskülastajate kulutustest, majutusstatistika (ESA, väliskülastajate ööbimised Tallinnas).
	Elanike osakaal, kelle arvates on välisturistidel tallinlaste elukvaliteedile positiivne mõju Ühik: %	71 (2022)	80	69	71	71	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.1: Ettevõtlik elustiil, kasvuambitsiooniga ettevõtjad, tipptasemel teadmised ja oskused								
	Ettevõtlusnõustamise toel loodud uute ettevõtete arv Ühik: tk/a	100 (2020)	120	95	60	100	76	Tallinna Ettevõtluskeskus
	Kliendirahuolu teenustega (nõustamine, koolitused), soovitusindeks NPS 0-11 Ühik: punkti	9 (2021)	9	8,5	8,6	9	9	Ettevõtluskeskus: Koolituste/ seminaride tagasiside
	Linna ettevõtlustoetuste abil arenguhüppe saavutanud ettevõtete arv Ühik: tk/a	200 (2020)	250	189	157	210	117	MTT, projekti- ja tegevustoetuste register

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.2. Rahvusvahelistumisele avatud keskkond ning koostöö valdkonna huvigruppide vahel								
		Positsioon Expat City Ranking edetabelis Ühik: positsioon edetabelis	TOP24 (2020)	TOP 20	TOP 22	TOP 11	TOP 20	TOP23	https://www.internations.org/expat-insider/2023/best-cities-for-expats-40421
		Positsioon iduettevõtluse tõmbekeskuste kasvukeskkondade edetabelis (Startup Heatmap) Ühik: positsioon edetabelis	TOP 9 (2020)	TOP 10	TOP 9	TOP 6	TOP 6	TOP 8	https://pub.marq.com/SHM_2023/#PhR7F54pvS.1
		Linna poolt toetatud ärivaldkonna rahvusvahelistel võtmesündmustel osalevate välisdelegaatide arv; Ühik: tk	3000 (2020, sh virtuaalselt)	4 000	2000	3200	3500	6576	MTT register (projekti- ja tegevustoetused)
		Tallinna Teaduspark Tehnopol klientettevõtete eksporditulu osakaal käibest Ühik: %	50 (2018)	45	N/A	48	50	30	Äriregister
	TP.3. Targa linna programm								
		Targa linna uute lahenduste katseprojektide arv linnakeskkonnas Ühik: tk/a	5 (2020)	8	4	4	5	4	Tallinna Strateegiakeskus ja teised ametiasutused
		Innovatsioonihangete arv aastas; Ühik: tk/a	1 (2020)	3	1	1	2		
	TP.4. Atraktiivne füüsiline keskkond ettevõtluse arenguks								
		Tegevusprogrammi mõõdikud väljatöötamisel.							

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
TP.5. Turismisihtkoha tuntus ja tasakaalustatud turismiarendus								
	Majutusettevõtetes ööbivate välisturistide ööbimiste arv Ühik: mln ööd/a	2,8 (2019)	4,2	0,89	1,98	2	2,31	Statistikaamet TU131
	Majutusettevõtetes ööbinud välisturistide keskmine reisi pikkus Ühik: ööd	1,86 (2019)	1,91	2,31	1,94	1,9	1,95	Statistikaamet TU133
	Madalhooajal (oktoobrist märtsini) majutusettevõtetes ööbinud välisturistide ööbimiste osakaal aasta jooksul majutunud välisturistidest Ühik: %	40 (2019)	44	47	41	44	42,8	Statistikaamet TU131
	GDSI indeks (Global Destination Sustainability Index) Ühik: indeks skaalal 0-100	49,5 (2021)	80	49,5	56,6	65	63,8	Global Destination Sustainability Movement

VALDKOND II: HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Iga õppija arendab endas välja parima.	Lapsevanemate rahulolu põhiharidusega							
	Kooliga rahulolu 4, 8, 11 klass			3,8 (4. klass) 3,2 (8. klass) 3,4 (11. klass)	3,7 (4. klass) 3,1 (8. klass) 3,4 (11. klass)		3,7 (4. klass) 3,1 (8. klass) 3,2 (11. klass)	Riiklik rahuloluuuring (https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/kov/)
	Õppijate õnnelikkus							
	Noorsootööteenustega rahul olevate noorte osakaal Ühik: %	määratakse 2023	vähemalt 80	82	N/A	samal tasemel	N/A	Uuring „Noorsootöös osalevate noorte rahulolu noorsootööga Tallinna linnas“. 2023. aastal rahulolu ei mõõdetud.
Eesmärk 2. Õppijatel on innustav ja toetav õpikeskkond	Õppijate rahulolu õpikeskkonnaga Ühik: indeks skaalal 1-6	3.6 (2021)	4,5	3,6	3,8	kasvab	3,9 (4. klass) 3,4 (8. klass) 3,4 (11. klass)	Riiklik rahuloluuuring (https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/kov/)
Eesmärk 3. Noored osalevad aktiivselt ühiskonnaelus	18–26-aastaste kandidaatide osakaal kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste kandidaatide hulgas Ühik: %	8,3 (2017)	15	9,2 (statistikaamet)	N/A	kasvab	N/A	https://juhtimislaud.stat.ee/et/dashboard-6/tallinn-17
TP.1: Tipptasemel juhtimine								
	Haridusjuhtide praktikaprogrammis osalevate juhtide arv Ühik: tk	5 (2021)	50	5	5	5	5	Haridusamet
	Koht PISA testis / eluga rahul olevate õppijate osakaal Ühik: koht pingereas / %	36. koht / 70% eluga rahul (2018)	85. koht	N/A	N/A	N/A		HARNO, tulemused detsembris 2023

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Üldhariduskooli lapsevanema / õpetaja rahulolu asutuse mainega Ühik: indeks skaalal 1-6 lapsevanem õpetaja	 4.2 (2021) 4.3 (2021)	 5,4 5,4	 4,2 4,3	 N/A N/A	 kasvab kasvab	 N/A N/A	Riiklik rahuloluuuring (https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/kov/)
		Haridusasustuste koostööprojektide arv Ühik: tk ~~Tallinn~~ ~~Eesti~~ rahvusvahelised	 79	 140,0	 N/A	 79		 110	Haridusamet
	TP.2: Pädev ja pühendunud õpetaja								
		Õpetaja enesetõhusus (kompetentsus) Ühik: indeks skaalal 1-6	4,5 (2021)	5,6	4,5	N/A	kasvab	N/A	Riiklik üldhariduskoolide rahuloluküsitlus (https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/kov/). Järgmine 2024.
		Esmakordselt õpetajana alustanute osakaal, kes on pärast ametisse astumist õpetajana töötanud viiel järjestikusel aastal (EHIS) Ühik: %						4 (üldharidus) 5 (alusharidus)	EHIS
		Noore õpetaja sisseelamisprogrammis osalejate arv aastas Ühik: in/a			N/A	0		20	Haridusamet
	TP.3: Hariduslike erivajadustega õpilaste areng								
		Õpinguid mittejätkavate põhihariduse või sellest madalama haridustasemega 18-24-aastaste noorte osakaal Ühik: %	9 (2019)	7,5	9,8 (Eesti)	10	väheneb	N/A	Statistikaamet https://juhtimislaud.stat.ee/et/saastev-areng-7/graafik-250

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Üldhariduskoolide osakaal, milles on olemas HEV koordinaator Ühik: %	47 (2020)	100	55	53	kasvab	100	Haridusamet
		Õpetajate rahulolu võimalustega HEV õpilaste õpetamiseks haridusasutuses Ühik: indeks	3,7 (2021)	4,5	3,7	N/A	kasvab	N/A	Riiklik üldhariduskoolide rahuloluküsitlus (https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/kov/). Järgmine 2024.
		Põhihariduseta vanuses 17+ noorte osakaal;							
		Kuni 26-aastased üldkeskhariduse katkestajate osakaal Ühik: %	6,1 (2020)	0	3,5	4,1	väheneb	N/A	https://juhtimislaud.stat.ee/et/dashboard-6/tallinn-17
	TP.4: Inspireeriv ja uuenduslik õppimine								
		Õpilaste rahulolu liikumisvõimalustega koolis Ühik: indeks skaalal 1-5	2,8 (2021)	4,0	2,8	2,6	kasvab	2,9 (4. klass) 2,6 (8. klass) 2,7 (11. klass)	Riiklik üldhariduskoolide rahuloluküsitlus (https://infotahvel.edu.ee/rahulolu/kov/)
		Põhikoolilõpetajate osakaal, kelle digipädevuse oskused on keskmisel või üle keskmise tasemel; Ühik: %			N/A				
		Liikuma Kutsuva Kooli võrgustikuga liitunud munitsipaalkoolide arv Ühik: tk	1 (2018)	57	19	26	kasvab	38	https://www.liikumakutsuvkool.ee/liikuma-kutsuvad-koolid/
		Õppeaedadega haridusasutuste osakaal Ühik: %			N/A				Keskkonna- ja Kommunaalamet

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	Rohelise lipuga haridusasutuste osakaal Ühik: %	21 (2020)		N/A	28		43	https://docs.google.com/spreadsheets/d/10u_IFXdub46H5VrN8KPDWcpSBSEGgCe9/edit#gid=1282393973 https://info.haridus.ee/asutused
TP.5: Individuaalne õpitee								
	Alushariduses osalemise määr aasta enne kohustusliku kooli algust Ühik: %	93 (2021)	95	93	85	samal tasemel	88	Rahvastikuregister, Haridusamet
	3-aastaste kuni koolieelise laste osalemise määr alushariduses Ühik: %	90 (2021)	95	90	87	91	87	Rahvastikuregister, Haridusamet
	Tasuta erinete huviringide keskmine arv koolides Ühik: a	13 (2021)	15	13	13	samal tasemel	13	Haridusamet
	Eesti keele oskajate osakaal põhikooli lõpetamisel (B1, B2 tase) Ühik: %							
TP.6: Tasakaalus ja mitmekesine haridusvõrk								
	Õpetajate rahulolu asutuse pidaja ja rahastusega Ühik: indeks skaalal 1-6 üldhariduskoolides lasteaedades	 3,1 (2021) 3,3 (2021)	 4,0 4,0	 3,1 3,3	 N/A N/A	 kasvab kasvab	 N/A N/A	Riiklik üldhariduskoolide rahuloluküsitlus. Järgmine 2024.
	Osakaal koolieelistest elanikest, kellele on kool 10 minuti (1200 m raadiuses) jalutuskäigu kaugusel;							
	Kiire internetiga haridusasutuste osakaal;			100	100		100	

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	Osakaal põhikoolidest, kellel on olemas täismõõtmetes staadion ja võimla Ühik: %			79	83		83	
	Koolide osakaal, kes pakuvad õpilastele mahetoitu vähemalt 20% ulatuses Ühik: %			3	4		11	Haridusamet
TP.7: Tänapäevane ja arendav noorsootöö								
	Noorsootöö teenustega väga rahul ja pigem rahul olevate noorte osakaal; Ühik: %	85 (2017)	90	82	N/A	N/A	N/A	https://uuringud.tallinn.ee/uuring/vaata/2021/Noorsootoos-osalevate-noorte-rahulolu-noorsootooga-Tallinna-linnas 2023. aastal uuringut ei tehtud
	7-26-aastaste noorte omaalgatusprojektide arv noortekeskustes; Ühik: tk/a	68 (2020)	100	31	53	75	67	Tallinna noortekeskuste 2023. aasta aruanded
	NEET noorte staatusest väljunute osakaal noorsootööteenustes osalenud noortest; Ühik: %	60 (2020)	75	63	29	60	45	Noortekeskuste logiraamat (Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus)
	Huvikoolides õppivate noorte osakaal (7-26); Ühik: %	35 (2020)	40	38	41	38	N/A	https://juhtimislaud.stat.ee/et/dashboard-6/tallinn-17

VALDKOND III: KESKKONNAHOID								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1 . Tallinnas on mitmekesine loodus ja tervislik linnakeskkond	Tegevusprogrammide 1-4 & 6 mõõdikute sihttasemed on saavutatud							
Eesmärk 2. Jäätmehooldus on säästev	Tegevusprogrammi 5 mõõdikute sihttasemed on saavutatud							
TP.1: Mitmekesine ja elurikas linnaloodus								
	Stabiilses või paranenud seisundis elurikkuse indikaatorid (haudelinnustik, nahkhiired, kahepaiksed, kimalased, päevaliblikad) Ühik: arv (üldkogum 5)	indikaatorite seis fikseeritud 2021. aastal	5/5	N/A	N/A	N/A	N/A	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet, järgmised seireaastad 2027; 2034
	Riikliku ja kohaliku kaitse all olevate alade pindala Ühik: ha	2023,7 (2020)	2500	2024,7	2024,7	kasvab	2024,7	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
	Elurikkusele soodsa ala osakaal Tallinna territooriumil Rohemeetri rakenduse alusel			N/A				
TP.2: Puhas vesi								
	Heas ökoloogilises seisundis veekogude arv Ühik: tk (üldkogum 6)	0/6 (kesine: 1; halb: 4; väga halb: 1) (2019)	6/6	0/6 (kesine: 1 halb: 4 väga halb: 1) (2020)	1/6 (hea: 1 kesine: 1 halb: 3 väga halb: 1)	kasvab	N/A	Keskkonnaagentuur
	Heas seisundis Tallinna põhjaveekogumite arv Ühik: arv (üldkogum 2)	2/2 (2020)	2/2	N/A	N/A	N/A	N/A	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet, järgmised seireaastad 2027; 2034
	Supluskohtade arv, mille kvaliteediklass on "väga hea" Ühik: arv (üldkogum 5)	3/5 (2020)	5/5	3/5 (2021)	3/5	3/5	3/5	Terviseamet
	Elanike osakaal, kes on rahul veekogude seisundiga Ühik: %	69 (2021)	90	69	73	70	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
TP.3: Puhas õhk								
	Peente osakeste (PM_{10}) piirväärtuste ületamiste arv aastas Ühik: arv/a	16 (2019)	0	16	11	väheneb	6	Keskkonnauuringute keskus
	Väga peente osakeste ($PM_{2.5}$) piirväärtuste ületamiste arv aastas Ühik: arv/a	6 (2019)	0	4	0	väheneb	0	Keskkonnauuringute keskus
	Muude õhukvaliteedi näitajate (SO_2, NO_2, CO_2, O_3, C_6H_6, C_7H_8, C_8H_{10}) piirväärtuste ületamiste arv aastas Ühik: arv näitajate lõikes/a	O_3 - 7 (2019)	0	O_3 - 3 C_8H_{10} - 1	6	vähenevad	O_3 - 2	Keskkonnauuringute keskus
	Elanike osakaal, kes on rahul õhu puhtusega Ühik: %	84 (2021)	90	84	83	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.4: Vähem müra								
	Rahvastiku osakaal müratsoonis, kes on eksponeeritud müratasemele L_{den} >55 dB(A) Ühik: %	60 (2017)	40	50,5	N/A	väheneb	N/A	Tallinna väliskeskkonna mürakaart
	Rahvastiku osakaal müratsoonis, kes on eksponeeritud müratasemele L_{den} >65 dB(A) Ühik: %	20,3 (2017)	10	16,6	N/A	N/A	N/A	Tallinna väliskeskkonna mürakaart
	Elanike osakaal, kes on rahul müra tasemega Ühik: %	77 (2021)	90	77	77	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.5: Jäätmehooldus								
	Olmejäätmete teke elaniku kohta Ühik: kg/in	531 (2019) 438 (2020)	574 (2026)	554	449	574	N/A	Riigi jäätmearuanne
	Elanike rahulolu korraldatud jäätmeveo teenusega Ühik: indeks 0-100							Tallinlaste rahuloluküsitlus

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.6: Keskkonnateadlikud linlased								
		Tallinlaste keskkonnateadlikkus Ühik: indeks 0-100	47 (2020)	65	N/A	41,5	N/A	N/A	Eesti Keskkonnaministeerium, järgmine seireaasta 2025
		Tallinlaste teadlikkus kliimamuutustest Ühik: indeks 0-100							
		Avalikes linnaaedades (ühisaedades ja kogukonnaaedades) tegutsejate arv Ühik: tk	1050 (2021)	määratakse 2023	1035	1500	kasvab	1650	Tallinna Keskkonna- ja kommunaalamet
		Ühisaedade ja kogukonnaaedade arv Ühik tk	21 (2021)	määratakse 2023	21	30	kasvab	33	Tallinna Keskkonna- ja kommunaalamet
		Õppeaedadega linnaasutuste arv Ühik: arv	100 (2021)	määratakse 2023	100	121	kasvab	141	Tallinna Keskkonna- ja kommunaalamet
		Õppeaedade tegevusse kaasatud inimeste arv (lapsed/õpilased, asutuste töötajad/õpetajad, täiskasvanud jm) Ühik: tk	11 040 (2021)	määratakse 2023	11 040	22 278	kasvab	36 225	Tallinna Keskkonna- ja kommunaalamet

VALDKOND IV: KORRAKAITSE								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Eesmärk 1. Tallinn on turvaline	Munitsipaalpolitsei ametikohtade arv / süütegude arv aastas Ühik: tk / tk	117/ 24 313 (2019)	141/ 32 000	141/ 31 860	141/ 36 453	141/ 32 000	141/ 40 678	Tallinna väärteoasjade register
Eesmärk 2. Linnaruum on puhas	Elanike osakaal, kes on väga rahul linnaruumi puhtusega Ühik: %	25 (2020)	33	21	24	26	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.1: Kohalolek								
	Elanike osakaal, kes on rahul MUPO töötajate tegevusega Ühik: %	60 (2018)	75	59	71	62	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.2: Ennetustöö								
	Jälgimise all olevate kolemajade arv Ühik: tk	130	70	168	148	130	145	Tallinna väärteoasjade register
	Linnaruumist eemaldatud uinuvate ja romusõidukite arv aastas Ühik: tk	346 (2019)	150	852	556	200	415	Tallinna väärteoasjade register
TP.3: Järelevalve								
	Süütegude arvud aastas tegevussuundade lõikes Ühik: tk	(2019)						
	ühistransport	4824	4800	1752	5683	4800	6156	Tallinna väärteoasjade register
	avalik kord	25	250	233	303	250	356	Tallinna väärteoasjade register
	liiklusseadus (parkimine)	19 231	30 000	29 771	30 360	30 000	33 847	Tallinna väärteoasjade register
	koerad/kassid	49	45	36	43	45	46	Tallinna väärteoasjade register
	jäätmeseadus	96	90	68	64	90	57	Tallinna väärteoasjade register

VALDKOND V: KULTUUR								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Kõik tallinlased saavad oma loovust arendada	Hõivatud inimeste arv kunsti, meelelahutuse ja vaba aja sektoris Ühik: in	9000 (2020)	9500	7100	6500	9050	6900	Statistikaamet, tööjõu-uuring
Eesmärk 2. Tallinna kultuurisündmused ja vaba aja veetmise võimalused on atraktiivsed ja kättesaadavad linlastele ja külalistele	Elanike osakaal, kes on rahul kultuurilise vaba aja veetmise võimalustega Tallinnas (kultuurisündmuste valikuga, kultuurisündmuste info kättesaadavusega, täiskasvanute huvitegevuste võimalustega, huvitegevuste info kättesaadavusega) Ühik: %	kultuurisündmuste valikuga: 84 (2021) kultuurisündmuste info kättesaadavusega: 80 (2021) täiskasvanute huvitegevuste võimalustega: 81 (2021) huvitegevuste info kättesaadavusega: 74 (2021)	90 90 90 90	kasvab kasvab kasvab kasvab	94 81 82 71	kasvab kasvab kasvab kasvab	N/A* N/A* N/A* N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus Tallinlaste rahuloluküsitlus Tallinlaste rahuloluküsitlus Tallinlaste rahuloluküsitlus
Eesmärk 3. Linnaruum on linlaste teine elutuba	Elanike osakaal, kes on rahul kultuuri- ja vaba aja sündmuste valikuga oma kodulähedases avalikus ruumis Ühik: %	73 (2021)	90	kasvab	81	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Tegevusprogrammi 3 mõõdikute sihttasemed on saavutatud							
TP.1: Rikkalik ja kättesaadav kultuurikalender								
	Vähemalt 15-aastaste elanike osakaal, kes on kultuurielus osalenud viimase 12 kuu jooksul Ühik: %	78,2 (2020)	75	N/A	N/A	sarnasel tasemel	STAT avaldab 2023 andmed juunis	Statistikaamet, tabel KUT021
TP.2: Ligipääsetav mälu ja elukestev õpe								
	Elanike osakaal, kes on rahul haridusprogrammide ja enesetäiendusvõimalustega Ühik: %							

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Elanike osakaal, kes on regulaarselt tegelenud iseseisva õppimise ehk teadliku enesetäiendamisega Ühik %	62 (2021)	määratakse hariduse ja noorsootöö valdkonna arengukava raames	62	59		N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
		Tallinna Keskraamatukogu külastatavus Ühik: indeks							
	TP.3: Mitmekülgsed võimalused kultuuritegevuseks								
		Kultuuriharrastajate osakaal (sh liikumisharrastused) vähemalt 15-aastaste elanike hulgas Ühik: %	baastase määratakse 2023	määratakse pärast baastaseme määramist	N/A	N/A	N/A	STAT avaldab 2023 andmed juunis	Statistikaamet, kultuuris osalemise uuring
	TP.4: Laulu- ja tantsupidude linn								
		Laulu- ja tantsupeo protsessis osalenud Tallinna kollektiivide arv / Laulu- ja tantsupeol osalenud Tallinna kollektiivide arv Ühik: tk	792 / 462 (2019)	sarnasel tasemel	N/A	N/A	N/A	N/A	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet, Laulu- ja tantsupeo register
		Noorte laulu- ja tantsupeo protsessis osalenud Tallinna kollektiivide arv / Noorte laulu- ja tantsupeol osalenud Tallinna kollektiivide arv Ühik: tk	344 / 323 (2017)	sarnasel tasemel	N/A	N/A	340/320	401/366	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet, Laulu- ja tantsupeo register
	TP.5: Kultuuriliselt lõimunud Tallinn								
		Tallinna korraldatud või toetatud vähemusrahvuste kultuure tutvustavatel kultuurisündmustel osalevate inimeste arv aastas Ühik: in							

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Tallinna korraldatud või toetatud uussisserändajatele suunatud teenuste kasutajate arv aastas Ühik: in							
	TP.6: Kodanikuühendused lisavad naabruskondadele värvi								
		Viimase 12 kuu jooksul vabatahtlikku tööd teinud elanike osakaal Ühik: %	18 (2021)	45	18	18	21	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

VALDKOND VI: LIIKUVUS								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Tallinna regiooni liikumisviiside jaotus on tasakaalus.	Tallinna linnaregioonis hõivatute ühistranspordiga, jalgsi või jalgrattaga liikumise osakaal töö ja kodu vahel Ühik: %	41 (2020)	70	43	45	kasvab	N/A	https://transpordiamet.ee/liikuvuse-statistika
	Elanike osakaal, kes liiguvad oma peamisesse sihtkohta ühistranspordiga, jalgrattaga või jalgsi Ühik: %	54 (2021)	90	54	63	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Sõiduautode arv 1000 elaniku kohta Ühik: tk	399 (2020)	350	379	*399*	väheneb	N/A	https://www.transpordiamet.ee/soidukite-statistika
	Transpordist tulenev kasvuhoonegaaside heitkogus / heitkoguse muutus võrreldes 2007. aastaga Ühik: Kt CO_2 ekv / % muutus	958 (2007) 532 / -44% (2019)	575 / -40% (2030)	N/A	N/A	548	N/A	Tallinna linna ja linnastu kasvuhoone-gaaside inventuurid - järgmine 2024. aastal 2021. aasta kohta
	Keskmine sõidu kestus ühissõidukiga keskuste vahel Ühik: min							
	Liikumisviiside modaaljaotus kõigis liikumistes;							
Eesmärk 2. Tallinna regiooni liikuvustaristu on ligipääsetav ja sihtkohad kõigile liikumisviisidele hästi ühendatud.	7-14-aastaste laste osakaal, kes liiguvad ühistranspordiga, jalgrattaga või jalgsi Ühik: %	(2019)						Tallinlaste rahuloluküsitlus
	kooli ja huviringi	87	95	75	80	kasvab	N/A*	
	trenni	82	90	58	69	kasvab	N/A*	
	Elanike osakaal, kellel on ühistranspordipeatus kodust 400 m raadiuses Ühik: %	87,3 (2020)	90	N/A	87,8	kasvab	87,8	Tallinna Strateegiakeskus, Digiteenistus

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Eesmärk 3. Tallinna regiooni liikuvus on ohutu.	Liiklussurmade arv Ühik: in/a	9 (2020); 4 (2021)	0	4	6	0	4	https://www.transpordiamet.ee/liiklusonnetuste-statistika
	Inimkannatanutega liiklusõnnetuste arv Ühik: in/a	473 (2019); 504 (2021)	<235	601	713	väheneb	770	https://www.transpordiamet.ee/liiklusonnetuste-statistika
	Tallinna liikuvuskeskkonna ohutuse indeks elanike hinnangul Ühik: indeks skaalal 0-100	57 (2020)	80	57	58	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.1: Terviklik ja ohutu tänavaruum								
	Hõivatute jalgsi liikumise osakaal töö ja kodu vahel Tallinna linnaregioonis Ühik: %	13 (2020)	15	13	13	kasvab	N/A	https://transpordiamet.ee/liikuvuse-statistika
	Elanike osakaal, kes liiguvad oma peamisesse sihtkohta jalgsi Ühik: %	18 (2020)	25	21	16	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Tänavate osakaal, mis on aasta läbi nõuetekohaselt hooldatud Ühik: % tänavatüüpide ja tänavaruumi osade kaupa							
	Jalakäijate, jalgratturite ja kergliikurijuhtide osalusel toimunud liiklusõnnetuste arv Ühik: in/a	335 (2021)	< 160	398	487	väheneb	500	https://www.transpordiamet.ee/liiklusonnetuste-statistika
TP.2: Kiire ja mugav ühistransport								
	Hõivatute ühistranspordiga liikumise osakaal töö ja kodu vahel Tallinna linnaregioonis Ühik: %	26 (2020)	45	27	29	kasvab	N/A	https://transpordiamet.ee/liikuvuse-statistika
	Elanike osakaal, kes liiguvad oma peamisesse sihtkohta ühistranspordiga Ühik: %	32 (2020, 2021)	50	32	42	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Ühistranspordi sõitude arv Ühik: mln sõitu						133	

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	Ühistranspordi keskmine ühenduskiirus Ühik: km/h	(2021)						Tallinna Transpordiamet
	tramm	16,2	23	16,2	15,9	kasvab	16,4	
	troll	20,2	22	20,2	17,5	kasvab	17	
	buss	17,5	20	17,5	20	kasvab	20,1	
	Ühissõidukiradade (buss ja troll / tramm) kogupikkus; Ühik: (km)	31,1 / 28,9 (2022)	91,1 / 42	N/A	31,7 / 28,9	31,1 / 28,9	31,1/ 28,9	Tallinna Transpordiamet
	Ühissõidukiradade kogupikkus Ühik: km	(2021)						Tallinna Transpordiamet
	buss ja troll	31,1	91,1	31,1	33,1	33,1	33,1	
	tramm	28,9	42	28,9	28,9	28,9	28,9	
TP.3: Mugav rattaliiklus								
	Hõivatute jalgrattaga liikumise osakaal töö ja kodu vahel Tallinna linnaregioonis Ühik: %	5 (2020)	10	3	3	kasvab	N/A	https://transpordiamet.ee/liikuvuse-statistika
	Elanike osakaal, kes liiguvad oma peamisesse sihtkohta jalgrattaga Ühik: %							Tallinlaste rahuloluküsitlus
	kevad-suvisel-sügisesel ajal	3 (2020)	15	1	5	4	N/A*	
	aasta läbi	0,4 (2022)	vähemalt 50% eelnevast	N/A	0,4	2	N/A*	
	7-14-aastaste laste osakaal, kes liiguvad kooli ja huviringi/trenni jalgrattaga Ühik: %							Tallinlaste rahuloluküsitlus
	kevad-suvisel-sügisesel ajal	6 (2020)	30	0	4	4	N/A*	
	aasta läbi	0,2 (2022)	vähemalt 50% eelnevast	N/A	0,2	2	N/A*	

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Rattateede võrgustiku ulatus Ühik: %	(2021)						Tallinna Strateegiakeskus, Digiteenistus
		osakaal elanikest, kelle kodust on rattateede põhivõrk või tervisevõrk kuni 500 m kaugusel	40,8	95	N/A	47,4	kasvab	50	
		osakaal ühiskondlikest hoonetest, mis asuvad kuni 200m kaugusel rattateede põhivõrgust või tervisevõrgust	23,5	65	N/A	22	kasvab	34,6	
		Osakaal haridusasutustest, mille territooriumil on olemas üks jalgratta parkimiskoht kolme lasteaialapse või õpilase kohta Ühik: %	määratakse 2023	100		7		9	Tallinna Haridusamet
		Välja ehitatud jalgrattateede põhivõrgu ja tervisevõrgu kilomeetrite arv Ühik: km	107,5 (2022)	üle 300	N/A	107,5	kasvab	112,2	Tallinna Strateegiakeskus, Linna strateegilise planeerimise teenistus
		Rattateede hooldusega väljaspool suvehooaega (talvel / kevadel ja sügisel) rahul olevate elanike osakaal Ühik: %						N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
		talvel	59 (2020)	vähemalt 75	53	41	kasvab		
		kevadel ja sügisel	74 (2022)	vähemalt 75	N/A	74	määratakse 2023		
	TP.4: Uued tehnoloogiad ja teenused								
		Liikuvusteenuste kombineerimise võimalustega rahul olevate inimeste osakaal Ühik: %						N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Ühistranspordist tulenev kasvuhoonegaaside heide heitkogus kokku Ühik: Kt CO2 ekv heitkoguse muutus võrreldes 2007. aastaga Ühik: %	58 (2007) 50 (2019) -14 (2019)	0 -100 (2030)	N/A N/A	N/A N/A	32	N/A N/A	Tallinna linna ja linnastu kasvuhoone-gaaside inventuurid - järgmine 2024. aastal 2021. aasta kohta
		Heitmevabade sõidukite osakaal taksode, renditranspordi ja linnasiseste kaubavedude veeremis Ühik: %							
	TP.5: Regionaalne ja rahvusvaheline liikuvus								
		Tallinna regiooni „Pargi ja reisi“ teenusega väga rahul olevate inimeste osakaal Ühik: indeks/%							
	TP.6: Linnakeskkonda sobiv parkimine								
		Maapealse parkimise all oleva avaliku maa pindala Aktiivse Liikuvuse Alas (ALA) Ühik: ha							
		Autode parkimiskohtade arv Ühik: (tk)	245 000 (2019)	ei kasva	sarnasel tasemel	N/A	sarnasel tasemel	N/A	https://uuringud.tallinn.ee/uuring/vaata/2019/Tallinna-linna-parkimispoliitika-arengusuundade-analuus
	TP.7: Liikluse juhtimine ja planeerimine								
		Autoga tehtavate lühisõitude osakaal kõigist sõitudest Ühik: %	32 (2021)	sarnasel tasemel	32	32	sarnasel tasemel	32	Tallinna Transpordiamet
		Sõiduautode summaarne läbisõit Tallinnas Ühik: mln km	441 (2021)	sarnasel tasemel	441	441	sarnasel tasemel	441	Tallinna Transpordiamet

VALDKOND VII: LINNAMAASTIK								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Eesmärk 1. Linnaruum on puhas, roheline ja atraktiivne	Elanike osakaal, kes on väga rahul linnaruumi puhtusega Ühik: %	25 (2020)	33	21	24	26	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes elavad avalikest haljasaladest 300 m kaugusel / Elanike osakaal, kes elavad avalikest haljasaladest, mis on suuremad kui 0,5ha, 300 m kaugusel Ühik: %	79,1 / 75,8 (2021)	määratakse 2023	79,1 / 75,8	79,3 / 75,9	N/A	79,4 / 75,3	Tallinna Strateegiakeskus, digiteenistus
TP.1: Haljastu nutikas eluring								
	Elanike osakaal, kes on väga rahul haljasalade ja parkide seisukorraga Ühik: %	29 (2019)	50	32	37	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on väga rahul haljasalade ja parkide piisavusega Ühik: %	36 (2019)	50	34	40	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Osakaal linnale kuuluvast haljastust, mis on nõuetekohaselt hooldatud (Tallinna haljastute hoolduse nõuded) Ühik: %	54 (2020)	100	57	57	kasvab	58	Linnaosade tootekaardid
TP.2: Kalmistud ja matuseteenused								
	Elanike osakaal, kes on rahul ja väga rahul kalmistu heakorra tagamise ja haljastuse hooldusega Ühik: %	50 (2018)	75	N/A	N/A	50	N/A	
	Elanike osakaal, kes on rahul ja väga rahul kalmistuteenustega Ühik: %	20 (2020)	60	N/A	N/A	30	N/A	

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
TP.3: Laste mängukohad								
	Elanike osakaal, kes on rahul avalike mänguväljakute piisavusega Ühik: %	80 (2019)	90	83	82	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on rahul avalike mänguväljakute seisukorraga Ühik: %	88 (2019)	90	87	87	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Nõuetekohaselt hooldatud avalike mänguväljakute arv / osakaal Ühik: tk / %	286 / 100 (2021)	määratakse 2023 / 100	286 / 100	334 / 100	290 / 100	350 / 100	Tallinna linnaosavalitsused
	Avalikud mänguväljakud, mille rajamisel ja rekonstrueerimisel on lähtutud taaskasutuse põhimõtetest Ühik: %							
TP.4: Loomakaitse								
	Elanike osakaal, kes on rahul lemmiklooma jalutamiskohtade piisavusega Ühik: %	75 (2020)	90	77	78	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on rahul lemmiklooma jalutamiskohtade seisukorraga Ühik: %	80 (2020)	90	81	87	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on rahul lemmikloomade pidamise kultuuriga linnas Ühik: %	73 (2020)	90	74	67	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes on rahul loomade varjupaiga teenusega Ühik: %	95 (2020)	95	95	N/A	95	N/A	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
	Omanikule tagastatud või uue omaniku leidnud loomade osakaal varjupaika jõudnud loomadest aastas Ühik: %	60 (2020)	85	73	89	kasvab	95	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
TP.5: Heakord								
	Elanike osakaal, kes on rahul rannaalade seisukorraga Ühik: %	83 (2020)	90	82	85	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

VALDKOND VIII: LINNAPLANEERIMINE								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Selleks et viia ellu sõbraliku linnaruumi strateegilist sihti ja valdkonna visiooni, on Tallinnal ühtne ja järjepidev raamistik linna ruumilise arengu suunamiseks ning teadmistepõhiseks ja valdkondadeüleseks planeerimiseks. Lähtutakse nüüdisaegsetest linnaplaneerimise põhimõtetest ja uurimismeetoditest, milles on olulisel kohal innovaatilisus ja välisriikide kogemus. Kasutatakse	Elanike osakaal, kes on otsinud infot üld- või detailplaneeringute kohta Ühik: %	19 (2021)	40	19	24	24	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Linlaste osakaal, kes on pigem või väga rahul oma linnaosa ruumilise arenguga Ühik: %	83 (2021)	90	83	81	85	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Elanike osakaal, kes peavad kodulähedast avaliku linnaruumi pigem või väga meeldivaks (teed, tänavad, pargid, väljakud) Ühik: %	88 (2021)	95	88	88	90	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.1: Arengustsenaariumid, planeerimise põhimõtted ja juhised								
	Rohe- ja sinivõrgustiku katkestuste arv							
TP.2: Üld- ja teemaplaneeringud ning linnaruumilise arengu ettepanekud								
	Elanike osakaal, kes on linnaruumi arengu protsessides kaasa rääkinud Ühik: %				21		N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
TP.3: Detailplaneeringud								
	Planeeringu keskmine menetlusaeg algatamisest kehtestamiseni Ühik: päeva	keskmine 2379 ja mediaan 2204 (2020)	1 095	1927/ 1897	2780/2695	1900	3101/2702	Planeeringute registri statistika moodul. Põhiseisundite statistika vastava aasta kehtestatud planeeringud. Vastuvõtmise ja kehtestamise etapi summade keskmine ja mediaan.
	Rahulolu kõik-ühes planeeringute koostamise teenusega Ühik: indeks/%							
	Linlaste osakaal, kes on pigem või väga rahul oma linnaosa ruumilise arenguga Ühik: %	84 (2021)	90	84	81	85	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.4: Ehitustegevus								
	Ehituslubade keskmine/mediaan menetlusaeg algatamisest väljastamiseni Ühik: päev	71 / 58 (2020)	60 / 45	69 / 41	126 / N/A	66 / 52	76/43	Ehitisregister (statistika-portaal või päring MKM-ist)
	Kasutuslubade keskmine/mediaan menetlusaeg algatamisest väljastamiseni Ühik: päev	58 / 44 (2020)	45 / 30	58 / 29	112 / N/A	52 /38	66/36	Ehitisregister (statistika-portaal või päring MKM-ist)
	Ehitusteatise keskmine/mediaan menetlusaeg algatamisest väljastamiseni Ühik: päev	46 / 36 (2020)	40 / 30	35 / 15	70 / N/A	34/23	34/23	Ehitisregister (statistika portaal või päring MKM-ist)
	Kasutusteatise keskmine/mediaan menetlusaeg algatamisest väljastamiseni Ühik: päev	39 / 23 (2020)	30 / 20	35 / 11	83 / N/A	35 /20	39/18	Ehitisregister (statistika-portaal või päring MKM-ist)

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Rahulolu ehitus- ja kasutuslubade menetlemise protsessiga Ühik: indeks/%							
		Järelevalvemenetluste arv (sihttasemeta) / lõpetatud menetluste arv Ühik: tk/%							
	TP.5: Geomaatika								
		Aluskaardi ruumiandmete kvaliteet – linna territooriumi osakaal, mille aluskaardi andmeid on lausuuendatud viimase nelja aasta jooksul; Ühik: (%)							
		Aadressiandmete nõuetele mitte vastavate aadresside osakaal Ühik: %	4,84 (2020)	0	5	4	4	4	Riiklik aadressiandemete menetluskeskkond. Tallinna statistika lehel, kus on toodud probleemsete aadressiobjektide osakaal
		Osakaal elanikest, kes kasutavad Tallinna kaardirakendusi Ühik: %	22 (2021)	50	22	N/A	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
		Nõuetekohaselt ja tähtaegselt (sisemises korras seatud tähtaegadest lähtuvalt) läbiviidud maakorraldustoimingute osakaal Ühik: %	Määratakse 2023	100	N/A	N/A	95	98	

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.6: Muinsuskaitse								
		Heas/väga heas seisus olevate muinsuskaitseobjektide osakaal Ühik: %							
		Elanike osakaal, kelle hinnangul on ajalooline linnakeskkond ja hooned hästi hoitud Ühik: %				Väga või pigem hästi: 89 Väga hästi: 29		N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
		Muinsuskaitsealuste objektide omanike rahulolu nõustamisteenusega Ühik: indeks							
	TP.7: Ligipääsetavuse poliitika ja järelvalve								
		LIPS keskkonna kaardistatud objektide koguarv (hooned, invaparkimiskohad, liinaruumi elemendid jms) Ühik: tk	1300 (2021)	määratakse 2023	1300	1826 (2023 I kv seisuga)	1500	2824	Tallinna Sotsiaal- ja tervishoiuamet
		Osakaal ehitus- ja kasutuslubadest, milles on arvestatud invanõuetega Ühik: %							

VALDKOND IX: LINNAVARA HOIDMINE JA ARENDAMINE								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Linnavara on parimas võimalikus kasutuses ja tagatud on optimaalne kinnisvaramaht teenuste osutamiseks	Linn omab strateegiliste sihtide täitmiseks vajalikku kinnisvara							
	Täidetud otsuste osakaal kõikidest kasutuna seisvate kinnisvaraobjektide osas tehtud otsustest Ühik: %	20 (2021)	80	20	25	30	32	Tallinna Linnavaraamet
Eesmärk 2. Linnavara on majandatud jätkusuutlikult	Vara valitseja ja hoone kasutaja vahel kehtivate teenustaseme kokkulepete arv Ühik: tk	0 (2021)	50	0	5	4	11	Tallinna Linnavaraamet
Eesmärk 3. Linnal on vajadustele vastav eluasemefond nii abivajajatele kui linna strateegiliste sihtide saavutamiseks	Munitsipaaleluruumide arvu suhe linnalt eluruumi taotlejate arvu Ühik: %	67	90	72	N/A	kasvab	N/A	Tallinna Linnavaraamet
TP.1: Otstarbekalt kasutatud linnamaa								
	Väärindamata hoonestamata kinnisvara võõrandamine Ühik: m2	0 (2021)	0	0	0	äärmisel vajadusel	0	Tallinna Linnavaraamet, Tallinna kinnisvararegister
TP.2: Heaperemehelikult majandatud ja keskkonnasäästlik kinnisvarakeskkond								
	Taastuvelektri osakaal linna asutuste elektrienergia tarbimises Ühik: %	100 (2021)	100	sarnasel tasemel	99	sarnasel tasemel	100	Tallinna Strateegiakeskus
	Ehitusjärgse A-energiaklassi (ETA) munitsipaalhoonete koguarv Ühik: tk	24 (2021)	95	24	27	39	31	Tallinna Linnavaraamet, Tallinna kinnisvararegister, Ehitusregister

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.3: Abivajajatele ja linnale olulistele töötajatele on tagatud elamispinnad								
		Sotsiaaleluruumide keskmine ooteaeg							
		Elamispindade arv linnale vajalikele töötajatele Ühik: tk	305 (2020)	305	305	305	305	305	Tallinna Linnavaraamet, Tallinna kinnisvararegister
	TP.4: Hästi toimiv koostöö erasektoriga kinnisvara korrashoidmisel ja arendamisel (koostöös ettevõtluskeskkonna valdkonnaga)								
		Linnale vajalike avalike funktsioonide osakaal hoonestusõigustes							
	TP.5: Korteriomanike ja -ühistute nõustamine, sh vaidluste ja koostööprobleemide lahendamine ning toetusmeetmete rakendamine								
		Korteriühistutele välja makstud taotluste osakaal kogu nõuetele vastavate toetuste taotluste mahust Ühik: %	81,83 (2020)	95	95	97,1	95	98,1	Tallinna Linnavaraamet
		Nõuetele mittevastavate toetuste taotluste osakaal kogu korteriühistute taotluste mahust Ühik: %	10 (2021)	7	10	6,2	9	13	Tallinna Linnavaraamet
		Kasutajate osakaal, kes on rahul korteriühistute teabekeskuse nõustamisteenusega Ühik: %	70 (2020)	90	87	89,8	85	82	Tallinna Linnavaraamet

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.6: Maatoimingud								
		Osakaal katastris registreeritud maatükkidest, mille omandiõigus on välja selgitatud Ühik: %	98,1 (2020)	100	99	98,8	99	98,8	Tallinna Linnavaraamet

VALDKOND X: SOTSIAALHOOLEKANNE								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Eesmärk 1. Iseseisev ja toetatud toimetulek.	Elanike rahuolu sotsiaalteenustega; Ühik (indeks)							
Eesmärk 2. Turvalised peresuhted ja toetatud lapsepõlv.	Elanike rahulolu laste ja perede heaolu toetavate teenustega; Ühik (indeks)							
TP.1: Laste heaolu								
	Vanemaharidust saanud perede osakaal abivajavate lastega perede hulgast; Ühik (%)	3,6 (2020)	kasvab	4,2	5,7	kasvab	6,3	Tallinna Perekeskus
	Rohkem kui kolm kuud turvakodus viibivate laste osakaal turvakodus viibivate laste arvust; Ühik (%)	17,0 (2021)		17,0	16,0		14,6	Tallinna Turvakeskus
TP.2: Puuetega inimeste hoolekanne								
	Kodus iseseisvat toimetulekut toetavaid teenuseid saanute osakaal puuetega täisealiste koguarvust Tallinnas; Ühik: (%)	21 (2020)	28,5	21,5	26,8	22,5	26,6	Sotsiaalkindlustus-amet, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet
TP.3: Toimetulekuraskutes inimeste hoolekanne ja hoolekanne kriisisituatsioonides								
	Iseseisva toimetuleku saavutanud, teenuselt väljunud ja sotsiaal-, munitsipaal- või üüripinnale elama asunud resotsialiseerimiteenuse kasutajate osakaal kogu teenusekasutajatest aastas; Ühik: (%)	8,6 (2020)	20,0	11,7	14,9	14,0	17,9%	Tallinna Sotsiaaltöökeskus

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.4: Eakate hoolekanne								
		Üle 65-aastaste inimeste ööpäevaringsele üldhooldusteenusele jõudmise vanus; Ühik: (a)	75 (2021)	82	75	76/ 81	75	82	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet
	TP.5: Sotsiaaltoetused								
		Ilmajäetuse määr; Ühik: (%)	6 (2020)	väheneb	4,9	7,6	väheneb	6,3	Statistikaamet
		Sissetulekust sõltuvate toetuste osakaal Tallinna linna õigusaktide alusel makstavate toetuste eelarvest; Ühik: (%)	7,2	10,0	5,0	6,1	kasvab	4,5	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

VALDKOND XI: SPORT JA LIIKUMISHARRASTUS								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Liikumisharrastus on iga linlase elu loomulik osa	Liikumisega regulaarselt tegelevate inimeste (vanuses 15–74) osakaal linlaste hulgas (liiguvad teadlikult vähemalt kaks korda nädalas 30 minutit) Ühik: %	46 (2018)	üle 60	N/A	N/A	48	N/A	Eesti Olümpiakomitee
	Liikumise ja spordiga tegelevate (iga päev vähemalt 60 minutit kehaliselt aktiivsed) noorte osakaal (vanuses 7–19) Ühik: %	määratakse 2022	üle 50					
Eesmärk 2. Spordis silmapaistev ja edukas	Rahvusvahelistel tiitlivõistlustel rahvuskoondistesse kuulunud sportlaste arv Ühik: in							
	Rahvusvaheliste tiitlivõistluste individuaalarvestuses võidetud medalite arv Ühik: tk	63 (2019)	vähemalt 70	110	116	90	100	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet
TP.1: Ülelinnaline spordi- ja liikumispaikade võrk								
	Linna hallatavate spordiklubide üksikkülastuste ja klubide broneeringute arv aastas Ühik: tk	1 399 287 (2019)	1 820 000	1 400 000	1 075 005	1 400 030	1 008 856	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet
	Elanike osakaal, kes on rahul linnaosa sportimisvõimalustega (siseruumides) Ühik: %	86 (2021)	85	86	87	sarnasel tasemel	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.2: Organiseeritud sporditegevus								
	Spordiklubides ja spordikoolides sporti harrastavate 5–19 aastaste noorte osakaal Ühik: %	60,9 (2020)	70	63,3	65,6	61,5	66,9	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet
	Kvalifitseeritud treenerite arv Ühik: in	1424 (2020)	1640	1363	1526	1435	1493	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.3: Mainekas spordisündmuste võõrustaja								
		Tallinnas toimuvate rahvusvaheliste tiitli- ja karikavõistluste arv Ühik: tk	25 (2020)	25	19	22	25	26	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet
		"Tallinn liigub" programmis osalejate arv aastas / etappide arv aastas Ühik: in / tk	86 400 (2019) / 269 (2019)	100 000 / 300	58 104 / 220	70 437 / 235	88 000 / 237	82 641 / 272	Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet
	TP.4: Teadlikkuse parandamine								
		Elanike osakaal, kes on teadlikud linnaosa sportimisvõimalustest (välitingimustes) Ühik: %	68 (2021)	70	68	61	70	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

VALDKOND XII: TEHNOVÕRGUD								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
Eesmärk 1. Tehnovõrgud on tänapäevased, kvaliteetsed ja hooldatud	Kõikide tegevusprogrammide mõõdikute sihttasemed on saavutatud;							
TP.1: Veevarustus								
	Veekadu Ühik: %	16 (2022)	< 15	N/A	16	< 15	13	AS Tallinna Vesi Veekasutuse aastaaruanne
	Veevarustuse katkestuste keskmine pikkus Ühik: h	3,3 (2021)	≤ 3h	N/A	3,2	≤ 4h	< 3	AS Tallinna Vesi
	Veekvaliteedi proovide vastavus nõuetele Ühik: %	99,6 (2021)	100	100	99,8	100	99,9	Terviseamet/AS Tallinna Vesi
	Tarbitud olmevee hulk elaniku kohta Ühik: liitrit päevas							
TP.2: Reoveesüsteemid								
	Häired/tõrked kanalisatsiooniteenuse tagamisel (kanalisatsiooniummistuste arv aastas) Ühik: tk/a							
	Osakaal loodusesse juhitud heitveest, mis vastab keskkonnanõuetele Ühik: %	< 100 (2021)	100	< 100	99,99	100	99,59	Keskkonnaamet; AS Tallinna Vesi Veekasutuse aastaaruanne
	Ühiskanalisatsiooni liitumispunktidega linna kinnistute osakaal liitumispunkti vajavatest linna kinnistutest Ühik: %							

Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
TP.3: Sademeveekanalisatsioon								
	Lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni osakaal kogu sademeveekanalisatsioonist Ühik: %	määratakse 2023	100	N/A	N/A	37	N/A	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
	Nõuetele vastavate sadevee proovide osakaal kogu võetud sadeveeproovidest Ühik: %	92 (2021)	100	92	93	95	79,8	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
	Rajatud looduspõhise sademeveelahenduste arv aastas Ühik: tk/a	0 (2020)	määratakse 2023	0	0	1	0	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
TP.4: Energiasüsteemid								
	Elektrikulu elaniku kohta Ühik: Kw/in							
	Kaugküttega liitunud kinnistute osakaal Ühik: %							
	Kaugjahutusega liitunud kinnistute osakaal Ühik: %							
	380V pingesüsteemile üle viidud linnale kuuluvate hoonete/rajatiste osakaal kõikidest linnale kuuluvatest hoonetest/rajatistest Ühik: %							
TP.5: Tänavavalgustus								
	Linna üldine elektrikulu valgusti kohta Ühik: kWh	445 (2020)	267	449	390	380	357	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
	LED valgustite osakaal kogu valgustite arvust Ühik: %	24,5 (2020)	90	38	46,1	56	49	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet
	Valgustipõhise juhtimisega valgustite osakaal magistraalteedel Ühik: %	0,5 (2020)	90	1	1	10	1	Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

VALDKOND XIII: TERVIS JA TERVISHOID								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	**Mõõdik (ühik)**	**Baastase (aasta)**	**Sihttase (2035)**	**2021**	**2022**	**2023**	**2023**	**Andmeallikas**
				Mõõdetud tase	**Mõõdetud tase**	**Sihttase**	**Mõõdetud tase**	
Eesmärk 1. Linnaelanike kehaline aktiivsus on suurenenud, toitumine on muutunud tasakaalustatumaks ja riskikäitumine vähenenud.	Väga hea või hea tervise juures olevate 16-aastaste või vanemate elanike osakaal; Ühik: (%)	66,1 (2020)	kasvab	63,7	62,0	kasvab	62,1	Statistikaamet TH79
	Oodatav eluiga sünnihetkel; Ühik (a)	Mehed: 75,85; Naised: 83,75 (2019)	Mehed: 77; Naised: 85	Mehed: 74,62; Naised: 82,55	Mehed: 74,24: Naised: 82,54	kasvab	Andmed avaldatakse 04.06.2024	Statistikaamet RV0452
Eesmärk 2. Kõigile tallinlastele on tagatud esmatasandi arstiabi ja vajaduse korral eriarstiabi.	Elanike osakaal, kes on rahul ja väga rahul tervishoiuteenuste kättesaadavusega; Ühik: (%)	95,6% (2018)	98%	97% (Harjumaal)	96,9% (Harjumaal)	96%	Metoodika on ülevaatamisel	Statistikaamet
TP.1: Laste ja noorte tervise ning turvalise arengu tagamine								
	Lapseeas alanud käitumis- ja tundeeluhäirete avastamine 0-19 aastastel (arv); Ühik: (in)			N/A				
	Laste ja noorte riskikäitumine; Ühik: (indeks)							
	Ülekaalulisus ja rasvumine õpilaste seas; Ühik: (%)	11,3% (2016)	6%	N/A	1. kl 24,7% 4. kl 30,8% 7. kl 25,8 % (2021/2022 õa)	N/A	N/A	Tervise Arengu Instituut
	Sihtasutuse Tallinna Koolitervishoid tervisekontrolliga hõlmatud õpilaste osakaal plaanilisele kontrollile suunatute hulgas; Ühik: (%)	91,6% (2019)	95%	73,2%	75,7% (2021/2022 õa)	94%	96,90%	SA Tallinna Koolitervishoid

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
	TP.2: Kõigile abivajajatele kättesaadavad parimal nüüdisaegsel tasemel tervishoiuteenused								
		Tallinnas esmatasandi arstiabi ja statsionaarse järelravi teenust saavate ravikindlustamata inimeste osakaal ravikindlustamata inimeste hulgas; Ühik: (%)	2,2% (2019)	1,5%, riiklik suund tagada ka ravikindlustamata elanikele vajalikud esmatasandi teenused (valimisprogrammides)	0,8%	Metoodika on ülevaatamisel	2%	Metoodika on ülevaatamisel	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet
	TP.3: Tervist toetav elu-, töö- ja õpikeskkond								
		Läbiviidud ja toetatud tervistedendavate ürituste arv; Ühik (a)	20 (2019)	40	13	13	25	21	Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet
	TP.4: Tervislikum eluviis, tervislikud valikud								
		HIV esmashaigestumise juhtude arv; Ühik: (in)	95 (2019)	30	73	159	väheneb	104	Terviseamet, Nakkushaiguste Register
		Kodu- ja vaba aja vigastuste juhtude arv Harju maakonnas; Ühik: (a)	60 889 (2021)	väheneb	68 191		kasvab	2022. a andmedndmed avaldatakse 06.2024	Tervise Arengu Instituut

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Sõeluuringutes osalevate inimeste osakaal (naised/mehed) rinna-, emakakaela ja jämesoolekasvaja. Ühik: (%)	rinnavähk 54,7; (2021)	kasvab	54,7	57,2	kasvab	2023. a andmed avaldatakse 01.08.2024	Tervise Arengu Instituut
			emakakaelavähk 52,8% (2021)	kasvab	52,9	59,5	kasvab	2023. a andmed avaldatakse 01.08.2024	Tervise Arengu Instituut
			jämesoolevähk 44,9% (2021)	kasvab	45,0	49,5	kasvab	2023. a andmed avaldatakse 01.08.2024	Tervise Arengu Instituut
		Elanike riskikäitumine; Ühik: (indeks)							
		Ülekaaluliste / rasvunud elanike osakaal; Ühik (%)	31,1 / 16 (2020)	väheneb	N/A	27,7/18,4	N/A	N/A	Tervise Arengu Instituut

VALDKOND XIV: JUHTIMINE JA TUGITEENUSED								
Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
				Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
TP.1: Inimesekeskne teenuste disain								
	Tallinlaste rahulolu linna e-teenustega; Ühik: indeks, %				Väga või pigem rahul: 90 Väga rahul: 27		N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
TP.2: Andmepõhine juhtimine								
	Tallinlaste osakaal, kes on väga rahul avaandmete kättesaadavuse ja kasutatavusega; Ühik: %				33		N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	Linnaorganisatsiooni juhtide rahulolu juhtimisandmete kättesaadavuse ja kasutatavusega;							
	Digipädevuse/-oskuste ulatus linnaorganisatsioonis;							
	Tehniliste süsteemide nõrkustest, tarkvara kvaliteedist või tehniliste töötajate vigadest põhjustatud digitaalsete teenuste summaarne katkestuste aeg; Ühik: %	0,4 (2022)	<0,5% tööajast		0,4		0,4	Tallinna Strateegiakeskus
TP.3: Strateegiline ja finantsplaneerimine								
	Krediidireitingu tase; Ühik: (Fitch rating skaala AAA-D)	AA- (2020)	säilib vähemalt AA-	AA-	AA-	AA-	A+	Reitinguagentuur Fitch
	Linna netovõlakoormus; Ühik: %	23,6 (2021)	< 45	23,6	28,3	38,6	23,1	Riigi saldoandmike infosüsteem
	Osakaal elanikest, kes on teadlikud "Tallinn 2035" arengustrateegiast; Ühik: %							
	elanikud, kes on kuulnud Tallinna arengustrateegiast	35 (2021)	vähemalt 75	35	45	45	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	elanikud, kes on küllaltki või väga hästi kursis selle sisuga;	25 (2021)	vähemalt 40	25	22	29	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Elanike osakaal, kes on rahul võimalustega kaasa rääkida Tallinna puudutavate otsuste tegemisel; Ühik: (%)	32 (2020)	vähemalt 75	49	51	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
		Kaasava eelarve maht; Ühik: (mln €)	0,8 (2020)	vähemalt samal tasemel	1,0	1,0	vähemalt samal tasemel	1,0	Tallinna Linnavolikogu 15.12.2022 määruse nr 21 „Tallinna linna 2023. aasta eelarve“ LISA 4
	TP.4: Selge kommunikatsioon								
		Linnaorganisatsioonis töötavate inimeste osakaal, kes on väga rahul info kätte saadavusega / liikumisega / selgusega / kiirusega - selgus ja leitavus							
		Elanike osakaal, kelle arvates informeerib Tallinna linn (volikogu, linnavalitsus, linnaosad) elanikke hästi oma tegevustest; Ühik: %	60 (2021)	75	60	60	kasvab	N/A*	Tallinlaste rahuloluküsitlus
	TP.5: Kvaliteetne juhtimine ja kompetentsed töötajad								
		Tallinna kui tööandja positsioon avaliku sektori tööandjate maine uuringus; Ühik: koht	10 (2022)	TOP 3	N/A	10	10	N/A*	Kantar Emori avaliku sektori tööandjate maine uuring
		Tööandja soovitusindeks (e-NPS); Ühik: palli	0		N/A	0	N/A	N/A	Töötajate rahulolu- ja pühendumusuuring
		Elanike osakaal, kes on rahul linnajuhtimisega; Ühik: %							

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Valitsemise tase minuomavalitsus.ee andmetel; Ühik: skaala 1-9	6 (2020)		6	Metoodika muutus, näitaja vaadatakse üle		2023. a andmeid avaldatakse 06.2024	minuomavalitus.ee
	TP.6: Regionaalne ja rahvusvaheline koostöö								
		Linnatöötajate osakaal, kes on rahul välisrahastuse kaasamisega; Ühik: %							
		Välisprojektide raames kaasatud välisrahastuse maht Ühik: mln €							
		Koostööprojektide arv teiste Eesti omavalitsustega; Ühik: tk							
		Rahvusvaheliste võrgustike/organisatsioonide arv, kus Tallinn osaleb; Ühik: tk							
	TP.7: Perekonnaseisu- ja rahvastikuteenused, sh uusisserändajate kohanemist toetavad teenused								
		Tallinna Perekonnaseisuameti poolt E-teenustega osutatavate toimingute osakaal kõigist toimingutest (nii perekonnaseisu kui rahavstikuteenustes); Ühik: %	38 (2021)	50	38	44	39	47	Tallinna Perekonnaseisuamet
		Tallinlaste teadlikkus perekonnaseisu- ja rahvastikuteenustest; Ühik: %							
		Tallinlasena registeeritud sündide osakaal kogu Eestis sündinud laste arvust; Ühik: %	33 (2021)	33,0	33,0	32,4	sarnasel tasemel	33,7	Rahvastikuregister

	Strateegiline siht / valdkonna eesmärk / tegevusprogramm	Mõõdik (ühik)	Baastase (aasta)	Sihttase (2035)	2021	2022	2023	2023	Andmeallikas
					Mõõdetud tase	Mõõdetud tase	Sihttase	Mõõdetud tase	
		Uusisserändajate osakaal, kes on teadlikud UKTO-sse pöördumise võimalustest;							
	TP.8: Tallinna ajaloo arhiveerimine, uurimine ja tutvustamine								
		Mõõdik on väljatöötamisel							

1.5.5. Ülevaade 2023.a algatatud ja ellu viidud välisrahastusega projektidest

Käesolev tabel annab ülevaate linnaeelarve lisas 8 „Välisrahastusega projektid“ nimetatud projektidest ning toob esile kõigi 2023. a lõppenud projektide olulisemad tulemused. Olulisematest projektidest leiab täiendavat infot ka "Tallinn 2035" täitmise ülevaate valdkondade peatükkidest.

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
	Välisrahastusega projektid kokku							**81 487 485**	LE	28 417 943	20 540 715
									RE	30 431	26 038
									VR	52 803 802	31 299 209
									Kokku	**81 252 176**	**51 865 962**
					Tegevuskulud						
	Tegevuskulud kokku							**12 645 825**	LE	1 727 965	291 901
									RE	30 431	26 038
									VR	10 652 120	3 088 532
									Kokku	**12 410 516**	**3 406 471**
1	CENTRINNO – vanade tööstusalade muutmine uuteks loovklastriteks ja kogukonnakeskusteks	Välja töötada innovaatilised lahendused, mis võimaldavad endised tööstusalad ümber kujundada loovklastriteks ja kogukonnakeskusteks	1.09.2020	29.02.2024	Projekti jooksul loodi Kopli tn 93 hoovi kogukonnaaed ning kogukonna, linnaosavalitsuse ja KIKi rahastuse toel valmis seal ka Tallinna esimene parandustöökoda. Nii kogukonnaaed kui ka parandustöökoda jätkavad oma tegevusi ka pärast projekti lõppu ning käimas on mitu jätkuprojekti. Kopli 93 bränd on tugeva positiivse mainega ning järgmise etapina nähakse hoone tervikrenoveerimist.	ELi programm Horizon 2020	SK	56 250	VR	56 250	19 150
									Kokku	**56 250**	**19 150**
2	Rohelinnad – GoGreenRoutes (GGR)	Saavutada elanike paranenud tervisekäitumine ja leevendada linnaliiklusest tulenevaid negatiivseid keskkonnamõjusid koostöös kogukonnaga haljastuslahenduste rakendamise ja rohelise taristu arendamise kaudu	1.09.2020	31.08.2024	2023. aastal valmis Vormsi roheala eskiis ning Lasnamäe elanikele tutvustati ala ja sellega seotud plaane. Lisaks viidi läbi riigihanke menetlus, mille tulemusena valmib 2024. aastal Vormsi roheala põhiprojekt.	ELi programm Horizon 2020	SK	377 500	VR	377 500	146 546
									Kokku	**377 500**	**146 546**
3	UserCentriCities – kasutajakeskne teenusedisain linnades (UCC)	Suurendada Tallinna e-teenuste kasutajasõbralikkust	1.10.2020	**31.03.2023**	Projekti käigus arendati välja digitaalne töökeskkond (https://www.usercentricities.eu/ucdashboard), mis võrdleb eri mõõdikute alusel linnade osutatavate teenuste kliendikesksust. Tallinn on 24 linna hulgas 5. kohal. Katseprojektina arendati ka Tallinna digikaksiku kasutajakesksust – sadamaala planeeringu 3D-mudelit.	ELi programm Horizon 2020	SK	64 875	VR	64 875	23 078
									Kokku	**64 875**	**23 078**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
4	Kestliku arengu eesmärkide elluviimine linnades (SDGs in cities)	Arendada Euroopa linnade suutlikkust ellu viia kestliku arengu eesmärke (ÜRO Agenda 2030) kohalikul tasandil kogemuste ja heade praktikate jagamise ning partnerlinnade tegevuskavade väljatöötamise kaudu	9.03.2021	**31.03.2023**	Valmis „Tallinna kestliku arengu juhend". Viidi läbi kestliku arengu eesmärkide teemaline kommunikatsioonikampaania linnaelanikele: Delfi sisuturundusartiklid, kestliku arengu eesmärkide visuaalidega kujundatud tramm, Uue Turu platsil kestliku arengu eesmärke tutvustav koomiksinäitus, mis sel aastal jätkub Vabaduse väljaku tunnelis. Jätkuprojekt on „Cities for Sustainability Governance" ning kestlikkuse juhtimise kompetentsikeskuse arendamine.	URBACTi sekretariaat	SK	1 299 763	LE	92 745	0
									VR	1 207 018	451 964
									Kokku	**1 299 763**	**451 964**
5	Tallinna-Helsingi digitaalne dünaamiline rohemudel – Green Twins (rohelised kaksiklinnad)	Töötada välja digitaalse kaksiklinna (HEL_TAL) rohemudel, analüüsida füüsilise ruumi mudeleid ning digiteerida geoinformaatika alased andmed ja liikumine	1.01.2021	**30.06.2023**	Projekti tulemused: 1) linnalooduse (puude) kasvu mudel ja kataloog; 2) Toompuiestee-äärse ruumi analüüs ja mudel; 3) rajatud kaasamiskeskus Avalinn (Kaarli 1).	ERF	SK	320 000	VR	320 000	113 487
									Kokku	**320 000**	**113 487**
6	Hoone suutlikkuse audit reaalajas – DigiAudit	Luua seire- ja automaatikasüsteem hoonete kasutusaegse energiatõhususe ja sisekliima parandamiseks ning suurte kinnisvaraportfellide digitaalseks haldamiseks	1.01.2021	**30.06.2023**	Projekti käigus loodi tööriist DigiAudit hoonete energiatarbe ja sisekliima kvaliteedi mõõtmiseks ja reguleerimiseks. Kasutati Tallinna Tehnikaülikooli ja Tartu linna detailseid andmeid ning Tallinna linna üldisemaid andmeid. Uusi automaatikaseadmeid Tallinnale kuuluvatesse hoonetesse ei paigaldatud, kuna tarnija ei täitnud hankelepingut. Tallinna Tehnikaülikooli targa linna tippkeskus jätkab tööriista arendamist, parandades selle metoodikat.	ERF	SK	226 700	VR	226 700	126 183
									Kokku	**226 700**	**126 183**
7	Kliimamuutuste leevendamise viisid – KNOWING	Kavandada tegevusi kliimamuutustest tingitud muutuste ja riskidega toimetulekuks nii elanike kui ka linnavalitsuse tasandil	1.06.2022	1.06.2026	2023. aastal toimus 2 Tallinna soojussaarte töörühma kohtumist. Arutelude käigus keskenduti kõige olulisemaks peetavatele sekkumistele: 1) kõrghaljastuse (puude) osakaalu suurendamine tänavate haljastuses; 2) hoonete autonoomiat tagavate uuenduslike lahenduste väljatöötamine, edendamine ja tutvustamine; 3) teavitustegevus (elanikkonna operatiivne teavitamine nt kuumalainete või välisõhu kvaliteedi halvenemise korral, käitumisjuhiste koostamine kuumalainete ajaks). Arutelude tulemustena kaardistati valitud sekkumistega seotud riskid ja kasu.	ELi programm Horizon 2020	SK	54 500	VR	54 500	13 225
									Kokku	**54 500**	**13 225**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
8	Ringmajanduse väärtusahelate süsteemsed paikkondlikud laiendused – TREASoURcE	Töötada välja kohanemismeetmete ja kliimamuutuste vastastikuse mõju hindamise raamistik (energia, liikuvus, maakasutus, hooned), et leida näidispiirkondadele kõige sobivamad meetmete kombinatsioonid	1.06.2022	31.05.2026	2023. a jooksul kaardistati Tallinnas uuenduslike jäätmemajanduse ja ringmajanduse lahenduste (sh sensorid ja rakendus) katsetamise võimalusi. Korraldati mitu seminari huvirühmadele, nt koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga korraldati märtsis biojäätmete väärindamise seminar Tallinna valdkonna olulistele partneritele. Septembris korraldati kõigile projekti partneritele (16 partnerit 6 riigist) veebiseminar, kus tutvustati Tallinna keskkonnasõbralike ürituste juhendit ja selle rakendamist. Koondatud on andmed ja vajalik informatsioon Lõuna-Taani ülikoolile, kes viib 2024. aastal läbi biojäätmete liigiti kogumise ruumilise optimeerimise analüüsi, mille tulemusel saab Tallinn sisendit uue biojäätmete käitlemise hanke läbiviimiseks.	ELi programm Horizon 2020	SK	305 688	VR	305 688	60 000
									Kokku	**305 688**	**60 000**
9	Viis sammast viimase MIILI logistika DECARBOniseerimiseks – DECARBOMIL	Parendada linnade rohelise viimase miili logistikat	1.08.2022	1.08.2026	2023. a jooksul loodi kontakt ITS Estoniaga (Eesti transpordiinnovatsiooni koostöövõrgustik), mille kaubaveo töörühmas käis projektijuhtprojekti tutvustamas ning mille liikmed on projekti vastu huvi üles näidanud. Samuti tutvustas projektijuht projekti Helsingis toimunud ITS Estonia ja ITS Finland ühisüritusel. Septembris 2023 osales projektijuht koos Transpordiameti eksperdiga projektipartnerite kohtumisel, kus koguti ideid edasisteks tegevusteks.	ELi programm Horizon 2020	SK	49 844	VR	49 844	14 000
									Kokku	**49 844**	**14 000**
10	PRECINCT – valmisolek kriitilise tähtsusega infrastruktuuri küber- ja füüsilisteks ohtudeks	Luua digitaalne platvorm, mis ühendab kriitilise tähtsusega taristu ja kriise lahendavad üksused, tugevdades nii valmisolekut küber- ja füüsilistele ohtudele linnades	1.10.2022	**30.09.2023**	Projekti käigus testiti Mustamäe piirkonnas, mida ja kuidas on vaja teha, et eri trassid saaksid 3D-mudelisse (eelnevalt andmed 2D ja tabeli kujul) ning kuidas neid on võimalik kajastada digikaksikus. Tulem võimaldab visualiseerida stsenaariume, mis juhtub veekatkestuse korral, milline on kaskaadefekt. Simuleeriti, kuidas veekatkestus mõjutab laiemat piirkonda, kui suures ulatuses ja millised on alternatiivsed vee saamise lahendused, et tagada elutähtsa taristu toimimine.	HORIZON-IA HORIZON Innovation Actions	SK	95 000	VR	95 000	95 000
									Kokku	**95 000**	**95 000**
11	Jäätmejaamade ümberkujundamine ringmajanduskeskusteks korduskasutuse edendamiseks ja parandustöökodade loomiseks	Propageerida ja edendada katkiläinud esemete parandamist ning kasutuskõlblike asjade korduskasutusse andmist	1.06.2022	30.04.2024	2023. a paigaldati korduskasutusruumi Pääsküla jäätmejaama juures kaalud, et saada andmeid ringlusse suunatud kasutuskõlblike esemete koguse kohta. Õmblusparandustöökojas Sõpruse pst 255 uuskasutuskeskuse juures tehti alates avamisest 2023. a mais 600 parandustööd 300 kliendile. Pääsküla jäätmejaama juures avati üldparandustöökoda (nelja esimese kuu jooksul 56 parandustööd). Projekti raames tehakse parandustöökodade loomisel koostööd uuskasutuskeskuse, Tallinna Tehnikakõrgkooli, Tallinna Jäätmekeskuse, Säästva Renoveerimise Infokeskuse ja Stockholmi Keskkonnainstituudiga. Kutsuti ellu parandustöökodade ümarlaud, mille eesmärk on võrgustumine paranduskultuuri edendamiseks, parandustöökoja mõiste defineerimine, teiste riikide praktikaga tutvumine ja toimimismudelite väljaselgitamine. 2023. a toimus 3 parandustöökodade ümarlauda.	Norra ja EMP „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine“	SK	421 109	LE	63 167	30 633
									RE	26 038	26 038
									VR	331 904	147 546
									Kokku	**421 109**	**204 217**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
12	Linnad kestliku valitsemise heaks – Cities for Sustainability Governance (CSR)	Luua uusi, kohalikesse oludesse kohandatud juhtimisprotsesse ja tööriistu, kasutades kestliku arengu eesmärke strateegilise juhtimise vahendina	1.06.2023	31.12.2025	2023. aastal korraldati võrgustiku kohtumine Tallinnas 14.–16. novembril NEXPO ajal. 15.12 toimus esimene kohaliku töörühma kohtumine edasise tegevuskava täpsustamiseks. Projektis ettenähtud tegevused on Tallinna kestlikkuse valitsemise mudeli loomise lahutamatu osa.	URBACT	SK	75 000	LE	22 500	0
									RE		0
									VR	52 500	11 060
									Kokku	**75 000**	**11 060**
13	Ühisloome mudel modernistlike linnaosade standardlahendusteks hubaste elukeskkondade taaselustamisel – SOFTacademy	Luua demolahendus ühes Mustamäe kvartalis: 4 tervikrenoveeritud maja ja majadevaheline ruum. Tulemuse saavutamiseks kaasatakse projekti nende majade korteriühistud, pakkudes toetust uuenduslike keskkonnasõbralike lahenduste kasutamiseks renoveerimistöödel.	01.09.2023, ettevalmistus 01.09.2023–31.03.2024	30.11.2027, järeltegevused 01.09.–30.11.2027	Ettevalmistusperioodil (01.09.2023–29.02.2024) valmistati ette partnerlusleping, täpsustatai taotlust ja tööpakettide koosseisu, värvati personal, loodi eeldused projekti elluviimiseks	European Urban Initiative	SK	2 293 620	LE	458 724	20 000
									RE		0
									VR	1 834 896	80 000
									Kokku	**2 293 620**	**100 000**
14	Mobiilirakendus Tallinn Card City Guide	Luua mobiilirakendus Tallinn Card City Guide. Rakenduse eesmärk on kasvatada Tallinna muuseumide ja vaatamisväärsuste külastajate arvu ja Tallinna kultuurihuviliste väliskülastajate rahulolu, et nad teeksid korduvkülastusi ja annaksid edasisoovitusi.	10.01.2022	**30.10.2023**	Projekti käigus valmis väliskülastajatele mõeldud mobiilirakendus, mis annab infot eelkõige Tallinna muuseumide ja vaatamisväärsuste kohta ning juhatab huvilise ka kohale. Lisaks saab rakenduses osta ja kasutada linnapiletit Tallinn Card. Kolme esimese kuuga laaditi rakendust alla u 4000 korda, selle kaudu osteti 1400 Tallinn Cardi, millega tehti u 7600 külastust muuseumi ja vaatamisväärsuste juurde	EAS (meetme tegevus 15.3.1 „Turismisektori elavdamise programm“)	SK	215 706	LE	64 712	64 712
									VR	150 994	150 994
									Kokku	**215 706**	**215 706**
15	Baltiplast	Töötada välja ja testida ringmajanduse lahendusi plastijäätmete vältimiseks ja vähendamiseks	2.01.2023	31.12.2025	2023. a anti sisend plasti vähendamist käsitleva Tallinna strateegilise dokumendi koostamiseks, mis on ringmajanduse arengukava üks osa. Lepiti kokku Tallinna osalemine koolide ja ettevõtete plasti vähendamise katseprojektides. Pandi paika tehnilises katseprojektis osalemise detailid: katsetatakse pakendijäätmete kohtkogumist ning plastijäätmete vähendamist kodumajapidamistes.	Läänemere regiooni programm 2021–2027 (INTERREG Baltic Sea Region)	SK	91 086	LE	18 217	6 072
									VR	72 869	24 290
									Kokku	**91 086**	**30 362**
16	Läänemere Vesinikuorg	Töötada välja Läänemere piirkonna vesinikustrateegia	1.06.2023	31.05.2028	2023. a loodi on Tallinna projektimeeskond (välisprojektide büroost ja rohepöörde büroost). Eesmärk on uurida, millistel tingimustel on võimalik rakendada vesinikkütusega sõidukeid omavalitsustes (teekaart) ja nende tasuvust. Põhitööd algavad 2024. aastal.	HORISONT EUROOPA 2021–2027	SK	208 750	VR	208 750	17 000
									Kokku	**208 750**	**17 000**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
17	Turvalisuse arenguprogramm omavalitsustele	Määratleda senisest selgemalt turvalisuse teemad, koostada munitsipaalpolitsei ameti, haridusameti ning sotsiaal- ja tervishoiuameti pädevuses olevate teemade praeguse olukorra terviklik analüüs, valida välja kriitilised probleemid, millega programmi raames tegeleda, kavandada ja prioriseerida tegevusi	07.11.2023	30.11.2025	2023. a. kevadel esitati Siseministeeriumile kohalike omavalitsuste turvalisuse arenguprogrammis osalemise taotlus ning Tallinn valiti programmi. 2023. novembris allkirjastati ministeeriumiga partnerlusleping ning kõigi partnerorganisatsioonide osalusel toimus programmi avaüritus. Programmi põhitegevused toimuvad 2024 ja 2025, sh kolm koolitust ja õppereis. 2023. aasta lõpus alustati nii koolituste ettevalmistamisega kui ka sisuaruteludega programmi põhiteemade määratlemiseks.	Siseministeerium	SK	35 000	VR	35 000	3 571
									Kokku	**35 000**	**3 571**
18	Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine	Kohandada Tallinna linnas 376 puudega inimese eluruum, lähtudes nende puudest tulenevatest vajadustest, et parandada puuetega inimeste iseseisvat toimetulekut ja vähendada nende hooldajate hoolduskoormust	19.03.2018	**31.08.2023**	Projekti jooksul kohandati 280 inimese kodu ja 13 toodet. Kõige kallim kohandus oli platvormtõstuk (13 100 eurot) ja kõige odavam oli lävepakkude vahetus (213 eurot)	Rahandus-ministeerium	STA	2 505 957	LE	606 781	68 860
									VR	1 899 176	372 980
									Kokku	**2 505 957**	**441 840**
19	Alaealiste erikohtlemise süsteemi loomine	Ennetada laste ja noorte riskikäitumist. Sihtrühmaks on lapsed ja noored, lapsevanemad, koolid, noortekeskused, lastekaitse, politsei jt koostööpartnerid, kelle tegevus puudutab laste heaolu otseselt või kaudselt	1.02.2020	30.04.2024	Projekti raames katsetatakse Tallinna kaheksas linnaosas nn Islandi ennetusmudelit. 2023. aastal korraldati linnaosavalitsustes üritusi ja laagreid lastele.	Justiitsministeerium	STA	193000	VR	193 000	33 516
									Kokku	**193 000**	**33 516**
20	Välisrahastusega projekt „Rahvusvahelise kaitse saajate kohanemise toetamine Tallinna linnas“	Suurendada uussisserändajate kohanemise toetamise osakonna (UKTO) võimekust, et koordineerida rahvusvahelise kaitse saajate kohanemise toetamist, toetada rahvusvahelise kaitse saaja lõimumist ja iseseisvumist Eesti ühiskonnas ning suurendada inimese või pere toimetulekuvõimet nii, et nad oleksid võimelised kõrvalise abita ühiskonnas toime tulema (sh sisenema tööturule, tagama endale eluaseme, ja täitma sellega kaasnevaid kohustusi)	1.11.2022	**31.10.2023**	Projekti perioodil osutati teenust 892 täiskasvanule, lisaks 80 lapsele. UKTO töötajad nõustasid rahvusvahelise kaitse saajaid Eesti õigusruumi ja kodanike kohustuste teemal, eesti keele õppes ja kohanemisprogrammis osalemine ning lastekaitsega seonduv.	Riigi Tugiteenuste Keskus	STA	235 293	LE	35 294	35 294
									RE		
									VR	199 999	198 539
									Kokku	**235 293**	**233 833**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
21	Välisrahastusega projekt „Kohalike omavalitsuste toetamine lõimumise, sealhulgas kohanemise teenuste pakkumisel“ (ü)	Suurendada kohalike omavalitsuste suutlikkust pakkuda tulemuslikult lõimumis- ja kohanemisteenuseid uussisserändajatele, erineva keele- ja kultuuritaustaga inimestele ning tagasipöördujatele	1.03.2023	1.04.2026	2023. a tehti ettevalmistavaid tegevusi. 1) Integratsiooniküsimustik: kaardistati küsimusi ja koostati võimalik valim. 2) Lõimumise töögrupp: loodi ametkondade ja kolmanda sektori lõimumisalane võrgustik ning korraldati üks kohtumine. 3) Sihtrühma võrgustik: koguti ja ajakohastati rahvusvähemuste organisatsioonide ja rahvusgruppide andmeid, suheldi esimeste rahvusvähemuste organisatsioonidega. 4) Lõimumisalane konverents: määrati kindlaks konverentsiteemad ja valdkonnad, et tulevane konverents oleks kõigile aktuaalne ja arendav	ELVL	STA	495 564	LE		
									RE		
									VR	495 564	104 795
									Kokku	**495 564**	**104 795**
22	Välisrahastusega projekt „Rahvusvahelise kaitse saajatele tugiisikuteenuse tagamine Tallinnas“ (ü)	Sotsiaal- ja tervishoiuametil tagada rahvusvahelise kaitse (RVK) saanute tugiisikuteenuse kättesaadavus ja/või sisseelamiseks vajalike teenuste tagamine kohaliku omavalitsuse territooriumil: 1) RVK saajale (sh ajutise kaitse saajale); 2) RVK saaja kolmanda riigi kodanikust pereliikmele välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse ja välismaalaste seaduse alusel.	1.11.2023	31.12.2026	Projekt algas 2023. aasta lõpus. Alusati tegevustega.	SKA	STA	221 271	LE		
									RE		
									VR	221 271	15 779
									Kokku	**221 271**	**15 779**
23	School Food for Change	Uuendusliku lähenemisviisi „kogu kooli toidukultuur“ väljatöötamine ja rakendamine: koolitoitu ei peeta ainult toiduteenuseks, vaid seda käsitletakse terviklikult (nt lõimitakse kooli õppekavasse). Keskmes on koolitoidu jätkusuutlik ja tervislik hankimine, mis on osa kogu kooli lähenemisviisist	1.01.2022	31.12.2025	2023. a liitusid projektiga veel 5 kooli, kõigis 10 osalevas koolis on moodustatud meeskonnad ning on tehtud tegevuskavad lähenemisviisi „kogu kooli toidukultuur“ elluviimiseks. 2023. a külastasid meeskonnad linna õppeaedu, 3 koolis peeti kogemusseminarid, 6-tunnine koolitus „Meelte kool“ ning ühiselt valmistati toitu Foodstudios ja Tondi Kooli õppeköögis. Lisaks toimus õppevisiit Lõuna-Eestisse, et tutvuda Tartu jätkusuutliku ja tervisliku koolitoidu hanke kriteeriumitega, külastada mahetalu ning kuulata Antsla Gümnaasiumi ja mahetalu koostööprojektist. Tallinna koolide uutesse toitlustushangetesse läks uue kriteeriumina sisse mahetoit 20–50% ulatuses. 3 kooli esindajad osalesid 2023. a kevadel ka õppevisiidil Belgias, et saada teadmisi teiste riikide koolitoidusüsteemist.	Euroopa Komisjon	HA	234 063	VR	234 063	58 516
									Kokku	**234 063**	**58 516**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
24	Tehke rahu nähtavaks – Euroopa noored kui sotsiaalsete muutuste esindajad (Make peace visible – European youth as agents of social change)	Suurendada kodanikuaktiivsust, noorte algatusvõimet ja noorte ettevõtlikkust, sh sotsiaalset ettevõtlikkust haridusprogrammi Gutsy Go kaudu, mis pakub noortele võimalust tegutseda oma kogukonna paremaks muutmise nimel ning arendab noorte võimet kriitiliselt mõelda kohalike ja globaalsete probleemide üle ja pakkuda ideid nende lahendamiseks	1.02.2023	1.10.2024	2023. aastal omandasid projektis osalevad õpetajad ja noortega töötavad kolme riigi spetsialistid omandasid teadmisi ja oskusi uute tööriistade kohta, mis toetavad noorte sotsiaalset kaasatust ja aktiivset kodanikuks olemist. Noored said tähendusrikka kogemuse aktiivsete kodanikena, mis aitas parandada sadade kohalike inimeste heaolu. Noorte tegevuse meediakajastus tõstis esile nende potentsiaali ning innustas teisi noori ja täiskasvanuid tegutsema parema maailma nimel. Numbriline vahekokkuvõte projektis osalejate kohta: GG Tallinn: koolitusel osales 15 haridustöötajat; GG nädalal 99 noort, GG Helsinki: koolitusel osales 16 haridustöötajat; GG nädalal 97 noort, GG Riga: koolitusel osales 12 haridustöötajat; GG nädalal 70 noort. KOKKU osales 43 haridustöötajat ja 266 noort.	Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse agentuur	HA	250 000	VR	250 000	250 000
									Kokku	**250 000**	**250 000**
25	Ukraina sõjapõgenikest õpilaste toetamine ja võrdsete õppimisvõimaluste tagamine kutseõpingute jätkamisel	Pakkuda Ukraina sõja tõttu kutseõpingud katkestanud noortele kohalike õpilastega võrdseid õppimisvõimalusi ja kvaliteetse kutsehariduse omandamist Eestis. Tagada sõjapõgenikele mitmekesised õppimisvõimalused ja vajalike tugiteenuste osutamine Tallinna Kopli Ametikoolis	31.05.2023	30.11.2024	2023. a toimus täiendav eesti keele õpe Ukraina õpilastele, kool pakkus võimalusi õpilaste lõimimiseks ühiskonda ning tutvustanud Eesti kultuuri (nt muuseumi-, kino-, teatri- ja kohvikukülastused)	Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse agentuur	HA	296 115	VR	296 115	296 115
									Kokku	**296 115**	**296 115**
26	Linnad peale pimedat – Cities After Dark	Uurida ööelu majanduse ja korralduse aspekte ning neid käsitleva arutelu arenemist meelelahutus-, vabaaja- ja turismitööstuse kesksest lähenemisest linnaplaneerimise-, teenusedisaini-, kultuuri- ja loomemajanduse ning elukvaliteedi keskseks	1.01.2023	30.11.2025	2023. aastal toimusid peamiselt projekti ettevalmistavad tegevused. Projektijuht osales Malmö Urbacti ülikoolis toimunud seminaril töörühmades, et saada projektis kasutamiseks ideid ja tööriistu. Novembris külastati projekti juhtivpartnerit Braga linna, kus kohtuti kõikide teiste partnerlinnade esindajatega ning osaleti seminaridel ning visiitidel. Toimus ka kohalik ULG-kohtumine, kus arutati üheskoos sektori ja projekti seisukohast olulisi teemasid ja ettepanekuid. Samuti tegid juhtivpartner Braga esindajad visiidi Tallinna. Alustatud on ka järgmises etapis valmiva projekti tööplaani koostamisega	URBACT	KSA	71 488	LE	21 446	**0**
									VR	50 042	**8 926**
									Kokku	**71 488**	**8 926**
27	Ohtlike ainete vähendamine ehituses, et kaitsta veekeskkonda, inimeste tervist ja saavutada säästvamad hooned (NonHazCity 3)	Vähendada ohtlike ainete kasutamist ehituses, et kaitsta veekeskkonda ja inimeste tervist ning saavutada säästvamad hooned	1.01.2023	31.12.2025	2023. a tehti ettevalmistavaid tegevusi: loodi projektimeeskond, lepiti kokku katseprojekti sisu ja ajakava, laboris tehti ehitusmaterjalide keemilise koostise analüüse.	Läänemere regiooni programm 2021–2027 (INTERREG Baltic Sea Region)	LVA	176 126	LE	35 225	10 500
									VR	140 901	42 000
									Kokku	**176 126**	**52 500**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
28	CitySCAPE	Luua linnasisene küberturvaline multimodaalne transpordi ökosüsteem	1.09.2020	**31.08.2023**	Projekti käigus testiti kahe linna (Tallinn ja Genoa) näitel, missuguseid rünnakuid on transpordisüsteemid võimelised taluma ning auditeerimise käigus toodi esile taristu kitsaskohad. Töötati välja modulaarne tarkvara-tööriistakomplekt, mida testiti koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga. 2022. a augustis testiti Tallinna katseprojekti käigus kõiki väljatöötatud küberturvalisuse mooduleid. Katseprojekti käigus täideti kõik seatud eesmärgid ja tulemustele andsid heakskiidu ka Euroopa Komisjoni audiitorid.	Horizon 2020	TA	261 625	VR	261 625	76 209
									Kokku	**261 625**	**76 209**
29	MAASi infoplatvorm Tallinn	Luua infovahetuse platvorm „Targa linna tippkeskus“ ühis- ja nõudepõhise transpordisüsteemi haldamiseks	1.01.2021	**31.05.2023**	Projekti käigus testiti Ülemiste linnakus uut, jalgrattureid eelistavat liiklusskeemi. Lisaks valmis MaaSi X-tee lahenduse täiendus ning Tallinna Sadama A-terminali ja Kultuurikatla vahel sõitis isejuhtiv buss.	ERF, HTM	TA	150 064	VR	150 064	22 080
									Kokku	**150 064**	**22 080**
30	MaaSi mobiilsusteenus	Rakendada mobiilsusteenust (MAAS) Eesti linnade ühis- ja eratranspordi ühendamiseks	3.01.2022	**31.08.2023**	2022. aastal alustatud hanke tulemusel sõlmiti leping Läti ettevõtete konsortsiumiga „mobility.delivered“ juhtimisel. Valmis MaaSi telefonirakendus. Kuna enamiku liikuvusteenuste operaatorite süsteemidega liidestamiseks vajalikud liidesed puudusid, osutus nende teenuste liidestamine MaaSi platvormiga võimatuks. Seetõttu võeti projekt vastu 50% ulatuses.	ERF, EAS	TA	310 000	LE	160 000	80 000
									VR	150 000	75 000
									Kokku	**310 000**	**155 000**
31	Euroopa kliimaneutraalsete linnade nutikad ühistranspordialgatused_ SPINE	Kiirendada kliimaneutraalsuse saavutamist, tugevdades ÜT-süsteeme nende nutika integreerimise kaudu uute liikumisteenuste, jagamisskeemide, aktiivsete transpordiliikide ja mikromobiilsusega	1.10.2022	30.09.2026	2023. aastal planeeriti projekti tegevusi ja pandi paika mõõdetavad väärtused, et projekti tulemusi hinnata.	Horizon	TA	582 750	VR	582 750	218 838
									Kokku	**582 750**	**218 838**
32	CoastNet LIFE rannikuelupaikade taastamine	Parandada Natura 2000 võrgustikku kuuluvate rannikualade (Paljassaare, Aegna saar) seisundit tervikliku majandamise teel	1.08.2018	31.07.2024	4-aastane Paljassaare poolsaarel mägiveiste karjatamise leping lõppes oktoobris 2023. Aegna õppeprogramm valmis novembris 2023. Maist augustini toimus Paljassaare poolsaarel 1 taimevaatlus ja 3 linnuvaatlust.	LIFE'i programm (Metsähallitus)	KKA	192 350	LE	76 940	10 000
									VR	115 410	15 000
									Kokku	**192 350**	**25 000**
33	Säästlike ja kliimakindlate linna sademeveesüsteemide arendamine (LIFE UrbanStorm)	Arendada säästlikke ja kliimakindlaid linna sademeveesüsteeme	1.09.2018	**28.02.2023**	Projekti käigus koostati Trummi tänava piirkonna sademeveelahenduse põhiprojekt, Tallinna kliimamuutustega kohanemise tegevuskava. Viidi läbi 8 koolitusprogrammi, koostati tasuvusanalüüsi metoodika, mis võtab arvesse ökosüsteemide teenuseid, „tööriistakast“, et toetada nii kohanemisstrateegiate koostamist kui ka säästvate sademeveelahenduste rajamist. Koostati „Eesti kliimasse sobivate säästvate sademeveelahenduste käsiraamat“. Jätkutegevusena on kavas teha ettepanekud valdkondlike regulatsioonide täiendamiseks, sh sademevee maksustamise süsteemi juurutamiseks.	Euroopa Komisjoni LIFE'i programm	KKA	279 752	LE	107 508	1 124
									RE	4 393	0
									VR	167 851	1 684
									Kokku	**279 752**	**2 808**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
Investeeringud											
	Investeeringud kokku							**68 841 660**	LE	26 689 978	20 248 814
									VR	42 151 682	28 210 677
									Kokku	**68 841 660**	**48 459 491**
1	CoastNet LIFE rannikuelupaikade taastamine	Parandada Natura 2000 võrgustikku kuuluvate rannikualade (Paljassaare, Aegna saar) seisundit tervikliku majandamise teel	1.08.2018	31.07.2024	Linnuvaatlustorni projekteerimis-ehitusleping lõpetati 2023. a ilma ehitustöid alustamata. Projekteerimistööde eest tasuti 25 823,06 eurot	LIFE'i programm (Metsähallitus)	KKA	59 800	LE	23 920	0
									VR	35 880	0
									Kokku	**59 800**	**0**
2	Vana-Kalamaja tänava rekonstrueerimine	Rekonstrueerida Vana-Kalamaja tänav ja rajada kergliiklustee	2019	**2023**	Projekti käigus rajati kaasaegne u 29 000 m2 suurune tänavaruum ja 1,1 km pikkune kergliiklustee. Jalgratturitele paigaldati 250 rattahoidjat; 2 rattapumpa. Haljastuses istutati kokku 77 puud, 3929 põõsast ja taime. Paigaldati 69 pinki ja tooli; mänguväljakule paigaldati 2 tasakaalulinti, 2 lauatenniselauda, 1 ronila, 1 tasakaalualus ja veemänguvahend. Kotzebue platsile ehitati lava. Teelõigule paigaldati LED-tehnoloogial põhinev tänavavalgustus (137 valgustit) ning dekoratiivvalgustus (225 valgustit).	ERF, RTK	KKA	11 158 833	LE	8 647 803	7 491 586
									VR	2 511 030	976 190
									Kokku	**11 158 833**	**8 467 776**
3	Lasnamäe rattatee ühendus kesklinnaga, I ja II etapp	Rajada Lasnamäe rattatee Tondiraba ja Kadrioru pargi vahele	2021	**2023**	Projekti käigus rajati kahe rattatee ehituse tulemusel kokku u 20 000 m2 avalikku linnaruumi, kus jalakäijate ja jalgratturite liiklusruum on üksteisest eraldatud. Jalgtee äärde rajati tervisejooksurada. Rattateedele rajati LED-tehnoloogial põhinev tänavavalgustus. I etapi lõigus Tondiraba park – Vana Kuuli tn rajati u 1,15 km pikkune rattatee. Rattatee äärde rajati puhketaskud, istutati 2916 puud, rajati istutusalasid ja niidutaimedega kaetud platse. II etapi lõigus J. Smuuli tee – Valge tn rajati u 1,35 km pikkune rattatee. Linnaruumi ilmestamiseks kasutati elurikkust suurendavaid maastikulahendusi, kuhu istutati kokku 7991 põõsast ja istikut; kokku istutati 432 puud. Võidujooksu tänava ristumiskohale paigaldati teemakohased skulpuurid. Teelõigule paigaldati spordivahendeid, lauatenniselaud ja mänguvahendeid.	ERF, RTK	KKA	4 314 997	LE	2 792 545	1 979 404
									VR	1 522 452	838 303
									Kokku	**4 314 997**	**2 817 707**
4	Ülemiste terminali ja Vanasadama vaheline trammitee	Ehitada Rail Balticu Ülemiste reisijaterminali ning Tallinna Vanasadama vaheline trammitee	1.09.2020	2025	2023. a lõpu seisuga oli projekteerimise-ehitustööde lepingust töid teostatud 78,82% ulatuses. Trammitee ja trammikontaktvõrgu rajamisega seotud töödest oli tehtud u 65%. Lõpetatud on sademeveekanalisatsiooni rajamine, reoveekanalisatsiooni ja veevarustuse trasside ümberehitamine, soojustorustiku ja gaasitorustiku ümbertõstmine, rajamine ning elektrivõrgukaablite ja sidevõrgu ümberehitamine.	RRF, MKM, RTK	KKA	51 757 969	LE	14 867 969	10 575 434
									VR	36 890 000	25 800 000
									Kokku	**51 757 969**	**36 375 434**

Jrk	Nimetus	Eesmärk	Algus	Lõpp	Projektide tulemused 2023. a lõppenud projektide puhul tuuakse esile kogu projekti olulisemad tulemused, pärast 2023. a lõppevate projektide puhul ainult 2023. aasta tulemused.	Välisabi vahendaja või andja	Välisabi saaja	Kogu-maksumus Tallinna linnale	Finantseerimine		
									katte-allikas	kogu-maksumus	Täpsustatud eelarve 2023
1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	14
5	Pelguaia ühisaia ehitus ja jätkutegevused	Rajada Pelgulinna Tallinna esimene ühisaed	3.10.2022	2024	Töövõtuleping sõlmiti 09.06.2023 täitmise tähtajaga 9 kuud. Koostatud on tööprojekt, ühisaia ehitus on lõppjärgus. 20.–24.09.2023 toimus õppereis Oslo kogukonnaaedadesse, kud külastati 11 linnaaeda ning kohtuti linnaaianduse eestvedajatega.	KIK, EMP	KKA	434 090	LE	65 114	59 066
									VR	368 976	334 708
									Kokku	**434 090**	**393 774**
6	Joogiveekraanide rajamine Tallinnas	Rajada linnaruumi 15 uut joogiveekraani, lähtudes linnaelanike vajadustest	1.09.2022	30.04.2024	Projekteerimis- ja ehitusleping sõlmiti juunis 2023. Joogiveekraanid (15 tk) on paigaldatud. Vaegtööde tähtaeg on 30.04.2024	KIK, EMP	KKA	352 311	LE	52 847	38 174
									VR	299 464	216 316
									Kokku	**352 311**	**254 490**
7	MUSTBE – piiriülene sademeveepuhastus linnapiirkondades puhtama Läänemere nimel	Rajada looduslähedased sademevee käitlemise süsteemid ja teha seiret, et saavutada piirkonnas puhtam Läänemeri ning parem elukeskkond	1.05.2023	30.04.2026	2023. a võeti käsunduslepinguga tööle projektijuht. Projekti katsealal tehti Tondimõisa ja Parditiigi pargi topo-geodeetilised uuringud	INTERREG Kesk-Läänemere programm	KKA	610 000	LE	122 000	11 290
									VR	488 000	45 160
									Kokku	**610 000**	**56 450**
8	CoastNet LIFE – rannikuelupaikade taastamine	Parandada Natura 2000 võrgustikku kuuluvate rannikualade (Paljassaare, Aegna saar) seisundit tervikliku majandamise teel	1.08.2018	31.07.2024	Viiendat aastat hooldasid Paljassaare hoiuala rannaniite ligikaudu 40 šoti mägiveist. Aegna loodusmaja jaoks valmis pool-looduslike koosluste teemaline õppeprogramm.	LIFE'i programm (Metsähallitus)	KKA	153 660	LE	117 780	93 860
									VR	35 880	0
									Kokku	**153 660**	**93 860**

* Kasutatud lühendid

Välisabi vahendaja või andja
EL – Euroopa Liit
ERF – Euroopa Regionaalarengu Fond
HTM – Haridus- ja Teadusministeerium
MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
RTK – Riigi Tugiteenuste Keskus
EAS – ETTEVÕTLUSE JA INNOVATSIOONI SA
KIK – Keskkonnainvesteeringute Keskus
RRF – taaste- ja vastupidavusrahastu
EMP – Euroopa Majanduspiirkond

Välisabi saaja
SK – Tallinna Strateegiakeskus
HA – Tallinna Haridusamet
STA – Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet
TA – Tallinna Transpordiamet
LVA – Tallinna Linnavaraamet
KKA – Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Kattеallikas
LE – linnaeelarve vahenditest tehtavad kulutused, sisaldavad ka võetavat laenu
RE – riigieelarve vahenditest tehtavad kulutused
VR – välisrahastusest tehtavad kulutused

1.6. Ülevaade linna tütarettevõtjate ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste tegevusest

Tallinna linnal on 100% osalusega 6 äriühingut ja 9 valitseva mõju all olevat sihtasutust.

Tabel 7. Linna valitseva mõju all olevate üksuste olulisemad näitajad seisuga 31.12.2023 tuhandetes eurodes

		Varade maht	Neto-vara	Laenu-kohus-tused	Tegevustulud kokku	*Sh tulud linnalt, millest:*		Tulem
						müügi-tulud	*saadud toetused*	
Transport								
	Aktsiaselts Tallinna Linnatransport	267 144	196 041	48 705	*136 391*	*2 309*	*124 357*	*18 180*
Tervishoid								
	Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla	69 474	37 677	11 858	*164 538*	*157*	*0*	*7 400*
	Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla	84 387	69 199	97	*116 876*	*795*	*0*	*9 072*
	Sihtasutus Tallinna Lastehaigla	29 453	23 734	21	*46 852*	*470*	*55*	*3 228*
	Sihtasutus Tallinna Hambakliinik	6 047	3 790	0	*12 466*	*13*	*0*	*29*
	Osaühing Tallinna Perearstikeskus	1 224	882	0	*3 033*	*0*	*0*	*326*
	Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus	9 185	5 176	0	*5 214*	*0*	*5 201*	*1 948*
Kultuur								
	Sihtasutus Tallinna Kultuurikatel	17 307	16 832	0	*1 641*	*55*	*0*	*-391*
	Sihtasutus Tallinna Lauluväljak	4 017	3 746	0	*1 750*	*19*	*533*	*346*
	Aktsiaselts Tallinna Linnahall (kustutatud 26.06.2023)	0	0	0	*18*	*0*	*0*	*-270*
Haridus ja teadus								
	Sihtasutus Õpilasmalev	79	55	0	*832*	*46*	*353*	*27*
	Sihtasutus Tallinna Vene Lütseum	47	40	0	*47*	*0*	*47*	*8*
	Sihtasutus Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus	2 671	2 611	0	*571*	*35*	*18*	*14*
Kommunaalmajandus ja heakord								
	Aktsiaselts Tallinna Soojus (valitseva mõju kadumine 15.08.2023)	0	0	0	*2 391*	*0*	*0*	*926*
	Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	23 041	9 902	0	*14 580*	*1 163*	*0*	*67*
	Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutus (kustutatud 01.11.2023)	0	0	0	*79*	*0*	*79*	*-11*
Ettevõtlus								
	Aktsiaselts Tallinna Arendused (endine nimi Aktsiaselts Tallinna Tööstuspargid)	9 261	8 954	0	*2 281*	*338*	*450*	*758*
	Sihtasutus Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid	3 092	2 879	0	*1 327*	*3*	*795*	*100*
Kokku		**526 429**	**381 518**	**60 681**	**510 887**	***5 403***	***131 888***	***41 757***

Linna äriühingute ja sihtasutuste keskmine töötajate arv on avaldatud aruande punktis 1.1.3 „Töötajaskond“.

Transport

Aktsiaselts Tallinna Linnatransport

Aktsiaselts Tallinna Linnatransport (edaspidi *TLT*) on Eesti suurim ühistranspordiettevõte, mille põhieesmärk on sõitjate vedu Tallinna ühtsesse piletisüsteemi kuuluvatel bussi-, trammi- ja trollibussiliinidel. TLT kuulub 100% Tallinna linna omandusse.

2023. aastal osutas TLT veoteenust 132,8 miljonile sõitjale, tehes liinivedusid 36,3 miljoni liinikilomeetri ulatuses kogukuluga 119,6 miljonit eurot (2022. aastal 96,3 miljonit sõitjat, 36,2 miljonit liinikilomeetrit ja kogukulu 122,1 miljonit eurot). Liinikilomeetrite maht kasvas aastaga 0,5%. Sõitjaid teenindas aasta lõpu seisuga 71 bussiliini (2022: 72 bussiliini), 5 trammi- (2022: 4 trammiliini) ja 4 trollibussiliini. Tööpäeva tipptundidel töötas liinidel 438 bussi (2022: 441 bussi), 32 trolli ja 46 trammi. Varasema aastaga võrreldes suurenes sõitjate arv 36,5 miljoni sõitja võrra ehk 37,9% ning jõudis enam-vähem COVID-19 pandeemia eelsele tasemele.

Ühistranspordiliiklus oli 2023. aastal häiritud seoses uue Vanasadama trammiliini ehitusega, mille tõttu olid korraga ümbersõidule suunatud pooled bussiliinid. Aprillist kuni septembri lõpuni olid etappide kaupa suletud olemasolevad trammitee lõigud ning oli käigus ajutine trammiliin nr 6 (Kopli–Tondi), mis alates 1. novembrist asendati trammiliiniga nr 5 (Kopli–Vana-Lõuna).

Aasta jooksul on sõitjate paremaks teenindamiseks tehtud bussiliinidel mitu muudatust. Eesmärgiga kaasajastada Tallinna ühistranspordi liinivõrku ja luua rohkem kesklinna läbivaid ühistranspordiliine ühendati liinivõrgu 1. etapi muutmise käigus alates 1. augustist mõni kesklinnas lõpetav liin. Sõitjatele muutus sellega ühistranspordi kasutamine kiiremaks ja mugavamaks, tekkis võimalus sõita ümberistumiseta linna ühest otsast teise. Ümberkorraldused puudutasid 9 bussiliini.

Lisaks tavapärastele bussiliinidele veeti Tallinna Transpordiametiga sõlmitud lepingu alusel naaberomavalitsuste õpilasi kolme koolibussiga hommikuti Tallinna kesklinna koolidesse.

2023. aasta lõpuks oli TLT-l linnaliinide teenindamiseks 542 bussi (2022: 596 bussi). Aruandeaasta lõpuks oli busside keskmine vanus 4,3 aastat (2022: 3,3 aastat). 2022. aastal lõppenud uute busside soetusega on märkimisväärselt vähenenud veeremi keskmine vanus, bussiliiklus on muutunud sõitjatele palju mugavamaks ja ettevõttele tunduvalt efektiivsemaks. 2023. aasta lõpul teenindasid linnaliine ainult Euro 5 ja Euro 6 saastenormile vastavad bussid. Lisaks bussidele oli 2023. aasta lõpuks kasutuses 45 trolli, mille keskmine vanus oli 17 aastat (2022: 16 aastat), ja 65 trammi, mille keskmine vanus oli 18,9 aastat (2022: 17,9 aastat).

2023. aastal oli TLT veeremi käigushoidmiseks vajalik kütuse- ja energiakulu 16,31 miljonit eurot (2022. aastal 30,88 miljonit eurot), mis moodustab kogukuludest 13,7% (2022: 25%). Kütusehinnad olid võrreldes 2022. aastaga palju madalamad: elektri keskmine hind oli 36%, diislikütuse hind 16% ja gaasi hind 58% soodsam. Samuti olid hinnad stabiilsemad: elektri hind muutus aasta jooksul 2 korda väiksemas ulatuses kui 2022. aastal, diislikütus 1,8 ja gaas 1,7 korda vähem.

Üleminek gaasibussidele on teinud TLTst transpordisektoris riigi suurima surugaasi tarbija. 2023. aastal kasutas TLT 158,5 tuhat MWh ehk u 10,5 miljonit kg (2022. aastal 135 tuhat MWh, u 9 miljonit kg) surugaasi, millest biometaan moodustas 46% (2022: 29%). TLT surugaasi tarbimine kasvas võrreldes 2022. aastaga 18%, sh biometaani tarbimine suurenes 87%. Eesmärk on kasutada ühistranspordis taastuvenergiat, kuid praegu ei toodeta Eestis biometaani piisavas koguses ning kasutuses olevaid gaasibusse tuleb tankida nii biometaani kui ka maagaasiga. Enamik TLT bussidest on gaasibussid (350 gaasibussi 542st) ja need vajavad aastas 165–180 tuhat MWh (u 10,7–11,7 miljonit kg) surugaasi. Praegu, mil Eesti 2023. aasta biometaani tootmise kogumaht oli 210,7 tuhat MWh, ületab nõudlus pakkumise. See on põhjus, miks TLT ei ole saanud kasutada kütusena üksnes biometaani. Uute busside kasutuselevõtuga vähendati Tallinna ühistranspordis CO2-heidet u 12 000 tonni võrra aastas.

TLT osutada on ka pealinna sotsiaaltransporditeenused, mis koosnevad liini- ja juhuveost. Teenust osutatakse pealinnas 40 väikebussiga (9–20-kohalised). Liiniveoteenus on mõeldud Tallinna erivajadustega inimeste transpordiks tööpäevadel elukohast sotsiaalhoolekande- või haridusasutusse ja tööpäeva lõpus tagasi elukohta. 2023. aastal tehti 150 519 sõitu, kasv oli 2022. aastaga võrreldes 0,4%. Juhuveoteenust kasutavad kliendid ühekordseks arsti, taastusravi- või muu asutuse külastamiseks. Juhuveoteenuse osutamisel tehti 2023. aastal 4039 sõitu, sõitude arv kasvas võrreldes 2022. aastaga 33,2%.

Täiendava tulu teenimiseks teeb TLT endiselt D-kategooria mootorsõidukijuhi koolitusi. 2023. aastal lõpetas D-kategooria mootorsõidukijuhi kursused 54 inimest, kellest 38 asus tööle TLTsse. Samuti teenis ettevõte tulu talle kuuluva kinnisvara üürile andmisest.

2024. aastal on TLT-l ühe olulisema ettevõtmisena rakendada tööle intelligentne transpordi juhtimiskeskus, mis hakkab reaalajas planeerima, jälgima ja juhtima kogu TLT ühistranspordi korraldust. 2023. aasta suurim väljakutse oli Tallinna Sadama A-terminali ja Rail Balticu Ülemiste terminali ühendava trammiliini rajamise projektis osalemine, mis jätkub 2024. aastal.

Ajaga sammu pidades peab TLT suutma osutada teenuseid säästlikult ja keskkonnahoidlikult. Üleminek gaasibussidele on oluline saavutus keskkonnasõbraliku arengustrateegia „Tallinn 2035“ elluviimisel ning ettevalmistus järgmiseks etapiks, üleminekuks elektribussidele. 2023. aastal hangiti 15 elektribussi ja alustati laadimistaristu rajamist. Esimesed elektribussid peaksid jõudma Tallinna tänavatele 2024. aasta alguses. Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus toetab elektribusside ja laadimistaristu soetust 3,2 miljoni euroga. Seoses Vanasadama trammiliini ehituse algusega viidi 2022. aastal läbi hange 23 trammi soetamiseks – trammid saabuvad Tallinna 2024. aastal. Aastaks 2035 on ettevõtte eesmärk minna täielikult üle elektri jõul toimivale heitmevabale ühistranspordile.

Tallinna linn eraldas 2023. aastal aktsiaseltsile 115,7 miljonit eurot toetust avaliku liiniveo kulude katteks ja 8,6 miljonit eurot investeeringute sihtfinantseerimiseks. TLT lõpetas 2023. aasta 18,2 miljoni euro suuruse kasumiga. Positiivset tulemit mõjutas kütuse- ja energiakulude vähenemine ning investeeringuteks saadud sihtfinantseering.

Tervishoid

Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla

Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla põhitegevusala on tervishoiuteenuste osutamine. Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla vastutuspiirkond on eelkõige Tallinna linn ja Harjumaa, kuid tervishoiuteenuseid osutatakse kõigile Eesti elanikele. Haigla osutab tervishoiuteenuseid Tallinnas aadressidel Ravi tn 18, Pärnu mnt 104, Asula põik 5, Energia tn 8 ja Hariduse tn 6. Väljaspool Tallinna osutas haigla 2023. aastal tervishoiuteenuseid Kuressaare Haiglas onkoloogia, neuroloogia, reumatoloogia ja kõrva-nina-kurguhaiguste erialal ning Hiiumaa Haiglas silmahaiguste erialal.

Haigla struktuuriüksused jagunevad funktsiooni järgi kaheks: meditsiinilise tegevusega seotud struktuuriüksused (kliinikud) ja tervishoiuteenuse osutamist toetavad tugiüksused. Tervishoiuteenust osutavad diagnostikakliinik, kirurgiakliinik,

naistekliinik, silmakliinik, sisekliinik, taastusravikliinik ja õendusabikliinik. Haigla tugistruktuurid jaotuvad kliinilisteks ja mittekliinilisteks. Tugistruktuurid toetavad haigla kõigi struktuuriüksuste tööd.

Seoses Ukrainas kestva täiemahulise sõjaga alustati haiglas programmiga, mille raames valmistatakse ja paigaldatakse sõjas vigastatutele tipptehnoloogilisi proteese. 2023. aasta jooksul aidati haiglas amputatsioonijärgse taastusravi keskuses 23 ukrainlast. Individuaalselt valmistatavaid reieproteese tehti 25 ja sääreproteese 7. Septembris allkirjastati kokkulepe, mille alusel osales haigla uues rahvusvahelises meditsiinipartnerluse programmis. Selle raames tehti Ukraina tervishoiutöötajatele täienduskoolitusi amputeeritud jäsemetega patsientide taastusravi alal ning meditsiinitöötajatele psühholoogilise esmaabi ja rehabilitatsiooni valdkonnas. Koostöös Tervisekassaga alustati endoproteesimise raviteekonna katseprojekti.

2023. aastal alustati haiglas eesnäärmevähi sõeluuringu katseprojekti ettevalmistustega, mis käivitub 2024. aastal. Onkoloogias juurutati õde-juhtumikorraldaja teenus rinnavähiga patsientidele. See hõlmab rinnavähi diagnoosiga patsientide keemiaravi- ja operatsioonieelset nõustamist, kirurgilise ravi järgset ambulatoorset õendusabi, nõustamist järgmiste ravietappide asjus, arsti vastuvõtule suunamist ning patsiendi ravijärgset rutiinset jälgimist. Tehti ettevalmistusi haiglas kiiritusravi pakkumise alustamiseks. Selleks koostati kiiritusravi üksuse meditsiinitehnoloogia kavand ja viidi läbi kiiritusravi teostatavusanalüüs. Samuti alustati Magdaleena üksuse onkoloogiakeskuse eskiisprojekti koostamist

2023. aastal toimusid ettevalmistused insuldipatsiendi raviteekonna täiustamiseks. Samuti osales haigla Tervisekassa juhtprojektis eriõdede õiguste laiendamiseks endokrinoloogia erialal (I ja II tüüpi diabeet). Diagnostikakliiniku angiograafiaosakonnas võeti esimest korda Eestis kasutusele multifunktsionaalne kateetersüsteem Oscar (Biotronik) perifeersete arterite haigustega patsientidel. Patoloogiakeskus tegeles koostöös Tartu Ülikooli androloogiakeskuse ja Kopenhaageni ülikoolihaigla kasvu- ja viljatusravikeskusega viljatusdiagnoosiga meeste testisebiopsiate standardvastuse väljatöötamise ja rakendamisega. Radioloogiakeskuses uuendati 1,5T magnetresonantstomograafia (MRT) seadet, millega olulisel määral paranes südamehaiguste diagnoosimise võime.

Naistekliinik alustas uue teenusega – raseduse planeerimise teenuse osutamist. Teenuse mõte on käsitleda naise eri eluvaldkondi, kaasa arvatud võimalikke kroonilisi haigusi, mis võiksid rasedust mõjutada.

Haigla müügitulu kasvas aasta jooksul 15% Suurim osakaal tuludest teenitakse Tervisekassale müüdavatest teenustest, mis moodustab 90% tuludest (2022: 89%). Tervisekassaga sõlmitud ravi rahastamise lepingu maht oli 2023. aastal 143 miljonit eurot, millest 853 tuhat eurot moodustas ületunnitöö kõrgema koefitsiendiga tasu. Muud tulud sisaldavad Magdaleena Tervisemaja renoveerimise sihtfinantseeringut (0,7 miljoni eurot), mis saadi Euroopa Regionaalarengu Fondist.

Kuludest moodustasid suurima osa tööjõukulud (56%), mille rahaline maht kasvas 2023. aastal 16% (2022. aastal 5%). 1. aprillil tõusid arstide ning õendus- ja hooldustöötajate palgad tulenevalt tervishoiutöötajate kollektiivlepingust, mille järgi kasvas miinimumtasu 20%. Palgatõus hõlmas 2023. aastal ka tugistruktuuride töötajaid. Tööjõukulude järel on suuruselt teisel kohal materjalikulud. Ravimisega seotud materjalikulud (ravimid, meditsiinimaterjal ja -tarvikud jmt) kasvasid aasta jooksul 15% (2022. aastal 2%) ja moodustasid 24% kõikidest kuludest. Materjalikulude suur kasv tulenes tervishoiuteenuste mahu kasvust.

2023. aastal investeeriti ehitistesse, renoveerimisse ja seadmetesse kokku 6,7 miljonit eurot. 3,2 miljoni euro eest soetati uusi meditsiiniseadmeid, millest kallimad olid 1,5T magnetresonantstomograaf ja radioloogiakeskuse läbivalgustusseade. Ehitistesse ja renoveerimisse investeeriti ligikaudu 2,9 miljonit eurot, millest enamik kulus Magdaleena Tervisemaja D-korpuse renoveerimiseks, mis valmis 2023. aasta suvel. Haigla kliinilise infosüsteemi eHealth arendamisse investeeriti 0,4 miljonit eurot. 2023. aasta üks suuremaid projekte oli muudatuste tegemine seoses Sihtasutuse Eesti Tervishoiu Pildipank liidestuslahenduse väljavahetamisega.

Võrreldes varasemate aastatega võib 2023. aastat pidada Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla jaoks pigem stabiilseks. COVID-19 epideemia haigla igapäevategevust enam märkimisväärselt ei mõjutanud, kuid püsis valmisolek teha vajadusel töös ümberkorraldusi ning haiglas oli tagatud COVID-infektsiooniga patsientidele isolatsioonipalatites intensiivravi võimalus. 2023. aastal vähenesid nii täitmata ametikohtade koguarv kui ka tööjõu voolavus. Muutunud julgeolekuolukorra tõttu pöörati 2023. aastal enam tähelepanu haigla toimepidevuse tagamisele. Viidi läbi õppus TervEx, mis andis haiglale väärtusliku kogemuse, kuidas toime tulla olukorras, kus kannatanuid on väga palju. 2023. aastal täideti Tervisekassaga aastaks kokkulepitud raviteenuste maht, viidi ellu planeeritud tegevused ning kanti hoolt järelkasvu, tervishoiuteenuste arenduse ja ravikvaliteedi (sh patsiendiohutus ja patsiendikeskus) parendamise eest. Aasta lõpetati 7,4 miljoni euro suuruse kasumiga.

2023. aastal tasus Tallinna linn Aktsiaseltsile Ida-Tallinna Keskhaigla järgmiste teenuste eest: laste visiiditasust vabastamiseks 32 tuhat eurot (2022: 31,5 tuhat eurot) ja tuberkuloosi riskigruppide uuringuteks 3,9 tuhat eurot (2022: 2,4 tuhat eurot).

Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla

Aktsiaseltsi Lääne-Tallinna Keskhaigla peamine tegevusala on ambulatoorse, statsionaarse ja päevaravi eriarstiabi osutamine. Haigla ravitegevuse organisatsioonilise struktuuri ülesehitamisel on peetud silmas vajadust tagada eri hoonetes tegutsevate sama eriala spetsialistide parim töökorraldus ning meditsiiniseadmete optimaalseim kasutus. Haigla struktuuri kuuluvad järgmised kliinikud: anestesioloogia- ja intensiivravikliinik, diagnostikakliinik, hambaravikliinik, kirurgiakliinik, naistekliinik, nakkuskliinik, närvihaiguste ja psühhiaatria kliinik, sisekliinik ja õendusabikliinik.

Tervishoiuteenuseid osutatakse Tallinnas järgmistel aadressidel: Paldiski mnt 62 (nakkuskliiniku ambulatoorne keskus), Paldiski mnt 66 (nakkuskliiniku statsionaarne keskus) ja Paldiski mnt 68 (endine Meremeeste haigla), Sõle tn 23/1

(naistekliinik) ja Sõle tn 63 (Põhja-Tallinna tervisekeskus), Jaama tn 11 (Nõmme tervisekeskus), Õismäe tee 179 (õendusabikliinik, Haabersti tervisekeskus), Ehitajate tee 27 (Mustamäe tervisekeskus) ja Hooldekodu tee 2/1 (õendusabikliiniku IV osakond). Lisaks osutatakse ööpäevaringse õe vastuvõtu teenust Politsei- ja Piirivalveameti kinnipidamiskeskuse kainestusmaja meditsiinilises osakonnas (Merelahe tee 4), meditsiiniteenust Lasnamäe tervisekeskuse dialüüsikabinetis (Linnamäe tee 3) ning opioidsõltlaste asendus- ja võõrutusravi Põhja-Tallinna tervisekeskuses. Haigla osutab arstiabi 27 erialal ning toimib residentuuri- ja praktikabaasina.

2023. aastal jätkus haigla strateegia 2021–2023 eesmärkide ja plaanide elluviimine. Strateegilise dokumendi märksõnad on patsiendikeskus, töötajasõbralik töökeskkond, tänapäevane taristu ja infotehnoloogia, erialane areng ja kvaliteetne arstiabi, koostöö, efektiivne õppeprotsess, innovatsioon, teadustöö ja proaktiivne turundus ning kommunikatsioon. Töötingimuste ja -õhkkonna parendamiseks koostati ja viidi ellu tagasisideküsitluse tulemustest lähtuv tegevusplaan, täiendati haigla palgapoliitikat, luues motivatsiooni- ja tulemustasu fondid, uuendati haigla töötaja töökorralduse reegleid ning juurutati uute töötajate sisseelamisprogramm. 2023. aastal rakendus haiglas endoproteesimise raviteekonna projekt, millega kaasnes Tervisekassa lepingumahu kasv. Võeti kasutusele kiirabi ooteaegade vähendamise meetmed.

Haigla 2023. aasta olulisemad erialase arengu verstapostid on sakraalne neuromodulatsioon kirurgias, laserprotseduurid uroloogias ja proktoloogias. Haigla alustas kontrast-ehhokardiograafia tegemist ja vereproduktide elektroonset sobitamist. Voodikohtade arv suurendati intensiivraviosakonnas kaheksani ja siseosakonna II astme intensiivravis kuueni. Ravikvaliteedi, sealhulgas patsiendiohutuse parendamiseks haiglas käivitati ravikvaliteedi komitee tegevus, moodustati ravimikomitee ning tööd alustas kliiniline farmakoloog. Haiglale loodi uus siseveeb, milles on kvaliteedidokumendid süstematiseeritult paigutatud kvaliteedikäsiraamatusse.

2023. aastal pälviti European Stroke Organisationi sertifikaat haigla insuldiravi korralduses ning närvihaiguste ja psühhiaatria kliiniku insuldiosakond saavutas RES-Q (Registry of Stroke Care Quality) teemantmärgise. Lisaks saadi atraktiivse tööandja märgis meditsiinitudengite arvestuses.

Haiglas loodi spetsiaalsete elustamisvõtete (ALS, advanced life support) kasutamise koolituste süsteem ning viidi regulaarselt läbi BLSi (Basic Life Support) elustamiskoolitusi. Kirurgiakliinikus käivitati sakraalse neuromodulatsiooni programm, mis pälvis haigla aasta teo auhinna. 2023. aastal korraldati haiglas interdistsiplinaarne konverents „Endometrioos“, lisaks erakorralise neuroloogia, hambaravi- ja suuhügieeni ning infektsioonikontrolli konverentsid. Aasta jooksul tutvustati haigla tegevust regulaarselt Kuku raadios ja Delfi taskuhäälingusaadetes.

2023. aastal uuendati haigla tasuliste teenuste süsteem ning haigla struktuuriüksustes viidi läbi ideekorjekoosolekuid arengustrateegia 2024–2028 koostamiseks. Koostöös Tartu Ülikooliga viidi lõpule Eesti Teadusagentuuri rahastatud teadusuuring „Ema vereseerumi põhine multimarkertest preeklampsia riski hindamiseks kliinilises praktikas“. Õendusabikliinik laienes uue osakonna loomise tõttu veebruaris 2023 Iru Hooldekodu juurdeehitisse. See võimaldas teenindada 38% rohkem patsiente kui 2022. aastal.

Haigla põhitegevuse tulud kasvasid aruandeaastal eelnenud aastaga võrreldes 13,6% võrra ja kulud 20,1% võrra. Suurim lepingupartner on Tervisekassa, lisaks saab haigla tulusid tasuliste tervishoiuteenuste müügist ja koolitustegevusest. Haigla täitis 2023. aastal Tervisekassa tellitud ravitöö mahud täies ulatuses. Ravitöö rahalise mahu suurenemist mõjutasid teenuste hinnatõus ja ravijuhtude arvu kasv. Muude ärituludena saadi sihtfinantseeringutoetusi investeeringuteks 8,7 miljoni euro ulatuses. Kulude kasvule avaldasid majanduskeskkonnas toimunud muutustest mõju tööjõu ning kaupade ja teenuste hindade jätkuv kallinemine. Tööjõukulud kasvasid 2023. aastal 20,6% võrra tulenevalt meditsiinitöötajate kollektiivlepingust.

2023. aastal moodustas Aktsiaseltsi Lääne-Tallinna Keskhaigla investeeringute maht 13,8 miljonit eurot, sellest 12 miljonit eurot kasutati taristuinvesteeringuteks ja 1,8 miljonit eurot investeeriti seadmetesse. Olulisemad investeeringud oli isolatsioonipalatite (kokku 33 palatit) ehitamine nakkuskliinikusse, anestesioloogia- ja intensiivravikliinikusse ning naistekliinikusse. Meremeeste ravikorpuse ja nakkuskliiniku vahele ehitati galerii ning nende üksuste elektritoite stabiliseerimiseks soetati elektrigeneraatorid koos puhvertoiteallikatega (UPS). Lisaks renoveeriti ambulatoorse nakkuskeskuse ruumid.

2023. aasta lõppes Aktsiaseltsile Lääne-Tallinna Keskhaigla 9,1 miljoni euro suuruse kasumiga.

Tallinna linn tasus Aktsiaseltsile Lääne-Tallinna Keskhaigla 2023. aastal järgmiste suuremate teenuste eest: opiaatsõltuvate isikute asendusravi 262,8 tuhat eurot (2022: 213 tuhat eurot), meditsiini- ja haldusteenuste osutamine Tallinna kainestusmajas 345,5 tuhat eurot (2022: 321,7 tuhat eurot), ravikindlustusega hõlmamata isikute ravikulud 133 tuhat eurot (2022: 147 tuhat eurot), laste visiiditasust vabastamine 13,4 tuhat eurot (2022: 14,4 tuhat eurot).

Sihtasutus Tallinna Lastehaigla

Sihtasutus Tallinna Lastehaigla on piirkondlik haigla, kes osutab kvaliteetset ja perekeskset piirkondliku haigla nõuetele vastavat III etapi eriarstiabi Põhja- ja Lääne-Eesti ning osaliselt ka Lõuna-Eesti lastele kõikidel lastehaiguste, kirurgiliste, ortopeediliste ja nina-kõrva-kurguhaiguste erialadel ning II etapi abi Harju maakonna lastele ning Eesti Vabariigis viibivatele teistele inimestele seadustes ja lepingutes ettenähtud tingimustel ja ulatuses. Lastehaiglas osutatakse abi 28 erialal ning lisaks osutab lastehaigla Sotsiaalkindlustusameti partnerina rehabilitatsiooniteenust.

2023. aasta lõpukuudel kaasajastati lastehaigla struktuur, mille alusel on lastehaigla koosseisus 4 kliinikut (pediaatriakliinik, kirurgiakliinik, anestesioloogia ja intensiivravi kliinik ning diagnostikakliinik), laste vaimse tervise keskus ning lisaks ambulatoorne üksus (kesklinna lastepolikliinik) ja kliiniline tugiüksus (mh infektsioonikontrolli teenistus ja apteek).

Tervisekassa rahastusel osutatavate teenuste mahu järgi on lastehaigla Eesti suurim laiapõhjalist laste eriarstiabi andev haigla, kelle patsientideks on lapsed alates sünnist kuni 18. eluaastani. Lastehaigla on õppebaasiks arstidele, meditsiiniõdedele, üliõpilastele ja teistele laste tervise kaitse spetsialistidele (füsioterapeudid, logopeedid, psühholoogid, sotsiaaltöötajad jt) Tartu ja Tallinna ülikoolidest ning Tallinna ja Tartu tervishoiu kõrgkoolidest. Toimub diplomieelne ja -järgne väljaõpe ja täiendõpe ning teadustöö.

2023. aastal täheldati kahte suuremat ambulatoorsete patsientide pöördumiste lainet – kevadel ja sügisel. Selle põhjus oli mitmekesiste haigustekitajate väga suur varane esinemine, mistõttu haigestusid paljud lapsed hingamisteede ja seedetrakti viirushaigustesse.

Laste COVID-19-st tingitud haiglaravi vajadus oli stabiilselt tagasihoidlik. Lisaks pandeemiast tulenevale haigestumise struktuuri muutumisele on jätkuvalt märkimisväärselt vähenenud sünnitusmajast haigete ja/või enneaegsete vastsündinute edasisaatmine lastehaiglasse. See jätab suure osa neist lastest ilma järgnevast süsteemsest jälgimisest ja taastusravist. Finantsilise poole pealt mõjutab lastehaiglasse saadetavate vastsündinute hulga vähenemine negatiivselt nii lepingumahu täitmist kui ka haigla eelarvet. Hospitaliseeritud vastsündinute arvu vähenemine tuleneb lisaks sündide arvu vähenemisest riigis. Sündide arvu vähenemisega viimastel aastatel kaasneb pediaatrilise meditsiiniabi kallinemine, kuna haigla peab vaatamata patsientide vähenevale arvule tagama teenuse osutamise valmisoleku ning maksma vastavat tasu ka töötajatele (endoskoopiline ja radioloogiline teenistus), kelle puhul Tervisekassa seda ei finantseeri.

Haigla 2023. aasta tuludest moodustas 86% tervishoiuteenuste müük Tervisekassale. Võrreldes 2022. aastaga suurenes lepingumaht 3,9 miljoni euro võrra ehk 11%. Lisaks kajastati sihtfinantseeringutena 2,6 miljonit eurot Lastehaigla Toetusfondilt tasuta saadud vara ning Terviseametilt saadud toetus generaatori soetamiseks, et tagada autonoomse elektrienergia toimepidevus.

Lisaks tasub Tervisekassa erakorralise meditsiini osakonna töö eest valmisolekutasu (mitte teenusepõhist tasu) ning perioditasudena 6 eriala (2022. aastal 3) valveringi tasu (pediaatria, lastekirurgia, anestesioloogia, kõrva-nina-kurguhaigused, psühhiaatria, ehhokardiograafia). Tervisekassa suurendas lepingu mahtu aprillis 3,35 miljoni euro võrra seoses palgakomponendi ning IT-komponendi suurendamisega, juulis 476 tuhande euro võrra seoses mahu suurendamisega lastepsühhiaatria ja pediaatria erialadel ning üldkulude komponendi (kinnistute, hoonete ja ruumide ülalpidamine, toitlustamine ja pesupesemine) tõstmisega ja septembris 980 tuhat eurot mahu suurendamisega ambulatoorses, statsionaarses ja päevaravis pediaatria erialal. Tervisekassaga sõlmitud eriarstiabi lepingu maht jäi aasta kokkuvõttes alatäidetuks 0,4 miljoni euro (täidetud 99%) ulatuses tulenevalt meditsiinipersonali puudusest (eeskätt ambulatoorses vastuvõtus). Ülikalliks ravijuhuks defineeriti 2023. aastal ravijuhud, mille maksumus ületas 110 tuhandet eurot. Aasta vältel lisandus lepingumahule 4 ülikallist ravijuhtu, mille rahaline kulu oli 713,3 tuhat eurot.

Lastehaiglas on pidevas arengus haiglalabori osutatavad teenused ja labori varustuse uuendamine, mis on suurendanud haiglas tehtavate analüüside mahtu ja seeläbi vähendanud rahalist kulu sisseostetavatele analüüsidele. Koostöös Tallinna Lastehaigla toetusfondiga avati uus ehhokardiograafia kabinet, soetati kõige funktsionaalsem ehhokardiograaf ning vahetati välja amortiseerunud kõnnirobot, et parendada laste ravi lisavõimalusi. 2023. aasta lõpuks valmisid emapiimapanga ruumid, kuhu soetati kogu vajalik aparatuur, mis võimaldab 2024. aasta alguses alustada rinnapiima kogumist ja jagamist Tallinna ja teiste Eesti piirkondade imikutele. Elektrivarustuse jätkusuutlikkuse tagamiseks valmis Terviseameti toetusel generaatorihoone, kuhu soetati elektrigeneraator maksimaalvõimalusega 1650 kVA. Aasta jooksul tehti meditsiiniseadmetesse 0,5 miljonit eurot, IT-valdkonda 0,4 miljonit eurot ja majandusseadmetesse 0,2 miljonit eurot investeeringuid. 2023. aasta alguses avati lastehaiglas unekeskus, mille valmimine oli pandeemia tõttu pikalt edasi lükkunud.

Sihtasutuse Tallinna Lastehaigla 2023. aasta positiivne tulem oli 3,2 miljonit eurot.

Tallinna linn tasus lastehaiglale 2023. aastal järgmiste suuremate teenuste eest: sõltuvushäiretega laste üksuse tegevuse toetamiseks 55,2 tuhat eurot (2021: 55,2 tuhat eurot), laste visiiditasust vabastamiseks 361 tuhat eurot (2022: 372,4 tuhat eurot), narkomaania ja AIDSi ennetustegevuseks 9 tuhat eurot (2022: 7,4 tuhat eurot) ja arsti koduvisiitide tegemiseks 98,6 tuhat eurot (2022: 99,7 tuhat eurot).

Sihtasutus Tallinna Hambakliinik

Sihtasutuse Tallinna Hambakliinik eesmärk on mitmekülgse stomatoloogilise abi osutamine ning suuõõne- ja hambahaiguste ennetus. Hambakliiniku tegevusala on hambaraviteenuse osutamine ja proteeside valmistamine kliiniku hambalaboris. Kliinikus osutatavad teenused hõlmavad hambaravi, suukirurgiat, implantoloogiat, ortodontiat ja müofunktsionaalset ravi, proteesimist ja ennetustegevust: suuhügieeni õpetamist ning suu- ja hambahaiguste profülaktikat.

Hambakliinik on Tervisekassa lepingupartner, kuid enamiku hambakliiniku tuludest moodustavad tasulised hambaraviteenused. Tervisekassa leping hõlmab alla 19-aastaste laste hambaravi ja ennetust, ortodontiat ja vältimatut abi. Samuti võimaldab hambakliinik Tervisekassa lepingupartnerina kasutada täiskasvanute hambaravihüvitist ja proteesihüvitist. Hambakliinik oli jätkuvalt nii Tartu Ülikooli kui ka Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli üliõpilaste ja residentide praktikabaas. 2023. aastal oli hambakliinik avatud iga päev, osutades nädalavahetustel ja riigipühadel vältimatut abi ja esmaabi.

Kuna kliinikus töötavad ühe katuse all eri spetsialistid, on patsiendil lihtne nende vahel liikuda ja saada abi ka kõige keerulisema raviplaani ja komplitseeritud probleemide korral. Hambakliiniku 10 kabinetis töötasid arstid operatsioonimikroskoobiga, mille abil on võimalik teha kvaliteetset juureravi, paigaldada täidiseid ja lihvida hambaid ülima täpsusega enne proteeside valmistamist. Üle poole kliiniku kabinettidest varustati digitaalsete suusiseste röntgenseadmetega, mis võimaldavad radioloogilisi uuringuid teha kiirelt ja mugavalt, otse hambaravitoolis. Lisaks alustas

kliinikus vastuvõttudega üks müofunktsionaalne terapeut, kelle tööülesanne on varajane sekkumine müofunktsionaalse süsteemi abil. Sellega treenitakse suu- ja näolihaseid, et vähendada hambumusanomaaliate tekkimise võimalust.

2023. aasta augustis alustas hambakliinik koostöös Tallinna linnaga sotsiaalprojekti, mille raames pakutakse tasuta hambaravi Tallinna pensionäridele, kes on saanud toimetulekutoetust vähemalt kolmel korral. Projektis osalejad määras Tallinna linn.

Hambakliiniku 2023. aasta tegevustuludeks kujunes 12,5 miljonit eurot, mis oli eelneva majandusaastaga võrreldes 12% enam. Tuludest moodustas tasuliste tervishoiuteenuste müük 70%, tervishoiuteenuste müük Tervisekassale 23% ja tervishoiuteenuste müük asutustele 3%. Uue kliiniku avamise tõttu kasvas Tervisekassa lepingumaht 2023. aastal võrreldes 2022. aastaga 19%. Kliiniku kulud moodustasid 2023. aastal kokku 12,5 miljonit eurot, mis oli 14% enam kui 2022. aastal.

2023. aastal tegi hambakliinik investeeringuid kokku 1,6 miljoni euro ulatuses. 2023. aastal avati kliiniku esimene filiaal Lasnamäel Mustakivi keskuses. Uusehitisena valminud kaasaegses hambakliinikus on 7 kabinetti. Kliiniku peahoonesse Toompuiestee tn 4b ehitati 8 uut ravikabinetti. Lõpetati mobiilse kliiniku ehitus, mis võimaldab pakkuda hambaravi kohtades, kus selle teenuse kättesaadavus on puudulik. Projekt „Hambaravibuss“ on ainulaadne, sest see on loodud Tallinna Hambakliiniku oskusteavet kasutades. Mobiilses kliinikus on 3 täisvarustuses kabinetti ja registratuur. 2023. aasta kevadel alustati koostöös arhitektuuribürooga hambakliiniku laborikorruse renoveerimise projektiga, joonised valmisid aasta lõpuks.

2023. aastal ostis Tallinna linn hambakliinikult teenust Tšernobõli veteranidele osutatava sotsiaalprogrammi raames 12,6 tuhande euro (2022: 12,4 tuhande euro) eest. Hambakliiniku 2023. aasta tulem oli 29 tuhat eurot.

Osaühing Tallinna Perearstikeskus

Tallinna Perearstikeskuse põhieesmärk on kvaliteetse esmatasandi arstiabi osutamine Tervisekassaga sõlmitud lepingu alusel, personali koolitamine, et osutada kvaliteetset, tänapäeva teadmistest lähtuvat teaduspõhist teenust ja ennetustegevuse tagamine. Perearstikeskus alustas 2011. aastal tegevust Nõmme tervisekeskuse ruumides (Jaama tn 11). Järgnevate tegevusaastate jooksul on avatud perearstikeskused Haabersti tervisekeskuse ruumides (Õismäe tee 179), Mustamäe tervisekeskuses (Ehitajate tee 127) ja Kesklinna Lastepolikliiniku ruumides (Ravi tn 27).

2023. aastal jätkas osaühing esmatasandi tervishoiuteenuse osutamist tervisekeskuste mudeli alusel, tagades kohustuslike lisateenuste osutamise. Põhieesmärk on aidata koostöös perearstide, õendusabi ja tugispetsialistidega kaasa inimeste tervise paranemisele, tõhustades ennetavat nõustamist ja diagnostikat. Patsientidele pakutakse lisaks esmatasandi tervishoiuteenusele ka tugiteenuseid, lühendades sellega patsiendi raviteekonda. Perearstikeskus on olnud ja on ka edaspidi Tartu Ülikooli residentuuri baasasutus ning Tallinna ja Tartu tervishoiukõrgkoolidele õdede praktikabaas.

Tallinna Perearstikeskuse üksustes on võimalik anda vereanalüüse, teha kardiogramme, 24 tunni vererõhu mõõtmist, esmatasandi uneuuringut aparaadiga Apnea Link, et selgitada välja uneapnoe või muu patoloogia esinemine, eriti autojuhi tervisetõendite väljastamisel, teha alates 6. elukuust tümpanomeetrilisi uuringuid, diagnoosida ninakõrvalurgete põletikku aparaadiga UH-sinusscan, teha kiirteste nii verest kui ka uriinist. Vajadusel saadetakse patsient samas hoones röntgenuuringule või eriarsti vastuvõtule. Perearstikeskusel on funktsionaaldiagnostika tegemise ja laboriteenuste osutamise koostöölepe Lääne-Tallinna Keskhaiglaga ja SYNLAB Eesti OÜ-ga.

Perearstikeskustes jätkati vaktsineerimistega, koduvisiitidega voodihaigetele ja väikelastele, pereõe tehtava kodukülastusega vastsündinutele (2. elunädalal), samuti koduvisiitidega vastavalt sotsiaalsetele vajadustele ka puuetega ja vanemas eas inimestele ning väikelastega peredele tihedas koostöös linnaosavalitsuste lastekaitsetöötajatega. 2023. aasta lõpus sõlmiti leping kahe koduõega, kuna koduõendusteenuse vajadus oli märkimisväärselt suurenenud. Tulenevalt Riikliku Infoagentuuri algatatud menetlusest, mis käsitles info- ja küberturbe kaitse tagamist ettevõttes, alustati tööd, et viia osaühingus küberturvalisus vastavusse seadusest tulenevate nõuetega.

Osaühing alustas patsientide teenindamist 2023. aastal 8 nimistuga, millele lisandus oktoobris üks uus nimistu. 2023. aasta lõpu seisuga on patsientide arv 9 nimistus kokku 14 760, sh 1151 patsienti on kindlustamata. Vabade kohtade arv on nimistutes kokku 3240. Osaühingu koosseisus oli 2023. aasta lõpu seisuga 48 töölepingu alusel töötajat, kellest 5 on lapsehoolduspuhkusel.

Perearstikeskuse 2023. aasta tegevustulud olid 3 miljonit eurot, kasv võrreldes 2022. aastaga oli 41,8%. Tegevustulude nii suur kasv oli põhjustatud Tervisekassa rahastus- ja kulumudeli muutustest. Tegevuskulusid oli kokku 2,7 miljoni euro ulatuses, sellest tööjõukulusid 1,8 miljonit eurot. Osaühing Tallinna Perearstikeskus lõpetas 2023. aasta 326 tuhande euro suuruse kasumiga.

Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus

Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus asutati 2. mail 2022, lähtudes 2019. aastal Eesti Vabariigi ja Tallinna linna vahel sõlmitud koostööleppest Tallinna Haigla asutamise ettevalmistamiseks. Sihtasutus on uue haiglahoone ehitamiseks ja haiglaorganisatsiooni loomiseks moodustatud haiglaarenduse üksus. Sihtasutuse eesmärk on kavandada, arendada ja korraldada Tallinna Haigla meditsiinilinnaku rajamist ning luua terviklik haiglaorganisatsioon, et osutada tervishoiuteenuseid.

Tallinna Haigla ehitamisega plaanitakse panna alus meditsiinilinnakule. Kavandatud on rajada haigla peahoone (brutopindala 183 209 m², pikkus 310 m, laius 105 m, 8 maapealset ja 2 maa-alust korrust). Kavandatavas Tallinna Haiglas alustaksid ühise meeskonnana tööd Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla ja Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla, mis

praegu tegutsevad eraldi haiglatena 40–60 aasta vanustes amortiseerunud hoonetes, mis paiknevad ligi 20-s eraldi asukohas. Uude meditsiinilinnakusse kerkiks esmalt haigla peahoone. Tulevikus rajataks linnaku alale ka teisi meditsiiniga seotud hooneid, nt esmatasandi tervisekeskus (brutopind ca 8500 m²).

Tallinna Haigla projekteerimistööd olid aasta lõpu seisuga põhiprojekti koostamise faasis. Investeeringute mahuks kujunes 2023. aastal kokku 4,2 miljonit eurot. Projektimeeskond koosnes 16 liikmest, sealhulgas 3 juhatuse liiget.

2023. aastal sai Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus Tallinna linnalt tegevuskulude katteks 959,3 tuhat eurot ja investeeringutoetust 4,2 miljonit eurot. Sihtasutuse tulemiks kujunes 2023. aastal 1,9 miljonit eurot.

Kultuur

Sihtasutus Tallinna Kultuurikatel

Sihtasutuse Tallinna Kultuurikatel tegevuse põhieesmärk on koostöös eri organisatsioonidega kohaliku kultuurielu mitmekesistamine, sh Tallinnas aadressil Põhja pst 27a asuva Kultuurikatla hoone kui loomekeskuse haldamine ning arendamine nüüdiskultuuri, kultuurieksperdi ja piirkondliku loomemajanduse arenduskeskusena, haridus- ja vabaajakeskusena, silmapaistva ja ainulaadse sündmuskeskusena ning atraktiivse linnaruumina. Kultuurikatel on Tallinnas ja Harjumaal üks tuntumaid ja hõivatumaid sündmuskeskusi, kus on mitmeotstarbeline ruumijaotus ja osutatakse erilahendustega teenuseid.

Sündmusi toimus 2023. aastal Kultuurikatlas kokku 300 päeval (2022: 288 päeval), sh nii tavasündmusi kui ka virtuaal- ja hübriidsündmusi. Aasta jooksul korraldatud sündmustest 52% olid seminarid ja konverentsid, 20% kultuurisündmused, 18% galad ja vastuvõtud, 6% messid ja laadad ning 4% erakliendisündmused.

Kultuurikatla tuntus rahvusvahelisel tasemel on aasta-aastalt kasvanud. Rahvusvaheliste konverentside arvult on see äriturismi valdkonda kuuluvate konverentside korraldajatele Tallinna kesklinna piirkonnas asendamatu toimumiskoht. 2023. aastal peeti Kultuurikatlas järgmised rahvusvahelised konverentsid: Latitude59, Mindvalley University, Tallinn Supply Chain Finance Summit 2023, Nordic Real Estate Forum 2023, NFT Tallinn, e-Governance Conference, Nordic Testing Days, The Conference of European Churches (CEC) General Assembly, Baltic Congress of Oncologists and Surgeons, GreenTech Week Tallinn 2023 jne. Sündmustest võttis osa 170 tuhat füüsilist külastajat.

Kultuurikatlas on alustavatele ettevõtetele mõeldes sisustatud koolituse ja väikesemahulise tootmise tarbeks loomelaborid: Makerlab, toidulabor, heli- ja fotostuudio. Kultuurikatla ruumides tegutsev Elevator Startups OÜ pakub alustavatele ettevõtetele inkubatsiooniteenust.

Kultuurikatla majandusaasta võib lugeda kordaläinuks. Sihtasutus lõpetas aasta küll negatiivse tulemiga (391 tuhat eurot), kuid tulem enne amortisatsiooni oli positiivne. Märkimisväärses mahus põhivara amortisatsioonikulu (606 tuhat eurot) tuleneb varasematel aastatel tehtud suuremahulistest investeeringutest. Sihtasutus ei saanud aruandeaastal Tallinna linnalt täiendavat tegevustoetust. Majandusaasta negatiivne tulem kaeti eelmiste perioodide akumuleeritud tulemi arvelt.

2024. aastal on Kultuurikatla peamised sündmuskliendid jätkuvalt konverentsikorraldajad. Kultuurikatla asukoht kesklinnas, otstarbekas ruumiprogramm, ainulaadse arhitektuuriga interjöör ja teenuse kvaliteedile keskenduv professionaalne meeskond tagavad Kultuurikatlale turul konkurentide seas jätkuvalt hea positsiooni.

Sihtasutus Tallinna Lauluväljak

Sihtasutuse Tallinna Lauluväljak ülesanne on arendada lauluväljaku maa-alal linnaelanikule kättesaadav, atraktiivne ja nüüdisaegne vaba aja aktiivse veetmise, kultuuri- ja meelelahutuskeskkond ning tutvustada seda vaatamisväärsusena ka linna külalistele. Ühtlasi vastutab sihtasutus lauluväljaku kompleksi kui riikliku ja rahvusliku tähtsusega sotsiaalkultuurilise objekti haldamise, hooldamise ja majandamise eest.

Aastale andis erilise tähenduse see, et lauluväljakul toimus pandeemia tõttu korduvalt edasi lükkunud XIII noorte laulupidu ning välisesinejate kontsertide arv oli suvehooaegade suurim.

Suurima tähelepanu osaliseks sai Laulupidude allee, mis avati pidulikult XIII noorte laulupeo nädala alguses, 26. juunil 2023. Alleega jätkati pooleli jäänud laulupeoseina traditsiooni, kus toimunud üldlaulupidude kollektiivide ja lauljate arv raiuti kivisse. Laulupeo seinani viiv jalgtee sai tööde käigus kõvakatte ja valgustuse ning seda ääristavad graniitkivist tähised, kuhu on kantud pärast 1994. aastat toimunud laulupeod koos nende tunnuslausetega. Allee ääres paiknevad istepingid, mis on pühendatud Eesti koorimuusika suurkujudele.

Tehtud tööde tulemusel on Mäe ala kui peamine turismivärav saanud olulise täienduse. Koos 2021. aastal valminud kohvik-paviljoniga ning 2022. aastal valminud installatsiooniga „Ilmaratas“ hakkab tekkima loogiline tervik, kus külalistele pakutakse hooajaliselt vajalikke teenuseid ning antakse lühiülevaade laulupidude ja Tallinna lauluväljaku ajaloost.

Jätkati Tallinna lauluväljaku ala uue detailplaneeringu algatamise ettevalmistamist. 2023. aastal sõlmiti konsultatsioonileping ideekonkursi võidutöö „Kiigele“ autoritega ning alustati detailplaneeringu koostajate leidmiseks korraldatava riigihanke ettevalmistamist.

Positiivset tähelepanu pälvis avalike joogiveekraanide projekt, kus Tallinna linna ja ASi Tallinna Vesi koostöös paigaldati noorte laulupeo eel lauluväljaku alale neli joogiveekraani, mis on mõeldud kasutamiseks kõigile külastajatele.

Olulise tähelepanu alla on võetud keskkonnasäästlikkus, millega arvestatakse Tallinna lauluväljakul nii ürituste korraldamisel kui ka igapäevases haldus- ja majandustegevuses.

2023. aastal pöörati suurt tähelepanu hoonete ja rajatiste remondile: aasta jooksul remonditi hoonete fassaade ning uuendati olmeruumide tehnosüsteeme, puhastati ja värviti väravapaneelid Oru, Mäe ja Mere sissepääsu juures ning tehti hüdroisolatsioonitöid peahoone vundamendil. Uuendati ka Mäe ja Tiigi alal paiknevaid teid ja platse, kus on kasutatud pinnakattena graniitsõelmeid. Lauluväljaku tuletorni konstruktsiooni halvenenud seisukorra tõttu alustati selle osalist rekonstrueerimist. 2023. aastal valmis veel lauluväljaku peahoone siseruumide renoveerimise projekt ning alustati ka esimeste töödega, kus järgnevate aastate jooksul uuendatakse järk-järgult peahoone tehnosüsteemid, siseruumide viimistlus, tehnika ning inventar.

Tallinna lauluväljak on oluline kultuurisündmuste toimumise koht. Seal pakutakse rikkalikku ja mitmekesist programmi, mis kõnetab nii kohalikku kui ka rahvusvahelist publikut.

2023. aastal oli lisaks XIII noorte laulupeo toimumisele lauluväljaku ürituste kalendris kaks rahvusvahelist tähelepanu tõmbavat spordivõistlust: FISi murdmaasuusatamise maailmakarikavõistluse etapp ning Euroopa meistrivõistlused discgolf'is. 2023. aasta kontserdisuvi pakkus publikule Tallinna lauluväljakul väga eriilmelisi võimalusi näha esinemas rahvusvaheliselt tuntud ansambleid Scorpions, Hurts, Megadeth ja Depeche Mode. Erakordselt meeldejääv oli maailma ühe populaarsema esineja The Weekndi kontsert enam kui 55 000 pealtvaatajale.

Kokku toimus lauluväljakul 2023. aasta jooksul 44 sise- ja 19 väliüritust (2022. aastal 64 sise- ja 10 väliüritust),

2024. aastale läheb Tallinna lauluväljak vastu konservatiivse prognoosiga, sest ürituste korraldamise sektoris ja maailma majanduses üldiselt valitseb ebakindlus ja nõudlus on vähenenud. Kevadel asutakse sobivate ilmastikuolude korral tegema planeeritud ehitus- ja hooldustöid alal, hoonetel ja rajatistel, et ürituste hooaja saabumisel kliente edukalt teenindada. Juba teadaolevatest suurkontsertidest toimub 31. augustil elektroonilise tantsumuusika artisti Armin van Buureni ainus kontsert Baltimaades. Samuti alustatakse ettevalmistusi 2025. aastaks, mil lauluväljakul toimub XXVIII üldlaulupidu.

Tallinna linn eraldas 2023. aastal sihtasutusele 533 tuhat eurot toetust, sh 350 tuhat eurot tegevustoetust ja 183 tuhat eurot investeerimistoetust. Sihtasutuse 2023. aasta tulem oli 346 tuhat eurot.

Aktsiaselts Tallinna Linnahall (äriregistrist kustutatud 26.06.2023)

Aktsiaseltsi Tallinna Linnahall tegevuse põhieesmärk oli muinsuskaitse all oleva, Tallinna linnale kuuluva linnahalli hoone ja kinnistu haldamine ja hooldamine ning vara üürile andmine. Aktsiaseltsi põhiülesanded olid linnahalli hoone säilitamine ja ettevalmistus selleks, et renoveerida hoone moodsaks kontserdi- ja konverentsikeskuseks.

2022. aasta lõpus otsustas Tallinna Linnavalitsus algatada Aktsiaseltsi Tallinna Linnahall ühendamise Aktsiaseltsiga Tallinna Tööstuspargid selliselt, et Aktsiaselts Tallinna Linnahall loetakse ühinemisega lõppenuks ja Aktsiaselts Tallinna Tööstuspargid nimetatakse ümber Aktsiaseltsiks Tallinna Linnaarendus.

Aktsiaseltside nõukogud kiitsid 31. jaanuaril 2023 toimunud koosolekutel aktsiaseltside ühinemise ja ühinemislepingu projekti heaks. Aktsiaseltside juhatajad said volituse sõlmida ühinemisleping ja see sõlmiti 10. veebruaril 2023.

Tallinna Linnavolikogu 20. aprilli 2023 otsusega nr 37 „Aktsiaseltsi Tallinna Tööstuspargid ja Aktsiaseltsi Tallinna Linnahall ühinemine ning Aktsiaseltsi Tallinna Arendused põhikirja kinnitamine“ otsustati ühendada Aktsiaselts Tallinna Linnahall Aktsiaseltsiga Tallinna Tööstuspargid alates 1. maist 2023. Ühinemise tõttu muudetakse Aktsiaseltsi Tallinna Tööstuspargid ärinime. Uus ärinimi on Aktsiaselts Tallinna Arendused.

Tallinna linn ei eraldanud 2023. aastal aktsiaseltsile enam tegevustoetust. Aktsiaseltsi 2023. aasta kahjum oli 207 tuhat eurot.

Haridus ja teadus

Sihtasutus Õpilasmalev

Sihtasutuse Õpilasmalev eesmärk on Tallinna linna arengu prioriteete arvestades luua lastele ja noortele vaba aja veetmise võimalused ning toetada noorte arengut mitteformaalse õppe ja töökasvatusega, et hõlbustada nende ühiskonda lõimumist, luua noortele head töövõimalused ning hoida ja arendada õpilasmalevat kui noorsootöö vormi.

Veebruaris tähistas Sihtasutus Õpilasmalev oma 20. tegutsemisaasta täitumist.

2023. aasta algas õpilasmaleva jaoks uue Eesti Õpilasmaleva aasta logo kujundamisega. EÕM 2023 logo kasutati läbivalt aasta jooksul maleva meenetel, trükistel jne. EÕM 2023 logoga meeneid (T-särgid, embleemid) tellisid ja võtsid kasutusele ka teiste Eesti piirkondade malevakorraldajad.

Kevadel toimus mitu koolitust nii uutele kui ka juba mitmendat aastat töötavatele rühmajuhtidele. Koolitustel käsitleti selliseid teemasid nagu esmaabi, juhtimine, suhtlemine eri osalistega, turvalisus, töövaldkonna õigusaktid, vaimne tervis, tegevused rühmas, meeskonnamängude korraldamine, grupikokkulepete tegemine, grupi arengufaasid, noorte eakohased arenguvajadused, suhtlustõkked, aktiivne kuulamine, enesekehtestamine, hinnanguvaba kirjeldamine, probleemolukordade lahendamine, noorte enam levinud psüühilised häired, mitteformaalne õppimine ja malevategevuste päevakava planeerimine.

2023. aasta eesmärk oli u 1000 malevakoha loomine Tallinna koolinoortele. Lisaks korraldati õpilasmaleva suursündmusi, projekte ja programme, kuhu kaasati ka teisi Eesti malevakorraldajaid.

2023. aastal tegutses õpilasmalevas 35 linnavälist ja 25 linnasisest rühma, milles osales kokku 946 noort (2022. aastal 36 linnavälist ja 25 linnasisest rühma ning 972 noort). Linnavälistes rühmades olid peamised tööd põllumajandus- ja aiandustööd, sh saagikoristus (maasikas, vaarikas, mustikas, õun jne), ning linnasisestes rühmades heakorra-, haljastus- ja müügitöö ning toidukulleriteenuse osutamine. Noori juhendas 103 rühmajuhti.

2023. aasta malevasuvi lõppes augustis kolmepäevase üleriigilise Eesti Õpilasmaleva kokkutulekuga Toosikannul, kus osales 822 osalejat üle Eesti. Väljastpoolt Tallinna olid esindatud Pärnu, Viljandi ja Tartu omavalitsuste noorte rühmad. Kolme päeva jooksul selgitati võrkpalli, teatevõistluse, köieveo, rühmalaulu, rühmalipu ja rühma ühtsuse põhjal välja aasta parim rühm.

Õpilasmaleva eestvedamisel korraldati malevale kohandatud riigikaitseprogramm, kuhu oli kaasatud 8 linnasisest rühma. Tegevusi viis läbi Mittetulundusühing Riigikaitse Rügement ja seda rahastas Kaitseministeerium.

Sügisel valiti malevanoorte aktiiv 2023/2024. aasta hooajaks. Aktiivi peamised ülesanded on õpilasmaleva esindamine ja osalemine õpilasmaleva sündmuste korraldamisel.

2024. aastal jätkatakse Eesti malevakorraldajate võrgustiku arendamist. Valmidus on jagada malevakorralduse teadmisi teistele omavalitsustele. 2024. aastal on eesmärk luua u 1000 malevakohta Tallinna koolinoortele ja eest vedada õpilasmaleva suurprojekte, kuhu kaasatakse ka teisi malevakorraldajaid.

Tallinna linn eraldas 2023. aastal õpilasmalevale 353 tuhat eurot tegevustoetust. Õpilasmaleva 2023. aasta tulem oli 27 tuhat eurot.

Sihtasutus Tallinna Vene Lütseum

Sihtasutuse Tallinna Vene Lütseum eesmärk on korraldada täienduskoolitusi Tallinna gümnaasiumiõpilastele. Sihtasutuse ülesanne on luua haridusruum, mille kaudu osutada gümnaasiumiõpilastele kvaliteetse hariduse omandamisel kaasabi ja aidata edukalt kohaneda ümbritsevas elukeskkonnas.

Sihtasutus juhindub oma tegevuses põhimäärusest, mille järgi on sihtasutuse eesmärk korraldada Tallinna koolide õpilastele ainekonsultatsioone, mis täiendavad riiklike õppekavadega määratud mahus tasuta antavat põhi- ja üldkeskharidust. Sihtasutus ei kasuta Tallinna linna eraldatud rahalisi vahendeid mitte ainult tasuta õppeürituste läbiviimiseks, vaid ka sotsiaalse toe pakkumiseks õpilastele, kes ei saa endale tasulisi järeleaitamistunde lubada.

2023. aastal korraldati konsultatsioone 4 õppeaines (matemaatika, keemia, bioloogia, eesti keel) nii vene kui ka eesti keeles.

Linn eraldas 2023. aastal sihtasutusele tegevustoetust 47 tuhat eurot. 2023. aasta tulem oli 8 tuhat eurot.

Sihtasutus Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus

Sihtasutuse Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus asutasid 1999. aastal Tallinna linn, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Energia Aktsiaselts ja Aktsiaselts Tallinna Soojus. Sihtasutuse põhitegevus on Tallinnas Põhja pst 29 asuva nüüdisaegse tehnika- ja teaduskeskuse, Energia Avastuskeskuse (edaspidi EAK) majandamine ja arendamine ning ka mitteformaalse ja näitliku õppe arendamine Eestis.

EAK eesmärk on innustada lapsi loodus- ja reaalteadusi õppima. Selleks on keskuses rohkem kui sada eksponaati, mis võimaldavad füüsikanähtusi turvaliselt ise uurida ja katsetada. Peale selle pakutakse koolidele võimalust teha loodus- ja reaalainete õpe vaheldusrikkamaks. Avastuskeskuse programmis on palju õpitube, mis aitavad klassiruumis õpitut täiendada ja kinnistada. Vana ja väärika elektrijaama ainulaadne keskkond on ka ainuõige koht elektri toimimise ja tootmise selgitamiseks. EAK on Põhjamaade teaduskeskuste assotsiatsiooni (NSCA) ning Euroopa teaduskeskuste ja -muuseumide võrgustiku (ECSITE) liige.

Keskuse kolmel korrusel asuvad avastamisrõõmu pakkuvad erilised ruumid, sh valgusküllane välgusaal, ajalooliste turbiinide ja generaatoritega ruum, kus iga päev toimuvad ainulaadsed välgudemonstratsioonid ning saab selgeks elektri ajalugu, teadusteatri ruum ehk ajalooline elektrijaama lülituslava, heli- ja valgusekspo naatide ning optikaeksponaatide tuba. Kosmose saladusi saab avastada nii näitusesaalis kui ka planetaariumis. Keskuse eraldi ploki moodustavad füüsikaklass ja ainulaadne seminariruum, kuhu saab sõita sajandivanuse liftiga.

Igal aastal täiendatakse püsiekspositsiooni ajutiste näituste või lisaeksponaatidega. 2023. aastal avati uus näitus „Masinisti tuba“, mis iseloomustab endise Tallinna elektrijaama töötaja kabinetti. Aasta lõpus avati koostöös Soome Instituudiga rändnäitus „Teedu ja Peedu“. Olemasolevas püsiekspositsioonis korrastati eelkõige neid eksponaate, mis on otseselt seotud keskuse pakutavate haridusprogrammidega. Lisaks panustati planetaariumi seadistamisesse ning võeti kavasse uued planetaariumi filmid. Sügisel külastas keskust USA astronaut Nicole Aunapu Mann, kelle visiiti ja esinemist aitas korraldada ja toetas Ameerika Ühendriikide saatkond. Kohtumisel astronaudiga osales 230 huvilist.

EAK töötab välja interaktiivseid ekspositsioone ja haridusprogramme, mis toetavad põhikooli ja gümnaasiumi õppekavasid. Programmis on unikaalsed õpitoad, mille puhul toimub tegevus otse ekspositsioonil ning seega töötab avastuskeskuse ekspositsioon õppevahendina (näiteks Aristotelese õpitoas toimuvad programmid „Helid“, „Optika“, „Särtsutund“, „Meeltemängud“ ja „Keskkonnataju“). 2023. aastal tehti õpitubasid 4580 õpilasele ja teadusteatri etendusi 2671 õpilasele ning näidati planetaariumifilme 3134 õpilasele.

EAKd külastas 2023. aastal 4836 turisti ehk 1,3 korda rohkem kui 2022. aastal. EAK näitusi ja programme külastas 2023. aastal kokku ca 47 tuhat külastajat.

Tallinna linn eraldas 2023. aastal sihtasutusele tegevustoetust 18 tuhat eurot. Sihtasutuse 2023. aasta tulem oli 14 tuhat eurot.

Kommunaalmajandus ja heakord

Aktsiaselts Tallinna Soojus (valitseva mõju kadumine 15.08.2023)

Aktsiaseltsi Tallinna Soojus olulisim põhikirjast tulenev ülesanne oli jälgida soojuse tootmiseks ja jaotamiseks vajalike süsteemide, seadmete, rajatiste ja muu vara rendi- ja operaatorlepingu täitmist, sh suurendada soojusenergia tootmise ja jaotamise efektiivsust, vältida monopoolse seisundi väärkasutust, täita keskkonnakaitse- ja ohutusnõudeid, jälgida tarbijate rahulolu ning seirata soojusvõrkude ja katlamajade arendamist. Nimetatud leping on ASiga Utilitas Tallinn sõlmitud 30 aastaks.

Tallinna Linnavolikogu 15. juuni 2023 otsusega nr 60 „AS Utilitas Tallinna Soojus asutajana osalemise otsustamine ja AS Utilitas Tallinna Soojus aktsiate omandamine“ osales linn koos Osaühinguga Utilitas ASi Utilitas Tallinna Soojus (edaspidi ühing) asutamisel asutajana. Otsuse alusel andis linn ühingule üle linnale kuuluvad Aktsiaseltsi Tallinna Soojus 32 500 aktsiat, mis moodustas 100% Aktsiaseltsi Tallinna Soojus aktsiakapitalist, ning sai vastu 3 634 060 asutatud ühingu aktsiat, mis moodustavad 33,34% ühingu aktsiakapitalist.

Tallinna linnale kui aktsionärile maksis Aktsiaselts Tallinna Soojus 2023. majandusaasta kasumi ja jaotamata kasumi arvelt 5,9 miljonit eurot dividende.

Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus

Aktsiaseltsi Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus põhitegevus on jäätmete ladestamine, vedu, jäätmekütuse tootmine, biojäätmete kompostimine, koldetuha käitlemine ning jäätmete sortimine. Aktsiaseltsi hallatav prügila on rajatud Euroopa Liidus prügilatele kehtestatud reeglite kohaselt. Ettevõte kasutab jäätmekäitlus- ja jäätmeveoteenuse osutamisel parimat võimalikku tehnikat.

2023. aastal võeti vastu 147 tuhat tonni jäätmeid, sealjuures ladestati 46 tuhat tonni ning taaskasutati 92,6 tuhat tonni jäätmeid. 2023. aastal kasutati komposti tootmiseks 25 463 tonni biojäätmeid. Eesmärk on iga aasta vähendada ladestatavate jäätmete kogust ning suurendada jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu osakaalu.

Aktsiaselts osutas korraldatud jäätmeveo teenust Tallinna Kesklinna, Mustamäe, Nõmme ja vanalinna piirkonnas ning Viimsi vallas. Kokku teenindas ettevõte 2023. aastal u 25 tuhat klienti. Jätkati jäätmetest prügilagaasi tootmist, mida müüakse OÜ-le Baltic Biogas elektri ja vähesel määral ka soojuse tootmiseks.

2023. aastal soetati neli uut prügiveoautot kogumaksumusega 704 tuhat eurot ning gaasitootmisjaam maksumusega 100 000 eurot. Toetamaks aktsiaseltsi eesmärki vähendada ladestatavate jäätmete kogust on 2024. aastal plaanis rajada uus sorteerimisväljak ja taaskäivitada jäätmekütuseliin. 2024. aastal alustatakse prügila sulgemise projekti muutmist, mis hõlmab eeluuringuid ja eelprojekte prügila sulgemiseks 2043. aastal. Projekti raames tellitakse keskkonnamõjude hindamine.

Aktsiaselts ei saa toetusi Tallinna linnalt ega teistelt isikutelt. Aktsiaseltsi 2023. aasta kasum oli 67 tuhat eurot.

Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutus (äriregistrist kustutatud 01.11.2023)

Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutus tegeles Tallinna Linnavolikogu määratud vee-ettevõtjate kontrollimisega, et tagada Tallinna linnaga sõlmitud teenuslepingutest tulenevate tingimuste täitmine. Sihtasutus nõustas linnaelanikke ja -asutusi kui veetarbijaid ning lahendas vee-ettevõtjate ja nende klientide vahel tekkinud probleeme.

Tallinna Linnavolikogu otsustas 9. märtsi 2023 otsusega nr 21 „Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutuse lõpetamine“ lõpetada Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutuse (edaspidi sihtasutus) ja alustada likvideerimismenetlust. Sihtasutus kustutati registrist 1. novembril 2023.

Tulenevalt tegevustoetuse lepingust kontrollis sihtasutus 2023. aastal viimast korda ASi Tallinna Vesi klientidele 2022. aastal osutatud teenuste kvaliteeditasemete nõuetele (nn teenuslepingule) vastavust. Kontrolli tulemuste kohta koostas sihtasutus aruande. Sihtasutuse nõukogu kinnitas kontrolliaruande 21. juuni 2023 otsusega ning aruanne esitati Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametile.

Sihtasutus ning Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet sõlmisid 2. märtsil 2023 tegevustoetuse lepingu, mille kohaselt eraldati sihtasutusele tema põhikirjast tulenevate eesmärkide täitmiseks vajalike tegevuskulude ja likvideerimiskulude katmiseks kokku 113,9 tuhat eurot. Likvideerimismenetluse lõpul, 22. septembril 2023, kandis likvideerija sihtasutuse kontojäägi 35,1 tuhat eurot üle Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametile. Seega eraldas Tallinna linn sihtasutusele 2023. aastal tegevustoetust 79 tuhat eurot.

Ettevõtlus

Aktsiaselts Tallinna Arendused (endise nimega Aktsiaselts Tallinna Tööstuspargid)

Tallinna Linnavolikogu 20. aprilli 2023 otsusega nr 37 ühendati 1. mail 2023 Aktsiaselts Tallinna Tööstuspargid ja Aktsiaselts Tallinna Linnahall ning ettevõte sai uue ärinime – Aktsiaselts Tallinna Arendused. Aktsiaseltsi eesmärk on Tallinna arenguks vajalike, tänapäevasele linnakeskkonnale ja laiale kasusaajate ringile mõeldud kinnistute ja kinnisvara arendamine. Aktsiaseltsi põhitegevusalad on Tallinna tööstusparkide rajamine ning Tallinna linna arengut ja ettevõtluskeskkonda toetava kinnisvara arendamine ja haldamine. Aktsiaseltsi asutaja ja ainuaktsionär on Tallinna linn.

Aktsiaselts keskendub jätkuvalt enda omandis olevate kinnistute planeerimisele ja arendamisele ning oma kinnisvara haldamisele. Jätkatakse tootmismaa kinnistute arendamisega, mis tähendab segahoonestusalade arendamist ja uute kinnistute omandamist, jälgides kinnisvaraturu trende ja ettevõtte pikaajalisi eesmärke.

Aktsiakapitali mitterahalise sissemaksena on linn aktsiaseltsile üle andnud krundid, millel on välja arendatud kolm tööstusparki: Tondiraba, Betooni ja Suur-Sõjamäe tööstuspark. 2023. aastal ei olnud ettevõttel enam varasemate tööstusalade arenduste näitel klassikaliselt tööstusaladeks arendatavaid kinnistuid.

Aktsiaseltsi 2023. aasta suurim väljakutse oli Aktsiaseltsi Tallinna Linnahall liitmine Aktsiaseltsiga Tallinna Arendused, mille käigus võeti üle Aktsiaseltsi Tallinna Linnahall tegevus ja personal. Kogu protsess viidi läbi 2023. aasta I poolaasta jooksul, mil ettevõttele koostati uus põhikiri, võeti üle haldusega tegelevad töötajad ning kõik lepingulised kohustused (rendi- ja üürilepingud), sealhulgas linnahalli hoone majandamine. Aktsiaselts tegeleb kinnisvara rendile andmisega ning rendile võetud kinnisvara üürimise ja haldamisega (Paldiski mnt 48a haldushoone, Tervise tn 21 spordihoone, Vabaduse väljaku maa-alune parkimismaja ja äripinnad, Väike Rannavärav 6 parkla), lisaks Veerenni tn 20 kinnistu arendamise ja majandamisega ning Paljassaare tee 17 kinnistu olemasolevate hoonete rendile andmise ja ehitusõiguse realiseerimisega, sealhulgas Tallinna filmilinnaku arendamiseks ja rajamiseks.

Aktsiaseltsi tegevustulem 2023. aastal sõltus üldisest majanduskeskkonnast, mille mõju ettevõtte tegevusvaldkondadele oli erinev. Lisaks mõjutas tulemit uue majandusüksuse (Tallinna linnahall) lisandumine. Suvekuudel langetati Vabaduse väljaku maa-alustel äripindadel üüri seoses Kaarli puiestee ja Roosikrantsi tänava poolsete treppide ning jalakäijate tunneli remondiga, kuna klientidel ei olnud sel ajal võimalik oma üüriruume kasutada. Aktsiaseltsi majandatavate parklate parkimisest laekuv tulu kasvas võrreldes 2022. aastaga Vabaduse väljak 9 parkla eest 14% ja Väike-Rannavärav 6 parkla kasutamise eest 26%. Tulude kasvu põhjuseks on Vabaduse väljaku parkla parkimistasu tõus (22%) 2023. aasta alguses, piisav reklaam läbi aasta ja hea asukoht ning Väikese Rannavärava parkla kasutust soodustav linnatänavate remont 2023. aastal. Aasta viimasel kahel kuul oli parklate kasutus Tallinna jõuluturu tõttu väga suur, mistõttu tulu suurenes märgatavalt.

Vabaduse väljaku tunnelis võimaldatakse ettevõtetel ja organisatsioonidel korraldada tasuta näitusi, mis muudab avalikus kasutuses oleva tunneli kasutajatele atraktiivsemaks. Sealne püsinäitus tutvustab Tallinna linna ajalugu. Tunnelis on ettevõtte hallata avalikud WC-d (5 tk), korraldatakse mehitatud valveteenust kogu hoone ulatuses, k.a Vabaduse väljaku treppidel ja välialal, toetades sellega linnakeskkonna turvalisust.

Tervise tn 21 kinnistul asuva spordihoone haldamine on antud rendilepingu alusel üle tervikuna rentnikule, kes korraldab Tallinna linna koolidele spordiõpet ja linnaelanikele avalikke spordiüritusi ning laiendab aktiivselt liikumistegevust propageerivat tegevust. 2023. aastal paigaldati koostöös Mustamäe linnaosa valitsusega Tervise tn 21 kinnistule avalik välijõusaal ning sellest tulenevalt sõlmiti hoonestusõiguse leping linnaosavalitsuse kasuks 15 aastaks. Avalikkusele suunatud tegevusega on seotud aktsiaseltsile kuuluv Paljassaare tee 17 kinnistu, kuhu planeeritakse mitmeotstarbelist keskkonda, mille esimene etapp näeb ette Eesti esimese filmistuudio ehitamist ning kinnistu edasine arendus avalikkusele mõeldud vabaajateenuste osutamist laiemalt. 2023. aastal valmistati ette Paljassaare tee 17 kinnistu planeeringuala tulevikulahendus.

Aktsiaseltsi 2023. aasta kasum oli 758 tuhat eurot. Tallinna linn eraldas 2023. aastal Sihtasutusele Tallinna Arendused Tallinna linnahalli hoone majandamiseks tegevustoetust 450 tuhat eurot.

Sihtasutus Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid

Sihtasutus Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid on ettevõtluse tugistruktuur, mille tegevuse põhieesmärk on osutada alustavatele ja tegutsevatele ettevõtjatele inkubatsiooniteenust ning kvaliteetseid loome- ja ringmajandusalaseid tugiteenuseid, et soodustada uute ambitsioonikate ärimudelitega ettevõtjate juurdekasvu ning toetada nende jätkusuutlikku ja keskkonda säästvat arengut.

Sihtasutuse inkubatsiooniprogramm on mõeldud alustavatele ja kasvufaasis ettevõtetele, kellel on äriidee ja äri alustamiseks vajalikud minimaalsed ressursid, sh baasteadmised ettevõtlusest ja meeskond ning stardikapital esmaste tegevuskulude katmiseks. Inkubaator on avatud eri tegevusvaldkondade ettevõtjatele, eraldi fookuses on loomemajanduse ning ringmajanduse suunaga ettevõtted ja valdkonnaga seotud start-up'id.

Inkubatsioon aitab saavutada ettevõtte eesmärgid individuaalse arenguprogrammi kaudu, kus äriidee, toode või teenus ja meeskond valmistatakse ette jätkusuutlikuks kasvuks. Inkubatsioon vähendab tootearenduse ja turule tulekuga seotud riske kogemuste jagamise, sobivate partnerite leidmise, juhtimiskorralduse juurutamise ning finantsriskide jagamise, sh toetuste andmise kaudu. Inkubatsiooniteenus on kliendile kättesaadav kuni 30% omaosalusega.

2023. aastal viidi läbi inkubatsiooniprogrammi analüüs ja selle alusel uuendati programmi. Uues inkubatsioonimudelis on valikus 2 programmi: alustavale ja elustiiliettevõtjale 9 kuu pikkune põhiprogramm ja kasvuambitsiooniga tegutsevale ettevõtjale 6 kuu pikkune intensiivne kasvuprogramm. 2023. aastal sõlmis sihtasutus uusi inkubatsiooniteenuse lepinguid 34 ettevõttega, inkubatsiooniteenust osutati 67 ettevõtjale, sh 33 loome-ettevõttele ja 34-le muu valdkonna (peamiselt teenusmajanduse ja IT-valdkonna) ettevõttele.

2023. aasta jooksul korraldas sihtasutuse loomeinkubaator ise või koos partneritega 55 ettevõtjatele mõeldud koolitust ja seminari, kus osales 1033 ettevõtjat. Loomeinkubaatori ettevõtetele oli aasta jooksul kättesaadav mentorivõrgustik, kuhu kuulus 54 mentorit. Aasta jooksul toimus 192 mentorikohtumist 59 ettevõttele. 2023. aastal toimus inkubaatorisisene ekspordiplaanide konkurss, kus osales 4 ettevõtet ning mille võitjat toetati 5000 euroga eksporditegevuseks Prantsusmaal. Loomeinkubaator korraldas 2023. aastal ühe ühiskülastuse välisturgudele, Helsingis kohtuti Uniarts Helsingi ja Aalto ülikooli ettevõtluskeskuste ettevõtjatega, kohtumistel osales 8 Eesti ettevõtjat. Aasta jooksul korraldati 4 ringmajandusteemalist sündmust kokku 85 osalejaga.

Sihtasutus tegutses 2023. aastal kahes asukohas u 1700 m² üldpinnal. Baltika kvartalis asuva loomeinkubaatori üldpind on 1448 m². Loomeinkubaator võimaldab stuudio- ja kontoriruume (ruumide suurus on 7–54 m², kuni 100 töökohta) kasutada 35 ettevõttel. Avatud kontoris on 12 ühiskasutuses töökohta. Sihtasutuse töötajate kasutuses on töö- ja abiruumidena 220 m², muud ruumid on ettevõtete ühiskasutuses ja/või üürile antavad. Väljaüüritavat pinda on 52% loomeinkubaatori üldpinnast. Loomeinkubaatori ruumide täituvus oli 2023. aastal 77%.

Lisaks loomeinkubaatorile tegutseb sihtasutuse struktuuriüksusena kaubamärgi Tallinn Design House (edaspidi TDH) all loomemajanduse arenduskeskus. TDH asub Rotermanni kvartalis (Rotermanni tn 14) 223 m² suurusel äripinnal. TDH on Eesti disaini ülevaatlik väljapanek: esindusruum koos ostuvõimalusega. Arenduskeskuse teenus on kättesaadav 20–100% omaosalustasuga. TDHs oli 2023. aasta jooksul esindatud enam kui 130 kodumaist brändi. TDH esindusruumis toimus aasta jooksul 8 korraldatud sündmust, sh Disainiöö festivali raames ning jõulueelne disainiturg Bazaar. Jätkus disainerite persoonilugude „Designer story“ tootmine. TDH oli regulaarselt esindatud olulisemates Eesti disaini- ja sisustusajakirjades nii trüki- kui ka sotsiaalmeedia kaudu. Eesti disaini tutvustamine jätkus foto- ja videoloo „Kummardus“ toel. Aasta jooksul toimus kolm näitust: Muhu muuseumis ning Rotermanni kvartalis ja Saksamaal Berliinis Eesti Vabariigi saatkonnas. Ukraina sõjapõgenike toetamiseks on TDHs võimalus esitleda Ukraina disainerite loomingut.

Tallinna ettevõtlusinkubaatorid olid seni keskendunud eelkõige loomevaldkonna ja sellega kaasnevate valdkondade alustavale ettevõtlusele ja eksporditoele. Praegused trendid nõuavad, et varasemast enam pööratakse tähelepanu ringmajandusele. Ringmajandusteemade arendusel inkubatsiooniprogrammis ja seoses uue keskuse sisuloomega korraldati koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga valdkonnateemaline ideesprint, mille eesmärk oli leida uusi mõtteid, kuidas loodav loome- ja ringmajanduskeskus võiks ringmajandusega seotud teemasid, meetodeid, Eesti ja rahvusvahelisi edulugusid ja uuendusi tutvustada.

Seoses uue tegevusvaldkonnaga rajatakse aadressile Poldri tn 3 Tallinna loome- ja ringmajanduskeskus, kus osutatakse inkubatsiooniteenuseid alustavatele ettevõtjatele ja kasvuettevõtjatele, aidatakse areneda loomevaldkonnas juba tegutsevatel ettevõtjatel ning nõustatakse soovijaid ringmajanduse valdkonnas. Rajatav keskus loob enda ümber tugeva kogukonna ettevõtlikest eraisikutest, ettevõtjatest ja organisatsioonidest, kes tegutsevad ringmajanduse põhimõtteid järgides. 2023. aastal valmis Poldri tn 3 hoone tööprojekt ning saadi ehitusluba.

Sihtasutuse tegevus endise Tallinna Eluasemefondi väljastatud pikaajaliste eluasemelaenudega seoses piirdub varasematel aastatel väljastatud eluasemelaenude ja nende kattevara haldamisega pangas. 31. detsembri 2023 seisuga oli teenindamisel 2 aktiivset laenu, mille kogusumma oli 57,3 tuhat eurot ja mille puhul sihtasutusel oli garantiikohustis 13 tuhande euro ulatuses. Laenude tähtajad ulatuvad aastasse 2037. Tallinna Linnavolikogu 3. oktoobri 2013 otsuse nr 160 alusel ei väljasta sihtasutus enam uusi eluasemelaene.

Sihtasutuse Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid 2023. aasta tegevustulud olid 1,4 miljonit eurot, kasv võrreldes 2022. aastaga oli 4%. Tallinna linn eraldas 2023. aastal sihtasutusele tegevustoetust 795 tuhat eurot, millest kaeti sihtasutuse üksuste halduskulud, ruumide ülalpidamise kulud ning inkubatsiooniteenuse ja arenduskeskuse teenuse osutamisega seotud kulud. Sihtasutuse 2023. aasta tulemiks kujunes 99,6 tuhat eurot.

1.7. Ülevaade linna olulise mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste tegevusest

Aktsiaselts Tallinna Vesi

Linna osalus aktsiaseltsis 31. detsembri 2022 seisuga oli 55,06%.

Aktsiaseltsi põhiülesanne on varustada tarbijaid normidele vastava, kvaliteetse joogi- ja tehnilise veega ning juhtida ära ja puhastada tarbijate heit- ja sademevett. 2022. aastal lõppes ASi Tallinna Vesi erastamisel Tallinna linnaga sõlmitud teenusleping. Uus haldusleping sõlmiti Tallinna linnaga ajavahemikuks 1. detsembrist 2022 kuni 30. novembrini 2032. Ühtlasi määrati AS Tallinna Vesi kuni 30. novembrini 2032 Tallinna ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooni põhitegevuspiirkonna vee-ettevõtjaks.

Aktsiaselts Tallinna Vesi tegi Tallinna linnale 2023. aastal töid ja osutas teenuseid kokku 7,1 miljoni euro eest, sellest sademevee puhastus 6,3 miljonit eurot, tulekustutusvesi ja tuletõrjehüdrantide hooldus 671 tuhat eurot ning tänavate puhastamiseks kasutatud vesi 61 tuhat eurot. Aktsiaselts Tallinna Vesi maksis 2023. aastal aktsionäridele dividende 0,33 eurot aktsia kohta (2022. aastal 0,65 eurot aktsia kohta). Tallinna linnale kui aktsionärile maksis aktsiaselts 2023. aastal dividende kokku 3,6 miljonit eurot.

AS Utilitas Tallinna Soojus

Linna osalus aktsiaseltsis 31. detsembri 2023 seisuga oli 33,34%.

Tallinna Linnavolikogu 15. juuni 2023 otsusega nr 60 „AS Utilitas Tallinna Soojus asutajana osalemise otsustamine ja AS Utilitas Tallinna Soojus aktsiate omandamine“ osales linn koos Osaühinguga Utilitas ASi Utilitas Tallinna Soojus (edaspidi ühing) asutamisel asutajana. Ühing on valdusettevõte, mis juhib investeeringuid ja millest 66,66% kuulub Osaühingule Utilitas ja 33,34% Tallinna linnale. Ettevõttel on 100% osalus ettevõtetes Aktsiaselts Tallinna Soojus ja AS Utilitas Tallinn.

Ühingu põhikirjajärgne põhitegevusala on Tallinna ühtse kaugküttevõrgu arendamine ja käitamine. Aktsiaseltsi Tallinna Soojus peamine roll on varade asjaõiguslike küsimuste haldamine ning kehtivas operaator- ja rendilepingus sätestatud rendileandja ülesannete täitmine. Klientidele pakub kaugkütte- ja kaugjahutusteenust endiselt AS Utilitas Tallinn (UTL). Suuremat osa Tallinna ja Maardu soojatarbijatest varustab soojusega UTL. Ettevõte haldab ligi 520-kilomeetrist kaugküttevõrku, millest 68,8% moodustavad täielikult renoveeritud/eelisoleeritud või uued torustikud (2022: 512 km ja 65,3%). Kaugenergiateenuse osutamiseks käitas UTL 2023. aastal 1 koostootmisjaama, 3 tsentraalkatlamaja (Mustamäe, Ülemiste, Kristiine), 41 väikekatlamaja, 3 jahutusjaama ning 2 päikeseelektrijaama. UTL osutas 2023. aasta lõpu seisuga kaugkütteteenust ligi 4800 hoonele (2022: ligi 4700), sh 172 650 kodumajapidamisele (2022: 170 000). Kokku tegi UTL 2023. aastal investeeringuid 51,5 miljoni euro väärtuses (2022: 37,5 miljonit eurot). Sarnaselt eelnevate aastatega tehti suurimad investeeringud soojustorustike rekonstrueerimisse ja laiendamisse, kokku 28,5 miljoni euro ulatuses (2022: 20 miljonit eurot), sh rekonstrueeriti 15,7 km torustikke kogumaksumusega 18,2 miljonit eurot ja ehitati 8,1 km uusi torustikke kogumaksumusega 10,3 miljonit eurot.

Nõmme Erahariduse Sihtasutus

Nõmme Erahariduse Sihtasutuse asutasid 2001. aastal Tallinna linn, Nordecon AS (endine OÜ Eesti Ehitus) ja AS EE GRUPP. Sihtasutuse põhieesmärk on täiendavate vahendite leidmine Nõmme Erakooli ülalpidamiseks, arendamiseks ja haldamiseks.

Nõmme Erakool on põhikool, mille eesmärk on luua soodsad arengutingimused õpilastele, arvestades nende individuaalseid vajadusi (sh väikesed klassikomplektid ja Waldorfi pedagoogika elementide kasutamine). Kooli ülesanne on õppe- ja kasvatustöö riikliku õppekava kohaselt I–IX klassini.

Nõmme Erakooli missioon on tagada turvalises õpikeskkonnas õpilasele tugev põhiharidus, millele toetudes saab õpilane tulevikus saavutada enesele seatud eesmärgid.

2023. aasta kevadsemestril õppis Nõmme Erakoolis 167 õpilast ja sügissemestril alustati tööd 171 õpilasega. Kevadel lõpetas 24. lend 17 õpilasega, sügisel astus I klassi 21 õpilast.

2. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

2.1. Konsolideeritud bilanss

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa
Varad			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	152 781	172 251	*2*
Finantsinvesteeringud	30 716	7 001	*3*
Maksu- ja trahvinõuded	56 739	53 641	*4*
Muud nõuded (sh liisingnõuded) ja ettemaksed	95 192	59 426	*5*
Varud	10 175	10 044	*6*
Käibevara kokku	***345 603***	***302 363***	
Põhivara			
Osalused sidusüksustes	175 427	89 549	*8*
Finantsinvesteeringud	1 736	1 732	*3*
Muud nõuded (sh liisingnõuded) ja ettemaksed	1 755	19 412	*5*
Kinnisvarainvesteeringud	56 791	56 713	*9*
Materiaalne põhivara	1 751 412	1 660 307	*10*
Immateriaalne põhivara	4 580	4 762	*11*
Põhivara kokku	***1 991 701***	***1 832 475***	
Varad kokku	**2 337 304**	**2 134 838**	
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad hankijatele	74 640	68 624	
Võlad töövõtjatele	85 401	71 408	
Maksu- ja trahvikohustised ning saadud ettemaksed	29 412	26 153	*12*
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	8 433	11 479	*13*
Eraldised	477	155	*14*
Võlakohustised	27 138	26 295	*15*
Lühiajalised kohustised kokku	***225 501***	***204 114***	
Pikaajalised kohustised			
Võlad hankijatele, muud kohustised ja saadud ettemaksed	1 376	1 801	*13*
Eraldised	11 180	12 223	*14*
Võlakohustised	282 256	255 040	*15*
Pikaajalised kohustised kokku	***294 812***	***269 064***	
Kohustised kokku	**520 313**	**473 178**	
Netovara			
Akumuleeritud ülejääk	1 663 283	1 572 526	
Aruandeaasta tulem	153 708	89 134	
Netovara kokku	**1 816 991**	**1 661 660**	
Kohustised ja netovara kokku	**2 337 304**	**2 134 838**	

2.2. Konsolideeritud tulemiaruanne

	2023	2022	*Lisa*
Tegevustulud			
Maksud	706 584	643 935	*16*
Müüdud tooted ja teenused	456 699	407 662	*17*
Saadud toetused	264 538	204 938	*18*
Muud tegevustulud	5 642	4 954	*19*
Tegevustulud kokku	**1 433 463**	**1 261 489**	
Tegevuskulud			
Antud toetused	-82 339	-68 304	*18*
Tööjõukulud	-696 745	-579 939	*20*
Muud tegevuskulud	-467 197	-436 238	*21*
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-96 553	-87 074	*9,10,11*
Tegevuskulud kokku	**-1 342 834**	**-1 171 555**	
Aruandeperioodi tegevustulem	**90 629**	**89 934**	
Finantstulud ja -kulud			
Intressikulud	-9 639	-4 415	*22*
Tulem osalustelt	69 441	1 252	*7,8*
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	4 219	2 813	*2,3*
Muud finantstulud	296	16	
Muud intressi- ja finantskulud	-7	-10	*22*
Finantstulud ja -kulud kokku	**64 310**	**-344**	
Ettevõtja tulumaks	**-1 231**	**-456**	
Aruandeperioodi tulem	**153 708**	**89 134**	

2.3. Konsolideeritud rahavoogude aruanne (kaudsel meetodil)

	2023	2022	*Lisa*
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem	90 629	89 934	
Korrigeerimised			
Põhivara amortisatsioon, allahindlus ja mahakandmine	96 553	87 074	*9,10,11*
Põhivara soetusega kaasnev käibemaksukulu	14 864	19 079	*21*
Kasum/kahjum põhivara müügist	-627	-1 080	*9,10*
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-52 906	-25 919	*18*
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	817	188	*18*
Käibevara netomuutus	-5 055	-13 229	*4,5,6*
Kohustiste ja eraldiste netomuutus	18 592	23 208	
Rahavood põhitegevusest kokku	**162 867**	**179 255**	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest (v.a finantsvarad ja osalused)	-189 940	-189 541	
Laekunud põhivara müügist (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)	921	1 831	*9,10,11*
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	11 934	22 621	*5,13,18*
Tasutud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-850	-153	*13,18*
Tasutud osaluste omandamisel	-3 037	0	*8*
Laekunud antud kapitalirendi tagasimakseid	1 287	1 641	
Tasutud finantsinvesteeringute soetamisel	-24 000	0	*3*
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	1	0	*3*
Laekunud dividendid	3 761	7 158	*8*
Laekunud intressid ja muud finantstulud	4 337	331	*2,5*
Rahavood investeerimistegevusest kokku	**-195 586**	**-156 112**	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Tasutud võlakirjade lunastamisel	-9 162	-9 805	*15*
Laekunud laenud	50 000	40 000	*15*
Laenude tagasimaksed	-11 958	-8 201	*15*
Tasutud kapitalirendi põhiosa makseid	-3 737	-4 725	*15*
Tagasi makstud kontsessioonilepingute alusel	-1 740	-1 312	*15,24*
Makstud intressid ja muud finantskulud	-8 923	-3 569	
Dividenditelt makstud tulumaks	-1 231	-456	
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	**13 249**	**11 932**	
Puhas rahavoog	**-19 470**	**35 075**	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	**172 251**	**137 176**	*2*
Raha ja selle ekvivalentide muutus	**-19 470**	**35 075**	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	**152 781**	**172 251**	*2*

2.4. Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

	Saldo 31.12.2021	Muutused 2022	Saldo 31.12.2022
Akumuleeritud tulem	**1 567 455**	**94 205**	**1 661 660**
Põhivara munitsipaliseerimine		5 054	
Muud varade liikumised		17	
Aruandeperioodi tulem		89 134	
Kokku	**1 567 455**	**94 205**	**1 661 660**

	Saldo 31.12.2022	Muutused 2023	Saldo 31.12.2023	*Lisa*
Akumuleeritud tulem	**1 661 660**	**155 331**	**1 816 991**	
Põhivara munitsipaliseerimine		1 623		*10*
Aruandeperioodi tulem		153 708		
Kokku	**1 661 660**	**155 331**	**1 816 991**	

2.5. Eelarve täitmise aruanne

	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Täitmine
Põhitegevuse tulud (+)	934 242	1 017 870	1 026 269
Maksutulud	664 270	689 370	706 597
Tulud kaupade ja teenuste müügist	97 251	108 987	106 244
Saadavad toetused tegevuskuludeks	171 274	217 015	210 692
Muud tegevustulud	1 447	2 498	2 736
Põhitegevuse kulud (-)	900 452	981 461	939 701
Antavad toetused tegevuskuludeks	167 979	207 634	200 275
Muud tegevuskulud	727 896	769 842	739 426
Reservid	4 577	3 985	0
PÕHITEGEVUSE TULEM	33 790	36 409	86 568
Investeerimistegevus	-179 166	-213 813	-102 353
Põhivara müük (+)	690	749	794
Põhivara soetus (-)	192 996	249 463	147 605
sellest põhivara käibemaks		*30 952*	*9 732*
Saadav sihtfinantseerimine (+)	22 519	37 445	40 091
Antav sihtfinantseerimine (-)	18 304	18 515	13 879
Laenude tagasimaksed (+)	7 358	12 141	12 141
Finantstulud (+)	9 550	12 244	14 687
Finantskulud (-)	7 983	8 414	8 582
EELARVE TULEM	**-145 376**	**-177 404**	**-15 785**
Finantseerimistegevus	**68 769**	**68 015**	**28 015**
Kohustuste võtmine (+)	90 241	90 241	50 241
Kohustuste tasumine (-)	21 472	22 226	22 226
Likviidsete varade muutus	**-76 584**	**-109 366**	**-9 166**
Nõuete ja kohustuste saldode muutus	**23**	**23**	**-21 396**

2.6. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele ning mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna juhendid ning Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhendis (edaspidi *üldeeskiri*) esitatud nõuded.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist (v.a teatud finantsvarad ja tuletistehingud, mida kajastatakse õiglases väärtuses, ning olulised enne 1995. aastat soetatud kinnisvarainvesteeringud ja materiaalne põhivara, mida kajastatakse ühekordselt ümberhinnatud väärtuses).
Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Valitseva mõju all olevad üksused
Valitseva mõju all olevateks üksusteks (vt lisa 7) on sihtasutused ja äriühingud, milles linnal on mõjuvõim määrata üksuse finants- ja tegevuspoliitikat (linnal on suurem kui 50% osalus konsolideeritava üksuse hääleõigusest).

Konsolideeritud aruandes on linna valitseva mõju all olevate üksuste finantsnäitajad konsolideeritud rida-realt. Elimineeritud on kõik grupisisesed nõuded ja kohustised, grupi üksuste vahelised tehingud ning nende tulemusena tekkinud realiseerimata kasumid ja kahjumid. Valitseva mõju all olevate üksuste tegevus kajastub konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes alates valitseva mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni.

Valitseva mõju all olevate üksuste soetamist kajastatakse ostumeetodil (v.a ühise kontrolli all toimuvaid soetusi, mida kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil).

Olulise mõju all olevad üksused
Olulise mõju all olevateks loetakse sihtasutusi ja äriühingud, milles Tallinna linn osaleb üksuse finants- ja tegevuspoliitika üle otsustamisel, kuid mille üle puudub valitsev mõju (vt lisa 8). Olulise mõjuvõimu eelduseks on üldjuhul 20–50% hääleõigusega aktsiatest või osadest. Kui sihtasutuses omatakse olulist mõju, siis osalust bilansis ei kajastata (sissemaksed sihtkapitali kajastatakse antud toetuste kuluna). Selliste sihtasutuste netovarad kajastatakse selle üksuse raamatupidamises, kellel on vastava isiku üle suurim kontrollitase. Osaluste soetamisega kaasnenud firmaväärtust amortiseeritakse konsolideeritud aruandes lähtudes selle hinnangulisest kasulikust elueast. Kui firmaväärtuse kasulikku eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, loetakse selleks 10 aastat.

Olulise mõju all olevad üksused on kajastatud konsolideeritud aruandes kapitaliosaluse meetodil. Selle meetodi kohaselt võetakse investeering algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida korrigeeritakse järgmistel perioodidel, tulenevalt investori osaluse muutusest investeeringuobjekti netovaras, miinus investeeringu väärtuse languse allahindlused. Investeering sidusüksusesse sisaldab omandamisel tekkinud firmaväärtust.

Grupile kuuluv osa olulise mõju all oleva üksuse majandustulemusest kajastatakse konsolideeritud tulemiaruandes real „Tulem osalustelt".

Valitseva ja olulise mõju all olevate üksuste kajastamine konsolideerimata aruannetes
Linna konsolideerimata bilansis on investeeringud valitseva mõju all olevatesse üksustesse (vt lisa 7) ning olulise mõju all olevatesse äriühingutesse (vt lisa 8) kajastatud tuletatud soetusmaksumuse meetodil. Tuletatud soetusmaksumuseks loetakse kuni 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende väärtus kapitaliosaluse meetodil ning peale 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende soetusmaksumus. Tuletatud soetusmaksumus hinnatakse alla, kui osaluse objekti omakapitalist aruandekohustuslasele kuuluv osa (valitseva mõju all olevate sihtasutuste korral nende omakapital tervikuna) on langenud alla osaluse bilansilise väärtuse. Kajastatud allahindlusi taastatakse järgmistel perioodidel, kuid mitte kõrgemale tuletatud soetusmaksumusest.

Valitseva ja olulise mõju all olevate üksuste makstud dividendid on kajastatud laekumise hetkel finantstuluna.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks
Varad ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks, lähtudes sellest, kas vara või kohustise eeldatav valdamine kestab kuni üks aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Raha ja selle ekvivalendid
Bilansis kajastatakse raha ja pangakontode kirjel kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke (v.a arvelduskrediit) ning lühiajalisi kuni 3-kuulisi deposiite. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustiste koosseisus. Rahavoogude aruandes kajastatakse raha ja selle ekvivalentidena lisaks eeltoodule ka kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk (nt investeerimisfondide osakud). Deposiitidelt bilansikuupäevaks kogunenud laekumata intressid kajastatakse bilansis viitlaekumistena.

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded, sh nõuded ostjate vastu

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (s.o nominaalväärtus miinus tagasimaksed ning vajadusel tehtavad allahindlused). Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil, kui tulu laekumine hinnatakse tõenäoliseks. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Nõuete allahindamise hiliseim tähtaeg on 180 kalendripäeva alates maksetähtpäevast. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdisväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu sisemise intressimäära meetodil. Intressitulu kajastatakse tulemiaruandes kirjel „Muud tulud".

Finantsinvesteeringud

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse lühiajalise kauplemise eesmärgil hoitavaid väärtpabereid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne) ning kindla lunastustähtajaga väärtpabereid, mille lunastustähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast.

Pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse väärtpabereid, mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (v.a investeeringud tütar- ja sidusettevõtetesse), ning kindla lunastustähtajaga väärtpabereid, mille lunastustähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse aktsiaid ja osi, millest konsolideerimisgrupp omab alla 20%. Nimetatud pikaajalised finantsinvesteeringud kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (st soetusmaksumus miinus võimalikud allahindlused).

Finantsinvesteeringute oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval.

Varud

Valmistoodang ja lõpetamata toodang võetakse arvele tootmisomahinnas. Muud varud võetakse arvele soetusmaksumuses. Varude jäägi hindamisel kasutatakse FIFO või kaalutud keskmise soetushinna meetodit.

Varud hinnatakse alla eeldatavale neto realiseerimismaksumusele, kui see on madalam nende soetusmaksumusest. Varude allahindlusi nende neto realiseerimismaksumusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna tulemiaruande kirjel „Muud kulud".

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hooneid (või osa hoonest) või mõlemad), mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida konsolideerimisgrupp ega ükski teine avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse analoogselt materiaalse põhivaraga soetusmaksumuse meetodil ja amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit (vt täpsemat arvestusprintsiibi kirjeldust järgmisest punktist).

Kui kinnisvaraobjekti kasutamise eesmärk muutub, klassifitseeritakse vara bilansis ümber. Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objekti suhtes selle vararühma arvestuspõhimõtteid, kuhu objekt on üle kantud.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid, mida kasutatakse hinnanguliselt pikema perioodi jooksul kui üks aasta ja mille soetusmaksumuse piirmäär on alates 10 000 eurost (ilma käibemaksuta), välja arvatud maa, hooned, kunstiväärtused ja raamatud, mis võetakse soetusmaksumuses arvele olenemata maksumusest. Varad, mille kasulik tööiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla põhivara arvelevõtmise piirmäära, kajastatakse vähemväärtuslike varadena ja kantakse kasutuselevõtmise hetkel kulusse. Vähemväärtuslike varade üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalse põhivara soetusmaksumus koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Soetusmaksumuse hulka ei arvestata põhivara soetamisega seotud mittetagastatavaid makse (nt käibemaks) ja lõive (v.a oma tarbeks ehitatavate varade maksumusse lisatavad maksud, mis arvestatakse tööjõukuludelt); sellised maksud ja lõivud kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna.

Üldeeskirja § 45 kohaselt on lubatud materiaalset põhivara ühekordselt ümber hinnata õiglasele väärtusele, kui põhivaraobjekt on soetatud 1995. aastal või varem või kui põhivara objekti tegeliku soetusmaksumuse kohta puuduvad korrektsed andmed, sh juhul, kui see on avaliku sektori üksusele üle antud ümberkorralduste käigus või omaniku puudumise tõttu, kusjuures saajal puuduvad korrektsed andmed selle soetusmaksumuse kohta või kui see on tingitud varem kehtinud arvestuspõhimõtete erinevusest võrreldes üldeeskirjas esitatud arvestuspõhimõtetega. Nimetatud ümberhindlused viidi grupis läbi 31. detsembriks 2005.

Olenemata tähtajast võetakse põhivara ümberhindlusena arvele peremehetuks tunnistatud vara ja maakatastrisse kantud maa, mida ei ole ükski avaliku sektori üksus varem bilansis arvele võtnud. Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Maa ümberhindluseks ja bilansis kajastamiseks kasutatakse maa maksustamishinda. Varaobjektide korral, millel turuväärtus puudub (spetsiifilised avaliku sektori varaobjektid, millel puudub aktiivne turg), kasutatakse jääkasendusmaksumuse meetodit. Hindamisi viivad läbi vastava ala eksperdid. Ümberhinnatud väärtust loetakse edaspidises arvestuses nende varaobjektide uueks soetusmaksumuseks ja akumuleeritud kulum elimineeritakse.

Põhivara tasuta võõrandamist, mida ei saa lugeda osaluse või finantsinvesteeringu soetamiseks, kajastatakse mitterahalise sihtfinantseerimisena (nt kinkelepingu, testamendi vms alusel vara võõrandamine, mille puhul vara andja ei saa vara saajalt vastu mingit hüve). Avaliku sektori üksuselt mitterahalise sihtfinantseerimise saamisel võetakse saadud põhivara bilanssi arvele põhivara õiglases väärtuses või – kui see ei ole teada – üleandja näidatud jääkväärtuses ning kajastatakse mitterahalist sihtfinantseerimise tulu. Kui põhivara õiglane väärtus on teada, kajastab vara võõrandaja eelnevalt varade ümberhindluse õiglasele väärtusele juhul, kui see on nõutav üldeeskirja § 45 alusel. Kui põhivara tasuta võõrandaja ei ole avaliku sektori üksus, võetakse saadud vara põhivarana arvele ja kajastatakse mitterahalist sihtfinantseerimist põhivara õiglases väärtuses ning kui õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, siis raamatupidamiskandeid selle kohta ei tehta ja vara kajastatakse bilansiväliselt.

Põhivara tasuta kasutusse andmist käsitletakse kui rendile andmist. Kui vara anti tasuta kasutusse perioodiks, mis ületab 75% vara järelejäänud kasulikust elueast, loetakse tehing oma sisult kapitalirendiks. Kuna tasuta rendile andmisel kapitalirendinõuet ega -kohustist ei teki, kajastatakse tehingut mitterahalise sihtfinantseerimisena rendile andja põhivara jääkväärtuses. Põhivara tasuta kasutusse andmisel eemaldatakse vara bilansist ning selle kohta peetakse edaspidi arvestust bilansiväliselt. Maad kui piiramatu kasutuseaga vara üle ei anta ja seda kajastab edasi vara omanik. Teiselt avaliku sektori üksuselt põhivara tasuta kasutusse saamisel võetakse põhivara arvele ja kajastatakse saadud sihtfinantseerimist kas põhivara õiglases väärtuses või vastaspoole näidatud põhivara jääkväärtuses, kui õiglane väärtus ei ole teada. Kui põhivara õiglane väärtus on teada, kajastab avalikust sektorist vara võõrandaja eelnevalt varade ümberhindluse õiglasele väärtusele juhul, kui see on nõutav üldeeskirja § 45 alusel.

Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Juhul kui põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus prügila ladestusala väljakute amortiseerimisel kasutatakse tegevusmahul põhinevat kulumiarvestust, mis toimub proportsionaalselt ladestusala keskmise täitumisega.

Uutel põhivaradel (soetatud alates 01.01.2004) määratakse eeldatava kasuliku eluea normid põhivara gruppide kaupa järgmistes vahemikes:

Hooned	20 – 50 aastat
Rajatised	10 – 40 aastat
Masinad ja seadmed	5 – 10 aastat
Inventar	2 – 10 aastat
Arvutustehnika	2 – 3 aastat

Uuele varale, sh komponentidena arvele võetava vara üksikutele komponentidele, on lubatud soetamise hetkel määrata eeltoodust erinev eluiga, kui arvele võetava vara või komponendi tegelik eluiga erineb oluliselt vastavale põhivara grupile kehtestatud eeldatavast kasulikust elueast.

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Kulumi arvestamist alustatakse hetkest, mil vara võetakse kasutusele ning kulumi arvestus lõpetatakse selle täielikul amortiseerumisel või kasutusest eemaldamise kuule eelneval kuul. Materiaalse põhivara kulumimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul.

Juhul kui on märke sellest, et materiaalse põhivara objekti kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilist väärtust, tehakse vara väärtuse test ja hinnatakse vajadusel vara alla. Vara bilansilise väärtuse võimaliku languse kontrollimisel lähtub konsolideerimisgrupp IPSAS 21-st ja RTJ 5 põhimõtetest, olenevalt sellest, kas tegemist on raha genereerivate või raha mitte-genereerivate varadega.

Raha mitte-genereerivate varade puhul lähtub konsolideerimisgrupp IPSAS 21-st ning vara kaetava väärtuse test tehakse juhul, kui nõudlus või vajadus varaga osutavate avalike teenuste järele on lõppenud või praktiliselt lõppenud. Grupi jaoks on raha mitte-genereerivad varad näiteks trammid, trollibussid, hooned ning muud varad, mis on otseselt seotud avaliku transporditeenuse ja muu avaliku teenuse pakkumisega.

Raha genereerivate varade puhul lähtub konsolideerimisgrupp RTJ 5 sätestatust. Taoliste varade puhul viitavad allahindamisvajadusele muu hulgas järgmised asjaolud: sarnaste varade turuväärtus on langenud, varast genereeritav tulu väheneb jne.

Juhul kui põhivara väärtuse testiga tuvastatakse, et vara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto õiglane väärtus miinus müügikulutused või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, hinnatakse materiaalse põhivara objektid alla nende kaetavale väärtusele, kajastades allahindlus aruandeperioodi kuluna tulemiaruande kirjel „Põhivara amortisatsioon ja allahindlus“. Raha genereerivate varade kasutusväärtuse hindamiseks koostatakse realistlik projektsioon antud varaga seotud rahavoogude kohta järgmistel perioodidel ja arvutatakse nende rahavoogude nüüdisväärtus.

Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. Vara allahindluse tühistamine kajastatakse tulemiaruandes samal kirjel, kus kajastati varasem allahindlus.

Materiaalne põhivara tunnistatakse kõlbmatuks ja kantakse maha, kui vara on muutunud kõlbmatuks avaliku kasutamise, linna valitsemise või tulu saamise otstarbeks (sh. kui vara on hävinud, kadunud), vara ei ole õnnestunud võõrandada ja vara säilitamine pole otstarbekas. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi tulemiaruandes, millal kajastamine lõpetati, kirjel „Muud tulud" või „Muud kulud".

Põhivara valmistamiseks soetatud ehitusprojektid, milledele ehitustöid ei ole järgnenud ning kui neil puudub kehtiv ehitusluba, siis kajastatakse ehitusprojekt kontogrupis 1559 kõige rohkem viis aastat alates selle soetamisest. Viie aasta möödudes kantakse ehitusprojekt varade nimekirjast välja kuludesse ning lõpetamata ehituse ja etapiviisilise soetuse varakaart suletakse.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivarana kajastatakse füüsilise substantsita vara soetusmaksumusega alates 10 000 eurost (ilma käibemaksuta).

Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit ja kasuliku eluea normid on uutel varadel 2-20 aastat.

Üldjuhul kajastatakse uurimis- ja arenguväljaminekud tekkimise momendil kuluna.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Konsolideerimisgrupp on rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, välja arvatud juhul, kui ei eksisteeri piisavat kindlust, kas rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse – sellisel juhul amortiseeritakse vara kas rendiperioodi või kasuliku tööea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi maksed jagatakse kohustist vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Konsolideerimisgrupp on rendileandja

Kapitalirendi alusel väljarenditud vara kajastatakse bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimakseteks ja intressituluks.

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksed kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Teenuste kontsessioonikokkulepped

Linn on sõlminud teenuste kontsessioonikokkuleppeid kooli- ja lasteaia hoonete renoveerimise eesmärgil nii kasutusrendi kui ka kapitalirendi tingimustel.

Teenuste kontsessioonikokkulepped on sellised lepingul tuginevad pikaajalised koostööprojektid avaliku sektori üksuse ja erasektori üksuse vahel, mille kohaselt erasektori üksus osutab mingit konkreetset varaobjekti kasutades avalikke teenuseid ning avaliku sektori üksus kontrollib või reguleerib, milliseid avalikke teenuseid, kellele ja millise hinnaga erasektori üksus osutab ja avaliku sektori üksus omandab lepinguperioodi lõppedes kontrolli infrastruktuuri objekti üle (kas omandiõiguse või soodusostuõiguse kaudu või muul moel).

Kapitalirendi tingimustel sõlmitud lepingute puhul on linn ehitus- või rekonstrueerimistööd võtnud arvele RTJ 17 „Teenuste kontsessioonikokkulepped" kohaselt põhivarana ja finantskohustisena tehtud tööde õiglases väärtuses või vastavate tööde eest tasutavate maksete nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Kuna ehitus- ja rekonstrueerimistööde eest tasutakse pikema ajaperioodil, rakendatakse vara ja kohustise arvestamisel sisemise intressimäära meetodit. Materiaalne põhivara ja finantskohustis on linna aruandes võetud esialgu arvele tasumisele kuuluva summa nüüdisväärtuses (st vähendatuna sisemise intressimäära võrra), finantskohustis kajastatakse bilansis laenukohustiste grupis. Kohustist periodiseeritakse maksegraafiku järgi lühi- ja pikaajaliseks. Linn maksab teenuste kontsessioonilepingute raames erapartnerile nii ehitus- ja rekonstrueerimistööde kui ka varaobjekti opereerimisega seotud teenuste eest (valve, koristus jms perioodikulud). Juhul kui opereerimis- ja lisateenuste õiglast väärtust ei ole iseseisvalt teada, on koostatud tasutavate maksete jaotuse analüüs. Vastavas analüüsis lähtutakse teadaolevatest turuhindadest ja nende alusel hinnangust ehitus- ja rekonstrueerimistööde ning opereerimis- ja lisateenuste hindade võimaliku jaotuse kohta. Seega on taoliste lepingute puhul varad võetud arvele õiglases väärtuses ja kasutatud on alternatiivseid intressimäärasid. Perioodikulud ei sisaldu vara soetusmaksumuses. Vara amortiseeritakse selle kasuliku eluea jooksul.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse alguses arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasi kajastatakse finantskohustisi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Finantskohustistega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna tulemiaruande kirjel „Intressitulu ja -kulu". Finantskohustise kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Konsolideerimisgrupp moodustab eraldisi nende kohustiste osas, mille realiseerumise aeg või summa pole kindlad. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks.

Konsolideerimisgrupp kajastab oma bilansis eraldise juhul, kui:

- grupil lasub enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või faktiline kohustis;
- kohustise realiseerumine on tõenäoline ja
- kohustise summat on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Eraldise realiseerumisega kaasnevaid kulutusi hinnatakse bilansipäeva seisuga ning eraldise suurust hinnatakse uuesti igal bilansipäeval. Juhul kui eraldis realiseerub tõenäoliselt rohkem kui ühe aasta pärast, kajastatakse seda diskonteeritud nüüdisväärtuses. Diskonteerimisel võetakse aluseks üldeeskirjas kehtestatud diskonteerimise määr või sarnaste kohustiste suhtes turul valitsev intressimäär.

Tingimuslikeks kohustisteks klassifitseeritakse need kohustised, mille realiseerumise tõenäosus jääb alla 50% või mille suurust ei saa usaldusväärselt hinnata. Tingimuslike kohustiste üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset. Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimisega põhivara soetamine võetakse varana arvele bilansis soetusmaksumuses, sihtfinantseerimise summa aga kajastatakse samal ajal tuluna.

Vastavalt üldeeskirja § 26 lõikele 12 võib sihtfinantseerimist kajastada arvestuse lihtsustamise eesmärgil kassapõhiselt laekumisel tuluna või ülekandmisel kuluna, kui lepingujärgne summa on väiksem kui põhivara kapitaliseerimise kahekordne alampiir. Kui sihtfinantseerimise saaja ja andja või vahendaja on mõlemad avaliku sektori üksused, kasutavad nad poolte nõusoleku korral lihtsustatud põhimõtet.

Tegevustoetused

Tegevustoetustena käsitletakse antud ja saadud toetusi, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest. Tegevustoetust kajastab toetuse saaja tuluna üldjuhul toetuse laekumise hetkel ja toetuse andja kuluna toetuse ülekandmise hetkel. Kui toetus kehtestatakse perioodiliselt makstavana (nt sotsiaaltoetused), võetakse toetus tuluna või kuluna arvele sellel kuul, mille eest see oli ette nähtud.

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamine

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed finantsvarad ja -kohustised ning mittemonetaarsed finantsvarad ja -kohustised, mida kajastatakse õiglases väärtuses, on bilansipäeva seisuga ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on tulemiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Tulude arvestus

Kogutud maksude, lõivude ja trahvide tulu võetakse arvele tekkepõhiselt (s.o maksude puhul perioodis, mille kohta deklaratsioonid on esitatud; lõivude puhul teenuse osutamise perioodil ning trahvide puhul trahvi määramise kuupäeval) vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi esitatud teatistele ning muudele tulu tekkimist kajastavatele dokumentidele.

Toodete müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist.

Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel. Dividenditulu kajastatakse dividendide väljakuulutamisel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (näiteks käibemaks, juhul kui ostjaks ei ole käibemaksukohustuslane või ta on ainult piiratud käibemaksukohustuslane ja mida ei saa maha arvata sisendkäibemaksuna) on kajastatud soetamishetkel kuluna tulemiaruande kirjel „Muud tegevuskulud" ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus. Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse kuluna dividendide väljakuulutamisel.

Seotud osapooled

Seotud isikuteks on Tallinna linnavolikogu ja linnavalitsuse liige ning asutuste juhid, samuti konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste ning äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed ning kõigi eespool loetletud isikute pereliikmed, kelleks on abikaasa või elukaaslane ja lapsed ning nende valitseva ja olulise mõju all olevad äriühingud, sihtasutused ja mittetulundusühingud, kelle üle eelnevalt loetletud isikud üksi või koos omavad valitsevat või olulist mõju, mille annab hääleõigus alates 20%-st neis ühingutes ja sihtasutustes.

Lisas 27 „Seotud osapooled" avaldatakse üksnes informatsioon, mille avalikustamist reguleerib Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 491. Antud paragrahvi lõike 1 kohaselt avaldatakse aastaaruandes informatsioon seotud isikutega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Tulumaks – konsolideerimisgruppi kuuluvad äriühingud

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. 2023. aastal oli tulumaksumäär 20/80 netodividendidelt.

Bilansis ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustist konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustis, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on esitatud lisas 26. Dividendide maksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel tulemiaruandes tulumaksukuluna.

Sündmused pärast aruandekuupäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansikuupäeva ja aruande koostamise päeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Linna eelarve on koostatud tekkepõhisuse printsiipi järgides. Linna eelarves kavandatakse kulud eesmärgipõhiselt.

Eelarve täitmise aruanne ei ole üheselt võrreldav raamatupidamise aruannetega, kuna:

- eelarve täitmise aruanne on koostatud lähtudes volikogu kinnitatud eesmärgipõhisest eelarvest, raamatupidamise aruanded lähtuvad aga tehingute majanduslikust sisust;
- eelarve täitmise aruanded sisaldavad linna asutuste vahelisi tehinguid, mis raamatupidamise aruannetes on konsolideerimisel elimineeritud (2023. aastal oli linna tulude ja kulude sisekäivete maht 8 409 tuhat eurot ja 2022. aastal 7 075 tuhat eurot);
- eelarve täitmise aruanne ei sisalda nn mitterahalisi tulusid ja kulusid;
- eelarves ei planeerita ja eelarve täitmises ei kajastata varade liikumist mitterahaliste tehingute kaudu (nt varade vahetustehingud).

Lisa 2. Raha ja selle ekvivalendid

Grupi rahalised vahendid hoiustatakse pankades jm krediidiasutustes ning sularahakassas. Raha arvelduskontodel sisaldab pangakontol olevat raha. Asutuste kassast inkassatsiooni antud, kuid pangakontodele veel laekumata, raha kajastatakse real „Raha teel“.

	Grupp		Linn	
	Saldo 31.12.2023	**Saldo 31.12.2022**	**Saldo 31.12.2023**	**Saldo 31.12.2022**
Kokku raha ja selle ekvivalendid	**152 781**	**172 251**	**68 076**	**77 243**
Raha ja pangakontod	**152 781**	**172 251**	**68 076**	**77 243**
Sularaha	203	185	90	81
Raha teel	67	24	67	23
Raha arveldusarvetel	47 962	83 967	9 131	12 736
Deposiidid pankades järelejäänud tähtajaga 1 kuni 3 kuud	104 549	88 075	58 788	64 403
Rahalt ja investeerimisfondidelt teenitud intressitulu aastas	**3 853**	**282**	**2 496**	**187**

2023. aastal sai grupp tähtajalistelt deposiitidelt intressitulu 3 853 tuhat eurot (2022: 282 tuhat eurot). Kogunenud intressitulu nõue seisuga 31.12.2023 on esitatud lisas 5 „Muud nõuded ja ettemaksed“.

Lisa 3. Finantsinvesteeringud

	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud	**32 452**	**8 733**
Lühiajalised finantsinvesteeringud	**30 716**	**7 001**
Noteeritud aktsiad ja muud omakapitaliinstrumendid	6 716	7 001
Muud lühiajalised finantsinvesteeringud	24 000	0
Pikaajalised finantsinvesteeringud	**1 736**	**1 732**
Investeerimisportfelli väärtpaberid	113	109
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	1 623	1 623
Võlakirjadelt ja finantsinvesteeringutelt teenitud intressitulu aastas	**50**	**50**
Müüdud aktsiaid ja lunastatud võlakirju	**-1**	**0**
Dividenditulu	**128**	**0**
Kasum/kahjum aktsiate ja muude omakapitaliinstrumentide ümberhindamisest	**-280**	**2 481**

Lühiajalised finantsinvesteeringud

Lühiajaliste finantsinvesteeringutena summas 6 716 tuhat eurot on kajastatud Tallinna linnale Tulundusühistu Eesti Ühistukapital likvideerimisel üle kantud Coop Pank AS-i aktsiate väärtus seisuga 31.12.2023 (31.12.2022: 7 001 tuhat eurot). 2023. aastal sai linn aktsiatelt dividenditulu 128 tuhat eurot.

Muud lühiajalised finantsinvesteeringud summas 24 000 tuhat eurot on kajastatud Aktsiaseltsil Tallinna Linnatransport sõlmitud kolm tähtajalise hoiuse lepingut Swedbank AS-iga:

- tähtajaline hoius summas 7 000 tuhat eurot, tähtajaga 26.04 2024, intressimääraga 4,25%;
- tähtajaline hoius summas 8 000 tuhat eurot, tähtajaga 26.07.2024, intressimääraga 4,30%;
- tähtajaline hoius summas 9 000 tuhat eurot, tähtajaga 26.10.2024, intressimääraga 4,50%.

Pikaajalised finantsinvesteeringud

Pikaajaliste finantsinvesteeringutena summas 1 736 tuhat eurot (31.12.2022: 1 732 tuhat eurot) on kajastatud:

- Sihtasutuse Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid deposiidid AS-is SEB Pank summas 1 623 tuhat eurot (31.12.2022: 1 623 tuhat eurot);
- Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus väärtpaberiportfell summas 113 tuhat eurot (31.12.2022: 109 tuhat eurot).

Võlakirjadelt ja finantsinvesteeringutelt teenitud intressitulu ja müüdud aktsiate kahjum

Sihtasutusel Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid on pangadeposiidid seoses AS-i SEB Pank poolt Tallinna elanike eluasemelaenude väljastamisega (vt lisaks punktis 1.6 „Ülevaade linna tütarettevõtjate ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste tegevusest“ esitatud Sihtasutuse Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid tegevusaruannet). Nimetatud hoiuse intress on 3% aastas, intressinõue seisuga 31.12.2023 oli summas 49 tuhat eurot.

Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus sai intressitulu võlakirjadelt 1 tuhat eurot ning aktsiate müügist 1 tuhat eurot kahjumit.

Kasum/kahjum aktsiate ja muude omakapitaliinstrumentide ümberhindamisest

Real „Kasum/kahjum aktsiate ja muude omakapitaliinstrumentide ümberhindamisest“ summas -280 tuhat eurot on kajastatud:

- Aktsiaseltsi Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus kasum aktsiate ümberhindamisest summas 5 tuhat eurot;
- Tallinna linna kahjum Coop Pank AS-i aktsiate ümberhindamisest summas 285 tuhat eurot.

Lisa 4. Maksu- ja trahvinõuded

	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku lühiajalised maksu- ja trahvinõuded	**56 739**	**53 641**
Maksunõuded	**56 568**	**53 524**
sh brutosummas	*57 168*	*54 092*
ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	*-600*	*-568*
Tulumaks	55 930	52 796
Maamaks	0	29
Kohalikud maksud	1 238	1 267
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	**136**	**98**
Trahvinõuded	**35**	**19**
sh brutosummas	*66*	*178*
ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	*-31*	*-159*

Linnas kogutavad kohalikud maksud olid aruandeperioodil ja sellele eelnenud aastal järgmised: reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu.

Riiklikest maksudest kogub tulu- ja maamaksu ning loodusressursside kasutamise tasu Maksu- ja Tolliamet. Maksunõuded ja -tulud (sh deklareeritud, kuid bilansipäevaks veel üle kandmata summad) võetakse arvele Maksu- ja Tolliameti esitatavate teatiste alusel tõenäoliselt laekuvaks arvatud summas.

Muutused ebatõenäolistes maksu- ja trahvinõuetes

2023. aastal laekus ebatõenäolisi maksu- ja trahvinõudeid 15 tuhat eurot (2022: 20 tuhat eurot), ebatõenäoliseks hinnati nõudeid summas 51 tuhat eurot (2022: 44 tuhat eurot).

Lisa 5. Muud nõuded ja ettemaksed

Muud nõuded ja ettemaksed sisaldavad nõudeid ostjate vastu, intressinõudeid ja muid viitlaekumisi, laenu- ja liisingnõudeid (sh kapitalirendinõudeid), nõudeid saamata või ettemakstud toetuste eest, maksude ettemakseid ja tagasinõudeid ning muid nõudeid ja tulevaste perioodide kulusid.

Alljärgnev tabel annab ülevaate konsolideerimisgrupi lühi- ja pikaajalistest muudest nõuetest ning ettemaksetest.

Tabel 8. Konsolideerimisgrupi ja linna muud nõuded ja ettemaksed

	Grupp		Linn	
	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku lühi- ja pikaajalised muud nõuded ning ettemaksed	**96 947**	**78 838**	**114 601**	**93 538**
Lühiajalised muud nõuded ja ettemaksed	**95 192**	**59 426**	**74 111**	**41 809**
Nõuded ostjate vastu	31 474	31 107	7 731	8 827
sh brutosummas	*33 042*	*32 735*	*9 249*	*10 392*
ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	*-1 568*	*-1 628*	*-1 518*	*-1 565*
Intressinõuded ja muud viitlaekumised	4 695	3 617	173	123
sh intressinõuded	*399*	*69*	*136*	*97*
Laenu- ja liisingnõuded	0	1 727	6 302	7 345
sh kapitalirendi nõuded	*0*	*1 727*	*0*	*0*
Nõuded toetuste eest	42 464	13 245	36 130	13 139
sh saamata sihtfinantseerimine tegevuskulude katteks ja sotsiaaltoetusteks	*1 697*	*7 819*	*1 608*	*7 782*
saamata põhivara sihtfinantseerimine	*40 767*	*5 426*	*34 522*	*5 357*
Muud nõuded	13 754	7 225	11 149	3 588
sh maksude ettemaksed ja tagasinõuded	*11 922*	*4 538*	*10 402*	*2 784*
Ettemakstud toetused	9	4	11 191	7 594
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	2 796	2 501	1 435	1 193
Pikaajalised muud nõuded ja ettemaksed	**1 755**	**19 412**	**40 490**	**51 729**
Muud nõuded ja ettemaksed	1 755	1 901	40 490	51 729
Kapitalirendi nõuded	0	17 511	0	0

Intressinõuded ja muud viitlaekumised

Seisuga 31.12.2023 oli grupil viitlaekumisi summas 4 695 tuhat eurot, sh intressinõudeid 399 tuhat eurot (sh suuremad Aktsiaselts Tallinna Linnatransport nõue Swedbank AS vastu summas 192 tuhat eurot, Sihtasutusel Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid AS SEB Pank vastu 49 tuhat eurot ja Sihtasutusel Tallinna Lastehaigla deposiidi intressinõue 120 tuhat eurot) ja muid viitlaekumisi 4 296 tuhat eurot. Muude viitlaekumistena kajastuvad peamiselt nõuded, mis on seotud grupi meditsiiniasutustes osutatavate tervishoiuteenustega, mille puhul statsionaarne või ambulatoorne haigusjuht ei ole bilansipäeva seisuga veel lõpetatud ning patsiendi ravi on pooleli. Nimetatud summa hulka on arvestatud ainult need tervishoiuteenused, mis on osutatud aruandeaastal.

Aktsiaseltsil Ida-Tallinna Keskhaigla oli viitlaekumisi 2 092 tuhat eurot (31.12.2022: 1 571 tuhat eurot), Aktsiaseltsil Lääne-Tallinna Keskhaiglal 2 023 tuhat eurot (31.12.2022: 1 796 tuhat eurot) ning Sihtasutusel Tallinna Lastehaigla 145 tuhat eurot (31.12.2021: 154 tuhat eurot).

Kapitalirendi nõuded

Grupil oli 31.12.22 seisuga bilansis kapitalirendinõue, mis tulenes linna tütarettevõtte Aktsiaselts Tallinna Soojus ja AS-i Utilitas Tallinn (endine Tallinna Küte) vahel 2001. aastal sõlmitud ettevõtte rendi- ja operaatorlepingust, mille kohaselt anti AS-ile Utilitas Tallinn 30 aastaks rendile ja opereerida kõik ettevõtte teenuste (linna tarbijate varustamine soojusega) ja süsteemidega seonduvad varad, õigused ja kohustused.

2023. aastal osales Tallinna linn uue ettevõtte AS Utilitas Tallinna Soojus asutamisel. Linn andis mitterahaliseks sissemakseks oma tütarettevõtja Aktsiaseltsi Tallinna Soojus 100% aktsiad. Linna osaluseks uues ühingus sai 33,34%. Linnal on ühingus oluline mõju ning seda kajastatakse arvestuses sidusettevõttena (vt lisa 7). Tütarettevõtja üleandmisest tulenevalt ei kajastu grupi 31.12.2023 seisuga bilansis enam ka kapitalirendinõuet.

Nõuded toetuste eest

Saamata sihtfinantseerimine tegevuskuludeks ja sotsiaaltoetusteks oli seisuga 31.12.2023 olid järgmine:

- Tallinna Haridusametil ja tema haldusala asutustel kokku summas 558 tuhat eurot, sealhulgas Euroopa Liidu fondidest 254 tuhat eurot, muud kodumaised toetused 132 tuhat eurot ja muud välistoetused 75 tuhat eurot ning saamata toetused Sotsiaalministeeriumilt ja Eesti Töötukassalt summas 97 tuhat eurot;
- Tallinna Kultuuri- ja Spordiameti hallatavatel asutustel 38 tuhat eurot, sellest 7 tuhat eurot Euroopa Liidu fondidest ning muud kodumaised ja välistoetused 31 tuhat eurot;
- Tallinna Transpordiametil kokku 148 tuhat eurot, sealhulgas Euroopa Liidu fondidest 30 tuhat eurot ja muud kodumaised ja välistoetused 118 tuhat eurot;
- Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametil koos hallatavate asutustega kokku 63 tuhat eurot, sealhulgas Euroopa toetused Euroopa Liidu fondidest 7 tuhat eurot ja muud välistoetused 45 tuhat eurot ning kodumaised toetused 11 tuhat eurot;
- Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametil hallatavate asutustega kokku summas 128 tuhat eurot, sealhulgas Euroopa Liidu fondidest 8 tuhat eurot ning muud kodumaised ja välistoetused 120 tuhat eurot;
- Tallinna Strateegiakeskusel kokku summas 569 tuhat eurot, sealhulgas Euroopa Liidu fondidest 78 tuhat eurot ning muud kodumaised ja välistoetused 491 tuhat eurot;
- Tallinna Linnavaraametil muud välistoetused summas 13 tuhat eurot;
- Teistel linna asutustel kokku summas 91 tuhat eurot, sellest toetused Euroopa Liidu fondidest 15 tuhat eurot ja kodumaised toetused kokku summas 76 tuhat eurot;
- Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla summas 9 tuhat eurot kodumaised toetused;
- Sihtasutus Tallinna Lastehaigla summas 28 tuhat eurot kodumaised toetused;
- Sihtasutusel Õpilasmalev summas 34 tuhat eurot muud toetused;
- Sihtasutusel Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid summas 8 tuhat eurot muud välistoetused;
- Teiste grupi äriühingutel ja sihtasutustel summas 10 tuhat eurot muud toetused.

Saamata sihtfinantseerimine põhivara soetuseks oli seisuga 31.12.2023 järgmine:

- Tallinna linnal saamata sihtfinantseerimise nõudeid põhivara soetuseks summas 34 522 tuhat eurot, sh Tallinna Haridusametil kokku summas 2 032 tuhat eurot (sellest 1 485 tuhat eurot Euroopa Liidu fondidest, 547 tuhat eurot kodumaised toetused) ja Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametil koos hallatavate asutustega kokku summas 32 490 tuhat eurot (sellest Euroopa Liidu taaste- ja vastupidavusrahastust 31 353 tuhat eurot, Euroopa Liidu fondidest 1 009 tuhat eurot ning muud 128 tuhat eurot);
- Aktsiaseltsil Lääne-Tallinna Keskhaigla saamata toetusi summas 5 030 tuhat eurot, sellest 3 470 tuhat eurot Euroopa Liidu fondidest ja kodumaised toetused 1 560 tuhat eurot;
- Sihtasutusel Tallinna Lastehaiglal saamata kodumaised toetused summas 1 047 tuhat eurot;
- Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla summas 168 tuhat eurot kodumaised toetused

Muud nõuded

Seisuga 31.12.2023 kajastub muude nõudete all Maksu- ja Tolliametile tasutud käibemaksu ettemaks summas 11 922 tuhat eurot, millest suurimad ettemaksud on Tallinna linna asutuste ettemaks summas 10 402 tuhat eurot ning Aktsiaselts Tallinna Linnatransport ettemaks summas 1 479 tuhat eurot.

Muutused ebatõenäoliselt laekuvates nõuetes

2023. aastal laekus ebatõenäolisi nõudeid 154 tuhat eurot (2022: 208 tuhat eurot), ebatõenäoliseks hinnati nõudeid summas 610 tuhat eurot (2022: 452 tuhat eurot).

Lisa 6. Varud

	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku varud	**10 175**	**10 044**
Tooraine ja materjalid	10 117	9 966
Muud varud	58	78
sh lõpetamata toodang	*25*	*29*
valmistoodang	*14*	*6*
ostetud kaubad müügiks	*17*	*28*
ettemaksed varude eest	*2*	*15*

Tooraine ja materjal

Toorainet ja materjale oli seisuga 31.12.2023 kokku summas 10 117 tuhat eurot, sh tervishoiuasutuste ladudes olevad ravimid ja meditsiinitarvikud. Tooraine ja materjalidena kajastatakse tervishoiuasutuste (sh Tallinna Kiirabi) ladudes olevaid ravimeid ja meditsiinitarvikuid (55,6% varudest), transpordiettevõtete ladudes masinate ja seadmete tagavaraosi ning kütust (44,4% varudest).

Lõpetamata toodang

Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus kajastab bilansis biolagunevatest jäätmetest komposti tootmise protsessis pooleliolevat toodangut summas 25 tuhat eurot. Lõpetamata toodangu maksumuses kajastatakse tootmisega seotud otseseid ja kaudseid kulutusi (näiteks materjalide ja teenuste kulud, tootmisväljaku ja -seadmete amortisatsioon, remondikulu, kütuse kulu, tööliste palgad).

Valmistoodang ja ostetud kaubad müügiks

Valmistoodangut ja kaupu müügiks oli seisuga 31.12.2023 kokku summas 31 tuhat eurot, sh Aktsiaseltsil Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusel summas 6 tuhat eurot, Sihtasutusel Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid summas 7 tuhat eurot, Sihtasutusel Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus summas 2 tuhat eurot, Sihtasutusel Tallinna Hambakliinik summas 8 tuhat eurot ning Aktsiaseltsil Tallinna Arendused 8 tuhat eurot.

Ettemaksed varude eest

Aktsiaseltsil Tallinna Linnatranspordil oli seisuga 31.12.2023 summas 2 tuhat eurot ettemakseid varude eest.

Lisa 7. Osalused valitseva mõju all olevates üksustes

Linna valitseva mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste peamised finantsnäitajad on esitatud aruande punktis 1.6 „Ülevaade linna tütarettevõtjate ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste tegevusest“. Samuti on aruande nimetatud punktis antud lühike ülevaade nende üksuste aruandeaasta tegevuste ja tulemuste kohta.

Valitseva mõju all olevad sihtasutused

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud järgmised 100% linna valitseva mõju all olevad sihtasutused.

Tabel 9. Linna valitseva mõju all olevad sihtasutused

	Saldo 31.12.2023		Saldo 31.12.2022	
	Oma-kapital	Osaluse väärtus*	Oma-kapital	Osaluse väärtus*
Kokku osalused sihtasutustes	**58 863**	**8 631**	**53 766**	**8 642**
Sihtasutus Tallinna Lastehaigla	23 734	6 128	20 506	6 128
Sihtasutus Tallinna Kultuurikatel	16 832	0	17 224	0
Sihtasutus Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid	2 879	1 778	2 779	1 778
Sihtasutus Tallinna Lauluväljak	3 746	0	3 400	0
Sihtasutus Tallinna Hambakliinik	3 790	693	3 962	693
Sihtasutus Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus	2 611	18	2 597	18
Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus	5 176	0	3 227	0
Sihtasutus Õpilasmalev	55	14	27	14
Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutus (kustutatud 01.11.2023)	0	0	11	11
Sihtasutus Tallinna Vene Lütseum	40	0	33	0

*Osaluse bilansiline väärtus Tallinna linna bilansis (vt lisa 27)

Valitseva mõju all olevad tütarettevõtjad

Linna tütarettevõtjad on kõik Tallinna linna asutatud ja kuuluvad 100% linnale. Konsolideeritud aastaaruandes on tütarettevõtjate finantsandmed konsolideeritud rida-realt.

Tabel 10. Linna valitseva mõju all olevad tütarettevõtjad

	Saldo 31.12.2023		Saldo 31.12.2022	
	Oma-kapital	**Osaluse väärtus***	**Oma-kapital**	**Osaluse väärtus***
Kokku osalused tütarettevõtjates	**322 655**	**50 296**	**312 165**	**56 746**
Aktsiaselts Tallinna Soojus (valitseva mõju kadumine 15.08.2023)	0	0	25 042	6 181
Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla	69 199	15 826	60 127	15 826
Aktsiselts Ida-Tallinna Keskhaigla	37 677	18 411	30 277	18 411
Aktsiaselts Tallinna Linnatransport	196 041	12 453	177 861	12 453
Aktsiaselts Tallinna Arendused (endine nimi: Aktsiaselts Tallinna Tööstuspargid)	8 954	2 904	8 052	2 760
Aktsiaselts Tallinna Linnahall (kustutatud 26.06.2023)	0	0	413	413
Osaühing Tallinna Perearstikeskus	882	2	557	2
Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	9 902	700	9 836	700

*Osaluse bilansiline väärtus Tallinna linna bilansis (vt lisa 27)

Tallinna Linnavolikogu 15.06.2023 otsusega nr 60 otsustati osaleda koos Osaühinguga Utilitas aktsiaseltsi AS Utilitas Tallinna Soojus asutamisel asutajana. Linn tegi uude ühingusse mitterahalise sissemakse, millega andis ettevõttele üle talle kuulunud Aktsiaseltsi Tallinna Soojus 32 500 aktsiat (100% aktsiakapitalist). Sissemakse väärtuseks hinnati 77 784 tuhat eurot. Aktsiaseltsi Tallinna Soojus osalus kajastus linna konsolideerimata bilansis summas 6 181 tuhat eurot ning seega sai linn aktsiatega seotud tehingust kasumit 71 603 tuhat eurot.
Tallinna linnale kuulub AS-i Utilitas Tallinna Soojus 3 634 060 aktsiat, mis moodustab aktsiaseltsi aktsiakapitalist 33,34% (vt lisa 8).

Lisa 8. Osalused sidusüksustes

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on kajastatud kapitaliosaluse meetodil järgmised sidusüksused.

	Saldo 31.12.2022				Muutused 2023		Saldo 31.12.2023			
	Osaluse %	Osaluse väärtus*	Omakapital	Osaluse väärtus**	Dividendid	Kasum/-kahjum kapitaliosaluse meetodil	Osaluse %	Osaluse väärtus*	Omakapital	Osaluse väärtus**
Kokku osalused sidusükstes		**89 549**	**112 413**	**78 517**	**-3 633**	**11 727**		**175 427**	**376 173**	**156 301**
Aktsiaselts Tallinna Vesi	55,06	89 549	111 360	78 517	-3 633	3 642	55,06	89 558	117 575	78 517
Nõmme Erahariduse Sihtasutus	50	x	1 053	0	x	x	50	x	1 043	0
AS Utilitas Tallinna Soojus	0	0	0	0	0	8 085	33,34	85 869	257 555	77 784

* Osaluse väärtus grupi konsolideeritud bilansis

** Osaluse väärtus Tallinna linna bilansis (vt lisa 27)

2021. aastal võeti Aktsiaseltsi Tallinna Vesi aktsiate ostutehingu maksumuse kujundamisel aluseks vee-ettevõtja tulevaste perioodide rahavoogude finantsprognoos. Aktsiate eest makstud tasu oli 34 134 tuhande euro võrra suurem omandatud netovara väärtusest. 2023. aastal arvestatud firmaväärtuse amortisatsioonikulu oli 3 413 tuhat eurot, mis sisaldub kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasumi summas.

Aktsiaselts Tallinna Vesi raamatupidamist teostatakse lähtuvalt rahvusvahelistest raamatupidamisstandarditest (IFRS EU). Sellega seoses on võrreldud IFRSi arvestuspõhimõtteid avaliku sektori arvestuspõhimõtetega aktsiaseltsi bilansikirjete lõikes ning hinnatud arvestuspõhimõtete erinevusest tulenevat võimalikku mõju netovarale. Seisuga 31.12.2023 on arvestuspõhimõtete erinevuste korrigeerimisest tulenev mõju netovarale 505 tuhat eurot, elimineeritud on edasilükkunud tulumaksu kohustise kirje.

2023. aastal asutas linn koos Osaühinguga Utilitas uue ühingu - AS Utilitas Tallinna Soojus, aktsiaselt on äriregistris registreeritud 07.08.2023. Linnale kuulub 3 634 tuhat aktsiat, mis moodustab 33,34% aktsiaseltsi aktsiakapitalist (vt lisa 7).

Sidusüksuste tegevustest aruandeaastal on antud ülevaade tegevusaruande punktis 1.7 „Ülevaade linna olulise mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste tegevusest“.

Lisa 9. Kinnisvarainvesteeringud

	Grupp	Linn
Saldo 31.12.2022		
Soetusmaksumus	91 368	64 761
Akumuleeritud kulum	-34 655	-29 420
Jääkmaksumus	**56 713**	**35 341**
sh panditud varad jääkväärtuses	*15*	0
sh kasutusrendile antud varad (k.a hoonestusõigusega maad) jääkväärtuses	*24 865*	24 957
Muutused 2023	**78**	**736**
Soetused soetusmaksumuses	1 660	1 660
Üle toodud materiaalse põhivara grupist (vt lisa 10)	907	732
Üle viidud materiaalsesse põhivarasse (vt lisa 10)	-668	-516
Amortisatsioon ja allahindlused	-1 775	-1 101
Müüdud vara jääkmaksumuse mahakandmine	-7	0
sh müük müügihinnas miinus müügiga seotud kulud	*-79*	*0*
müügitulem (vt lisa 19)	*72*	*0*
Mahakandmine	-39	-39
Saldo 31.12.2023		
Soetusmaksumus	93 154	66 496
Akumuleeritud kulum	-36 363	-30 419
Jääkmaksumus	**56 791**	**36 077**
sh panditud varad jääkväärtuses	*15*	*0*
sh kasutusrendile antud varad (k.a hoonestusõigusega maad)	*23 875*	*23 978*

Aruandeaastal müüs Aktsiaselts Tallinna Arendused kinnisvarainvesteeringuna kajastatud Tapri 15 tootmis- ja ärimaa müügihinnaga 79 tuhat eurot.

Netotulu kinnisvarainvesteeringute rentimisest

2023. aastal saadi kinnisvarainvesteeringutelt renditulu 3 848 tuhat eurot (2022: 3 624 tuhat eurot), kinnisvara-investeeringute haldamiskulud olid 1 359 tuhat eurot (2022: 1 491 tuhat eurot) ning netotuluks kujunes seega 2 489 tuhat eurot (2022: 2 133 tuhat eurot).

Kinnisvarainvesteeringute tulevaste perioodide renditulu katkestamatutest kasutusrendilepingutest on esitatud koos materiaalse põhivara rendituluga lisas 17 "Müüdud tooted ja teenused".

Lisa 10. Materiaalne põhivara

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Saldo 31.12.2022						
Soetusmaksumus	372 897	1 973 810	373 994	25 426	87 531	2 833 658
Akumuleeritud kulum	0	-1 001 357	-160 624	-11 370	0	-1 173 351
Jääkmaksumus	**372 897**	**972 453**	**213 370**	**14 056**	**87 531**	**1 660 307**
sh panditud varad jääkväärtuses (vt lisa 25)	*80*	*0*	*0*	*0*	*0*	*80*
kasutusrendile antud varad jääkväärtuses	*2 206*	*25 559*	*0*	*0*	*0*	*27 765*
kapitalirendile võetud varad jääkväärtuses	*0*	*0*	*15 556*	*0*	*0*	*15 556*
Muutused 2023	**2 097**	**57 143**	**-8 658**	**-264**	**40 787**	**91 105**
Soetused ja parendused	1 652	12 152	10 217	850	158 394	183 265
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	1 112	205	1 036	14	0	2 367
Üle toodud kinnisvarainvesteeringutest (vt lisa 9)	108	560	0	0	0	668
Amortisatsioon ja allahindlus	-2	-53 764	-27 514	-602	0	-81 882
Müük	-55	-186	0	0	0	-241
sh müük müügihinnas miinus müügiga seotud kulud müügitulem (vt lisa 19)	*-476* *421*	*-290* *104*	*-30* *30*	*0* *0*	*0* *0*	*-796* *555*
Mahakandmine	0	-5 809	-2 891	-1 319	-1 573	-11 592
Üle viidud kinnisvarainvesteeringutesse (vt lisa 9)	-286	-521	0	0	-100	-907
Varade vähenemine seoses valitseva mõju kadumisega	-938	0	0	-9	0	-947
Ümberhindlused	506	1 117	0	0	0	1 623
sh vara munitsipaliseerimine	506	1 117	0	0	0	1 623
Ümberklassifitseerimine	0	104 638	10 494	802	-115 934	0
Muud varade liikumised	0	-1 249	0	0	0	-1 249
Saldo 31.12.2023						
Soetusmaksumus	374 994	2 071 594	369 392	22 243	128 318	2 966 541
Akumuleeritud kulum	0	-1 041 998	-164 680	-8 451	0	-1 215 129
Jääkmaksumus	**374 994**	**1 029 596**	**204 712**	**13 792**	**128 318**	**1 751 412**
sh panditud varad jääkväärtuses (vt lisa 25)	*321*	*9 932*	*0*	*0*	*0*	*10 253*
kasutusrendile antud varad jääkväärtuses	*1 860*	*23 594*	*0*	*0*	*0*	*25 454*
kapitalirendile võetud varad jääkväärtuses	*0*	*0*	*9 669*	*0*	*0*	*9 669*
Keskmine kulumi norm (%)*	x	2,7	7,4	2,5	x	x

*Arvutusvalem: ((Amortisatsioon ja allahindlus):((Soetusmaksumus aasta algul+soetusmaksumus aasta lõpul):2))x100

Seisuga 31.12.2023 oli konsolideerimisgrupil materiaalset põhivara kokku summas 1 751 miljonit eurot, moodustades bilansi üldmahust 74,9%. Grupi materiaalsetest põhivaradest 58,8% on hooned ja rajatised (sh teed, tänavad jms), 21,4% maa, 12,5% masinad, seadmed ja muu materiaalne põhivara ning 7,3% lõpetamata tööd. Grupi materiaalsetest põhivaradest on linna asutuste bilansis 80,8% (s.o summas 1 414 miljonit eurot) ning Tallinna linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja äriühingute bilansis 19,2% (s.o. 337 miljonit eurot). Alljärgnev joonis 12 annab ülevaate linna ja linna valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja äriühingute põhivaradest.

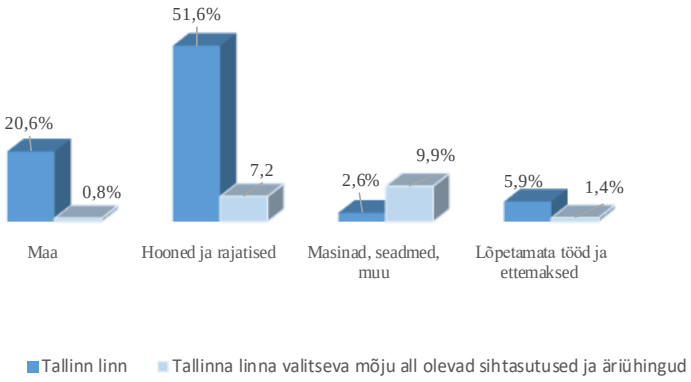

Joonis 8. Linna ja tema valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja äriühingute materiaalsete varade osatähtsus grupi materiaalsetes varades seisuga 31.12.2023

Suuremad materiaalse põhivara soetused 2023. aastal olid:

Haridusvaldkonnas

- Mustamäe Huvikooli hoone ja rajatised (6 522 tuhat eurot);
- Vindi Lasteaia hoone ja rajatised (5 738 tuhat eurot);
- Rõõmupesa Lasteaia hoone ja rajatised (5 534 tuhat eurot);
- Asunduse Lasteaia hoone ja rajatised (2 593 tuhat eurot).

Teedeehituses

- Jõe ja Pronksi tänava rajatised (10 855 tuhat eurot);
- Vana-Kalamaja tänava rajatised (8 926 tuhat eurot);
- Maakri piirkonna sadeveerajatised (1 922 tuhat eurot);
- Lasnamäe rattatee rajatised (1 727 tuhat eurot);
- Rannamõisa tee rajatised (1 436 tuhat eurot);
- Vana Juudi kalmistu rajatised (1 273 tuhat eurot).

Muu

- Tallinna Spordihalli hoone ja rajatised (12 924 tuhat eurot);
- Loomaaia ekspositsioon Pilvemets (5 103 tuhat eurot);
- Loomaaia viilhall (1 042 tuhat eurot).

Meditsiinivaldkonnas

- Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla tegi põhivara soetusi kokku summas 13,8 miljonit eurot (2022: 3,6 miljonit eurot), millest olulisema osa moodustasid taristuinvesteeringud summas 12 miljonit eurot ja investeeringud seadmetesse summas 1,8 miljonit eurot. Ehitati isolatsioonipalateid nakkuskliinikus Paldiski mnt 66, anestoloogia- ja intensiivravikliinikus Paldiski mnt 68 ja naistekliinikus Sõle tn 23/1, kokku 33 palatit kogumaksumusega 6,4 miljonit eurot. Oluline investeering oli ka Meremeeste ravikorpuse Paldiski mnt 68 ja nakkuskliiniku vahelise galerii ehitus summas 2 miljonit eurot ning ambulatoorse nakkuskeskuse ruumide Paldiski mnt 62 renoveerimistööd summas 0,5 miljonit eurot.
- Aktsiaseltsis Ida-Tallinna Keskhaigla investeeriti 2023. aastal kokku summas 6,7 miljonit eurot. Uusi meditsiiniseadmeid soetati kokku 3,2 miljoni euro ulatuses, millest kallimad seadmed olid 1,5T magnetresonantstomograaf (1 miljon eurot) ja radioloogiakeskuse läbivalgustusseade (0,3 miljonit eurot). Ehitistesse ja renoveerimisse investeeriti ligikaudu summas 2,9 miljonit eurot, millest enamus (1,6 miljonit eurot) kulus 2023. aasta suvel valminud Magdaleena D-korpuse (tervisemaja) renoveerimiseks. Haigla infosüsteemide arendamisse investeeriti kokku 0,4 miljonit eurot, mille moodustasid haigla kliinilise infosüsteemi eHealth arendused. 2023. aasta ühe suurema projektina tehti muudatusi seoses SIHTASUTUS EESTI TERVISHOIU PILDIPANGA liidestuslahenduse väljavahetamisega.

- Aktsiaselts Tallinna Linnatransport (TLT) investeeringute maht 2023.aastal oli kokku 13,1 miljonit eurot.
  2023. aasta suvel algas Vanasadama ja Rail Baltica Ülemiste terminali ühendava trammiliini rajamise projekt, milles TLT osaleb kaasfinantseerijana trammitee ja kontaktvõrgu rajamises. 2023. aastal asendati rööbasteed kesklinnas Viru hotelli ees ja Hobujaama peatuse alal, Liivalaia Pronksi tn ristmikul ja Jõe Narva mnt ristmikul. Tehti ettevalmistused Tondi harutee pikendamiseks, määrimisseadmete paigaldamiseks Vana Lõuna depoo territooriumile, trammiteede hoolduse osakonna kolimiseks Paldiski mnt 82C remondihoone III löövi. Asendati avariilisi kandemaste ja koostati projektid halvas seisukorras kandemastide asendamiseks. Jätkusid uue juhtimiskeskuse loomisega seonduvad planeerimisalased ning liikluskorralduse töökorralduse muudatusega seonduvad tegevused. Käivitati juhtimiskeskuse ehitus. Juhtimiskeskuse ja ühistranspordi teenuse töökindluse tagamiseks soetati ja paigaldati elektrienergia varutoiteseade, maandamaks riske kriitilises äriprotsessis peamise elektritoite tõrgete korral. Töökorralduse muudatuse elluviimiseks alustati juhtimiskeskuse liikluskorraldajate IKT tehnilise lahenduse (töötarkvara-, kõneside- ja raadioside tarkvara) väljaarendamisega.

Lõpetamata tööd ja ettemaksed

Grupi lõpetamata tööde all kajastuvad lõpetamata ehitused ja etapiviisilised soetused summas 128 266 tuhat eurot (31.12.2022: 87 364 tuhat eurot) ja ettemaksed 52 tuhat eurot (31.12.2022: 167 tuhat eurot). Suuremad lõpetamata ehitustööd seisuga 31.12.2023 olid: Ülemiste terminali ja Vanasadama vahelise trammitee ehitustööd summas 35 065 tuhat eurot (Tallinna linn: 28 065 tuhat eurot ja Aktsiaselts Tallinna Linnatransport: 7 000 tuhat eurot), Tallinna Linnateatri ehitustööd summas 23 547 tuhat eurot, Tiigrioru rajamine summas 5 398 tuhat eurot, Oranžerii ehitustööd summas 5 018 tuhat eurot ja Lasteaed Maasikas rekonstrueerimistööd summas 4 914 tuhat eurot.

Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine

Aruandeaastal saadi mitterahalise sihtfinantseerimise teel järgmisi varasid (loetelu suurematest):

- maatükid kokku summas 1 126 tuhat eurot, suuremad neist olid Reha T5 % maatükk (314 tuhat eurot) ja Tõrviku T1 maatükk (162 tuhat eurot) Keskkonnaministeeriumilt ning Angervaksa 3 maatükk (84 tuhat eurot) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt.

Munitsipaliseerimise teel saadud vara:

- munitsipaliseeritud maa, mille Tallinna linn võttis esmakordselt bilanssi maa maksustamishinnaga summas 506 tuhat eurot (31.12.2022: 3 588 tuhat eurot);
- munitsipaliseeritud hooned ja rajatised, mille Tallinna linn võttis bilanssi pärandvarana kokku summas 1 166 tuhat eurot (31.12.2022: 1 466 tuhat eurot).

Muud varade liikumised

Muude varade liikumised all hoonete ja rajatiste varagrupis kajastab Aktsiaseltsi Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus prügila pikaajalise sulgemise ja järelhoolduse eraldise korrigeerimist seoses diskontomäära muutusega 4,1%-lt 4,85%-le.

Materiaalse põhivara tulevaste perioodide renditulu katkestamatutest kasutusrendilepingutest on esitatud koos kinnisvarainvesteeringute rendituluga lisas 17 "Müüdud tooted ja teenused".

Kapitalirendi kohustised ja teenuste kontsessioonilepingute kohustised on esitatud lisas 15 „Võlakohustised“ ning intressikulud on esitatud lisas 22 „Intressikulud ja muud finantskulud“.

Lisa 11. Immateriaalne põhivara

	Tarkvara	Õigused, litsensid ja muu immateriaalne põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Saldo 31.12.2022				
Soetusmaksumus	14 882	285	154	15 321
Akumuleeritud kulum	-10 422	-137	0	-10 559
Jääkmaksumus	**4 460**	**148**	**154**	**4 762**
Muutused 2023	**-489**	**-57**	**364**	**-182**
Soetused soetusmaksumuses	698	0	385	1 083
Amortisatsioon ja allahindlused	-1 056	-57	0	-1 113
Mahakandmine	-152	0	0	-152
Ümberklassifitseerimine	21	0	-21	0
Saldo 31.12.2023				
Soetusmaksumus	15 092	223	518	15 833
Akumuleeritud kulum	-11 121	-132	0	-11 253
Jääkmaksumus	**3 971**	**91**	**518**	**4 580**

Seisuga 31.12.2023 oli grupil kokku immateriaalset põhivara jääkmaksumuses 4 580 tuhat eurot, millest moodustasid enamuse meditsiiniasutuste immateriaalsed varad (3 763 tuhat eurot) ning linna asutuste immateriaalsed varad (740 tuhat eurot). Teiste grupi asutuste immateriaalse vara jääkmaksumus moodustab kokku 817 tuhat eurot.

Lisa 12. Maksu- ja trahvikohustised ning saadud ettemaksed

	Grupp		Linn	
	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku lühiajalised maksu- ja trahvikohustised ning saadud ettemaksed	**29 412**	**26 153**	**18 952**	**15 797**
Saadud muude maksude ettemaksed	71	40	71	40
Maksud	28 603	24 271	18 878	15 756
sh käibemaks	*256*	*289*	*87*	*53*
sotsiaalmaks (k.a erisoodustuste sotsiaalmaks)	*17 082*	*14 484*	*11 342*	*9 536*
tulumaks (k.a füüsilise isiku tulumaks ja erisoodustuste tulumaks)	*9 626*	*8 098*	*6 350*	*5 233*
töötuskindlustusmaksed	*1 106*	*933*	*735*	*617*
kogumispensioni maksed	*533*	*467*	*364*	*317*
Loodusressursside kasutamist tulenev kohustis ja trahvikohustis	738	1 421	3	1
Maksuvõlalt arvestatud intressikohustised	0	421	0	0

Lisa 13. Muud kohustised ja saadud ettemaksed

	Grupp	
	Saldo 31.12.2023	**Saldo 31.12.2022**
Kokku lühi- ja pikaajalised muud kohustised ning ettemaksed	**9 809**	**13 280**
Lühiajalised muud kohustised ja saadud ettemaksed	**8 433**	**11 479**
Intressikohustised ja muud viitvõlad	761	423
Toetuste andmise kohustised	1 096	776
Muud kohustised	1 315	1 203
sh sihtfinantseerimise tagasimaksekohustised	*293*	*36*
tagatistasud, kautsionid	*697*	*773*
Toetusteks saadud ettemaksed	4 505	8 159
sh tegevuskulude sihtfinantseerimiseks ja muudeks toetusteks	*3 321*	*3 711*
põhivara sihtfinantseerimiseks	*1 184*	*4 448*
Muud saadud ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud	756	918
Pikaajalised muud kohustised ja saadud ettemaksed	**1 376**	**1 801**
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	563	762
Kohustised ostetud põhivara eest	813	1 039

Intressikohustised ja muud viitvõlad

Seisuga 31.12.2023 oli grupil intressikohustisi ja muid viitvõlgu kokku summas 761 tuhat eurot, sellest suurimad intressikohustised olid linna võlakohustistelt summas 760 tuhat eurot.

Toetuste andmise kohustised

Toetuste andmise kohustisi oli linna ametiasutustel kokku summas 1 096 tuhat eurot, sh suuremad Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet (284 tuhat eurot), Mustamäe Linnaosa Valitsus (184 tuhat eurot), Põhja-Tallinna Valitsus (153 tuhat eurot), Tallinna Kesklinna Valitsus (99 tuhat eurot), Tallinna Strateegiakeskus (72 tuhat eurot), Lasnamäe Linnaosa Valitsus (80 tuhat eurot) ja Tallinna Linnavaraamet (66 tuhat eurot).

Muud kohustised (sh tagatistasud)

Seisuga 31.12.2023 oli grupil muid lühiajalisi kohustisi kokku 1 315 tuhat eurot, sh saadud tagatistasude kohustisi summas 697 tuhat eurot. Bilansipäeva seisuga olid suuremad tagatistasu kohustised seoses üürile andmise enampakkumiste ning üürilepingute tagatisrahadega Tallinna Kesklinna Valitsusel (189 tuhat eurot), seoses riigihangete ning linnavara müügi ja üürile andmise enampakkumiste tagatisrahadega Tallinna Linnavaraametil (125 tuhat eurot), peamiselt Nõmme turu ja Viru tänava müügipindade rendi tagatisrahadega Tallinna Turgudel (96 tuhat eurot) ning Tallinna Transpordiametil (59 tuhat eurot).

Toetusteks saadud ettemaksukohustised

Seisuga 31.12.2023 oli grupil saadud toetuste ettemakseid summas 4 505 tuhat eurot. Toetusteks saadud ettemaksukohustiste all kajastatakse saadud toetuste ettemakseid nii põhivara soetuseks kui ka tegevuskuludeks, sh sihtotstarbelisteks tegevusteks. Suurim saadud sihtfinantseerimiste ettemaks oli Tallinna Haridusametil ja tema haldusala asutustel kokku summa 1 149 tuhat eurot peamiselt Haridus- ja Teadusministeeriumilt summas 928 tuhat eurot, Tallinna Loomaaial summas 559 tuhat eurot ning põhivara sihtfinantseerimiseks Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalametil summas 838 tuhat eurot.

Muud saadud ettemaksed ja muud tulevaste perioodide tulud

Muid saadud ettemakseid ja tulevaste perioodide tulu oli grupil seisuga 31.12.2023 kokku summas 756 tuhat eurot. Nimetatud summa sisaldas ettemakseid erinevate teenuste ja kaupade eest, sh nt Tallinna Linnateatril summas 270 tuhat eurot (etenduste piletid), Tallinna Rahvaülikoolil summas 85 tuhat eurot (kursuste osavõtutasud), Tallinna Linnavaraametil summas 33 tuhat eurot (ettemaksed müüdud põhivara eest), Haridusameti hallatavatel asutustel kokku summas ca 28 tuhat eurot, Tallinna Filharmoonial summas 22 tuhat eurot (kontsertide piletid), Sihtasutusel Tallinna Hambakliinik summas 76 tuhat eurot, Tallinna Kultuurikatel summas 48 tuhat eurot, Aktsiaselts Tallinna Linnatransport summas 44 tuhat eurot ja Sihtasutusel Tallinna Lauluväljak summas 28 tuhat eurot.

Pikaajalised muud kohustised ja saadud ettemaksed

Grupil oli seisuga 31.12.2023 pikaajalisi kohustisi ja saadud ettemakseid summas 1 376 tuhat eurot, sh kohustisi ostetud põhivara eest 813 tuhat eurot. Pikaajalised kohustised ostetud põhivara eest on Aktsiaseltsi Tallinna Linnatransport bilansis summas 683 tuhat eurot, Sihtasutus Tallinna Kultuurikatel bilansis summas 130 tuhat eurot. Muude kohustiste ja saadud ettemaksude all on kohustis Aktsiaseltsil Lääne-Tallinna Keskhaigla summas 372 tuhat eurot ja Aktsiaseltsil Ida-Tallinna Keskhaigla summas 191 tuhat eurot (sh kajastatakse kapitalirendilepingute käibemaksu kohustis lühiajalise ja pikaajalise kohustisena).

Lisa 14. Eraldised

	Saldo 31.12.2022	Muutused 2023			Saldo 31.12.2023
		Kasutatud	Lisandunud/ tühistatud*	Intressi-kulu	
Kokku eraldised	**12 378**	**-129**	**-964**	**372**	**11 657**
Kohtuprotsesside suhtes	198	-120	176	0	254
Muud eraldised	12 180	-9	-1 140	372	11 403
Eraldised jagunevad					
lühiajalised eraldised	*155*	*-129*	*451*	*0*	*477*
pikaajalised eraldised	*12 223*	*0*	*-1 415*	*372*	*11 180*

* sh ümberklassifitseerimine, lühi- ja pikaajalise osa korrigeerimine

Grupil oli seisuga 31.12.2023 moodustatud eraldisi kokku summas 11 657 tuhat eurot (31.12.2022: 12 378 tuhat eurot). Grupi tütarettevõtja AS-i Tallinna Jäämete Taaskasutuskeskus pikaajaline eraldis on diskonteeritud nüüdisväärtusse intressimääraga 4,85% (2022: 4,1%). Ülejäänud eraldiste pikaajaline osa on diskonteeritud nüüdisväärtusesse intressimääraga 4% (2022: 4%) vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendis toodud diskontomäärale.

Kohtuprotsessidega seotud eraldised olid järgmised:

- Sihtasutusel Tallinna Lastehaigla kokku summas 54 tuhat eurot (31.12.2022: 61 tuhat eurot);
- Aktsiaseltsil Tallinna Linnatransport kokku summas 200 tuhat eurot (31.12.2022: 120 tuhat eurot).

Muud eraldised olid järgmised:

- Aktsiaseltsil Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus summas 11 056 tuhat eurot (31.12.2022: 12 096 tuhat eurot). Eraldis on moodustatud prügila sulgemiseks ja järelhoolduseks. Sulgemiseraldiste kajastamise hinnangutes on arvestatud prügila elueaks 40 aastat. Ladestusala esimese kaheksa drenaaživäljaku katmise eraldise arvutamise aluseks on võetud analoogsete tööde maksumus ning arvestatud selle põhjal katmistööde tulevikuväärtus. Katmistöid planeeritakse teha aastatel 2024-2043. Kogu ladestusala (15 drenaaživäljaku) järelhoolduse eraldise aluseks on spetsialistide hinnang järelhooldustööde maksumuse kohta peale prügila sulgemist aastal 2043 (vt lisa 10);
- Aktsiaseltsil Tallinna Linnatransport kokku summas 212 tuhat eurot, sh 77 tuhat eurot (31.12.2022: 82 tuhat eurot) seoses endisest Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondise Aktsiaseltsist lahkunud ühe töötaja tervisehüvitisega ning ühe bussireisijaga, kes sai tervisekahjustuse liiklusõnnetuses bussi ja rongi kokkupõrkel ning muud eraldised summas 135 tuhat eurot kohustise ümberhindluseks;
- Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaiglal summas 103 tuhat eurot kohustise ümberhindluseks;
- Sihtasutusel Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid summas 2 tuhat eurot (31.12.2022: 2 tuhat eurot) seoses kahe laenugarantii kohustise võimaliku realiseerumisega;
- Sihtasutusel Tallinna Hambakliinik summas 29 tuhat eurot. Kohtuvaidlustest tulenevalt on moodustatud eraldis viiviste katteks.

Lisa 15. Võlakohustised

Võlakohustised korrigeeritud soetusmaksumuses

Grupi kõikide võlakohustiste alusvaluutaks on euro ning ka tagasimakseid tehakse eurodes.

	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku lühi- ja pikaajalised kohustised	**309 394**	**281 335**
Lühiajalised võlakohustised	**27 138**	**26 295**
Emiteeritud pikaajaliste võlakirjade lühiajaline osa nominaalväärtuses	8 941	9 162
Lühiajalised laenud nominaalväärtuses	448	572
Pikaajaliste laenude nominaalväärtuses tagasimaksed järgmisel perioodil	12 318	11 420
Kapitalirendikohustised	3 831	3 768
Kohustised teenuste kontsessioonikokkulepete alusel (vt lisa 24)	1 600	1 373
Pikaajalised võlakohustised	**282 256**	**255 040**
Emiteeritud võlakirjad nominaalväärtuses	18 916	27 857
Laenud nominaalväärtuses	216 439	179 534
Kapitalirendikohustised	987	4 787
Kohustised teenuste kontsessioonikokkulepete alusel (vt lisa 24)	45 914	42 862

Emiteeritud võlakirjad (nominaalväärtuses) ja tingimused

Seisuga 31.12.2023 oli grupil võlakirju ainult Tallinna linnal – 5 võlakirja kokku summas 27 857 tuhat eurot (2022: 5 võlakirja summas 36 798 tuhat eurot).

Linna võlakirjadest on 4 ujuva intressimääraga ja 1 fikseeritud intressiga, Linna ujuva intressimääraga võlakirjade intressibaasiks on 3 ja 6 kuu euribor. Kõikide ujuva intressimääraga võlakirjade intressibaasile lisanduvad lepingus sätestatud riskimarginaalid.

2023. ja 2022. aastal uusi võlakirju ei emiteeritud.

Ülevaate grupi võlakirjadest annab alljärgnev tabel.

Tabel 11. Grupi võlakirjad

	Saldo 31.12.2022	Saldo 31.12.2023	Tagasi maksta				
			1 aasta jooksul	2–5 aasta jooksul	Üle 5 aasta	Lõpp-tähtaeg	Intressimäär
Kokku emiteeritud võlakirjad	**37 019**	**27 857**	**8 941**	**3 916**	**15 000**		
Tallinna linn	**36 798**	**27 857**	**8 941**	**3 916**	**15 000**		
Dexia Kommunaalkredit Bank AG (Luksemburg)	6 540	5 228	1 312	3 916	0	2027	0,070% *
Luminor Bank AS	7 143	3 572	3 572	0	0	2024	0,580% **
Swedbank AB (Rootsi)	15 000	15 000	0	0	15 000	2033	3,570%
Swedbank AS	8 115	4 057	4 057	0	0	2024	0,588% **
Aktsiaselts Tallinna Linnatransport	**221**	**0**	**0**	**0**	**0**		
Nordic Investment Bank (Soome)	221	0	0	0	0		

* Lepingumarginaalile lisandub 6 kuu euribor
** Lepingumarginaalile lisandub 3 kuu euribor

Pikaajaliste laenude põhiosa (nominaalväärtuses) ja tingimused

Seisuga 31.12.2023 oli grupil laene kokku summas 229 205 tuhat eurot (2022: 191 526 tuhat eurot), sh Tallinna linnal summas 218 470 tuhat eurot (2022: 179 738 tuhat eurot), Aktsiaseltsil Tallinna Linnatransport 638 tuhat eurot (2022: 1 201 tuhat eurot), Aktsiaseltsil Lääne-Tallinna Keskhaigla 97 tuhat eurot (2022: 199 tuhat eurot), Ida-Tallinna Keskhaigla 10 000 tuhat eurot (2022: 10 000 tuhat eurot).

Kõigi grupi üksuste (v.a Aktsiaseltsil Lääne-Tallinna Keskhaigla) laenud on ujuva intressiga, kus lepingus fikseeritud riskimarginaalile lisandub kuni 6 kuu euribor. Tallinna linna laenudel lisandub 3 või 6 kuu euribor, ning Aktsiaseltsi Tallinna Linnatransport, Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla ja Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla laenudel 6 kuu euribor. 2023. aastal võttis Tallinna linn 50 000 tuhat eurot laenu (2022: 30 000 tuhat eurot).

Ülevaate grupi laenudest annab alljärgnev tabel.

Tabel 12. Grupi laenud

	Saldo 31.12.2022	Saldo 31.12.2023	Tagasi maksta				
			1 aasta jooksul	2–5 aasta jooksul	Üle 5 aasta		
Kokku võetud laenud	**191 526**	**229 205**	**12 766**	**55 835**	**160 604**	**Lõpp-tähtaeg**	**Int-ressi-määr**
Tallinna linn	**179 738**	**218 470**	**11 268**	**52 788**	**154 414**		
European Investment Bank (Luksemburg)	179 738	218 470	11 268	52 788	154 414		
European Investment Bank (Luksemburg)	10 090	8 409	1 682	6 727	0	2028	0,128% **
European Investment Bank (Luksemburg)	12 464	11 304	1 160	4 638	5 506	2033	0,721% **
European Investment Bank (Luksemburg)	16 305	14 855	1 449	5 797	7 609	2034	0,806%*
European Investment Bank (Luksemburg)	15 165	13 902	1 263	5 055	7 584	2034	0,713%**
European Investment Bank (Luksemburg)	25 714	24 000	1 714	6 857	15 429	2037	0,046%*
European Investment Bank (Luksemburg)	70 000	66 000	4 000	16 000	46 000	2040	0,398%*
European Investment Bank (Luksemburg)	30 000	30 000	0	7 714	22 286	2042	2,57%**
European Investment Bank (Luksemburg)	0	50 000	0	0	50 000	2043	0,551%**
Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla	**199**	**97**	**97**	**0**	**0**		
OP Corporate Bank plc Eesti filiaal	199	97	97	0	0	2024	0,87% *
Aktsiaselts Tallinna Linnatransport	**1 201**	**638**	**448**	**190**	**0**		
AS SEB Pank	397	135	135	0	0	2024	1,04%*
Luminor Bank AS	804	503	313	190	0	2025	0,96%*
Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla	**10 000**	**10 000**	**953**	**2 857**	**6 190**		
Nordic Investment Bank	10 000	10 000	953	2 857	6 190	2034	0,4%*
Aktsiaselts Tallinna Soojus	**388**	**0**	**0**	**0**	**0**		
Keskkonnaministeerium	388	0	0	0	0		

* Lepingumarginaalile lisandub 6 kuu euribor

** Lepingumarginaalile lisandub 3 kuu euribor

Kapitalirendikohustised ja tingimused

Seisuga 31.12.2023 oli grupil kapitalirendikohustisi summas 4 818 tuhat eurot (2022: 8 555 tuhat eurot). Aruandeaastal uusi kapitalirendikohustisi ei võetud.

Tabel 13. Grupi kapitalirendikohustised

	Saldo 31.12.2022	Saldo 31.12.2023	Tagasi maksta		
			1 aasta jooksul	2–5 aasta jooksul	Üle 5 aasta
Kokku võetud kapitalirendi-kohustised	**8 555**	**4 818**	**3 831**	**987**	**0**
Aktsiaselts Tallinna Linnatransport	**5 409**	**2 938**	**2 938**	**0**	**0**
Aktsiaselts SEB Liising	910	458	458	0	0
Luminor Liising AS	2 350	1 018	1 018	0	0
OP Corporate Bank plc Eesti filiaal	2 102	1 428	1 428	0	0
osaühing Bobcat Balti	47	34	34	0	0
Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla	**3 117**	**1 859**	**884**	**975**	**0**
Aktsiaselts SEB Liising	1 552	693	539	154	0
Swedbank Liising Aktsiaselts	91	44	44	0	0
OP Finance AS	1 474	1 122	301	821	0
Sihtasutus Tallinna Lastehaigla	**29**	**21**	**9**	**12**	**0**
Veho AS	29	21	9	12	0

Seisuga 31.12.2023 oli grupis kapitalirendi tingimustel soetatud kahte liiki varasid - transpordivahendid (70%) ning masinaid ja seadmeid (30%).

Tabel 14. Kapitalirendikohustiste nüüdisväärtus ja rendimaksete muutused aruandeaastal

	Saldo 31.12.2022	Muutused 2023	Saldo 31.12.2023
Kokku võetud kapitalirendi kohustised	**8 555**	**-3 737**	**4 818**
sh			
tasutud rendimaksed		*-3 737*	
võetud uued kohustised		*0*	

Lisa 16. Maksutulud

	2023	2022
Kokku maksutulud	**706 584**	**643 935**
Tulumaks	665 578	602 636
Maamaks	25 705	25 735
Reklaamimaks	6 307	6 329
Teede ja tänavate sulgemise maks	2 114	2 028
Parkimistasu	6 880	7 207

2023. aasta lõpuks deklareeritud, kuid üle kandmata maksutulu on kajastatud Maksu- ja Tolliametist saadud teatise kohaselt.

Lisa 17. Müüdud tooted ja teenused

	Grupp		Linn	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Kokku müüdud tooted ja teenused	**456 699**	**407 662**	**101 414**	**96 313**
Tulud valdkondade lõikes	**456 258**	**407 173**	**100 972**	**95 824**
Haridus	31 673	29 303	29 870	28 045
Kultuur- ja kunst	7 766	6 345	6 536	5 207
Sport ja vaba aeg	4 800	4 411	4 575	4 241
Tervishoid	338 708	296 448	17 832	16 819
sh haiglate tulud	*303 247*	*264 124*	*0*	*0*
ambulatooriumide ja polikliinikute	*15 365*	*13 133*	*0*	*0*
muud tervishoiu tulud	*20 096*	*19 191*	*17 832*	*16 819*
Sotsiaalabi	12 156	12 301	12 156	12 301
Transport	3 982	3 669	1 186	1 205
Üür ja rent	15 555	13 598	11 465	9 936
sh kinnisvarainvesteeringud	*3 848*	*3 624*	*2 889*	*2 656*
elamud ja korterid	*1 785*	*1 813*	*1 786*	*1 813*
mitteeluruumid ja muud varad	*5 680*	*5 044*	*3 620*	*3 132*
hoonestusõiguse seadmine	*549*	*574*	*598*	*602*
kasutamisõiguse tasud	*3 693*	*2 543*	*2 572*	*1 733*
Üüri ja rendi kõrvaltegevus	9 422	11 046	5 895	6 645
Muud tulud	32 196	30 052	11 457	11 425
sh jäätmekäitlus	*13 365*	*13 850*	*0*	*0*
Riigilõivud	**441**	**489**	**442**	**489**
Ehitusloa väljastamise eest	322	344	323	344
Muud riigilõivud	119	145	119	145

Renditulu kasutusrendilepingute mittekatkestatavatest rendimaksetest tulevastel perioodidel

Allolevas tabelis esitatud tulud sisaldavad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu.

Tabel 15. Renditulu kasutusrendilepingute mittekatkestatavatest rendimaksetest tulevastel perioodidel

	Grupp		Linn	
	Saldo 31.12.2023	**Saldo 31.12.2022**	**Saldo 31.12.2023**	**Saldo 31.12.2022**
Kokku renditulu tulevastel perioodidel katkestamatutest rendilepingutest	**6 072**	**4 058**	**5 423**	**3 432**
sh järgmisel majandusaastal	*4 529*	*3 518*	*3 880*	*2 892*
1. kuni 2. aastal	*313*	*144*	*313*	*144*
2. kuni 3. aastal	*252*	*119*	*252*	*119*
3. kuni 4. aastal	*240*	*79*	*240*	*79*
4. kuni 5. aastal	*165*	*186*	*165*	*186*
peale 5. aastat	*573*	*12*	*573*	*12*

Lisa 18. Saadud ja antud toetused

Tulu saadud toetustest

2023. aastal saadi toetusi kokku summas 264 538 tuhat eurot (2022: 204 938 tuhat eurot), sh 95,2% ulatuses oli toetuste saajaks linn ning vaid 4,8% juhtudel linna tütarettevõtjad ja sihtasutused.

Ülevaate 2023. aastal linna ning linna valitseva mõju all olevate üksuste saadud toetustest annab alljärgnev tabel.

Tabel 16. Grupile antud toetused 2023. aastal

	2023			2022		
	Tegevus-kuludeks	**Põhivara soetuseks**	**Kokku**	**Tegevus-kuludeks**	**Põhivara soetuseks**	**Kokku**
Kokku saadud toetused	**211 632**	**52 906**	**264 538**	**179 019**	**25 919**	**204 938**
Rahaline sihtotstarbeline finantseerimine ja saadud tegevustoetused	**211 632**	**50 539**	**262 171**	**179 019**	**23 621**	**202 640**
Tegevustoetused hariduskuludeks	148 828	0	148 828	132 161	0	132 161
Tegevustoetused toimetulekuks ja muudeks sotsiaalabitoetusteks	37 117	0	37 117	21 388	0	21 388
Tegevustoetused maanteetranspordiks	3 646	0	3 646	3 493	0	3 493
Muud tegevustoetused ning saadud annetused ja liikmemaksud	6 740	0	6 740	2 028	0	2 028
Sihtotstarbelised toetused	14 301	44 101	58 402	19 694	23 702	43 396
Sihtotstarbeliste toetuste vahendamine	1138	6 654	7 792	386	0	386
Tagasinõutud sihtotstarbelised toetused	-138	-216	-354	-131	-81	-212
Mitterahaline sihtotstarbeline finantseerimine	**0**	**2 367**	**2 367**	**0**	**2 298**	**2 298**
Sihtotstarbelised toetused	0	2 367	2 367	0	2 298	2 298

Saadud toetused valdkondade lõikes

Ülevaate 2023. aastal grupile antud toetuste jagunemisest erinevate valdkondade ning tegevuskulude ja põhivara soetuste vahel annab alljärgnev joonis.

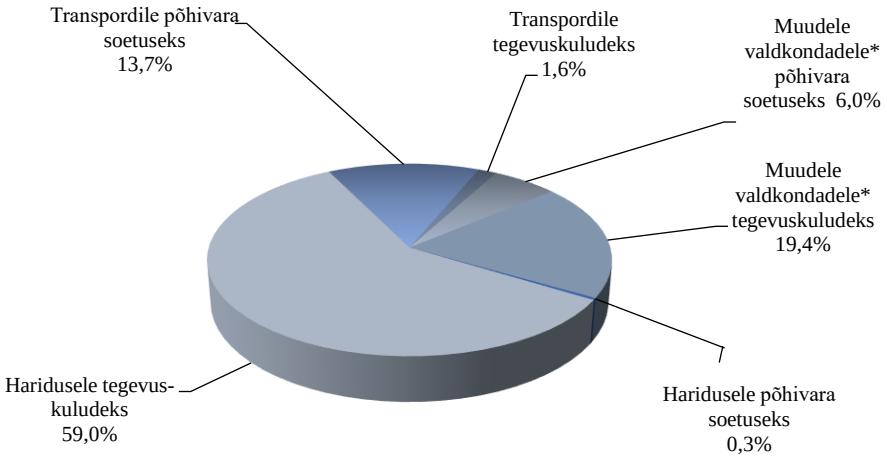

Joonis 9. Tegevuskuludeks ja põhivara soetuseks saadud toetused valdkondade kaupa

*Muud valdkonnad sisaldavad järgmisi tegevusvaldkondi: sotsiaalne kaitse, tervishoid, kultuur, linna juhtimine jm üldised teenused, vaba aeg ja sport, keskkonnakaitse (sh jäätmekäitlus), elamu- ja kommunaalmajandus, majandus (sh turism).

Haridusvaldkonnale antud tegevustoetustest moodustab enamuse Vabariigi Valitsuse 06.03.2023 korralduse nr 81 alusel kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi eraldised hariduskuludeks. 2023. aastal eraldas riik nimetatud toetusi summas 139 219 tuhat eurot (2022: 112 626 tuhat eurot), sh põhikooli ja gümnaasiumi õpetajate, direktorite ning õppealajuhatajate tööjõukuludeks 120 549 tuhat eurot (2022: 94 842 tuhat eurot), üldhariduskoolide õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate ning koolieelsete lasteasutuste õpetajate täienduskoolitusteks 585 tuhat eurot (2022: 566 tuhat eurot), õppekirjanduse jm õppevahendite ostmiseks 2 767 tuhat eurot (2022: 2 674 tuhat eurot), koolilõuna kuludeks 8 173 tuhat eurot (2022: 7 884 tuhat eurot), tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks 6 777 tuhat eurot (2022: 6 415 tuhat eurot) ning kultuuriranitsa kuludeks 368 tuhat eurot (2022: 245 tuhat eurot).

Transpordivaldkonna investeeringutoetusi saadi 2023. aastal kohalike teede korrashoiuks kokku summas 3 646 tuhat eurot (2022: 3 493 tuhat eurot).

Nõuded saamata toetuste eest

Nõuded saamata toetuste eest on kajastatud lisas 5 „Muud nõuded ja ettemaksed“ bilansikirjel „Muud nõuded ja ettemaksed“. Seisuga 31.12.2023 oli nõudeid saamata toetuste eest summas 42 464 tuhat eurot (2022: 13 245 tuhat eurot).

Toetusteks saadud ettemaksed ja saadud toetuste tagasimaksekohustised

Saadud toetuste ettemaksed ja saadud toetuste tagasimaksekohustised on kajastatud lisas 13 „Muud kohustised ja saadud ettemaksed” bilansikirjetel „Muud kohustised ja saadud ettemaksed“. Seisuga 31.12.2023 oli saadud toetuste ettemakseid summas 4 505 tuhat eurot (2022: 8 159 tuhat eurot), saadud toetuste tagasimakse kohustisi oli 293 tuhat eurot (2022: 36 tuhat eurot).

Kulu antud toetustest

2023. aastal andis grupp toetusi kokku summas 82 339 tuhat eurot (2022: 68 304 tuhat eurot), millest linna antud toetuste osakaal oli 99,91% (2022: 99,93%) ja linna tütarettevõtjate ning sihtasutuste osakaal 0,09% toetuste kogumahust (2022: 0,07%).

Linna toetusi on võimalik taotleda järgmistes valdkondades: noorsootöö, sport, kultuur, ettevõtlus, linnamajandus, heakord ja haljastus, muinsuskaitse ja miljööala, sotsiaalhoolekanne, tervishoid. Enim taotletud toetused olid koolitoetus (õppeaasta alguse toetus), lapsehoiutoetus, sünnitoetus, pensionilisa, toetused korteriühistutele (nt projektid „Hoovid korda“ „Roheline õu“ ja „Fassaadid korda“), rõdude ja varikatuste auditi toetus, erivajadusega inimeste eluaseme kohandamine ning mittetulundustegevuse toetused. Täpsem informatsioon linna toetuste kohta (sh toetuse andmise tingimused) on esitatud Tallinna linna veebilehel https://www.tallinn.ee/et/tallinna-toetused. 2023. aastal erinevates tegevusvaldkondades antud toetuste kohta saab täpsema ülevaate tegevusaruande punktis 1.5 „Ülevaade Tallinna arengustrateegia „Tallinn 2035“ täitmisest“.

Ülevaate 2023. aastal linna ning linna tütarettevõtjate ja sihtasutuste antud toetustest annab alljärgnev tabel.

Tabel 17. Linna ning linna tütarettevõtjate ja sihtasutuste antud toetused 2023. aastal

	2023			2022		
	Tegevuskuludeks	**Põhivara soetuseks**	**Kokku**	**Tegevuskuludeks**	**Põhivara soetuseks**	**Kokku**
Kokku antud toetused	**-81 522**	**-817**	**-82 339**	**-68 116**	**-188**	**-68 304**
Sotsiaalabitoetused füüsilistele isikutele	**-60 081**	**0**	**-60 081**	**-50 820**	**0**	**-50 820**
Toetused vanuritele jm sotsiaalabivajavatele *(nt matusetoetus; taskurahatoetus sotsiaalhooldusasutuste, lastekodude jt kasvandikele)*	-28 165	0	-28 165	-18 105	0	-18 105
Peretoetused *(nt sünnitoetus, lapse koolitoetus, lapsehooldustasud)*	-9 289	0	-9 289	-8 534	0	-8 534
Toimetulekutoetus ja täiendavad sotsiaaltoetused	-18 096	0	-18 096	-19 795	0	-19 795
Muud sotsiaaltoetused *(nt õppetoetused; toetused puudega inimestele ja nende hooldajatele)*	-4 531	0	-4 531	-4 386	0	-4 386
Sihtotstarbelised toetused ja antud tegevustoetused	**-21 441**	**-817**	**-22 258**	**-17 296**	**-188**	**-17 484**
Rahaline toetus	**-21 441**	**-817**	**-22 258**	**-17 296**	**-182**	**-17 478**
Sihtotstarbelised toetused	-19 846	-817	-20 663	-16 333	-182	-16 515
Antud tegevustoetused (sh liikmemaksud)	-496	0	-496	-612	0	-612
Sihtotstarbeliste toetuste vahendamine	-1 138	0	-1 138	-386	0	-386
Tagasinõutud sihtotstarbelised toetused	39	0	39	35	0	35
Mitterahaline toetus	**0**	**0**	**0**	**0**	**-6**	**-6**

Antud toetused valdkondade lõikes

Ülevaate 2023. aastal grupi antud toetuste jagunemisest erinevate valdkondade vahel annab alljärgnev joonis.

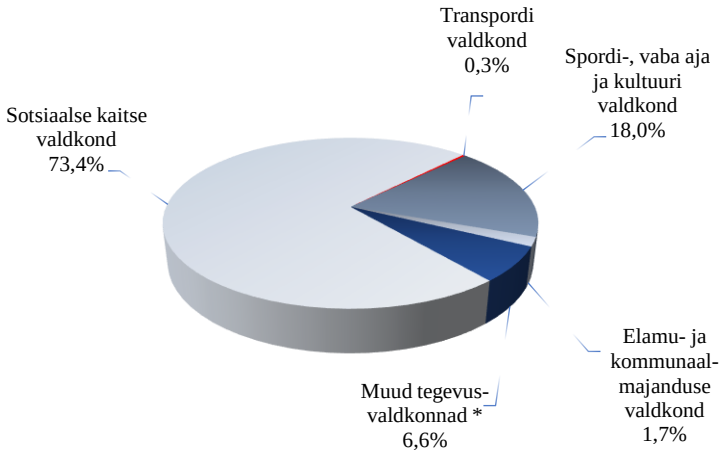

Joonis 10. Antud toetused valdkondade lõikes

* Muud valdkonnad sisaldavad järgmisi tegevusvaldkondi: haridus, keskkonnakaitse (sh jäätmekäitlus), linna juhtimine jm üldised teenused, majandus (sh turism), tervishoid.

Sotsiaalse kaitse valdkonna toetuste alla kuuluvad toetused perekondadele ja lastele, puuetega inimestele, eakatele, muudele riskirühmadele, laste ja noorte ning eakate sotsiaalhoolekandeasutustele ning erinevad riiklikud toimetulekutoetused.

Antud toetuste ettemaks ja antud toetuste tagasinõuded

Ettemaksuna antud toetused ja antud toetuste tagasinõuded on kajastatud lisas 5 „Muud nõuded ja ettemaksed“ bilansikirjetel „Muud nõuded ja ettemaksed“. Seisuga 31.12.2023 oli ettemakstud toetusi summas 9 tuhat eurot (2022: 4 tuhat eurot) ning antud toetuste tagasinõudeid 30 tuhat eurot (2022: 57 tuhat eurot).

Toetuste andmise kohustised

Toetuste andmise kohustised on kajastatud lisas 13 „Muud kohustised ja saadud ettemaksed“ bilansikirjel „Muud kohustised ja saadud ettemaksed“. Seisuga 31.12.2023 oli toetuste andmise kohustisi 1096 tuhat eurot (2022: 776 tuhat eurot).

Lisa 19. Muud tegevustulud

	Grupp		Linn	
	2023	2022	2023	2022
Kokku muud tegevustulud	**5 642**	**4 954**	**3 284**	**3 384**
Kasum kinnisvarainvesteeringute müügist (vt lisa 9)	72	93	0	93
Kasum materiaalse põhivara müügist (vt lisa 10)	555	987	554	922
Muud maksu- ja trahvitulud	2 563	1 548	1 539	1 415
sh väärteomenetluse alusel määratud trahvitulud	*844*	*713*	*844*	*713*
Kindlustushüvitised	1 293	956	236	248
Muud tegevustulud	1 159	1 370	955	706

Lisa 20. Tööjõukulud

	Grupp		Linn	
	2023	2022	2023	2022
Kokku tööjõukulud	**-696 745**	**-579 939**	**-434 561**	**-355 471**
Töötasukulud kokku	**-519 750**	**-432 725**	**-324 065**	**-265 239**
Põhikohaga töötajate töötasud	-509 270	-423 561	-315 754	-258 032
sh valitavate ja ametisse nimetatud isikute töötasud	*-1 703*	*-1 487*	*-1 703*	*-1 487*
avaliku teenistuse ametnike töötasud	*-24 349*	*-20 744*	*-24 349*	*-20 744*
nõukogude ja juhatuste liikmete töötasud	*-2 517*	*-2 471*	*0*	*0*
töötajate töötasud	*-480 701*	*-398 859*	*-289 702*	*-235 801*
Ajutiste lepinguliste ja muude isikute töötasud	-10 480	-9 164	-8 311	-7 207
Muud tööjõukulud kokku	**-176 995**	**-147 214**	**-110 496**	**-90 232**
Erisoodustuskulud	-1 545	-1 413	-826	-655
sh õppelaenude kustutamine	*-18*	*-20*	*0*	*-1*
isikliku sõiduvahendi kasutamise hüvitis	*0*	*0*	*0*	*0*
muud erisoodustused	*-1 527*	*-1 393*	*-826*	*-654*
Sotsiaalkindlustusmaks	-170 957	-142 045	-106 896	-87 314
Töötuskindlustusmakse	-4 095	-3 405	-2 566	-2 099
Tulumaks erisoodustustelt	-398	-351	-208	-164

Linna ning linna tütarettevõtjate ja sihtasutuste töötajatest, sh töötajate arvust ning neile arvestatud tasudest, saab põhjalikuma ülevaate majandusaasta aruande punktist 1.1.3 „Töötajaskond“. Nimetatud aruande punktis on avalikustatud ka grupi tegev- ja kõrgema juhtkonna 2023. aasta töötasu ning keskmine töötajate arv.

Lisa 21. Muud tegevuskulud

	Grupp		Linn	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Kokku muud tegevuskulud	**-467 197**	**-436 238**	**-310 537**	**-274 740**
Majandustegevuse kulud liikide lõikes	**-398 060**	**-369 350**	**-261 882**	**-228 207**
Administreerimiskulud	-9 986	-8 387	-7 364	-5 944
Uurimis- ja arendustööd	-1 429	-1 224	-1 375	-1 115
Lähetuskulud	-1 285	-1 314	-1 166	-1 127
Koolituskulud	-4 695	-3 806	-3 237	-2 627
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-61 102	-65 283	-46 051	-47 573
Üürile ja rendile antud kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-5 926	-6 129	-4 326	-4 276
Kasutusrendikulud	-35 788	-32 850	-33 470	-30 495
sh hooned, ruumid ja rajatised	*-27 494*	*-25 401*	*-26 922*	*-24 433*
transpordivahendid	*-1 632*	*-1 464*	*-920*	*-877*
riist- ja tarkvara	*-6 089*	*-5 408*	*-5 255*	*-4 777*
inventar	*-457*	*-505*	*-334*	*-373*
töömasinad ja seadmed	*-116*	*-72*	*-39*	*-35*
Rajatiste majandamiskulud	-68 511	-51 368	-68 554	-51 401
Sõidukite majandamiskulud	-23 515	-36 967	-1 537	-1 324
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-11 539	-10 237	-7 984	-7 257
Inventari majandamiskulud	-12 594	-11 624	-7 946	-7 547
Töömasinate ja seadmete majandamiskulud	-4 502	-3 627	-359	-420
Toiduained ja toitlustusteenused	-22 082	-16 916	-20 067	-15 103
Meditsiinikulud	-75 850	-67 791	-3 458	-3 651
Teavikute ja kunstiesemete kulud	-174	-164	-174	-163
Õppevahendite ja koolituse kulud	-11 972	-11 030	-11 951	-11 031
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	-16 067	-11 080	-15 493	-10 335
Sotsiaalteenused	-7 699	-8 340	-9 877	-10 289
Muud majandamiskulud	-23 344	-21 213	-17 493	-16 529
Muud kulud	**-69 137**	**-66 888**	**-48 655**	**-46 533**
Maksu-, lõivu- ja trahvikulud	-67 326	-66 260	-47 024	-46 248
sh käibemaksukulu kaupade ja teenuste soetustelt	*-50 019*	*-43 345*	*-37 194*	*-31 400*
käibemaksukulu põhivara soetustelt	*-14 864*	*-19 079*	*-9 732*	*-14 792*
muud	*-2 443*	*-3 836*	*-98*	*-56*
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	-456	-251	-428	-230
Muud tegevuskulud	-1 355	-377	-1 203	-55
sh kahjutasud, viivised, muud	*-1 355*	*-200*	*-1 203*	*-55*

Rendikulu kasutusrendilepingute mittekatkestavatest tuleviku rendimaksetest

	Grupp		Linn	
	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku tulevaste perioodide rendikulu katkestamatutest rendilepingutest	**117 550**	**117 840**	**116 995**	**116 089**
sh järgmisel majandusaastal	*23 870*	*23 352*	*23 707*	*22 729*
1. kuni 2. aastal	*9 171*	*8 890*	*9 003*	*8 287*
2. kuni 3. aastal	*8 505*	*8 460*	*8 388*	*7 935*
3. kuni 4. aastal	*7 704*	*7 671*	*7 668*	*7 671*
4. kuni 5. aastal	*7 494*	*7 136*	*7 458*	*7 136*
peale 5. aastat	*60 806*	*62 331*	*60 771*	*62 331*

Kasutusrendilepingud, millest tulenevad suuremad mittekatkestatavad tuleviku rendimaksed, on järgmised:

- Skanska AS-iga 2007. aastal sõlmitud lepingu kohaselt rajati Tallinna elamuehitusprogrammi „5000 eluaset Tallinnasse" raames Loopealse elamurajoon, kus valmis 10 elamut. Linna ja erapartneri vahel on sõlmitud 30 aastane rendileping, millest tulenevalt on arvestatud seisuga 31.12.2023 järgmiste perioodide mittekatkestatavateks rendimakseteks 41 020 tuhat eurot (31.12.2022: 40 614 tuhat eurot).
- Elamuehitusprogrammi raames sõlmiti lepingud ka OÜ-ga Raadiku Arendus. 2007. aastal sõlmitud lepingu kohaselt võttis linn 20 aastaks rendile aadressil Raadiku 8 asuva kinnistu 9 korterelamut. 2011. aastal valmisid viimased 3 elamut. Sõlmitud lepingu järgi on arvestatud seisuga 31.12.2023 järgmiste perioodide mittekatkestatavateks rendimakseteks 12 552 tuhat eurot (31.12.2022: 11 872 tuhat eurot).
- 2010. aastal tegi OÜ Kooliarendus tervikremondi neljas linna üldhariduskoolis (Tallinna Liivalaia Gümnaasium, Tallinna Õismäe Gümnaasium, Tallinna Humanitaargümnaasium ja Tallinna Järveotsa Gümnaasium), mis võeti linna poolt seejärel 30 aastaks üürile. Seisuga 31.12.2023 on arvestatud järgmiste perioodide mittekatkestatavateks rendimakseteks 44 272 tuhat eurot (31.12.2022: 43 799 tuhat eurot).
- 2011. aastal tegi K&L Arendus OÜ tervikremondi kahes linna üldhariduskoolis (Tallinna Kuristiku Gümnaasium ja Tallinna Läänemere Gümnaasium), mis võeti linna poolt 20 aastaks üürile ja kahes linna lasteaias (Tallinna Lasteaed Vikerkaar ja Kolde Lasteaed), mis võeti linna poolt 15 aastaks üürile. Selle tulemusena on arvestatud seisuga 31.12.2023 järgmiste perioodide mittekatkestatavateks rendimakseteks 14 002 tuhat eurot (31.12.2022: 15 416 tuhat eurot).

Lisa 22. Intressikulud ja muud finantskulud

	Grupp		Linn	
	2023	2022	2023	2022
Kokku intressikulud ja muud finantskulud	**-9 646**	**-4 425**	**-8 582**	**-3 736**
Võlakirjadelt ja muudelt võlainstrumentidelt	-1 185	-726	-1 184	-724
Võetud laenudelt	-6 850	-802	-6 474	-772
Kapitalirendilt	-298	-139	0	0
Teenuste kontsessioonikokkulepete alusel (vt lisa 24)	-919	-2 230	-919	-2 230
Diskonteeritud pikaajalistelt kohustistelt	-387	-518	0	-3
Muud intressi- ja finantskulud	-7	-10	-5	-7

Lisa 23. Bilansivälised kohustised

Bilansiväliselt peetakse arvestust ehitus- ja rekonstrueerimistööde, samuti muude põhivara soetamiseks sõlmitud lepingute kohta, mida ei ole bilansis kohustisena arvele võetud. Seisuga 31.12.2023 on nimetatud lepingute raames tegemata ehitustöid ja saamata põhivara summas 62 855 tuhat eurot (31.12.2022: 149 209 tuhat eurot).

Suuremad sõlmitud ehitus- ja rekonstrueerimistööde ning muud põhivara soetamise lepingud on järgmised:

Tööde teostaja	Lepingu objekt, selgitus	Tööde lõpp-tähtaeg	Lepingu summa	Ehitustööde ja tarnete saldod 31.12.2023	
				sh teos-tatud	sh teos-tamata
Tallinna linn (Kultuuri- ja Spordiamet)					
Ehitus5Eco OÜ	Tallinna Linnateatri IX kvartali rekonstrueerimine	2024	24 483	20 021	4 462
Rock Distribution SIA	"Procurement of stage machinery for the IX quarter of Tallinn City Theatre"	2024	3 557	243	3 314
Tarrest LT OÜ	Tallinna Mustpeade maja tehnosüsteemide rekonstrueerimistööd	2024	1 129	19	1 110
OÜ Pult	Tallinna Linnamuuseumi ekspositsioonide uuendamine kliimavitriinidesse	2024	780	0	780
AS Atea	RFID-põhise iseteeninduse terviklahenduse hankimine	2025	1 085	345	740
SCANIA Eesti AS	Tallinna Keskraamatukogule raamatukogubussi soetamine	2024	635	0	635
Tallinna linn (Linnavaraamet)					
OÜ Fund Ehitus	Tallinna Männiku Lasteaed ehitus	2024	6 765	1 192	5 573
OÜ Astlanda Ehitus	Tallinna Lasteaed Männimudila ehitus	2024	5 943	444	5 499
RAMM Ehituse Osaühing	Lasteaia Maasikas ehitamine	2024	7 527	4 608	2 919
osaühing VANALINNA EHITUS	Tallinna Magdaleena Lasteaed ehitus	2024	4 165	2 175	1 990
1PARTNER Ehitus OÜ	Tallinna Kunstikooli renoveerimine (Kevade tn 4)	2024	3 979	2 240	1 739
osaühing AB Ansambel	Jakob Westholmi Gümnaasiumi juurdeehituse projekteerimine	2025	691	95	596
OÜ inphysica technology/KUU OÜ	Lasteaed Päikene ja Pääsupesa projekteerimine	2025	500	0	500
Tallinna linn (Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet)					
LEONHARD WEISS OÜ	Tondi tänava raudteeülesõidu eritasandilise riste rajamine	2024	9 093	3 032	6 061
Aktsiaselts Merko Ehitus Eesti	Vanasadama ja Rail Balticu Ülemiste reisiterminali ühendava trammiliini projekteerimine ja rajamine	2025	38 158	31 708	6 450
INF INFRA OÜ	Paldiski mnt raudteeviadukti kõrvale jälakäijate ja ratturite tunneli projekteerimine ning rajamine	2025	1 880	45	1 835
AS EG Ehitus	Tallinna Loomaaia Tiigrioru ehitustööd	2024	6 353	5 074	1 279
Aktsiaselts KH Energia - Konsult	Tänavavalgustite vahetus LED valgustite vastu Kakumäe ja Pirita	2024	1 223	0	1 223
LEONHARD WEISS OÜ	Tänavavalgustite vahetus LED valgustite vastu Kristiine ja Mustamäe	2024	1 188	0	1 188
Enersense Aktsiaselts/ Kagu Elekter OÜ	Tänavavalgustite vahetus LED valgustite vastu Nõmme	2024	772	0	772
EXTERY OÜ	Linnamööbli soetamine	2024	543	0	543
Ehitus ja Masinad AS	L. Koidula tänava (j. Poska tn - L. Koidula tn 34a) rekonstrueerimine	2024	500	0	500
Sihtasutus Tallinna Haigla Arendus					
ATIproject SRL	Tallinna Haigla projekteerimine	2024	8 422	6 462	1 960
Eesti Energia AS	Võrgu lisateenus	2024	107	0	107
Sihtasutus Tallinna Lastehaigla					
OÜ Weissmed	Operatsioonilambi soetamine	2024	34	0	34
Medivar OÜ	Otorinolarüngoloogia töökoha soetamine	2024	30	0	30
OSAÜHING HANSA MEDICAL	Kuvöösi ost	2024	45	0	45

Lisa 24. Teenuste kontsessioonikokkulepped

Linn on sõlminud teenuste kontsessioonikokkuleppeid kooli- ja lasteaia hoonete renoveerimise eesmärgil nii kasutusrendi kui ka kapitalirendi tingimustel.

Teenuste kontsessioonikokkulepped kasutusrendi tingimustel

Aastatel 2010−2011 sõlmis linn koolihoonete ja lasteaedade renoveerimiseks OÜ Kooliarendus ja K&L Arendus OÜ-ga 8 teenuste kontsessioonilepingut, mida kajastatakse linna aruandes kui kasutusrenti.

OÜ-ga Kooliarendus sõlmis linn lepingud 4 koolihoone renoveerimiseks: Tallinna Humanitaargümnaasium, Järveotsa Gümnaasium, Õismäe Gümnaasium ja Südalinna Kool. Lepingud kehtivad aastani 2039.

K&L Arendus OÜ-ga on linnal sõlmitud lepingud 2 koolihoone ja 2 lasteaia renoveerimiseks, milleks on: Kuristiku Gümnaasium, Läänemere Gümnaasium ning Lasteaed Vikerkaar ja Kolde Lasteaed. Lepingud kehtivad koolidel kuni 2031. aastani ja lasteaedadel kuni 2026. aastani.

Rendikulu mittekatkestavatest rendilepingutest on esitatud lisas 21 "Muud tegevuskulud" ja teenuste kontsessioonilepingutest tulenevad kohustised lisas 15 „Võlakohustised“. Hoonete haldamisega seotud tekkepõhised kulud olid 4 895 tuhat eurot (2022: 4 690 tuhat eurot) ja makstud kasutusrendimaksed olid 4 731 tuhat eurot (2022: 4 362 tuhat eurot).

Teenuste kontsessioonikokkulepped kapitalirendi tingimustel

Aastatel 2005–2008 sõlmis linn koolihoonete renoveerimiseks erapartneritega 16 teenuste kontsessioonilepingut. Kuus lepingut Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsiga on lõpetatud. Hetkel kehtivad veel 10 koolihoone renoveerimislepingut Vivatex Holding OÜ-ga ja Osaühinguga BCA Center.

Lepinguperioodi alguses seadis linn erapartnerite kasuks kinnistute hoonestusõigused. Erapartneri kohustuseks oli renoveerida koolihooned linna seatud nõuete järgi ning anda need seejärel linnale üürile. Erapartneril tuleb lepinguperioodi jooksul tagada hoonete vastavus esitatud nõuetele ja pakkuda kokku lepitud mahus haldus-, hooldus-, remondi- ja teisi sarnaseid teenuseid.

Vivatex Holding OÜ ja Osaühing BCA Center lepingute kohaselt ei ole haldus-, hooldus-, remondi- jmt perioodikulude õiglast väärtust üürimaksetes eristatud, mistõttu koostas linn maksete jaotuse analüüsi, milles on lähtutud teadaolevatest turuhindadest ja nende alusel hinnangust ehitus- ja rekonstrueerimistööde ning opereerimis- ja lisateenuste hindade võimaliku jaotuse kohta. Seega on Vivatex Holding OÜ ja Osaühing BCA Center lepingute raames tehtud rekonstrueerimistööd linna bilansis varana arvele võetud õiglases väärtuses. Arvestustes on kasutatud alternatiivseid intressimäärasid.

Kontsessioonikokkulepete alusel arvestatud tekkepõhised kulud ja makstud rahavood

	Saldo 31.12.2023	Saldo 31.12.2022
Kokku arvestatud tekkepõhised kulud ja makstud rahavood	**8 099**	**8 435**
Hoonete haldamisega seotud kulu	5 574	4 803
Intress (vt lisa 22)	919	2 230
Hoonete amortisatsioon	1 606	1 402
Makstud rahavood	**8 234**	**8 344**

Kontsessioonikokkulepete alusel rekonstrueeritud põhivara ja lepingutingimused (lepingute periood 2006-2036)

Tööde teostaja ja rekonstrueeritav objekt	Intressimäär	Investeeringu üldmaksumus	Rendikohustised				Tuleviku tagasimaksed		
			Saldo 31.12.22	Tasutud 2023	Korrigeerimine* 2023	Saldo 31.12.23	1 aasta jooksul	2–5 aasta jooksul	Üle 5 aasta
Kokku kontsessioonilepingute kohustised		**44 219**	**44 235**	**-1 740**	**5 019**	**47 514**	**1 600**	**6 930**	**38 984**
Vivatex Holding OÜ		**23 390**	**27 055**	**-910**	**0**	**26 145**	**934**	**3 987**	**21 224**
Pelgulinna Gümnaasium	2,60%	6 335	6 989	-256	0	6 733	262	1 121	5 350
Tallinna 32. Keskkool	2,60%	5 173	5 885	-188	0	5 697	193	822	4 682
Tallinna Kristiine Gümnaasium	2,60%	4 343	4 861	-167	0	4 694	172	734	3 788
Tallinna Laagna Gümnaasium	2,60%	5 279	6 408	-215	0	6 193	221	942	5 030
Kalamaja Põhikool	2,60%	2 260	2 912	-84	0	2 828	86	368	2 374
Osaühing BCA Center		**20 829**	**17 180**	**-830**	**5 019**	**21 369**	**666**	**2 943**	**17 760**
Karjamaa Gümnaasium	3,95%	3 900	3 200	-140	804	3 864	117	515	3 232
Haabersti Vene Gümnaasium	3,95%	5 008	4 110	-171	1 234	5 173	146	644	4 383
Tallinna Sikupilli Keskkool	3,95%	3 891	3 193	-149	900	3 944	122	537	3 285
Tallinna Nõmme Gümnaasium	3,95%	2 325	1 933	-73	512	2 372	63	281	2 028
Tallinna Ühisgümnaasium	3,95%	5 705	4 744	-297	1 569	6 016	218	966	4 832

*2023. aastal leppisid linn ja Osaühing BCA Center kokku koolihoonete kontsessioonilepingu muudatustes. Muudatuste tulemusel fikseeriti hoonestusõiguse tähtaja saabumisel kinnistute oluliseks osaks muutuvate ehitiste eest erapartnerile makstava hüvitise piirmäär (lõpumakse ülemmäär) ning vähendati linna makstavat üüri 11% võrra. Lepingute muutmise tulemusel hinnati ümber lepingute põhivara komponent ja samas summas, s.o 5 019 tuhat eurot, korrigeeriti ka pikaajalist kohustist. Samuti hinnati ümber kohustiste intressimäär 3,95%-ks, seni kasutatud intressimäärad olid vahemikus 8-9%.

Lisa 25. Tingimuslikud kohustised

Tingimuslik tulumaksu kohustis

Konsolideerimisgruppi kuuluvatel äriühingutel on seisuga 31.12.2023 jaotamata kasumit kokku summas 14 408 tuhat eurot (31.12.2022: 34 593 tuhat eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustise summa, mis kaasneb kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel on 2 882 tuhat eurot (31.12.2022: 6 918 tuhat eurot). Tingimuslik tulumaksu kohustis on arvestatud alljärgnevate äriühingute jaotamata kasumist:

- Aktsiaselts Tallinna Arendused 968 tuhat eurot;
- Osaühing Tallinna Perearstikeskus 176 tuhat eurot;
- Aktsiaselts Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus 1 738 tuhat eurot.

Informatsioon laenude tagatiste, garantiide ja panditud varade kohta

Linna pangalaenude tagatiseks on linna iga-aastased laekumised.

Sihtasutus Tallinna Lastehaigla on seadnud kinnistule Ravi tn 27 hüpoteegi summas 111 tuhat eurot. Panditud maa soetusmaksumus on 95 tuhat eurot.

Linn on sõlminud Luminor Bank AS-iga garantii andmise lepingu summas 21 tuhat eurot. Pangagarantii on esitatud Keskkonnaametile Tallinna Jäätmekeskuse ohtlike jäätmete taaskasutamise ja kõrvaldamise keskkonnaloa taotlemiseks vastavalt jäätmeseaduse § 98^5 lg 1 p 2.

Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla laenu tagatiseks on panditud põhivara jääkmaksumuses 10 173 tuhat eurot.

Lisa 26. Tehingud seotud osapooltega

Grupil on toimiv sisekontrollisüsteem (vt aruande punkti 1.4.1 „Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi korraldamisel“). Linna sisekontrolöri teenistus annab hinnangu nii linna asutuste kui ka linna valitseva mõju all olevate äriühingute ja sihtasutuste ning linna asutatud mittetulundusühingute sisekontrolli tõhususele, aruandluse usaldusväärsusele ja tegevuse tulemuslikkusele, et saada piisav kindlustunne linna vahendite seadusliku ja tulemusliku kasutamise kohta. Peamiseks eesmärgiks on korruptsiooni ennetamine, kuid olulist tähelepanu pööratakse ka tegevuste kontrollile. Olulisemateks meetmeteks on huvide konflikti vältimine, tegevuste läbipaistvuse tagamine ja teadlikkuse kasvatamine. Linna ametiasutuste ja hallatavate asutuste juhte on koolitatud korruptsiooni ja seotud isikute teemal ning neile on selgitatud, et korruptsiooni ükski vorm ei ole aktsepteeritav ning on vastuolus ametniku eetiliste tõekspidamistega. Korruptsiooni ennetamiseks on välja töötatud info- ja juhendmaterjale.

Vastavalt avaliku sektori finantsarvestuse juhendi (edaspidi üldeeskiri) § 49^1 lõikele 1 avaldatakse avaliku sektori üksuste aastaaruandes informatsioon üksnes selliste seotud isikutega tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele. Grupi aruandes ei kuulu avalikustamisele nt riigihanke tulemusel või üldiste hinnakirjade alusel seotud isikutega tehtud tehingud, samuti seotud isikutele antud toetused, kui nende andmine otsustati avaliku taotlusvooru kaudu või kui tegemist on linna universaaltoetusega jne.

Juhul kui avaliku sektori üksus on teinud aastaaruandes avalikustamisele kuuluvaid tehinguid seotud isikutega, tuleb need üldeeskirja § 49^1 lõike 3 kohaselt kajastada juba aasta jooksul, Rahandusministeeriumile esitatavas saldoandmikus, märkides vastavad tehingud spetsiaalse tehingupartneri koodiga. Grupi saldoandmikes ei ole aruandeaastal mitte ükski aruandekohustuslane nimetatud tehingupartneri koodiga saldosid kajastanud.

Linna asutuste juhid esitasid aruandeaasta kohta deklaratsiooni „Asutuse juhi deklaratsiooni seotud isikute vahel toimunud tehingute kohta“, milles juht kinnitab, et kõik tehingud seotud isikutega on toimunud vastavalt õigusaktidele, turutingimustele ja/või linna üldiste nõuete kohaselt. Aruandeaastal esitatud deklaratsioonide õigsust kinnitab omakorda asjaolu, et linna sisekontrolöri teenistus ei ole tuvastanud oma töö käigus seotud isikutega tehtud 2023. aasta tehinguid, mis tuleks avalikustada käesolevas aruandes.

Eeltoodut arvesse võttes, konsolideerimisgruppi kuuluvate linnaasutuse, sihtasutuste ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmetel ning nende lähedastel pereliikmetel puudusid 2023. aastal olulised tehingud, mida raamatupidamise aastaaruande käesolevas lisas avalikustada. Nõukogude ja juhatuste liikmete töötasude kohta vt lisa 20 „Tööjõukulud“ ja aruande punktis 1.1.3 „Töötajaskond“.

Lisa 27. Konsolideerimata finantsaruanded

Konsolideerimata bilanss

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa
Varad			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	68 076	77 243	*2*
Finantsinvesteeringud	6 716	7 001	*3*
Maksu- ja trahvinõuded	56 739	53 641	
Muud nõuded (sh liisingnõuded) ja ettemaksed	74 111	41 809	*5*
Varud	48	40	
Käibevara kokku	***205 690***	***179 734***	
Põhivara			
Osalused valitseva mõju all olevates üksustes ning sidusüksutes	215 228	143 905	*7, 8*
Muud nõuded (sh liisingnõuded) ja ettemaksed	40 490	51 729	*5*
Kinnisvarainvesteeringud	36 077	35 341	*9*
Materiaalne põhivara	1 414 532	1 324 380	
Immateriaalne põhivara	741	1 040	
Põhivara kokku	***1 707 068***	***1 556 395***	
Varad kokku	**1 912 758**	**1 736 129**	
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad hankijatele	54 273	47 416	
Võlad töövõtjatele	57 828	47 817	
Maksu- ja trahvikohustised ning saadud ettemaksed	18 952	15 797	*12*
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	9 719	11 672	
Eraldised	0	17	
Võlakohustised	21 809	21 582	
Lühiajalised kohustised kokku	***162 581***	***144 301***	
Pikaajalised kohustised			
Võlakohustised	272 032	239 189	
Pikaajalised kohustised kokku	***272 032***	***239 189***	
Kohustised kokku	**434 613**	**383 490**	
Netovara			
Akumuleeritud ülejääk	1 354 262	1 315 826	
Aruandeperioodi tulem	123 883	36 813	
Netovara kokku	**1 478 145**	**1 352 639**	
Kohustised ja netovara kokku	**1 912 758**	**1 736 129**	

Konsolideerimata tulemiaruanne

	2023	2022	*Lisa*
Tegevustulud			
Maksud	706 588	643 935	
Müüdud tooted ja teenused	101 414	96 313	*17*
Saadud toetused	251 909	202 343	
Muud tegevustulud	3 284	3 384	*19*
Tegevustulud kokku	**1 063 195**	**945 975**	
Tegevuskulud			
Antud toetused	-214 154	-236 733	
Tööjõukulud	-434 561	-355 471	*20*
Muud tegevuskulud	-310 537	-274 740	*21*
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-57 212	-52 017	
Tegevuskulud kokku	**-1 016 464**	**-918 961**	
Aruandeperioodi tegevustulem	**46 731**	**27 014**	
Finantstulud ja -kulud			
Intressikulud	-8 577	-3 729	*22*
Tulem osalustelt	80 856	10 253	
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	2 808	2 688	
Muud finantstulud ja -kulud	2 065	587	*22*
Finantstulud ja -kulud kokku	**77 152**	**9 799**	
Aruandeperioodi tulem	**123 883**	**36 813**	

Konsolideerimata rahavoogude aruanne (kaudsel meetodil)

	2023	2022
Rahavood põhitegevusest		
Aruandeperioodi tegevustulem	46 731	27 014
Korrigeerimised		
Põhivara amortisatsioon, allahindlus ja mahakandmine	57 212	52 017
Põhivara soetusega kaasnev käibemaksukulu	9 732	14 792
Kasum/kahjum põhivara müügist	-554	-1 015
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-41 217	-24 153
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13 879	46 326
Käibevara netomuutus	-3 819	-10 181
Kohustiste netomuutus	14 470	18 688
Rahavood põhitegevusest kokku	**96 434**	**123 488**
Rahavood investeerimisest		
Tasutud põhivara eest (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)	-145 279	-111 809
Laekunud põhivara müügist (v.a finantsinvesteeringud ja osalused)	841	1 766
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	7 662	21 081
Tasutud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-15 436	-53 881
Laekunud antud laenude tagasimakseid	12 128	7 346
Laekunud dividendid	9 661	9 957
Laekunud intressid ja muud finantstulud	4 995	700
Rahavood investeerimisest kokku	**-125 428**	**-124 840**
Rahavood finantseerimistegevusest		
Tasutud võlakirjade lunastamisel	-8 941	-8 940
Laekunud laenud	50 000	30 000
Laenude tagasimaksed	-11 268	-7 270
Tagasi makstud kontsessioonilepingute alusel	-1 740	-1 312
Makstud intressid ja muud finantskulud	-8 224	-3 358
Rahavood finantseerimisest kokku	**19 827**	**9 120**
Puhas rahavoog	**-9 167**	**7 768**
Raha ja selle ekvivalendid perioodi algul	**77 243**	**69 475**
Raha ja selle ekvivalentide muutus	**-9 167**	**7 768**
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpul	**68 076**	**77 243**

Konsolideerimata netovara muutuste aruanne

	Saldo 31.12.2021	Muutused 2022	Saldo 31.12.2022
Akumuleeritud tulem	**1 310 772**	**41 867**	**1 352 639**
Põhivara ümberhindlus (munitsipaliseerimine)		5 054	
Aruandeperioodi tulem		36 813	
Kokku	**1 310 772**	**41 867**	**1 352 639**

	Saldo 31.12.2022	Muutused 2023	Saldo 31.12.2023
Akumuleeritud tulem	**1 352 639**	**125 506**	**1 478 145**
Põhivara ümberhindlus (munitsipaliseerimine)		1 623	
Aruandeperioodi tulem		123 883	
Kokku	**1 352 639**	**125 506**	**1 478 145**

Lisa 28. Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Eelarve täitmise aruanne on raamatupidamise seaduse § 41 alusel üks raamatupidamise aastaaruande täiendavaid aruandeid. Eelarve täitmise aruanne on koostatud ja struktureeritud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud nõuetest lähtuvalt. Eelarve koosneb kuuest osast: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus, likviidsete varade muutus ning nõuete ja kohustuste saldode muutus Aruandes on eelnimetatud jaotuse alusel esitatud andmed esialgse eelarve, lõpliku eelarve ja eelarve täitmise kohta. Esialgne eelarve on linnavolikogu 15. detsembri 2022 määrusega nr 21 kinnitatud Tallinna linna 2023. aasta eelarve. Lõplik eelarve on eelarveaasta jooksul linnavolikogu ja linnavalitsuse õigusaktidega tehtud muudatustega korrigeeritud eelarve[32].

2023. aasta esialgse ja lõpliku eelarve olulised vahed

Lisaeelarve

Eelarveaastal võttis Tallinna linnavolikogu vastu kaks lisaeelarvet, millega täpsustati nii esialgse eelarve põhitegevuse tulusid ja kulusid kui ka investeerimistegevuse tulusid ja kulutusi.

Põhitegevuse tulud suurenesid 63 160 tuhande euro võrra, sellest linna eelarve suurim tuluallikas üksikisiku tulumaks suurenes täpsustatud prognooside alusel 25 000 tuhande euro võrra tingituna eeldatust parematest tööturu ja -hõive näitajatest. Tulu linna asutuste kaupade ja teenuste müügist suurenes 11 245 tuhande euro võrra, mis tulenes põhiliselt riigile osutatavate teenuste mahu suurenemisest ja hinnatõusust nii sotsiaal- kui ka tervishoiuasutustes ning elu- ja äriruumide üürnikele vahendatavate kommunaalteenuste hindade tõusust. Saadavad toetused tegevuskuludeks suurenesid 25 744 tuhande euro võrra. Suuremad saadud toetused olid riigieelarve vahenditest: kõrgenenud kuludega toimetulemise ja hooldureformi toetus (toetusfond) ja toetus üldhariduskoolidele Ukrainast saabunud sõjapõgenikest laste Eestis jätkuva haridustee toetamiseks. Põhitegevuse kuludes suurenesid peamiselt hariduse, sotsiaalhoolekande ja tervishoiu ning linnamaastiku valdkonna kulud. Linna eelarvest palka saavatele tugispetsialistidele ja haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordinaatoritele nähti ette täiendavad vahendid töötajate põhitasude diferentseerimiseks 17% ulatuses nende töötasu alammäärast. Täiendavad vahendid kavandati haridusasutustele eestikeelsele õppele üleminekuks. Eakate hoolekandes kavandati eelarvesse riigi toetusfondist saadud vahendite arvelt pikaajalise hooldusreformi läbiviimiseks vajalikud vahendid ning lisaks nähti ette täiendavad vahendid linna poolseks hüvitiseks eakatele hooldekoduteenuse omaosaluse maksmisel. Täiendavad vahendid nähti ette ca 300 suurema puu istutamiseks, mille eesmärgiks on leevendada kuumasaare efekti pakkudes jalakäijatele kohest varju.

Investeerimistegevuse eelarve maht vähenes lisaeelarvetega 26 328 tuhande euro võrra. Põhivara soetuse summa tervikuna vähenes tulenevalt erinevate objektide 2023. aastal tehtavate tööde mahust ja selleks vajalike kulutuste täpsustamisest, arvestades nii riigihangete tulemusi kui ka projektide tegelikku valmimisaega, millest osa nihkus 2024. aastasse.

Linnavalitsuse korraldused

Lisaks lisaeelarvetele täpsustati 2023. aasta eelarvet ka linnavalitsuse õigusaktidega. Tallinna Linnavalitsuse 23. jaanuari 2002 määrusega nr 11 kinnitatud „Ülekantavate kulude järgmisse eelarveaastasse kandmise korra“ punktide 8 ja 9 kohaselt võib järgmisesse eelarveaastasse üle kanda investeeringuid ja neid kulusid, mis on eelarves ülekantavaks määratud. Järgmisesse eelarveaastasse ülekantavaid investeeringuid ja tegevuskulusid võib kasutada üksnes samal otstarbel ning ainult selle eelarveaasta jooksul. 2022. aastast kanti linnavalitsuse korraldusega 2023. eelarveaastasse üle põhitegevuse kulusid summas 13 905 tuhat eurot ja investeerimistegevuse kulutusi summas 60 938 tuhat eurot, mis oli mõeldud alustatud tegevuste jätkamiseks ja lõpuleviimiseks vastavalt projektide elluviimiseks sõlmitud lepingutele ja projektide tegevuskavadele. Ülekantavatest põhitegevuse kuludest moodustasid üle 83% linna tugiteenuste, hariduse ning sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna kulud ja investeerimistegevusest suurimad olid hariduse, kultuuri ning teede ja tänavate valdkonna kulutused.

Tallinna Linnavolikogu 15. detsembri 2022 määruse nr 21 „Tallinna linna 2023. aasta eelarve” § 2 punkti 1 alusel on linnavalitsusel lubatud kinnitada Tallinna linnale antud riigieelarve toetuste, lepingute alusel linnale eraldatud vahendite ja saadud annetuste jaotus ametiasutuste, eelarvepositsioonide ning vajadusel majandusliku sisu lõikes pärast vastavate riigi õigusaktide vastuvõtmist, lepingute sõlmimist või annetuse saamist. Esialgu oli linnavolikogu kinnitatud Tallinna 2023. aasta eelarves saadavaid toetusi põhitegevuse kulude katteks kavandatud 171 274 tuhat eurot ja investeerimistegevuseks 22 519 tuhat eurot. Eelarveaasta jooksul korrigeeriti saadavaid toetusi nii lisaeelarvete kui ka linnavalitsuse korraldustega ning täpsustati saadavate toetuste majanduslikku sisu. Selle tulemusena suurenesid saadavad toetused tegevuskuludeks 45 740 tuhande euro võrra ja saadavad toetused investeerimistegevuseks 14 926 tuhande euro võrra. Kavandatud saadavatest toetustest moodustasid üle poole riigieelarvest saadavad toetused hariduskuludeks (õpetajate, direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukuludeks, õppevahendite, koolituse ja koolilõuna toetuseks, huvihariduse ja huvitegevuse toetuseks, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetuseks ja tõhustatud tuge vajavate õpilaste toetamiseks) ja toimetulekutoetuse maksmiseks.

[32] Tallinna Linnavolikogu 15. juuni 2023 määrus nr 12 „Tallinna linna 2023. aasta lisaeelarve“ ja 16. novembri 2023 määrus nr 22 „Tallinna linna 2023. aasta teine lisaeelarve“;
Tallinna Linnavalitsuse 17. mai 2023 korraldus nr 448 „Tallinna linna 2022. aasta eelarves ülekantavaks määratud kulutuste ülekandmine 2023. eelarveaastasse“ ja 31. mai 2023 korraldus nr 502 „Tallinna linna 2023. aasta eelarves tööjõukulude reservis ette nähtud vahendite jaotus“;
Tallinna Linnavalitsuse 22. märtsi 2023 korraldus nr 273 „Tallinna linnale 2023. aastal antud toetuste I jaotus“ ja 14. veebruari 2024 korraldus nr 127 „Tallinna linnale 2023. aastal antud toetuste II jaotus ning eelarve täpsustamine vastavalt linnavalitsusele antud volitusele“.

Lõpliku eelarve ja eelarve täitmise vahed

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt peab omavalitsusüksuse eelarve põhitegevuse tulemi lubatav väärtus aruandeaasta lõpu seisuga olema null või positiivne. Nimetatud tingimus täideti nii kinnitatud eelarves, lõplikus eelarves kui ka eelarve täitmises. Linna eelarve põhitegevuse tulemiks kujunes 86 568 tuhat eurot, mis on 50 159 tuhat eurot enam kui lõplikus eelarves kavandatud. Põhitegevuse tulemit mõjutas nii 8 399 tuhande euro võrra põhitegevuse tulude eelarve planeeritust suurem täitmine kui ka 41 760 tuhande euro võrra põhitegevuse kulude eelarve kavandatust väiksem täitmine.

Põhitegevuse tulud

Alljärgnevalt on esitatud lõpliku eelarve ja eelarve täitmise võrdlus.

Eelarve põhitegevuse tulude täitmiseks kujunes 1 026 269 tuhat eurot, mis on 0,8% ehk 8 399 tuhande euro võrra enam kui eelarves kavandatud.

Põhitegevuse tuludest 68,9% moodustasid maksutulud.

Üksikisiku tulumaksu saadi 665 578 tuhat eurot, mis on 2,4% ehk 15 878 tuhande euro võrra enam kui lõplikus eelarves planeeritud. Tulumaksu prognoositust parema laekumise põhjus oli oodatust väiksem majanduslangus ning prognoositust kiirem palgakasv. Tallinna elanike kiiret palgakasvu vedasid IT- ja tehnoloogiasektori ning panganduse ja kindlustuse valdkond.

Maamaksutulu saadi 25 705 tuhat eurot, mis on 1,2% ehk 305 tuhande euro võrra enam eelarves kavandatust. Kohalikke makse saadi 15 313 tuhat eurot, mis on 7,3% enam eelarves kavandatust, sealhulgas teede ja tänavate sulgemise maksu (19,4%), reklaamimaksu (8,7%) ja parkimistasu (2,9%), seda eelkõige tulenevalt konservatiivsematest prognoosidest.

Asutuste kaupade ja teenuste müügist saadi tulu kokku 106 244 tuhat eurot, mis on 2,5% ehk 2 743 tuhande euro võrra vähem eelarves kavandatust. Suurim alatäitmine oli sotsiaalvadkonnas rehabilitatsiooniteenuse ja linna asutuste poolt vahendatavate eluruumide kommunaalteenuste müügist saadava tulu osas, tulenevalt liiga optimistlikust tulude prognoosist.

Tegevuskuludeks saadi toetusi kokku 210 692 tuhat eurot, mis on 2,9% ehk 6 323 tuhande euro võrra vähem eelarves kavandatust. 2023. aasta eelarvesse kavandatud kulud kantakse seoses tegevuskavade täpsustumisega osaliselt üle 2024. eelarveaastasse, mistõttu kajastatakse ka projektide elluviimiseks eraldatavad toetused tulude-kulude vastavuse printsiibi alusel 2024. aasta täitmises.

Muude tegevustulude täitmine oli 2 736 tuhat eurot, mis on 9,5% ehk 237 tuhande euro võrra enam kui eelarves kavandatud. Planeeritust enam saadi nii loodusvarade kasutusõiguse tasu, leppetrahve, kindlustushüvitisi kui ka muid erakorralisi tulusid.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude täitmiseks kujunes kokku 939 701 tuhat eurot ehk 95,7% eelarves kavandatust. Kasutamata kulusid jäi 41 760 tuhat eurot, millest 9 354 tuhande euro ulatuses kavandatakse kulusid üle kanda 2024. eelarveaastasse ja 3 986 tuhande euro ulatuses on tegu linna reservide ja reservfondide suunamata jääkidega. Ülejäänud kulude alatäitmise puhul oli tegu linna asutuste prognoositust väiksemate kuludega.

Linna eelarves tegevuskulude koosseisus planeeritud kulutuste reservide kasutamise täitmine kajastatakse tehingu majanduslikust sisust lähtudes muudes tegevuskuludes või põhivara soetustes.

Investeerimistegevus

Põhivara soetusteks tehti kulutusi summas 147 605 tuhat eurot, mis on 101 858 tuhande euro võrra vähem eelarves kavandatust. Mitmete 2023. aastal alustatud tegevuste jätkamiseks ja lõpuleviimiseks kavandatakse vastavad kulutused üle viia 2024. eelarveaastasse. Tööde viibimise ja kulutuste ülekandmise põhjuseid on mitmesuguseid, näiteks detailplaneeringute ja kooskõlastuste planeeritust pikemaajaline menetlemine, lisanõuete ja -tingimuste esitamine projekteerimistöödele, riigihangete ebaõnnestumine ja vaidlustamisest tingitud ehitusperioodi pikenemine, täiendavate uuringute vajadus või ettenägematute tööde lisandumine. Teede ja tänavate rekonstrueerimistööde valmimise tähtajad pikenesid eeskätt projekteerimise ajamahukuse tõttu.

Põhivara soetamiseks saadi sihtfinantseerimist 40 091 tuhat eurot ehk 2 646 tuhande euro võrra eelarves kavandatust enam. Ületäitmine on eeskätte seotud asjaoluga, et Tallinna linnale eraldati erinavaid toetuseid 2022. aastal, mille arvelt planeeritud kulutused kanti osaliselt üle 2023. eelarveaastasse, sh suuremad toetused olid Tallinna Linnateatri arendusprojekt, Vana-Kalamaja tänava rekonstrueerimine, Ülemiste terminali ja Vanasadama vaheline trammitee. 2022. aastal eraldatud toetus kajastati tulude-kulude vastavuse printsiibi kohaselt 2023. aasta tulude täitmises.

Linnaeelarvest põhivara soetusteks antavaks sihtfinantseerimiseks oli planeeritud 18 515 tuhat eurot, kuid täitmiseks kujunes 13 879 tuhat eurot ehk 75%. Alatäitmine on põhjustatud asjaolust, et Tallinna haigla projekteerimiseks ja ehituseks planeeritud toetust Sihtasutusele Tallinna Haigla Arendus ei eraldatud kavandatud mahus seoses asjaoluga, et tegelikult teostati Tallinna haigla projekteerimistöid planeeritust oluliselt väiksemas mahus.

Linna finantstulu saadi 14 687 tuhat eurot, mis on 20% ehk 2 443 tuhande euro võrra vähem eelarves kavandatust enam. Ületäitmine seoses deposiidi intressituluga, mida pikka aega ei ole olnud ja varasematel aastatel linna äriühingutele antud laenult saadud intressitulu kasvu tõttu.

Linna finantskulude täitmiseks kujunes 8 582 tuhat eurot ehk 168 tuhat eurot kavandatust enam seoses kasvanud intressimääradega.

Finantseerimistegevus

Investeerimistegevuse finantseerimiseks kavandati laenu võtta 90 000 tuhat eurot, kuid lähtudes tegelikust vajadusest võttis linn 2023. aastal kokku laenu 50 000 tuhat eurot. Lisaks kajastub kohustustes linna laen 241 tuhat eurot Tallinna Kiirabile kiirabiautode ja meditsiiniseadmete soetamiseks.

Linna laenude ja võlakirjade tagasimakseid tehti eelarves kavandatud mahus 22 226 tuhat eurot.

Likviidsed varad

2023. aasta eelarves kavandati likviidsete varade vähenemist kokku 109 366 tuhande euro võrra, kuid põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse tulemusena vähenesid likviidsed varad 9 166 tuhande euro võrra. Likviidsete varade muutust mõjutasid eelarves kavandatust väiksemad põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulutused summas 148 086 tuhat eurot. Sellest suurema osa moodustavad 2023. aastal lõpetamata projektide ja investeeringuobjektide kulutused, mis on kavandatud üle kanda 2024. eelarveaastasse.

Eelarve täitmise aruandes ja konsolideerimata tulemiaruandes esitatud arvnäitajate vahed on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 18. Vahed eelarve täitmise aruande (punkt 2.5) ja konsolideerimata tulemiaruande (punkt 2.6 lisa 27) vahel

	Eelarve täitmise aruanne	Tulemi-aruanne	Vahe	Selgitused vahede kohta	
Tegevustulud (+)	**1 067 154**	**1 063 195**	**3 959**	**Sh sisekäive**	**8 409**
Põhitegevuse tulud	1 026 269			**Sh mitterahalised tehingud**	**-4 450**
				sellest müüdava vara jääkväärtus	241
Põhivara müük	794				
Saadav sihtfinantseerimine	40 091				
Tegevuskulud (-)	**963 312**	**1 016 464**	**-53 152**	**Sh sisekäive**	**8 409**
Põhitegevuse kulud	939 701			**Sh mitterahalised tehingud**	**-61 561**
				sellest põhivara amortisatsioon ja allahindlus	-57 212
Põhivara käibemaks	9 732				
Antav sihtfinantseerimine	13 879				
Finantstulud (+)	**14 687**	**85 734**	**-71 047**	**Sh mitterahalised tehingud**	**-71 047**
				sh kasum kahjum osaluste müügist	-71 604
				kahjum osaluste ja fin.investeeringute ümberhindamisest	566
Dividendid	9 662				
				intressitulu diskonteeritud pikaajalistelt nõuetelt	-9
Muud tulud	5 025				
Finantskulud (-)	**8 582**	**8 582**	**0**		
Intressikulu	8 577				
Muud finantskulud	5				
Põhivara soetus, v.a põhivara käibemaks (-)	**137 873**	**0**	**137 873**	**Põhivara soetus, v.a põhivara käibemaks (-)**	**137 873**
				PS mitterahalised põhivara soetused	**7 419**
Laenude tagasimaksed (+)	**12 141**	**0**	**12 141**	**Laenude tagasimaksed**	**12 141**
Tulem (+)	**-15 785**	**123 883**	**-139 668**	**Sh mitterahalised tehingud**	**-6 517**
				Sh põhivara rahaline soetus	**-137 873**
				PS mitterahalised põhivara soetused	**-7 419**
				Sh laenude tagasimaksed	**12 141**

3. Allkirjad majandusaasta aruandele

Tallinna Linnavalitsus on koostanud Tallinna linna 31. detsembril 2023. aastal lõppenud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, grupi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest (sh linna eelarve täitmise aastaaruanne) ja vandeaudiitori aruandest.

Tallinna Linnavolikogu on majandusaasta aruande kinnitanud ning Riigi Tugiteenuste Keskusele esitamiseks heaks kiitnud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Maris Sild
Tallinna Linnavolikogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)
Jevgeni Ossinovski
Linnapea